KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE

IN

1975

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.

FONSNYLAAN 59

1976

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Krachtlijnen van de economische ontwikkeling

De conjunctuurafzwakking, ingezet in de tweede helft van 1974, diepte zich tijdens een groot gedeelte van 1975 verder uit onder invloed van het sterk ongunstige internationale conjunctuurklimaat en de moeilijke internationale concurrentiepositie van vele Belgische bedrijven. Dat het bruto nationaal produkt (B.N.P.) naar volume geen grotere procentuele vermindering vertoonde — de eerste sinds het einde van de tweede wereldoorlog, afgezien van de onbeduidende daling in 1958 — kon o.m. worden toegeschreven aan de opleving waarvan in Europa de eerste tekenen merkbaar werden in de loop van de tweede helft van 1975. In de Verenigde Staten en in Japan, waar de conjunctuurinzinking vroeger intrad, was dit reeds het geval in de lente.

Evenals in de andere geïndustrialiseerde landen ging in België de forse inkrimping van de eindvraag, veroorzaakt door een snelle voorraadafbouw, gepaard met een aanzienlijke daling van de produktie zodat een groot percentage van de produktiefactoren onbenut bleef. Het restrictieve beleid, dat tot dan toe werd gevoerd om het hoge inflatietempo af te remmen, en de verviervoudigde aardolieprijzen versterkten nog de deflatoire invloed van deze inzinking.

Weliswaar verzwakte de prijsstijging geleidelijk in de loop van 1975, maar toch overtrof zij nog steeds die welke zich in sommige van België's voornaamste concurrenten voordeed. Het parallel verloop van de internationale conjunctuur in alle Westerse landen beperkte de mogelijkheden van het overheidsbeleid tot aanwakkering van de volkshuishouding die in een klein land met een open economie en een sterk exportgerichte industrie overigens steeds vrij gering zijn.

Zonder het toepassen van een Keynesiaanse bestedingspolitiek — die mede een aanzienlijk tekort op de overheidsbegroting veroorzaakte — zou de ontwikkeling nog slechter zijn geweest, aangezien de particuliere consumptie in 1975 slechts een geringe reële toename te zien gaf terwijl alle rubrieken van de bruto binnenlandse kapitaalvorming, op de openbare investeringen na, verminderden.

*
* *

Conjunctuurverloop in de geïndustrialiseerde landen

Reeds in de tweede helft van 1973 kon in de meeste industrielanden een verslechtering van de economische conjunctuur worden waargenomen. De oliecrisis en de speculatieve hoogconjunctuur die daarop volgden hebben deze fundamentele beweging in enkele landen tijdelijk onderbroken, maar vanaf de lente van 1974 tot ver in 1975 was de recessie in Europa algemeen. In de Verenigde Staten en Japan werd het dieptepunt van de recessie evenwel reeds in het eerste kwartaal bereikt.

De aanleiding was een forse vermindering van de eindvraag als gevolg waarvan de voorraden afgewerkt produkt toenamen. Daarop besloten de bedrijfsleiders hun voorraad afgewerkt produkt aan te passen aan de verminderde afzet, te meer daar deze om speculatieve redenen reeds het normale peil overtroffen. Uiteindelijk diende de produktie in vele bedrijven te worden ingekrompen tot een peil dat beneden de omzet lag. Ook de voorraden grondstoffen en halffabrikaten werden sterker verminderd dan het dalingstempo van de produktie.

Dit schema, toegepast in alle landen en in alle stadia van de produktie en van de distributie, leidde vanaf eind 1974 tot een aanmerkelijke vermindering van de invoer ; tevens wordt hierdoor verklaard waarom de forse produktiedaling van het laatste kwartaal van 1974 in de meeste E.E.G.-landen tijdens de eerste maanden van 1975 nog scherpere vormen aannam.

Ook de moeilijke financiële toestand van vele bedrijven, te wijten aan conjuncturele en structurele oorzaken, droeg bij tot de vlugge afbouw van de voorraden tot een uiterst laag niveau.

Nadien volgde een herstel : daar de voorraden grotendeels waren afgebouwd steeg de produktie soms vrij snel (o.a. in de Verenigde Staten), soms traag (o.a. in Japan). De conjunctuurbeoordeling door de bedrijfsleiders werd minder pessimistisch, ook al bleef de bezettingsgraad van de produktiecapaciteit in alle bedrijfstakken zeer laag.

De daling van het internationaal handelsverkeer — voor het eerst sinds het einde van de tweede wereldoorlog daalde het volume van de internationale handel met 4 à 5 % — was een ander aspect van de hierboven geschetste ontwikkeling. De vermindering van de in- en uitvoer op wereldvlak tekende zich af vanaf de tweede helft van 1974 en duurde voort tijdens

de eerste maanden van 1975. Tijdens het derde kwartaal voerden de Verenigde Staten en Japan hun invoer opnieuw op waardoor de wereldhandel een tendens tot stabilisatie vertoonde.

De steeds grotere handels- en financiële vervlechting van de economieën van de geïndustrialiseerde landen brengt mee dat de moeilijkheden die zich ergens voordoen sneller dan in het verleden en vaak in een scherpere vorm ook in de andere landen worden waargenomen. Het multiplicatoreffect van de verminderde invoerneiging van alle geïndustrialiseerde landen, die in sterke mate van elkaars onderlinge handel afhankelijk zijn, verklaart waarom de invoer meer afnam dan de uitvoer (in totaal met circa 10 % tegen 6 % voor de uitvoer). Het resultaat was dat het in 1974 vastgestelde deficit op de lopende rekening van de betalingsbalans van de rijke ontwikkelde landen (27 miljard dollar voor de gehele O.E.S.O.-zone) veroorzaakt door de aanzienlijke hogere aardolieprijzen, in 1975 vrijwel volledig verdween, niettegenstaande zich in de herfst een minder gunstige tendens aftekende. Deze verbetering gebeurde evenwel volledig in het nadeel van de landen van de derde wereld die geen aardolie voortbrengen, terwijl de snelle groei van de uitvoer naar de O.P.E.C.-landen onverminderd doorging.

Bovendien droeg ook een zwakkere binnenlandse consumptie, meer dan in het verleden, tot de recessie bij. De inflatie en haar gevolgen, de weerslag op de loonsom van de inkrimping van het arbeidsvolume en vooral van de onrustwekkend hoge werkloosheid alsmede de onzekere conjunctuurvooruitzichten betekenden een rem op het particulier verbruik. Al bleven de lonen en de transferinkomens en de inkomens van zelfstandigen verder stijgen, toch nam de koopkracht van het beschikbaar inkomen slechts onbeduidend toe of daalde zij zelfs voor sommige categorieën van inwoners. Bovendien steeg de spaarquote in alle Westerse landen tot een zeer hoog peil terwijl in vele landen de verhouding tussen de schuldenlast van de gezinnen en het beschikbaar inkomen daalde. Deze ontwikkeling past volkomen in het verloop van de tendens op lange termijn van de spaarneiging : als gevolg van de aanhoudend vlugge stijging van het inkomen per hoofd sinds de jaren zestig kon een steeds groter gedeelte van het inkomen gespaard worden. Doch vroeger vertoonde het sparen een anti-cyclisch verloop — zeker in de grote industrielanden — daar waar het tijdens de voorbije conjunctuurcyclus steeds boven het trendverloop lag en dit niettegenstaande een vermindering of althans een slechts uiterst geringe toeneming van de reële inkomens.

Sinds bijna drie jaar was de vraag naar woningen vrij zwak wegens de grote voorraad onverkochte woningen o.m. in de Verenigde Staten, Frankrijk en de Duitse Bondsrepubliek en de vrij kleine bevolkingsaangroei. Een ontspanning op de kapitaalmarkt blijkt nochtans tijdens de tweede helft van 1975 tot een toeneming van de bestellingen in de landen buiten Europa te hebben bijgedragen.

De produktieve investeringen van de bedrijven, die met een zekere vertraging het conjunctuurverloop volgen, waren in 1975 vrij zwak. De fiscale investeringshulp die o.m. in de Verenigde Staten, de Duitse Bondsrepubliek en Frankrijk toegekend werd, sorteerde slechts weinig effect en de ruimere financieringsmogelijkheden remden slechts de achteruitgang. Het algemeen psychologisch klimaat bleef veeleer slecht en het vertrouwen in de toekomst was gering o.m. wegens het groot percentage onbenut produktievermogen (circa 25 %) en de verminderde rendabiliteit van de bedrijven, te wijten aan de toeneming van de kosten per eenheid produkt bij een dalende produktie.

Tijdens deze recessie bereikte de werkloosheid in bijna alle landen een naoorlogse top. Weliswaar lag in voorgaande hoogconjunctuur het aantal werklozen reeds hoger dan tijdens de voorgaande gelijkaardige conjunctuurfasen. In 1974 werd de werkgelegenheid evenwel niet volledig aangepast aan de daling van de afzet zodat dit effekt zich pas volledig in 1975 deed gevoelen. Bovendien werd, om een verdere toeneming van de werkloosheid te vermijden, het gemiddeld aantal arbeidsuren verminderd en werden maatregelen getroffen om de gevolgen van de werkloosheid te verzachten o.m. door hogere uitkeringen of vervroegd pensioen. Deze factoren verklaren waarom in 1975 de produktiviteit per werknemer in talrijke landen een negatieve ontwikkeling vertoonde. De langzame groei van de actieve bevolking, het vertrek van een aantal vreemde arbeiders (vooral uit de Duitse Bondsrepubliek) en het toepassen van maatregelen om meer jongeren in het arbeidsproces in te schakelen hebben een nog groter stijgingstempo van de werkloosheid voorkomen. Naast deze conjuncturele factoren droegen ook structurele factoren tot deze ontwikkeling bij zoals een steeds grotere discrepantie tussen de vraag en het aanbod op de arbeidsmarkt en een snelle stijging van de lonen, wat arbeidsbesparende investeringen in de hand werkt.

Evenals de industriële produktie verbeterde eveneens de arbeidsmarkt in de tweede helft van 1975 in de Verenigde Staten en Japan. Ook op dit gebied vertoonde de ontwikkeling in de kleine industriële landen een achterstand.

Weliswaar nam de Overheid maatregelen, w.o. het opvoeren van de bestedingen, om de economische opleving te bespoedigen. De vrees dat de inflatie, die zeer aanzienlijk bleef, hierdoor opnieuw zou worden aangewakkerd betekende evenwel een sterke rem. Daarom was in sommige landen het beleid minder expansief gericht dan tijdens de nochtans minder ernstige recessies in het verleden.

Allerlei factoren droegen bij tot de inflatoire tendensen in het begin van de jaren zeventig die in 1974 een top bereikten en tot een algemene vertrouwenscrisis bij verbruikers en producenten leidden. Zeker er was de verviervoudigde aardolieprijs doch ook de synchronisatie van de hoogconjunctuur, de voedselschaarste (o.m. door oogstverliezen), de foutieve interpretaties van de gegevens nopens de industriële capaciteit en de werkloosheid, de zeer sterke uitbreiding van het stelsel van de sociale zekerheid en de veralgemeende direkte of indirekte indexeringspolitiek speelden een rol. Daarenboven dienen vermeld : het in alle landen gevoerd expansief monetair beleid tijdens de periode 1971-1972, dat een enorme toeneming van de internationale liquiditeiten veroorzaakte, de dubbele dollardevaluatie, de zwevende wisselkoersen, de invloed van de kapitaalbewegingen en een steeds sterkere anticipatie op de inflatieversnelling zelf. Eind 1974 tekende zich een algemene vertraging van het stijgingstempo van de prijzen af doch het ogenblik en de intensiteit van dit gebeuren verschilde naargelang van de landen.

Als endogene factoren die deze ontwikkeling bevorderden kan worden gewezen op het restrictief overheidsbeleid en de gewijzigde mentaliteit bij de loononderhandeling (vooral in die landen waar de lonen fors waren opgelopen) ; alsook op de conjunctuuropleving, waardoor de produktiviteit verbeterde en de lasten per eenheid produkt niet meer zo snel toenamen. Als voornaamste exogeen element geldt de daling van de grondstoffenprijzen. Deze vermindering werd slechts verstoord door een stijging van de noteringen van de voedingsmiddelen tijdens de maanden juli-augustus (vooral veroorzaakt door Russische graanaankopen en een slechte koffie-oogst) en de verhoging van de aardolieprijzen per 1 oktober.

Het verschil in de degelijkheid en de beslistheid van het gevoerd anti-inflatoir beleid verklaren waarom de toeneming van de verbruikersprijzen aanmerkelijk uiteenliepen naargelang van de landen. Weliswaar werden over het algemeen nog belangrijke stijgingen genoteerd voor voedingsmiddelen, energieprodukten en diensten (o.m. talrijke overheidsdiensten).

Voor de eindfabrikaten was de prijsstijging vrij matig : de geringe vraag, de lagere grondstoffenkoersen en de steeds sterkere internationale concurrentie compenseerden gedeeltelijk de verdere groei van de loonkosten.

Naarmate de enge binding tussen de werkloosheid en de inflatie duidelijk werd, poogde men in sommige landen door een aangepaste inkomenspolitiek de kosteninflatie af te remmen. De resultaten waren echter vrij beperkt, behalve in die landen waar door fiscale maatregelen daartoe een gunstig klimaat werd geschapen. In sommige landen werd de indexeringspolitiek verruimd (Italië, Luxemburg), elders werd ze beperkt (Verenigd Koninkrijk, Denemarken), doch over het algemeen werden voor de laagste inkomensklassen nieuwe steunmaatregelen afgekondigd. Ook werd vaak overgegaan tot een directe prijzenpolitiek.

Vanaf het derde kwartaal van 1974 werd het budgettair beleid gedeeltelijk meer en meer aangewend als een anticyclisch instrument. Enerzijds hadden de fiscale ontvangsten en de sociale bijdragen te lijden onder de recessie ; anderzijds lagen de uitgaven voor de sociale zekerheid en de subsidies voor sommige diensten aanzienlijk hoger terwijl een reeks conjuncturele steunmaatregelen een groter netto te financieren saldo veroorzaakten ; zo werd aan de openbare investeringen een steeds belangrijker rol toebedeeld in een poging om de eindvraag te verstevigen. Het dekken van dit begrotingstekort — in de meeste landen circa 5 à 10 % van het B.N.P. — kon bij een ruime geld- en kapitaalmarkt vrij gemakkelijk gebeuren.

Rond hetzelfde tijdstip werd ook het restrictief monetair beleid in vrijwel alle landen geleidelijk opgegeven ten voordele van een meer expansieve politiek, in zover dit strookte met de toestand van de betalingsbalans en het inflatietempo. Doch, evenals tijdens de opgaande conjunctuurfase, reageerde de economie ook nu met vrij veel vertraging op deze wijzigingen. Het aanpassingsproces in de monetaire sector wordt steeds moeilijker en de monetaire controle minder nauwkeurig. Dit beleid en de verminderde kredietvraag, gevolg van de recessie, droegen bij tot een forse stijging van de bankliquiditeiten ; deze ging gepaard met een sterke daling van de rentetarieven daar de spaartegoeden aanzienlijk toenamen. Ook werd overgegaan tot de verlaging van de officiële discontovoet zodat de materiële voorwaarden voor een opleving van de privé-investeringen aanwezig waren.

Rond het midden van het jaar werd in de Verenigde Staten een stijging van de rentetarieven op korte termijn

Bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen
(jaarlijkse procentuele wijzigingen)

LAND	In werkelijke prijzen						
	65/60	70/65	71/70	72/71	73/72	74/73	75/74
België	8,3	8,7	9,5	11,4	13,7	17,0	10,7
Nederland	10,1	11,1	13,2	13,1	12,6	12,5	10,3
Duitse Bondsrepubliek	8,8	8,3	10,9	9,4	11,1	7,6	4,4
Frankrijk	10,3	10,1	11,3	12,1	13,4	15,7	10,5
Italië	11,0	9,7	8,9	6,3	17,0	20,8	13,2
E.E.G. - 6 (a)	9,7	9,3	10,6	10,6	13,2	..	..
Verenigd Koninkrijk	6,8	7,3	11,7	10,9	13,9	13,3	25,6
Ierland	8,7	11,0	14,1	18,4	19,9	8,5	24,0
Denemarken	11,3	10,9	9,4	13,3	14,2	11,9	11,6
E.E.G. - 9	9,1	8,9	11,1	11,1	13,4	..	..
Verenigde Staten	6,4	7,5	7,8	9,6	11,6	7,8	6,5
Japan	15,7	17,2	12,0	13,7	22,9	19,0	9,4

(a) Luxemburg inbegrepen.

Bronnen : Bureau voor de Statistiek en de Commissie der Europese Gemeenschappen. Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen
(jaarlijkse procentuele wijzigingen)

LAND	In vaste prijzen (1970)						
	65/60	70/65	71/70	72/71	73/72	74/73	75/74
België	5,0	4,8	4,0	5,7	6,2	3,9	—1,5
Nederland	4,9	5,7	4,4	3,9	4,3	2,9	—0,7
Duitse Bondsrepubliek	5,0	4,5	3,1	3,5	4,8	0,6	—3,5
Frankrijk	5,9	5,3	5,4	5,6	5,6	3,8	—2,0
Italië	5,1	6,0	1,6	3,1	6,3	3,4	—3,7
E.E.G. - 6 (a)	5,3	5,1	3,6	4,2	5,4	..	..
Verenigd Koninkrijk	3,2	2,2	2,5	2,6	5,5	0,3	—1,6
Ierland	3,7	4,7	3,6	4,6	5,2	0,4	—1,5
Denemarken	5,3	4,4	3,4	4,6	3,3	1,6	—1,1
E.E.G. - 9	4,8	4,5	3,6	4,2	5,3	..	..
Verenigde Staten	4,8	3,5	3,2	6,1	5,6	—1,9	—2,0
Japan	10,6	11,5	7,3	8,5	10,2	—1,8	2,0

(a) Luxemburg inbegrepen.

Bronnen : Bureau voor de Statistiek en de Commissie der Europese Gemeenschappen. Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

waargenomen daar waar zij in de Europese Gemeenschappen verder daalden : dit droeg bij tot een hogere dollarkoers, nadat in het begin van het jaar de dollar te lijden had onder de kapitaaluitvoer. In Europa werd er over gewaakt dat de geldmarkt ruim bleef : aldus was de financiering van de overheid gemakkelijker en werd een toeneming van de particuliere kredietvraag aangemoedigd. De rentetarieven op lange termijn daalden eerst vrij aarzelend. Vanaf het midden van het jaar trad in sommige landen een nieuwe stijging op. Na de scherpe daling tijdens de laatste zes maanden van 1974 vertoonden de beurzen tijdens de eerste helft van 1975 vrij algemeen een herstel, gevolgd door een onzeker verloop tijdens de volgende maanden.

De toestand op de valutamarkt was veeleer kalm. Niettegenstaande over het algemeen een aanmerkelijke verbetering van de betalingsbalans van de E.E.G.-landen werd vastgesteld, verzwakten de munten van deze landen t.o.v. de dollar in de tweede helft van het jaar. De onderlinge waardeverhouding binnen de Europese slang, waarin de Franse frank terugkeerde, was evenwel vast.

Dit is waarschijnlijk ook het enige positieve dat op het gebied van de Europese éénmaking te vermelden was. In deze periode van stagflatie waren er verregaande verschillen in de economische ontwikkeling van de onderscheiden lidstaten. Ieder land trachtte voor zijn eigen moeilijkheden zo vlug mogelijk een nationale oplossing te vinden, zelfs ten koste van de belangen van de Gemeenschap.

Nog steeds is geen oplossing in het zicht voor de moeilijkheden van het internationaal monetair stelsel. Wel werd besloten de quota's van de leden van het I.M.F. te verhogen, de trekkingsrechten van de deficitaire landen uit te breiden en de middelen waarover het I.M.F. kon beschikken op te voeren.

Reëel daalde het B.N.P. in de Verenigde Staten en in Japan in 1975 voor het tweede opeenvolgend jaar. In de Duitse Bondsrepubliek, waar in 1974 nog een geringe groei genoteerd werd, evenals in alle andere landen van de Europese Gemeenschap werd in het verslagjaar een daling van het B.N.P. genoteerd.

*
* *

In grote trekken vertoont de ontwikkeling van de Belgische economie in 1975 veel gelijkenis met die in de andere O.E.S.O.-landen ; doch, evenals voor de overige kleine lidstaten, was er een vertraging met enkele maanden t.o.v. het verloop in de grote industrielanden.

Het uitblijven van de herfstopleving in 1973 was een eerste aanduiding van een teruggang van de economische activiteit. De oliecrisis tijdens het laatste kwartaal van dat jaar veroorzaakte evenwel een speculatieve aankoop- en investeringsgolf die tijdens de eerste maanden van 1974 langzaam uitdeinde. Vanaf de zomer trad dan een scherpe recessie in die zich tijdens de eerste drie kwartalen van 1975 verder uitdiepte. De synthetische conjunctuurcurve, opgesteld aan de hand van de belangrijkste gegevens van de maandelijkse conjunctuurtest van de Nationale Bank, is een « leading indicator », die vooral de conjunctuurverwachtingen van de bedrijfsleiders weergeeft. Hij viel terug van het zeer hoge peil in mei 1974 tot een absoluut minimum in maart 1975. De conjunctuurindicator van de Studiedienst van het Ministerie van Economische Zaken, die dichter bij het werkelijk conjunctuurverloop aansluit, bereikte een maximum aan het eind van het eerste kwartaal 1974, maar liep daarna voortdurend terug tot een minimum in de zomer van 1975.

Zoals vermeld was de omvang van de recessie vooral te wijten aan de voorraadcyclus. Niettegenstaande de veeleer gebrekkige statistische informatie terzake lijkt het vast te staan dat de bedrijven in de zomermaanden van 1974 over aanzienlijke grondstoffen- en brandstofvoorraden beschikten terwijl de wereldprijzen van de grondstoffen aanzienlijk lager waren dan tijdens de hoogconjunctuur. Door de zwakke intermediaire en eindvraag duurde de afbouw van deze voorraden tot medio 1975 voort, wat aanzienlijk bijdroeg tot een lager invoertempo. De voorraden halffabrikaten en eindprodukten namen in het begin van de recessie toe en beïnvloedden ongunstig de financiële toestand van de bedrijven. De afbouw hiervan was aanleiding tot een inkrimping van de produktie beneden het peil van de omzet.

Niettegenstaande de zwakke conjunctuur nam het stijgingstempo van de consumptieprijzen, dat eind 1974 op jaarbasis omgerekend ongeveer 15 % bedroeg, slechts langzaam af. De forse toeneming van de loonkosten was de hoofdoorzaak van het feit dat vele Belgische bedrijven hun competitiviteit op de buitenlandse markten vanaf de tweede helft van 1974 zagen afnemen.

Conjunctuurindicator

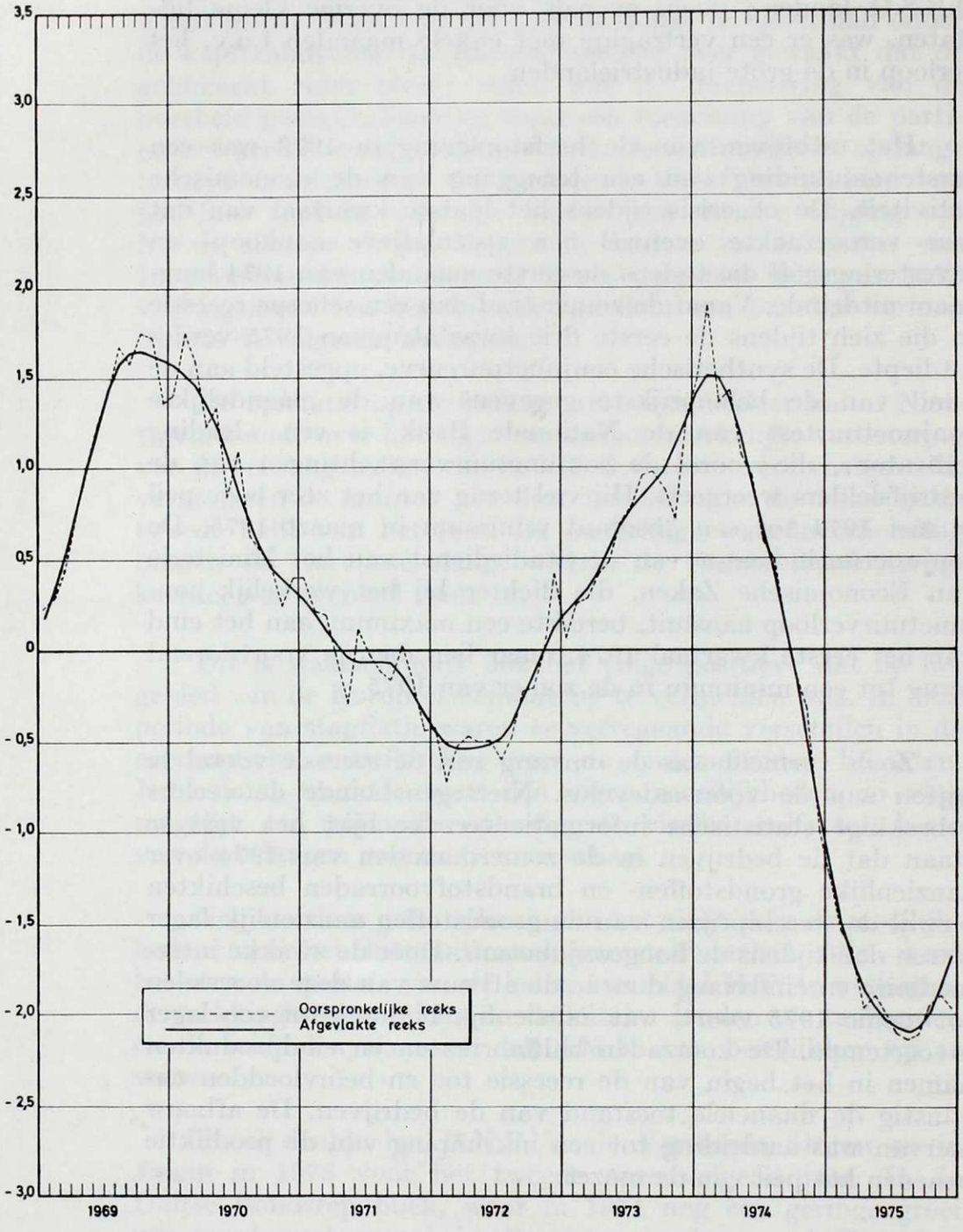

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Dit stagflatoir klimaat beperkte de beleidsmogelijkheden van de overheid. In het begin van 1975 werd nog steeds voorrang gegeven aan de inflatiebestrijding op monetair gebied en in het vlak van de kredietverlening, doch de hiertoe gebruikte instrumenten werden meer selectief aangewend. Naast het behoud van de werkgelegenheid op een zo hoog mogelijk peil ging de aandacht naar het verzachten van de sociale gevolgen van de recessie o.m. door het invoeren van een bestaansminimum, een verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen en het opvoeren van de verschillende toelagen met sociale inslag. Bovendien werd een selectieve hulpverlening voor de uitvoer en voor de particuliere investeringen uitgewerkt. Tenslotte werden de investeringen van de centrale Overheid fors versneld.

Door het uitblijven van de verwachte opleving bij 's lands voornaamste handelspartners, vooral in de Bondsrepubliek, zat de Belgische economie nog meer in het slop. Immers, in de na-oorlogse periode werd de conjunctuuropleving hoofdzakelijk veroorzaakt door de impulsen uitgaande van een steviger buitenlandse vraag. Weliswaar liet het einde van de daling van de synthetische conjunctuurcurve van de Nationale Bank in april en mei voorzien dat het dieptepunt van de recessie nabij was. In het tot stand komen van een beter psychologisch klimaat speelde het naderend einde van de voorraadafbouw, vooral in de sector van de halffabrikaten, een doorslaggevende rol.

De nieuwe overheidsmaatregelen van medio maart waren gericht op het behoud van de werkgelegenheid en werden eind april gevolgd door een selectief relancebeleid. Zo werden de steun aan aanvullende investeringen en aan de uitvoer verlengd en uitgebreid. Alle kredietbeperkingen o.m. de renteloze deposito's van de banken bij de centrale bank (zgn. monetaire reserve) en de restricties inzake hypotheekleningen werden opgeheven. Daarenboven werd het verbod bouwwerken op te trekken van meer dan 50 miljoen frank eveneens ingetrokken. Bovendien werd met ingang van 7 mei een algemene prijsstop ingevoerd — met de mogelijkheid tot het verkrijgen van een afwijking —, een maatregel die tot het einde van het jaar verlengd werd, zij het dan met een geleidelijke versoepeling.

De binnen- en buitenlandse vraag bleef evenwel zwak en beïnvloedde de synthetische conjunctuurbarometer van de Nationale Bank ongunstig in de periode van juni tot augustus.

Op het gebied van de industriële produktie viel het tweede en nog meer het derde kwartaal bijzonder zwak uit terwijl de

werkloosheid snel bleef toenemen, vooral bij de categorie normaal arbeidsgeschikten. De inflatoire druk bleef sterk : in september overtrof het indexcijfer van de consumptieprijzen nog met 10,9 % dat van een jaar voordien. Dit tempo, hoger dan in de buurlanden, dat bovendien via de loonindexering rechtstreeks mede de loonkosten bepaalt, stelde ongetwijfeld grenzen aan een algemeen relancebeleid.

Kortom, de gebrekkige produktiestructuren, een weinig soepele arbeidsmarkt, het voortduren van een hoog inflatietempo tijdens een dergelijke recessie en het falen van de traditionele middelen van de conjunctuurpolitiek, zetten de Regering in september aan tot het uitwerken van een algemeen programma tot economisch herstel, industriële en commerciële herleving en verruiming van de werkgelegenheid, evenals een ontwerp betreffende de organisatie van het economisch overheidsinitiatief.

Na lange onderhandelingen tussen de verschillende belangengroepen werd in december een wetsontwerp ingediend betreffende de economische herstelmaatregelen. Zelfs al werd de wet pas in april 1976 van kracht, toch deed de psychologische invloed ervan zich reeds in de tweede helft van 1975 gevoelen, waardoor het tempo van de prijs- en loonstijging gematigder uitviel. Tevens vertoonden de verschillende conjunctuurcurven vanaf de herfst een forse stijging, nadat een toeneming van de particuliere consumptie en de aanleg van nieuwe voorraden een versteviging van de vraag veroorzaakten.

In het vierde kwartaal kon aldus een geleidelijk conjunctuurherstel worden waargenomen, dat in die bedrijfstakken waar de recessie het hardst had toegeslagen met een aanzienlijke toeneming van de produktie gepaard ging.

Bruto Nationaal Produkt

Kortom, de ontwikkeling van het B.N.P. viel nog mee : naar raming daalde het B.N.P. reëel met circa 1,4 % na een groei met 4 % in 1974 en circa 6 % in 1973 en 1972. De totale binnenlandse bestedingen lagen naar volume ongeveer 2,5 % lager dan een jaar voordien : zoals gezegd was de invloed van de voorraadafbouw zeer belangrijk wat aanleiding gaf tot een aanzienlijke produktievermindering. Niettegenstaande de toestand op de arbeidsmarkt onrustwekkend verslechterde bleef de particuliere consumptie licht opwaarts gericht o.m. dank zij het welvaart-vastmaken van de sociale uitkeringen. Sinds het bestaan van de nationale rekeningen was het stijgingstempo van de particuliere consumptie evenwel nooit zo laag.

Reële ontwikkeling van het bruto nationaal produkt en zijn samenstellingen

In % t.o.v. het voorafgaande jaar

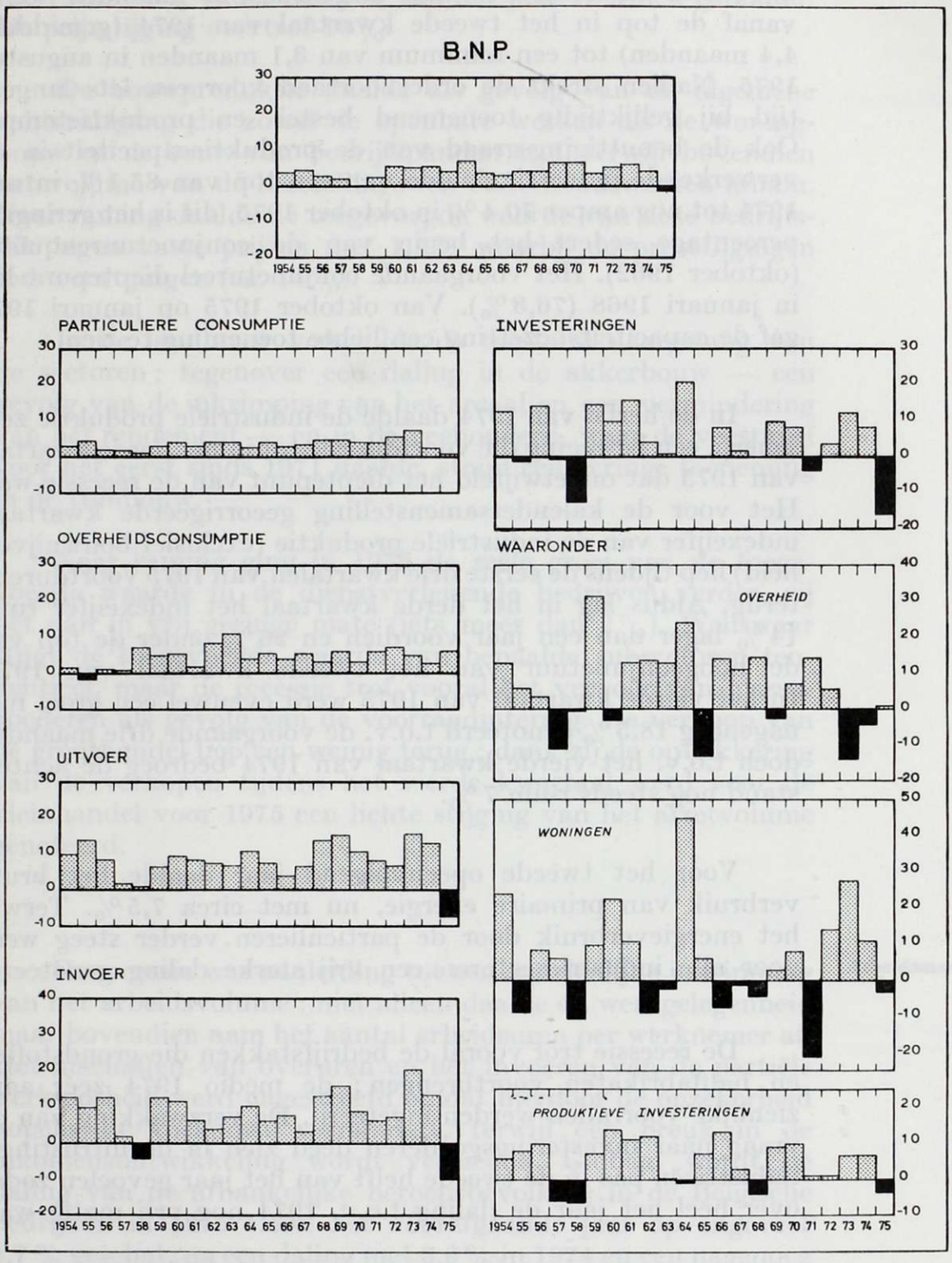

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Produktie

Het trage hersteltempo had een zeer ongunstige invloed op de produktie. Aldus verslechterde in de verwerkende nijverheid de ordervoorraad, uitgedrukt in maanden werk, vanaf de top in het tweede kwartaal van 1974 (gemiddeld 4,4 maanden) tot een minimum van 3,1 maanden in augustus 1975. Nadien strekt de ordervoorraad voor een iets langere tijd bij gelijktijdig toenemend bestel- en produktietempo. Ook de benuttigingsgraad van de produktiecapaciteit in de verwerkende industrie daalde van een top van 85,1 % in mei 1974 tot nog amper 70,4 % in oktober 1975, dit is het geringste percentage sedert het begin van de conjunctuurenquêtes (oktober 1962). Het voorgaande conjunctureel dieptepunt lag in januari 1968 (76,3 %). Van oktober 1975 op januari 1976 gaf de capaciteitsbezetting een lichte toeneming te zien.

In de herfst van 1974 daalde de industriële produktie zeer scherp, een beweging die voortduurde tot in het derde kwartaal van 1975 dat ongetwijfeld het dieptepunt van de recessie was. Het voor de kalendersamenstelling gecorrigeerde kwartaalindexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid) liep tijdens de eerste drie kwartalen van 1975 voortdurend terug. Aldus lag in het derde kwartaal het indexcijfer ruim 14 % lager dan een jaar voordien en 26 % onder de top van de hoogconjunctuur van het tweede kwartaal van 1974. In het vierde kwartaal van 1975 werd evenwel een groei met nagenoeg 18,5 % genoteerd t.o.v. de voorgaande drie maanden doch t.o.v. het vierde kwartaal van 1974 bedroeg de achterstand nog steeds ruim 7 %.

Voor het tweede opeenvolgend jaar daalde het bruto verbruik van primaire energie, nu met circa 7,5 %. Terwijl het energieverbruik door de particulieren verder steeg werd voor alle industriesectoren een vrij sterke daling genoteerd.

De recessie trof vooral de bedrijfstakken die grondstoffen en halffabrikaten voortbrengen ; de medio 1974 zeer aanzienlijke voorraden werden ingeteerd. De verzwakking van de vraag naar investeringsgoederen deed zich in de uitrustingsindustrieën pas in de tweede helft van het jaar gevoelen zodat over heel het jaar de daling t.o.v. 1974 nog vrij matig was.

De vraagvermindering trof erger de produktie van niet-duurzame verbruiksgoederen, hoewel in sommige deelsectoren een stijging van de produktie werd genoteerd. In heel de verbruiksgoederenindustrie trad vanaf de herfst een gevoelige verbetering op.

Kortom, in 1975 wordt de toegevoegde waarde van de fabrieksnijverheid, de mijnen en groeven en de nutsbedrijven reëel ruim 8 % onder het peil van het jaar voordien geraamd. De prijsstijging overtrof 10 %.

De bouwproduktie daalde als gevolg van de algemene achteruitgang die zowel de openbare werken als de woningbouw en de bouw van bedrijfspanden trof, terwijl bovendien het volume van de herstellings- en onderhoudswerken afnam. Naar raming daalde de toegevoegde waarde van deze bedrijfstak tegen vaste prijzen met 1,5 % waarbij de prijsstijgingen fors voortgingen (ca. 14 %).

In de landbouw verschilde de toestand naargelang van de sectoren ; tegenover een daling in de akkerbouw — een gevolg van de inkrimping van het areaal en een vermindering van het rendement — en in de veehouderij, waar de veestapel voor het eerst sinds 1971 daalde, stond een geringe toeneming in de tuinbouw.

Naar raming ging in 1975 de reële groei van de toegevoegde waarde in de dienstverlenende bedrijven verder, zij het dan in vrij geringe mate (iets meer dan 2 %). Weliswaar stijgt de toegevoegde waarde van bepaalde subsectoren tendentieel, maar de recessie trof vooral het vervoer van massagoederen als gevolg van de voorraadintering. De verkoop van de groothandel liep een weinig terug ; dank zij de opflakkering van de verkopen tijdens het vierde kwartaal werd voor de kleinhandel voor 1975 een lichte stijging van het afzetvolume genoteerd.

Arbeidsmarkt

De recessie was aanleiding tot een aanzienlijke inkrimping van het arbeidsvolume : niet alleen daalde de werkgelegenheid maar bovendien nam het aantal arbeidsuren per werknemer af. Het afschaffen van overuren en het invoeren van de partiële werkloosheid werd nagestreefd omdat hierdoor de onzekerheid nopens de toekomst vermindert, terwijl een breuk in de inkomensontwikkeling wordt vermeden. Globaal wordt de daling van de afhankelijke beroepsbevolking in de Belgische bedrijven in 1975 t.o.v. het voorafgaande jaar op ongeveer 4,7 % geschat, na een daling met 3,6 % in 1974 en een nagenoeg even grote toeneming in 1973.

De recessie veroorzaakte een onrustwekkende toeneming van de werkloosheid, vooral in de categorie normaal arbeidsgeschikten. Reeds tijdens de vorige hoogconjunctuur ver-

toonde de seizoenvrije statistiek van de volledige werkloosheid een trage stijging maar de toeneming versnelde aanmerkelijk vanaf het derde kwartaal van 1974. Pas in het laatste kwartaal van 1975 trad er een vertraging op. Eind 1975 werden 229 000 uitkeringtrekkende volledig werklozen geteld (140 100 eind december 1974) waarvan 89 000 jonger dan 25 jaar ; schoolverlatende jongeren vonden zeer moeilijk werk.

Om velerlei redenen blijft het aantal vrouwelijke werklozen groter dan het aantal mannelijke : de verhouding tussen het aantal uitkeringgerechtigde volledig werklozen en het aantal bij de R.M.Z. ingeschrevenen bedroeg eind december 14,1 % voor de vrouwen en 6,1 % voor de mannen. Het aantal gedeeltelijk en toevallig werklozen, dat in juni 1975 bijna driemaal zo hoog lag als één jaar voordien, overtrof naar het jaareinde toe het peil van december 1974 met circa 20 000 eenheden.

Na de zomer gaf de voor het seizoen verbeterde statistiek van het aantal openstaande betrekkingen een lichte toeneming te zien, wat niet wegneemt dat het peil toch uiterst laag bleef.

Inkomens

In 1975 werd de inkomensstijging afgeremd door een gevoelige vertraging van het aangroeitempo van de loonsom in de bedrijven. Inderdaad, de bedongen collectieve arbeidsovereenkomsten namen slechts toe met 3,2 % tegen 7,8 % het voorgaande jaar terwijl het arbeidsvolume terugliep.

De stijging van de loonsom, betaald door de overheid, versnelde van 18,9 % in 1974 tot naar raming ruim 22 % één jaar nadien, een gevolg van een geringe versnelling in de toeneming van de werkgelegenheid en vooral van een groter effect van de automatische indexering.

Het inkomen uit zelfstandige ondernemersactiviteit nam naar raming met ruim 8 % toe. Naar volume nam de omzet in handel en ambacht minder toe, terwijl het aantal zelfstandigen verder daalde. De groei van de inkomens uit vermogen toevloeiend aan gezinnen en van de gereserveerde winsten van vennootschappen werd door de recessie afgeremd. De hierboven geschetste ontwikkeling droeg ertoe bij dat het aandeel van de loonsom in het nationaal inkomen verder klom tot 68,2 %, tegen 67,1 % in 1974.

De reële groei van de binnenlandse bestedingen buiten de voorraadvorming wordt in 1975 op 0,8 % geraamd, doch

voor de totale binnenlandse bestedingen komt de raming uit op een reële daling met 2,5 % als gevolg van de voorraadintering.

Consumptie

De nieuwe toeneming van het beschikbaar gezinsinkomen met 12 % betekent nauwelijks enige koopkrachtstijging. De reële toeneming van het particulier verbruik schijnt dan ook vrij gering. Na de anticipatieve aankopen van niet-duurzame verbruiksgoederen eind 1973 en van duurzame verbruiksgoederen begin 1974 was de afzet tijdens het eerste gedeelte van 1975 voor sommige goederensoorten zeer flauw ; tijdens de laatste maanden van het jaar trad er evenwel een gevoelige verbetering op. Blijkens het indexcijfer van het N.I.S. lag de omzet van de detailhandel naar volume 1,4 % hoger dan in 1974. De verkoop van wagens en van huishoudapparaten bleef over het algemeen tijdens heel het jaar gunstig. Het stijgingstempo van de kleinhandelsprijzen dat in 1974 voortdurend versnelde, nam in 1975 geleidelijk af tot het in december op jaarbasis nog 11 % bereikte (tegen 15,8 % in december 1974). Het jaargemiddelde over 1975 vertoont echter t.o.v. het gemiddelde van het voorgaande jaar een toeneming met 12,8 %, ongeveer evenveel als in 1974.

Macro-economisch wordt de reële groei van de particuliere consumptie op slechts 0,9 % geschat, bij een prijsstijging met 12,8 %.

De toeneming van de overheidsconsumptie versnelde in 1975 tot 6 % reëel en 23,7 % nominaal. De loonsom van de overheid en de aankopen van goederen en diensten namen beide aanzienlijk toe, deze laatste post ook naar volume.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming

De bruto binnenlandse kapitaalvorming gaf een aanzienlijke reële daling (— 15,9 %) te zien en, ondanks de nog sterke prijsstijging, ook een nominale achteruitgang (— 5,5 %). De omvang van de daling wordt in grote mate bepaald door de voorraadafbouw, die op meer dan 18 miljard frank wordt geschat, na een toeneming van de voorraden met 46,6 miljard frank in 1974. De weerslag hiervan op het B.N.P. is aanzienlijk doch schattingen terzake blijven evenwel erg onzeker.

Voor de investeringen in vaste activa wordt een geringe daling naar volume geraamd. De overheidsinvesteringen namen reëel slechts weinig toe maar de budgettaire vastleggingen waren vrij aanzienlijk.

Na het fors groeitempo dat de woningbouw in 1973 en in 1974 kenmerkte en waardoor allerlei knelpunten ontstonden trad er in 1975 een ontspanning in. Na het opheffen van de restrictieve maatregelen van 1974 en het activeren van de gesubsidieerde woningbouw, nam de activiteit vanaf het tweede kwartaal opnieuw toe. Voor het gehele jaar wordt het volume van de woningbouw slechts 3 % onder dat van het voorgaande jaar geschat.

De aanzienlijke capaciteitsreserves in de industrie, de precaire financiële toestand van vele bedrijven en de verminderde mogelijkheden tot zelffinanciering en de onzekerheid ten aanzien van de toekomst verklaren de aanmerkelijke inkrimping van de investeringsprojecten in de industrie. De uitvoering van talrijke investeringsbeslissingen uit 1974 werd evenwel pas in de eerste helft van 1975 beëindigd, terwijl in sommige dienstverlenende bedrijven nog tot nieuwe investeringen in materieel werd overgegaan. De reële daling van de investeringen in outillage was dan ook vrij gering (naar schatting 3 %), maar de bouw van bedrijfspanden gaf een grotere inzinking te zien (— 4,7 %). De prijsstijging bleef zeer groot in de bouwnijverheid, maar geschat wordt dat die van de outillage aanmerkelijk vertraagde.

De vertraging van het investeringstempo blijkt ook uit de daling van de binnenlandse bestellingen van outillage bij de metaalverwerkende industrie met circa 2 % in werkelijke prijzen ; de binnenlandse omzet van die Belgische bedrijven nam evenwel nog met 2,4 % toe. De invoer van outillage steeg in werkelijke prijzen met 5,6 %. De buitenlandse investeringen bereikten slechts 11 miljard frank na de top van het voorgaande jaar (meer dan 24 miljard). De investeringsprojecten waarvoor de Staat subsidie verleent daalden t.o.v. 1974 met meer dan één vijfde tot nauwelijks 36,5 miljard frank.

Buitenlandse handel

Als gevolg van de recessie, die alle landen gelijktijdig trof, nam de wereldhandel in 1975 af ; voor de E.E.G.-landen waarop de Belgische buitenlandse handel vooral geconcentreerd is, bedroeg de daling naar volume 5 %. De belangrijke bufferfunctie die de internationale handel in het verleden voor België vervulde, viel in 1975 weg.

Tijdens de eerste zes maanden van het jaar lag de export uit de B.L.E.U. blijkens de douanestatistiek, dus in lopende prijzen, 2,4 % lager dan een jaar voordien ; in het tweede halfjaar was de achterstand t.o.v. de overeenkomstige periode

van het voorafgaande jaar zelfs 5,3 %, ondanks een zeker herstel aan het eind van het jaar. Over het gehele jaar bedraagt de achteruitgang blijkens de thans beschikbare voorlopige cijfers 3,9 % wat te verklaren is door de geringere competitiviteit van de Belgische produkten, veroorzaakt door de ontwikkeling van de relatieve kostenstijging en van de produktiviteit en door het verloop van de muntwaarde. Bovendien vertegenwoordigt de uitvoer van halfafgewerkte produkten (onedele metalen, textielwaren en chemische produkten) waarvan de voorraadintering bij de belangrijke handelspartners in de E.E.G. ongewoon sterk was een vrij belangrijk aandeel in de uitvoer van de B.L.E.U. Hiertegenover staat een toeneming van de uitvoer van geraffineerde aardolie, transportmaterieel, machines en apparaten.

De export naar de partnerlanden in de Europese Gemeenschap daalde naar waarde met 3 %, maar het aandeel van deze uitvoer in het totaal nam nog licht toe tot 70,5 %. Op te merken valt de scherpe inzinking van de uitvoer naar de Verenigde Staten (— 30 %) ; de uitvoer naar de ontwikkelingslanden nam verder toe en bedraagt meer dan 10 % van de totale uitvoer.

De goedereninvoer in de B.L.E.U. daalde blijkens de voorlopige douanestatistiek iets minder dan de uitvoer, m.n. met 2,9 %, wellicht, dank zij de verdere geringe toeneming van de particuliere consumptie. Tijdens het laatste kwartaal was er aldus een uitgesproken herneming in vergelijking met dezelfde periode van 1974. De scherpste daling was die van de invoer van onedele metalen en van chemische produkten. Hiertegenover staat een verdere toeneming van de invoer van machines en apparaten en vooral van vervoermaterieel. In verband met de recessie gaf de invoer uit de ontwikkelingslanden, die hoofdzakelijk grondstoffen uitvoeren, de grootste daling te zien (— 14 %). De invoer uit de landen van de Gemeenschap daalde nauwelijks en die uit de Verenigde Staten met slechts 5 %.

Volgens de bepalingen van de nationale boekhouding nam het volume van de goederenuitvoer naar raming met meer dan 7 % af. Als gevolg van de produktievermindering en de voorraadintering vertoonde de invoer een inzinking met nagenoeg 9,5 %. Als gevolg van de daling van de prijzen van de ingevoerde grondstoffen en een verdere toeneming van de prijzen voor afgewerkte produkten werd de ruilvoetontwikkeling opnieuw gunstig.

Handelsbalans

Het saldo van de handelsbalans van de B.L.E.U. aan de hand van de douanestatistiek is negatief ten belope van ongeveer 70 miljard frank, maar blijkens de betalingsbalansstatistiek van de Nationale Bank ten belope van slechts 11 miljard frank.

Volgens de bepalingen van de nationale boekhouding daalde het positief saldo van de in- en uitvoer van goederen naar raming van 16 miljard frank in 1974 tot 11,3 miljard in 1975 terwijl het overschot van de totale buitenlandse handel (goederen, diensten en factorinkomens) nog met bijna 13 miljard toenam en op meer dan 56 miljard geschat wordt.

Prijzen en lonen

De wereldgrondstoffenprijzen waren in 1975 meestal door een dalende tendens gekenmerkt. Deze ontwikkeling, nog versterkt door het gevoerd geldbeleid, gaf aanleiding tot een ontspanning op het niveau van de Belgische groothandelsprijzen. Deze factor, noch een geringere vraag, noch de scherpere concurrentie noch alle getroffen prijsmaatregelen, konden nochtans niet beletten dat de jaarlijkse procentuele stijging van het indexcijfer van de verbruikersprijzen gemiddeld even hoog was als in 1974. Op te merken valt dat de prijzen van de levensmiddelen opgenomen in het indexcijfer, nog tegen een sneller tempo toenamen dan in 1974. Zelfs al liep het maandelijks stijgingstempo van de consumptieprijzen geleidelijk terug, toch werd bij het jaareinde nog een groei op jaarbasis van 11 % genoteerd.

De procentuele stijging van de lonen en wedden in de industrie per werknemer daalde van nagenoeg 28 % in maart 1975 — dus in volle depressie — tot circa 18 % in september en in december (telkens t.o.v. dezelfde maand van 1974). Daar de produktiviteit echter aanzienlijk terugliep stegen de loonkosten per eenheid produkt in de industrie in 1975 met 22 % tegen respectievelijk 7 % en 15 % in 1973 en 1974.

Geld en krediet

Dit verloop verhinderde echter niet dat de financiële spaarquote, die, na de top van 1972 (17,7 %), gedaald was, in 1975 opnieuw steeg tot 15 %.

De aandacht van de Belgische particulieren en bedrijven ging tijdens de eerste helft van dat jaar vooral uit naar middellange en lange termijnbeleggingen o.m. wegens de snelle daling van de intrest op korte termijn. De totale netto-uitvoer van

kapitaal van de B.L.E.U.-ingezetenen werd groter — o.m. verdubbelden de netto-aankopen van buitenlandse effecten — doch de invoer in de B.L.E.U. steeg nog meer zodat het tekort van het totale kapitaalverkeer sterk terugliep.

Het monetaire beleid uitte zich in het geleidelijk opruimen van de tijdens de hoogconjunctuur ingestelde beperkingen en in het scheppen van een gunstig klimaat om de opleving in de hand te werken. Zo werd de geldmarkt ruimer en de kortlopende kredieten aan goedkopere voorwaarden gemakkelijker verkrijgbaar gemaakt. Bovendien werd het rentetarief van de Nationale Bank verlaagd.

Evenals in de andere industriële landen veroorzaakte de recessie ook in België een aanzienlijk financieel overheidstekort. Zo werd het oorspronkelijk investeringsprogramma gevoelig uitgebreid en volledig vrijgegeven (in tegenstelling met 1973 en 1974). Wegens de ontspanning op de kapitaalmarkt, een gevolg van de zwakkere kredietvraag, een verdere toeneming van het sparen en de afschaffing van de monetaire reserve kon het netto te financieren saldo (circa 110 miljard frank tegen 57 miljard het voorgaande jaar) gemakkelijk gedekt worden.

Besluit

Of de conjunctuuropleving, die zich in de herfst van 1975 aftekende, zich verder zal doorzetten en aldus zal bijdragen tot een nieuwe duurzame economische groei, die de conjuncturele en ook een deel van de structurele werkloosheid zal terugdringen, hangt af van de mate waarin de inflatie zal kunnen worden teruggedrongen. Dank zij het afremmen van het stijgingstempo van de lonen mag een verbetering van de financiële toestand van de bedrijven verhoopt worden waardoor het moet mogelijk zijn én de rationalisatie-inspanningen door te zetten én nieuwe uitbreidingsinvesteringen te verrichten die de werkgelegenheid kunnen verhogen. Doch veel zal ook afhangen van het welslagen van het soberheidsprogramma van de overheid.

Daarenboven is het probleem van de competitiviteit van de Belgische produkten op de buitenlandse markten primordiaal want het behoud van het hoog uitvoerniveau is absoluut noodzakelijk voor het handhaven van een hoog levenspeil.

*
* *

EERSTE DEEL

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK ÉÉN

BEVOLKING

§ 1. — VERLOOP VAN DE BEVOLKING

Op 31 december 1975 telde België 9 813 152 inwoners, dit is 24 904 meer dan één jaar voordien. De totale aangroei bedroeg 2,54 °/₀₀, wat beduidend minder is dan het reeds lage 3,24 °/₀₀ per eind december 1974. Deze aangroei is alleen het resultaat van het migratieoverschot ; er werden immers net zoveel sterfgevallen als geboorten genoteerd.

De totale bevolkingsaangroei, die 1,1 % bedroeg in 1964, daalde tijdens de daaropvolgende jaren geleidelijk aan en bereikte, als gevolg van een gelijktijdige teruggang van de natuurlijke aangroei en van het migratiesaldo, tot amper 0,3 % in 1968, 1969 en 1970. In 1971 steeg de totale bevolking opnieuw met 0,5 % als gevolg van een toeneming van het migratiesaldo. De volgende jaren viel de aangroei terug op iets boven 0,3 % (1974) en enigszins beneden dit percentage in 1975.

De natuurlijke aangroei van de bevolking of het verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen werd in 1975 — dit is vroeger dan verwacht — tot nul herleid. Het natuurlijk accres vermindert inderdaad vanaf 1964 voortdurend als gevolg van een steeds dalend geboortencijfer en een quasi constant of licht toenemend sterftecijfer.

Vooral de daling van het geboortecijfer is tijdens het jongste decennium indrukwekkend : in 1964 bedroeg het 17 °/₀₀, in 1970 was het reeds afgenomen tot 14,6 °/₀₀ en in 1975 bereikte het nog nauwelijks 12,1 °/₀₀ (119 273 geboorten). Het voorgaande jaar bedroeg deze verhouding 12,58 °/₀₀ of 123 155 geboorten.

De ontwikkeling van het geboortencijfer wordt echter sprekend wanneer men het plaatst tegenover het sterftecijfer. Zoals aangestipt, daalde dit laatste tijdens de jongste jaren niet ; in 1975 is er zelfs een toeneming t.o.v. het voorgaande jaar : 12,15 °/₀₀, tegen 11,85 °/₀₀.

Een dergelijke ontwikkeling moet meebrengen dat in de meest nabije toekomst het aantal sterfgevallen het aantal geboorten zal overtreffen en de veroudering van de bevolking zal doen toenemen.

Deze wijziging in de leeftijdsstructuur van de bevolking kan op termijn tot storingen leiden in de socio-economische ontwikkeling. Het stijgend aantal personen boven de 65 jaar heeft immers voor gevolg dat de last die op de verminderde actieve bevolking weegt steeds zwaarder wordt. Benevens de pensioenfondsvorming stelt de veroudering van de bevolking eveneens problemen op gebied van de huisvesting en de schoolontvolking. Bovendien kan een vermindering van het aantal personen op actieve leeftijd, van 15 tot 65 jaar, een spanning op de arbeidsmarkt teweegbrengen in perioden van hoogconjunctuur.

Naast de natuurlijke ontwikkeling zorgt ook de migratie nog voor de toe- of afneming van de bevolking. De invloed van dit migratieoverschot in de totale aangroei van de bevolking werd de jongste jaren steeds belangrijker : in 1973 vormde de immigratie van vreemdelingen 63 % van het totaal accres ; in 1974 liep het percentage op tot 78. In 1975 tenslotte werd de aangroei van de bevolking nog enkel verzekerd door het positief migratiesaldo ; het bedroeg 24 904 personen, tegen 24 542 in 1974.

In 1975 had het Vlaams gewest opnieuw het grootste bevolkingsaccres, zowel in absolute als in relatieve cijfers (3,94 °/₀₀). De totale aangroei was echter lager dan het jaar voordien, hetgeen voortvloeit uit een verminderd natuurlijk accres.

Het geboortencijfer liep inderdaad in het Vlaamse landsgedeelte opnieuw terug en bereikte 12,13 °/₀₀ of 67 294 kinderen, tegen 69 706 of 12,61 °/₀₀ in 1974. Hierdoor komt het niet alleen voor de derde opeenvolgende maal lager te liggen dan dat van Wallonië (12,39 °/₀₀), maar overtreft toch, hoewel nauwelijks, het landsgemiddelde, dank zij de zeer lage nataliteit in het Brusselse.

Belangrijk in de nataliteitsontwikkeling in het Vlaamse landsgedeelte is de teruggang, sedert enkele jaren, in vier arrondissementen in het Noord-Oosten van het land (Hasselt, Maaseik, Tongeren en Turnhout), van het geboortencijfer tot nagenoeg het niveau in de andere arrondissementen. De bijzondere demografische structuur en de sterke nataliteit in deze vier arrondissementen heeft er inderdaad lange tijd voor gezorgd dat de veroudering in het Vlaamse land minder sterk verliep. In 1975 hadden enkel nog de arrondissementen Hasselt en Maaseik een geboortencijfer boven de 14 °/₀₀ (respectief 14,23 °/₀₀ en 14,52 °/₀₀). In Tongeren en Turnhout daalde de nataliteit sterk en bereikte nog slechts 13,27 °/₀₀ en 13,31 °/₀₀.

Het sterftecijfer nam in het Vlaamse land in lichte mate toe van 10,59 °/₀₀ tot 10,91 °/₀₀, maar bleef toch nog het laagste promillage van het land. Het natuurlijk accres of het verschil tussen het geboorte- en sterftecijfer bereikte er aldus het zeer lage aantal van 6 758, maar bleef hiermede toch het enige gewest met een positieve natuurlijke aangroei.

Het migratiesaldo, dat nagenoeg 500 eenheden meer bedroeg dan het voorgaande jaar, beliep 15 115, maar kon niet verhinderen dat de totale aangroei, wegens de teruggang van het natuurlijk accres, minder bedroeg dan in 1974.

De bevolking in Vlaanderen vermeerderde in 1975 met 21 873 personen of 3,94 °/₀₀ (met 25 788 of 4,69 °/₀₀ het voorgaande jaar).

Het natuurlijk accres bleef niet langer in alle Vlaamse provincies positief. In Oost-Vlaanderen werden in 1975 reeds meer sterfgevallen dan geboorten genoteerd, wat op een negatief saldo van 489 uitliep. De natuurlijke aangroei lag in Limburg op 6,50 °/₀₀, tegen 7,29 °/₀₀ in 1974 ; in West-Vlaanderen op 1,51 °/₀₀, tegen 2,49 °/₀₀ ; in Vlaams-Brabant op 0,71 °/₀₀, tegen 1,50 °/₀₀ en in de provincie Antwerpen op 0,34 °/₀₀, tegen 1,11 °/₀₀.

Opvallend is dat t.o.v. 1974 een groter aantal Vlaamse arrondissementen een negatieve natuurlijke aangroei hadden. De daling van de natuurlijke bevolkingsontwikkeling deed zich voor in Antwerpen (— 1 032), Mechelen (— 241), Halle-Vilvoorde (— 65), Aalst (— 35), Eeklo (— 18), Gent (— 323), Oudenaarde (— 214), Oostende (— 43) en Veurne (— 5).

Het migratiesaldo was eveneens negatief in Aalst, Oudenaarde, Diksmuide, Ieper, Kortrijk, Roeselare, Tielt. Het gaat voornamelijk om economische probleemgebieden, waar het tekort aan werk in eigen streek een uittocht van de autochtonen meebrengt naar andere vestigingsplaatsen die ofwel dichter bij de werkplaats gelegen zijn of een betere verbinding met de plaats van het werk mogelijk maken.

Het grootste migratieoverschot wordt traditioneel waargenomen in de arrondissementen waarin een grote agglomeratie voorkomt en gevestigde industrieën arbeidskrachten aantrekken. In het arrondissement Antwerpen werd een migratieoverschot genoteerd van 2 122 eenheden, tegen 1 805 het jaar voordien. Het arrondissement Halle-Vilvoorde had nagenoeg hetzelfde migratieoverschot als in 1974 (4 711 eenheden, tegen 4 674) en in het arrondissement Gent verminderde het overschot van 2 205 het voorgaande jaar tot 1 454 in 1975.

Naast de arrondissementen Oudenaarde en Diksmuide, waar de bevolking reeds sedert enkele jaren in aantal afneemt, werden ook in 1976 minder inwoners geteld in de arrondissementen Aalst, Ieper en Roeselare. De bevolkingsachteruitgang is er voornamelijk toe te schrijven aan het negatief migratiesaldo.

De provincie Limburg telde in één jaar tijd 7 064 of 10,30 °/₀₀ meer inwoners, Vlaams-Brabant 7 051 of 7,83 °/₀₀, de provincie Antwerpen 4 083 of 2,62 °/₀₀, West-Vlaanderen 1 760 of 1,64 °/₀₀ en Oost-Vlaanderen 1 915 of 1,44 °/₀₀.

Vanaf 1970 verhief het totaal accres in Wallonië zich boven dat van het voorgaande jaar. Ook in 1974 was de aangroei hoger dan in 1973 : 14 174 personen of 4,44 °/₀₀, tegen 11 892 of 3,74 °/₀₀. De aangroei was echter telkens toe te schrijven aan het vrij aanzienlijk migratiesaldo ; de natuurlijke ontwikkeling was daarentegen negatief. In 1975 bedroeg echter de totale aangroei slechts de helft van die in 1974 (7 214 tegen 14 174), zowel als gevolg van een meer negatief natuurlijk verloop van de bevolking, als van een kleiner migratieoverschot.

Belangrijk is dat Wallonië, niettegenstaande een geleidelijke achteruitgang, voor de derde opeenvolgende maal het hoogste geboortencijfer van het land heeft (12,39 °/oo) ; het overtreft meteen het landsgemiddelde. In verscheidene Waalse provincies lag in 1975, zoals in het voorgaande jaar, het geboortencijfer hoger dan in bepaalde Vlaamse provincies. Zo hadden de provincies Henegouwen (12,44 °/oo), Namen (13,08 °/oo) en Luxemburg (13,40 °/oo) een gunstiger geboortencijfer dan de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen.

Het relatief hoger geboortencijfer van Wallonië moet echter in verband worden gebracht met de geboorten uit buitenlanders. In het zuiden van het land bestaat naar schatting één achtste van de bevolking uit vreemdelingen. Die vreemdelingen behoren grotendeels tot de jonge actieve bevolking en stimuleren het nataliteitscijfer.

De invloed van de vreemdelingen is echter niet overal in Wallonië even belangrijk. De geboortencijfers van de arrondissementen Aat, Doornik, Luik, Verviers en Borgworm lagen inderdaad beneden het landsgemiddelde. Het laagste nataliteitscijfer van het land werd genoteerd in de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Mechelen, met respectief 10,85 en 11,02 geboorten op 1 000 inwoners.

Het sterftecijfer lag iets hoger dan het voorgaande jaar (13,83 °/oo, tegen 13,49 °/oo) en overtrof ruimschoots het landsgemiddelde en het gemiddelde voor de Vlaamse provincies. Slechts in één Waals arrondissement bleef het sterftecijfer beneden het nationaal gemiddelde van 12,15 °/oo, met name in Aarlen waar de verhouding 11,35 °/oo bedroeg.

Het hoog sterftecijfer samen met een teruglopend geboortencijfer resulteerde in Wallonië in een daling van het natuurlijk verloop met 4 631 eenheden. De sterk verouderde leeftijdsstructuur in dit gedeelte van het land heeft inderdaad een hoge sterftecoëfficiënt tot gevolg. Alleen in de provincie Luxemburg werd nog een licht positief natuurlijk accres geboekt (+ 57 eenheden). De hoogste natuurlijke aangroei van Wallonië werd genoteerd in het arrondissement Aarlen met 64 eenheden, terwijl het meest negatieve saldo werd waargenomen in het arrondissement Luik, waar de resultante van de geboorten/sterftebeweging een daling van de bevolking met 1 294 eenheden betekende.

Een hoog migratiesaldo heeft er in het zuiden van het land verscheidene jaren voor gezorgd dat de achteruitgang van het natuurlijk bevolkingsverloop werd gecompenseerd. Ook in 1975 kon de immigratie de negatieve natuurlijke beweging ombuigen in een totale bevolkingsaangroei ; nochtans bedroeg het migratieoverschot nagenoeg 5 000 eenheden minder dan het jaar voordien (11 845 tegen 16 416), waardoor het overschot in 1975 zelfs op 3 300 eenheden minder kwam dan in het Vlaamse land.

In de arrondissementen Charleroi en Bastenaken werd reeds drie jaar na elkaar een negatief migratiesaldo opgetekend en in het arrondissement Bergen vertrokken in 1975 opnieuw meer personen dan er zich kwamen vestigen.

Alle overige Waalse arrondissementen boekten een overschot. Het hoogste migratiesaldo stond op naam van de arrondissementen Nijvel (+ 5 859), Namen (+ 1 492) en Thuin (+ 876).

Het hoogste totaal accres van Wallonië en eveneens van het ganse land werd, zoals de voorgaande jaren, te Nijvel genoteerd (21,95 °/₀₀ of 5 755 personen) ; dit promillage werd zoals in 1974 enkel en alleen bereikt door het aanzienlijk migratieoverschot, aangezien de natuurlijke ontwikkeling verminderde met 104 eenheden.

Dank zij het migratieoverschot — het natuurlijk verloop was in elk arrondissement, op Aarlen en Bastenaken na, negatief — vermeerderde de totale bevolking nog in verscheidene Waalse arrondissementen. In de arrondissementen Aat, Charleroi, Bergen, Zinnik, Luik en Bastenaken werd evenwel een daling van het bevolkingsaantal waargenomen.

De reeds sedert 1968 ingezette tendens tot ontvolking van de Belgische hoofdstad ging in het afgelopen jaar verder. Het geboortencijfer daalde steeds en lag in 1975 met 11,59 °/₀₀ veel lager dan in Vlaanderen en in Wallonië ; het sterftecijfer overtrof ruimschoots het geboortencijfer wat resulteerde in een teruglopende natuurlijke beweging. Het migratiesaldo was minder negatief dan in 1974 (— 2 056 tegen — 6 504), maar versterkte toch het ontvolkingsproces. Het verlies aan inwoners bedroeg 4 183 of 3,97 °/₀₀ in 1975, wat wel minder is dan de 8 304 of 7,81 °/₀₀ in 1974.

In verband met de demografische structuur van de Brusselse bevolking dient te worden opgemerkt dat nagenoeg 25 à 30 % van de Belgische hoofdstad uit vreemdelingen bestaat. Een groot gedeelte van de vreemdelingen zijn jongere mensen in actieve leeftijd die een lager sterftecijfer en tevens een hoger geboortencijfer hebben dan de autochtonen. Zonder die invloed van de vreemde immigranten zou de ontvolking van Brussel-hoofdstad ongetwijfeld tegen een sneller tempo verlopen.

§ 2. — WONINGTELLING (1)

1. — *Algemene ontwikkeling.*

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek (N.I.S.) heeft de gegevens over de woontelling van 31 december 1970 gepubliceerd. In deze telling valt inzonderheid op, dat ruim de helft van de inwoners (54,8 %) eigenaar zijn van een woning, tegen 49,8 % bij de voorlaatste telling in 1961 en 38,9 % in 1947. Maar in de grote agglomeraties blijft het aantal eigenaars kleiner dan het aantal huurders, al bereikt het aantal eigenaars er nog 45 %.

(1) Volkstelling 31 december 1970. Deel 2 : Woningtelling, A. Rijk, provincies, arrondissementen en taalgebieden. Brussel, Nationaal Instituut voor de Statistiek, 1975.

Het aantal particuliere woningen (behalve vaartuigen en woonwagens) vermeerderde in 1970 met 207 128 t.o.v. 1961 (+ 6,9 %) en met 407 476 eenheden t.o.v. 1947 (+ 14,5 %). Tijdens de negenjarige periode die de jongste telling voorafging steeg het aantal bewoners in deze woonvorm met 494 287 (+ 5,5 %) ; in vergelijking met 1947 was de stijging 1 155 005 bewoners (+ 13,8 %). Voor elke beschouwde periode is dus de toename van het aantal woningen relatief groter dan de groei van de bevolking.

Hoewel de jongste jaren grote flatgebouwen werden opgericht moet toch worden vastgesteld dat het aantal woningen in gebouwen met twee of meer woningen, tussen 1961 en 1970, verminderde van 1 015 960 tot 943 583 (— 7,1 %), wat erop wijst dat de voorkeur van het geheel van onze bevolking naar éengezinswoningen gaat.

Het aantal woonvertrekken per woning steeg gemiddeld van 3,87 in 1947 tot 4,96 in 1970, d.i. ruim één vertrek per woning meer : deze opvallende vermeerdering kwam hoofdzakelijk tot stand tussen 1947 en 1961 vermits tussen 1961 en 1970 slechts een onbeduidend verschil werd genoteerd. In deze tijdspanne nam de gemiddelde oppervlakte per woning (+ 5,5 m^2) en per bewoner (+ 2 m^2) wel enigszins toe. Het aantal bewoners per woning is tussen 1947 en 1970 nauwelijks gewijzigd (in 1970 : 2,94 personen per woning) zodat mag aanvaard worden dat de woonruimte in de Belgische woningen, qua oppervlakte en aantal vertrekken, is toegenomen.

De meest merkwaardige ontwikkeling tijdens de beschouwde perioden is nochtans te situeren op het vlak van het comfort en de sanitaire inrichting, niet alleen in de nieuwe gebouwen maar ook als gevolg van een doorgevoerde modernisering van talrijke reeds bestaande woningen. Het percentage woningen aangesloten op een openbare waterleiding dat 55,7 % bedroeg in 1947 en opliep tot 76,9 % in 1961, bereikte 88,9 % in 1970. Het percentage woningen aangesloten op een openbaar rioolnet vermeerderde van 61,0 % in 1961 tot 75,5 % in 1970. Het percentage aansluitingen op een openbare gasleiding onderging echter een achteruitgang, nl. van 46,2 % in 1961 tot 44,4 % in 1970, o.m. wegens het benutten van andere energiebronnen zoals elektriciteit, stookolie en butaangas. Het percentage woningen uitgerust met een privaat met waterspoeling, steeg aanmerkelijk, nl. van 41,1 % in 1961 tot 62,4 % in 1970. In 1970 beschikte bijna de helft van de woningen of 49,1 % over een eigen badkamer of eigen stortbad. In 1947 bedroeg dit percentage slechts 7 %, in 1961 was het opgelopen tot 23,6 %.

Een buitengewone vooruitgang werd verwezenlijkt in de wijze van verwarming van de woningen : het percentage van de woningen uitgerust met centrale verwarming dat tussen 1947 en 1961 meer dan verdubbeld was — van 4,8 % tot 10,8 % — kwam tijdens de negen erop volgende jaren nagenoeg tot het drievoudige zodat op 31 december 1970 29,6 % van de woningen van centrale verwarming waren voorzien.

Ten slotte kan nog worden gewezen op de sterke ontwikkeling van het aantal aansluitingen op het telefoonnet. Op 31 december 1970 beschikte meer dan één derde van de gezinnen, of 36,1 %, over telefoon, tegen 24,2 % in 1961.

2. — *Tweede woningen en vakantiewoningen.*

Op 31 december 1970 waren in België 105 773 tweede woningen en vakantiewoningen : 69 837 tweede woningen (66 %) en 35 936 (34 %) vakantiewoningen. Zij waren het talrijkst in het Nederlandse taalgebied (67 506 of 63,8 % van het totaal). In het Franse taalgebied werden er 33 000 of 31,2 %, in Brussel 4 988 of 4,7 % en in het Duitse taalgebied slechts 279 of 0,3 % van het totaal geteld.

De op 31 december 1970 getelde woningen kunnen ingedeeld worden volgens vier bouwperioden. Deze indeling geeft voor het Rijk het volgend resultaat : 20,3 % van de woningen werd opgericht vóór de eerste wereldoorlog ; 17 % dateert uit de periode na wereldoorlog I tot het einde van de tweede wereldoorlog ; 20,9 % werd gebouwd tussen 1946 en 1961 (voorlaatste woningtelling) ; 41,8 % werd opgericht in de periode tussen 1962 en 1970. Het grootste gedeelte van de beschouwde woningen is dus van recente konstruktie. Deze vaststelling geldt voor alle provincies, behalve voor de provincies Henegouwen en Luik, waar respectievelijk 48,8 % en 41,2 % van deze woningen dateren van vóór 1919.

De tweede woningen en de vakantiewoningen werden eveneens ingedeeld in ééngezinshuizen of in meergezinshuizen. Hieruit blijkt dat voor het land in zijn geheel 57,9 % van deze woningen ééngezinswoningen zijn en 42,1 % meergezinswoningen. Per provincie zijn de percentages evenwel uiteenlopend en dient een onderscheid te worden gemaakt tussen de provincie West-Vlaanderen en de overige provincies. In de provincie West-Vlaanderen zijn slechts 19,6 % van de tweede woningen en de vakantiewoningen voor één enkel gezin bestemd ; voor de andere provincies schommelen de percentages tussen 73,5 % (provincie Brabant) en 96,7 % (provincie Namen).

Het percentage ééngezinswoningen in het Rijk werd derhalve in belangrijke mate naar beneden gedrukt door de 42,2 % tweede woningen en vakantiewoningen in de provincie West-Vlaanderen (hoofdzakelijk aan de kust gelegen).

3. — *Leegstaande woningen.*

Bij deze telling heeft het Nationaal Instituut de leegstaande woningen opgenomen, waaronder het instituut verstaat onbewoonde particuliere woningen, die normaal niet bestemd zijn om als tweede woning of als vakantieverblijf gebruikt te worden.

Op 31 december 1970 werden in België 101 136 leegstaande woningen geteld, d.i. een stijging met 13,8 % t.o.v. 1961. Ongeveer drie vierde hiervan, nl. 71 987 of 71,2 % was geconcentreerd in vier provincies, nl. Brabant (24,8 %), Antwerpen (17,0 %), Oost-Vlaanderen (14,9 %) en Henegouwen (14,5 %).

Van het aantal leegstaande woningen werd meer dan de helft (53,1 %) vóór de eerste wereldoorlog opgericht. Het Franse taalgebied bezit hiervan relatief het hoogste percentage : 64,3 %. Van het totaal aantal leegstaande

woningen werden er in de provincies Limburg 34,3 %, West-Vlaanderen 41,1 % en Brabant 45,9 % vóór 1919 gebouwd. In alle andere provincies is het percentage meer dan 50 % ; in de provincie Henegouwen bereikt dit percentage zelfs 66,5 %. In de provincies Namen en Brabant wordt relatief het grootste aantal leegstaande woningen geteld, die na 1961 werden opgericht, d.i. respectievelijk 20,5 % en 18,8 %.

4. — *Mobiele woningen.*

De mobiele woningen ten getale van 6 377 bestonden eind december 1970 uit 4 410 vaartuigen (69,2 %) en 1 967 woonwagens (30,8 %) met een gemiddeld aantal bewoners per woning van 2,89. Voor de overige bewoonde particuliere woningen was de gemiddelde gezinsgrootte 2,94.

Tenslotte komen in de telling door het N.I.S. ook de collektieve of gemeenschapswoningen voor.

*
* *

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Gemiddeld jaarlijks bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1965	154 856	114 507	40 349	30 785	71 134	9 499 234 (b)
1966	150 636	114 557	36 079	21 067	57 146	9 556 380 (b)
1967	145 899	114 509	31 390	17 831	49 221	9 605 601 (b)
1968	141 242	121 275	19 967	6 342	26 309	9 631 910 (b)
1969	140 834	119 375	21 459	6 785	28 244	9 660 154 (b)
1970	141 119	118 888	22 231	8 606	30 837	9 690 991 (b) 9 650 944 (c)
1971	139 104	118 853	20 251	24 184	44 435	9 695 379 (d)
1972	134 437	116 743	17 694	13 777	31 471	9 726 850 (d)
1973	129 425	118 313	11 112	18 628	29 740	9 756 590 (d)
1974	123 155	116 039	7 116	24 542	31 658	9 788 248 (d)
1975	119 273	119 273	—	24 904	24 904	9 813 152 (d)

(a) Einde jaar.
(b) Berekende bevolking op basis van de telling van 1961.
(c) Getelde bevolking op 31 december 1970.
(d) Berekende bevolking op basis van de telling van 1970.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Loop van de bevolking in 1975

LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 31 december 1974
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebewegingen	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	‰ (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	‰ (c)	Absolute cijfers
Antwerpen	*10 250*	*11,04*	*11 282*	*12,15*	*— 1 032*	*+ 2 122*	*+ 1 090*	*+ 1,18*	*928 608*
Mechelen	*3 153*	*11,02*	*3 394*	*11,86*	*— 241*	*+ 534*	*+ 293*	*+ 1,03*	*286 037*
Turnhout	*4 588*	*13,31*	*2 790*	*8,09*	*+ 1 798*	*+ 902*	*+ 2 700*	*+ 7,90*	*344 624*
Antwerpen	17 991	11,54	17 466	11,20	+ 525	+ 3 558	+ 4 083	+ 2,63	1 559 269
Brussel-Hoofdstad	*12 176*	*11,59*	*14 303*	*13,61*	*— 2 127*	*— 2 056*	*— 4 183*	*— 3,97*	*1 050 787*
Halle-Vilvoorde	*5 457*	*10,85*	*5 522*	*10,98*	*— 65*	*+ 4 711*	*+ 4 646*	*+ 9,33*	*502 784*
Leuven	*4 899*	*12,12*	*4 192*	*10,37*	*+ 707*	*+ 1 698*	*+ 2 405*	*+ 5,98*	*404 315*
Nijvel	*3 018*	*11,51*	*3 122*	*11,91*	*— 104*	*+ 5 859*	*+ 5 755*	*+22,44*	*262 202*
Brabant	25 550	11,51	27 139	12,22	— 1 589	+10 212	+ 8 623	+ 3,90	2 220 088
Aat	*824*	*11,04*	*1 175*	*15,74*	*— 351*	*+ 250*	*— 101*	*— 1,35*	*74 665*
Charleroi	*5 609*	*12,29*	*6 098*	*13,36*	*— 489*	*— 749*	*— 1 238*	*— 2,70*	*456 510*
Bergen	*3 445*	*13,05*	*3 831*	*14,51*	*— 386*	*— 76*	*— 462*	*— 1,75*	*263 943*
Moeskroen	*982*	*13,43*	*982*	*13,43*	*—*	*+ 187*	*+ 187*	*+ 2,56*	*73 103*
Zinnik	*2 041*	*12,38*	*2 339*	*14,19*	*— 298*	*+ 2*	*— 296*	*— 1,79*	*164 867*
Thuin	*1 750*	*12,62*	*1 925*	*13,88*	*— 175*	*+ 876*	*+ 701*	*+ 5,08*	*138 648*
Doornik	*1 797*	*11,97*	*2 213*	*14,74*	*— 416*	*+ 845*	*+ 429*	*+ 2,87*	*150 110*
Henegouwen	16 448	12,44	18 563	14,04	— 2 115	+ 1 335	— 780	— 0,59	1 321 846
Hoei	*1 174*	*12,36*	*1 505*	*15,84*	*— 331*	*+ 426*	*+ 95*	*+ 1,00*	*95 003*
Luik	*7 496*	*12,08*	*8 790*	*14,16*	*— 1 294*	*+ 176*	*— 1 118*	*— 1,80*	*620 771*
Verviers	*2 953*	*12,11*	*3 277*	*13,44*	*— 324*	*+ 864*	*+ 540*	*+ 2,22*	*243 919*
Borgworm	*664*	*11,15*	*954*	*16,02*	*— 290*	*+ 516*	*+ 226*	*+ 3,81*	*59 673*
					+ 2 306	*+ 1 829*	*+ 4 135*	*+12,41*	*357 547*
									176 944

Maaseik	2 569	14,52	1 126	6,37	+ 1 443	+ 405	+ 1 848	+10,55	176 944
Tongeren	2 273	13,27	1 565	9,14	+ 708	+ 373	+ 1 081	+ 6,35	171 285
Limburg	9 641	14,06	5 184	7,56	+ 4 457	+ 2 607	+ 7 064	+10,41	685 576
Aarlen	625	12,65	561	11,35	+ 64	+ 141	+ 205	+ 4,17	49 422
Bastenaken	504	14,60	464	13,44	+ 40	— 67	— 27	— 0,78	34 521
Marche-en-Famenne	537	13,34	559	13,89	— 22	+ 147	+ 125	+ 3,12	40 239
Neufchâteau	719	13,62	719	13,62	—	+ 175	+ 175	+ 3,33	52 776
Virton	557	13,05	582	13,64	— 25	+ 78	+ 53	+ 1,24	42 684
Luxemburg	2 942	13,40	2 885	13,14	+ 57	+ 474	+ 531	+ 2,42	219 642
Dinant	1 166	13,67	1 188	13,93	— 22	+ 293	+ 271	+ 3,19	85 309
Namen	3 213	13,10	3 354	13,67	— 141	+ 1 492	+ 1 351	+ 5,54	245 248
Philippeville	729	12,17	796	13,29	— 67	+ 410	+ 343	+ 5,76	59 885
Namen	5 108	13,08	5 338	13,67	— 230	+ 2 195	+ 1 965	+ 5,06	390 442
Aalst	3 179	11,99	3 214	12,12	— 35	— 366	— 401	— 1,51	265 146
Dendermonde	2 140	12,03	2 102	11,82	+ 38	+ 310	+ 348	+ 1,96	177 797
Eeklo	1 049	12,01	1 067	12,22	— 18	+ 283	+ 265	+ 3,04	87 362
Gent	5 812	12,15	6 135	12,83	— 323	+ 1 454	+ 1 131	+ 2,37	478 234
Oudenaarde	1 270	11,31	1 484	13,22	— 214	— 172	— 386	— 3,43	112 266
Sint-Niklaas	2 559	12,51	2 496	12,20	+ 63	+ 895	+ 958	+ 4,70	204 614
Oost-Vlaanderen	16 009	12,08	16 498	12,45	— 489	+ 2 404	+ 1 915	+ 1,45	1 325 419
Brugge	3 058	12,17	2 646	10,53	+ 412	+ 635	+ 1 047	+ 4,19	251 214
Diksmuide	596	12,86	560	12,08	+ 36	— 254	— 218	— 4,68	46 335
Ieper	1 359	12,95	1 222	11,65	+ 137	— 290	— 153	— 1,46	104 949
Kortrijk	3 559	13,20	2 820	10,46	+ 739	— 66	+ 673	+ 2,50	269 673
Oostende	1 454	11,05	1 497	11,38	— 43	+ 456	+ 413	+ 3,15	131 541
Roeselare	1 744	12,31	1 567	11,06	+ 177	— 391	— 214	— 1,51	141 666
Tielt	958	12,39	788	10,19	+ 170	— 24	+ 146	+ 1,89	77 341
Veurne	569	11,64	574	11,74	— 5	+ 71	+ 66	+ 1,35	48 885
West-Vlaanderen	13 297	12,41	11 674	10,90	+ 1 623	+ 137	+ 1 760	+ 1,65	1 071 604
Brussel-Hoofdstad	12 176	11,59	14 303	13,61	— 2 127	— 2 056	— 4 183	— 3,97	1 050 787
Vlaamse streek	67 294	12,13	60 536	10,91	+ 6 758	+15 115	+21 873	+ 3,96	5 548 967
Waalse streek	39 803	12,39	44 434	13,83	— 4 631	+11 845	+ 7 214	+ 2,25	3 213 398
w.o.: Duitse taalstreek	(716)	(11,14)	(752)	(11,70)	(— 36)	(+ 533)	(+ 497)	(+ 7,79)	(64 303)
Het Rijk	119 273	12,15	119 273	12,15	—	+24 904	+24 904	+ 5,42	9 813 152

(a) Exclusief de doodgeboren en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking per 31 december 1975 per streek.
(c) Verhouding tot de totale bevolking van elke streek geteld op 31 december 1974.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Particuliere woningen als hoofdverblijf bewoond door eigenaar, mede-eigenaar of vruchtgebruiker, per arrondissement, provincie en taalgebied.

Vergelijking 1961-1970

ARRONDISSEMENTEN PROVINCIES TAALGEBIEDEN	Aantal woningen bewoond door eigenaar mede-eigenaar of vruchtgebruiker				Verhouding t.o.v. totaal aantal particuliere woningen (in %)	
			Verschil			
	1961	1970	Absoluut aantal	%	1961	1970
Antwerpen	114 648	140 514	+ 25 866	+ 22,6	38,4	44,3
Mechelen	46 529	54 440	+ 7 911	+ 17,0	54,9	60,2
Turnhout	52 688	65 861	+ 13 173	+ 25,0	67,3	71,5
Provincie Antwerpen	**213 865**	**260 815**	+ **46 950**	+ **22,0**	**46,4**	**52,2**
Brussel-Hoofdstad	97 231	106 983	+ 9 752	+ 10,0	23,2	27,0
Halle-Vilvoorde	83 583	100 418	+ 16 835	+ 20,1	64,4	66,9
Leuven	75 725	86 229	+ 10 504	+ 13,9	69,1	71,2
Nijvel	44 469	51 191	+ 6 722	+ 15,1	65,7	67,7
Provincie Brabant	**301 008**	**344 821**	+ **43 813**	+ **14,6**	**41,5**	**46,5**
Aat	15 978	16 655	+ 677	+ 4,2	63,5	68,0
Charleroi	74 929	80 754	+ 5 825	+ 7,8	45,5	50,5
Bergen	49 458	52 672	+ 3 214	+ 6,5	53,8	57,5
Moeskroen	12 679	13 827	+ 1 148	+ 9,1	51,3	54,8
Zinnik	28 772	31 798	+ 3 026	+ 10,5	51,7	57,2
Thuin	24 881	27 426	+ 2 545	+ 10,2	53,9	60,1
Doornik	26 798	28 247	+ 1 449	+ 5,4	54,3	58,1
Provincie Henegouwen	**233 495**	**251 379**	+ **17 884**	+ **7,7**	**51,0**	**55,7**
Hoei	19 877	20 883	+ 1 006	+ 5,1	62,9	67,6
Luik	93 090	105 962	+ 12 872	+ 13,8	40,3	46,6
Verviers	37 027	41 742	+ 4 715	+ 12,7	47,3	52,5
Borgworm	13 729	14 784	+ 1 055	+ 7,7	75,4	78,0
Provincie Luik	**163 723**	**183 371**	+ **19 648**	+ **12.0**	**45.6**	**51,4**
			+ 12 259	+ 27,7	63,3	65,6

Maaseik	22 045	30 514	+ 8 469	+ 38,4	72,1	75,3
Tongeren	27 687	33 116	+ 5 429	+ 19,6	68,8	74,3
Provincie Limburg	**93 948**	**120 096**	**+ 26 148**	**+ 27,8**	**66,8**	**70,2**
Aarlen	9 250	10 216	+ 966	+ 10,4	63,7	67,0
Bastenaken	7 467	7 470	+ 3	+ 0,0	71,2	73,5
Marche-en-Famenne	8 882	9 041	+ 159	+ 1,8	73,6	74,4
Neufchâteau	11 399	12 075	+ 676	+ 5,9	71,2	75,5
Virton	10 235	10 464	+ 229	+ 2,2	76,4	78,9
Provincie Luxemburg	**47 233**	**49 266**	**+ 2 033**	**+ 4,3**	**71,0**	**73,7**
Dinant	17 170	18 117	+ 947	+ 5,5	66,1	69,2
Namen	41 878	46 232	+ 4 354	+ 10,4	57,2	60,7
Philippeville	11 797	12 626	+ 829	+ 7,0	65,1	68,4
Provincie Namen	**70 845**	**76 975**	**+ 6 130**	**+ 8,7**	**60,4**	**63,7**
Aalst	53 382	59 576	+ 6 194	+ 11,6	70,4	73,1
Dendermonde	30 003	34 551	+ 4 548	+ 15,2	60,3	64,3
Eeklo	13 507	16 084	+ 2 577	+ 19,1	56,1	60,8
Gent	62 512	73 478	+ 10 966	+ 17,5	41,4	46,7
Oudenaarde	22 175	24 864	+ 2 689	+ 12,1	63,3	68,7
Sint-Niklaas	30 617	36 062	+ 5 445	+ 17,8	53,6	57,7
Provincie Oost-Vlaanderen	**212 196**	**244 615**	**+ 32 419**	**+ 15,3**	**54,0**	**58,6**
Brugge	36 309	43 718	+ 7 409	+ 20,4	54,6	58,0
Diksmuide	8 740	9 568	+ 828	+ 9,5	65,4	70,1
Ieper	16 481	18 867	+ 2 386	+ 14,5	53,3	59,3
Kortrijk	43 798	52 121	+ 8 323	+ 19,0	59,7	64,6
Oostende	18 206	22 004	+ 3 798	+ 20,9	46,2	50,3
Roeselare	21 124	26 482	+ 5 358	+ 25,4	56,7	63,7
Tielt	11 962	14 589	+ 2 627	+ 22,0	59,7	66,3
Veurne	7 606	8 711	+ 1 105	+ 14,5	53,4	57,1
Provincie West-Vlaanderen	**164 226**	**196 060**	**+ 31 834**	**+ 19,4**	**55,7**	**60,5**
Brussel-Hoofdstad	*97 231*	*106 983*	*+ 9 752*	*+ 10,0*	*23,2*	*27,0*
Nederlands taalgebied	*843 543*	*1 008 233*	*+ 164 690*	*+ 19,5*	*55,2*	*59,9*
Frans taalgebied	*549 507*	*600 275*	*+ 50 768*	*+ 9,2*	*52,3*	*57,0*
Duits taalgebied	*10 258*	*11 907*	*+ 1 649*	*+ 16,1*	*60,0*	*62,9*
Het Rijk	**1 500 539**	**1 727 398**	**+ 226 859**	**+ 15,1**	**49,7**	**54,8**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tweede woningen en vakantiewoningen naar bouwjaar en type van het gebouw, per provincie en taalgebied

PROVINCIES TAALGEBIEDEN	Bouwjaar								Type van gebouw				Totaal	
	Vóór 1919		1919-1945		1946-1961		1962-1970		Eéngezins-huis		Meergezins-huis			
	Aantal woningen	%	Aantal woningen	%	Aantal woningen	%	Aantal woningen	%	Aantal woningen	%	Aantal woningen	%	Aantal woningen (a)	%
Antwerpen	962	11,8	1 022	12,6	1 809	22,2	4 349	53,4	7 116	84,9	1 268	15,1	8 829	100,0
Brabant	3 828	26,0	2 325	15,8	2 683	18,2	5 876	40,0	11 072	73,5	3 984	26,5	16 288	100,0
Henegouwen	2 617	48,8	594	11,1	405	7,6	1 741	32,5	4 923	94,8	272	5,2	5 694	100,0
Luik	3 230	41,2	921	11,7	965	12,3	2 727	34,8	7 601	94,6	433	5,4	8 393	100,0
Limburg	214	16,2	184	13,9	149	11,3	776	58,6	1 154	90,4	123	9,6	1 421	100,0
Luxemburg	1 810	29,1	657	10,5	989	15,9	2 772	44,5	5 969	94,9	322	5,1	6 454	100,0
Namen	2 810	34,8	842	10,4	899	11,1	3 534	43,7	8 031	96,7	278	3,3	8 701	100,0
Oost-Vlaanderen	1 776	38,7	710	15,4	505	11,0	1 601	34,9	4 400	90,3	474	9,7	5 127	100,0
West-Vlaanderen	3 115	7,1	9 730	22,2	12 517	28,6	18 399	42,1	8 749	19,6	35 830	80,4	44 866	100,0
Brussel-Hoofdstad	*1 282*	*28,3*	*1 091*	*24,1*	*857*	*18,9*	*1 299*	*28,7*	*1 754*	*36,7*	*3 025*	*63,3*	*4 988*	*100,0*
Nederlands taalgebied	*7 248*	*11,2*	*12 430*	*19,3*	*16 246*	*25,2*	*28 604*	*44,3*	*27 127*	*41,3*	*38 532*	*58,7*	*67 506*	*100,0*
Frans taalgebied	*11 758*	*38,2*	*3 414*	*11,1*	*3 796*	*12,4*	*11 775*	*38,3*	*29 880*	*95,5*	*1 413*	*4,5*	*33 000*	*100,0*
Duits taalgebied	*74*	*30,5*	*50*	*20,6*	*22*	*9,0*	*97*	*39,9*	*254*	*94,8*	*14*	*5,2*	*279*	*100,0*
Het Rijk	**20 362**	**20,3**	**16 985**	**17,0**	**20 921**	**20,9**	**41 775**	**41,8**	**59 015**	**57,9**	**42 984**	**42,1**	**105 773**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Inclusief de tweede woningen en de vakantiewoningen waarvan de gegevens niet bekend zijn.

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

AFDELING I. – WERKGELEGENHEID

Voor het nagaan van de ontwikkeling der werkgelegenheid in de nijverheid, zowel per bedrijfstak als per gewest, wordt in hoofdzaak gesteund op het aantal in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers.

Er kan meteen worden aan herinnerd dat de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid, voor het aanleggen van zijn socio-economische statistieken, sedert 1973 de N.A.C.E.-nomenclatuur, d.i. de « Algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen » (1) heeft aangenomen. Voordien werd de door de Volkenbond aanbevolen internationale typeclassificatie gebruikt.

Deze overgang naar de nieuwe nomenclatuur bracht niet alleen mede dat de statistieken van het aantal in de R.M.Z. opgenomen werkgevers en werknemers met vertraging beschikbaar kwamen, maar ook dat vanaf 1973 voor de diverse bedrijfstakken een vergelijking van de tewerkstelling met de voorgaande jaren onmogelijk werd. Om de overgang naar de nieuwe nomenclatuur te vergemakkelijken maakte echter de R.M.Z. wel een vergelijkbare tabel op met 1972, zodanig dat met de gegevens van 1974 (2) reeds voor drie opeenvolgende jaren de ontwikkeling van de tewerkstelling kan worden gevolgd.

Uit de tabel van de werkgelegenheid per bedrijfstak kan aldus worden afgeleid dat, in de periode 1972-1974, het aantal werknemers in de landbouw en visserij constant is gebleven. In de energie- en waterhuishouding nam integendeel de werkgelegenheid af, voornamelijk dan in de sectoren vaste brandstoffen en cokesovens en in de aardolieraffinaderijen.

De personeelsbezetting groeide verder aan in de chemische en de metaalverwerkende nijverheid, evenals in de meeste andere be- en verwerkende

(1) Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés européennes.
(2) De jaargegevens van de R.M.Z. voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

industrieën. De traditioneel zwakkere sectoren zoals dranknijverheid, textielnijverheid, ledernijverheid, schoen- en kledingnijverheid, vertoonden echter een geleidelijke achteruitgang van de werkgelegenheid. In de tertiaire sector nam de werkgelegenheid, zoals verwacht, uitbreiding.

In totaal kan worden vastgesteld dat het aantal werkgevers, eind juni 1974, licht is toegenomen in vergelijking met eind juni 1973 ; deze toeneming geldt eveneens voor Vlaanderen en Brussel-hoofdstad, maar niet voor Wallonië, waar het aantal verminderde met 124.

Het totaal aantal werknemers groeide in de periode medio 1973-medio 1974 verder aan, nl. met 64 909 of 2,2 %, wat nagenoeg evenveel was als het jaar voordien. De economische hoogconjunctuur die tijdens de beschouwde periode nog voortduurde, had inderdaad een gunstige invloed op de werkgelegenheid.

De toeneming van de werkgelegenheid was, zoals het voorgaande jaar, het sterkst bij de bedienden. Het aantal bedienden groeide immers aan met 47 499 of 3,5 %, terwijl het aantal arbeiders slechts toenam met 17 401 of 1,1 %, hetgeen dan nog voornamelijk toe te schrijven is aan de toename in Vlaanderen (+ 15 949 arbeiders).

De toeneming van het bediendenpersoneel, dat de jongste jaren steeds groter was dan dat van de arbeiders, was ook in de periode medio 1973-medio 1974 het sterkst in de provincies Brabant (+ 17 190 eenheden) en Antwerpen (+ 8 659 eenheden) ; de steden Brussel-hoofdstad en Antwerpen blijven inderdaad grote aantrekkingspolen voor de tertiaire sector.

Op 30 juni 1974 maakten de vrouwen 38,7 % van het totaal aantal bij de maatschappelijke zekerheid aangesloten bedienden uit ; deze verhouding bedroeg voor de arbeiders 25,9 %. De tendens tot stijgende deelname van de vrouw aan het economisch leven wordt hiermede verder gezet ; de twee voorgaande jaren bedroegen deze percentages immers respectievelijk 38,2 (1973) en 37,5 (1972) voor de vrouwelijke bedienden en 25,7 en 25,3 voor de arbeidsters.

Aangezien de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid eveneens driemaandelijks globale gegevens publiceert over het aantal bij de sociale zekerheid ingeschreven werknemers, is het mogelijk reeds een ontwikkeling van de werkgelegenheid in 1974 en tijdens het eerste kwartaal van 1975 weer te geven.

Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat vanaf 30 september 1974 tot 31 maart 1975 — periode van zeer sterke conjunctuurinzinking — de werkgelegenheid aanzienlijk is teruggelopen, d.i. met 54 000 eenheden of 1,8 %. De vermindering deed zich echter alleen bij de arbeiders voor ; het aantal bedienden daarentegen nam verder toe. Deze vanuit economisch oogpunt tegenstrijdige ontwikkeling dient echter voornamelijk verklaard te worden door een stelselmatige toeneming

van de intellectuele arbeid, waardoor steeds meer arbeiders in een bestaand bedrijf een bediendenstatuut verkrijgen.

Benevens de statistieken van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid wordt voor de ontwikkeling van de totale actieve bevolking (werknemers + zelfstandigen en helpers) een beroep gedaan op de gegevens gepubliceerd door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Ook de hierbijgevoegde tabellen — eveneens volgens de N.A.C.E.-nomenclatuur — zijn slechts bijgewerkt tot 1974, aangezien voor het totaal aantal werknemers eveneens een beroep moet worden gedaan op de gegevens van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Hieruit blijkt dat 1974, qua werkgelegenheid, iets gunstiger was dan 1973 en dit in de drie traditionele sectoren van de economie. Ten opzichte van 1973 steeg immers de totale actieve bevolking met ruim 58 000 eenheden of 1,5 % ; het jaar voordien bedroeg die toeneming 50 000 of 1,3 %. Deze toeneming is enkel toe te schrijven aan de aangroei van de loontrekkende en ermee gelijkgestelde beroepsbevolking, aangezien opnieuw minder zelfstandigen werden geteld.

De beroepsbevolking in de landbouw daalde verder, maar minder snel dan de voorgaande jaren ; in het totaal maakten ze nog 3,5 % van de totale actieve bevolking uit, tegen 3,7 % het voorgaande jaar en 3,9 % in 1972.

In absolute cijfers uitgedrukt werd een aanzienlijke groei genoteerd voor de groep « Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten » samen met de chemische industrie (+ 9 000 eenheden) en voor de bouwnijverheid (+ 7 000 eenheden). Er dient inderdaad aan toegevoegd te worden dat de periode medio 1973-medio 1974 gekenmerkt was door een hoogconjunctuur.

Een verder doorgevoerde automatisering van het bedrijfsleven en een uitbreiding van de dienstverlenende sector brengt mede dat de tertiaire sector een steeds toenemend aantal personen tewerkstelt. Ook in 1974 werd deze tendens verder gezet. Het gevolg hiervan is dat medio 1974 reeds 54,8 % of meer dan de helft van de totaal bezoldigde beroepsbevolking in de tertiaire sector werkzaam was ; in 1970 bedroeg dit percentage 51,7 %.

Wat de werkgelegenheid in 1975 betreft, werden ramingen opgemaakt door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken (1).

Naar raming zou aldus de totale actieve bevolking toenemen met ± 35 000 of 0,9 %. Deze toeneming zou enkel toe te schrijven zijn aan de stijging van het aantal werklozen en van het aantal stagedoenden in beroepsopleiding.

---

(1) Economisch Budget voor 1976. Herziene ramingen. Brussel, Ministerie van Economische Zaken, 4 maart 1976.

Het aantal zelfstandigen zou blijven afnemen (— 7 000) waaronder 4 000 landbouwers (— 3,1 %). Ook het aantal loontrekkenden zou verminderen, zij het dan slechts in lichte mate, nl. met ± 30 000 of 0,9 % ; dit is voornamelijk toe te schrijven aan de inkrimping van de werkgelegenheid in de nijverheid, waar t.o.v. 1974 naar schatting 60 000 arbeidsplaatsen zouden verloren zijn gegaan. In de bouwnijverheid zou de personeelsbezetting met 8 000 zijn verminderd, d.i. 3,4 %. De toeneming van het aantal werknemers in de dienstensector en bij de overheid met respectievelijk 40 000 en 4 000 kan dus de daling in de nijverheid niet compenseren.

In dit verband kan gewezen worden op het door de Regering in 1975 gevoerd beleid tot behoud van de werkgelegenheid, dat o.m. bestaat uit de mogelijkheid van vervroegd pensioen en het brugpensioen voor oudere werknemers, de stages voor jongeren, het opnemen van werklozen in overheidsdiensten en de toekenning van arbeidsplaatspremies voor kleine bedrijven (1).

AFDELING II. – WERKLOOSHEID

Onder invloed van een gevoelige en algemene vraagverzwakking kende de bedrijfsactiviteit tijdens het tweede halfjaar van 1974 een bruuske vertraging. De ingetreden recessie had nagenoeg onmiddellijk weerslag op de arbeidsmarkt. De werkloosheidsstijging die zich tot in 1974 enkel bij de vrouwen voordeed, trof nu ook de mannen. Het gevolg was dat eind september van dat jaar reeds meer dan 100 000 volledig werklozen werden geteld, iets wat tijdens de voorgaande jaren, 1968 uitgezonderd, slechts in december voorkwam.

In de daarop volgende maanden bleef de werkloosheid aangroeien zodat het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen eind december 140 000 bereikte, wat 37,5 % meer was dan eind december 1973.

Tijdens het eerste halfjaar van 1975 kon de seizoeninvloed wel het stijgingstempo van de werkloosheid afzwakken, hij kon echter de curve niet ombuigen. Deze ontwikkeling bracht zelfs mede dat eind juni, tijdstip waarop normaal het laagste werkloosheidscijfer van het jaar wordt opgetekend, een verdere toeneming van de werkloosheid werd genoteerd.

In de tweede jaarhelft van 1975 werd het werkloosheidscijfer verder aangedikt, voornamelijk door de massa schoolverlatende jongeren die na een inschrijvingsperiode van 75 dagen bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, uitkeringtrekkend werden. Het probleem « jongerenwerkloosheid » werd op het einde van het jaar zodanig scherp gesteld dat nagenoeg 40 % van de volledig werklozen tot de categorie van de minder dan 25-jarigen behoorden.

---

(1) Zie ook : Afdeling II. - Werkloosheid.

De sterke recessie dreef het werkloosheidscijfer tot een recordhoogte op : eind december werden aldus 229 025 uitkeringtrekkende volledig werklozen genoteerd, wat meteen het hoogste naoorlogse aantal was. Wanneer bij deze categorie werklozen nog de andere werkzoekenden (1) worden gevoegd, werden zelfs 266 543 eenheden bereikt, zoals blijkt uit de tabel die de toestand van de werkloosheid op het einde van het jaar weergeeft.

Ook de gedeeltelijke werkloosheid lag elke maand van 1975 telkens op een hoger peil dan tijdens dezelfde maanden van het jaar voordien. Het daggemiddelde bedroeg in 1975 immers ca. 82 000 eenheden, wat duidelijk wijst op de sterke conjunctuurinzinking. In de vorige recessieperiode van 1967-1968 overschreed dit daggemiddelde zelfs niet de 45 000.

De aanhoudende werkloosheidsstijging bracht in 1975 het maandgemiddelde van het aantal volledig werklozen op 177 367 eenheden wat 69,4 % meer is dan in 1974.

De conjuncturele stijging van de werkloosheid blijkt voornamelijk uit de ontwikkeling van de werkloosheid bij de mannen. Tijdens het afgelopen jaar groeide het daggemiddelde aan met 70,8 %, tegenover een status quo het jaar voordien. Bij de vrouwen neemt de werkloosheid gestadig toe vanaf 1971, niettegenstaande sedertdien de conjunctuur reeds een opgaande fase had doorgemaakt.

Alhoewel het maandgemiddelde van de werkloze mannen iets sterker is toegenomen dan dat van de werkloze vrouwen, bleef bij deze laatsten in 1975 de werkloosheid het hoogst. Zoals de jongerenwerkloosheid is de vrouwenwerkloosheid immers sinds enkele jaren ten zeerste structureel beïnvloed, o.m. door de gewijzigde werkloosheidsreglementering en de aanpassing van de werkloosheidsvergoeding.

Dat in 1975 de arbeidsmarkt sterk werd aangetast moge eveneens blijken uit het aantal openstaande betrekkingen : gemiddeld werden slechts 4 060 openstaande betrekkingen genoteerd, waarvan dan nog 80 % voor de mannen en nauwelijks 20 % voor de vrouwen waren voorbehouden, wat tevens duidt op een kleinere vraag naar vrouwelijke arbeidskrachten. Anderzijds bleef de geneigdheid van de ondernemingen om arbeidskrachten af te danken gedurende heel het jaar bestaan.

De voortdurende toeneming van het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen, zowel bij de vrouwen als bij de mannen, deed zich voor in de drie onderscheiden regio's. Tegenover 1974 was echter de stijging in Brussel-hoofdstad (91,7 %) en Vlaanderen (82,9 %) proportioneel groter dan in Wallonië (48,8 %). Hierbij dient opgemerkt dat in het zuiden van het land het jaar voordien de werkloosheid reeds op een hoger peil lag dan in het noorden en in het centrum van het land.

---

(1) Door de overheid tewerkgestelde werklozen, andere verplicht ingeschreven werklozen en vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden.

De aangroei van de volledige werkloosheid is in 1975 vrijwel volledig toe te schrijven aan die van de normaal arbeidsgeschikte werklozen : gemiddeld heeft hun aantal dat van het jaar 1974 met 66 701 eenheden of 120 % overschreden.

De ontwikkeling van de verdeling volgens het geslacht der normaal arbeidsgeschikte volledig werklozen is gekenmerkt door de opvallende aangroei van de mannenwerkloosheid die nog grotendeels conjunctuurgevoelig is. Het maandgemiddelde van de werkloze mannen in deze categorie steeg ten opzichte van 1974 met niet minder dan 181 %, terwijl de toeneming voor de werkloze vrouwen 92 % bereikte.

Meteen steeg het aandeel van de mannen in het totaal van de normaal arbeidsgeschikte werklozen van 32,5 % in 1974 tot 41,3 % in 1975. Het maandgemiddelde van de normaal arbeidsgeschikte werkloze vrouwen bleef dus ruimschoots boven dat van de werkloze mannen : in Vlaanderen maakten de vrouwen eveneens nog 60 % uit van deze categorie werklozen en in Wallonië bereikte dit percentage 60,2 % ; in Brussel-hoofdstad daarentegen bleven zoals het voorgaande jaar meer mannen dan vrouwen (47,9 %) werkloos.

Uit de werkloosheidsgraad (1) kan afgeleid worden dat in Wallonië de vrouwenwerkloosheid de hoogste van het land blijft. In 1975 bedroeg immers de werkloosheidsgraad in het zuiden van het land 3,4 % voor de mannen en 11,6 % voor de vrouwen ; in Vlaanderen was dit 2,7 % voor de mannen en 8,8 % voor de vrouwen en in Brussel-hoofdstad respectievelijk 4,2 % en 6,0 %.

Binnen de gewesten bleven de belangrijkste werkloosheidsgebieden dezelfde, met name Henegouwen, Luik en Limburg, waar voornamelijk het probleem van de werkloze vrouwen scherp naar voren trad. Inderdaad, voor deze laatsten bedroeg in de genoemde provincies de werkloosheidsgraad respectievelijk 12,1 %, 12,3 % en 15,6 %.

Uit de indeling van de werkloosheid naar de leeftijd blijkt dat de gevoelige stijging van de volledige werkloosheid in 1975 bijzonder erg de jongeren heeft getroffen.

Eind december 1975 telde de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening 89 224 uitkeringtrekkende volledig werkloze jongeren wat nagenoeg 40 % is van het totaal werklozencijfer. Wanneer bij die uitkeringtrekkende volledig werkloze jongeren de andere werkzoekenden van minder dan 25 jaar (andere verplicht ingeschreven werkzoekenden, vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden en de door de Overheid tewerkgestelde werklozen) worden gevoegd, bereikte eind december 1975 het aantal werkzoekende jongeren 107 597. Op hetzelfde tijdstip van het voorgaande jaar bedroeg dat aantal 58 465.

---

(1) Verhouding tussen het aantal arbeidsgeschikte volledig werklozen en het aantal tegen werkloosheid verzekerden : verzekerden bij R.I.Z.I.V. + volledig werklozen van meer dan 3 maanden + grensarbeiders (stand op 30 juni 1974).

Vanzelfsprekend heeft de economische recessie het aantal werkloze jongeren sterk de hoogte ingejaagd. Traditioneel kan immers worden vastgesteld dat in perioden van conjunctuurteruggang de laatst aangeworvenen, in casu de jongsten, bij de eerste afgedankten behoren.

Het probleem jeugdwerkloosheid dateert echter niet van vandaag. Sinds het begin van de jaren '70 vertoont immers de jeugdwerkloosheid in België een gestadige aangroei, zelfs tijdens een stijgende conjunctuurfase. De jeugdwerkloosheid volgt dus blijkbaar niet meer volledig het conjunctuurverloop, hetgeen, zoals aangestipt, ook het geval is voor de vrouwenwerkloosheid in het algemeen.

Een zulkdanige ontwikkeling doet de vraag rijzen welke variabelen, naast de economische conjunctuur, het verloop van de werkloosheid beïnvloeden. Er dient immers rekening te worden gehouden met toevallige en structurele elementen (1).

Naast een niet overeenstemming van het diploma met het aanbod op de arbeidsmarkt alsmede een onvoldoende opleiding, moet inderdaad ook de aandacht worden gevestigd op de gewijzigde werkloosheidsreglementering en -vergoeding.

In dit verband kan worden opgemerkt dat in het jeugdwerklozencijfer de groep met een opleiding boven de hogere secundaire cyclus zwaar begint door te wegen. Eind december 1975 hadden ongeveer 7 % van de uitkeringtrekkende volledig werklozen onder de 25 jaar een diploma van universitair of niet-universitair hoger onderwijs. Wordt rekening gehouden met de niet-uitkeringtrekkende werklozen, dan ligt dit percentage boven de 10 %. Ook in de andere E.E.G.-landen doet zich dezelfde trend voor. Het probleem van de wisselwerking school/bedrijfsleven vraagt dan ook speciale aandacht voor wat het bedrijfsleven aan kennis en ondervinding eist en wat het onderwijs op dat vlak biedt.

Wat de ontwikkeling van de werkloosheid per nijverheidstak in 1975 betreft, dient vermeld dat de volledige werkloosheid is toegenomen in alle sectoren ; in absolute cijfers uitgedrukt waren het echter voornamelijk de arbeidsintensieve nijverheidstakken die de belangrijkste aangroei kenden, zoals de voeding, de kleding en textiel, de metaalverwerkende nijverheid, de bouw, de groep « handel-banken-verzekeringen » en de diensten.

Uit de tabel die de werkloosheid per leeftijdsgroep, duur en taalstreek weergeeft, blijkt dat op 30 juni 1975 voor alle leeftijdsgroepen en in de drie gewesten voornamelijk het aantal werkzoekenden die drie tot zes maanden zonder werk waren en diegenen die zes tot twaalf maanden zonder werk waren, sterk is toegenomen. De recessie maakte het inderdaad voor de personen die

(1) Zie ook : Enkele specifieke aspecten van het werkloosheidsprobleem in België; Bijlage bij het « Overzicht van de Economische Ontwikkeling », eind januari 1976, 1976, nr 2; Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, Brussel, februari 1976.

reeds een half jaar werkloos waren bijzonder moeilijk om opnieuw in het produktieproces opgenomen te worden. Bovendien werd zowel voor de mannen als voor de vrouwen voor elke periode van inaktiviteit de grootste toeneming waargenomen bij de jongeren (minder dan 25 jaar).

De werkloosheid bij de vreemdelingen onderging in 1975 nagenoeg dezelfde ontwikkeling als die der Belgen. De voortdurende stijging van de werkloosheid bij de mannen van vreemde nationaliteit werd enkel in de maand juni door een lichte daling onderbroken. Bij de vrouwen zette de toeneming zich het ganse jaar verder door.

In het totaal vertegenwoordigden de werklozen van vreemde nationaliteit gemiddeld 14,7 %, tegen 14 % het jaar te voren. Het aantal uitkeringtrekkende werkloze vreemdelingen nam inderdaad iets vlugger toe dan het aantal Belgische werklozen van dezelfde categorie, namelijk met 79,1 %, tegen 67,8 %. In dit verband kan vermeld worden dat het aantal buitenlandse arbeiders in het land ruim 250 000 personen bedraagt. Gemiddeld waren er aldus in 1975 op 100 vreemde arbeidskrachten ongeveer 10 werkloos, tegen ongeveer 6 het voorgaande jaar.

Zoals het voorgaande jaar, was eind 1975 het grootste gedeelte van het aantal vreemde werklozen gevestigd in de provincies Luik (29,3 %), Brabant (27,8 %) en Henegouwen (24,1 %). De gewestelijke bureaus waar het hoogste percentage vreemdelingen zonder werk werd geteld bleven Luik (26,7 % van de in België geregistreerde werkloze vreemdelingen), Brussel (26,4 %), Charleroi (8,6 %), Bergen (7,3 %), Hasselt (6,8 %) en La Louvière (6,1 %).

De verwachte ongunstige ontwikkeling van de werkloosheid in 1975 heeft de Overheid ertoe aangezet maatregelen uit te werken ten einde de tewerkstelling in het algemeen maar voornamelijk de jongerentewerkstelling te bevorderen.

Zo werd in het regeringsplan van 19 maart 1975 herhaald, hetgeen reeds tijdens het topberaad van de Regering op 16 december 1974 was vooropgesteld, dat het aantal door de Overheid tewerkgestelde werklozen tot 20 000 zou worden opgevoerd. Uit de tabel blijkt dat per eind december 1975 het aantal door de Overheid tewerkgestelde werklozen 12 221 bedroeg. Hiertoe behoorden slechts 2 767 tot de categorie van de jongeren.

Nadien werd bij koninklijk besluit (30 mei 1975) het toepassingsgebied van de reglementering betreffende de tewerkstelling van werklozen uitgebreid tot sommige categorieën van verenigingen zonder winstoogmerk die een sociaal, humanitair of cultureel doel nastreven.

In het economisch herstel, dat eind 1975 in het parlement als wetsontwerp (1) werd ingediend, is o.a. vooropgesteld dat in de openbare besturen en

(1) Dit wetsontwerp is inmiddels de wet van 30 maart 1976 geworden (*Belgisch Staatsblad* van 1 april 1976.

in de ondernemingen per 100 tewerkgestelde personen een werkloze van minder dan 30 jaar moet worden aangeworven voor een duur van zes maanden. Het doel van deze maatregel is de overgang van school naar werk te vergemakkelijken.

De herstelwet voert ook bij wijze van proef, voor het jaar 1976 een regeling van vrijwillig brugpensioen in, in de bedrijven waar tenminste 20 personen werkzaam zijn. Dit brugpensioen zal dan worden bekomen op verzoek van de werknemers die tenminste 62 en ten hoogste 64 jaar oud zijn, en van de werkneemsters die de leeftijd van 58 of 59 jaar hebben bereikt, op voorwaarde dat zij worden vervangen door een jonge werknemer van minder dan 30 jaar.

★

★ ★

Bezoldigde arbeidskrachten werkzaam in België (a)

Toestand op 30 juni
(N.A.C.E.-code)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974
Primaire sector :					
Land- en bosbouw, visvangst	13 395	12 676	12 107	11 975	12 158
Secundaire sector	1 419 004	1 421 370	1 394 564	1 401 096	1 416 392
Nijverheid	*1 169 733*	*1 169 520*	*1 153 747*	*1 162 749*	*1 170 536*
Bouwbedrijf	*249 271*	*251 850*	*240 817*	*238 347*	*245 856*
Tertiaire sector :					
Handel, bank en verzekering Transportbedrijf Diensten	1 535 641	1 596 236	1 635 211	1 686 383	1 733 246
Algemeen totaal	**2 968 040**	**3 030 282**	**3 041 882**	**3 099 454**	**3 161 796**
Overheid (inclusief beroepsmilitairen) (b)	*490 084*	*501 380*	*515 525*	*527 312*	*540 087*

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Reeds begrepen in de verschillende sectoren (niet beschikbaar in de N.A.C.E.-code).

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Diensten van de Eerste Minister : Openbaar Ambt.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975
Steenkolenmijnen (b)	26,2	23,0	20,4	20,0	51 975	45 475	40 510	39 229
Cokesfabrieken	2,9	3,1	3,2	3,2	5 468	5 651	5 811	5 296
IJzer- en staalnijverheid (c)	47,6	48,9	50,2	47,3	91 708	89 740	92 079	73 851
Industrie der non-ferrometalen	15,0	15,4	16,2	15,2	28 026	27 562	28 087	24 299
Metaalverwerkende nijverheid	246,6	258,6	266,7	253,6	436 547	442 246	442 012	397 326
Rubbernijverheid	6,4	6,4	6,4	6,0	11 390	11 260	10 818	9 228
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	8,2	8,1	8,3	7,8	15 404	14 476	14 309	12 161
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	12,2	12,3	12,2	11,0	22 073	21 744	20 941	17 288
Steengroeven	5,0	4,3	4,3	3,7	8 978	7 394	7 305	6 173
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	4,0	4,0	3,9	3,7	7 848	7 656	7 252	6 294
Aardewerkindustrie	5,2	4,9	5,1	4,7	9 361	8 831	9 113	8 127
Cementnijverheid	2,7	2,7	2,6	2,5	4 830	4 661	4 458	4 147
Glasnijverheid	20,3	19,7	19,5	16,9	36 940	35 250	33 255	25 889
Houtnijverheid	34,1	36,9	37,2	33,9	63 807	68 149	65 550	55 386
Keramieknijverheid	5,5	5,6	6,0	5,6	9 822	9 837	10 238	8 829
Bouwbedrijf (d)	124,7	120,2	119,0	121,6	227 651	215 972	216 761	214 568
Spinnerijen: katoen, vlas en hennep (e)	8,9	9,4	9,1	7,9	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	15,4	14,7	13,7	11,8	26 022	23 734	20 659	11 597
Weverijen	31,3	31,4	30,5	28,1	55 815	54 225	49 852	40 864
Andere textielbedrijven	3,2	3,3	3,0	2,6	5 506	5 231	4 448	3 487
Tricotagenijverheid	16,7	15,8	14,2	12,6	28 243	24 861	21 832	17 609
Dierlijke en plantaardige oliën	0,9	0,9	1,0	0,9	1 857	1 699	1 770	1 637
Tabaksnijverheid	6,4	7,1	7,0	6,5	10 397	11 944	10 887	9 977
Ledernijverheid	2,0	1,9	1,7	1,4	3 586	3 244	2 872	2 215
Schoennijverheid	5,6	4,8	4,7	4,0	9 163	7 674	7 393	5 711
Pantoffelindustrie	0,9	0,8	0,6	0,5	1 604	1 264	1 040	798
Watervoorziening	4,9	5,0	4,9	4,8	9 951	9 659	9 612	9 240
Haven van Antwerpen	12,0	11,5	12,0	12,5	..	..	..	..

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Gemiddeld aantal aanwezige ondergrondse arbeiders per dag waarop werd gewerkt.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Nieuwe reeks vanaf 1970.
(e) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1972 tot 1975 : 4.669, 4.564, 4.374 en 2.644 miljoen.

Actieve bevolking (a)

Indeling per bedrijfstak

BEDRIJFSTAK	30 juni 1972		30 juni 1973		30 juni 1974	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Werkzaam in België	**2 563 808**	**98,5**	**2 575 222**	**98,6**	**2 596 460**	**98,7**
Landbouw, bosbouw en visserij	119 899	4,6	113 751	4,3	109 957	4,2
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten ; chemische nijverheid	231 440	8,9	230 611	8,8	238 502	9,1
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	611 509	23,5	619 018	23,7	617 130	23,5
Bouwnijverheid	278 393	10,7	275 954	10,6	282 200	10,7
Energie- en waterhuishouding	73 868	2,8	70 899	2,7	67 067	2,5
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	508 488	19,5	516 200	19,8	525 661	20,0
Vervoer en verkeer	225 118	8,7	229 992	8,8	233 847	8,9
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	421 713	16,2	429 082	16,4	435 410	16,5
Werkzoekenden (b)	50 874	2,0	46 513	1,8	44 413	1,7
Miliciens	41 102	1,6	41 666	1,6	40 731	1,5
Stagiairs in beroepsopleiding	1 404	0,0	1 536	0,1	1 542	0,1
Werkzaam in het buitenland (c)	**37 854**	**1,5**	**36 681**	**1,4**	**35 092**	**1,3**
Totaal	**2 601 662**	**100,0**	**2 611 903**	**100,0**	**2 631 552**	**100,0**
	VROUWEN					
Werkzaam in België	**1 256 412**	**98,6**	**1 297 215**	**98,7**	**1 336 516**	**98,7**
Landbouw, bosbouw en visserij	30 886	2,4	29 979	2,3	29 430	2,2
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten ; chemische nijverheid	28 421	2,2	28 822	2,2	30 169	2,2
Metaalverwerkende industrie; fijn mechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	271 145	21,3	274 991	20,9	278 011	20,5
Bouwnijverheid	8 524	0,7	8 985	0,7	9 619	0,7
Energie- en waterhuishouding	2 751	0,2	2 641	0,2	2 562	0,2
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	375 749	29,5	382 942	29,1	389 906	28,8
Vervoer en verkeer	26 484	2,1	30 077	2,3	31 853	2,4
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	478 906	37,6	497 563	37,9	514 818	38,0
Werkzoekenden (b)	33 218	2,6	40 757	3,1	49 106	3,6
Miliciens						
Stagiaires in beroepsopleiding	328	0,0	458	0,0	1 042	0,1
Werkzaam in het buitenland (c)	**17 518**	**1,4**	**17 322**	**1,3**	**17 010**	**1,3**
Totaal	**1 273 930**	**100,0**	**1 314 537**	**100,0**	**1 353 526**	**100,0**

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Loontrekkenden en gelijkgestelden, zelfstandigen en helpers inbegrepen.
De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volledige vergoede werklozen en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.
(c) Grensarbeiders en het Belgisch personeel van de internationale organismen.

Actieve bevolking (a)

Indeling per bedrijfstak

(mannen en voruwen)

BEDRIJFSTAK	30 juni 1972		30 juni 1973		30 juni 1974	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
Werkzaam in België	**3 820 220**	**98,6**	**3 872 437**	**98,6**	**3 932 976**	**98,7**
Landbouw, bosbouw en visserij ..	150 785	3,9	143 730	3,7	139 387	3,5
Winning en verwerking van niet-energetische delfstoffen en derivaten : chemische nijverheid ..	259 861	6,7	259 433	6,6	268 671	6,7
Metaalverwerkende industrie; fijnmechanische industrie en andere be- en verwerkende industrieën	882 654	22,8	894 009	22,8	895 141	22,5
Bouwnijverheid	286 917	7,4	284 939	7,2	291 819	7,3
Energie- en waterhuishouding ...	76 619	2,0	73 540	1,9	69 629	1,8
Handel, hotels, restaurants en café's, reparatiebedrijven, bank- en verzekeringswezen, enz.	884 237	22,8	899 142	22,9	915 567	23,0
Vervoer en verkeer	251 602	6,5	260 069	6,6	265 700	6,7
Andere diensten (beroepsmilitairen inbegrepen)	900 619	23,2	926 645	23,6	950 228	23,8
Werkzoekenden (b)	84 092	2,2	87 270	2,2	93 519	2,3
Miliciens	41 102	1,1	41 666	1,1	40 731	1,0
Stagiairs in beroepsopleiding	1 732	0,0	1 994	0,0	2 584	0,1
Werkzaam in het buitenland (c)	**55 372**	**1,4**	**54 003**	**1,4**	**52 102**	**1,3**
Totaal ...	**3 875 592**	**100,0**	**3 926 440**	**100,0**	**3 985 078**	**100,0**

Bronnen : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Loontrekkenden en gelijkgestelden, zelfstandigen en helpers inbegrepen.
De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volledige vergoede werklozen en vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.
(c) Grensarbeiders en het Belgisch personeel van de internationale organismen.

Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid (a)

OMSCHRIJVING	Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
31 maart 1974	1 182 811	413 898	1 596 709	867 654	547 054	1 414 708	3 011 417
31 juni 1974	1 183 481	413 878	1 597 359	867 056	548 183	1 415 239	3 012 598
30 september 1974 ..	1 206 353	418 957	1 625 310	872 101	556 819	1 428 920	3 054 230
31 december 1974 ...	1 177 654	408 296	1 585 950	879 543	563 344	1 442 887	3 028 837
31 maart 1975	1 150 889	397 020	1 547 909	883 831	568 692	1 452 523	3 000 432

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Zeelieden ter koopvaardij en binnenschippers niet inbegrepen.

Indeling (N.A.C.E.) naar activiteitsklasse van de op 30 juni in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers (a)

(arbeiders en bedienden)

BEDRIJFSTAK	1972	1973	1974
Land- en bosbouw, visserij	12 107	11 975	12 158
Energie en waterhuishouding (b)	76 399	73 317	69 403
Niet energetische delfstoffen en derivaten, chemische nijverheid	255 338	254 943	264 225
Metaalverwerkende-, fijnmechanische en optische nijverheid	335 001	349 297	357 535
Andere be- en verwerkende industrieën :	487 009	485 192	479 373
— voeding	*82 120*	*81 612*	*82 013*
— drank	*24 270*	*23 478*	*21 733*
— tabak	*8 588*	*8 733*	*8 758*
— textiel	*110 943*	*107 792*	*104 497*
— leder	*6 558*	*6 160*	*5 820*
— schoenen en kleding	*95 926*	*93 865*	*90 713*
— hout en houten meubelen	*50 117*	*53 387*	*54 317*
— papier	*26 726*	*26 708*	*27 076*
— drukkerij	*40 753*	*40 776*	*41 092*
— rubber en plastiek	*22 885*	*24 369*	*25 158*
— diversen	*18 123*	*18 312*	*18 196*
Bouwnijverheid	240 817	238 347	245 856
Handel, hotel- en reparatiebedrijven	393 162	405 892	414 421
Vervoer en verkeer (c)	177 671	186 382	191 950
Bank-, krediet- en verzekeringswezen, verhuur	172 951	178 248	188 636
Overheid, onderwijs en overige dienstverleningen	745 544	770 783	795 330
Algemeen totaal ...	**2 895 999**	**2 954 376**	**3 018 887**

Bron : Rijkdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Met inbegrip der onder het N.P.M. ressorterende mijnwerkers en gelijkgestelden.
(c) Met inbegrip der onder de D.M.V.Z.K. ressorterende zeelieden ter koopvaardij, de tijdelijke beambten van de N.M.B.S. en de beambten van de N.M.V.B.

Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1974 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers (a)

OMSCHRIJVING	Inrichtingen		Handarbeiders			Hoofdarbeiders			Totaal der werknemers	
	Aantal	%	Mannen	Vrouwen	Samen	Mannen	Vrouwen	Samen	Aantal	%
Inrichtingen met :										
min dan 5 werknemers	138 409	67,63	98 293	49 332	147 625	43 070	45 445	88 515	236 140	7,83
van 5 tot 9 werknemers ...	27 263	13,32	83 187	23 092	106 279	40 361	32 062	72 423	178 702	5,92
van 10 tot 19 werknemers ...	17 119	8,36	101 644	31 649	133 293	56 484	42 729	99 213	232 506	7,71
van 20 tot 49 werknemers ...	12 567	6,14	162 331	57 133	219 464	94 215	70 124	164 339	383 803	12,73
van 50 tot 99 werknemers ...	4 669	2,28	118 296	48 553	166 849	90 535	65 234	155 769	322 618	10,70
van 100 tot 199 werknemers ...	2 491	1,22	122 718	55 664	178 382	98 072	69 316	167 388	345 770	11,47
van 200 tot 499 werknemers ...	1 473	0,72	143 809	65 430	209 239	141 309	95 580	236 889	446 128	14,79
van 500 tot 999 werknemers ...	425	0,21	105 259	35 732	140 991	99 954	45 156	145 110	286 101	9,49
1 000 en meer werknemers	248	0,12	250 658	47 692	298 350	203 056	82 537	285 593	583 943	19,36
Totaal...	**204 664**	**100,00**	**1 186 195**	**414 277**	**1 600 472**	**867 056**	**548 183**	**1 415 239**	**3 015 711**	**100,00**

Bron : Rijkdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De leerlingen, de dienstboden, de ambtenaren en de binnenschippers inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij niet inbegrepen. De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1974 (a)

PROVINCIE OF STREEK	Inrichtingen	Werklieden			Bedienden			Totaal der arbeiders
		Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen	30 429	218 730	65 065	283 795	145 618	81 801	227 419	511 214
Brabant	52 268	257 924	98 035	355 959	327 169	206 367	533 536	889 495
West-Vlaanderen	25 057	134 681	55 361	190 042	68 524	41 830	110 354	300 396
Oost-Vlaanderen	24 794	141 857	67 429	209 286	77 498	51 800	129 298	338 584
Henegouwen	23 078	159 740	47 662	207 402	83 575	61 150	144 725	352 127
Luik	22 278	134 018	38 587	172 605	83 356	56 883	140 239	312 844
Limburg	11 211	83 209	27 992	111 201	41 032	22 916	63 948	175 149
Luxemburg	5 558	15 812	4 547	20 359	12 871	7 602	20 473	40 832
Namen	9 527	37 510	9 200	46 710	27 413	17 834	45 247	91 957
Vlaamse streek	*105 711*	*664 732*	*243 823*	*908 555*	*396 623*	*234 173*	*630 796*	*1 539 351*
Waalse streek	*65 601*	*375 576*	*106 323*	*481 899*	*222 431*	*154 299*	*376 730*	*858 629*
Brussel-Hoofdstad	*32 888*	*143 173*	*63 732*	*206 905*	*248 002*	*159 711*	*407 713*	*614 618*
Het Rijk...	**204 200**	**1 183 481**	**413 878**	**1 597 359**	**867 056**	**548 183**	**1 415 239**	**3 012 598**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) De leerlingen, de dienstboden en de ambtenaren inbegrepen; de zeelieden ter koopvaardij en de binnenschippers niet inbegrepen. De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b) (c)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1964	35 869	14 494	50 363	19 823	6 904	26 727
1965	38 977	16 398	55 375	29 219	7 588	36 807
1966	43 306	18 192	61 498	28 090	7 639	35 729
1967	58 354	26 964	85 318	32 507	13 363	45 870
1968	68 664	34 066	102 730	31 854	9 478	41 332
1969	53 115	32 228	85 343	30 645	7 072	37 717
1970	42 387	28 874	71 261	24 997	8 715	33 712
1971	42 368	28 508	70 876	31 830	7 792	39 622
1972	51 855	34 967	86 822	27 405	9 175	36 580
1973	48 608	43 094	91 702	25 511	8 774	34 285
1974	49 841	54 879	104 720	28 790	13 160	41 950
1975	85 158	92 209	177 367	59 499	23 036	82 535

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Toestand op het einde van de maand en maandgemiddelde van het jaar.
(b) Daggamiddelden.
(c) Het ministerieel besluit van 14 februari 1975 (*Belgisch Staatsblad* van 8 april 1975) stelt de gedeeltelijke werklozen vrij (vanaf 1 maart 1975) van de gemeentelijke controle.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1971	1972	1973	1974	1975
Antwerpen	9 012	12 284	12 240	13 858	26 918
Brabant	10 601	13 950	15 709	18 462	33 983
West-Vlaanderen	6 275	7 395	6 860	7 338	14 387
Oost-Vlaanderen	8 785	10 476	10 886	12 270	22 685
Henegouwen	11 350	12 693	13 418	15 628	25 997
Luik	16 192	18 805	19 896	21 467	28 864
Limburg	5 414	7 343	8 435	10 675	17 075
Luxemburg	844	961	1 039	1 248	1 945
Namen	2 403	2 915	3 219	3 774	5 513
Vlaamse streek	*33 870*	*43 030*	*44 671*	*51 494*	*94 168*
Waalse streek	*31 700*	*36 631*	*39 007*	*43 909*	*65 334*
Brussel (b)	*5 306*	*7 161*	*8 024*	*9 317*	*17 865*
Het Rijk...	**70 876**	**86 822**	**91 702**	**104 720**	**177 367**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1971	1972	1973	1974	1975
	MANNEN				
Antwerpen	6 092	7 915	6 938	7 151	13 251
Brabant	6 044	7 849	7 861	8 383	16 494
West-Vlaanderen	4 486	5 270	4 381	4 317	7 880
Oost-Vlaanderen	5 716	6 723	6 048	6 171	11 186
Henegouwen	5 553	6 635	6 338	6 346	11 622
Luik	9 255	10 864	10 637	10 571	14 269
Limburg	3 537	4 517	4 376	4 701	6 994
Luxemburg	530	584	541	572	898
Namen	1 155	1 498	1 488	1 629	2 564
Vlaamse streek	*22 499*	*27 612*	*24 945*	*25 626*	*45 060*
Waalse streek	*16 981*	*20 241*	*19 691*	*19 908*	*30 726*
Brussel (b)	*2 888*	*4 002*	*3 972*	*4 307*	*9 372*
Het Rijk	**42 368**	**51 855**	**48 608**	**49 841**	**85 158**
	VROUWEN				
Antwerpen	2 920	4 369	5 302	6 707	13 667
Brabant	4 557	6 101	7 848	10 079	17 489
West-Vlaanderen	1 789	2 125	2 479	3 021	6 507
Oost-Vlaanderen	3 069	3 753	4 838	6 099	11 499
Henegouwen	5 797	6 058	7 080	9 282	14 375
Luik	6 937	7 941	9 259	10 896	14 596
Limburg	1 877	2 826	4 059	5 974	10 081
Luxemburg	314	377	498	676	1 046
Namen	1 248	1 417	1 731	2 145	2 949
Vlaamse streek	*11 371*	*15 418*	*19 726*	*25 868*	*49 108*
Waalse streek	*14 719*	*16 390*	*19 316*	*24 001*	*34 608*
Brussel (b)	*2 418*	*3 159*	*4 052*	*5 010*	*8 493*
Het Rijk	**28 508**	**34 967**	**43 094**	**54 879**	**92 209**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

PROVINCIE OF STREEK	1971	1972	1973	1974	1975
	MANNEN				
Antwerpen	1 420	2 991	2 110	2 345	7 706
Brabant	2 142	3 972	3 798	4 283	12 036
West-Vlaanderen	1 728	2 317	1 471	1 530	4 486
Oost-Vlaanderen	1 236	2 064	1 471	1 676	5 816
Henegouwen	1 670	3 002	2 691	2 812	7 936
Luik	1 763	3 668	2 716	2 648	6 391
Limburg	704	1 556	1 371	1 701	3 900
Luxemburg	182	250	250	283	602
Namen	305	623	564	652	1 514
Vlaamse streek	*5 789*	*10 148*	*7 556*	*8 565*	*25 556*
Waalse streek	*4 090*	*7 261*	*6 562*	*2 551*	*17 402*
Brussel (b)	*1 271*	*2 434*	*2 324*	*6 814*	*7 429*
Het Rijk	**11 150**	**19 843**	**16 442**	**17 930**	**50 387**
	VROUWEN				
Antwerpen	1 161	2 291	3 049	4 211	10 622
Brabant	2 225	3 576	5 102	7 116	14 061
West-Vlaanderen	1 180	1 417	1 627	2 120	5 181
Oost-Vlaanderen	1 132	1 634	2 528	3 550	8 393
Henegouwen	3 728	4 083	5 072	7 088	11 880
Luik	3 785	4 469	5 430	6 713	10 022
Limburg	968	1 746	2 689	4 356	8 213
Luxemburg	253	312	410	572	920
Namen	807	929	1 189	1 535	2 213
Vlaamse streek	*5 300*	*8 459*	*11 869*	*17 127*	*38 351*
Waalse streek	*8 791*	*10 142*	*12 585*	*16 612*	*26 332*
Brussel (b)	*1 148*	*1 856*	*2 642*	*3 522*	*6 822*
Het Rijk	**15 239**	**20 457**	**27 096**	**37 261**	**71 505**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek (a)

Mannen en vrouwen

PROVINCIE OF STREEK	1971	1972	1973	1974	1975
Antwerpen	2 581	5 282	5 159	6 556	18 328
Brabant.....	4 367	7 548	8 900	11 399	26 097
West-Vlaanderen	2 908	3 734	3 098	3 650	4 667
Oost-Vlaanderen	2 368	3 698	3 999	5 226	14 200
Henegouwen.....	5 398	7 085	7 763	9 900	19 816
Luik.....	5 548	7 537	8 146	9 361	16 413
Limburg	1 672	3 302	4 060	6 057	12 113
Luxemburg.....	435	562	660	855	1 522
Namen	1 112	1 552	1 753	2 187	3 727
Vlaamse streek	*11 089*	*18 607*	*19 425*	*25 692*	*63 907*
Waalse streek	*12 881*	*17 403*	*19 147*	*23 426*	*43 734*
Brussel (b)	*2 419*	*4 290*	*4 966*	*6 073*	*14 251*
Het Rijk...	**26 389**	**40 300**	**43 538**	**55 191**	**121 892**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).

Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en taalstreek in 1975 (a)

BEDRIJFSTAK	MANNEN				VROUWEN				TOTAAL			
	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal	Vlaamse streek	Waalse streek	Brussel (b)	Totaal
Landbouw	566	258	39	863	117	63	5	185	683	321	44	1 048
Bosbouw — Jacht	33	110	4	147	4	7	2	13	37	117	6	160
Visserij	139	—	—	139	2	2	—	4	141	2	—	143
Mijnen	1 009	2 026	43	3 078	11	85	5	101	1 020	2 111	48	3 179
Steen	87	300	4	391	13	30	—	43	100	330	4	434
Voeding	2 810	1 121	494	4 425	4 212	1 870	493	6 575	7 022	2 991	987	11 000
Tabak	53	21	12	86	1 029	163	35	1 227	1 082	184	47	1 313
Textiel	2 296	864	128	3 288	3 653	1 836	208	5 697	5 949	2 700	336	8 985
Kleding	431	166	175	772	7 208	3 293	678	11 179	7 639	3 459	853	11 951
Schoenen	235	30	15	280	946	108	27	1 081	1 181	138	42	1 361
Hout	1 866	381	230	2 477	1 200	157	29	1 386	3 066	538	259	3 863
Papier	372	271	115	758	593	557	177	1 327	965	828	292	2 085
Boek	733	296	446	1 475	549	442	252	1 243	1 282	738	698	2 718
Leder, vellen	164	56	71	291	359	144	92	595	523	200	163	886
Rubber	185	152	29	366	188	183	16	387	373	335	45	753
Scheikunde	1 174	668	302	2 144	1 250	876	508	2 634	2 424	1 544	810	4 778
Aardewerk, steenbakkerijen, cement	711	539	48	1 298	539	420	32	991	1 250	959	80	2 289
Glas	384	566	18	968	136	856	8	1 000	520	1 422	26	1 968
Basismetaalnijverheid	769	2 246	57	3 072	151	298	15	464	920	2 544	72	3 536
Metaalbewerkende nijverheid	3 591	4 724	873	9 188	1 272	2 241	305	3 818	4 863	6 965	1 178	13 006
Fabrikatie van machines	634	346	72	1 052	144	181	18	343	778	527	90	1 395
Constructie van elektrische machines	1 015	813	195	2 023	2 757	1 434	220	4 411	3 772	2 247	415	6 434
Constructie van transportmaterieel	2 059	559	359	2 977	722	158	24	904	2 781	717	383	3 881
Diamant	1 326	3	3	1 332	373	3	1	377	1 699	6	4	1 709
Andere fabrieksnijverheden	276	204	121	601	417	340	162	919	693	544	283	1 520
Bouw	9 163	6 489	1 716	17 368	339	297	75	711	9 562	6 786	1 791	18 079
Elektriciteit, water, gas	51	106	14	171	15	19	5	39	66	125	19	210
Handel	2 252	1 782	1 227	5 261	4 757	6 873	1 749	13 379	7 009	8 655	2 976	18 640
Banken, verzekeringen	245	166	141	552	391	329	173	893	636	495	314	1 445
Vervoer en verkeer	1 775	1 115	410	3 300	543	322	102	967	2 318	1 437	512	4 267
Hotels, spijshuizen	942	439	425	1 806	1 619	1 074	354	3 047	2 561	1 513	779	4 853
Diensten	3 311	2 032	1 220	6 563	8 471	7 130	2 367	17 968	11 782	9 162	3 587	24 531
Onnauwk. bepaalde en ongekende activiteiten (c)	4 403	1 877	366	6 646	5 128	2 817	356	8 301	9 531	4 694	722	14 947
Algemeen totaal	**45 060**	**30 726**	**9 372**	**88 158**	**49 108**	**34 608**	**8 493**	**92 209**	**94 168**	**65 334**	**17 865**	**177 427**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Gemiddelde op basis van eindemaandgegevens.
De op deze tabel vermelde werklozen zijn verdeeld volgens de nijverheidstak waarin zij laatst tewerkgesteld waren, welke ook hun beroep is.
(b) Het betreft Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Hierin zijn voornamelijk begrepen de jonge werklozen die nog niet gewerkt hebben.

Indeling van de volledig werklozen vo ijdsg

LEEFTIJDSGROEP	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden
	VLAAMSE STREEK						W		
Minder dan 25 jaar :									
1972	1 958	534	344	68	24	2 928	1 440	622	381
1973	1 119	360	357	81	29	1 946	1 006	368	360
1974	1 216	359	344	71	25	2 065	1 035	344	359
1975	4 925	2 510	2 233	214	46	9 928	3 421	1 821	1 542
Van 25 tot — 40 jaar :									
1972	1 733	610	537	211	408	3 499	1 158	528	441
1973	1 084	336	375	345	415	2 555	865	321	380
1974	989	278	330	244	426	2 267	850	324	344
1975	3 376	1 821	1 353	452	492	7 494	2 387	1 289	1 143
Van 40 tot — 50 jaar :									
1972	1 045	427	455	377	1 286	3 590	776	442	473
1973	623	258	383	483	1 235	2 982	570	311	423
1974	540	221	278	373	1 270	2 682	731	236	331
1975	1 465	897	789	426	1 341	4 918	1 089	711	733
Van 50 tot 65 jaar :									
1972	1 967	1 363	1 715	1 829	7 827	14 701	1 006	793	1 061
1973	1 443	1 049	1 743	2 669	7 558	14 462	894	777	1 297
1974	1 163	893	1 487	2 579	7 829	13 951	969	580	1 136
1975	2 541	1 974	2 543	2 504	8 392	17 954	1 175	1 097	1 338
Totaal in 1972 ...	**6 703**	**2 934**	**3 051**	**2 485**	**9 545**	**24 718**	**4 380**	**2 385**	**2 356**
Totaal in 1973 ...	**4 269**	**2 003**	**2 858**	**3 578**	**9 237**	**21 945**	**3 335**	**1 777**	**2 460**
Totaal in 1974 ...	**3 908**	**1 751**	**2 489**	**3 267**	**9 550**	**20 965**	**3 585**	**1 484**	**2 170**
Totaal in 1975 ...	**12 307**	**7 202**	**6 918**	**3 596**	**10 271**	**40 294**	**8 072**	**4 918**	**4 756**
Minder dan 25 jaar :									
1972	1 871	704	583	182	46	3 386	1 335	848	947
1973	2 233	901	1 144	495	99	4 872	1 580	932	1 283
1974	2 963	1 207	1 568	734	203	6 675	2 080	1 290	1 725
1975	6 340	4 057	5 648	1 961	486	18 492	2 921	2 189	3 419
Van 25 tot — 40 jaar :									
1972	1 116	592	661	465	462	3 296	897	588	695
1973	1 391	708	999	893	704	4 695	1 002	613	961
1974	1 665	865	1 112	1 230	998	5 870	1 302	770	1 125
1975	3 582	2 661	3 246	2 249	1 932	13 570	1 766	1 405	1 922
Van 40 tot 60 jaar :									
1972	937	691	1 049	1 041	2 616	6 334	677	519	738
1973	1 040	707	1 227	1 400	3 007	7 381	729	507	981
1974	1 037	732	1 206	1 586	3 514	8 075	832	609	934
1975	1 679	1 626	2 045	2 041	4 429	11 820	995	892	1 329
Totaal in 1972 ...	**3 924**	**1 987**	**2 293**	**1 688**	**3 124**	**13 016**	**2 909**	**1 955**	**2 380**
Totaal in 1973 ...	**4 684**	**2 316**	**3 370**	**2 788**	**3 810**	**16 948**	**3 311**	**2 052**	**3 225**
Totaal in 1974 ...	**5 665**	**2 804**	**3 886**	**3 550**	**4 715**	**20 620**	**4 214**	**2 669**	**3 784**
Totaal in 1975 ...	**11 501**	**8 344**	**10 939**	**6 251**	**6 847**	**43 882**	**5 682**	**4 486**	**6 670**

(a) Telling van 30 juni.
(b) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

ijsgroep, duur en taalstreek (a)

S	UUR												
a e	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
E	K	BRUSSEL (b)						HET RIJK					
1	2 526	239	68	32	6	0	345	3 637	1 224	757	147	34	5 799
1	1 878	213	55	41	11	3	323	2 338	783	758	219	49	4 147
3	1 878	240	63	50	15	2	370	2 491	766	803	190	63	4 313
6	7 063	1 009	530	317	46	3	1 905	9 355	4 861	4 092	478	110	18 896
5	2 659	512	199	124	53	39	927	3 403	1 337	1 102	441	802	7 085
2	2 248	395	150	154	98	43	840	2 344	807	909	796	787	5 643
4	2 126	401	129	164	86	55	835	2 240	731	838	597	822	5 228
2	5 678	1 162	746	558	193	82	2 741	6 925	3 856	3 054	1 075	1 003	15 913
2	3 422	277	140	124	73	103	717	2 098	1 009	1 052	853	2 717	7 729
2	3 232	243	112	129	98	112	694	1 436	681	935	1 184	2 672	6 908
3	3 161	221	98	114	103	138	674	1 492	555	723	904	2 843	6 517
0	4 409	576	390	356	160	166	1 648	3 130	1 998	1 878	1 057	2 912	10 975
1	10 387	355	238	234	205	748	1 780	3 328	2 394	3 010	3 442	14 694	26 868
7	10 620	307	198	312	354	707	1 878	2 644	2 024	3 352	5 004	13 936	26 960
2	10 796	267	188	261	365	764	1 845	2 399	1 661	2 884	5 032	14 616	26 592
6	11 605	500	415	419	409	875	2 618	4 216	3 486	4 300	4 746	15 429	32 177
1	**18 994**	**1 383**	**645**	**514**	**337**	**890**	**3 769**	**12 466**	**5 964**	**5 921**	**4 883**	**18 247**	**47 481**
4	**17 978**	**1 158**	**515**	**636**	**561**	**865**	**3 435**	**8 762**	**4 295**	**5 954**	**7 203**	**17 444**	**43 658**
3	**17 961**	**1 129**	**478**	**589**	**569**	**959**	**3 724**	**8 622**	**3 713**	**5 248**	**6 723**	**18 344**	**42 650**
5	**28 755**	**3 247**	**2 081**	**1 650**	**808**	**1 126**	**8 912**	**23 626**	**14 201**	**13 324**	**7 356**	**19 454**	**77 961**
	4 010	173	81	42	14	4	314	3 379	1 633	1 572	807	319	7 710
	5 065	239	106	109	55	3	512	4 052	1 939	2 536	1 472	450	10 449
	6 921	290	140	143	66	16	655	5 333	2 637	3 436	2 039	806	14 251
	11 718	707	489	462	183	40	1 881	9 968	6 735	9 529	4 307	1 552	32 091
	4 180	286	142	107	69	37	641	2 299	1 322	1 463	1 314	1 719	8 117
	5 184	366	179	214	188	76	1 023	2 759	1 500	2 174	2 214	2 255	10 902
	6 671	387	223	279	242	122	1 253	3 354	1 858	2 516	2 879	3 187	13 794
	10 196	719	539	624	414	285	2 581	5 967	4 605	5 792	4 678	5 305	26 347
	6 955	392	229	272	327	721	1 941	2 006	1 439	2 059	2 480	7 246	15 230
	7 607	455	246	411	454	807	2 373	2 224	1 460	2 619	3 097	7 961	17 361
	8 464	435	295	378	558	958	2 624	2 304	1 636	2 518	3 643	9 062	19 163
	10 315	553	424	617	666	1 206	3 466	3 227	2 942	3 991	4 414	11 027	25 601
	15 145	**851**	**452**	**421**	**410**	**762**	**2 896**	**7 684**	**4 394**	**5 094**	**4 601**	**9 284**	**31 057**
	17 856	**1 060**	**531**	**734**	**697**	**886**	**3 908**	**9 035**	**4 899**	**7 329**	**6 783**	**10 666**	**38 712**
	22 056	**1 112**	**658**	**800**	**866**	**1 096**	**4 532**	**10 991**	**6 131**	**8 470**	**8 561**	**13 055**	**47 208**
	32 229	**1 979**	**1 452**	**1 703**	**1 263**	**1 531**	**7 928**	**19 162**	**14 282**	**19 312**	**13 399**	**17 884**	**84 039**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Volledig werklozen (alle categorieën) op 31 december 1975 (a)

Per leeftijdsgroep, geslacht en taalstreek

OMSCHRIJVING	Vlaamse streek				Waalse streek				Brussel (b)				Het Rijk			
	Absolute cijfers	Belangrijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1974	Werkloosheidsgraad (c)	Absolute cijfers	Belangrijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1974	Werkloosheidsgraad (c)	Absolute cijfers	Belangrijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1974	Werkloosheidsgraad (c)	Absolute cijfers	Belangrijkheid in %	Evolutie t.o.v. 31 dec. 1974	Werkloosheidsgraad (c)
Minder dan 25 j.																
Mannen	24 297	35,2	+ 95,6	..	15 899	35,0	+108,9	..	4 111	27,9	+138,6	..	44 307	34,3	+103,7	..
Vrouwen	37 461	49,8	+ 83,8	..	21 639	44,0	+ 51,7	..	4 190	32,3	+102,4	..	63 290	46,0	+ 72,4	..
Totaal ...	*61 758*	*42,8*	*+ 88,3*	..	*37 538*	*39,7*	*+ 71,6*	..	*8 301*	*30,0*	*+118,9*	..	*107 597*	*40,4*	*+ 84,0*	..
Van 25 tot 50 j.																
Mannen	21 514	31,2	+ 80,0	..	16 248	35,8	+ 75,9	..	6 794	46,2	+110,1	..	44 556	34,5	+ 82,4	..
Vrouwen	30 641	40,7	+ 85,0	..	21 799	44,3	+ 43,1	..	6 322	48,7	+ 73,6	..	58 762	42,8	+ 65,8	..
Totaal ...	*52 155*	*36,2*	*+ 82,9*	..	*38 047*	*40,2*	*+ 55,4*	..	*13 116*	*47,4*	*+ 90,8*	..	*103 318*	*38,8*	*+ 72,6*	..
Meer dan 50 jaar																
Mannen	23 179	33,6	+ 17,5	..	13 265	29,2	+ 5,7	..	3 808	25,9	+ 32,9	..	40 252	31,2	+ 17,9	..
Vrouwen	7 158	9,5	+ 27,7	..	5 761	11,7	+ 19,5	..	2 457	18,9	+ 23,3	..	15 376	11,2	+ 23,8	..
Totaal ...	*30 337*	*21,0*	*+ 19,8*	..	*19 026*	*20,1*	*+ 9,5*	..	*6 265*	*22,6*	*+ 29,0*	..	*55 628*	*20,8*	*+ 17,0*	..
Totaal (mannen) .	*68 990*	*47,8*	*+ 56,5*	*7,2*	*45 412*	*48,0*	*+ 54,5*	*8,9*	*14 713*	*53,2*	*+ 88,1*	*8,4*	*129 115*	*48,4*	*+ 58,8*	*7,8*
Totaal (vrouwen) .	*75 260*	*52,2*	*+ 76,9*	*17,2*	*49 199*	*52,0*	*+ 43,3*	*21,7*	*12 969*	*46,8*	*+ 77,1*	*11,3*	*137 428*	*51,6*	*+ 62,5*	*17,6*
Algem. totaal ...	**144 250**	**100,0**	**+ 66,5**	**10,3**	**94 611**	**100,0**	**+ 48,5**	**12,8**	**27 682**	**100,0**	**+ 78,3**	**9,5**	**266 543**	**100,0**	**+ 60,7**	**11,0**

(a) Uitkeringtrekkende volledig werklozen, die door de openbare besturen tewerkgesteld zijn, andere verplicht ingeschreven werklozen en vrij ingeschreven niet werkende werkzoekenden.
(b) Brussel-hoofdstad (19 gemeenten).
(c) Op basis van het aantal verzekerden tegen werkloosheid (R.Z.I.) op 30 juni 1974.

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Alle categorieën

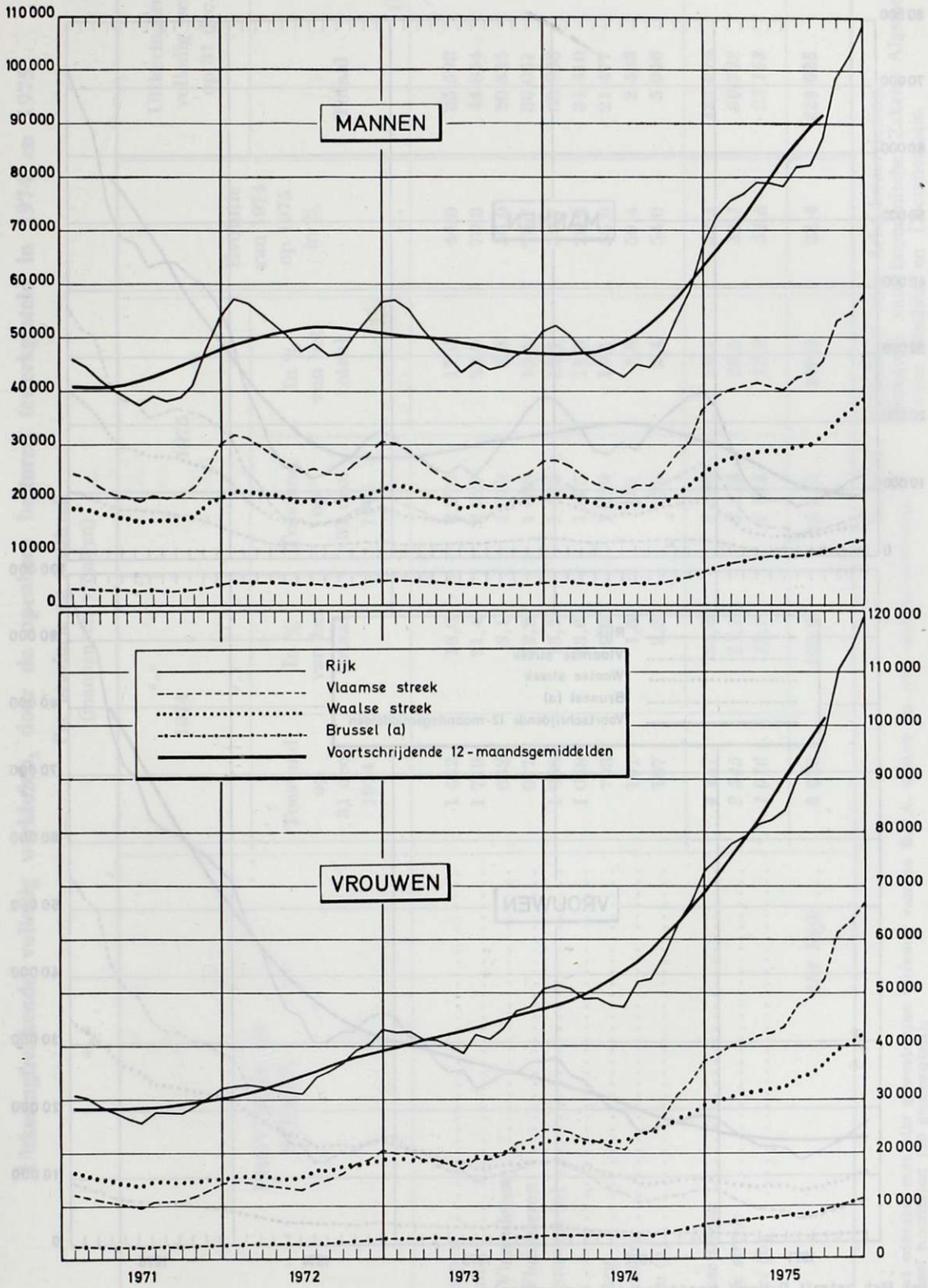

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand

Normale geschiktheid

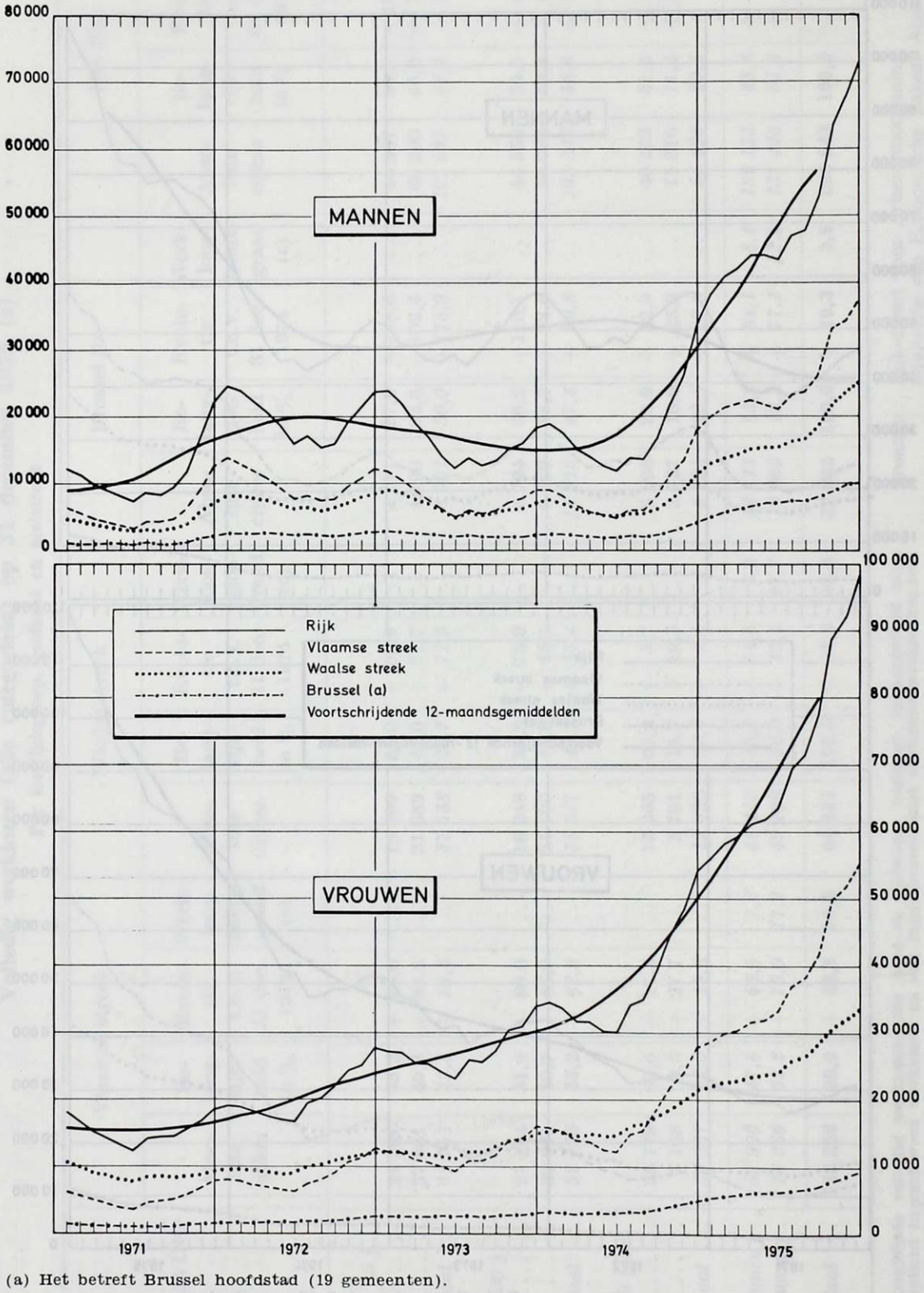

(a) Het betreft Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen, door de openbare besturen tewerkgesteld in 1974 en 1975

Per provincie en taalstreek

(mannen en vrouwen)

PROVINCIE OF STREEK	1974		1975		Evolutie van 1974 op 1975 in %	Uitkeringtrekkende volledig werklozen op 31 dec. 1975	
	Toestand op 31 dec. 1974	In % van het totaal	Toestand op 31 dec. 1975	In % van het totaal		Totaal	Door de openbare besturen tewerk-gesteld (in % totaal)
Antwerpen	1 442	18,0	2 076	17,0	44,0	35 593	5,8
Brabant	1 719	21,4	2 927	23,9	70,3	44 844	6,5
West-Vlaanderen	653	8,1	1 019	8,3	56,0	20 335	5,0
Oost-Vlaanderen	977	12,2	1 668	13,6	70,7	30 051	5,6
Henegouwen (a)	1 058	13,2	1 478	12,1	39,7	33 936	4,4
Luik	1 088	13,6	1 375	11,3	26,4	34 410	4,0
Limburg	793	9,9	1 229	10,1	55,0	21 477	5,7
Luxemburg	101	1,3	161	1,3	59,4	2 433	6,6
Namen (a)	187	2,3	288	2,4	54,0	5 946	4,8
Vlaamse streek	*4 457*	*55,6*	*7 108*	*58,1*	*59,5*	*125 075*	*5,7*
Waalse streek	*2 545*	*31,7*	*3 540*	*29,0*	*39,1*	*80 792*	*4,4*
Brussel (b)	*1 016*	*12,7*	*1 573*	*12,9*	*54,8*	*23 158*	*6,8*
Het Rijk ...	**8 018**	**100,0**	**12 221**	**100,0**	**52,4**	**229 025**	**5,3**

Bronnen : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Stemt overeen met alle gewestelijke bureaus van de R.V.A. samen en niet met de provincie.
(b) Brussel hoofdstad (19 gemeenten).

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK EEN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. – LANDBOUW

§ 1. — TEELTOMSTANDIGHEDEN

1. — *Weersomstandigheden.*

Als gevolg van het zeer natte weder, van september 1974 af tot januari 1975, was het zaaien van wintergraan op vele plaatsen onmogelijk geworden, en waar toch gezaaid werd bleek de grondstruktuur bijzonder slecht. Een en ander heeft geleid tot een gevoelige teruggang zowel van de bezaaide oppervlakte als van het rendement per hectare i.z. wintertarwe en wintergerst. Noodgedwongen schakelde men over naar zomergraan, maar de uitzaai hiervan gebeurde, als gevolg van de zware regenval, in maart en april eveneens in zeer ongunstige omstandigheden, zodat ook hier het rendement veel lager lag dan normaal. Tot overmaat van ramp volgde op het zeer natte voorjaar een abnormaal droge zomer, die een sterke vermindering van de aardappel- en suikerbietenoogst veroorzaakte. Ook beïnvloedde het droge weder in het voorjaar de opbrengst van het grasland, maar in minder sterke mate echter dan dat het geval was in de akkerbouw, die een van de slechtste jaren doormaakte sinds 1945.

2. — *Landbouwoppervlakte.*

Het verlies aan kultuurgrond wordt alarmerend groot. In 1974 beliep het 14 707 ha, en in 1975 zelfs 16 432 ha; terwijl van 1970 tot 1973 gemiddeld niet meer dan 10 667 ha per jaar voor de landbouw verloren gingen.

Van de totale oppervlakte kultuurgrond werden 742 410 ha of 50,2 % gebruikt voor weiden en grasland, en 737 864 ha of 49,8 % voor teelten. Het grasland verminderde in 1975 met 9 743 ha of 1,3 % en de totale oppervlakte van de teelten met 6 689 ha of 0,9 %.

§ 2. — TOESTAND PER SECTOR

1. — *Akkerbouw.*

a) Graangewasssen.

Als gevolg van de reeds vermelde weersomstandigheden werd 1975 vooral voor de telers van graangewassen een abnormaal slecht jaar. Tijdens de zeer natte winter kon het grootste gedeelte van de meer opbrengende wintergranen niet worden uitgezaaid; bovendien veroorzaakte het verder verloop van het weder een sterke vermindering van de opbrengst niet alleen bij het wintergraan maar ook bij het zomergraan dat ter vervanging werd gezaaid.

De totale uitzaai van graangewassen verminderde met 7,9 %. De sterkste inkrimping ligt bij de secundaire broodgranen (spelt en rogge), die langzamerhand nog maar een beperkte lokale betekenis gaan hebben. De met tarwe bezaaide oppervlakte liep met 7,3 % terug.

De inzaai van wintertarwe nam, als gevolg van de weersomstandigheden met meer dan 40 % af; daarentegen besloeg de oppervlakte zomertarwe t.o.v. 1974 meer dan het dubbel.

Bij de voedergranen liep de uitzaai van gerst met 17,7 % terug, vooral door de vermindering met bijna 2/3 van de oppervlakte wintergerst, die niet gecompenseerd werd door de verhoging met 80 % van de oppervlakte zomergerst. Tegen de trend van de jongste jaren in, verhoogde het haverareaal met bijna 20 %; dit gewas is immers beter tegen ongunstige weersomstandigheden bestand. Ook de maïscultuur nam relatief sterk toe, maar in absolute cijfers blijft dit een weinig belangrijke teelt.

Met uitzondering van de maïs, die, als warmteminnende plant, door de warme zomer bevoordeeld werd, liep het rendement per hectare van de andere graangewassen vrij sterk terug. Deze vermindering bedroeg zelfs meer dan 20 % voor de wintergranen en 12 tot 15 % voor de zomergranen.

Als gevolg van de vermindering zowel van de bezaaide oppervlakte als van de opbrengst per hectare daalde de totale graanproduktie met 30,1 %. Voor de tarwe beliep de achteruitgang 30,1 %, voor de gerst zelfs 39,0 %, terwijl zich voor de haver een lichte stijging voordeed (+ 2,4 %) en tevens de relatief weinig belangrijke maïsoogst met 53,2 % toenam.

b) Droog geoogste peulvruchten, nijverheidsgewassen, wortel- en knolgewassen.

De oppervlakte bezaaid met peulvruchten om droog te oogsten nam in 1975 sterk toe. Wat de droge bonen betreft was er weinig verschil met het voorgaande jaar zowel in oppervlakte als in opbrengst per hectare, maar de teelt van erwten nam met 31,4 % toe en het rendement met 3,1 %, zodat de totale opbrengst met meer dan een derde verhoogde.

De verminderde graanuitzaai werd gedeeltelijk gecompenseerd door de toename van de nijverheidsteelten. Deze stijging was bijna uitsluitend het gevolg van een verdere uitbreiding van het suikerbietenareaal met ruim 14 500 ha of 13,1 %. Het vlasareaal bleef nagenoeg onveranderd terwijl dat van de kleinere nijverheidsteelten verder terugliep, behalve dan bij de koffiechicorei, waar het met meer dan de helft werd uitgebreid.

Het rendement van de suikerbieten lag nog lager dan het nochtans zeer lage cijfer tijdens het voorgaande jaar, zodat de totale opbrengst slechts met 10,0 % toenam. Ook het rendement van het vlas viel heelwat lager uit dan het gemiddelde van de voorgaande jaren en de totale produktie verminderde alzo met 13,7 %.

De oppervlakte beplant met wortel- en knolgewassen (d.i., enerzijds, aardappelen en, anderzijds, de wortel- en knolgewassen voor veevoeding, voornamelijk voederbieten) verminderde in 1975 met 5,8 %, nl. door een achteruitgang van het aardappelareaal met 10,2 %, terwijl de inzaai van voederbieten nagenoeg gelijk bleef.

Het rendement van de voederbieten lag iets hoger dan het gemiddelde van de vijf voorgaande jaren en beduidend hoger dan in 1974, zodat de totale opbrengst met 7,2 % vermeerderde. Wat de aardappelen betreft, daalde de opbrengst per hectare met meer dan 20 % voor de vroege en halfvroege en met 13,1 % voor de late aardappelen. Samen met de vermindering van het areaal leidde dit tot een achteruitgang van de produktie met 28,2 %.

c) Grasland en groenvoeder.

De oppervlakte grasland verminderde in 1975 met 1,3 %. In tegenstelling met de voorgaande jaren namen de blijvende maaiweiden licht toe, terwijl de tijdelijke maaiweiden en de graasweiden verminderden.

Als gevolg van de droogte lagen de opbrengsten van het grasland in de voorzomer nog lager dan het voorgaande jaar, zodat de opbrengsten van de eerste snede van het maailand verder daalden. De tweede snede daarentegen bracht heelwat meer op dan in 1974, met het gevolg dat de totale opbrengst slechts 2,1 % lager uitviel.

De met groenvoeders bezaaide oppervlakte nam met 23,6 % toe. Dit is vooral het gevolg van de verdere uitbreiding van de teelt van kuilmaïs, die in 1975 met 33,4 % tot meer dan 66 000 ha opliep. Ook het rendement van deze teelt lag iets hoger dan tijdens het voorgaande jaar (+ 4,3 %), zodat de totale opbrengst een verhoging te zien gaf van 39,2 %. De teelt van klaver en luzerne daarentegen liep terug met 12,9 %. Ook het rendement per hectare, vooral dan van de eerste snede, bleef lager dan tijdens het voorgaande jaar, zodat de totale opbrengst met 22,1 % verminderde.

2. — *Veeteelt.*

a) Omvang van de veestapel.

Volgens de voorlopige resultaten van de telling van 1 december 1975 is het aantal runderen op het einde van 1975 gedaald met 2,7 % in vergelijking met een gelijkaardige telling van 1974. Het aantal melkkoeien is verminderd met 1,3 %. Wel nam het aantal zoogkoeien toe, nl. met 6,8 %, maar het aantal koeien bestemd voor de melkgifte verminderde met bijna 18 000 eenheden of 1,8 %.

De varkensstapel bleef nagenoeg ongewijzigd (— 0,4 %). Deze lichte vermindering was het gevolg van het kleinere aantal getelde mestvarkens. De fokstapel daarentegen was weer toegenomen met 1,0 %, terwijl het aantal biggen zelfs 3,9 % hoger lag dan in december 1974.

b) Vleesproduktie en -verbruik.

He totaal geslacht gewicht van het in 1975 geslachte grootvee liep in 1975 met 4,0 % terug, nl. tot 848 473 t. Het blijft evenwel nog heelwat hoger dan tijdens de periode 1970-1973, toen van jaar tot jaar een stijging werd vastgesteld van 694 510 t in 1970 tot 798 005 t in 1973.

Bijna 2/3 van de totale slachtingen (in geslacht gewicht) betrof de varkens (64,2 %); de runderen maakten 35,0 % uit van het totaal, terwijl geiten, schapen en paarden daarin slechts 0,8 % vertegenwoordigden.

Wat het rundvee betreft, bleef het aantal geslachte dieren ongeveer gelijk aan dat van vorig jaar (— 0,2 %), maar het geslacht gewicht nam af met 2,9 %. De slachtingen van kalveren verhoogden met 0,6 % in aantal, maar liepen terug met 1,4 % in geslacht gewicht. Voor het grootvee bedroeg de vermindering van het aantal en het geslacht gewicht respectievelijk 0,4 % en 3,1 %. Het aantal geslachte koeien en vaarzen nam toe met 1,3 %, terwijl dat van stieren en ossen verminderde met 2,0 %; voor beide categorieën deed zich een daling voor van het geslacht gewicht, zowel per eenheid als in het totaal.

De slachtingen van varkens nam af met 5,0 % in aantal. Dit was het gevolg zowel van de vermindering van de varkensstapel die zich in 1974 als gevolg van de zeer slechte prijzen had voorgedaan, als van de reconstitutie ervan in de loop van 1975. Het totaal geslacht gewicht daalde iets minder sterk, nl. met 4,7 %.

De nettoproduktie van inlands vlees nam, naar verluidt het Landbouweconomisch Instituut, af met 6,7 % in vergelijking met het voorgaande jaar. De vermindering was het sterkst voor de produktie van varkensvlees (— 8,6 %) maar ook de produktie van rundvlees en van kalfsvlees liep terug met respectievelijk 4,1 % en 7,7 %. De algemene vermindering van de pro-

duktie is het gevolg van de inkrimping van de veestapel in 1974, die haar oorzaak vond in de lage prijzen betaald aan de producent.

De vermindering van de koopkracht in vele gezinnen als gevolg van de algemene economische malaise en de blijvend hoge prijzen van het vlees in de kleinhandel zijn er de oorzaak van dat voor het eerst sinds vele jaren ook het verbruik van vlees in 1975 daalde, zij het slechts met 1,6 %. De achteruitgang was opvallend groot voor varkensvlees (—5,6 %); ze bleef beperkt voor het rundvlees (— 1,3 %), terwijl voor de andere vleessoorten (kalfs- en schapenvlees, kippen e.a.) een verhoging van ruim 7 % in het verbruik werd vastgesteld.

c) Zuivelproduktie.

De leveringen van melk aan de zuivelfabrieken bereikten in 1975 2 599 miljoen liter, wat nagenoeg evenveel is als tijdens het voorgaande jaar (— 0,1 %). Het aandeel van kwaliteitsmelk (A en AA-melk) nam toe van 13,2 % in 1974 tot 14,8 % in 1975, doordat de leveringen van gewone melk daalden met 1,9 %, terwijl die van kwaliteitsmelk toenamen met 12,4 % tot 382 miljoen liter. De leveringen van room verminderden verder met 22,7 % tot 12 499 ton, terwijl de leveringen van afgeroomde melk met meer dan 90 % terugliepen, wat erop wijst dat deze grotendeels gebruikt werd voor veevoeding.

De produktie van melkerijboter nam in 1975 toe met 2,8 %. Wat de produktie van hoeveboter betreft, waren de gegevens nog niet beschikbaar; in 1974 nam deze laatste met 3,4 % toe.

3. — *Tuinbouw.*

De voor de verkoop bestemde fruitteelt in open lucht verminderde, volgens de telling van 15 mei 1975, met 2,4 % in vergelijking met 1974. Voor de hoogstamboomgaarden was de achteruitgang weer vrij groot, maar bij de laagstamboomgaarden, die sinds 1971 vrijwel onveranderd gebleven waren, werd een toename vastgesteld van 103 ha of 1,1 %. De met kleinfruit beplante oppervlakte (aardbeien, bessen en frambozen) bleef nagenoeg onveranderd. Wat de fruitteelt onder glas betreft, daalde de aanplant voor aardbeien met bijna een derde, terwijl de druiventeelt een nog sterkere achteruitgang kende dan tijdens de vijf voorgaande jaren.

De groenteteelt in open lucht verhoogde licht, nl. met 2,4 %. Van de totale bezaaide oppervlakte werd slechts 2 348 ha of 7,9 % op specifieke tuinbouwbedrijven aangetroffen, terwijl de overige 92,1 % teelten betrof die in vruchtwisseling met akkerbouwgewassen bedreven werden. Het betreft hier niet alleen tuinbouwteelten waarvan de produktie bestemd is voor de conservennijverheid; ook een groot gedeelte van het voor vers verbruik bestemde groenten werd op gemengde land- en tuinbouwbedrijven geteeld.

De groententeelt onder glas verminderde met 3,4 %. Het aandeel van de tomatenteelt bedroeg 75,6 % van het totaal; iets minder dan 2/3 van deze laatste teelt werd onder verwarmd glas bedreven. Wat de andere glasteelten betreft, komt de vermindering vooral voor in de augurken- en, in mindere mate, in de komkommerteelt.

§ 3. — GLOBALE LANDBOUWECONOMISCHE ASPECTEN

1. — *Werkgelegenheid.*

Zoals ook in 1974 was in 1975 de vermindering van het aantal bestendig tewerkgestelden in de landbouw minder belangrijk dan tijdens de voorgaande jaren. Het gaat hier slechts om een daling met 2,9 %, tegenover 3,1 % in 1974 en respectievelijk 6,0 % en 5,2 % in 1973 en 1972.

Het aantal bedrijfsleiders nam met 3,5 % af, en dat van de potentiële opvolgers, de bestendig tewerkgestelde mannelijke familieleden, nog met 4,7 %. In 1974 bedroeg de vermindering voor deze beide groepen respectievelijk 3,2 % en 6,3 %. Het totaal aantal tewerkgestelde familieleden verminderde met slechts 2,5 %, terwijl het aantal bestendige landbouwarbeiders met 2,2 % verhoogde.

In tegenstelling met het voorgaande jaar bemerkt men een belangrijke achteruitgang in het aantal niet-bestendig tewerkgestelde personen, nl. met 7,3 % in totaal en met respectievelijk 6,6 %, 5,9 % en 42,2 % voor de bedrijfsleiders, de familieleden en de niet-familieleden.

In absolute cijfers werden 131 688 bestendige werkkrachten geteld, waarvan 93 951 (of 71,3 %) bedrijfsleiders, 30 179 gezinsleden en 7 558 landbouwarbeiders. De niet-bestendige werkkrachten bereikten een totaal van 87 749 eenheden, waarvan 49 726 bedrijfsleiders, 36 468 familieleden en 1 551 niet-familieleden.

2. — *Buitenlandse handel.*

De totale invoer en de totale uitvoer van land- en tuinbouwprodukten stegen naar waarde in 1975 nagenoeg in gelijke mate, respectievelijk met 16,7 % en 16,8 %. Het negatief saldo van uitvoer min invoer is dan ook in dezelfde verhouding toegenomen : van 13 285,9 miljoen tot 15 458,3 miljoen frank.

Wat de produkten van de veeteelt betreft, verminderde de uitvoer met 5,9 % in hoeveelheid en nam hij toe met 0,6 % in waarde, terwijl de invoer naar hoeveelheid en naar waarde toenam met respectievelijk 5,7 % en 19,5 %. Het uitvoersaldo, dat voor deze sector van de landbouw sinds jaren positief is, daalde alzo in waarde van 13 595,7 miljard tot 9 606,2 miljard frank.

Voor de akkerbouwprodukten nam de invoer naar waarde en hoeveelheid toe met respectievelijk 10,1 % en 13,9 %, maar de uitvoer werd meer

dan verdubbeld. De oorzaak hiervan ligt in de ontwikkeling van de handel in graan, die het hoofdbestanddeel van deze goederengroep uitmaakt. De invoer en de uitvoer van graan namen immers naar waarde toe met respectievelijk 14,9 % en 139,9 % en naar hoeveelheid met 9,6 % en 139,8 %. Toch blijft het uitvoersaldo nog sterk negatief, ook al daalde het van 24 047,7 miljoen frank in 1974 tot 20 821,6 miljoen frank in 1975.

Voor de tuinbouwprodukten steeg de invoer iets sterker (met 5,4 % naar hoeveelheid en 19,3 % naar waarde) dan de uitvoer (met respectievelijk 3,9 % en 9,5 %). Deze ontwikkeling deed zich in mindere of meerdere mate voor in de drie sub-sectoren groenten, fruit en niet-eetbare produkten, het sterkst nochtans bij het fruit.

3. — *Prijsverloop.*

Het globaal indexcijfer van de door de landbouwers ontvangen prijzen steeg in 1975 met 12,9 %. Voor de akkerbouwprodukten bedroeg de stijging 19,1 %, vooral als gevolg van de zeer hoge prijzen die in de tweede helft van het jaar betaald werden voor de aardappelen wegens de mislukte oogst in België en enkele andere gebieden binnen de E.E.G. Over het gehele jaar nam het prijsindexcijfer van de aardappelen slechts toe met 59,3 %, omdat tijdens het eerste semester de aardappelen van de overvloedige oogst van 1974 aan abnormaal lage prijzen verkocht werd. De prijs van de andere akkerbouwprodukten, vooral dan van de graangewassen, vertoonde slechts een matige stijging.

De verkoopprijzen van de veeteeltprodukten namen globaal toe met 11,5 %. De eierprijzen daalden met 14,9 % tot een zeer laag peil. Ook de prijzen van braad- en soepkippen bleven laag, terwijl de prijzen van varkens zich van de diepe inzinking in 1974 herstelden, alhoewel ze nog 4,0 % achterbleven op die van 1973. Voor het rundvee waren de prijsstijgingen hoger dan de dalingen in het voorgaande jaar, zodat ze gemiddeld ongeveer 10 % hoger lagen dan in 1973. De prijs van de melkerijmelk nam toe met 9,2 %.

Het voorlopig indexcijfer van de door de landbouwers betaalde prijzen verhoogde slechts met 3,9 %. In dit cijfer ontbreekt evenwel de prijsstijging van drie posten, met name pachten, lonen en zaai- en plantgoed. Indien men voor deze drie posten eenzelfde toeneming als in 1974 extrapoleert, zou dit de stijging van het indexcijfer op 6,3 % brengen, wat heel wat minder is dan de toename met 12,1 % van dit gegeven in 1974.

De belangrijkste oorzaak van deze vertraging in de stijging van de kostprijs is de lichte daling van de veevoederprijzen, die bij weging bijna de helft uitmaken van het totale indexcijfer. De andere reeds bekende posten vertonen een gevoelige stijging, zo o.m. de meststoffen met 18,7 %, het materieel met 6,7 % en de algemene onkosten met 12,9 %.

4. — *Inkomensverloop.*

Door de sterke stijging van de kostprijs en een vrijwel algemene daling van de verkoopprijzen lag het landbouwersinkomen in 1974 bijzonder laag en bereikte slechts 60,0 % van het gemiddeld inkomen van de loontrekkenden.

Voor 1975 zal deze verhouding gunstiger uitvallen, daar de kosten minder snel tegen dan de verkoopprijzen, al zal die verbetering sterk afgeremd worden als gevolg van de abnormaal lage produktie van de akkerbouwgewassen die, behalve voor de aardappelen, niet werd gecompenseerd door een evenredige prijsstijging.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

De totale visaanvoer is in 1975 voor de vierde opeenvolgende maal in hoeveelheid gedaald, nl. met 5,5 %. Weliswaar werd een relatief belangrijke stijging vastgesteld van de aanvoer van pelagische vis en van schaal- en weekdieren, maar deze van bodemvis, die meer dan vier vijfde uitmaakt van de totale aanvoer, verminderde met 11,9 %.

Ook liep de waarde van de vangst met 1,0 % terug, doordat de gemiddelde waarde per ton van de aanvoer slechts toenam met 4,8 %, tegenover 12,1 % in 1974. Deze prijsstijging is onvoldoende om de verdergaande kostenstijging op te vangen, zodat de rendabiliteit van de zeevisserij verder verzwakte.

Zowel de invoer als de uitvoer van vis verminderde weer naar hoeveelheid, met respectievelijk 7,9 % en 10,2 %. De waarde van de invoer bleef nagenoeg onveranderd (+ 0,3 %), terwijl die van de uitvoer terugliep met 8,2 %.

* * *

Bebouwde oppervlakte

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
Graangewassen	457,4	462,3	447,7	435,8	401,5	— 7,9
Droog geoogste peulvruchten	5,4	4,0	2,9	3,9	4,5	+ 28,6
Nijverheidsgewassen	109,2	112,2	114,6	117,2	132,4	+ 13,0
Wortelplanten en knolgewassen	73,4	65,2	70,2	67,1	63,2	— 5,8
Groenvoeder	44,0	51,9	55,7	63,1	78,0	+ 23,6
Grasland	781,9	768,1	761,1	752,2	742,4	— 1,3
Groenteteelt	26,4	25,8	28,3	30,2	30,8	+ 2,0
Fruitteelt	20,0	18,7	17,8	16,9	16,4	— 3,0
Andere teelten	11,8	12,4	11,9	10,3	11,1	+ 7,8
Algemeen totaal	**1 529,5**	**1 520,6**	**1 510,2**	**1 496,7**	**1 480,3**	**— 1,1**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Graangewassen

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
Broodgranen	**224,1**	**232,9**	**217,3**	**211,7**	**190,8**	**— 9,9**
Tarwe	193,0	204,1	193,3	190,4	176,4	— 7,3
w.o. : Winter- en wisseltarwe	*151,5*	*170,1*	*161,6*	*166,6*	*98,9*	*— 40,6*
Zomertarwe	*41,5*	*34,0*	*31,7*	*23,8*	*77,5*	*+ 225,6*
Rogge	23,5	21,4	16,2	13,2	9,1	— 31,1
Spelt	7,6	7,4	7,8	8,1	5,3	— 34,6
Andere graangewassen	**233,3**	**229,4**	**230,4**	**224,1**	**210,7**	**— 6,0**
Gerst	149,2	148,7	155,7	149,3	122,8	— 17,7
w.o. : Wintergerst	*68,6*	*84,2*	*97,3*	*101,4*	*36,2*	*— 64,3*
Zomergerst	*80,6*	*64,5*	*58,4*	*48,0*	*86,6*	*+ 80,4*
Haver	71,0	66,8	61,0	59,7	70,3	+ 17,8
Korrelmaïs	3,3	4,6	4,2	4,8	6,4	+ 33,3
Andere	9,8	9,3	9,5	10,3	11,2	+ 8,7
Totaal graangewassen	**457,4**	**462,3**	**447,7**	**435,8**	**401,5**	**— 7,9**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheidsgewassen

Totale getelde oppervlakte

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
	Duizenden hectaren					
Grote teelten :						
Suikerbieten	93,1	100,5	104,4	105,0	119,6	+13,9
Vlas	12,5	8,1	6,7	9,2	9,3	+ 1,1
	Hectaren					
Kleinere teelten :						
Cichorei voor koffie	1 210	692	754	818	1 510	+84,6
Tabak	711	687	560	495	489	— 1,2
Hop	1 036	1 145	1 183	1 158	1 071	— 7,5
Koolzaad	602	1 008	897	458	330	—27,9
Andere industriële gewassen	45	42	74	83	118	+42,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Wortelplanten en knolgewassen

Totale getelde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
Vroege aardappelen	4,1	3,4	4,5	4,0	3,6	—10,2
Halfvroege aardappelen	25,4	21,8	25,2	23,2	21,3	— 8,2
Late aardappelen	12,8	11,5	12,9	13,0	11,2	—13,8
Voeder- en halfsuikerbieten	30,7	28,1	27,2	26,6	26,8	+ 0,8
Andere	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	— 0,0
Totaal	**73,4**	**65,2**	**70,2**	**67,1**	**63,2**	**— 5,8**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Fruitteelt

Totale getelde oppervlakte

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
Fruitteelt in open lucht	**19 955**	**18 731**	**17 802**	**16 891**	**16 406**	**— 2,9**
Voor de verkoop	*18 633*	*17 569*	*16 868*	*16 207*	*15 825*	*— 2,4*
Hoogstammige boomgaarden	7 862	6 832	6 215	5 666	5 183	— 8,5
Laagstammige boomgaarden	9 616	9 671	9 604	9 620	9 723	+ 1,1
Aardbeien	995	922	912	787	784	— 0,4
Besvruchten en frambozen	160	144	137	134	135	+ 0,8
Fruitteelt voor eigen verbruik	*1 322*	*1 162*	*934*	*684*	*581*	*— 15,1*
Fruitteelt onder glas voor verkoop	**397**	**521**	**495**	**499**	**387**	**— 22,4**
Perziken	2	2	2	2	1	— 31,9
Aardbeien	60	208	182	202	137	— 32,2
Druiven	334	310	301	284	249	— 12,3
Ander fruit	1	1	3	11	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Groenteteelt

Totale getelde oppervlakte

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
Groenteteelt in open lucht	**26 389**	**25 841**	**28 272**	**30 173**	**30 815**	**+ 2,1**
Voor de verkoop	*24 647*	*24 274*	*26 858*	*29 014*	*29 681*	*+ 2,3*
Groen geoogste erwten	9 808	10 188	11 845	13 194	12 823	— 2,8
Groen geoogste bonen	2 936	2 627	2 824	2 871	4 153	+ 44,7
Tomaten	158	154	129	118	97	— 17,8
Witloof (wortelen)	3 831	3 815	3 682	3 609	3 457	— 4,2
Asperges	202	187	191	180	167	— 7,2
Bloemkolen	609	660	696	673	696	+ 3,4
Schorseneer	2 551	2 025	2 396	2 773	2 611	— 5,8
Andere groenten	4 552	4 618	5 095	5 596	5 677	+ 1,5
Moestuinen (huishoudelijk verbruik)	*1 742*	*1 567*	*1 414*	*1 159*	*1 134*	*— 2,2*
Groenteteelt onder glas voor verkoop	**869**	**873**	**965**	**961**	**931**	**— 3,1**
Tomaten	681	682	713	707	706	— 0,1
Andere groenten	188	191	252	254	225	— 11,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verloop van de opbrengst van sommige teelten

Gemiddelde produktie per hectare

(centenaren)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975	Verschil van 1974 op 1975 in %
Wintertarwe	47,5	46,4	52,2	54,5	41,7	— 23,5
Zomertarwe	38,2	37,3	41,6	40,4	34,1	— 15,6
Rogge	34,8	33,8	36,6	35,0	31,3	— 10,6
Wintergerst	45,1	47,7	49,7	51,8	40,2	— 22,4
Zomergerst	34,6	36,4	39,7	36,3	32,4	— 10,7
Haver	39,2	36,6	40,4	37,4	32,4	— 13,4
Korrelmaïs	56,3	40,4	62,9	50,1	58,8	+ 17,4
Droge erwten	33,4	29,6	32,0	35,7	36,8	+ 3,1
Suikerbieten	523,2	429,7	491,8	424,9	410,7	— 3,3
Vlas (stro)	67,9	69,0	69,9	69,0	58,1	— 15,8
Cichorei voor koffie	445,4	391,4	408,1	387,5	407,5	+ 5,2
Late aardappelen	341,0	317,3	304,5	367,8	317,4	— 13,7
Halfvroege aardappelen	334,4	308,1	283,7	390,2	298,7	— 23,4
Vroege aardappelen	218,6	206,7	209,4	200,0	161,8	— 19,1
Voederbieten	995,0	857,4	925,6	873,6	929,8	+ 6,4
Gewone klaver (hooi)	52,3	50,7	53,9	47,1	41,8	— 11,3
Luzerne (hooi)	58,7	59,4	62,3	56,3	48,3	— 14,2
Hooi (blijvend hooiland)	53,8	53,5	57,1	49,4	45,6	— 7,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Landbouwopbrengst

(duizenden centenaren)

AARD DER TEELTEN	1971	1972	1973	1974	1975
Wintertarwe	7 194,1	7 891,6	8 437,7	9 090,2	4 125,4
Zomertarwe	1 584,5	1 276,1	1 318,8	951,0	2 641,1
Rogge	819,7	722,4	591,6	463,0	285,5
Wintergerst	3 093,6	4 016,7	4 836,6	5 246,1	1 456,6
Zomergerst	2 788,3	2 348,4	2 318,0	1 744,2	2 804,7
Haver	2 782,2	2 444,9	2 463,3	2 223,7	2 277,6
Korrelmaïs	183,8	184,2	265,6	244,5	374,5
Droge erwten	115,4	65,9	44,6	67,1	90,9
Suikerbieten	48 730,3	43 192,5	51 356,5	44 653,2	49 131,9
Vlas (stro)	845,6	555,3	464,4	625,5	539,9
Cichorei voor koffie	538,9	271,0	309,6	317,9	615,3
Late aardappelen	4 361,1	3 636,0	3 905,7	4 727,2	3 548,7
Halfvroege aardappelen	8 488,1	6 720,4	7 152,8	9 029,7	6 356,2
Vroege aardappelen	885,3	702,6	946,7	841,4	587,1
Voederbieten	30 524,6	24 131,5	25 210,0	23 252,3	24 934,6

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet (a)

Gewone verrichtingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974
Aankoop van gronden en hofsteden	367,5	305,6	452,0	674,3	481,6
Aankoop van materiaal	221,1	272,7	315,4	394,2	202,3
Overneming van landbouwbedrijven	276,9	248,9	396,3	500,7	447,0
Bouw van hoevegebouwen	557,1	318,1	461,4	775,2	640,7
Verbeterings- en uitrustingswerken	55,5	53,3	87,4	104,9	60,9
Draineringskosten	19,2	9,7	15,0	14,7	24,7
Diversen	621,5	853,1	1 099,5	1 711,7	1 742,8
Totaal ...	**2 118,8**	**2 061,4**	**2 826,5**	**4 175,7**	**3 600,0**

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.

Veestapel

(duizenden eenheden)

OMSCHRIJVING	1 december 1972 Totaal	1 december 1973 Totaal	1 december 1974 Totaal	1 december 1975 Totaal
Paarden	**57,8**	**55,7**	**53,5**	**52,0**
Runderen :				
Melkkoeien	1 039,5	1 083,9	1 064,6	1 052,4
Andere runderen.....	1 710,7	1 812,5	1 824,4	1 752,7
Totaal aantal runderen ...	**2 750,2**	**2 896,4**	**2 889,0**	**2 805,1**
Varkens	**4 298,2**	**4 720,2**	**4 666,3**	**4 678,5**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nettoproduktie van inlands vlees (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie van vlees							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1969.	198,5	21,4	369,1	3,9	4,0	112,3	709,2	45,0	754,2
1970.	211,3	24,3	458,2	4,7	3,5	122,2	824,2	52,2	876,4
1971.	221,5	26,0	483,9	4,2	3,2	122,8	861,6	55,9	917,5
1972.	188,1	24,6	519,8	2,6	0,4	116,0	851,5	53,3	904,8
1973.	199,0	21,4	566,7	2,5	0,9	115,4	905,9	55,7	961,6
1974.	260,8	26,1	604,2	2,3	0,5	110,3	1 004,2	64,9	1 069,1
1975.	250,0	24,1	552,4	2,6	0,7	106,0	935,8	60,7	996,5

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw waardoor de gegevens van de voorgaande jaren worden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Vleesverbruik (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vleesverbruik							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1969.	222,6	25,8	309,6	34,2	9,2	95,2	696,6	60,3	756,0
1970.	232,0	25,9	327,1	36,8	9,8	100,2	731,8	61,1	792,9
1971.	237,0	26,4	336,6	32,2	10,8	104,5	747,5	67,5	815,0
1972.	239,0	22,9	350,0	34,3	10,2	104,1	760,5	68,1	828,6
1973.	242,5	17,8	377,8	35,3	10,7	109,9	800,0	63,3	863,3
1974.	277,6	24,3	384,9	34,1	11,5	108,9	841,3	71,4	912,7
1975.	274,1	26,0	363,3	35,4	13,3	114,7	826,8	66,9	893,7

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren werden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

In- en uitvoersaldi van vlees (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vlees							Eetbaar slacht-afval	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees	Ander vlees (b)	Totaal		
1969.	— 24,1	— 4,4	+ 59,5	— 30,3	— 5,2	+ 17,1	+ 12,6	— 15,3	— 2,7
1970.	— 20,7	— 1,6	+ 131,1	— 32,1	— 6,3	+ 22,0	+ 92,4	— 8,9	+ 83,5
1971.	— 15,5	— 0,4	+ 147,3	— 28,0	— 7,6	+ 18,3	+ 114,1	— 11,6	+ 102,5
1972.	— 50,9	+ 1,7	+ 169,8	— 31,7	— 9,8	+ 11,9	+ 91,0	— 14,8	+ 76,2
1973.	— 49,5	+ 3,6	+ 188,9	— 32,8	— 9,8	+ 5,5	+ 105,9	— 7,6	+ 98,3
1974.	— 16,8	+ 1,8	+ 219,3	— 31,8	— 11,0	+ 1,4	+ 162,9	— 6,5	+ 156,4
1975.	— 24,1	— 1,9	+ 189,1	— 32,8	— 12,6	— 8,7	+ 109,0	— 6,2	+ 102,8

Bron : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.

(a) Inclusief de levende dieren, die in geslacht gewicht werden omgerekend. invoer (—); uitvoer (+).
(b) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Boter

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Produktie	97,9	91,9	84,7	91,6	87,9	91,6	..
Melkerijboter	73,5	67,5	62,3	72,2	67,2	70,2	72,2
Hoeveboter	24,4	24,4	22,4	19,4	20,7	21,4	..
In- of uitvoersaldo (B.L.E.U.) (a)	+6,2	+8,1	+ 13,7	+2,1	+2,7	—3,0	—5,9

Bronnen : Ministerie van Landbouw, Landbouw Economisch Instituut.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Invoer (—); uitvoer (+).

In- en uitvoer van landbouwprodukten (a)

JAARTAL	Veehouderij-produkten		Akkerbouw-produkten		Tuinbouw-produkten		Totaal	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
				INVOER				
1969	282,6	10 342,4	3 698,1	15 416,8	793,9	6 557,8	4 774,6	32 317,0
1970	321,5	12 157,4	4 601,9	20 089,0	877,6	6 976,4	5 801,0	39 222,8
1971	346,7	13 703,0	4 374,3	20 377,1	934,7	8 103,3	5 655,7	42 183,4
1972	456,5	17 586,3	4 548,6	21 228,5	1 115,9	9 011,3	6 120,5	47 826,1
1973	559,6	22 281,5	4 847,8	25 685,2	1 106,9	10 288,2	6 514,3	58 254,9
1974	465,5	21 471,2	5 083,2	31 066,7	1 219,8	11 671,8	6 768,5	64 209,7
1975	491,9	25 662,4	5 596,0	35 374,6	1 286,1	13 923,4	7 374,0	74 960,4
				UITVOER				
1969	440,2	14 735,2	917,3	4 192,3	329,5	5 002,1	1 687,0	23 929,6
1970	572,8	18 991,8	964,0	4 722,6	355,9	5 183,6	1 892,7	28 898,0
1971	622,3	23 057,3	816,7	4 199,3	391,7	6 115,0	1 830,7	33 371,6
1972	695,9	26 908,1	1 354,4	6 562,9	444,1	6 627,7	2 494,4	40 098,7
1973	859,5	34 655,8	1 104,1	5 928,4	491,8	8 032,7	2 455,4	48 616,9
1974	831,3	35 066,9	1 063,6	7 019,0	491,7	8 837,9	2 386,6	50 923,8
1975	782,1	35 268,6	2 267,3	14 553,0	510,7	9 680,5	3 560,1	59 502,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze tabel omvat de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de afdeling I en de hoofdstukken 6, 7, 8, 10 alsmede een gedeelte van het hoofdstuk 12 van de afdeling II van de Beneluxdouanelijst. Ze omvat bovendien het nr 5401.00 + 5401.10 (ruw vlas). In deze tabel is de vis dus niet opgenomen, evenmin als de exotische produkten welke niet in mededinging staan met een gelijkaardige Belgische produktie.

In- en uitvoer van tuinbouwprodukten

JAARTAL	Groenten (a)		Fruit		Levende planten en produkten van de bloementeelt	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER					
1969	335,7	1 828,1	447,6	4 374,9	10,6	354,8
1970	397,7	2 164,0	464,7	4 386,7	15,1	425,8
1971	444,6	2 376,5	475,1	5 221,4	15,0	505,3
1972	541,5	2 569,5	555,7	5 823,9	18,7	617,9
1973	498,3	2 797,3	586,9	6 744,5	21,6	746,4
1974	673,4	3 962,5	524,1	6 789,1	22,3	920,2
1975	713,2	4 654,4	546,7	8 166,8	26,2	1 102,2
	UITVOER					
1969	184,6	2 485,4	106,3	1 258,6	38,6	1 258,1
1970	209,5	2 560,5	106,4	1 231,6	40,0	1 391,4
1971	244,5	3 063,7	106,7	1 566,3	40,5	1 485,0
1972	267,3	3 054,7	131,2	1 812,3	45,6	1 760,7
1973	314,5	4 058,1	128,3	2 010,5	49,0	1 964,1
1974	307,4	4 578,8	134,5	2 174,9	49,8	2 084,2
1975	340,5	4 997,9	117,0	2 267,1	53,2	2 415,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief droge peulvruchten.

Visaanvoer

Hoeveelheid

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1969	46,6	1,1	2,3	50,0
1970	42,5	1,4	2,5	46,4
1971	47,3	0,9	2,0	50,2
1972	43,6	1,5	2,1	47,2
1973	37,0	2,3	2,9	42,2
1974	34,5	0,8	2,9	38,2
1975	30,4	2,3	3,4	36,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer

Waarde

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1969	737,7	6,8	76,4	820,9
1970	837,3	8,1	80,3	925,7
1971	919,1	7,0	73,6	999,7
1972	926,9	11,9	77,7	1 016,4
1973	1 043,0	22,7	116,5	1 182,2
1974	1 066,2	10,6	123,2	1 200,0
1975	1 013,4	22,8	152,1	1 188,3

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren (a)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
1969	82,8	1 598	27,3	707
1970	85,9	1 946	29,4	859
1971	84,6	2 262	30,8	966
1972	85,9	2 611	27,8	987
1973	79,0	2 880	24,5	1 091
1974	85,0	3 535	20,5	1 072
1975	78,3	3 545	18,4	985

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In deze tabel is hoofdstuk 3 van afdeling I van de Beneluxdouanelijst opgenomen.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

AFDELING I. – ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIËLE BEDRIJVIGHEID

De industriële conjunctuur vertoonde in 1975 in België, zoals ook in alle Westerse geïndustrialiseerde landen de grootste inzinking sinds de economie zich hersteld had van de gevolgen van de tweede wereldoorlog.

Sinds 1950 kende ons land immers een bijna ononderbroken groei van de industriële produktie. Tijdens die periode werd een recessie slechts gekenmerkt door een vertraging in die groei, met uitzondering van de diepe recessie van 1958, die evenwel slechts tot een produktievermindering met ongeveer 5 % leidde. Als gevolg van o.m. een betere beheersing van de economische politiek en een hogere gemiddelde jaarlijkse groei werden sinds dat jaar geen dalingen van de industriële produktie meer genoteerd.

De teruggang in 1975 staat dan ook in scherp kontrast met de ontwikkeling van de jongste vijftien jaar. Het jaargemiddelde van het indexcijfer van de industriële produktie (zonder bouwnijverheid) daalde immers met meer dan 10 %, d.i. veel sterker dan in 1958.

Het trimestrieel gemiddelde van de seizoengecorrigeerde indexcijfers vertoonde, in vergelijking met dat van het voorgaande trimester, een eerste daling met 1,2 % in het derde trimester van 1974. De vier volgende trimesters lieten voortdurend een verdere teruggang zien met 3 tot 4 %, zodat dit gegeven voor het derde kwartaal van 1975 al verminderd was met 14,5 % in vergelijking met het hoogtepunt van de vorige conjunctuurtop, het tweede trimester van 1974.

De omvang van deze ommekeer en het feit dat de klassieke instrumenten van de economische politiek niet bij machte waren eraan te verhelpen, maken duidelijk dat wij hier te doen hadden met fundamentele veranderingen in het economisch proces. Daar de problemen zich niet alleen in België voordeden, maar ook in de andere industriële landen, moet men besluiten dat die veranderingen zich hebben voorgedaan in de wereldeconomie als geheel.

Een aantal symptomen van de moeilijkheden die zich voordeden komen duidelijk naar voren uit de resultaten van de maandelijkse enquêtes van de Nationale Bank van België. Het betreft hier de gegevens over de voorraden, de bestellingen, de ordervoorraad en het produktietempo.

Uit de resultaten van de enquêtes blijkt dat de ondernemers van oordeel waren dat hun voorraden afgewerkte produkten te laag stonden tot in juli 1974. Vanaf augustus kwam hierin verandering en vooral in het laatste kwartaal sloeg het ietwat overtrokken optimisme van het eerste halfjaar om in een sterk pessimisme, dat zich gedurende het gehele jaar 1975 handhaafde.

De bestellingen uit het binnenland begonnen licht af te nemen vanaf februari 1974, die uit het buitenland vanaf mei. De achteruitgang werd in beide gevallen groter vanaf augustus 1974, en bereikte zijn dieptepunt in het laatste kwartaal van 1974 en het eerste van 1975. Toch bleef de vermindering verder duren tot het einde van 1975, alhoewel ze sterk vertraagde tijdens de laatste maanden van het jaar, vooral dan bij de bestellingen uit het buitenland.

Tot in mei 1974 werd de ordervoorraad hoger dan normaal geacht, maar vanaf augustus 1974 werd hij in toenemende mate te laag geacht en deze appreciatie bereikte in het voorjaar van 1975 een dieptepunt dat zich tot in september handhaafde, en dat slechts licht verbeterde tijdens het laatste kwartaal.

Het produktietempo begon te slinken in de loop van het derde kwartaal van 1974. Deze achteruitgang versnelde op het einde van 1974 en in het begin van 1975, bleef daarna stabiel tot het einde van de zomer, en vertraagde op een opvallende wijze naar het einde van het jaar toe. De algemene conjunctuurindicator van de Nationale Bank van België, die de synthese is van de hoger vermelde bewegingen (plus nog enkele maanden), liep vanaf juli 1974 voortdurend en heel sterk terug tot hij een absoluut dieptepunt bereikte in augustus 1975; daarna, vanaf september, nam hij even vlug opnieuw toe onder invloed van de verbetering in de verschillende samenstellende reeksen op het einde van het jaar. Deze omslag valt samen met de reeds vermelde verbetering van de industriële produktie tijdens dezelfde periode en met de verbetering die werd vastgesteld in de conjunctuurindicator van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken.

De verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid begon pas vanaf september 1974 sterk terug te lopen. Deze teruggang vertraagde al vanaf het tweede semester 1975, onder invloed van de aanpassing van de produktie aan de verminderde vraag en vertoonde nog slechts weinig variatie vanaf juli tot het einde van het jaar.

De capaciteitsbezetting in de fabrieksnijverheid lag gedurende het gehele jaar 1975 lager dan ze ooit geweest was sinds met deze enquête begonnen werd. In mei 1974 bedroeg ze nog 85 %; in oktober van dat jaar was ze al gedaald tot 81,6 %; in januari 1975 bereikte ze nog slechts 74,7 %, om in mei en oktober verder te verminderen tot 71,7 % en 70,6 %.

De seizoenverbeterde kwartaalindexcijfers van de O.E.S.O. laten zien dat het verloop van de conjunctuur in België in 1975 nagenoeg parallel liep met die in de andere lidstaten van de E.E.G. In de Gemeenschap als geheel en in de meeste lidstaten afzonderlijk genomen bleef de produktie dalen tot in het derde kwartaal en hernam naar het einde van het jaar toe. Wel was de achteruitgang over het gehele jaar genomen, in tegenstelling met het voorgaande jaar, in België sterker dan in de Gemeenschap als geheel (respectievelijk — 10 % en — 7 %).

De vermindering van de produktie lag iets hoger in Wallonië en Brussel (met respectievelijk 11,3 % en 11,7 %) dan in Vlaanderen, waar ze 8,2 % bereikte.

Volgens de indexcijfers naar bestemming der goederen blijkt dat de slechte resultaten van 1975 sterk beïnvloed werden door de grote achteruitgang van de produktie van grondstoffen en halffabrikaten, die over het gehele jaar en in vergelijking met het voorgaande jaar met 13,5 % verminderde.

De belangrijkste oorzaak is te vinden in de zeer sterke daling van de ijzer- en staalproduktie en van de produktie van non-ferrometalen die beide bijzonder conjunctuurgevoelig zijn, en die voor het grootste gedeelte van hun afzet aangewezen zijn op de buitenlandse markten. Ook de zware moeilijkheden in de vlakglasnijverheid en de papier- en kartonproduktie hebben dit resultaat mee beïnvloed.

De inzinking in deze groep was al begonnen in het tweede halfjaar van 1974. Het seizoengecorrigeerd indexcijfer begon, in vergelijking met het voorgaand trimester, immers al in het derde trimester van dat jaar te dalen, en tijdens de vier daaropvolgende trimesters bedroeg de teruggang telkens bijna 5 % per trimester. In het vierde kwartaal van 1975 kon men een lichte verbetering vaststellen, maar het produktiepeil lag toen toch nog 16 % lager dan tijdens het hoogtepunt van de voorgaande conjunctuurcyclus.

Bij de consumptiegoederen bleek de achteruitgang minder groot, 6,3 % voor de niet-duurzame en 5,3 % voor de duurzame in vergelijking met 1974. Ook voor deze goederengroepen begon de teruggang al in het derde trimester van 1974, maar de opeenvolgende produktiedalingen bedroegen slechts 1 tot 2 % in vergelijking met het voorgaande kwartaal. De achterstand van het vierde kwartaal van 1975 t.o.v. het hoogtepunt van de hoogconjunctuur was dan ook niet zo belangrijk : deze bereikte 10,7 % voor de niet-duurzame, en slechts 6,5 % voor de duurzame consumptiegoederen.

Van alle goederengroepen leden de investeringsgoederen (zonder bouwnijverheid) het minst onder de recessie. De produktievermindering bereikte er slechts 2,7 % in vergelijking met het voorgaande jaar en de achteruitgang per trimester in vergelijking met het voorgaande trimester, was er vrijwel onbeduidend, behalve tijdens het derde kwartaal. Op het einde van het jaar bedroeg de achterstand t.o.v. het derde kwartaal van 1974 dan ook slechts 4,6 %.

In de energiesector liep de steenkoolproduktie verder terug : — 7,8 % t.o.v. 1974. Deze teruggang is grotendeels te verklaren door de structurele afbouw van deze bedrijfstak, waar de minst rendabele mijnen geleidelijk gesloten worden. Bovendien verminderden alle grote verbruikerscategorieën hun aankopen; vooral de leveringen van cokeskolen daalden scherp wegens de crisis in de ijzer- en staalnijverheid. Deze ontwikkeling verklaart de aanzienlijke stijging van de voorraden bij de mijnen terwijl ook de invoer met meer dan een derde terugliep.

De activiteit in de petroleumraffinaderijen bleef ruim 6 % onder het peil van 1974 : een gevolg van de aanpassing van de produktie aan de verminderde binnenlandse vraag.

De aanvoer van Nederlands aardgas daalde enigzins : het lager verbruik in de nijverheid en in de elektriciteitscentrales werd niet volledig gecompenseerd door de sterke toename van de leveringen aan de distributie.

De vermindering van de elektriciteitsproduktie bedroeg ruim 4 %. Na een daling tijdens de eerste drie kwartalen nam de produktie tijdens de laatste drie maanden met ruim 14 % toe (seizoenverbeterd) in vergelijking met het voorgaande kwartaal. De ernstige crisis in een paar grote elektriciteitsintensieve sectoren zoals de basismetaalnijverheid en de chemie helpt de scherpe daling van het hoogspanningsverbruik verklaren. Daarentegen lag het stijgingstempo van het verbruik van laagspanning boven de trend.

Kortom, na een daling met circa 2 % in 1974 verminderde in 1975 het bruto verbruik van primaire energie met nagenoeg 7,5 %, hetgeen in hoofdzaak te wijten is aan het geringer energieverbruik in een paar grote verbruikssectoren zoals de basismetaalnijverheid, de metaalverwerkende nijverheid en de chemie.

De bedrijvigheid in de bouwnijverheid was opvallend hoog. Het activiteitsindexcijfer van het N.I.S., dat slechts het aantal gepresteerde arbeidersuren weergeeft en dus geen rekening houdt met de produktiviteitsstijging, daalde slechts met 1,6 % in vergelijking met 1974. Ook de statistieken van het aantal begonnen woningen wijzen uit dat de resultaten in de woningbouw tijdens de eerste negen maanden van het jaar beter waren dan in 1974 dat op dit punt nochtans een goed jaar was terwijl, volgens de gegevens van de O.E.S.O. in zowat alle andere industrielanden zich een aanmerkelijke vermindering voordeed, of de nieuwbouw er niet toenam in vergelijking met de reeds zwakke resultaten van het voorgaande jaar.

In tegenstelling met de gunstige bouwconjunctuur heeft de nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen in 1975 een belangrijke teruggang van de produktie gekend, nl. met 11,5 % in vergelijking met het voorgaande jaar.

De daling van de produktie begon volgens de seizoenverbeterde gegevens al in het tweede trimester van 1974, en kende een dieptepunt in het tweede trimester van 1975 (— 7,6 % in vergelijking met het voorgaande trimester). In het derde kwartaal stabiliseerde de produktie zich op het peil van het voorgaande kwartaal en ze verbeterde licht op het einde van het jaar.

De hoofdoorzaak van de moeilijkheden was de crisis in de vlakglasnijverheid. Deze subsector die erg uitvoergericht is, werd getroffen door de slechte bouwconjunctuur in de uitvoerlanden. Ook de cementproduktie vertoonde een teruggang, die eveneens grotendeels het gevolg was van de vermindering van de uitvoer.

De basismetaalnijverheid was de bedrijfstak die in 1975 het sterkst getroffen werd door de recessie. De produktie ervan verminderde met meer dan een vierde in vergelijking met het voorgaande jaar.

De achteruitgang bleek het grootst in de ijzer- en staalnijverheid (meer dan 30 %). Niet alleen de produktie van ruwstaal verminderde in hoge mate, maar ook die van de afgewerkte produkten. Tevens werd in de eerste verwerking een zeer grote verzwakking vastgesteld, veroorzaakt door de achteruitgang met ongeveer 20 % van de koudwalserij en de draadtrekkerij. De achteruitgang was het geringst in de sector der non-ferrometalen, maar ook daar bedroeg hij bijna 15 %.

De oorzaak van de moeilijkheden in deze sector is tweevoudig : enerzijds is hij op zichzelf al erg conjunctuurgevoelig en dit wordt nog versterkt door het feit dat hij voor de afzet van het grootste gedeelte van zijn produktie aangewezen is op een buitenlandse markt, die zeer zwaar gestoord was door de algemene crisis.

De omvang van de moeilijkheden blijkt duidelijk uit de vaststelling dat de produktie van het vierde kwartaal 1975 (seizoenverbeterd) 32,5 % lager lag dan die van het hoogtepunt in het tweede trimester van 1974 en zelfs 15 % lager dan in 1970.

In tegenstelling met de voorgaande sector was de metaalverwerkende nijverheid de bedrijfstak die het minst de ongunstige gevolgen van de recessie onderging, vermits de produktie er slechts met 4,1 % afgenomen is. Deze ontwikkeling is gedeeltelijk het gevolg van de relatief lange verzekerde activiteitsduur in onderhavige bedrijfstak en van het grote aantal orders die geboekt werden in de eerste helft van1974 en die slechts gedeeltelijk werden uitgevoerd in de loop van 1975.

Ook in deze sector situeerde het dieptepunt zich in de zomermaanden, maar zelfs toen bleef de achterstand op het beste trimester van 1974 nog beperkt tot 8,3 %, en de verbetering tijdens de laatste maanden van 1975 bracht de produktie opnieuw op het peil van einde 1973.

De produktie in de textielnijverheid verminderde met 15,5 % in vergelijking met het voorgaande jaar. De achteruitgang bleek vooral zeer groot in de katoenspinnerij, terwijl de wolspinnerij, de weverij en, in mindere mate, de breigoednijverheid beter standhielden. In deze sector werd het dieptepunt van de recessie reeds bereikt in het tweede kwartaal en kan men een duidelijke herneming vaststellen vanaf het begin van de zomer.

In de confectie- en schoeiselnijverheid bleef de recessie beperkt met een achteruitgang van de produktie met slechts 3,1 %. Dit globaal indexcijfer werd vooral door de zeer grote achteruitgang in de schoenproduktie negatief beïnvloed.

Ook de scheikundige en rubbernijverheid vertoonde een teruggang van ongeveer 15 % wat bijzonder hard aankwam in deze expansieve sector die sedert verschillende jaren geregeld een jaarlijkse groeivoet van bijna 10 % vertoonde. In tegenstelling met de meeste andere sectoren deed zich op het einde van het jaar geen duidelijke opleving voor, alhoewel de produktiedaling tijdens het tweede halfjaar toch vrij beperkt bleef.

In de voedingsmiddelen- en dranknijverheid was de vermindering van de produktie eveneens vrij beperkt, en bedroeg slechts 4,0 %. De achteruitgang vertoonde er evenwel geen duidelijk patroon, hoewel het tweede halfjaar toch iets beter uitviel dan het eerste.

Wat de andere sectoren betreft was de produktievermindering zeer belangrijk in de papier- en kartonnijverheid (— 16,0 %), hoewel de daling er begon te vertragen vanaf het tweede kwartaal. In de ledernijverheid liep ze tot 11,7 % op, maar in de houtnijverheid bleef ze beperkt tot 4,7 % en de tabaksnijverheid kende nagenoeg geen produktievermindering (— 0,2 %).

Als gevolg van de algemene conjunctuurinzinking daalde de buitenlandse handel in belangrijke mate. Niettegenstaande de voortschrijdende prijsstijgingen liepen in- en uitvoer naar waarde terug met respectievelijk 2,9 % en 3,9 %, wat een vrij sterke daling naar volume impliceert.

De grootste achteruitgang (meer dan 25 %), deed zich voor bij de produkten van de basismetaalnijverheid met name ijzer en staal en, meer nog, bij de non-ferrometalen. Ook voor de produkten van de glasnijverheid, de scheikundige nijverheid en de papiernijverheid was de teruggang zeer groot (10 tot 20 % naar waarde). Het betreft hier alle sectoren die weinig bewerkte produkten leveren en voor hun afzet in grote mate zijn aangewezen op de buitenlandse markten. Ook de textielnijverheid zag haar buitenlandse handel afnemen met ongeveer 8 %.

In alle vermelde sectoren, met uitzondering van de scheikunde, daalde de uitvoer iets sterker dan de invoer, maar behalve voor de ijzer- en staalnijverheid waren die verschillen zeer klein.

Niet alleen voor de produktie, maar ook op het gebied van de buitenlandse handel heeft de metaalverwerkende nijverheid het best standgehouden. De invoer nam er nog toe met 9,5 % naar waarde en de uitvoer met 16,4 %. Slechts voor de niet-mechanische produkten, die een belangrijk pakket weinig bewerkte artikelen bevatten, waren de resultaten eerder ongunstig terwijl vooral de uitvoer van machines een belangrijke verbetering kende; de handel in transportmaterieel hernam, na de inzinking die zich in 1974 voordeed onder meer als gevolg van de bevoorradingsmoeilijkheden met vloeibare brandstoffen.

★
★ ★

Kwartaalgemiddelden van het seizoenverbeterd maandelijks indexcijfer van de industriële produktie

(1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1974				1975 (a)							
	Indexcijfer				Indexcijfer				Procentuële wijziging in vergelijking met voorgaand kwartaal			
	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.	1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Algemeen indexcijfer *(exclusief bouwnijverheid)*	**122,3**	**122,7**	**121,2**	**116,6**	**112,0**	**108,2**	**104,9**	**107,9**	**— 3,9**	**— 3,4**	**— 3,0**	**+ 2,9**
Algemeen indexcijfer *(inclusief bouwnijverheid)*	**118,7**	**118,3**	**116,4**	**113,1**	**109,7**	**107,0**	**103,9**	**106,1**	**— 3,0**	**— 2,5**	**— 2,9**	**+ 2,1**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :												
Grondstoffen en intermediaire goederen	122,0	122,1	120,3	114,0	108,3	103,4	98,7	102,6	— 5,0	— 4,5	— 4,5	+ 4,0
Niet-duurzame consumptiegoederen	121,3	122,9	119,3	117,0	115,0	112,0	112,7	109,7	— 1,7	— 2,6	+ 0,6	— 2,7
Duurzame consumptiegoederen	124,1	125,8	123,8	120,5	118,9	114,7	115,6	117,6	— 1,3	— 3,5	+ 0,8	+ 1,7
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	122,8	122,3	124,3	124,0	123,1	122,8	114,3	118,6	— 0,7	— 0,2	— 6,9	+ 3,8
Bouwnijverheid	**102,7**	**99,1**	**96,8**	**99,4**	**98,0**	**98,1**	**99,8**	**95,5**	**— 1,4**	**+ 0,1**	**+ 1,7**	**— 4,3**
Extractieve nijverheid	**74,8**	**76,0**	**76,8**	**73,0**	**70,6**	**69,9**	**70,0**	**66,8**	**— 3,3**	**— 1,0**	**+ 0,1**	**— 4,6**
Steenkoolmijnen	67,8	65,7	67,5	62,8	60,3	58,8	57,5	56,2	— 4,0	— 2,5	— 2,2	— 2,3
Groeven en graverijen	105,6	114,0	108,0	112,4	112,5	112,3	116,8	107,7	+ 0,1	— 0,2	+ 4,0	— 7,8
Fabrieksnijverheid (algemeen indexcijfer)	**125,4**	**125,7**	**123,9**	**119,2**	**114,7**	**110,7**	**107,1**	**110,5**	**— 3,8**	**— 3,5**	**— 3,3**	**+ 3,2**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	122,3	126,5	121,1	116,9	120,7	117,0	118,7	118,5	+ 3,3	— 3,1	+ 1,5	— 0,2
Tabaksnijverheid	127,7	120,9	116,1	119,1	126,3	126,7	129,6	123,4	+ 6,0	+ 0,3	+ 2,3	— 4,8
Textielnijverheid	108,2	109,1	97,8	86,7	86,7	81,4	87,1	88,3	—	— 6,1	+ 7,0	+ 1,4
Konfectie- en schoeiselnijverheid	114,1	117,6	116,3	117,2	118,3	107,6	111,5	106,5	+ 0,9	— 9,0	+ 3,6	— 4,5
Houtnijverheid	163,7	166,8	168,1	157,1	154,3	150,6	150,6	163,7	— 1,8	— 2,4	—	+ 8,7
Papier- en kartonnijverheid	126,6	125,0	123,6	115,3	104,4	103,2	102,2	102,0	— 9,5	— 1,1	— 1,0	— 0,2
Scheikundige- en rubbernijverheid	148,1	148,8	140,4	133,2	125,4	119,3	120,9	117,1	— 5,9	— 4,9	+ 1,3	— 3,1
Petroleumraffinaderijen	92,9	91,9	109,6	109,6	94,5	93,2	93,4	99,3	—13,8	— 1,4	+ 0,2	+ 6,3
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	113,6	110,0	106,7	104,6	101,8	94,1	93,3	95,7	— 2,7	— 7,6	— 0,9	+ 2,6
Basis- metaalnijverheid	126,6	125,8	122,4	113,7	101,9	92,9	73,5	84,9	—10,4	— 8,8	—20,9	+15,5
Metaalverwerkende nijverheid	118,4	118,5	119,6	119,4	115,5	116,4	109,7	113,2	— 3,3	+ 0,8	— 5,8	+ 3,2
Niet-mechanische werken uit metaal	*111,3*	*111,6*	*112,1*	*115,7*	*113,5*	*114,9*	*110,2*	*113,6*	*— 1,9*	*+ 1,2*	*— 4,1*	*+ 3,1*
Niet-elektrische machines en fijnmechaniek	*122,7*	*121,3*	*122,7*	*124,5*	*122,0*	*120,5*	*113,8*	*118,6*	*— 2,0*	*— 1,2*	*— 5,6*	*+ 4,2*
Elektrische machines en toestellen	*116,6*	*116,1*	*117,3*	*115,0*	*108,4*	*114,4*	*110,6*	*110,4*	*— 5,7*	*+ 5,5*	*— 3,3*	*— 0,2*
Transportmaterieel	*127,1*	*129,7*	*131,4*	*127,5*	*126,6*	*127,1*	*116,1*	*123,8*	*— 0,7*	*+ 0,4*	*— 8,7*	*+ 6,6*
Elektriciteit	139,4	141,4	144,5	141,2	135,8	131,0	127,1	145,1	— 3,8	— 3,5	— 3,0	+14,2
Waterdistributie	117,1	122,8	117,8	119,2	123,6	118,9	121,8	118,6	+ 3,7	— 3,8	+ 2,4	— 2,6

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en

Synthetische curve van de voornaamste gegevens van de maandelijkse conjunctuurtest van de Nationale Bank en de gemiddelde verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid

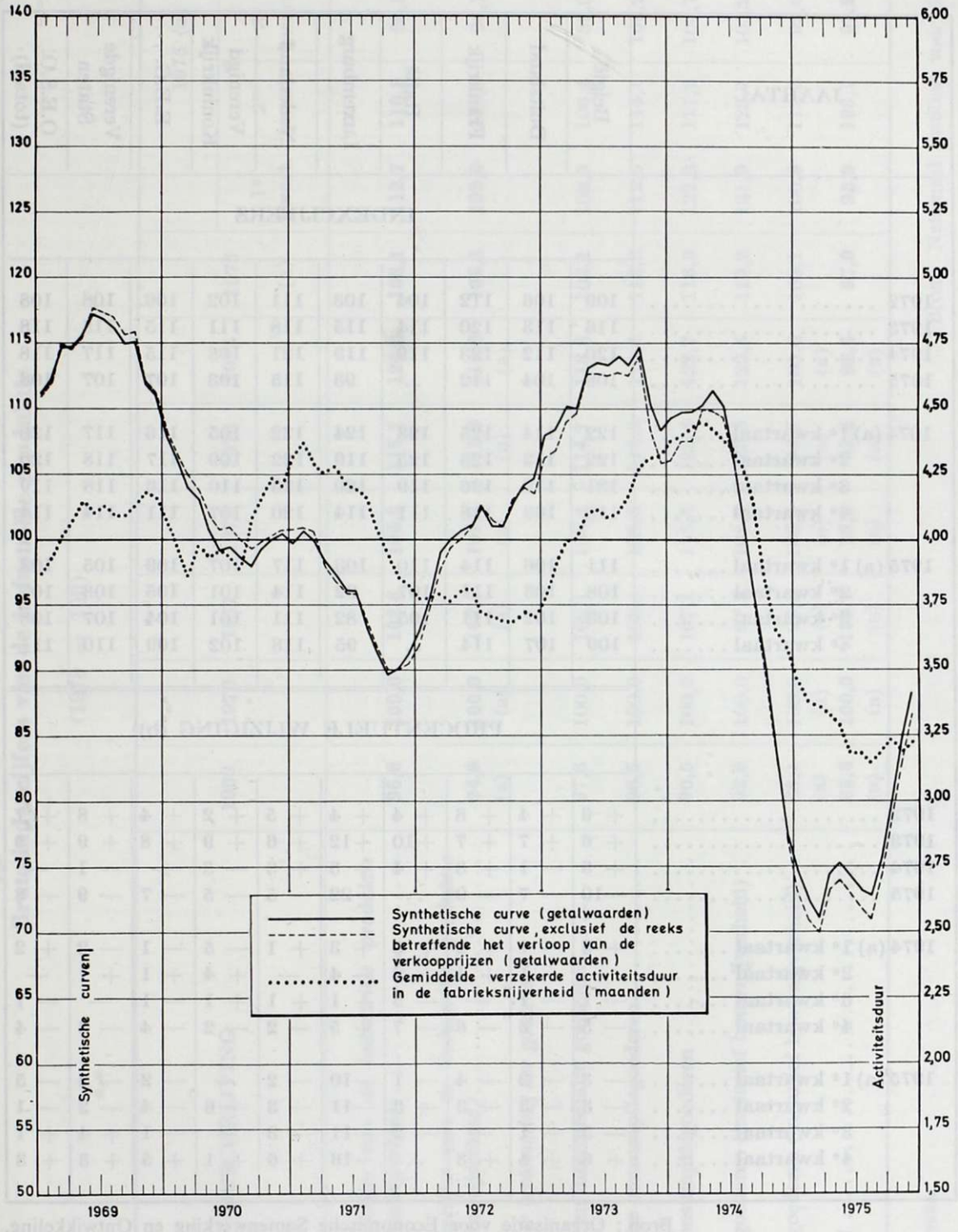

Bron : Nationale Bank van België.

Internationale vergelijking van het verloop der industriële produktie

(1970 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	Verenigd Koninkrijk	E.E.G.	Verenigde Staten	O.E.S.O. (totaal)
	INDEXCIJFERS									
1972	109	106	112	104	103	111	102	106	108	108
1973	116	113	120	114	115	118	111	115	118	118
1974	120	112	123	119	119	121	108	115	117	118
1975	108	104	112	..	93	115	103	107	107	108
1974 (a) 1e kwartaal	122	114	125	123	124	122	105	116	117	120
2e kwartaal	122	113	126	125	119	122	109	117	118	120
3e kwartaal	121	112	126	119	120	123	110	116	118	119
4e kwartaal	115	103	118	111	114	120	107	111	114	114
1975 (a) 1e kwartaal	111	106	114	110	103	117	107	109	105	108
2e kwartaal	108	103	111	107	92	114	101	105	103	107
3e kwartaal	103	102	111	105	82	111	101	104	107	108
4e kwartaal	109	107	114	..	95	118	102	109	110	111
	PROCENTUELE WIJZIGING (b)									
1972	+ 6	+ 4	+ 8	+ 4	+ 4	+ 5	+ 2	+ 4	+ 8	+ 7
1973	+ 6	+ 7	+ 7	+10	+12	+ 6	+ 9	+ 8	+ 9	+ 9
1974	+ 3	— 1	+ 3	+ 4	+ 3	+ 3	— 3	—	— 1	—
1975	—10	— 7	— 9	..	—22	— 5	— 5	— 7	— 9	— 8
1974 (a) 1e kwartaal	+ 3	— 1	+ 2	+ 3	+ 3	+ 1	— 5	— 1	— 2	+ 2
2e kwartaal	—	— 1	+ 1	+ 2	— 4	—	+ 4	+ 1	+ 1	—
3e kwartaal	— 1	— 1	—	— 5	+ 1	+ 1	+ 1	— 1	—	— 1
4e kwartaal	— 5	— 3	— 6	— 7	+ 5	— 2	— 2	— 4	— 3	— 4
1975 (a) 1e kwartaal	— 3	— 3	— 4	— 1	—10	— 2	—	— 2	— 8	— 5
2e kwartaal	— 3	— 3	— 3	— 3	—11	— 3	— 6	— 4	— 2	— 1
3e kwartaal	— 5	— 1	—	— 2	—11	— 3	—	— 1	+ 4	+ 1
4e kwartaal	+ 6	+ 4	+ 3	..	+16	+ 6	+ 1	+ 5	+ 3	+ 3

Bron : Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

(a) Voor seizoenverbeterde gegevens.

(b) Voor de jaren : in vergelijking met het voorgaande jaar;
voor de kwartalen : in vergelijking met het voorgaande kwartaal.

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie

(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (a)	1975 (a) 1e kwart.	1975 (a) 2e kwart.	1975 (a) 3e kwart.	1975 (a) 4e kwart.
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	**96,6**	**100,0**	**102,6**	**108,9**	**115,7**	**120,0**	**108,1**	**112,7**	**110,8**	**95,8**	**112,9**
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (inclusief bouwnijverheid)	**94,6** (a)	**100,0** (a)	**102,2** (a)	**107,2** (a)	**111,3** (a)	**115,9** (a)	**106,3**	**109,0**	**110,9**	**94,7**	**110,6**
Indexcijfers naar bestemming der goederen :											
Grondstoffen en intermediaire goederen	97,6	100,0	102,1	108,4	114,7	118,8	103,1	108,5	106,4	89,0	108,6
Niet duurzame consumptiegoederen	96,5	100,0	103,4	108,3	116,5	119,4	112,0	112,5	114,1	109,2	112,1
Duurzame consumptiegoederen	96,5	100,0	107,1	115,3	120,4	122,7	116,3	122,3	117,2	103,7	122,3
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	92,3	100,0	97,5	104,0	113,3	122,5	119,2	121,9	123,7	105,2	126,0
Investeringsgoederen (inclusief bouwnijverheid)	88,1 (a)	100,0 (a)	99,8 (a)	100,5 (a)	98,7 (a)	105,6 (a)	103,1	100,9	112,2	92,6	106,6
Bouwnijverheid	**86,6** (a)	**100,0** (a)	**100,7** (a)	**98,9** (a)	**93,2** (a)	**98,6** (a)	**97,0**	**92,8**	**108,1**	**87,9**	**99,2**

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1974						1975					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen) (a)	**100,0**	**118,8**	**120,7**	**107,3**	**116,7**	**115,9**	**100,0**	**109,0**	**110,9**	**94,7**	**110,6**	**106,3**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegrepen) (b) .	**81,5**	**124,0**	**123,6**	**112,1**	**120,3**	**120,0**	**81,5**	**112,7**	**110,8**	**95,8**	**112,9**	**108,1**
Delfstoffennijverheid	**3,3**	**77,2**	**78,7**	**67,0**	**76,1**	**74,6**	**3,3**	**72,2**	**73,3**	**60,7**	**71,6**	**69,5**
Steenkolenmijnen	*2,3*	*73,2*	*66,5*	*55,9*	*66,5*	*65,4*	*2,3*	*64,7*	*60,3*	*47,5*	*59,9*	*58,1*
Andere extractieve industrieën	*1,0*	*94,9*	*124,0*	*108,1*	*112,5*	*109,9*	*1,0*	*100,2*	*124,3*	*113,1*	*117,1*	*113,7*
Groeven		86,6	119,8	104,3	113,1	106,0		97,7	123,2	108,7	120,6	112,6
Porfiergroeven		51,8	96,8	77,8	67,2	73,4		49,2	88,0	74,3	79,5	72,7
Hardsteengroeven		87,6	118,8	107,0	139,3	113,2		135,9	146,1	140,4	163,4	146,5
Marmergroeven		76,8	80,4	60,1	76,4	73,5		65,0	70,7	50,1	58,7	61,1
Zandsteengroeven		95,1	155,5	143,2	123,8	129,4		74,4	146,0	138,3	114,8	118,4
Zandgroeven		136,4	171,2	156,0	133,7	149,4		114,2	147,9	124,8	133,5	130,1
Leisteengroeven		41,1	26,9	44,2	42,6	38,7		85,0	206,2	93,4	47,8	108,3
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		122,4	137,0	119,9	108,6	121,9		108,2	127,9	110,4	119,7	116,5
Fabrieksnijverheid (b)	**78,2**	**126,9**	**126,4**	**114,9**	**123,0**	**122,9**	**78,2**	**115,3**	**113,1**	**98,0**	**115,6**	**110,5**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*6,8*	*113,8*	*124,6*	*124,0*	*121,6*	*121,0*	*6,8*	*111,1*	*117,7*	*120,0*	*128,0*	*119,2*
Voedingsnijverheid	4,7	116,6	124,9	129,5	132,8	126,0	4,7	114,1	116,5	122,4	143,5	124,1
Jam en dergelijke		190,7	94,0	203,8	101,2	147,5		113,0	106,8	153,7	..	..
Maalderijen		117,3	127,3	98,0	98,7	110,3		99,1	101,5	88,6	99,8	97,3
Suiker		41,5	26,7	23,1	281,6	93,3		80,7	20,4	20,5	364,2	121,5
Plantaardige en dierlijke oliën		149,0	174,6	164,9	164,2	163,1		161,9	163,2	131,1	170,1	156,6
Margarine		116,3	112,0	107,2	119,4	113,7		113,3	107,3	98,3	116,7	108,9
Bereiding van dranken	2,1	107,7	123,7	112,3	98,3	110,6	2,1	104,6	119,5	114,9	96,5	108,8
Brouwerijen		106,2	122,5	114,3	95,3	109,5		102,6	122,1	117,0	92,3	108,5
Alcoholstokerijen		125,2	138,4	93,1	130,5	121,8		126,2	88,0	89,2	142,9	111,6
Tabaksnijverheid	*0,5*	*132,5*	*128,1*	*113,0*	*125,7*	*124,8*	*0,5*	*129,5*	*133,5*	*110,7*	*124,6*	*124,6*
Textielnijverheid	*5,9*	*113,7*	*111,8*	*84,0*	*94,1*	*100,8*	*5,9*	*90,2*	*85,3*	*74,5*	*94,0*	*86,0*
Spinnerijen en weverijen		115,1	113,8	85,3	94,3	102,1		90,5	84,2	74,7	96,6	86,5
Bereiding van textielvezels		86,7	88,4	68,2	56,2	74,9		60,2	67,7	62,9	72,6	65,9
Spinnerijen		101,1	99,4	75,6	80,8	89,3		73,3	68,2	60,8	76,0	69,6
Fijnspinnerijen		101,6	102,5	75,4	85,1	91,1		65,0	53,9	48,4	60,5	56,9
Kaardspinnerijen		119,8	116,8	91,9	95,2	105,9		87,6	85,6	70,3	98,4	85,5
Coconspinnerijen		78,3	65,5	49,9	71,1	66,2		64,9	31,4	23,6	41,8	40,4
Kaardwolspinnerijen		130,8	135,3	96,3	97,5	115,0		102,0	107,0	94,4	119,2	105,7
Kamwolspinnerijen		100,9	98,7	77,9	80,1	89,5		79,5	79,9	72,1	89,4	80,2
Vlas- en hennepspinnerijen		97,7	93,4	81,5	96,2	92,5		88,1	70,0	63,0	80,7	75,5
Jutespinnerijen		82,0	74,5	54,8	54,2	66,3		52,1	48,1	41,1	51,0	48,1
Weverijen		129,4	128,4	94,1	109,7	115,4		110,0	99,3	87,8	117,8	103,7
Weefsels van katoen		107,1	105,5	77,4	95,0	96,3		82,4	74,3	66,3	90,4	78,3
Weefsels van vlas		101,8	92,8	72,9	83,3	87,7		64,1	53,5	53,2	66,2	59,3
Weefsels van wol		81,3	86,4	68,3	75,9	78,0		81,5	72,9	65,8	88,1	77,1
Weefsels van rayonnegaren en -vezel		254,3	251,2	175,3	203,2	221,1		235,6	223,2	185,8	257,8	225,7
Weefsels van jute		52,4	47,6	37,9	37,5	43,8		29,5	23,7	20,5	23,9	24,4
Breigoednijverheid		107,1	103,5	78,5	91,0	95,0		87,9	86,6	74,0	85,9	83,6
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		102,2	99,1	81,0	98,1	95,2		88,1	99,9	49,6	52,3	72,4
Fabricatie van artikelen n.e.g.		141,2	138,2	90,6	115,8	122,8		100,0	114,2	86,2	115,2	103,6

BEDRIJFSTAK	1974						1975					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*3,0*	*121,2*	*116,0*	*110,0*	*115,1*	*115,4*	*3,0*	*124,1*	*108,2*	*103,6*	*107,7*	*110,8*
Kledingstukken		135,0	130,7	125,3	131,3	130,4		143,4	126,1	122,3	126,4	129,4
Andere artikelen in weefsel		50,3	46,9	36,8	42,3	44,1		39,0	36,5	33,9	39,5	37,2
Schoenen en pantoffels		72,7	63,3	57,5	58,4	63,0		60,1	47,7	41,0	43,2	48,0
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*4,0*	*168,5*	*172,2*	*147,4*	*161,5*	*162,1*	*4,0*	*157,3*	*158,6*	*131,3*	*169,1*	*154,2*
Papier- en kartonnijverheid	*2,1*	*131,1*	*126,7*	*113,7*	*117,3*	*122,2*	*2,1*	*106,8*	*106,3*	*93,1*	*107,2*	*103,4*
Produktie		115,6	112,2	107,9	108,8	111,2		90,7	85,8	75,0	88,2	85,0
Verwerking		143,7	138,5	118,3	124,1	131,1		120,4	123,9	108,6	123,3	119,0
Lederindustrie	*0,2*	*91,8*	*91,4*	*56,6*	*83,5*	*80,8*	*0,2*	*74,9*	*79,4*	*64,8*	*66,9*	*71,5*
Zwaar leder		97,8	104,1	63,6	100,6	91,5		104,1	107,4	73,1	85,2	92,5
Licht leder		90,7	89,8	55,7	81,7	79,5		72,3	76,8	63,8	64,9	69,5
Scheikundige- en rubbernijverheid	*9,1*	*151,5*	*150,5*	*130,8*	*134,9*	*141,9*	*9,1*	*126,6*	*122,9*	*111,0*	*124,3*	*121,5*
Scheikundige nijverheid	8,6	151,2	150,4	132,3	134,5	142,1	8,6	122,9	118,5	109,1	121,5	118,2
Basischemie		138,9	140,4	128,9	127,8	133,9		116,8	112,4	103,3	109,5	110,7
Plastiekverwerking		241,0	239,0	183,2	187,9	212,9		183,5	186,0	173,6	205,2	187,1
Zeep		167,9	153,5	128,5	141,7	147,9		141,6	131,7	119,8	135,7	132,2
Stikstof		111,2	107,6	108,8	117,1	111,2		105,3	87,0	89,3	102,9	96,1
Lucifers		..	..	..	..	..		..	..	..	..	..
Produktie van rayonne		..	..	..	..	..		..	..	..	..	..
Rubbernijverheid	0,5	154,8	149,0	107,5	139,3	137,7	0,5	182,4	188,6	140,1	165,1	169,1
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*0,9*	*74,4*	*76,2*	*84,9*	*87,4*	*80,7*	*0,9*	*66,9*	*66,8*	*63,7*	*72,0*	*67,3*
Petroleumraffinaderijen		83,6	89,8	112,8	118,7	101,3		82,4	92,4	94,5	110,6	95,0
Steenkoolagglomeraten		80,6	59,6	37,6	47,6	56,3		44,8	37,8	21,5	40,3	36,3
Onafhankelijke cokesfabrieken		30,7	31,8	32,8	31,9	31,8		27,5	22,3	19,4	17,8	21,8
Nijverheid van niet-metaalhoudende mineralen	*4,9*	*108,6*	*115,3*	*102,2*	*105,9*	*108,0*	*4,9*	*96,3*	*100,3*	*88,2*	*96,7*	*95,4*
Kleinijverheid		91,1	107,2	100,3	98,7	99,4		93,9	103,8	96,3	105,7	100,0
Glasnijverheid		115,5	113,4	98,5	107,3	108,7		91,9	89,6	78,7	95,1	88,8
Vlakglas		110,1	99,9	91,1	91,9	98,3		80,5	71,7	62,0	78,9	73,2
Holglas		125,1	137,8	111,6	135,4	127,5		113,9	126,2	113,1	127,8	120,2
Cement		106,4	121,4	109,9	105,9	110,9		96,0	112,7	102,5	97,7	102,2
Keramische produkten		102,5	106,2	88,3	101,7	99,7		97,9	95,6	72,2	80,8	86,5
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		142,7	152,4	138,3	141,8	143,7		141,4	128,9	104,4	..	..
Basis-metaalnijverheid (c)	*12,5*	*129,1*	*129,2*	*112,3*	*115,8*	*121,6*	*12,5*	*102,8*	*95,3*	*69,6*	*87,2*	*88,7*
IJzernijverheid		134,3	137,0	117,1	117,6	126,6		104,0	95,0	62,6	87,5	88,2
Gietijzer		126,5	131,3	111,7	111,6	120,3		106,3	92,0	56,9	80,0	83,7
Ruw staal		136,3	140,0	119,5	121,1	129,2		115,4	101,0	64,0	88,2	92,1
Afgewerkte produkten		139,6	140,1	120,1	119,4	129,9		94,6	93,8	66,3	93,5	89,4
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (c)		111,9	106,9	97,2	109,7	106,5		93,6	81,1	74,0	85,3	83,5
Vormstaalgieterijen (c)		91,0	82,8	81,5	100,6	89,0		89,5	88,6	93,6	111,0	95,7
IJzergieterijen (c)		98,2	94,1	91,3	103,2	96,8		94,1	78,7	63,1	75,1	77,8

(vervolg op blz. 78)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1970 = 100) *(vervolg)*

BEDRIJFSTAK	1974						1975					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (c)		124,8	120,6	104,1	114,1	115,9		92,8	77,6	71,2	80,4	80,5
Nijverheid van de non-ferrometalen		126,8	122,7	106,5	110,3	116,6		106,4	113,8	94,1	107,4	105,4
Ruwe produkten		119,3	114,7	111,3	106,3	112,9		106,5	110,6	93,9	99,5	102,6
Koper		121,2	114,4	111,3	104,5	112,9		103,9	110,8	94,6	99,1	102,1
Zink		110,3	112,7	130,0	134,4	121,8		114,5	96,7	82,6	86,6	95,1
Lood		115,0	128,4	88,5	83,6	103,8		116,9	126,1	91,5	101,5	109,0
Tin		84,6	71,1	69,9	77,1	75,5		86,7	91,4	89,2	107,3	93,7
Halfprodukten		140,1	135,3	102,3	117,3	123,4		108,1	120,0	95,9	119,3	110,8
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		135,9	138,4	135,8	130,2	135,0		118,1	105,6	74,9	87,1	96,5
Metaalverwerkende nijverheid (b)	*22,8*	*120,0*	*117,0*	*111,0*	*124,6*	*118,1*	*22,8*	*117,3*	*117,1*	*100,5*	*120,2*	*113,8*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	6,0	113,0	110,6	104,2	119,9	111,9	6,0	113,7	108,0	101,6	119,9	110,8
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		132,3	142,1	127,3	131,3	133,3		116,6	112,1	98,4	102,5	107,4
Plaatbewerking		129,8	127,7	115,7	119,0	123,1		111,7	105,0	98,9	106,1	105,5
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf		102,7	96,4	93,3	103,3	99,0		101,7	89,7	88,8	97,2	94,4
Bruggen, vakwerk, enz.		106,1	101,8	104,3	114,0	106,5		104,8	106,3	103,4	126,8	110,3
Wapens en munitie		100,9	102,4	92,6	137,8	108,2		139,9	142,8	132,5	158,3	143,4
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	5,4	125,5	122,0	115,9	129,7	123,3	5,4	123,6	123,5	106,3	125,6	119,8
Drijfkrachtmachines, enz.		136,9	134,9	122,9	136,6	132,9		119,2	121,5	104,9	123,0	117,2
Werktuigmachines, enz.		123,1	118,0	111,5	121,9	118,7		112,1	107,7	92,7	103,5	104,0
Verscheidene mekaniekbouwwerken		132,6	131,3	123,9	141,5	132,4		133,6	129,5	118,7	129,4	127,8
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		131,1	131,3	126,0	141,3	132,4		139,5	135,0	125,5	143,1	135,8
Toestellen voor verscheidene industrieën		117,7	111,7	107,5	120,8	114,4		122,0	118,8	104,1	130,0	118,7
Textielmachines en bijhorigheden		116,5	111,4	108,7	121,4	114,5		111,0	101,6	98,3	112,4	105,8
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	6,3	126,5	126,3	123,3	135,8	128,0	6,3	123,7	113,1	107,0	134,2	119,5
Roterende en statische machines		80,5	83,0	86,6	95,5	86,4		87,0	89,6	..	..	..
Apparaten voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		70,4	69,3	76,7	77,4	73,6		64,4	64,2	..	..	..
Andere produkten		144,8	144,3	137,0	153,0	144,7		141,1	125,4	..	..	..
Constructie van transportmaterieel	4,9	120,8	115,0	106,6	119,5	115,5	4,9	120,3	114,9	100,1	116,5	112,9
Scheepsbouw		143,9	137,8	131,5	152,9	141,6		144,4	150,2	117,0	126,9	134,6
Auto's, rijwielen, enz.		113,8	107,0	96,9	105,3	105,7		110,2	97,5	118,0	111,1	109,2
Spoorweg- en trammaterieel		107,9	113,8	115,1	135,2	118,0		112,7	118,1	104,3	121,8	114,2
Vliegtuigbouw		137,9	129,5	129,5	167,8	141,1		172,0	132,5	114,9	122,5	135,5
Meet-, laboratoriumapparaten, enz.	0,2	92,5	93,0	103,2	106,2	98,7	0,2	96,9	89,3	88,8	100,8	93,9
Elektriciteit	*4,6*	*146,6*	*133,6*	*131,1*	*151,8*	*140,8*	*4,6*	*140,6*	*125,8*	*113,6*	*158,3*	*134,6*
Waterdistributie	*0,9*	*114,7*	*122,9*	*121,1*	*115,9*	*118,7*	*0,9*	*119,4*	*121,1*	*123,5*	*121,2*	*121,3*
Bouwnijverheid (a)	**18,5**	**97,5**	**107,6**	**87,9**	**101,2**	**98,6**	**18,5**	**92,8**	**108,1**	**87,9**	**99,2**	**97,0**

(a) De gegevens voor 1974 en 1975 zijn voorlopig.
(b) Vanaf het tweede kwartaal van 1975 zijn de gegevens voorlopig.
(c) De gegevens van het vierde kwartaal van 1975 zijn voorlopig.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode

(bruto-indexcijfers 1970 = 100)

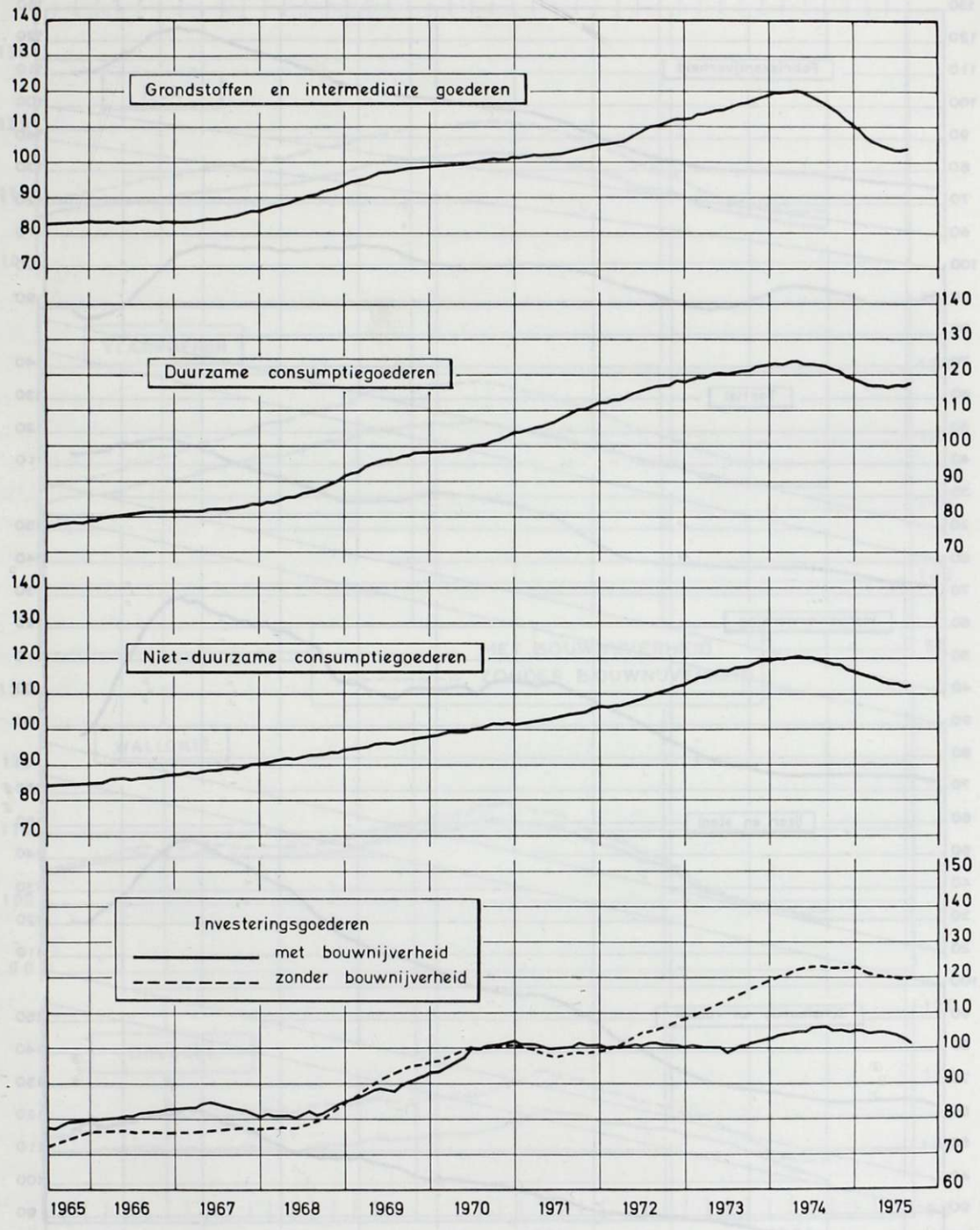

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de industriële produktie van 1965 tot 1975

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode (1970 = 100)

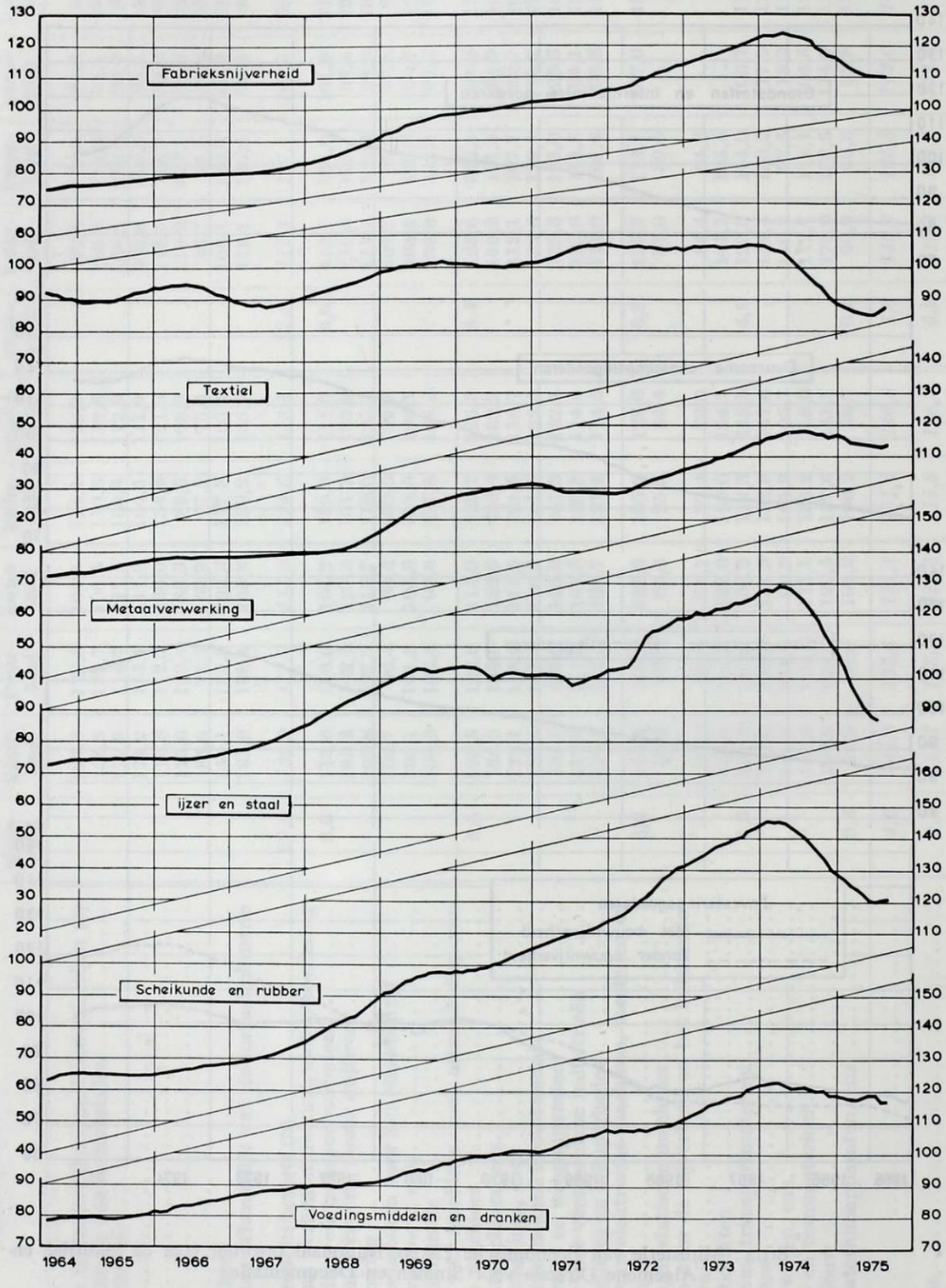

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de industriële produktie per taalstreek

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode

(bruto-indexcijfers 1970 = 100)

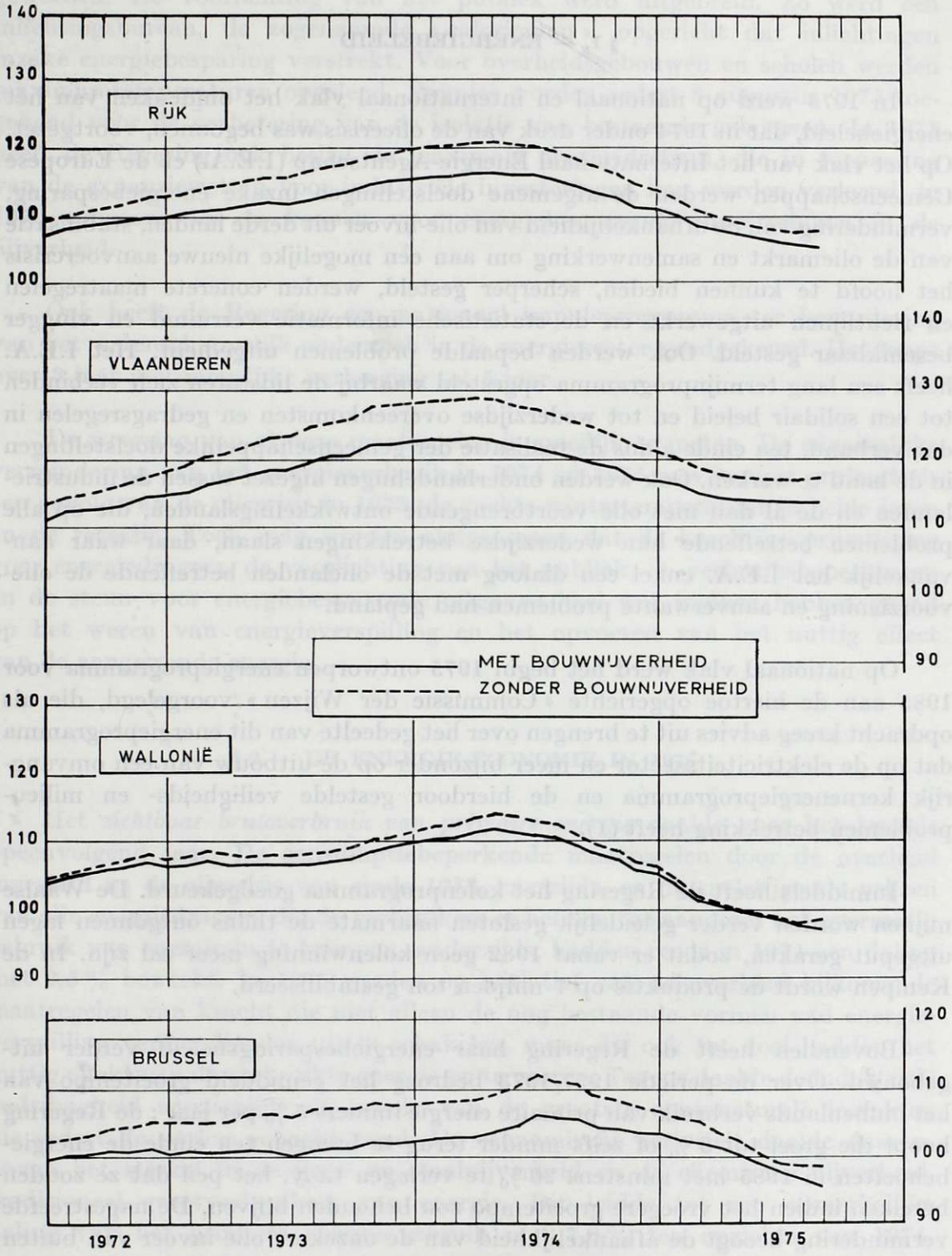

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

AFDELING II. – ONTWIKKELING IN DE SECTOR ENERGIE

§ 1. — ENERGIEBELEID

In 1975 werd op nationaal en internationaal vlak het omdenken van het energiebeleid, dat in 1974 onder druk van de oliecrisis was begonnen, voortgezet. Op het vlak van het Internationaal Energie-Agentschap (I.E.A.) en de Europese Gemeenschappen werden de algemene doelstellingen inzake energiebesparing, vermindering van de afhankelijkheid van olie-invoer uit derde landen, stabilisatie van de oliemarkt en samenwerking om aan een mogelijke nieuwe aanvoercrisis het hoofd te kunnen bieden, scherper gesteld, werden concrete maatregelen en richtlijnen uitgewerkt en de statistische informatie verruimd en vlugger beschikbaar gesteld. Ook werden bepaalde problemen uitgediept. Het I.E.A. heeft een lang termijnprogramma opgesteld waarbij de lidstaten zich verbinden tot een solidair beleid en tot wederzijdse overeenkomsten en gedragsregelen in dat verband, ten einde aldus de realisatie der gemeenschappelijke doelstellingen in de hand te werken. Ook werden onderhandelingen ingezet tussen de industrielanden en de al dan niet olie voortbrengende ontwikkelingslanden, die op alle problemen betreffende hun wederzijdse betrekkingen slaan, daar waar aanvankelijk het I.E.A. enkel een dialoog met de olielanden betreffende de olievoorziening en aanverwante problemen had gepland.

Op nationaal vlak werd het begin 1975 ontworpen energieprogramma voor 1985 aan de hiertoe opgerichte « Commissie der Wijzen » voorgelegd, die als opdracht kreeg advies uit te brengen over het gedeelte van dit energieprogramma dat op de elektriciteitssector en meer bijzonder op de uitbouw van een omvangrijk kernenergieprogramma en de hierdoor gestelde veiligheids- en milieuproblemen betrekking heeft (1).

Inmiddels heeft de Regering het kolenprogramma goedgekeurd. De Waalse mijnen worden verder geleidelijk gesloten naarmate de thans ontgonnen lagen uitgeput geraken, zodat er vanaf 1982 geen kolenwinning meer zal zijn. In de Kempen wordt de produktie op 7 miljoen ton gestabiliseerd.

Bovendien heeft de Regering haar energiebesparingsbeleid verder uitgebouwd. Over de periode 1957/1973 bedroeg het gemiddeld groeitempo van het binnenlands verbruik van primaire energie immers 5 % per jaar ; de Regering hoopt die groei tot 3 % of zelfs minder terug te brengen ten einde de energiebehoeften in 1985 met minstens 20 % te verlagen t.o.v. het peil dat ze zouden bereiken indien het vroegere groeitempo zou behouden blijven. De nagestreefde vermindering beoogt de afhankelijkheid van de onzekere olie-invoer van buiten Europa te verminderen en het negatief saldo op de B.L.E.U.-handelsbalans voor energie, die in 1974 128 miljard frank beliep, te beperken.

---

(1) Die Commissie heeft daarover in 1976 advies uitgebracht.

De eind 1974 nog van kracht zijnde bezuinigingsmaatregelen werden behouden ; de tijdelijk opgelegde snelheidsbeperkingen voor het wegverkeer werden trouwens opgenomen in het verkeersreglement, zodat ze blijvend zijn geworden. De voorlichting van het publiek werd uitgebreid. Zo werd een inlichtingsbureau, de zogenaamde « calorieman », opgericht dat inlichtingen inzake energiebesparing verstrekt. Voor overheidsgebouwen en scholen werden maximumtemperaturen opgelegd. Premies worden sedert 8 augustus 1975 toegekend voor de verbetering van de isolatie van bestaande gebouwen. In 1975 heeft de Regering ook beslist de maximale overheidssteun, die in toepassing van de expansiewetten voor industriële investeringen kan worden verleend, in 1976 eveneens toe te kennen voor energiebesparende investeringen in de nijverheid.

Ook heeft de Regering een nationaal impulsprogramma ter bevordering van het wetenschappelijk onderzoek in de energiesector goedgekeurd. Het loopt over 3 jaar met mogelijke verlenging tot 5 jaar.

De weerslag van al deze maatregelen is moeilijk te meten. De aanzienlijke vermindering van het energieverbruik in 1974 en 1975 was immers grotendeels een gevolg van de oliecrisis in 1973, de zachte wintertemperatuur in beide jaren en de recessie. Toch mag worden aangenomen dat de krachtige prijsstijging voor energiedragers, de voorlichting van het publiek, de verbruiksbeperkingen en de steun voor energiebesparende uitgaven heel wat invloed hebben gehad op het weren van energieverspilling en het opvoeren van het nuttig effect van de aangewende energie.

§ 2. — DE ENERGIE-ECONOMIE IN 1975

Het *zichtbaar brutoverbruik van primaire energie* daalde voor het tweede opeenvolgend jaar. De consumptiebeperkende maatregelen door de overheid ingesteld na de oliecrisis van einde 1973, enerzijds, en de snelstijgende prijzen van alle energiedragers, die de verbruikers er hebben toe aangezet het overmatig gebruik van energie in te krimpen, anderzijds, hadden reeds in 1974 een daling met 2,5 % bewerkt. In 1975 werden op initiatief van de overheid bijkomende maatregelen van kracht die niet alleen de nog bestaande vormen van energieverspilling verder dienden uit te schakelen, maar die ook tot doel hadden het nuttig effekt van de verbruikte energie op te voeren. Tevens daalde de industriële bedrijvigheid aanzienlijk als gevolg van de grootste conjuncturele inzinking die sedert de oorlog geboekt werd. De economische activiteit daalde daarenboven het sterkst in de ijzer- en staalnijverheid en de chemische nijverheid, traditioneel grootverbruikers van energie. Dit leidde tot een opmerkelijke daling van het primaire energieverbruik met 7,6 % ten opzichte van 1974.

Meer dan 53 % van onze totale energievoorziening bleef gedekt door aardoliederivaten. Het aandeel van de vaste brandstoffen daalde tot 21 %, nadat het in 1974 terug was gestegen van 25 tot 27 % doordat steenkool terug in aanmerking was genomen als belangrijk substitutie-produkt voor aardolie in

elektriciteitscentrales en cementfabrieken. Voor het eerst verwierf de kernenergie een noemenswaardig aandeel, in de globale dekking van de behoeften aan primaire energie.

Ondanks het feit dat de eigen steenkoolproduktie verder werd afgebouwd, is de afhankelijkheid van het land van ingevoerde energie gedaald van 87 % in 1973 en 1974 tot 83 % in 1975 doordat de eerste eenheden van de kerncentrales te Doel en te Tihange voor een primaire elektriciteitsproduktie hebben gezorgd van om en bij de 2 miljoen ton steenkoolequivalent.

De leveringen van *vaste minerale brandstoffen* zijn in 1975 gedaald met ongeveer 5 miljoen ton. De daling is algemeen voor alle verbruikssectoren.

De leveringen van cokeskolen aan de cokesfabrieken hebben de ongunstige evolutie van de activiteit in de ijzer- en staalnijverheid gevolgd. Ze bedroegen in 1974 nog ruim 10,4 miljoen ton, maar daalden in 1975 tot 7,4 miljoen ton, d.w.z. een vermindering met 29,3 % t.o.v. een daling van de staalproduktie met 28,6 %. De netto-invoer van cokes daalde eveneens met ongeveer 600 000 t.

Ook de leveringen aan de elektrische centrales die in 1974 fel waren gestegen na de omschakeling van de meeste polyvalente centrales op vaste brandstoffen, daalden met 0,4 miljoen ton als gevolg van de vermindering van de elektriciteitsproduktie en het opgang brengen van twee kerncentrales.

De duidelijke vermindering van de leveringen aan de huishoudelijke sector, 2,4 miljoen ton i.p.v. 3 miljoen ton in 1974, is het gevolg van de strukturele teruggang die het verbruik van vaste brandstoffen in deze sector kenmerkt.

De geleidelijke vermindering van de leveringen van vaste brandstoffen aan de andere sectoren (— 0,2 miljoen ton) is een tendens die sinds ettelijke jaren wordt vastgesteld.

In 1975 bedroeg de Belgische steenkoolproduktie 7,5 miljoen ton, een vermindering met 0,6 miljoen ton (of 7,8 %) t.o.v. 1974 en 1,4 miljoen ton (of 15,4 %) vergeleken met 1973. Dit was vooral het gevolg van een belangrijke rendementsdaling voor de ondergronders, zowel in de Kempen (— 10 %) als in het Zuiden (— 2,3 %), en aan de verdere sluiting van ontginningszetels in het Zuiden.

De kolenvoorraden, agglomeraten inbegrepen, zijn zeer sterk gestegen en bedragen nu ruim 800 000 t.

De aanvoer van *Nederlands aardgas* daalde t.o.v. 1974 met ongeveer 2 %, enerzijds waarschijnlijk onder invloed van de conjunctuurverslapping en anderzijds door het verdwijnen van de spanningen op de markt van de aardolieprodukten, die in 1974 de aanvoer van aardgas ongetwijfeld hebben beïnvloed om het tekort aan vloeibare brandstoffen te compenseren.

Voor de binnenlandse leveringen van aardgas dient er wel een onderscheid gemaakt te worden tussen de evolutie van de leveringen aan de distributieondernemingen en de rechtstreekse leveringen aan de industrie en de elektriciteitscentrales.

De leveringen aan de distributie zijn sterk gestegen (+ 21 %) dit als gevolg van de concurrerende prijzen met andere energiebronnen in de sector van de verwarming. De distributieprijzen werden niet aangepast aan de prijsverhoging van het gas aan de grens.

De lage industriële activiteit, de kleinere elektriciteitsproduktie waarvan bovendien een groter gedeelte werd voortgebracht met kernenergie, het bij voorrang leveren van het beschikbare aardgas aan de distributie en de mogelijkheid tot stockering van aardgas in een oude mijn te Anderlues waardoor vraagpieken konden worden genivelleerd, lagen aan de basis van een daling van de rechtstreekse leveringen van Distrigaz aan de industrie en de elektriciteitscentrales met ruim 9 %.

De produktie van cokesovengas en hoogovengas is nauw verbonden aan de produktie van cokes in de cokesfabrieken en aan de produktie van ruw ijzer in de hoogovens. De produktie van cokesovengas (— 27,9 %) daalde overeenkomstig met de produktie van cokes (— 28,8 %). Eenzelfde beweging was te noteren voor de produktie van hoogovengas (— 31,8 %) en de produktie van ruw ijzer (— 30,2 %).

Ondanks de uitvoer van *aardolieprodukten* met 14,2 % toenam, bleef het activiteitspeil van de Belgische raffinaderijen zeer laag. De in verwerking gebrachte ruwe aardolie en halfafgewerkte produkten zijn met bijna 4 % afgenomen t.o.v. 1974 en 21 % t.o.v. 1973. Die daling voor 1974 was uitsluitend te wijten aan de aanpassing van de produktie aan de verminderde binnenlandse vraag (6,0 %). Tevens daalde de invoer van aardolieprodukten met 12,4 %.

Het zichtbaar verbruik van vloeibare brandstoffen op de binnenlandse markt daalde met 1 miljoen ton t.o.v. 1974. Die daling is grotendeels het gevolg van een verminderd verbruik van zware vloeibare brandstoffen door de elektrische centrales, enerzijds, omdat een belangrijk deel van de produktie voor het eerst op basis van kernenergie werd voortgebracht en, anderzijds, omdat de globale elektriciteitsproduktie ruim 4 % lager was dan in 1974.

Het verbruik van motorbrandstoffen steeg daarentegen opnieuw met 9,1 %, maar bereikte nog niet het niveau van 1973. De vraag naar autobenzine en gasolie voor voertuigen steeg zelfs met 13 %, wat schijnt te bevestigen dat ze weinig gevoelig is aan de stijging van de eenheidsprijs.

Het verbruik van *elektrische energie* werd sterk beïnvloed door de economische recessie. Vergeleken met 1974 daalde het bruto-verbruik van elektrische energie met 5,1 %. Voor het geheel van de industriële sector werd er zelfs een daling genoteerd van liefst 13,5 %.

Het verbruik van elektriciteit door de openbare vervoersector, die slechts een gering deel van het totaal verbruik van elektrische energie vertegenwoordigt (± 2 %), daalde met 3 % onder invloed van het sterk verminderd vrachtvervoer per spoor.

Zowel in de dienstensector (+ 7,6 %) als in de huishoudelijke sector (+ 12,5 %) bleef het verbruik sterk toenemen. De stijging in laatstgenoemde sector overschreed die van 1974 (+ 9,1 %). De conjuncturele moeilijkheden hebben het elektriciteitsverbruik in deze sector blijkbaar niet getroffen, waardoor zijn aandeel in het totaal verbruik verhoogde tot 27,7 % i.p.v. 23,3 % in 1974.

Terwijl in 1973 en 1974 de behoeften aan elektrische energie nog voor respectievelijk 98,3 en 98 % werden gedekt door klassiek thermische centrales, is dit percentage in 1975 teruggevallen op 82 %. Deze daling is gedeeltelijk te wijten aan de daling van de totale produktie als gevolg van de economische recessie, maar dient vooral te worden toegeschreven aan de inbedrijfstelling van de kerncentrales te Doel en te Tihange. De produktie van kernenergie bedroeg in één sprong 16,4 % van de totale produktie. De nucleaire produktie maakte een besparing mogelijk van 2,1 miljoen ton steenkoolequivalent fossiele brandstoffen.

Het aandeel van de energie uit waterkracht en spaarbekkencentrales is lichtelijk teruggevallen op 1,1 % van de totale produktie t.o.v. 1,7 % in 1974, dit als gevolg van de economische omstandigheden wat betreft de produktie van de spaarbekkencentrale van Coo en van de slechte hydrologische omstandigheden waardoor de produktie van de waterkrachtcentrales terugviel.

Het netto uitvoersaldo van elektrische energie nam toe met ruim 500 GWh door de uitvoer van de helft van de produktie van de kerncentrale te Tihange naar Frankrijk, daar « Electricité de France » voor de helft eigenaar is van die centrale.

★
★ ★

Personeelsbezetting in de steenkoolmijnen

JAARTAL	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)			Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)					
				Zuiden		Kempen		Het Rijk	
	Zuiden	Kempen	Het Rijk	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1965	43,9	31,1	75,1	25,9	35,8	20,7	26,8	46,6	62,6
1966	36,3	26,2	62,4	22,2	30,9	18,0	23,5	40,2	54,5
1967	29,9	25,4	55,4	18,4	25,9	16,8	21,8	35,1	47,6
1968	25,5	23,6	49,2	14,9	20,7	15,2	20,1	30,1	40,8
1969	19,5	21,5	41,0	11,9	17,1	13,4	18,0	25,3	35,1
1970	17,4	20,0	37,4	9,4	13,7	12,1	16,5	21,5	30,2
1971	14,9	20,1	35,0	8,0	11,8	11,6	16,0	19,6	27,8
1972	13,6	19,1	32,8	7,2	10,5	11,5	15,7	18,7	26,2
1973	10,9	17,5	28,5	6,1	8,8	10,2	14,2	16,3	23,0
1974	9,0	18,8	27,9	4,6	6,8	9,9	13,7	14,6	20,5
1975 (b)	7,7	19,0	26,7	3,6	5,3	11,0	14,6	14,6	19,9

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Voorlopige gegevens.

Rendement in de steenkoolmijnen

JAARTAL	Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (maandgemiddelde, kilogrammen) (a)					
	Zuiden		Kempen		Het Rijk	
	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1966	1 613	1 123	1 943	1 475	1 758	1 270
1967	1 668	1 146	2 035	1 558	1 847	1 336
1968	1 704	1 164	2 243	1 693	1 976	1 418
1969	1 743	1 188	2 447	1 822	2 112	1 506
1970	1 811	1 220	2 710	1 966	2 284	1 599
1971	1 820	1 214	2 612	1 883	2 282	1 591
1972	1 767	1 187	2 643	1 917	2 298	1 616
1973	1 715	1 162	2 522	1 806	2 219	1 555
1974	1 736	1 168	2 505	1 809	2 254	1 590
1975 (b)	1 696	1 122	2 254	1 677	2 114	1 525

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Kader- en bewakingspersoneel inbegrepen.
(b) Voorlopige gegevens.

Steenkoolbalans
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (f)
Nettoproduktie	13 200	11 362	10 956	10 500	8 842	8 111	7 479
Kempen	*8 015*	*7 095*	*7 309*	*7 323*	*6 272*	*6 073*	*5 972*
Zuiden	*5 184*	*4 267*	*3 647*	*3 176*	*2 570*	*2 038*	*1 507*
Invoer (a)	6 566	7 567	5 283	6 204	7 179	9 486	6 229
Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari	1 783	674	241	410	508	189	261
Beschikbare hoeveelheid steenkool	**21 549**	**19 603**	**16 480**	**17 114**	**16 529**	**17 786**	**13 969**
Eigen verbruik der mijnen (b)	151	129	133	126	103	75	66
Agglomeraatfabrieken	662	669	530	417	383	346	240
Cokes- en gasfabrieken	9 493	9 959	8 495	9 363	9 875	10 468	7 401
Elektriciteitscentrales (c)	4 400	3 266	2 821	2 772	2 431	3 049	2 646
IJzer- en staalnijverheid (d)	206	172	217	213	208	195	152
Andere industrietakken	725	509	402	301	241	226	147
Vervoer	31	29	22	14	13	12	10
Huisbrandsector	4 412	4 166	3 092	3 028	2 743	2 773	2 051
Binnenlandse afzet	**20 080**	**18 899**	**15 712**	**16 233**	**15 997**	**17 144**	**12 713**
Uitvoer (e)	900	548	378	372	359	450	398
Totale afzet	**20 980**	**19 447**	**16 090**	**16 605**	**16 356**	**17 594**	**13 111**
Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 31 december	674	241	410	508	189	244	830
Vergissingen en weglatingen	— 105	— 85	— 20	+ 1	— 16	— 52	+ 28

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administrate voor de Energie.

(a) De invoer uit het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Uitsluitend het eigen verbruik der mijnen. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht in de post « Elektriciteitscentrales ». Verbeterde gegevens.
(c) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen. De mijncentrales inbegrepen.
(d) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(e) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.

Steenkoolbalans

(duizenden tonnen)

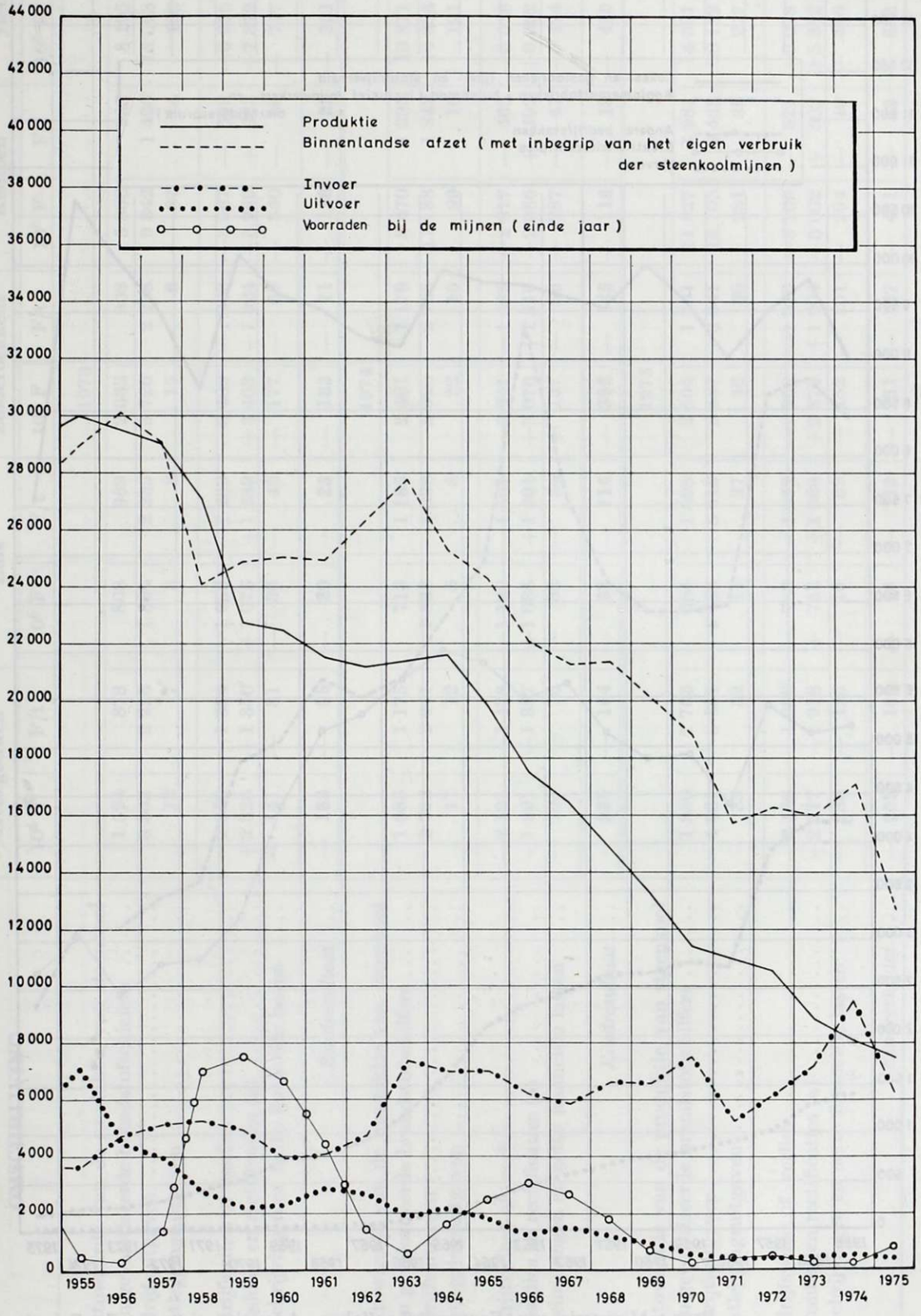

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren

(duizenden tonnen)

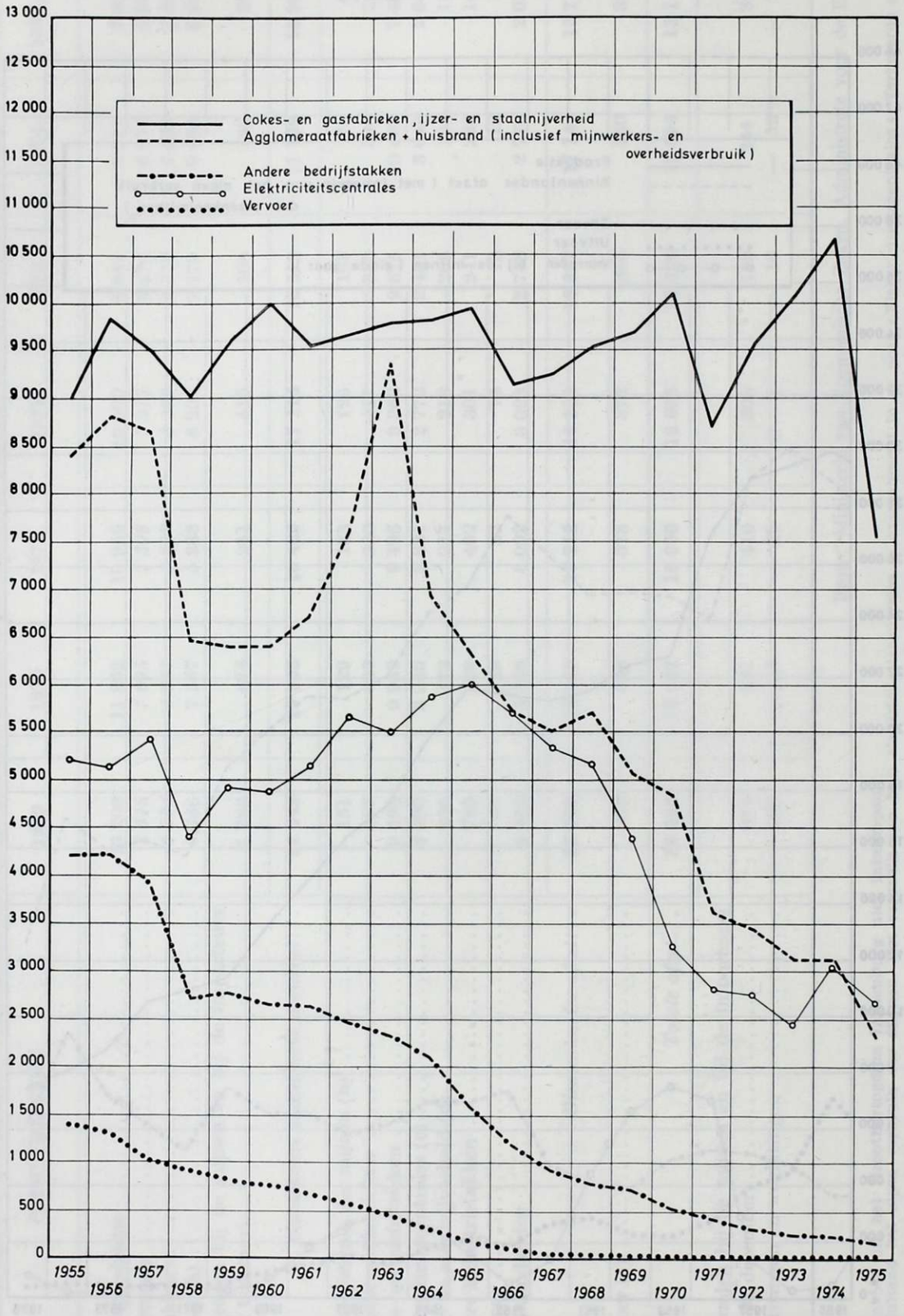

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkoolmijnen van 1973 tot 1975

OMSCHRIJVING	Henegouwen		Luik		Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
					1973					
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	1 524	878	808	969	2 332	908	5 863	935	8 195	927
Bedrijfsuitgaven	3 862	2 225	1 864	2 235	5 726	2 228	9 342	1 490	15 068	1 704
Vastleggingsuitgaven	12	7	3	3	15	6	87	14	103	12
Bedrijfswinst of -verlies	—2 350	—1 354	—1 059	—1 269	—3 409	—1 326	—3 567	— 569	—6 976	— 789
Subsidies en rectificaties (a)	+2 328	+1 340	+1 075	+1 289	+3 403	+1 324	+3 969	+ 633	+7 372	+ 834
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 141	— 81	— 36	— 43	— 177	— 69	— 540	— 86	— 717	— 81
Eindresultaat ...	**— 163**	**— 95**	**— 20**	**— 23**	**— 183**	**— 71**	**— 138**	**— 22**	**— 321**	**— 36**
					1974					
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschilfers	1 688	1 175	713	1 185	2 401	1 179	8 470	1 395	10 871	1 340
Bedrijfsuitgaven	3 792	2 641	1 828	3 038	5 620	2 758	11 188	1 842	16 808	2 072
Vastleggingsuitgaven	17	12	5	8	22	10	99	16	121	15
Bedrijfswinst of -verlies	—2 121	—1 478	—1 120	—1 861	—3 241	—1 589	—2 817	— 463	—6 058	— 747
Subsidies en rectificaties (a)	+1 991	+1 387	+1 085	+1 801	+3 076	+1 510	+2 986	+ 492	+6 062	+ 744
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 105	— 73	— 32	— 54	— 137	— 66	— 287	— 47	— 424	— 52
Eindresultaat ...	**— 235**	**— 164**	**— 67**	**— 114**	**— 302**	**— 145**	**— 118**	**— 18**	**— 420**	**— 55**
					1975					
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschilfers	1 880	1 703	684	1 698	2 564	1 701	11 827	1 981	14 391	1 924
Bedrijfsuitgaven	4 031	3 651	1 456	3 613	5 487	3 641	14 705	2 463	20 192	2 700
Vastleggingsuitgaven	35	32	11	27	46	30	231	39	277	37
Bedrijfswinst of -verlies	—2 186	—1 980	— 783	—1 942	—2 969	—1 970	—3 109	— 521	—6 078	— 813
Subsidies en rectificaties (a)	+2 117	+1 918	+ 753	+1 868	+2 870	+1 904	+3 002	+ 502	+5 872	+ 785
Afschrijvingen en netto financiële lasten	— 136	— 123	— 16	— 39	— 152	— 101	— 294	— 49	— 446	— 60
Eindresultaat ...	**— 205**	**— 185**	**— 46**	**— 113**	**— 251**	**— 167**	**— 401**	**— 68**	**— 652**	**— 88**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds. de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.

Hoogovencokes

(duizenden tonnen)

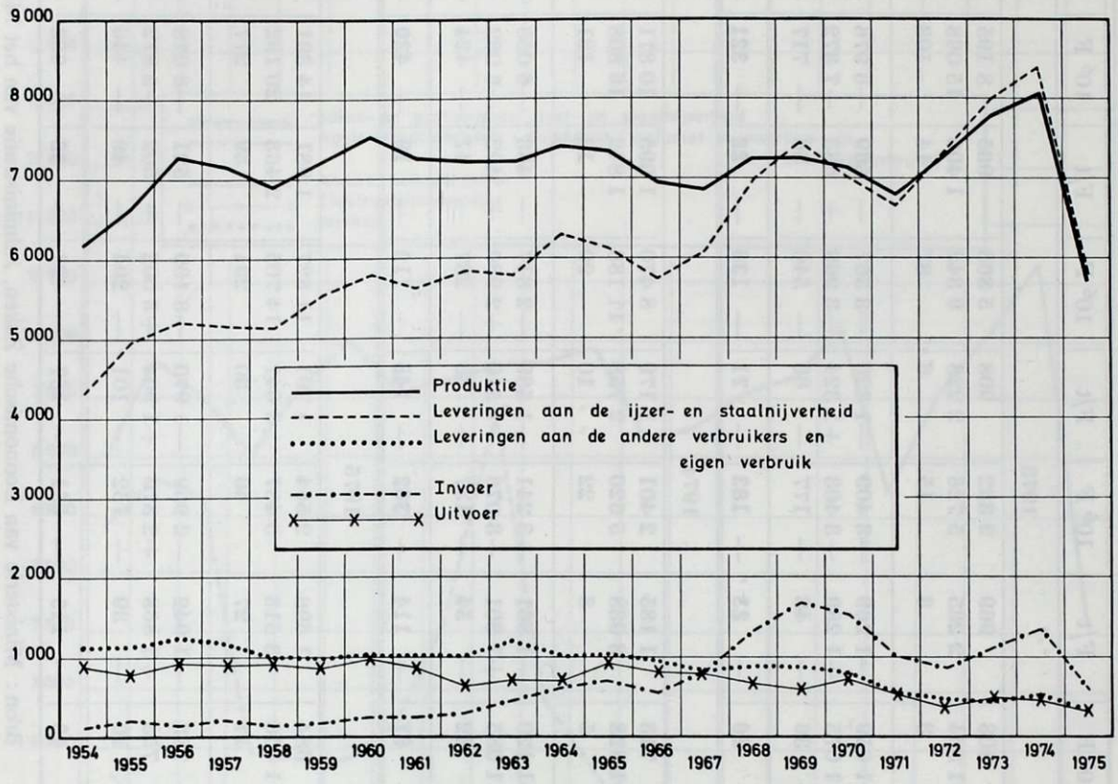

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Cokesbalans (a)

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (c)
Produktie	7 249	7 119	6 783	7 239	7 774	8 050	5 728
Invoer	1 670	1 532	1 007	864	1 111	1 354	601
Totale aanvoer...	**8 919**	**8 651**	**7 790**	**8 103**	**8 885**	**9 404**	**6 329**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	7 455	7 015	6 657	7 294	7 993	8 405	5 820
Andere binnenlandse afzet (b)	869	802	567	478	470	507	331
Binnenlandse afzet...	**8 324**	**7 817**	**7 224**	**7 772**	**8 478**	**8 912**	**6 151**
Uitvoer	582	713	530	375	484	464	320
Totale afzet...	**8 906**	**8 530**	**7 754**	**8 147**	**8 962**	**9 376**	**6 471**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administrate voor de Energie.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Beschikbare elektrische energie
(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (f)
Netto produktie	**— 27 664,4**	**28 960,4**	**31 597,4**	**35 663,6**	**39 121,0**	**40 764,3**	**38 974,4**
Conventionele thermische produktie	27 419,0	28 667,9	31 442,9	35 080,0	38 438,2	39 948,1	32 141,1
op basis van : Vaste brandstoffen (a)	*10 754,0*	*7 489,6*	*6 019,0*	*5 726,5*	*5 083,9*	*7 142,3*	*6 369,3*
Vloeibare brandstoffen (b)	*12 557,1*	*14 641,6*	*16 663,7*	*18 298,6*	*20 345,4*	*18 754,0*	*15 048,9*
Gasvormige brandstoffen (c)	*4 107,9*	*6 536,7*	*8 760,2*	*11 054,9*	*13 008,9*	*14 051,8*	*10 722,9*
Kernenergie (d)	18,3	48,7	— 1,2	8,7	68,1	136,8	6 408,6
Waterkracht	227,1	243,8	131,8	177,4	167,2	236,8	179,1
Spaarbekkencentrales	—	—	23,9	397,5	447,5	442,6	245,6
Invoer (e)	622,0	1 301,0	1 069,6	1 360,2	1 649,8	2 557,5	4 215,4
Uitvoer	— 973,8	— 924,9	— 1 563,7	— 2 095,8	— 2 404,5	— 2 882,2	— 5 067,5
Energie verbruik voor het pompen in de spaarbekkencentrales	—	—	— 36,6	— 562,3	— 639,5	— 631,4	— 355,3
Gevraagde energie in België	**27 312,6**	**29 336,5**	**31 066,7**	**34 565,7**	**37 726,8**	**39 808,2**	**37 767,0**
Verliezen op het net	— 1 509,0	— 1 627,6	— 1 671,7	— 1 829,3	— 1 914,7	— 2 035,3	— 2 052,2
Netto verbruik	**25 803,6**	**27 708,9**	**29 395,0**	**32 736,4**	**35 812,1**	**37 772,9**	**35 714,8**
w.v. : Hoogspanning	20 469,7	21 786,1	22 863,2	25 428,5	27 752,7	28 976,9	25 819,3
Laagspanning	5 333,9	5 922,8	6 531,8	7 307,9	8 059,4	8 796,0	9 895,5

Bronnen : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.
Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Elektriciteit voortgebracht door gekochte stoom en warmterecuperaties inbegrepen.
(b) Produktie uit raffinaderijgas inbegrepen.
(c) Produktie uit raffinaderijgas niet inbegrepen.
(d) Niet inbegrepen het Belgisch aandeel van de produktie van de Frans-Belgische kernenergiecentrale te Chooz (Frankrijk)
(e) Het Belgisch aandeel in de nettoproduktie van de centrale te Chooz inbegrepen.
(f) Voorlopige gegevens.

Netto produktie van elektriciteit per energiedrager

(miljoenen kWh)

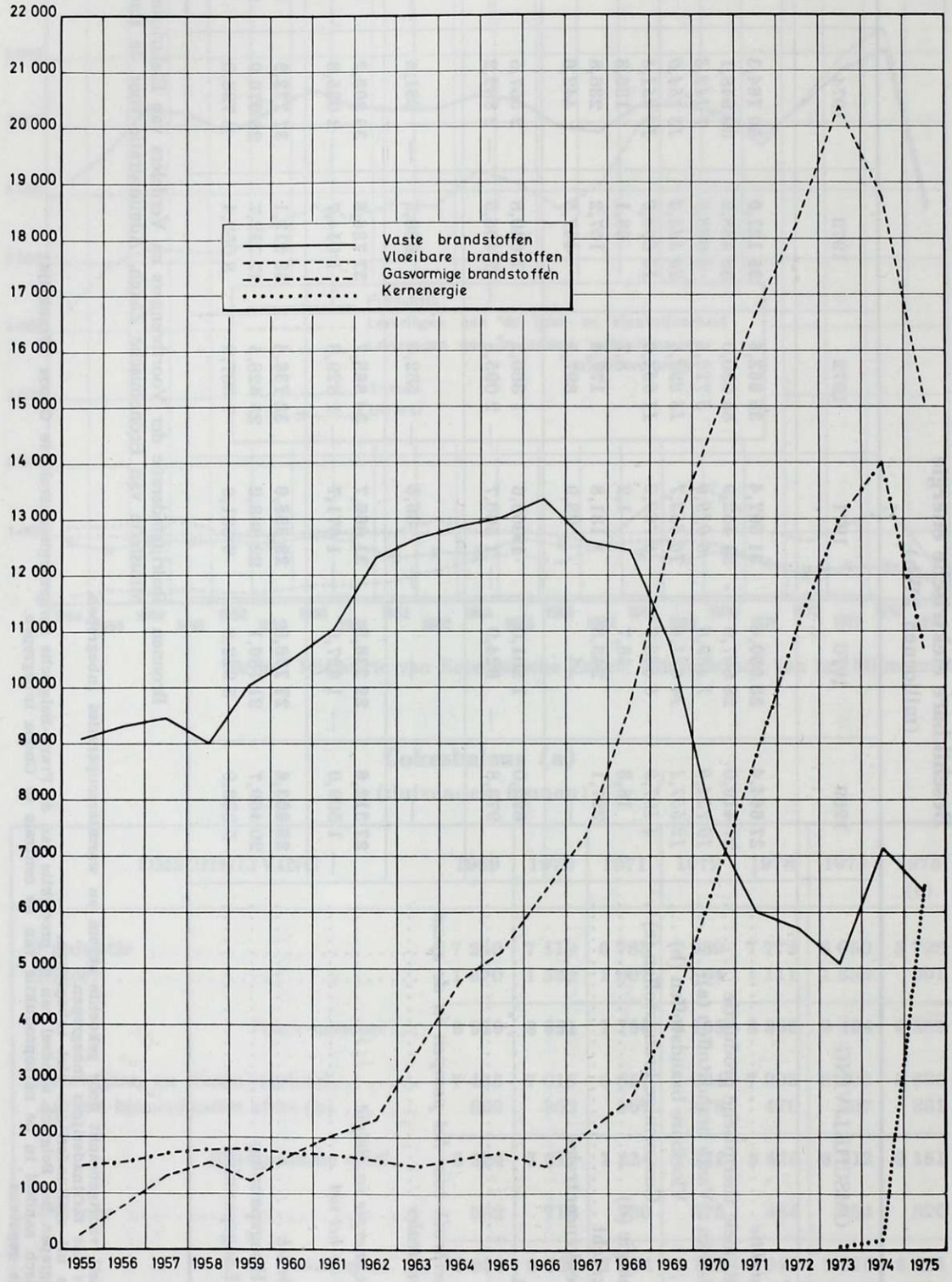

Bron : Bedrijfsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit van België.

Elektriciteitsverbruik

(miljoenen kWh)

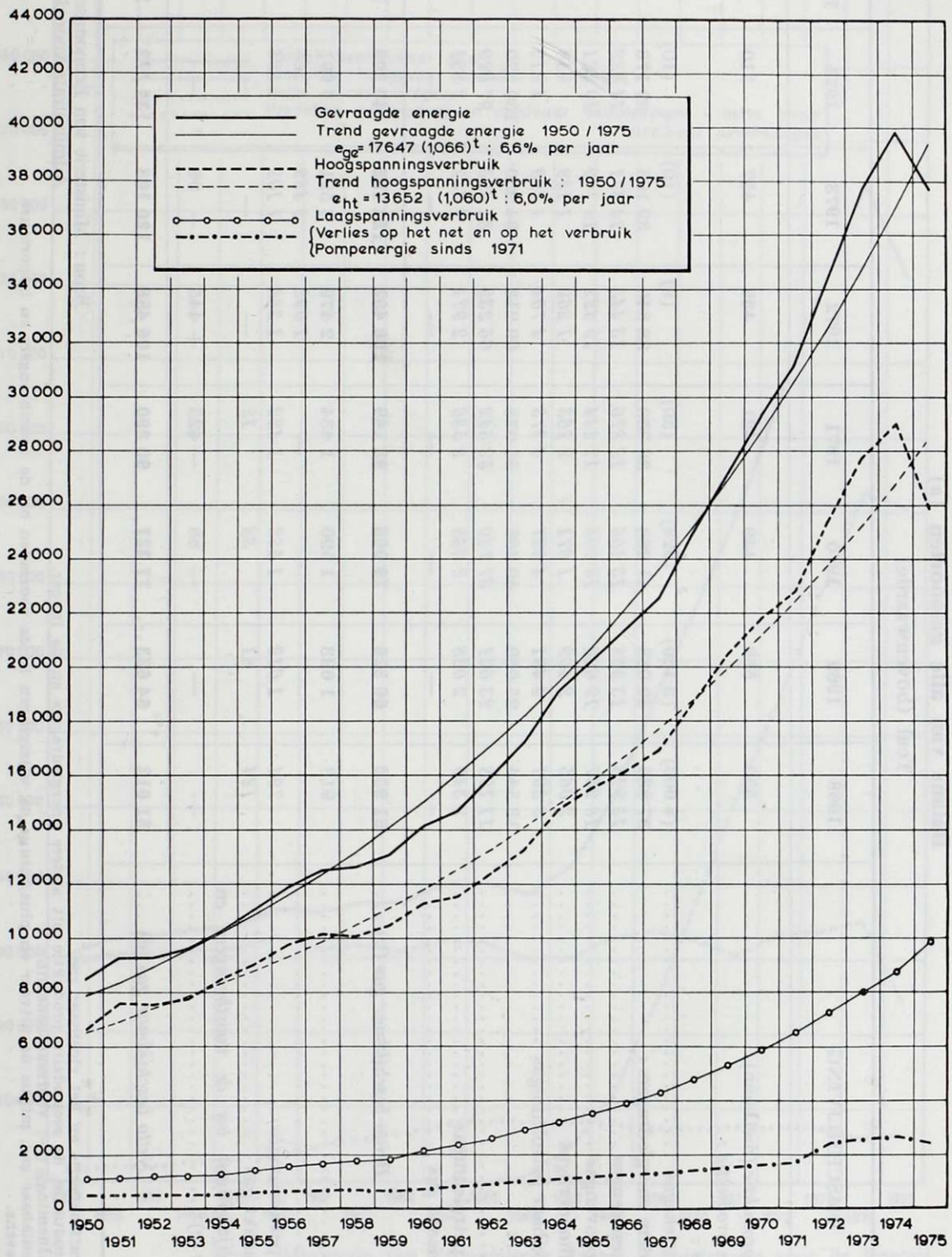

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Balans van alle gassoorten (a)

Tcal (bovenwaarde)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (e)
1. *Primaire produktie* (methaan)	550	569	449	421	439	457	510	434
2. *Secundaire produktie :*								
a) Uit gas :								
— Fabrieksgas	(4 606)	(2 139)	(528)	(50)	(9)	(10)	(10)	(10)
b) Uit andere energiedragers :	37 836	40 088	41 268	36 650	38 840	39 108	39 173	28 631
— Cokesovengas	*13 913*	*13 568*	*13 465*	*12 870*	*13 445*	*14 471*	*14 882*	*10 727*
— Hoogovengas	*18 267*	*19 620*	*18 605*	*17 244*	*19 422*	*18 709*	*19 721*	*13 459*
— Raffinaderijgas	*2 065*	*2 409*	*1 671*	*2 163*	*1 269*	*1 129*	*458*	*538*
— Vloeibaar petroleumgas	*3 591*	*4 491*	*4 527*	*4 373*	*4 704*	*4 799*	*4 112*	*3 907*
3. *Invoer*	13 544	25 669	40 288	55 078	69 213	84 230	100 520	98 246
Aardgas	*11 198*	*23 631*	*37 740*	*52 542*	*66 239*	*81 493*	*97 629*	*95 342*
Vloeibaar petroleumgas	*2 346*	*2 038*	*2 548*	*2 536*	*2 974*	*2 737*	*2 891*	*2 904*
Ander gemaakt gas	—	—	—	—	—	—	—	—
Bruto beschikbaar gas (b)	**51 930**	**66 326**	**79 005**	**92 149**	**108 492**	**123 795**	**140 203**	**127 311**
4. *Uitvoer*	918	1 693	1 590	1 434	2 479	3 591	5 991	5 476
Aardgas	—	—	—	—	*1 093*	*2 489*	*5 126*	*4 523*
Vloeibaar petroleumgas	*794*	*1 612*	*1 552*	*1 422*	*1 386*	*1 102*	*865*	*953*
Ander gemaakt gas	*124*	*81*	*38*	*12*	—	—	—	—
5. *Voorraadwijzigingen bij de voortbrengers en importeurs* (c)	—	—	— 88	— 425	+ 445	+ 96	—	..
Netto beschikbaar gas (d)	**51 012**	**64 633**	**77 327**	**90 290**	**106 458**	**120 108**	**134 212**	**121 835**

(a) Inclusief het raffinaderij- en het vloeibaar gas.
(b) De primaire produktie, de secundaire produktie uit andere energiedragers en de invoer.
(c) (+) Voorraadafneming; (—) voorraadtoeneming.
(d) Het bruto beschikbaar gas, minus de uitvoer en plus/minus de wijzigingen in de voorraden bij de voortbrengers en importeurs.
(e) Voorlopige gegevens.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administrate voor de Energie.

Beschikbaar gas

(Tcal bovenwaarde)

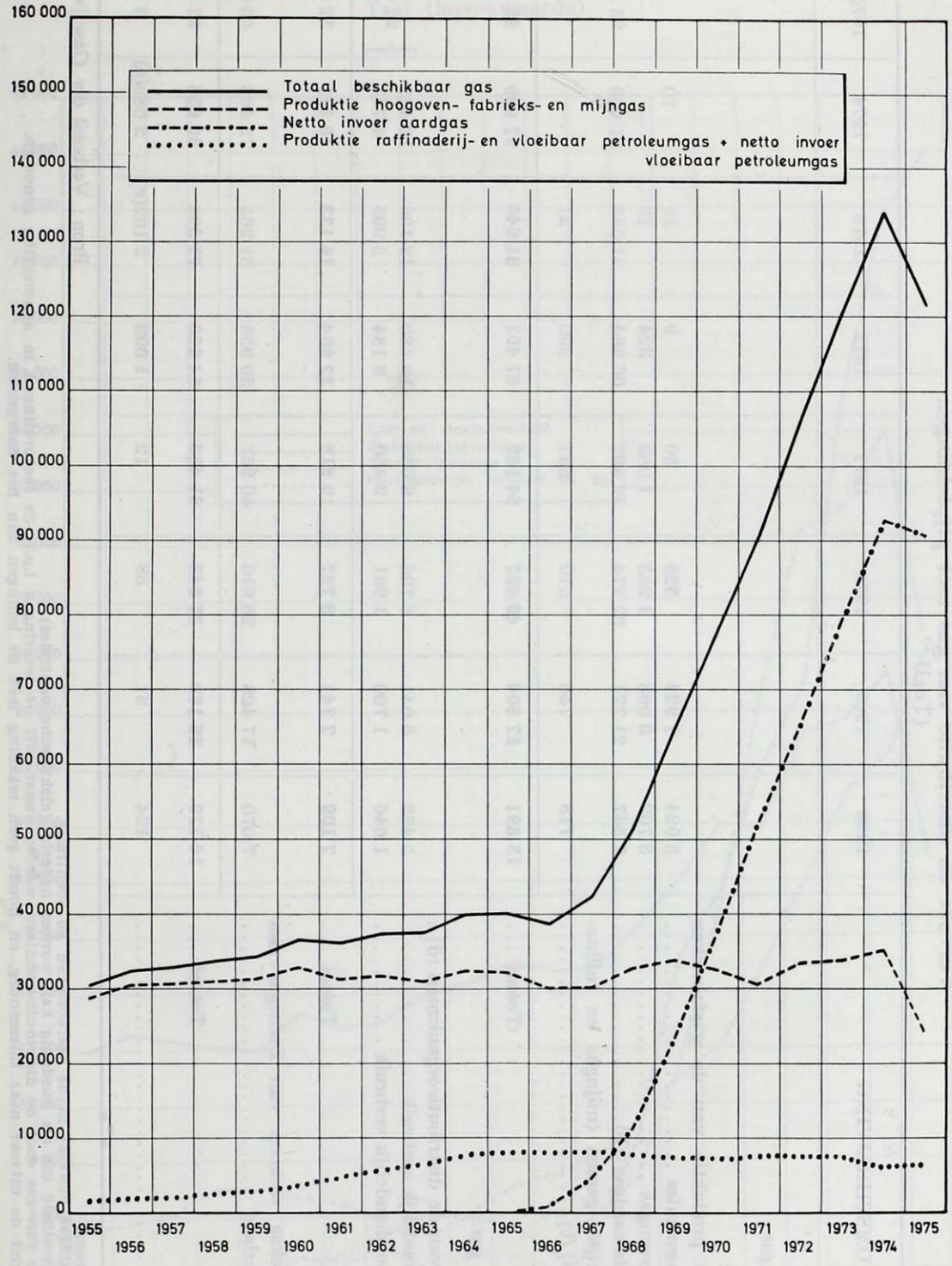

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen

(Tcal)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (a)
A. *Beschikbaar gas :*								
1. Stadsgas :								
— Totale produktie van de gasfabrieken en -centrales	3 924	1 924	528	50	9	10	10	10
— Cokesovengas	3 702	3 063	1 985	1 089	324	23	—	—
2. Nederlands aardgas (b)	7 547	21 771	37 274	52 492	66 684	81 588	97 629	95 342
3. Calorieënrijke gassen (mijngas en raffinaderijgas) (c)	718	746	510	551	390	27	—	—
Totaal ...	**15 891**	**27 504**	**40 297**	**54 182**	**67 407**	**81 648**	**97 639**	**95 352**
B. *Verkoop van gas :*								
1. Verkoop van de distributieorganismen (d) :								
— Huishoudelijk verbruik	5 463	6 041	6 796	8 056	10 480	12 138	13 428	22 000
— Niet-huishoudelijk verbruik	1 646	1 700	1 931	2 460	3 184	3 995	4 743	
Totaal ...	**7 109**	**7 741**	**8 727**	**10 516**	**13 664**	**16 133**	**18 171**	**22 000**
2. Rechtstreekse verkoop van Distrigas aan de nijverheid	7 070	17 428	28 916	40 967	50 956	61 265	72 465	65 686
Totaal ...	**14 179**	**25 169**	**37 643**	**51 483**	**64 620**	**77 398**	**90 636**	**87 686**
3. Uitvoer	124	81	38	12	1 093	2 162(e)	2 689(e)	3 195(e)

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Exclusief het aardgas bewerkt in de gasfabrieken en -centrales.
(c) Beschikbare hoeveelheid die als dusdanig kan worden bedeeld (elektrische centrales).
(d) Voor de verkoop van gas door de distributiebedrijven worden vanaf 1972 de leveringen i.p.v. de factureringen in aanmerking genomen.
(e) Betreft uitsluitend de uitvoer naar Luxemburg, en houdt geen rekening met de leningen aan het Saargebied.

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

Netto gasverbruik

Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas

Tcal (bovenwaarde)

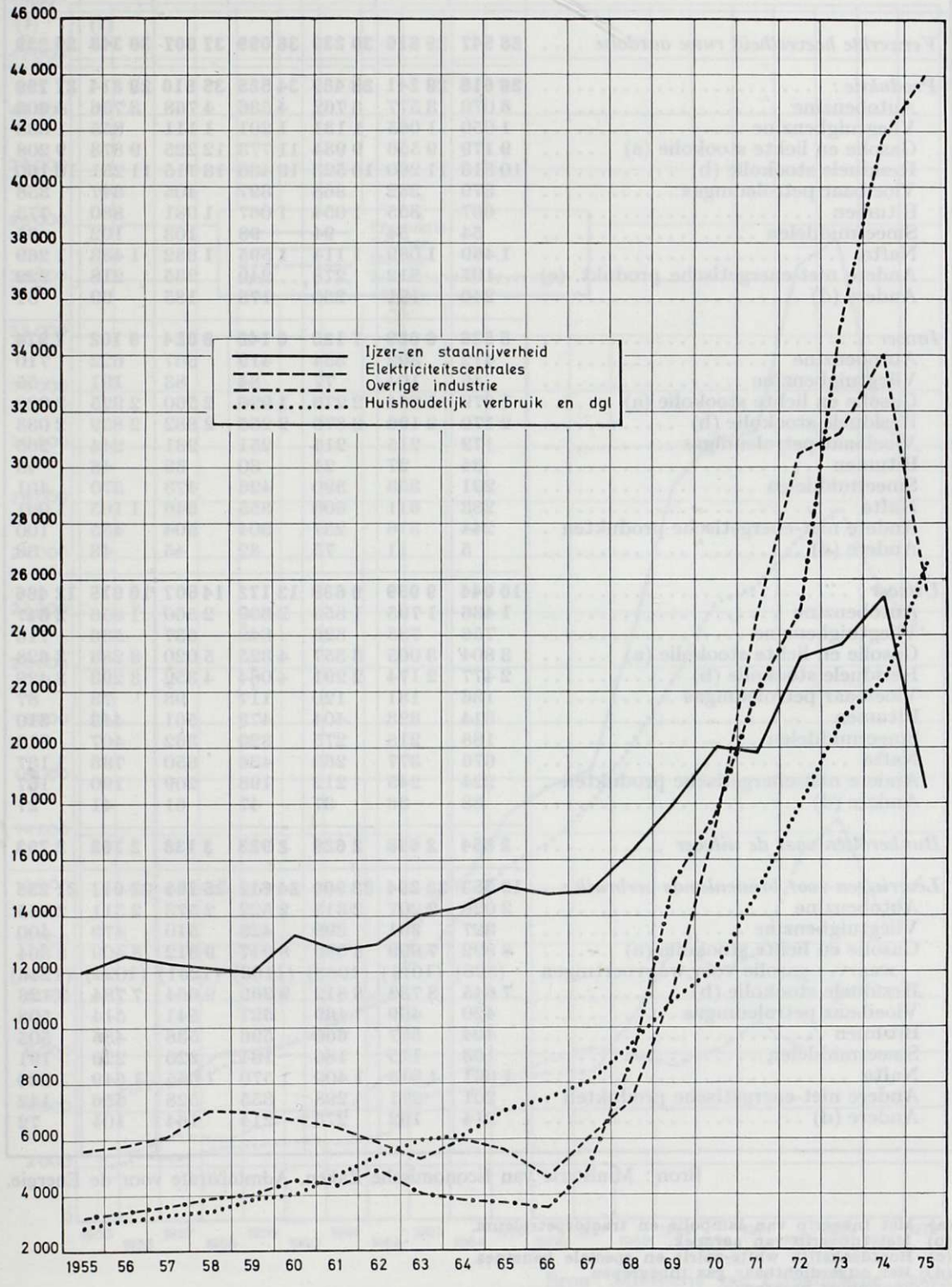

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Produktie en verbruik van aardolieprodukten

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (e)
Verwerkte hoeveelheid ruwe aardolie	**28 547**	**29 816**	**30 239**	**36 099**	**37 007**	**30 348** (f)	**29 239** (f)
Produktie :	**26 618**	**28 241**	**28 489**	**34 525**	**35 510**	**28 814**	**27 799**
Autobenzine	3 070	3 577	3 762	4 536	4 768	3 756	4 603
Vliegtuigbenzine	1 050	1 065	1 131	1 201	1 111	855	1 038
Gasolie en lichte stookolie (a)	9 179	9 556	9 934	11 773	12 225	9 873	9 208
Residuele stookolie (b)	10 313	11 260	10 523	13 436	13 715	11 251	10 160
Vloeibaar petroleumgas	379	382	368	397	405	347	358
Bitumen	667	855	1 054	1 067	1 081	880	775
Smeermiddelen	54	54	94	98	103	102	85
Nafta	1 469	1 089	1 114	1 595	1 682	1 433	1 269
Andere niet-energetische produkt. (c)	197	212	278	249	235	218	222
Andere (d)	240	191	230	173	185	99	81
Invoer :	**5 536**	**6 089**	**7 120**	**6 142**	**8 024**	**9 102**	**7 974**
Autobenzine	412	392	354	419	567	622	710
Vliegtuigbenzine	46	104	77	84	83	191	55
Gasolie en lichte stookolie (a)	1 879	1 864	2 276	1 926	2 560	2 925	3 328
Residuele stookolie (b)	2 170	2 196	2 870	2 265	2 882	2 859	2 033
Vloeibaar petroleumgas	172	215	214	251	231	244	265
Bitumen	34	27	21	30	33	48	43
Smeermiddelen	291	353	390	426	473	570	401
Nafta	283	611	606	355	646	1 165	1 001
Andere niet-energetische produkten .	244	316	237	304	504	435	100
Andere (d)	5	11	75	82	45	43	38
Uitvoer :	**10 044**	**9 089**	**9 638**	**13 172**	**14 507**	**10 915**	**12 466**
Autobenzine	1 436	1 795	1 853	2 339	2 560	1 856	2 647
Vliegtuigbenzine	756	785	826	849	637	536	716
Gasolie en lichte stookolie (a)	3 804	3 005	3 357	4 325	5 020	3 283	3 628
Residuele stookolie (b)	2 477	2 174	2 291	4 064	4 352	3 293	3 429
Vloeibaar petroleumgas	136	131	120	117	93	73	87
Bitumen	314	323	404	473	561	443	310
Smeermiddelen	188	218	275	329	362	407	318
Nafta	676	377	263	436	650	793	1 137
Andere niet-energetische produkten .	224	245	212	193	209	190	167
Andere (d)	33	36	37	47	61	41	27
Bunkeroliën voor de uitvoer	**2 854**	**2 688**	**2 629**	**2 923**	**3 138**	**2 762**	**2 793**
Leveringen voor binnenlands verbruik : .	**19 553**	**22 294**	**22 909**	**24 612**	**25 705**	**22 611**	**21 255**
Autobenzine	2 026	2 207	2 313	2 522	2 573	2 511	2 755
Vliegtuigbenzine	327	391	399	428	510	479	400
Gasolie en lichte stookolie (a)	6 892	7 999	8 090	8 947	9 312	8 409	8 304
waarv. : gasolie voor wegvoertuigen	(828)	(1011)	(1063)	(1163)	(1251)	(1024)	(1246)
Residuele stookolie (b)	7 845	8 738	8 812	9 269	9 664	7 784	7 128
Vloeibaar petroleumgas	420	469	469	527	541	514	508
Bitumen	404	567	660	596	538	485	505
Smeermiddelen	163	175	186	184	220	220	191
Nafta	1 061	1 315	1 409	1 570	1 655	1 649	1 250
Andere niet-energetische produkten .	201	271	298	355	528	456	142
Andere (d)	214	162	273	214	164	104	72

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administrate voor de Energie.

(a) Met inbegrip van lampolie en tractorpetroleum.
(b) Met inbegrip van aardpek.
(c) Hoofdzakelijk white-spirit en speciale benzines.
(d) Het onverdichtbaar gas inbegrepen.
(e) Voorlopige gegevens.
(f) De verwerkte hoeveelheid tussenprodukten inbegrepen.

Produktie, invoer, uitvoer en binnenlandse leveringen voor aardolieprodukten

(duizenden tonnen)

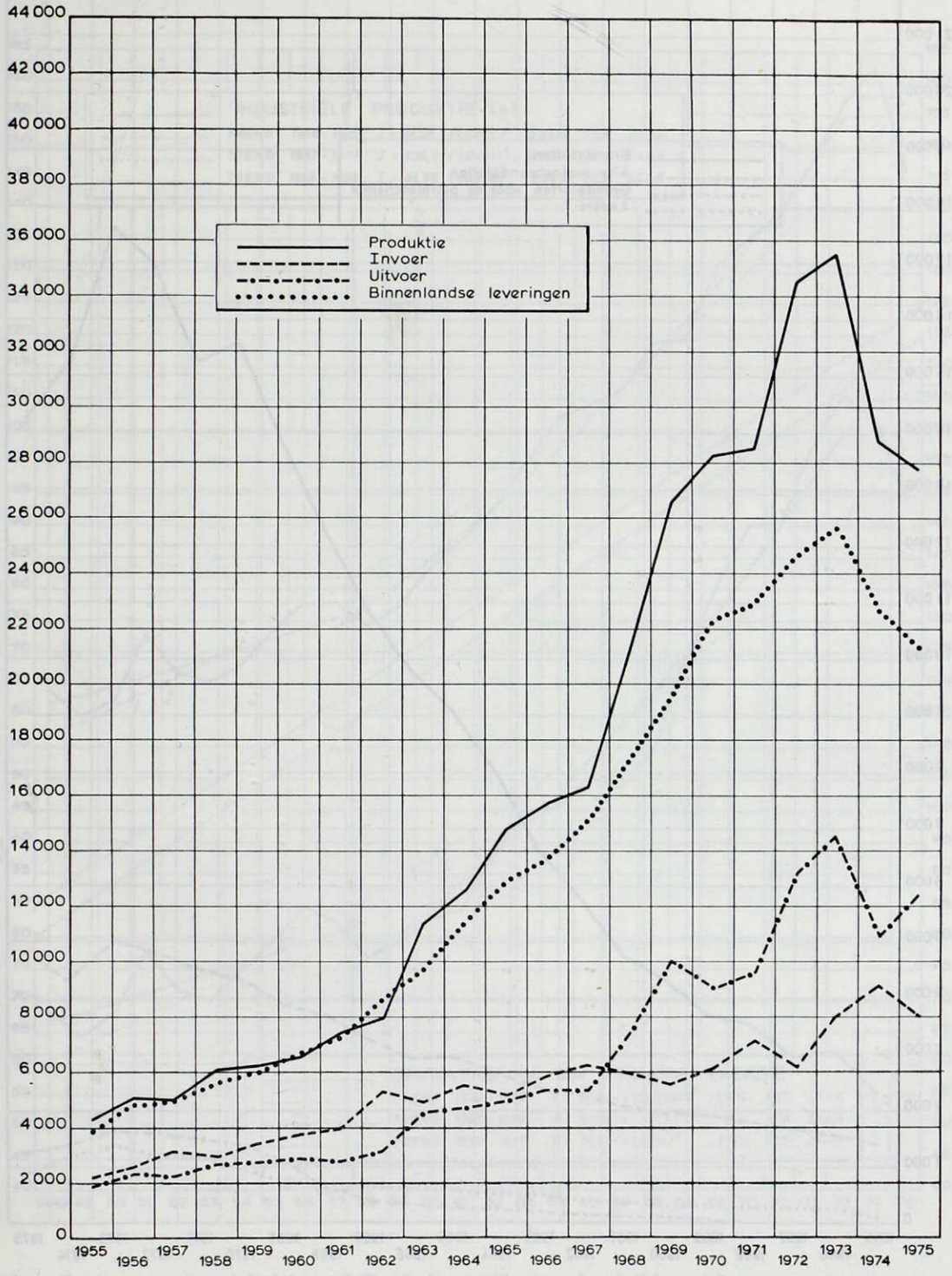

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten (a)

(duizenden tonnen)

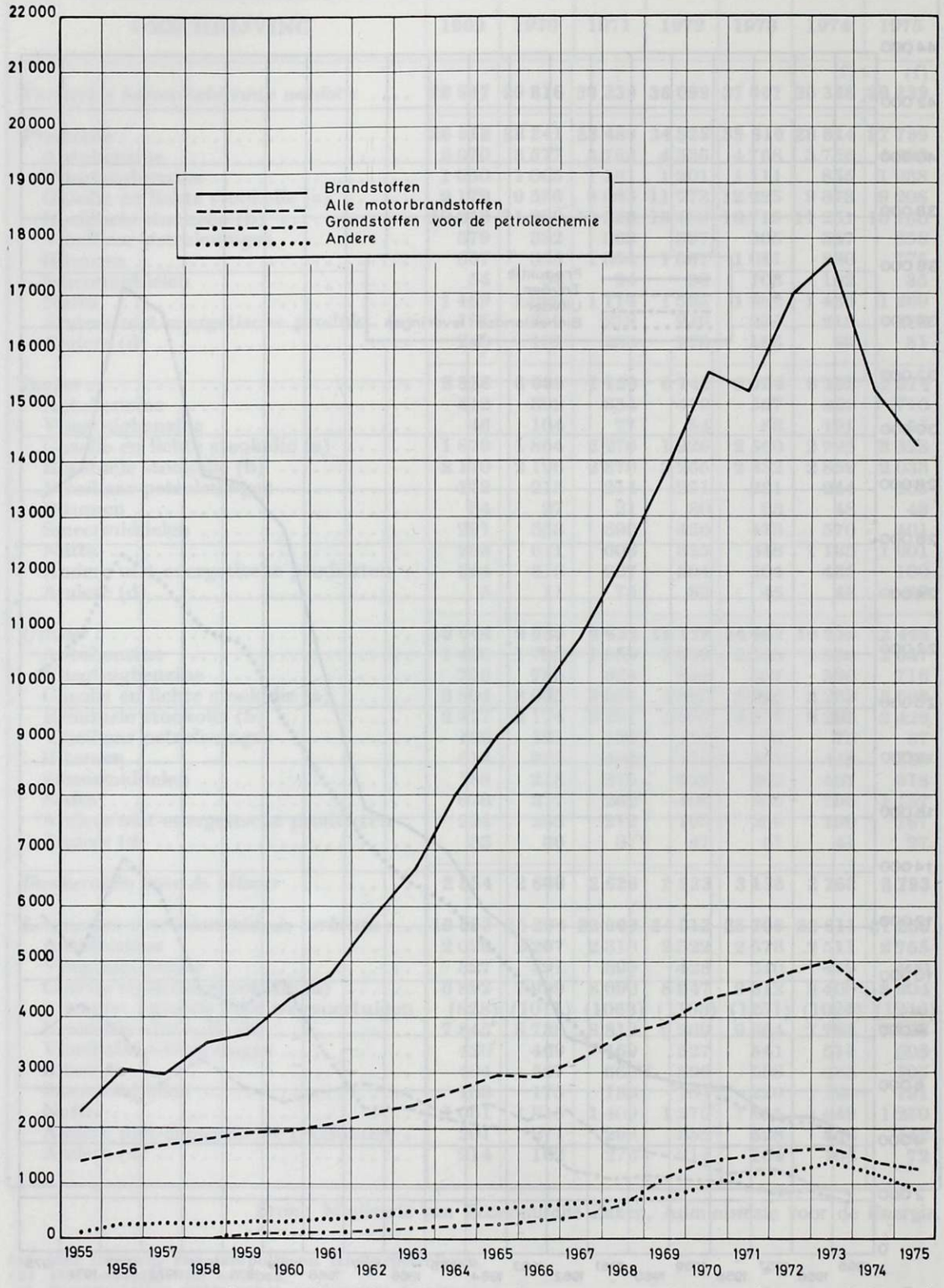

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Exclusief eigen verbruik der raffinaderijen en bunkering voor zeescheepvaart.

Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie (1963 = 100)

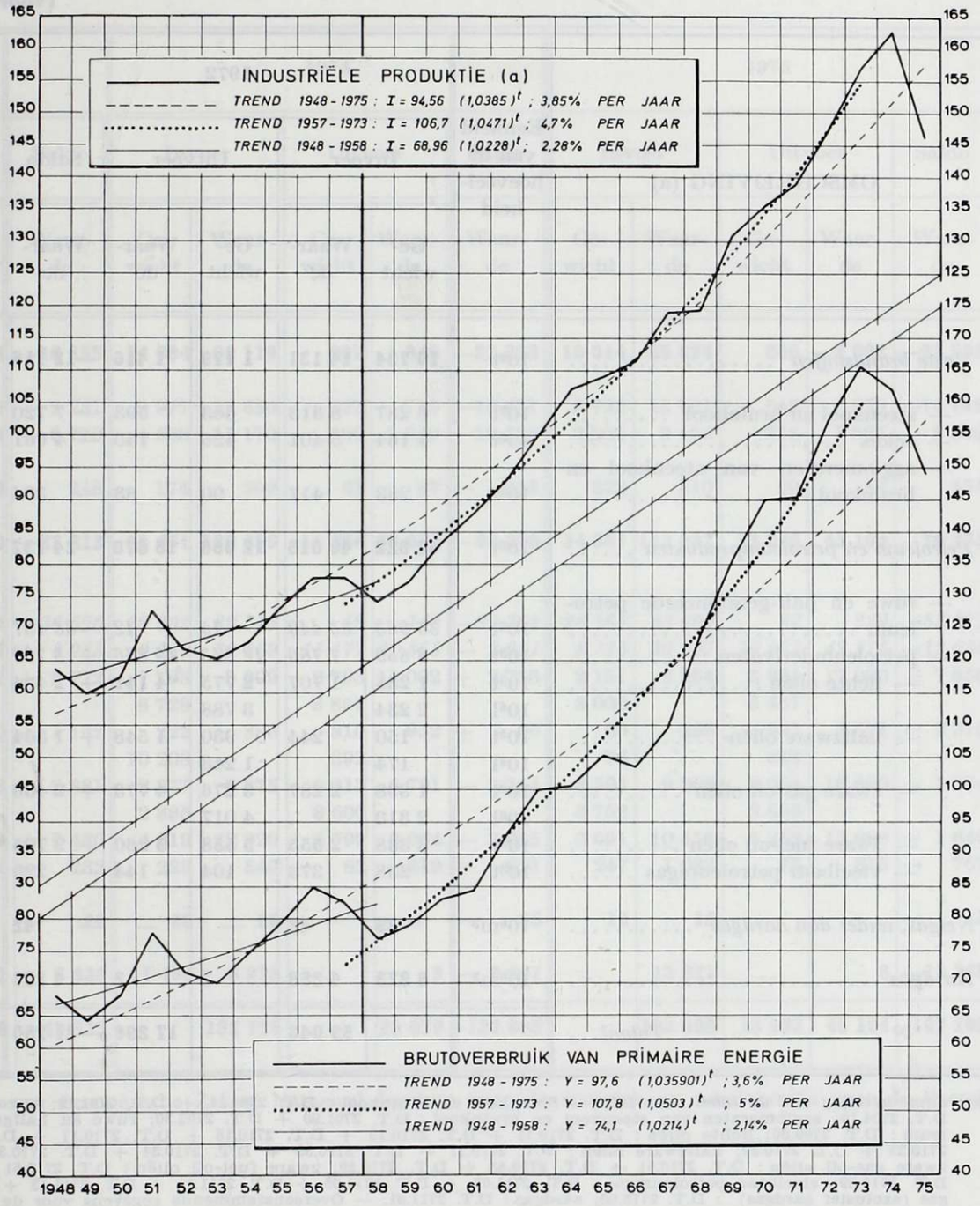

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1949 tot 1953, op basis van het indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1963 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Buitenlandse handel van de B.L.E.U. betr

(voor de waarde, miljoe

OMSCHRIJVING (a)	Eenheid van de hoeveelheid	1972					1973	
		Invoer		Uitvoer		Saldo	Invoer	
		Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Waarde	Gewicht	Waarde
Vaste brandstoffen	10^3t	**10 734**	**14 131**	**1 179**	**1 416**	**—12 715**	**11 961**	**17 61**
— steenkool en bruinkool	10^3t	6 287	8 313	663	593	— 7 720	7 488	9 75
— cokes	10^3t	4 164	5 401	426	740	— 4 661	4 253	7 53
— agglomeraten van steenkool en bruinkool	10^3t	283	417	90	83	— 334	220	32
Petroleum en petroleumprodukten	10^3t	**42 822**	**40 615**	**12 658**	**15 878**	**—24 737**	**43 390**	**47 40**
— ruwe en half-geraffineerde petroleum	10^3t	*35 963*	*33 449*	*15*	*12*	*—33 437*	*35 950*	*36 93*
— petroleumderivaten	10^3t	*6 859*	*7 166*	*12 643*	*15 866*	*+ 8 700*	*7 440*	*10 47*
— lichte oliën	10^3t	1 235	1 707	2 775	4 141	+ 2 434	1 321	2 78
	10^6l	2 234		3 788			1 856	
— halfzware oliën	10^3t	150	244	930	1 548	+ 1 304	211	40
	10^6l	174		1 243			306	
— zware gas-oil oliën	10^3t	1 898	2 287	3 276	4 773	+ 2 486	2 056	3 62
	10^6l	2 313		4 017			2 472	
— zware fuel-oil oliën	10^3t	3 338	2 555	5 558	5 260	+ 2 705	3 641	3 25
— vloeibaar petroleumgas	10^3t	238	373	104	144	— 229	211	34
Netgas, ander dan aardgas	10^6m^3	**35**	**42**	—	—	— 42	**24**	
Aardgas	10^6m^3	**8 273**	**4 258**	**2**	**2**	— 4 256	**9 705**	**5 64**
Totaal...			**59 046**		**17 296**	**—41 750**		**70 68**

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Steenkool en bruinkool : D.T. 2701.11 + D.T. 2701.19; cokes : D.T. 2704.11 D.T. 2704.19; agglomeraten van steenkool en bruinkool : D.T. 2701.90 + D.T. 2702.30; ruwe en halfgeraffineerde pet leum : D.T. 2709.00; lichte oliën : D.T. 2710.11 + D.T. 2710.13 + D.T. 2710.15 + D.T. 2710.17 + D.T. 271021 + I 2710.25 + D.T. 2710.29; halfzware oliën : D.T. 2710.31 + D.T. 2710.33 + D.T. 2710.34 + D.T. 2710.38 + D.T. 2710 zware gas-oil aliën : D.T. 2710.51 + D.T. 2710.53 + D.T. 2710.59; zware fuel-oil oliën : D.T. 2710.61 + D.T. 2710.63 D.T. 2710.69; vloeibaar petroleumgas : D.T. 2711.03 + D.T. 2711.05 + D.T. 2711.11 + D.T. 2711.13 + D.T. 2711.19; n gas (exclusief aardgas) : D.T. 2718.00; aardgas : D.T. 2711.91. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jar

Bron

le de voornaamste vormen van energie

joenen franken)

			1974					1975				
Uitvoer		Saldo	Invoer		Uitvoer		Saldo	Invoer		Uitvoer		Saldo
e-cht	Waarde	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Waarde
102	**1 358**	**—16 255**	**14 684**	**29 119**	**997**	**1 846**	**—27 273**	**10 014**	**25 674**	**880**	**2 082**	**—23 592**
591	516	— 9 237	9 977	17 650	527	719	—16 931	6 792	15 701	542	959	—14 742
456	763	— 6 770	4 533	11 170	409	1 040	—10 130	3 000	9 463	318	1 067	— 8 396
55	79	— 248	174	299	61	87	— 212	222	510	20	56	— 454
1 259	**19 790**	**—27 613**	**38 451**	**120 355**	**11 236**	**28 016**	**—92 339**	**34 881**	**113 837**	**13 045**	**43 104**	**—70 733**
303	*335*	*—36 596*	*29 302*	*89 516*	*59*	*148*	*—89 368*	*26 168*	*83 600*	*82*	*229*	*—83 371*
956	*19 455*	*+ 8 983*	*9 149*	*30 839*	*11 177*	*27 868*	*— 2 971*	*8 713*	*30 237*	*12 963*	*42 875*	*+12 638*
149	5 552	+ 2 772	1 708	8 209	2 793	11 002	+ 2 793	2 151	9 234	3 921	17 090	+ 7 856
325			6 728		3 851			3 000		5 457		
905	1 600	+ 1 132	222	886	310	952	+ 66	60	256	651	2 571	+ 2 315
143			10 208		392			76		816		
820	6 502	+ 2 881	2 377	8 875	3 213	6 731	— 2 144	2 564	9 206	3 064	10 800	+ 1 594
638			2 885		3 600			3 752		3 689		
001	5 689	+ 2 430	4 619	12 029	4 799	8 964	— 3 065	3 691	10 458	5 252	12 098	+ 1 640
81	112	— 232	223	840	62	219	— 621	247	1 083	75	316	— 767
—	—	— 26	20	26	—	—	— 26	12	12	—	—	— 12
—	1	— 5 639	11 486	8 275	..	8	— 8 267	..	13 373	..	8	—13 365
	21 149	**—49 533**		**157 775**		**29 870**	**—127 905**		**152 896**	**13 937**	**45 194**	**—107 702**

n: Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie voor de Energie.

Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie (a)

JAARTAL	In duizenden tonnen steenkoolequivalent (7 000 kcal/kg) (b)						In % van het totaal				
	Steenkool (c)	Bruinkool (d)	Netgas (e)	Elektriciteit (f)	Petroleum (g)	Totaal (h)	Steenkool	Bruinkool	Netgas	Elektriciteit	Petroleum
1957.....	25 826	77	84	38	7 381	33 406	77,31	0,23	0,25	0,11	22,09
1958.....	22 368	73	80	134	8 409	31 064	72,01	0,23	0,26	0,43	27,07
1959.....	22 796	66	70	— 4	9 045	31 973	71,29	0,21	0,22	— 0,01	28,28
1960.....	23 299	65	50	102	10 137	33 653	69,23	0,19	0,15	0,30	30,12
1961.....	22 926	66	53	— 22	11 135	34 158	67,12	0,19	0,16	— 0,06	32,60
1962.....	24 454	68	55	— 135	13 156	37 598	65,04	0,18	0,15	— 0,36	34,99
1963.....	25 479	74	54	— 144	15 062	40 525	62,87	0,18	0,13	— 0,36	37,17
1964.....	23 240	54	51	— 78	17 450	40 717	57,08	0,13	0,12	— 0,19	42,86
1965.....	23 121	56	66	92	19 293	42 628	54,23	0,13	0,16	0,22	45,25
1966.....	20 997	47	141	84	20 689	41 958	50,04	0,11	0,34	0,20	49,31
1967.....	20 395	42	643	206	23 092	44 377	45,96	0,09	1,45	0,46	52,04
1968.....	21 347	40	1 655	95	27 124	50 261	42,47	0,08	3,29	0,19	53,97
1969.....	20 856	34	3 448	— 36	30 659	54 961	37,95	0,06	6,27	— 0,06	55,78
1970.....	18 927	30	5 456	225	34 133	58 771	32,14	0,05	9,29	0,38	58,14
1971.....	16 124	24	7 572	— 116	35 263	58 867	27,40	0,04	12,86	— 0,21	59,91
1972.....	16 395	21	9 378	— 129	38 156	63 821	25,69	0,03	14,69	— 0,20	59,79
1973.....	16 554	20	11 423	— 119	39 240	67 118	24,66	0,03	17,02	— 0,18	58,47
1974.....	17 653	24	13 301	21	34 527	65 526	26,94	0,04	20,30	0,03	52,69
1975 (i)	13 080	16	13 049	1 925	32 453	60 523	21,61	0,03	21,56	3,18	53,62

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administrate voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens voor het jaar 1974.
(b) Omrekeningscoëfficiënten op basis van de calorische onderwaarde : steenkolen (handelskwaliteiten), steenkoolagglomeraten en cokes : 7.000 kcal/kg; laagwaardige kolen : 5.000 kcal/kg; brandstofschiefers : naar gelang van hun calorieëninhoud; bruinkoolbriketten : 5.000 kcal/kg; netgas : aan de hand van de vooraf tot 1.000 kcal/m³ omgerekende statistieken; elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit : aan de hand van het gemiddelde aantal kcal, ingezet door alle klassieke thermische centrales om 1 kWh voort te brengen; ruwe petroleum en invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten : 10.000 kcal/kg.
(c) Verbruik van steenkolen en brandstofschiefers, invoersaldo en voorraadintering van steenkoolagglomeraten en cokes.
(d) Invoer van bruinkoolbriketten.
(e) Verbruik van het in België opgevangen mijngas en invoersaldo van netgas, waaronder aardgas vanaf 10 oktober 1966. Voor 1967 is de hoeveelheid ingevoerd Nederlands aardgas opgenomen uit de **Energiestatistieken** van het **Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen.**
(f) Produktie van elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit; het Belgisch aandeel in de produktie van de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer geteld.
(g) Hoeveelheid in de raffinaderijen verwerkte ruwe petroleum, invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten en positief verschil tussen de binnenlandse leveringen van geraffineerde produkten, enerzijds, de som van de voortgebrachte hoeveelheid en het invoersaldo van die produkten, anderzijds.
(h) Het totaal moet overeenkomen met de som van de posten « Verbruik der producenten primaire energie, verlies, omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » (rekening gehouden met de schommelingen der gekende voorraden) in de tabel « **Balans van de totale Energie** ».
(i) Voorlopige gegevens.

Zichtbaar verbruik van primaire energie
(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

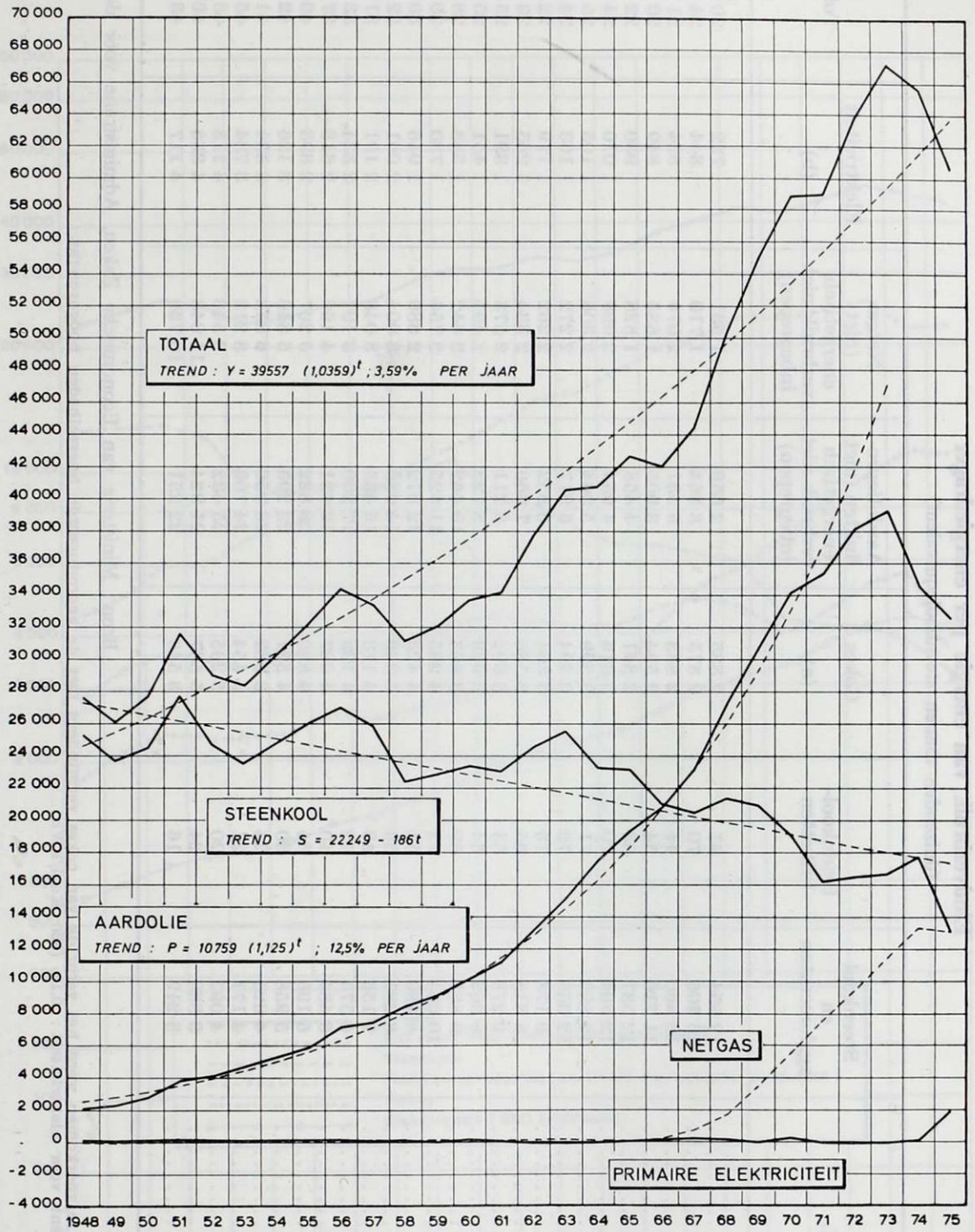

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

Eindverbruik van energie per energiedrager

(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

JAARTAL	Steenkool en -agglomeraten	Bruinkool-briketten	Cokes (a)	Aardolieprodukten (niet energetisch verbruik niet inbegrepen)	Netgas (niet energetisch verbruik niet inbegrepen)	Elektriciteit (b)	Totaal
1950	12 954	47	2 335	2 659	1 531	732	20 258
1951	15 206	70	2 875	3 364	1 710	844	24 069
1952	12 360	44	2 838	3 537	2 079	824	21 672
1953	11 710	54	2 594	3 905	1 685	849	20 797
1954	12 587	63	2 841	4 458	1 828	930	22 707
1955	12 804	70	3 316	4 954	2 098	1 010	24 252
1956	12 893	71	3 599	5 964	2 306	1 105	25 938
1957	12 058	76	3 494	5 917	2 272	1 163	24 980
1958	9 178	73	3 304	6 852	2 262	1 179	22 848
1959	8 818	65	3 588	7 366	2 334	1 265	23 436
1960	9 278	68	3 692	8 211	2 573	1 391	25 213
1961	9 062	64	3 663	8 722	2 494	1 451	25 516
1962	9 881	69	3 863	10 462	2 642	1 588	28 505
1963	10 664	72	4 265	11 325	2 754	1 730	30 810
1964	8 490	54	4 423	12 872	2 889	1 946	30 674
1965	8 287	56	4 339	14 683	3 004	2 061	32 430
1966	7 156	48	4 113	15 433	3 048	2 191	31 989
1967	6 575	42	4 193	17 290	3 197	2 334	33 631
1968	6 484	40	4 627	19 431	4 166	2 618	37 366
1969	6 196	34	4 880	20 822	5 207	2 893	40 032
1970	5 958	30	4 591	23 293	5 846	3 126	42 844
1971	4 325	24	3 982	23 056	6 852	3 334	41 573
1972	4 171	21	4 454	24 703	8 213	3 734	45 296
1973	4 097	20	5 285	25 432	9 546	4 113	48 493
1974	3 830	24	5 537	21 924	11 048	4 356	46 719
1975 (c)	3 219	16	3 546	22 251	10 739	4 117	43 888

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Om dubbel gebruik te voorkomen werd het verbruik van cokes verminderd met de geproduceerde hoeveelheden hoogovengas.
(b) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12 (860 Kcal/kWh).
(c) Voorlopige gegevens.

Eindverbruik van energie (a) per energiedrager

(duizenden tonnen steenkoolequivalent)

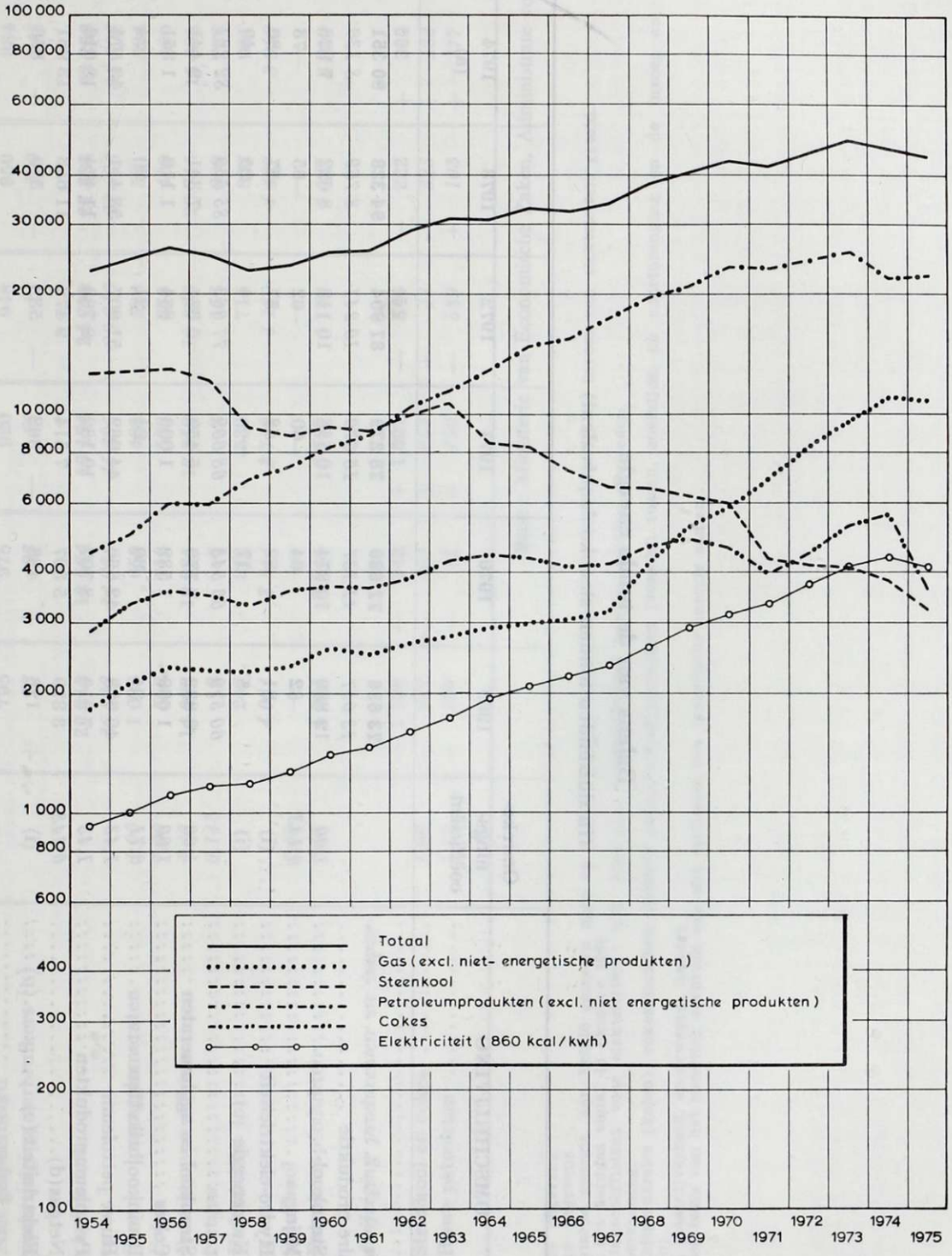

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Energie die niet aangewend werd voor de voortbrenging van een andere vorm van energie; exclusief de aanwending voor niet energetische doeleinden en het verlies bij verdeling.
Voor 1975 : voorlopige gegevens.

Balans van de totale energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekeningscoëfficiënt	1969	1970	1971	1972	1973	1974 (a)	1975 (b)
Middelen		**73 636**	**77 680**	**78 279**	**87 904**	**94 328**	**90 351**	**85 141**
Primaire produktie		*13 057*	*11 137*	*10 670*	*10 241*	*8 769*	*8 130*	*9 849*
— Steenkool	*1,00*	12 889	10 974	10 558	10 118	8 622	7 928	7 587
— Mijngas	*0,143*	82	64	60	62	65	73	62
— Hydro-elektriciteit	(i)	81	82	*52*	57	57	80	59
— Kernenergie (c)	(i)	5	17	—	4	25	49	2 141
Invoer		*60 579*	*66 543*	*68 609*	*77 663*	*85 559*	*82 221*	*75 292*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	6 832	7 779	5 459	6 384	7 341	9 441	6 266
— Cokes	*1,00*	1 669	1 532	1 006	864	1 110	1 351	601
— Bruinkoolbriketten	*0,71*	34	30	24	21	20	24	16
— Ruwe petroleum	*1,43*	40 623	42 660	44 062	51 607	53 411	43 575	42 009
— Petroleumprodukten	*1,43*	7 916	8 707	10 182	8 783	11 474	13 016	11 403
— Netgas (d)	*0,143*	3 379	5 397	7 514	9 472	11 653	13 961	13 634
— Elektriciteit (c)	(i)	126	438	362	532	550	853	1 363
Aanwending binnenland (e)		**54 509**	**59 458**	**59 118**	**63 660**	**67 217**	**67 795**	**59 551**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie (f)		*11 849*	*11 757*	*12 674*	*13 441*	*13 376*	*13 609*	*9 659*
Voorraadwijziging in omvormingsbe-								
Levering eindverbruikers		*43 119*	*48 957*	*46 145*	*50 213*	*53 792*	*51 845*	*50 060*
		8 681	8 430	8 055	9 195	10 129	10 407	..

Levering eindverbruikers		43 112	40 997	46 145	50 213	53 723	51 845	50 680
— IJzer- en staalnijverheid								..
— Overige industrieën		10 317	11 334	11 351	11 969	12 997	13 017	..
— Vervoer		5 286	5 913	6 126	6 551	6 814	6 422	..
— Huishoud sectoren en gelijkgest.		14 953	16 208	15 120	16 633	17 593	16 539	..
— Niet als energie aangewend		3 080	4 097	4 573	4 917	5 231	5 126	..
— Niet gespecifieerd		795	975	920	948	959	334	..
Voorraadwijziging verbruikers (h)		+ *77*	+ *23*	— *36*	— *15*	— *170*	+ *143*	— *47*
Verkoop buitenland		**20 313**	**18 564**	**19 154**	**24 790**	**27 333**	**22 256**	**24 893**
Uitvoer		*16 232*	*14 720*	*15 395*	*20 610*	*22 846*	*18 306*	*20 899*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	1 026	659	481	528	521	524	467
— Cokes	*1,00*	582	713	530	375	469	480	321
— Petroleumprodukten	*1,43*	14 363	13 031	13 852	18 836	20 745	15 608	17 826
— Netgas	*0,143*	13	5	2	156	309	733	647
— Elektriciteit	(i)	248	312	530	715	802	961	1 638
Bunker		*4 081*	*3 844*	*3 759*	*4 180*	*4 487*	*3 950*	*3 994*
— Steenkool	*1,00*	—	—	—	—	—	—	—
— Petroleumprodukten	*1,43*	4 081	3 844	3 759	4 180	4 487	3 950	3 994
Voorraadwijziging producenten en importeurs		**— 1 186**	**— 342**	**+ 1 007**	**— 546**	**— 222**	**+ 300**	**+ 697**
— Steenkool en cokes	*1,00*	— *987*	— *331*	+ *257*	+ *43*	— *325*	+ *123*	+ *500*
— Ruwe petroleum	*1,43*	— *199*	— *11*	+ *750*	— *589*	+ *103*	+ *177*	+ *197*

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administrate voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Voorlopige gegevens
(c) De elektrische energie, aan België geleverd door de Frans-Belgische kerncentrale van Chooz is bij de invoer van elektriciteit geteld.
(d) Inclusief het aardgas vanaf 10 oktober 1966.
(e) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(f) Verschilberekening.
(g) Elektriciteitscentrales (kolen), cokesfabrieken (kolen), petroleumraffinaderijen (verschil tussen, enerzijds, de voortbrenging en de invoer en, anderzijds, de leveringen).
(h) IJzer- en staalnijverheid, spoorwegen, handel.
(i) Raming op basis van het specifiek verbruik van alle centrales van thermische energie samen.

De eerste verwerking van ijzer- en staalprodukten vertoonde een minder grote teruggang, vermits het indexcijfer ervan verminderde met 21,5 %. Dit was vooral het gevolg van de relatief bevredigende activiteit in de vormstaalgieterijen waarvan het indexcijfer toenam met 7,5 %. De produktie van de ijzergieterijen daarentegen verminderde met 19,5 %, terwijl in de draadtrekkerij en koudwalserij een achteruitgang werd vastgesteld van dezelfde grootte-orde als bij de afgewerkte produkten van de ijzer- en staalnijverheid, namelijk 30,1 %.

Volgens Fabrimetal namen de leveringen in werkelijke prijzen af met 17,6 %. Bij de vormstaalgieterijen namen ze toe met 28,5 % maar bij de andere subsectoren verminderden ze, het sterkst in de belangrijkste, met name de draadtrekkerij en koudwalserij (— 26,5 %).

Ook het verloop van de bestellingen was ongunstig. In totaal namen deze af met 11,3 %, eveneens in werkelijke prijzen. Ook hier kenden de vormstaalgieterijen een verbetering, die evenwel slechts 6,6 % bereikte, terwijl voor de draadtrekkerij en koudwalserij zich een vermindering van 26,4 % voordeed.

De buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten liep eveneens sterk terug, zowel de invoer als de uitvoer. Wel was de vermindering van de invoer naar waarde (23,0 %) minder groot dan die van de uitvoer (— 28,0 %).

Het saldo van uitvoer min invoer bereikte slechts 95 311 miljoen frank, waar het in 1974 opgelopen was tot 136 180 miljoen frank.

De uitvoer van ingots en andere primaire vormen nam weinig af : 1,8 % naar waarde en 6,3 % naar volume. De vermindering was heelwat groter bij de walsprodukten, voornamelijk dan voor staven, plaatstaal en bandstaal waarvan de respectieve uitvoer naar waarde terugliep met 50,8 %, 29,1 % en 28,0 %.

Voor de invoer deed zich een tegengesteld verschijnsel voor. Deze van ingots en dergelijke verminderde met 33,6 % naar waarde en met 35,1 % naar volume, die van halffabrikaten, met uitzondering van walsdraad en andere draad, liep terug met iets meer dan 20 % naar waarde en ongeveer 15 % naar hoeveelheid.

De werkgelegenheid (zonder de eerste verwerking) verminderde in totaal met 4,7 % tot 60 095 eenheden. Het aantal bedienden bleef nagenoeg onveranderd, maar het aantal arbeiders nam af met 5,6 %, nl. 49 674 eenheden.

Het aantal gepresteerde arbeidsuren verminderde niet in dezelfde mate als de produktie. Het liep slechts terug met 19,2 % tot 77 831 000 uren, terwijl de produktie een achteruitgang van meer dan 30 % bereikte. Dit toont aan dat de produktiviteit in 1975 eveneens een sterke achteruitgang heeft gekend.

2. — *Nijverheid van de non-ferrometalen.*

Hoewel de produktie van non-ferrometalen evenzeer als die van de ijzer- en staalnijverheid afhankelijk is van de wereldconjunctuur, was de achter-

uitgang er in 1975 globaal genomen minder groot. Het algemeen produktie-indexcijfer van de sector verminderde met 9,5 %.

Dit is voornamelijk het gevolg van het feit dat de recessie in deze bedrijfstak veel vroeger is begonnen. De produktie begon al, volgens de seizoenverbeterde indexcijfers, te verminderen in de loop van het tweede kwartaal van 1974, toen de andere nijverheidstakken zich nog volop in de speculatieve hoogconjunctuur bevonden. Deze achteruitgang duurde tot het einde van 1974, maar vanaf februari 1975 begon de produktie opnieuw toe te nemen. De verbetering werd evenwel onderbroken door een nieuwe verzwakking tijdens de zomermaanden, die in het laatste kwartaal werd gevolgd door een nieuwe opleving.

De teruggang was iets groter bij de halffabrikaten dan bij de ruwe metalen. De absolute produktiecijfers van deze eerste liepen immers terug met 14,4 % en die van de ruwe metalen met 12,1 %.

Wat de ruwe metalen betreft, deed zich een belangrijke stijging voor van de tinproduktie (+ 31,1 %), die evenwel slechts een secundaire plaats inneemt in deze nijverheidstak. Bij de drie belangrijkste metalen was er één waarvan de produktie nog verbeterde, namelijk het lood (met 4,8 %). Die van het koper liep terug met 8,1 % en die van zinkstof en zink met respectievelijk 14,3 % en 23,4 %.

Bij de halffabrikaten heeft het vooral de vermindering van de voortbrenging van zinkprodukten en van aluminiumprodukten, met respectievelijk 41,3 % en 18,6 %, de grootste invloed gehad op de achteruitgang van de gehele groep. Ook de produktie van loodartikelen verminderde met 12,3 %, maar dit vertegenwoordigt slechts een klein gedeelte van het totaal. De produktie van halffabrikaten in koper hield het beste stand, vermits de achteruitgang van deze belangrijke groep beperkt bleef tot 3,8 %.

De buitenlandse handel nam veel sterker af dan de produktie. De invoer vertoonde immers naar waarde een achteruitgang van 36,5 %, en de uitvoer zelfs van 43 %. Het saldo van uitvoer min invoer nam evenwel, als gevolg van de algemene vermindering van de handel, af van — 13 057 miljoen frank in 1974 tot — 12 861 miljoen frank.

De invoer van erts verminderde met 6,6 % naar waarde en die van schroot met 41,5 %. Ook de invoer van ruwe metalen toonde een sterke achteruitgang van 44,4 %. Die van halffabrikaten liep slechts met 19,8 terug, voornamelijk onder invloed van de belangrijkste groep erin, de koperprodukten (— 29,3 %).

Ook voor de uitvoer was de achteruitgang het grootst bij de ruwe metalen (— 51,1 %). Die van halffabrikaten verminderde eveneens heel sterk, nl. met 30 %. In beide gevallen was het vooral de ontwikkeling van de uitvoer van het belangrijkste metaal, met name het koper, die de doorslag gaf. Deze verminderde immers met 53,1 % bij de ruwe metalen en met 41,6 % bij de halffabrikaten.

De werkgelegenheid nam minder sterk af dan de produktie. Het aantal arbeiders liep terug met 6,4 % tot 15 196 eenheden, terwijl het aantal bedienden verminderde met 1,4 % tot 4 299 eenheden. Dit bracht de totale gemiddelde tewerkstelling op 19 495 eenheden, wat 5,4 % lager was dan in 1975.

Het aantal gepresteerde arbeidsuren bereikte 24 299 000 uren, of 13,5 % minder dan in 1974. Procentueel daalde het aantal arbeidsuren iets sterker dan het produktie-indexcijfer. Hieruit kan men afleiden dat de produktiviteit in de sector van de non-ferrometalen in 1975 licht toenam.

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

In tegenstelling met de andere takken van de metaalnijverheid was de metaalverwerkende nijverheid een der bedrijfstakken die het minst de ongunstige gevolgen van de recessie onderging. De produktie nam er slechts met 4,1 % af en de resultaten van de buitenlandse handel, vielen in de gegeven omstandigheden, bijzonder gunstig uit.

Het verloop van de seizoenverbeterde indexcijfers laat zien dat de vermindering van de produktie in de loop van het laatste kwartaal van 1974 begon. Tijdens het eerste kwartaal van 1975 daalde de produktie verder met 3,4 % in vergelijking met het voorgaande kwartaal ; in het daaropvolgende kwartaal bleef ze nagenoeg stabiel, maar in het derde kwartaal deed zich een nieuwe inzinking voor met 5,8 %, die gevolgd werd door een verbetering met 3,2 % tijdens de laatste maanden van het jaar.

Het produktie-indexcijfer van de niet-mechanische produkten nam toe met 0,8 %. In deze groep deed zich wel een belangrijke vermindering voor bij de weinig bewerkte produkten (stamp- en smeedwerk, plaatbewerking) en de metalen toebehoren voor het bouwbedrijf, maar voor bruggen en vakwerk werd een toename met 3,6 % vastgesteld en voor wapens en munitie zelfs met 32,3 %.

De produktie van elektrische machines en toestellen daalde met 4,3 %, en die van niet-elektrische machines met 4,1 %. In deze laatste groep nam evenwel de produktie van de hef- en weegtoestellen en de toestellen voor diverse nijverheden, met ruim 3 % toe. In alle andere subsectoren registreerde men een min of meer belangrijke achteruitgang.

De produktie vervoermaterieel daalde met 4,1 %. Slechts die van motorvoertuigen nam toe, maar ze kwam niet tot het peil dat ze vóór de energiecrisis bereikte. De drie andere subsectoren : scheepsbouw, spoormaterieel en vliegtuigbouw kenden alle een teruggang.

De totale leveringen van de sector, met inbegrip van de eerste verwerking, namen toe met 7,0 % naar waarde. Rekening gehouden met een gemiddelde prijsstijging van 8,6 %, betekende dit toch nog een achteruitgang met 1,9 % in volume.

De grootste baisse merken we op bij de produkten van de eerste verwerking, met 17,6 % in werkelijke prijzen en, naar raming, met 24,1 % in volume.

Voor de duurzame verbruiksgoederen beliep de vermindering van de leveringen naar waarde slechts 0,5 % maar in volume betekende dit toch een vrij belangrijke achteruitgang. Voor elektrische consumptiegoederen en toebehoren van het bouwbedrijf werd een kleine vooruitgang geboekt naar waarde, terwijl de artikelen uit plaatijzer en de fietsen een vermindering van respectievelijk 5,4 % en 8,4 % kenden.

De toestand was globaal genomen heelwat gunstiger voor de leveringen van kapitaalgoederen die naar waarde toenamen met 9,3 % wat naar raming in volume een kleine verbetering met 0,7 % inhoudt.

Toch zijn er slechts enkele subsectoren waar de leveringen in volume toenamen : de metaalbouw en de machinebouw, de diverse mechanische constructies, de hef- en weegtoestellen en materieel voor burgerlijke bouwkunde en de landbouwtrekkers en machines. De leveringen van textielmaterieel bleven nagenoeg gelijk, terwijl de andere sectoren alle een min of meer belangrijke daling kenden naar volume, alhoewel er nergens een daling in werkelijke prijzen te noteren valt.

Bij het vervoermaterieel namen de leveringen toe met 19,5 % naar waarde maar, naar volume, wordt de stijging op 10,0 % geraamd. Voor de scheepsbouw en het spoorwegmaterieel bedroeg de toeneming naar waarde ongeveer 30 %, voor auto's en onderdelen 18,0 %. In deze laatste subsector werd evenwel slechts een gedeelte goedgemaakt van de vermindering die zich in 1974 als gevolg van de energiecrisis voordeed. Wel lagen er de leveringen naar waarde iets hoger dan in 1973, maar, rekening gehouden met een prijsstijging van ongeveer 25 %, betekende dit naar volume toch een daling met ongeveer 17 % bij vergelijking met datzelfde jaar.

De grootste toename van de leveringen deed zich voor in de sector wapens en vliegtuigbouw : + 45,6 % naar waarde, of ruim 34 % in volume.

Het relatief hoge peil van de leveringen en de produktie in de metaalverwerkende nijverheid was in grote mate het gevolg van de lange verzekerde activiteitsduur die kenmerkend is voor een aantal subsectoren, vooral dan die welke kapitaalgoederen produceren. Immers, heelwat ondernemingen konden in 1975 hun activiteit handhaven door te teren op de grote ordervoorraad uit de tijd van de hoogconjunctuur die tot half 1974 duurde.

De bestellingen in 1975 verliepen globaal genomen niet erg gunstig. De totale bestellingen, eerste verwerking inbegrepen, namen weliswaar toe met 3,3 % naar waarde, maar in volume betekende dit een vermindering met 4,8 %. Vooral de binnenlandse bestellingen bleven erg laag. Ze namen slechts toe met 0,8 % naar waarde, wat naar raming een daling met 7,2 % in volume inhoudt. De bestellingen voor de uitvoer daarentegen namen toe met 10,8 % naar waarde, d.i. met ongeveer 2 % in volume.

Ook hier was de achteruitgang het grootst voor de eerste verwerking (— 11,3 % naar waarde, — 18,3 % in volume). Bij de duurzame verbruiksgoederen bedroeg de vooruitgang in waarde slechts 0,8 % wat een vermindering met 6,7 % in volume impliceert. Slechts voor de elektrische consumptiegoederen namen de bestellingen reëel toe, terwijl ze in de andere subsectoren vrij sterk verminderden.

Bij de kapitaalgoederen bedroeg de toeneming van de bestellingen naar waarde slechts 3,4 % wat een kleine vermindering in volume betekent (— 4,7 %). Slechts in twee subsectoren namen de bestellingen in volume toe, nl. die van de drijfkrachtmachines, pneumatisch en hydraulisch materieel en de elektrische uitrustingen. In deze laatste werden belangrijke bestellingen geboekt voor telecommunicatiematerieel.

De grootste aangroei deed zich voor bij het vervoermaterieel : + 16,2 % naar waarde of + 7,0 % in volume. Zoals voor de leveringen verbeterden ook de bestellingen van auto's en onderdelen vrij sterk in vergelijking met het crisisjaar 1974, maar de achterstand op 1973 beliep naar volume toch nog ongeveer 18 %. In de scheepsbouw verminderden de bestellingen vrij gevoelig, maar voor het spoorwegmaterieel namen ze toe met meer dan 2/3, als gevolg van belangrijke opdrachten in verband met het moderniseren van de spoorwegen en de metro-inrichting.

De resultaten van de buitenlandse handel waren op zichzelf genomen bevredigend en als men ze vergelijkt met de crisissituatie in de andere bedrijfstakken, kunnen ze zeer goed genoemd worden.

De uitvoer nam naar waarde immers toe met 16,7 % tot 288,8 miljard frank en de invoer met 10,0 % tot 334,2 miljard frank. Het negatief saldo van uitvoer min invoer beliep 45,4 miljard frank, tegen 56,4 miljard frank in 1974.

Slechts voor de niet-mechanische produkten verminderde de uitvoerwaarde met 0,7 %, voornamelijk als gevolg van de sterke achteruitgang van de export van weinig bewerkte artikelen, in het bijzonder van metaaldraad en vlechtwerk. Voor de produkten van de elektrische constructie bereikte de groei van de uitvoer naar waarde 13,3 %, voor de niet-elektrische machines bedroeg hij 19,8 % en voor het transportmaterieel 22,5 %.

De belangrijkste exportartikelen vertoonden, met uitzondering van de metaaldraad en het vlechtwerk, alle een groei van de uitvoer naar waarde, die groter was dan de gemiddelde prijsstijging van 8,6 %. Het betreft hier elektrische motoren, transformatoren en dergelijke, radio- en t.v.-toestellen, communicatieapparatuur, landbouwmachines, machines voor burgerlijke bouwkunde, verwarmings- en koeltoestellen, autovoertuigen en onderdelen. In deze laatste sector was de toename van de uitvoer evenwel nog niet hoog genoeg om het verlies geleden in 1974 goed te maken.

Bij de niet-mechanische constructie nam de invoer iets sterker af dan de uitvoer (— 3,1 %). Voor de andere subsectoren lag de groei van de invoer

telkens lager dan die van de uitvoer, het laagst voor de niet-elektrische machines (+ 1,7) en het hoogst bij het transportmaterieel (+ 20,1) ; voor de elektrische machines bereikte de stijging 7,1 %.

Bij de niet-elektrische machines was de geringe groei van de invoer vooral het gevolg van de vermindering van de investeringen in heelwat bedrijfstakken als gevolg van de slechte conjunctuur. De grote toeneming van de invoer van transportmaterieel werd doortastend beïnvloed door de belangrijke aankopen van vliegtuigen, en door de grotere invoer van motoren en auto-onderdelen, dank zij de opleving in de auto-assemblage.

De totale tewerkstelling verminderde met 3,6 % tot 331 852 eenheden. Het aantal bedienden nam toe met 0,4 %, maar het aantal arbeiders liep terug met 4,8 %.

Het aantal gepresteerde arbeidsuren daalde met 9,7 % tot 399,2 miljoen. Dit was niet alleen het gevolg van de geslonken werkgelegenheid, maar ook van de gedeeltelijke werkloosheid en het verminderen van het aantal overuren.

Daar procentueel het aantal arbeidsuren sterker verminderde dan het produktie-indexcijfer en de leveringen naar volume, kan men besluiten dat de produktiviteit in de sector als geheel een duidelijke toeneming vertoonde.

Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld

LAND	Ruwstaalproduktie (duizenden tonnen)								Aandeel van de wereldproduktie (%)							
	1966	1968	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (a)	1966	1968	1970	1971	1972	1973	1974	1975 (a)
Duitse Bondsrep. ..	35 316	41 159	45 041	40 313	43 705	49 521	53 232	40 421	7,6	8,0	7,8	7,2	7,2	7,4	7,8	6,5
Frankrijk	19 594	20 403	23 774	22 843	24 054	25 270	27 020	21 524	4,2	4,0	4,1	4,1	4,0	3,8	4,0	3,5
Italië	13 639	16 964	17 277	17 452	19 813	20 995	23 798	21 866	3,0	3,3	3,0	3,1	3,3	3,1	3,5	3,5
Nederland	3 255	3 706	5 042	5 083	5 585	5 623	5 840	4 825	0,7	0,7	0,9	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8
België	8 911	11 568	12 607	12 445	14 532	15 522	16 225	11 586	1,9	2,2	2,2	2,2	2,4	2,3	2,4	1,9
Luxemburg	4 390	4 834	5 462	5 241	5 457	5 924	6 448	4 624	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
Europa-6	**85 105**	**98 634**	**109 203**	**103 376**	**113 147**	**122 855**	**132 563**	**104 846**	**18,4**	**19,1**	**18,9**	**18,4**	**18,7**	**18,3**	**19,4**	**16,9**
Veren. Koninkrijk ..	24 705	26 277	28 314	24 209	25 387	26 649	22 379	19 826	5,3	5,1	4,9	4,3	4,2	4,0	3,3	3,2
Ierland	57	66	80	80	77	116	110	82	—	—	—	—	—	—	—	—
Denemarken	405	460	473	471	498	453	535	657	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Europa-9	**110 272**	**125 437**	**138 070**	**128 136**	**139 109**	**150 073**	**155 587**	**125 311**	**23,8**	**24,3**	**23,9**	**22,8**	**23,0**	**22,4**	**22,8**	**20,2**
U.S.A.	124 700	121 900	122 120	111 780	123 770	139 870	135 290	109 120	27,0	23,6	21,1	19,9	20,4	20,9	19,8	17,6
U.S.S.R.	96 907	106 532	115 873	120 637	125 589	131 459	136 206	141 500	21,0	20,7	20,0	21,5	20,7	19,6	20,0	22,8
Japan	47 784	66 893	93 322	88 558	96 900	119 322	117 131	102 210	10,3	12,9	16,1	15,8	16,0	17,8	17,1	16,5
Andere landen (b) ..	83 137	95 838	109 715	112 889	118 132	129 776	138 086	141 859	17,9	18,6	18,9	20,0	19,9	19,4	20,3	22,9
WERELD (b)	**462 800**	**516 600**	**579 100**	**562 000**	**603 500**	**670 500**	**682 300**	**620 000**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Raming; de Volksrepubliek China niet inbegrepen.

Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land

JAARTAL	Ruwijzer (a)							Ruwstaal (b)						
	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U. België	B.L.E.U. Luxemburg	E.G.K.S.	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U. België	B.L.E.U. Luxemburg	E.G.K.S.
	A. — Hoogst mogelijke produktie in de loop van het jaar (in 1 000 t)													
1971	42 300	21 380	11 870	4 400	13 420	5 320	99 190	57 875	27 210	22 650	5 595	15 650	6 125	135 105
1972	42 700	21 970	12 470	4 900	14 025	5 370	101 435	57 000	27 640	25 280	5 920	16 740	6 185	138 765
1973	44 310	22 750	13 920	5 500	14 100	5 500	106 080	58 800	28 080	28 040	6 110	16 850	6 490	144 370
1974	46 095	25 160	13 755	5 000	14 390	5 730	110 130	60 415	30 525	28 860	6 105	17 795	6 720	150 420
1975 (c) ..	48 285	27 655	16 800	5 000	14 860	5 830	118 430	63 415	33 980	33 040	6 320	18 595	6 930	162 280
	B. — Werkelijke jaarlijkse produktie (in 1 000 t)													
1971	29 990	18 323	8 554	3 759	10 525	4 588	75 740	40 313	22 843	17 452	5 083	12 445	5 241	103 376
1972	32 003	18 988	9 446	4 289	11 895	4 671	81 293	43 705	24 054	19 813	5 585	14 532	5 457	113 147
1973	36 828	20 302	10 098	4 707	12 767	5 089	89 792	49 521	25 270	20 995	5 623	15 522	5 924	122 855
1974	40 221	22 517	11 761	4 804	13 152	5 468	97 924	53 232	27 020	23 798	5 840	16 225	6 448	132 563
1975	30 072	17 924	11 409	3 970	9 182	3 889	76 446	40 421	21 524	21 866	4 825	11 586	6 624	104 846
	C. — Verhouding van de werkelijke produktie tot hoogst mogelijke produktie $\frac{B}{A}$													
1971	70,9	83,7	72,1	85,4	78,4	86,2	76,4	69,7	84,0	77,1	90,8	79,5	85,6	76,5
1972	74,9	86,4	75,7	87,5	84,8	87,0	80,1	76,7	87,0	78,4	94,3	90,8	88,2	81,5
1973	83,1	89,2	72,5	85,6	90,5	92,5	84,6	84,2	90,0	74,9	92,0	92,1	91,3	85,1
1974	87,3	89,5	85,5	96,1	91,4	95,4	88,9	88,1	88,5	82,5	95,7	91,2	96,0	88,1
1975 (d) ..	62,3	64,8	67,9	79,4	61,8	66,7	64,5	63,7	63,3	66,2	76,3	62,3	66,7	64,6

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : Ijzer en Staal.

(a) Met inbegrip van spiegelijzer en hoogoven-ferromangaan.
(b) Blokken en vloeibaar staal voor staalgietwerk, met inbegrip van de produktie van de onafhankelijke staalgieterijen.
(c) Ramingen, aangegeven in het begin van het jaar. Voor de overige jaren werden de cijfers herzien op basis van de jaarlijkse investeringsenquête, teneinde met het juiste tijdstip van de inbedrijfstelling van nieuwe installaties of het stilleggen van oude installaties rekening te houden.
(d) Raming van de produktiecapaciteit.

Produktie van ruwijzer in de landen van de E.E.G. (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	België	Luxem-burg	Duitse Bonds-republ.	Frank-rijk	Italië	Neder-land	EUR.-6	EUR.-9 (b)
1965	8 436	4 145	26 990	15 766	5 501	2 364	63 202	..
1966	8 302	3 960	25 413	15 584	6 273	2 209	61 741	..
1967	8 994	3 960	27 366	15 692	7 312	2 579	65 902	..
1968	10 448	4 308	30 305	16 414	7 842	2 821	72 139	..
1969	11 313	4 865	33 764	18 128	7 795	3 461	79 326	..
1970	10 955	4 810	33 627	19 128	8 354	3 594	80 467	..
1971	10 525	4 588	29 990	18 323	8 554	3 759	75 740	91 388
1972	11 895	4 670	32 003	18 988	9 446	4 289	81 293	96 861
1973	12 767	5 089	36 828	20 302	10 098	4 707	89 792	106 858
1974	13 152	5 468	40 221	22 517	11 761	4 804	97 924	112 079
1975 (c) ...	9 182	3 889	30 074	17 924	11 409	3 970	76 448	88 586

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Nettoproduktie. Inclusief spiegelijzer en koolstofrijk ferromangaan, ook uit elektrische ruwijzer-ovens, en voor de Duitse Bondsrepubliek inclusief hoogovens-ferrosilicium; exclusief omgesmolten ruwijzer.
(b) Verbeterde gegevens per maand en per kalenderjaar voor het Verenigd Koninkrijk.
(c) Voorlopige gegevens.

Enkele elementen van de ijzer- en staaleconomie

(duizenden tonnen)

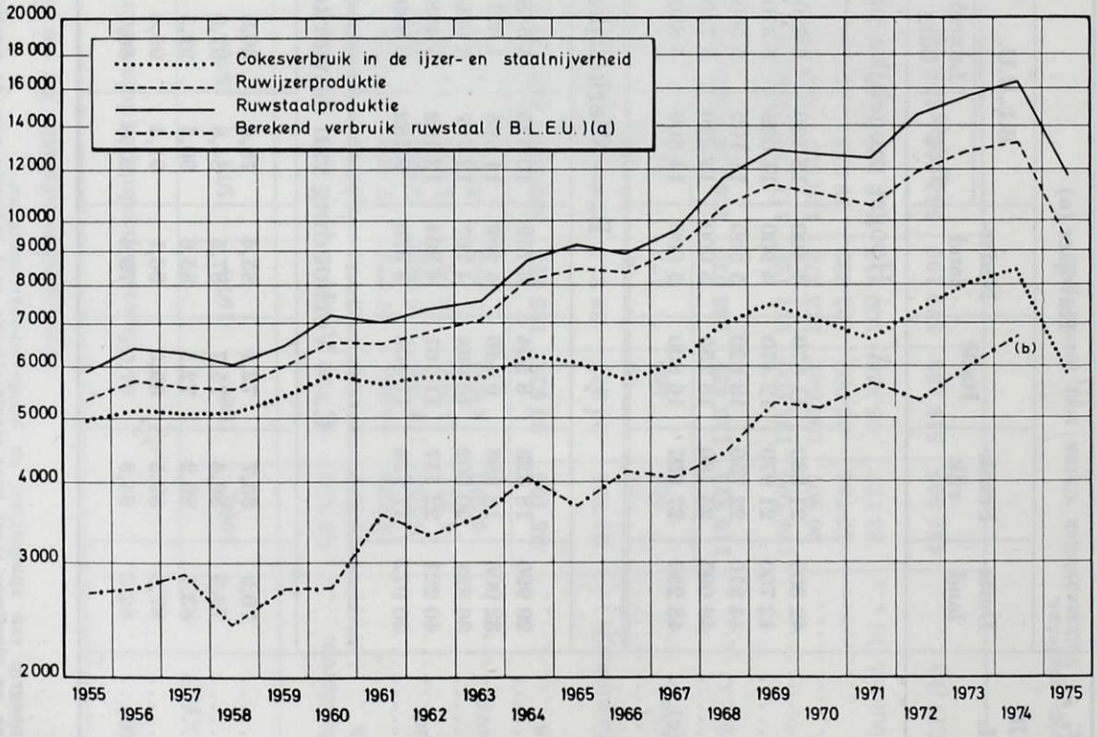

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Alleen rekening houdend met de produkten die vallen onder het Verdrag van Parijs, waarbij de E.G.K.S. werd opgericht.
(b) Niet beschikbaar voor 1975.

Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
	WAARDE (miljoenen franken)									
IJzererts	9 497	8 543	9 925	13 065	10 549	43	4	28	36	71
Schroot	1 119	1 746	1 980	4 325	2 702	912	753	1 532	3 527	1 934
Ruwijzer	612	557	799	1 390	1 098	68	41	79	78	85
IJzerlegeringen	1 553	1 580	2 069	3 433	3 473	1 233	1 347	1 736	3 270	2 277
Ingots en andere halffabrikaten	4 590	5 230	6 997	10 035	6 664	8 537	11 164	13 755	19 656	19 297
Staven en profielen van ijzer of staal	4 855	4 627	6 929	10 863	8 685	33 444	36 253	48 347	69 110	44 420
w.o. : walsdraad	(1 413)	(1 331)	(1 863)	(4 246)	(1 568)	(3 294)	(3 404)	(3 769)	(5 919)	(4 536)
staven	(1 272)	(1 138)	(2 118)	(3 406)	(3 347)	(12 895)	(12 875)	(17 346)	(25 725)	(12 645)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	5 382	5 466	7 037	9 734	7 578	32 260	39 089	50 285	74 574	52 894
Bandijzer en bandstaal	811	929	1 530	1 920	1 479	6 335	6 701	8 459	10 648	7 664
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	305	422	693	1 231	911	5 396	5 770	7 006	10 321	8 574
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	86	88	97	357	225	769	517	791	1 313	1 459
	GEWICHT (tonnen)									
IJzererts	28 151 800	28 078 151	32 416 546	33 427 241	25 520 025	75 362	2 983	76 730	69 154	70 731
Schroot	631 860	826 575	697 836	871 331	708 232	458 373	393 979	559 078	747 264	531 826
Ruwijzer	161 811	159 792	234 630	233 091	115 932	17 322	10 341	18 560	11 640	155 855
IJzerlegeringen	142 305	164 108	201 617	223 670	153 907	61 129	64 122	88 178	75 921	58 753
Ingots en andere halffabrikaten	855 971	1 061 977	1 232 143	1 271 404	825 511	1 694 386	2 211 300	2 423 243	2 569 437	2 407 338
Staven en profielen van ijzer of staal	586 003	585 919	764 215	858 434	738 789	5 154 835	5 728 659	6 466 049	6 519 816	4 532 335
w. o. : walsdraad	(206 243)	(200 891)	(237 987)	(383 399)	(148 207)	(504 925)	(541 958)	(507 545)	(542 973)	(500 484)
staven	(168 212)	(160 647)	(252 428)	(267 901)	(325 067)	(2 006 773)	(2 084 410)	(2 314 399)	(2 375 632)	(1 313 821)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	562 389	596 341	669 147	709 764	605 930	4 017 471	4 871 087	5 334 967	5 906 852	4 375 188
Bandijzer en bandstaal	74 045	89 060	126 811	116 978	100 770	894 975	848 385	921 684	849 156	597 638
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	17 385	29 287	44 975	60 043	41 320	372 556	412 662	450 075	449 750	343 635
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	8 299	7 863	6 725	32 547	12 042	111 111	80 893	102 168	119 188	95 467

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — IJzererts : T.C.I.H. 281.3; schroot : T.C.I.H. 282; ruwijzer : T.C.I.H. 671.1 + 671.2; ijzerlegeringen : T.C.I.H. 671.4 + 671.5; ingots en...; — T.C.I.H. 671.3 + 672; staven en profielen... : T.C.I.H. 673; walsdraad : T.C.I.H. 673.11 + 673.13; staven : T.C.I.H. 673.21 + 673.22; universaalplaten... : T.C.I.H. 674; brandijzer en brandstaal : T.C.I.H. 675; ijzer- en staaldraad... : T.C.I.H. 677; rails... : T.C.I.H. 676. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koopererts	519	336	593	766	613	—	30	2	50	49
— looderts	924	830	803	1 197	1 155	18	—	—	25	—
— zinkerts	2 341	2 461	3 190	4 889	5 393	117	353	328	683	235
— mangaanerts	613	452	513	742	663	15	7	9	36	62
— tinerts	894	752	696	930	1 175	95	105	29	169	103
— andere ertsen	488	393	881	2 432	1 229	155	109	272	204	330
Schroot	4 728	4 103	7 049	13 025	7 625	1 887	1 830	2 612	3 808	2 085
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	5 083	4 908	5 553	7 569	5 546	132	206	490	659	287
— koper	16 771	15 608	25 020	32 758	19 797	15 051	12 977	21 458	25 718	12 051
— tin	272	283	282	934	444	469	354	350	557	484
— lood	313	274	235	618	358	705	704	1 218	1 413	1 059
— zink	555	657	1 437	2 352	680	2 072	3 365	4 673	6 622	5 477
— andere	2 317	2 714	5 862	6 404	1 309	2 473	3 078	4 889	5 559	505
Halffabrikaten :										
— in aluminium	1 820	2 143	2 827	3 928	3 179	5 570	5 931	6 952	8 988	7 656
— in koper	1 146	1 295	1 980	2 921	2 066	6 973	7 369	11 338	14 711	8 598
— in tin	34	35	44	66	69	15	16	37	30	21
— in lood	54	59	60	130	122	118	127	114	171	130
— in zink	91	196	275	409	346	231	217	241	330	232
— andere	415	336	533	980	978	28	23	75	260	504

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Koopererts : T.C.I.H. 283.11; looderts : T.C.I.H. 283.4; zinkerts : T.C.I.H. 283.5; mangaanerts : T.C.I.H. 283.7; tinerts : T.C.I.H. 283.6; andere ertsen : T.C.I.H. 283.22 + 283.3 + 283.91 + 283.92 + 283.99 + 285.02 + 286.0; schroot : T.C.I.H. 284. Ruwe metalen : aluminium, T.C.I.H. 684.1; koper, T.C.I.H. 682.13 + 682.19; tin, T.C.I.H. 687.1; lood, T.C.I.H. 685.1; zink, T.C.I.H. 686.1; andere, T.C.I.H. 683.1 + 683 + 689.31 + 689.5. Halffabrikaten : in aluminium, T.C.I.H. 684.21 + 684.22 + 684.23 + 684.24 + 684.25 + 684.26; in koper, T.C.I.H. 682.21 + 682.22 + 682.23 + 682.24 + 682.25 + 682.26; in tin, T.C.I.H. + 687.21 + 687.22 + 687.23 + 687.24; in lood, T.C.I.H. 685.21 + 685.22 + 685.23 + 685.24; in zink, T.C.I.H. 686.21 + 686.22 + 686.23 + 691.3; andere, T.C.I.H. 683.21 + 683.22 + 683.23 + 683.24 + 689.32 + 689.33 + 689.41 + 689.42. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koperertS	37 594	25 447	30 990	32 406	46 651	29	1 944	42	1 004	4 399
— looderts	96 665	113 813	105 161	88 030	90 268	1 758	23	526	4 866	2
— zinkerts	529 123	554 571	636 923	644 850	610 984	22 645	57 704	50 579	68 950	22 669
— mangaanerts	463 347	356 520	423 991	400 246	313 263	6 225	3 040	2 846	7 634	8 886
— tinerts	6 591	6 211	5 688	5 281	7 210	737	860	224	749	632
— andere ertsen	49 207	31 463	34 109	45 343	30 354	5 149	6 749	1 340	1 440	907
Schroot	364 196	296 976	346 325	387 070	310 578	139 131	148 181	180 892	176 091	154 517
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	194 423	209 232	234 740	253 005	188 175	5 216	8 446	20 220	20 297	9 972
— koper	396 958	399 206	443 098	393 191	405 126	282 805	271 594	328 376	301 230	255 891
— tin	1 627	1 719	1 568	2 960	1 755	2 724	2 107	1 941	1 849	1 906
— lood	22 243	17 497	13 614	24 786	20 336	49 255	46 596	68 016	52 868	60 488
— zink	35 046	39 295	67 021	69 592	23 885	126 752	192 679	221 678	193 632	180 211
— andere	16 761	19 350	28 241	29 145	8 464	10 961	13 416	19 680	18 860	1 951
Halffabrikaten :										
— in aluminium	37 108	48 076	60 939	70 110	52 139	150 981	165 456	182 045	195 969	164 884
— in koper	14 424	17 632	22 913	25 468	25 767	115 040	131 169	158 076	151 188	146 003
— in tin	203	202	280	259	299	82	93	377	511	118
— in lood	1 504	1 691	1 631	2 936	2 074	5 957	6 602	4 915	4 406	4 368
— in zink	4 563	8 154	10 482	10 903	9 755	10 118	8 955	8 797	7 879	5 973
— andere	2 080	1 861	2 262	3 912	3 775	132	57	165	245	301

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 124.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Produktie van non-ferrometalen

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	251,1	261,6	234,8	212,7	259,7	281,1	293,6	225,0
Koper	340,9	300,9	353,1	328,1	325,8	378,0	388,3	357,0
Lood	110,1	112,4	104,1	93,9	106,6	113,7	109,6	114,9
Tin	6,0	6,7	5,7	6,2	5,8	5,4	4,2	5,5
Cadmium (a)	..	..	1,1	0,9	1,2	1,1	1,0	1,0
Aluminium en diversen	5,8	7,1	5,9	4,9	5,9	11,8	11,1	8,2
Zinkstof	..	40,2	44,5	46,3	44,6	44,8	54,0	46,3
Totaal ...	**713,8**	**728,9**	**749,1**	**693,0**	**749,6**	**835,9**	**861,9**	**757,9**
Halffabrikaten :								
Koper	160,7	181,2	190,2	191,4	200,7	212,0	226,4	217,7
Lood	21,7	22,3	19,6	20,2	20,7	19,7	17,9	15,7
Aluminium	159,6	178,7	181,8	202,5	222,8	267,4	255,8	208,1
Zink	..	..	43,4	37,9	41,1	47,6	50,4	29,6
Diversen (b)	49,2	49,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,2	1,1
Totaal ...	**391,1**	**432,1**	**436,0**	**453,0**	**486,6**	**548,0**	**551,7**	472,3

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Tot 1969 was cadmium begrepen in de rubriek « Aluminium en diversen ».
(b) Tin, antimonium, cadmium, kobalt, nikkel, enz.; vanaf 1970 is zink niet meer begrepen in de rubriek « Diversen ».

Nijverheid der non-ferrometalen

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

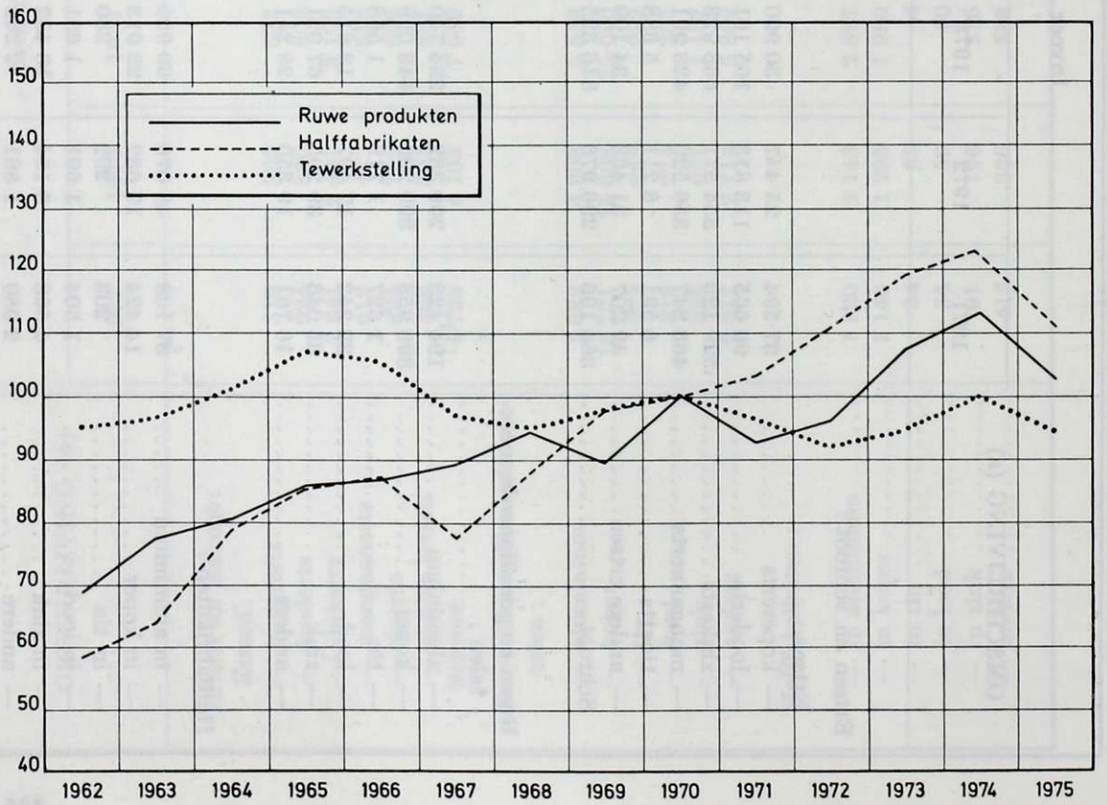

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheid der non-ferrometalen

Ruwe produkten

Voortschrijdende driemaandsgemiddelden
(1970 = 100)

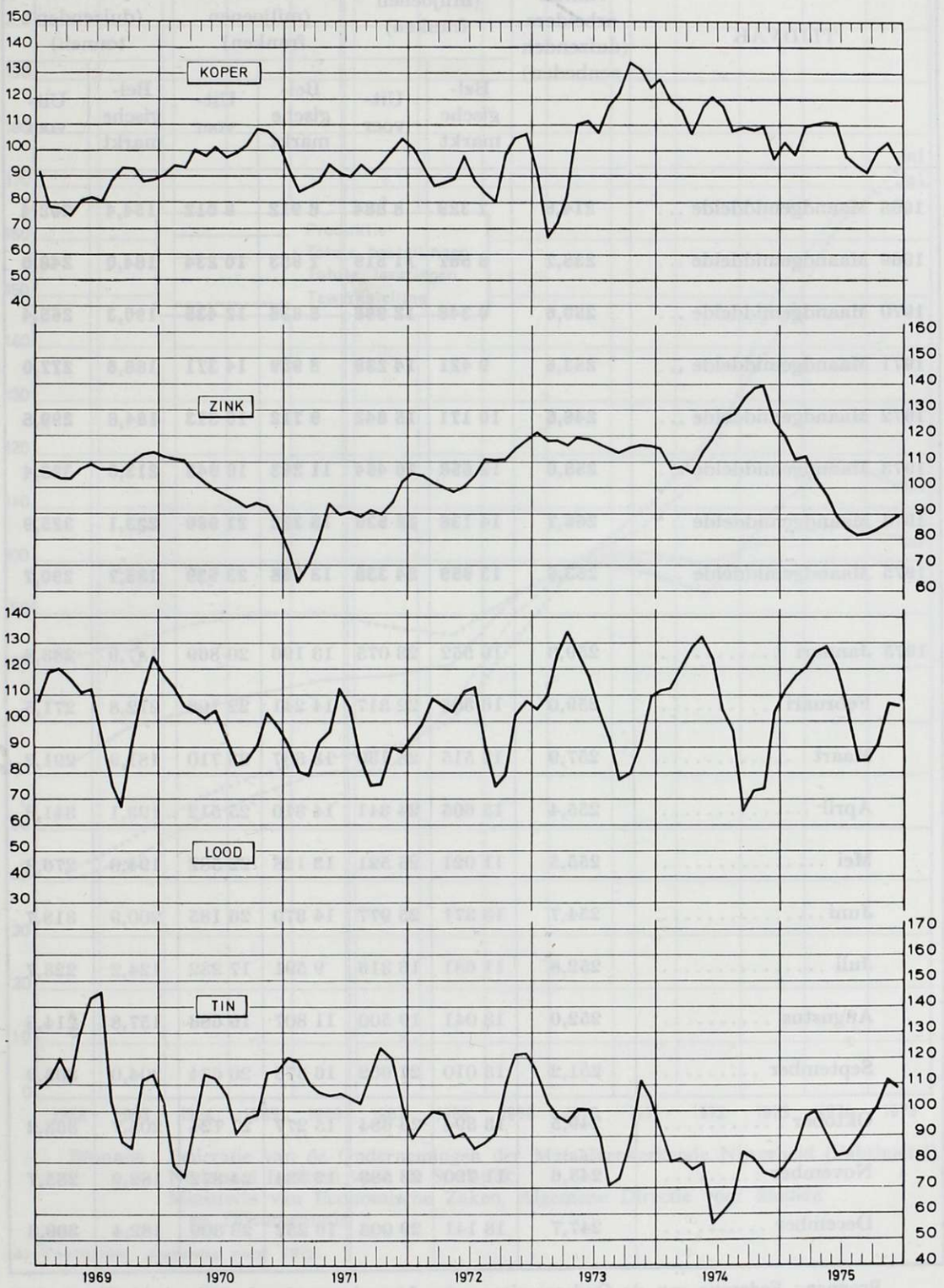

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid (a)

Bestellingen en leveringen

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden eenheden)	Geboekte bestellingen (miljoenen franken)		Leveringen			
				Waarde (miljoenen franken)		Gewicht (duizenden tonnen)	
		Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer
1968 Maandgemiddelde ...	**214,6**	**7 329**	**8 884**	**6 912**	**8 012**	**154,4**	**202,4**
1969 Maandgemiddelde ...	**235,7**	**8 567**	**11 519**	**7 883**	**10 234**	**184,0**	**248,0**
1970 Maandgemiddelde ...	**250,6**	**9 348**	**12 998**	**8 835**	**12 435**	**190,3**	**265,4**
1971 Maandgemiddelde ...	**253,6**	**9 421**	**14 238**	**8 929**	**14 371**	**186,6**	**277,0**
1972 Maandgemiddelde ...	**246,6**	**10 171**	**15 842**	**9 712**	**16 313**	**184,8**	**299,5**
1973 Maandgemiddelde ...	**258,6**	**12 658**	**20 454**	**11 263**	**18 943**	**213,0**	**328,4**
1974 Maandgemiddelde ...	**266,7**	**14 136**	**22 536**	**13 322**	**21 080**	**223,1**	**325,9**
1975 Maandgemiddelde ...	**253,6**	**13 959**	**24 338**	**13 688**	**23 539**	**185,7**	**290,7**
1975 Januari	259,3	16 552	23 075	13 196	20 869	187,9	283,8
Februari	259,0	16 385	22 317	14 241	22 108	212,8	271,5
Maart	257,9	13 515	28 130	13 667	23 710	181,9	291,2
April	255,4	15 605	24 341	14 310	25 512	193,1	341,3
Mei	255,5	11 021	25 521	13 128	22 582	194,0	276,3
Juni	254,7	13 371	25 977	14 370	26 185	200,9	318,7
Juli	252,8	11 681	16 316	9 591	17 282	124,2	223,7
Augustus	252,0	13 041	19 500	11 307	16 683	157,8	214,8
September	251,2	13 010	27 602	16 378	26 634	204,0	308,9
Oktober	249,5	13 394	26 684	15 277	27 724	205,7	363,2
November	248,6	11 790	23 583	12 534	24 872	182,9	285,7
December	247,7	18 141	29 003	16 252	28 309	182,4	309,3

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ondernemingen met ten minste 5 arbeiders.

Metaalverwerkende nijverheid

Produktie, bestellingen, totale leveringen en tewerkstelling

(1970 = 100)

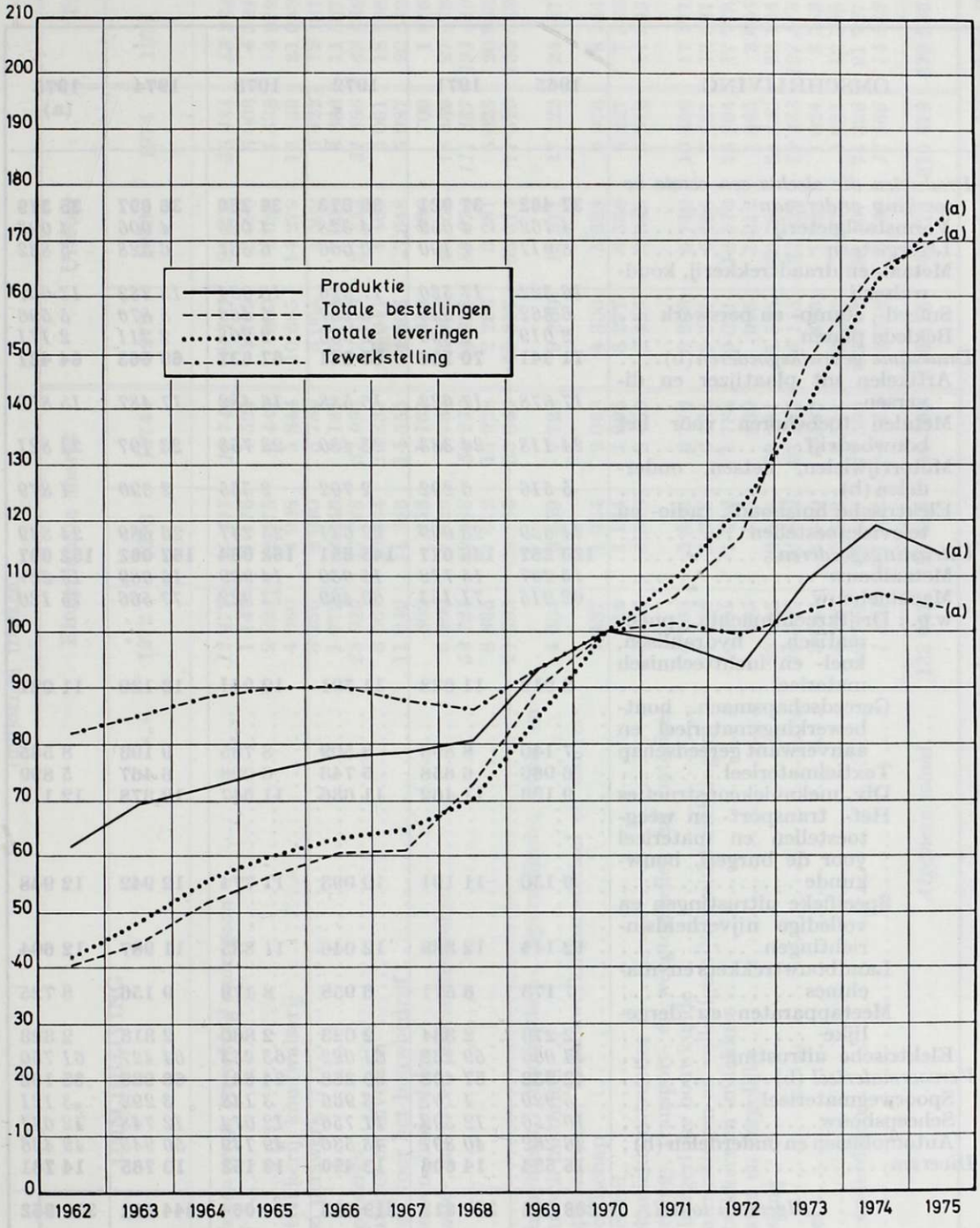

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Voorlopige gegevens voor 1975.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren

(maandgemiddelden in eenheden)

OMSCHRIJVING	1965	1971	1972	1973	1974	1975 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**37 482**	**37 021**	**35 873**	**36 350**	**36 897**	**35 379**
Vormstaalgieterij	*4 762*	*4 659*	*4 328*	*4 025*	*4 006*	*4 093*
IJzergieterij	*8 017*	*7 190*	*6 666*	*6 567*	*6 528*	*5 882*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*16 322*	*17 520*	*17 526*	*18 084*	*18 282*	*17 637*
Smeed-, stamp- en perswerk	*6 362*	*5 646*	*5 287*	*5 466*	*5 870*	*5 596*
Beklede platen	*2 019*	*2 006*	*2 066*	*2 208*	*2 211*	*2 171*
Duurzame gebruiksgoederen (b)	**71 941**	**70 706**	**65 361**	**67 837**	**69 663**	**64 427**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*17 678*	*17 022*	*16 588*	*16 482*	*17 487*	*15 878*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*24 118*	*24 383*	*23 430*	*23 753*	*23 197*	*21 821*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen (b)	*5 516*	*6 292*	*2 702*	*2 355*	*2 390*	*1 879*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*24 629*	*23 009*	*22 641*	*25 247*	*26 589*	*24 849*
Uitrustingsgoederen	**120 267**	**146 077**	**145 551**	**152 084**	**157 082**	**152 097**
Metaalbouw	*13 287*	*15 712*	*15 030*	*14 909*	*15 089*	*15 227*
Machinebouw	*62 915*	*71 133*	*69 499*	*73 922*	*77 566*	*75 120*
w.o. : Drijfkrachtmachin., pneumatisch, hydraulisch, koel- en luchttechnisch materieel	8 913	11 638	11 591	12 944	13 130	11 921
Gereedschapsmach., houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	7 140	8 896	8 509	8 785	9 193	8 585
Textielmaterieel	6 986	6 658	5 743	6 098	6 467	5 899
Div. mekaniekconstructies	9 133	11 462	11 636	11 647	12 378	12 115
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerl. bouwkunde	9 150	11 191	10 993	11 774	12 942	12 948
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	12 144	12 383	12 046	11 835	11 987	12 604
Landbouwtrekkers en -machines	7 173	6 571	6 958	8 479	9 156	8 725
Meetapparaten en dergelijke	2 276	2 334	2 023	2 360	2 313	2 323
Elektrische uitrusting	*44 065*	*59 232*	*61 022*	*63 253*	*64 427*	*61 750*
Vervoermaterieel (b)	**42 938**	**57 403**	**59 258**	**64 641**	**66 985**	**65 168**
Spoorwegmaterieel	*5 920*	*4 107*	*3 966*	*3 148*	*3 292*	*3 121*
Scheepsbouw	*10 756*	*12 399*	*11 756*	*12 074*	*12 748*	*12 611*
Automobielen en onderdelen (b)	*26 262*	*40 897*	*43 536*	*49 149*	*50 945*	*49 436*
Diversen	**15 594**	**14 606**	**13 490**	**13 152**	**13 785**	**14 781**
Algemeen totaal	**288 222**	**325 813**	**319 533**	**334 064**	**344 412**	**331 852**
w.o. : *Arbeiders*	**229 556**	**253 643**	**246 631**	**258 639**	**266 698**	**253 800**
Bedienden	**58 666**	**72 170**	**72 902**	**75 425**	**77 714**	**78 052**

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Wegens herziening van de definitie in de subsectoren motorfietsen, fietsen en onderdelen en auto's en onderdelen zijn de gegevens van deze reeksen tot en met 1972 niet vergelijkbaar met deze van 1973, 1974 en 1975.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt			Uitvoer			Totaal	
	1972	1973	1974	1972	1973	1974	1974	1975 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*12 477*	*15 417*	*19 746*	*22 141*	*28 905*	*35 488*	*55 234*	*49 011*
Vormstaalgieterij	1 147	1 176	1 521	1 799	2 080	3 003	4 524	4 824
IJzergieterij	2 222	2 575	3 441	809	1 036	1 538	4 979	3 665
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	4 080	4 908	5 844	10 685	14 279	16 139	21 983	20 843
Smeed-, stamp- en perswerk	3 256	4 310	5 759	3 064	4 509	6 422	12 181	8 974
Beklede platen	1 772	2 448	3 181	5 784	7 001	8 386	11 567	10 705
Duurzame gebruiksgoederen	*28 019*	*33 746*	*37 093*	*22 770*	*27 334*	*31 596*	*68 689*	*69 626*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	8 661	10 584	12 837	3 041	4 461	6 061	18 898	15 952
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	11 949	14 383	14 355	4 308	5 348	5 987	20 342	20 421
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	809	953	1 167	619	666	709	1 876	1 811
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	6 600	7 826	8 734	14 802	16 859	18 839	27 573	31 442
Uitrustingsgoederen	*54 125*	*66 266*	*82 253*	*64 698*	*89 375*	*111 387*	*193 640*	*200 422*
Metaalbouw	8 865	11 412	15 928	2 236	3 281	5 025	20 953	20 980
Machinebouw	21 655	28 186	33 044	40 917	55 314	71 519	104 563	100 966
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	4 654	6 559	7 725	9 200	13 511	17 122	24 847	28 617
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	1 437	1 934	2 068	4 300	5 623	6 876	8 944	7 152
Textielmaterieel	818	1 134	1 096	3 277	6 538	6 227	7 323	5 391
Diverse mekaniekconstructies	4 356	5 596	6 483	2 455	3 349	5 512	11 995	9 850
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	4 768	5 886	6 715	6 288	6 740	10 456	17 171	19 353
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	4 036	5 075	6 334	5 331	6 168	7 487	13 821	11 642
Landbouwtrekkers en -machines	981	1 412	1 784	9 071	12 173	15 994	17 778	16 431
Meetapparaten en dergelijke	605	590	839	995	1 212	1 845	2 684	2 530
Elektrische uitrusting	23 605	26 668	33 281	21 545	30 780	34 843	68 124	78 476
Vervoermaterieel	*26 035*	*34 909*	*28 445*	*76 153*	*93 120*	*79 433*	*107 878*	*125 365*
Spoorwegmaterieel	3 044	3 840	2 529	435	1 089	1 024	3 553	6 475
Scheepsbouw	4 270	12 382	8 517	2 017	4 834	4 081	12 598	11 383
Automobielen en onderdelen	18 721	18 687	17 399	73 701	87 197	74 328	91 727	107 507
Diversen	*1 391*	*1 321*	*1 823*	*4 348*	*6 639*	*12 566*	*14 389*	*10 456*
Algemeen totaal...	**122 047**	**151 659**	**169 360**	**190 110**	**245 373**	**270 470**	**439 830**	**454 880**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt			Uitvoer			Totaal	
	1972	1973	1974	1972	1973	1974	1974	1975 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*13 111*	*15 104*	*20 469*	*24 358*	*28 912*	*41 039*	*61 507*	*50 690*
Vormstaalgieterij	1 282	1 091	1 417	1 964	1 879	2 379	3 796	4 878
IJzergieterij	2 294	2 525	3 343	855	906	1 322	4 665	4 202
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	4 200	4 866	6 649	12 964	15 677	22 317	28 965	21 277
Smeed-, stamp- en perswerk	3 259	4 064	5 540	2 985	4 000	6 056	11 596	9 374
Beklede platen	2 076	2 558	3 520	5 590	6 450	8 965	12 485	10 959
Duurzame gebruiksgoederen	*28 176*	*32 548*	*37 685*	*20 841*	*25 665*	*31 864*	*69 550*	*69 193*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	8 420	9 847	12 244	3 110	4 320	5 668	17 913	16 592
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	12 204	13 722	14 965	4 159	5 187	6 047	21 012	21 309
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	958	1 132	1 365	874	847	911	2 276	2 084
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	6 594	7 847	9 111	12 698	15 311	19 238	28 349	29 208
Uitrustingsgoederen	*51 516*	*58 938*	*76 383*	*63 790*	*75 210*	*93 276*	*169 659*	*185 471*
Metaalbouw	8 692	9 814	13 820	2 474	2 524	3 239	17 059	18 838
Machinebouw	23 255	24 800	31 723	39 927	47 281	60 913	92 636	103 076
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	5 452	6 027	7 540	8 476	10 831	13 496	21 036	21 844
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	1 496	1 788	2 127	4 525	5 053	6 274	8 401	8 574
Textielmaterieel	867	964	1 119	3 005	4 003	5 266	6 385	6 912
Diverse mekaniekconstructies	4 665	5 222	6 298	2 325	2 964	4 081	10 379	11 878
Hef-, bewerking-, transport- en weegtoestellen en materieel voor deburgerlijke bouwkunde	4 272	4 800	6 668	6 475	7 479	10 130	16 798	20 280
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	4 735	4 123	5 584	5 290	5 402	6 764	12 348	12 867
Landbouwtrekkers en -machines	1 128	1 301	1 674	8 926	10 419	13 442	15 116	18 490
Meetapparaten en dergelijke	640	575	713	905	1 130	1 460	2 173	2 231
Elektrische uitrusting	19 569	24 324	30 840	21 389	25 405	29 124	59 964	63 557
Vervoermaterieel	*22 717*	*26 667*	*25 874*	*81 650*	*91 865*	*80 014*	*105 888*	*126 519*
Spoorwegmaterieel	2 577	3 347	2 787	675	254	855	3 642	4 834
Scheepsbouw	1 724	5 219	5 657	6 018	4 621	4 536	10 193	13 105
Automobielen en onderdelen	18 416	18 101	17 430	74 957	86 990	74 623	92 053	108 580
Diversen	*1 021*	*955*	*1 387*	*5 121*	*4 535*	*6 768*	*8 155*	*11 876*
Algemeen totaal	**116 541**	**134 212**	**161 798**	**195 760**	**226 187**	**252 961**	**414 759**	**443 749**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal).
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor

(eenheden)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Auto's voor personenvervoer :										
— voor gemeenschappelijk vervoer	269	206	192	174	137	1 206	1 432	1 599	1 789	1 910
— overige	180 872	233 753	271 338	276 870	311 826	727 235	808 458	838 582	689 802	740 636
Auto's voor goederenvervoer	15 930	17 721	20 633	24 719	23 869	66 275	69 098	79 878	79 400	62 219
Motorrijwielen	12 765	18 027	25 181	30 332	20 176	10 832	7 270	6 136	2 874	473
Rijwielen met hulpmotor	50 214	54 654	60 670	72 744	56 971	59 104	44 990	52 301	48 544	49 989
Motorscooters	1 154	1 012	191	244	229	10	9	10	7	148
Rijwielen zonder motor	63 056	85 174	106 568	137 834	126 414	69 133	121 137	101 382	97 940	42 293

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Gemeenschappelijk vervoer : D.T. 8702.03 + 8702.12; overige : D.T. 8702.21 + 8702.23 + 8702.25; auto's voor goederenvervoer : D.T. 8702.60 + 8702.71 + 8702.75 + 8702.81 + 8702.85 + 8702.86; motorrijwielen : D.T. 8709.59; rijwielen met hulpmotor : D.T. 8709.10; motorscooters : D.T. 8709.51; rijwielen zonder motor : D.T. 8710.00. — Overeenstemmende gegevens gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Niet-mechanische produkten	**22 703**	**21 537**	**25 271**	**37 219**	**36 082**	**22 033**	**24 634**	**29 222**	**38 172**	**37 913**
Werken van metaaldraad	2 174	1 997	2 517	3 635	3 288	6 553	7 076	8 332	11 406	9 464
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	2 665	2 927	3 474	4 080	4 366	1 262	1 325	1 498	1 773	1 557
Metalen constructiewerken	2 834	2 581	2 962	4 671	5 503	2 368	3 023	3 552	4 281	4 952
Buizen en recipiënten	5 556	4 919	5 351	7 955	8 741	4 521	4 913	6 057	8 819	8 992
Gereedschap	2 419	2 316	2 824	3 647	3 597	1 498	1 483	1 814	2 256	2 430
Andere metaalwaren	7 055	6 797	8 143	13 231	10 587	5 831	6 814	7 969	9 637	10 518
Elektrische machines en apparaten	**34 922**	**37 194**	**46 299**	**56 750**	**60 799**	**26 210**	**32 748**	**37 468**	**45 889**	**51 999**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	2 228	1 894	2356	3 142	2 362	1 683	1 552	1 666	2 514	2 858
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	312	376	446	597	140	122	145	181	189	196
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	3 515	3 919	4 437	5 338	5 828	3 269	3 939	4 052	4 841	5 794
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	937	859	1 001	1 166	1 094	885	1 249	1 460	1 755	1 739
Lampen en buizen voor verlichting	929	1 004	1 195	1 330	1 417	1 126	1 171	1 332	1 643	1 738
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	2 844	3 426	4 586	5 678	7 102	823	1 521	2 608	3 126	2 474
Elektrische apparaten voor voertuigen	1 815	1 262	1 299	1 664	1 836	917	1 254	607	824	1 313
Elektrische huishoudapparaten	5 009	5 488	7 072	9 902	10 085	993	1 147	1 032	1 272	1 426
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	1 904	2 313	3 212	4 355	5 060	3 397	4 736	6 828	8 978	10 119
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	4 933	5 744	7 850	7 714	8 771	6 656	8 685	9 692	10 537	13 067
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	2 166	2 207	2 196	3 131	3 396	516	597	638	960	1 234
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	657	673	895	1 091	1 146	603	722	835	1 030	1 397
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	4 739	4 921	5 898	7 796	7 744	3 577	4 294	4 576	5 291	5 178
Andere machines	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	2 466
	673	934	960	1 286	1 138	582	359	534	630	1 067

Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	2 532	2 278	2 909	3 591	3 549	1 982	1 842	2 251	2 796	3 465
Landbouwmachines en -tractoren	1 562	2 153	2 852	3 572	4 133	4 230	5 261	6 242	9 473	11 194
Kantoormachines	6 660	6 587	7 597	8 684	9 711	2 871	3 633	4 098	4 898	5 426
Machines voor metaalbewerking	1 813	2 051	2 132	3 261	3 864	1 082	1 659	1 760	1 429	1 943
Machines voor textiel- en ledernijverheid	3 137	3 272	3 861	4 947	3 836	3 799	3 328	4 343	5 636	6 367
Naaimachines	501	597	659	829	799	127	165	187	217	248
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	2 075	2 204	2 590	2 921	2 481	691	806	923	1 236	1 153
Delf- en graafmachines voor grondwerken	3 312	3 030	4 424	6 720	7 130	4 037	4 696	5 611	7 666	12 240
Machines voor andere industrieën	1 787	1 711	2 378	2 858	2 784	1 576	1 948	2 189	2 466	2 840
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	4 475	4 214	4 726	6 517	7 449	2 902	3 291	3 740	4 543	6 002
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	4 951	4 833	5 674	7 023	7 448	2 914	3 324	3 893	4 468	4 735
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	5 184	5 100	6 511	8 555	8 860	2 925	3 389	3 387	4 991	5 098
Andere gereedschapswerktuigen	1 598	1 768	2 421	3 069	2 833	1 447	1 562	1 650	2 077	2 292
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	3 289	3 138	3 583	4 556	4 433	1 258	1 336	1 330	1 606	1 768
Lagers	1 125	1 022	1 212	1 524	1 560	114	113	139	190	170
Andere delen en toebehoren van machines	2 908	3 139	3 453	4 341	4 694	2 566	2 780	2 860	4 402	5 025
Andere niet-elektrische machines en toestellen	6 957	7 306	8 780	10 597	9 623	3 196	4 129	4 497	5 844	6 288

(vervolg op blz. 138)

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Werken van metaaldraad : T.C.I.H. 693 + 694 + 98.51 + 698.52 + 698.53; metaalwaren... : T.C.I.H. 696 + 697.11 + 697.12 + 697.21 + 697.22 + 697.23 + 812.3; metalen constructiewerken : T.C.I.H. 691.1 + 691.2; buizen... : T.C.I.H. 678 + 692; gereedschap : T.C.I.H. 695; andere metaalwaren : T.C.I.H. 679 + 697.91 + 697.92 + 697.93 + 698 — 698.51 — 698.52 — 698.53 + 812.1 + 821.02; geïsoleerde kabels... : T.C.I.H. 723.1; isolatoren : T.C.I.H. 723.21 + 723.22 + 723.23; generatoren... : T.C.I.H. 722.1; elektrische elementen... : T.C.I.H. 729.11 + 729.12; lampen... : T.C.I.H. 729.2; elektronenbuizen... : T.C.I.H. 729.3; elektrische apparaten... : T.C.I.H. 729.41 + 729.42; elektrische elektrische huishoudapparaten : T.C.I.H. 725; ontvangtoestellen... : T.C.I.H. 724.1 + 724.2, toestellen voor telegrafie... : T.C.I.H. 724.91 + 724.92 + 724.99; elektrische meet... : T.C.I.H. 729.51 + 729.52; elektrische toestellen voor medisch... : T.C.I.H. 726; toestellen voor het in- of uitschakelen... : T.C.I.H. 722.2; andere elektrische... : T.C.I.H. 729.6 + 729.7 + 729.91 + 729.92 + 729.93 + 729.94 + 729.95 + 729.96 + 729.98 + 729.99; apparaten voor verwarming : T.C.I.H. 711.1 + 711.2 + 711.31 + 711.32; gereedschapswerktuigen... : T.C.I.H. 715.1; landbouwmachines : T.C.I.H. 712; kantoormachines : T.C.I.H. 714; machines voor metaalbewerking : T.C.I.H. 715.21 + 715.22 + 715.23; machines voor textiel... : T.C.I.H. 717.11 + 717.12 + 717.13 + 717.14 + 717.15 + 717.2; naaimachines : T.C.I.H. 717.3; machines voor de vervaardiging... : T.C.I.H. 718.11 + 718.12 + 718.21 + 718.22 + 718.29; delf- en graafmachines... : T.C.I.H. 718.41 + 718.42; machines voor andere industriën : T.C.I.H. 718.31 + 718.39 + 718.51 + 718.52; machines en toestellen voor... : T.C.I.H. 719.11 + 719.12 + 719.13 + 719.14 + 719.15 + 719.19; pompen en... : T.C.I.H. 719.21 + 719.22 + 719.23; machines, toestellen en motorvoertuigen... : T.C.I.H. 719.31 + 719.32; andere gereedschapswerktuigen : T.C.I.H. 719.51 + 719.52 + 719.53 + 719.54; kranen... : T.C.I.H. 719.92; lagers : T.C.I.H. 719.7; andere delen... : T.C.I.H. 719.91 + 719.93 + 719.94 + 719.99; andere niet-elektrische... : T.C.I.H. 711.7 + 711.81 + 711.89 + 719.41 + 719.43 + 719.61 + 719.62 + 719.63 + 719.64 + 719.65 + 719.66 + 719.8. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Niet-mechanische produkten	**575 449**	**546 967**	**592 175**	**707 404**	**659 669**	**1 014 941**	**1 113 472**	**1 155 489**	**1 161 245**	**976 797**
Werken van metaaldraad	41 756	46 422	55 709	67 819	60 147	370 333	393 465	378 843	354 378	256 181
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	31 720	33 812	38 366	42 263	37 986	22 962	23 955	25 708	27 329	17 586
Metalen constructiewerken	108 708	94 423	108 142	146 168	146 523	94 988	106 892	119 678	120 504	113 651
Buizen en recipiënten	246 409	233 190	223 494	263 860	249 432	324 816	362 568	396 413	416 676	356 937
Gereedschap	13 097	11 642	14 401	16 263	14 756	4 312	3 684	4 096	5 163	6 114
Andere metaalwaren	133 759	127 478	152 063	171 031	150 825	197 530	222 908	230 751	237 195	226 328
Elektrische machines en apparaten	**199 475**	**196 566**	**238 326**	**276 343**	**251 983**	**124 399**	**140 600**	**156 698**	**179 291**	**187 950**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	27 151	25 856	30 227	32 248	26 097	19 436	18 216	19 126	24 035	33 836
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	3 113	3 738	4 187	4 584	1 337	1 973	1 570	1 598	1 790	1 645
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	26 668	27 682	30 892	34 434	31 631	27 836	30 930	32 487	36 281	33 812
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	21 474	17 290	17 914	17 450	15 262	16 529	22 008	22 839	24 148	23 056
Lampen en buizen voor verlichting	4 396	5 215	5 599	5 946	9 453	3 690	2 968	3 746	4 381	4 337
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	8 701	10 851	16 525	14 008	16 142	2 407	4 321	6 733	7 672	6 657
Elektrische apparaten voor voertuigen	10 453	5 870	5 470	6 950	7 136	4 295	6 108	3 379	4 808	6 151
Elektrische huishoudapparaten	50 222	52 224	66 458	88 797	79 500	9 854	9 938	8 437	9 980	10 316
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	4 876	5 756	7 159	8 935	10 740	9 458	12 054	20 654	23 033	21 554
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	12 157	13 933	19 984	19 964	19 043	14 394	18 238	23 811	21 703	21 401
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	1 702	1 631	1 618	2 187	1 936	387	499	487	760	820
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	833	711	873	961	975	948	967	988	1 124	1 448
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz...	13 467	13 530	15 668	18 220	16 102	6 774	7 688	7 270	7 347	7 849
Andere machines	7 648	6 418	7 652	7 019	6 619	5 710	4 258	5 167	5 422	7 428

Apparaten voor verwarming										
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	19 495	17 129	19 123	20 412	17 084	15 671	13 168	13 844	16 618	17 351
Landbouwmachines en -tractoren	22 755	30 749	37 840	41 916	43 928	61 821	77 189	83 983	111 094	111 866
Kantoormachines	6 162	5 757	5 832	6 426	6 165	2 514	2 965	3 436	3 960	4 273
Machines voor metaalbewerking	88 505	131 970	151 775	199 204	137 850	39 498	48 885	42 065	38 076	37 169
Machines voor textiel- en ledernijverheid	18 253	19 851	20 408	23 790	17 405	38 846	27 521	36 001	43 193	39 778
Naaimachines	1 809	2 012	1 944	2 153	1 751	277	380	437	457	562
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	11 683	14 333	12 595	13 719	8 834	5 456	6 329	6 371	7 826	5 695
Delf- en graafmachines voor grondwerken	47 405	44 925	66 628	97 824	88 895	33 094	51 553	69 488	92 419	104 604
Machines voor andere industrieën	15 855	15 014	17 359	22 312	18 216	18 191	19 418	21 626	20 464	22 055
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	42 089	37 263	37 101	51 065	50 136	29 745	28 287	32 139	30 906	38 157
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers ...	34 343	33 547	37 404	42 834	37 362	21 248	20 980	24 015	25 213	20 741
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	66 506	65 579	83 434	98 021	90 286	37 441	43 213	50 010	49 640	47 722
Andere gereedschapswerktuigen	9 785	10 407	13 203	16 118	13 330	12 400	11 952	11 681	13 478	13 149
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	18 235	16 627	17 317	20 795	18 205	8 104	8 013	7 370	8 277	8 227
Lagers	7 281	6 162	6 785	7 724	6 659	3 027	3 578	3 230	3 509	1 547
Andere delen en toebehoren van machines	26 849	27 742	30 033	34 700	34 712	21 161	20 514	25 568	30 189	28 700
Andere niet-elektrische machines en toestellen..	44 075	44 264	43 116	47 510	41 181	17 671	20 676	20 663	24 172	23 677

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 135.

(vervolg op blz. 139)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 135)*

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Vervoermaterieel	**81 684**	**98 660**	**118 499**	**116 767**	**140 187**	**71 193**	**86 131**	**97 722**	**95 124**	**116 519**
Niet-elektrische motoren	10 402	11 578	13 750	13 997	17 051	2 612	2 260	2 569	2 916	3 520
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	18 644	24 398	31 453	34 463	39 125	54 925	64 193	75 136	70 144	85 427
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	43 106	51 142	60 434	53 875	65 381	7 916	8 877	10 298	12 652	15 565
Motorfietsen en rijwielen met motor	464	644	811	1 034	1 044	376	375	419	372	391
Rijwielen zonder motor	378	622	703	845	753	237	435	475	533	330
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	1 300	1 805	2 462	3 237	3 119	903	1 167	2 050	2 333	3 013
Luchtvaartuigen	5 252	5 643	6 181	6 711	10 228	2 171	3 007	2 175	2 191	3 362
Schepen en boten	539	582	1 352	783	1 493	918	4 404	3 751	2 754	3 288
Rollend materieel voor spoorwegen	1 599	2 246	1 353	1 822	1 993	1 135	1 413	849	1 229	1 623
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**6 608**	**6 944**	**8 023**	**8 339**	**10 848**	**1 841**	**2 257**	**2 743**	**3 765**	**5 035**
Wetenschappelijke toestellen	5 549	5 836	6 604	6 599	8 944	1 683	2 109	2 560	3 523	4 778
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(2 379)	(2 401)	(2 504)	(3 155)	(3 239)	(742)	(858)	(817)	(1 024)	(1 656)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(1 436)	(1 775)	(2 109)	(2 667)	(2 820)	(305)	(423)	(581)	(790)	(1 089)
optische instrumenten	(688)	(720)	(890)	(1 126)	(1 245)	(207)	(218)	(244)	(354)	(445)
Uurwerken	1 059	1 108	1 419	1 740	1 904	158	148	183	242	257
Totaal...	**200 456**	**219 672**	**264 814**	**303 926**	**334 241**	**159 576**	**189 391**	**216 789**	**247 518**	**288 787**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Niet elektrische motoren : T.C.I.H. 711.41 + 711.42 + 711.5 + 711.6 — D.T. 8408.71; auto's... : T.C.I.H. 732.1 + 732.2 + 732.3 + 732.4 + 732.5; delen van auto's... : T.C.I.H. 732.6 + 732.7 + 732.81 + 732.89; motorfietsen... : T.C.I.H. 732.91 + 732.92; rijwielen... : T.C.I.H. 733.11 + 733.12; andere wegvoertuigen... : T.C.I.H. 733.31 + 733.32 + 733.33 + 733.4; luchtvaartuigen : T.C.I.H. 734; schepen en boten : T.C.I.H. 735; rollend materiaal... : T.C.I.H. 731; wetenschappelijke toestellen : T.C.I.H. 861; wetenschappelijke toestellen voor meting... : T.C.I.H. 861.91 + 861.92 + 861.93 + 861.94 + 861.95 + 861.96 + 861.97 +861.98 + 861.99; apparaten en materiaal... : T.C.I.H. 861.4 +861.51 + 861.52 + 861.61 + 861.69; optische instrumenten : T.C.I.H. 861.11 + 861.12 + 861.21 + 861.22 + 861.31 + 861.32 + 861.33 + 861.34 + 861.39; uurwerk : T.C.I.H. 864. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 137)*

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Vervoermaterieel	**1166580**	**1519240**	**1750848**	**1479997**	**1582077**	**920990**	**1165256**	**1186756**	**1023022**	**1105903**
Niet-elektrische motoren	83 304	91 986	118 262	106 742	108 693	13 004	13 301	14 194	15 936	18 345
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	251 494	311 691	363 234	368 270	377 755	680 184	782 212	843 590	713 099	780 382
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	667 516	898 817	1087688	822 110	896 673	125 828	138 411	155 577	171 184	173 731
Motorfietsen en rijwielen met motor	4 304	5 136	5 885	6 470	5 598	3 390	3 230	3 332	2 738	2 568
Rijwielen zonder motor	4 665	6 251	6 599	7 410	5 614	3 447	4 413	4 628	4 834	2 784
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	27 396	35 176	47 519	57 131	48 395	12 945	17 200	32 573	33 856	36 347
Luchtvaartuigen	1 801	2 116	2 041	1 662	2 474	911	1 176	759	992	1 171
Schepen en boten	71 679	100 169	82 727	63 383	99 679	45 398	171 980	110 120	57 790	64 069
Rollend materieel voor spoorwegen	54 421	67 898	36 893	46 819	37 196	35 883	33 333	21 983	22 593	26 506
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**11 786**	**11 481**	**12 602**	**15 415**	**13 678**	**5 196**	**5 583**	**7 041**	**10 438**	**10 371**
Wetenschappelijke toestellen	10 687	10 346	11 183	13 840	12 224	4 999	5 360	6 858	10 144	10 101
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(4 238)	(4 211)	(4 577)	(5 037)	(4 233)	(2 631)	(2 697)	(3 476)	(4 151)	(3 838)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(3 212)	(3 503)	(3 797)	(4 587)	(4 144)	(897)	(1 086)	(1033)	(2 280)	(2 702)
optische instrumenten	(712)	(570)	(631)	(792)	(1 038)	(351)	(363)	(475)	(522)	(458)
Uurwerken	1 099	1 135	1419	1 575	1 454	197	223	183	294	270
Totaal	**2 442023**	**2804003**	**3 203500**	**3 232 701**	**3146025**	**2437401**	**2833790**	**2963078**	**2898 909**	**2773944**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 138.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 2. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

De minder gunstige ontwikkeling die in de scheikundige nijverheid in het vierde kwartaal van 1974 werd waargenomen, ging in 1975 verder. Het door het N.I.S. berekend indexcijfer daalde met 17,4 %. Alleen de rubbernijverheid werd niet door de recessie getroffen. Als gevolg van de stijging van de petroleumprijzen blijkt de scheikundige nijverheid, tot voor kort een groeisector bij uitstek, niet langer bestand te zijn tegen conjuncturele inzinkingen.

Naast de vermindering van de buitenlandse en binnenlandse vraag had de sector eveneens af te rekenen met stijgende grondstoffen- en dalende verkoopprijzen en met een toenemende kostendruk. Dit veroorzaakte een daling van de omzet en van de winst van de ondernemingen. Volgens de Federatie van de Scheikundige Nijverheid nam de omzetwaarde in 1975 met 18,7 % tot 195 miljard frank af.

Ondanks de minder gunstige situatie blijkt de scheikundige nijverheid geen conjunctuurverbonden investeringspolitiek te voeren. Het investeringsprogramma wordt veeleer bepaald door de technologische ontwikkeling en de verschuivingen in de marktstructuur. De investeringen in de eigenlijke scheikundige nijverheid die in 1975 de voordelen genoten hebben van de expansiewetten van 17 en 18 juli 1959, 14 juli 1966 en 30 december 1970, bereikten 11,4 miljard frank. Dit is een toeneming van 12,9 % t.o.v. 1974. De nieuwe gerealiseerde investeringen bedragen 16,1 miljard of 37,6 % meer dan het in 1974 gerealiseerde bedrag.

De uitgaven voor technologisch onderzoek beliepen 4,5 miljard frank in 1975, tegen 4 miljard frank het jaar voordien. In deze kosten is het Ministerie van Economische Zaken voor 2,5 % tegemoetgekomen en de tussenkomst van het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw bedraagt 5,9 % van de uitgaven. Het bedrag dat aan wetenschappelijk onderzoek wordt uitgegeven beloopt ongeveer 2 % van de omzet van de scheikundige nijverheid.

De buitenlandse handel in scheikundige produkten werd in 1975 door de internationale recessie beïnvloed. De uitvoerwaarde daalde met 9 % tot 154 miljard frank en de invoerwaarde verminderde met 12 % tot 113 miljard frank. In volume was de daling nog groter. De rubberprodukten (7,5 % van de uitvoerwaarde en 8,9 % van de invoerwaarde) vormen een belangrijke uitzondering : de export van deze produkten nam met 9,9 % toe en de import met 8,9 %.

Aan de kant van de consumptiegoederen waren er enkele stijgingen van de uitvoerwaarde, nl. bij de farmaceutische produkten (+ 4,5 %), de zeep en onderhoudsmiddelen (+ 2,3 %), de etherische oliën, de parfums en de schoonheidsmiddelen (+ 10 %) en de lucifers (+ 58,1 %). Maar deze maken slechts een beperkt gedeelte van het uitvoerpakket uit, nl. 11,5 %. In volume is de uitvoer van deze produkten, met uitzondering van de lucifers, zelfs gedaald.

In de belangrijkste subsectoren liep de uitvoerwaarde sterk terug. De uitvoer van organische chemische produkten (20 % van de uitvoerwaarde) daalde met 17 % en de export van anorganische scheikundige produkten, die 9 % van het uitvoerpakket vertegenwoordigen, verminderde met 15 %. Bij de foto- en filmindustrie (7 % van de export) nam de uitvoerwaarde met 5 % af.

Bij de invoer werden aanzienlijke dalingen waargenomen voor de basisprodukten, zoals de organische chemische elementen (— 27 %), de anorganische elementen (— 15 %) en de anorganische produkten (— 8 %). Deze posten vertegenwoordigen ongeveer 31 % van de invoerwaarde. De invoer van kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose en kunstharsen (16 % van het invoerpakket) daalde met 15 % en de invoer van looi-, kleur- en verfstoffen (4,5 % van de import) verminderde met 16 %.

Geografisch beschouwd nam de uitvoer in waarde naar Nederland het sterkst af (— 17,1 %), Italië nam 11,8 % minder af, Frankrijk 10,2 % en de Duitse Bondsrepubliek 8,8 %. Deze verminderingen van de uitvoer zijn des te belangrijker, gezien deze vier Europese landen 64 % van de buitenlandse handel in scheikundige produkten afnamen. Deze landen bleven in 1975 ook de grootste leveranciers met 73 % van het totaal van de invoer.

De daling van de uitvoer en van de produktie had een toename van de werkloosheid tot gevolg. In december 1975 waren er 6 778 volledig werklozen, d.i. 56 % meer dan in dezelfde maand van het voorgaande jaar. In een toenemend aantal bedrijven werd de gedeeltelijke werkloosheid ingevoerd en de aanwerving werd stopgezet. De gemiddelde tewerkstelling in de chemische sector daalde met 4,8 % tot 88 500 personen — waaronder 48 400 arbeiders en 40 100 bedienden.

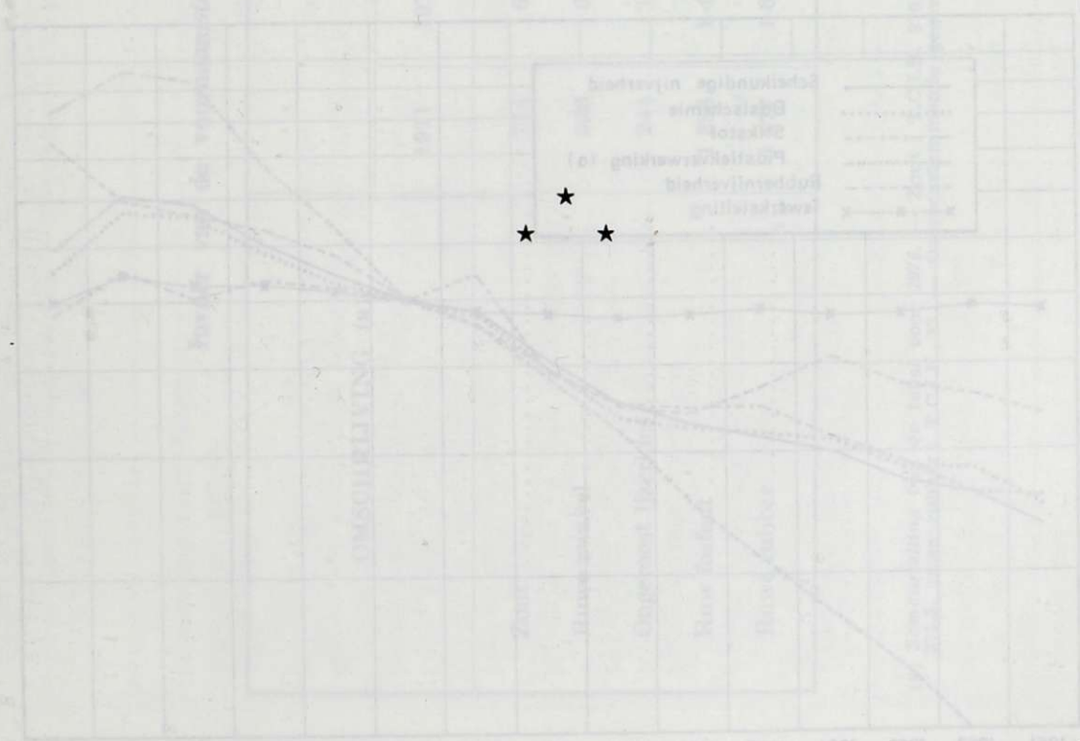

★
★ ★

Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid

(duizenden tonnen)

TIJDVAK	Stikstofnijverheid		Zwavelzuur en oleum (c)	Ruwe teer	Rubber (d)
	Primaire stikstof (a)	Samengestelde meststoffen (b)			
1968 Maandgemiddelde	**37,9**	**119,6**	**145,5**	**21,9**	**4,8**
1969 Maandgemiddelde	**49,5**	**130,9**	**153,1**	**20,5**	**5,5**
1970 Maandgemiddelde	**43,8**	**128,0**	**149,5**	**19,4**	**5,9**
1971 Maandgemiddelde	**46,0**	**136,7**	**161,0**	**20,1**	**6,9**
1972 Maandgemiddelde	**48,0**	**133,1**	**205,0**	**21,3**	**7,5**
1973 Maandgemiddelde	**45,5**	**137,5**	**216,3**	**22,7**	**7,9**
1974 Maandgemiddelde	**48,5**	**140,8**	**215,8**	**23,7**	**8,4**
1975 Maandgemiddelde	**43,9**	**120,3**	**153,7**	**18,1**	**12,8**
1975 Januari	49,1	152,5	206,3	23,8	13,4
Februari	46,0	134,2	157,6	21,1	14,0
Maart	40,0	134,6	160,5	22,8	13,8
April	43,0	109,6	151,7	21,4	15,2
Mei	38,8	120,1	143,7	19,8	12,5
Juni	41,9	103,9	136,4	18,8	15,1
Juli	48,6	86,7	136,8	14,3	6,8
Augustus	45,3	105,6	151,8	12,0	10,8
September	28,7	143,8	147,8	16,0	14,8
Oktober	42,1	133,6	150,4	15,4	15,9
November	51,3	105,5	141,6	15,6	10,3
December	52,2	113,3	160,0	16,4	10,9

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.

(a) In 1.000 t N.
(b) In 1.000 t goederen.
(c) Teruggebracht op 100 % monogehydrateerd.
(d) Exclusief de produktie van schoenen, inclusief de produktie van fietsbanden.

Scheikundige nijverheid en rubbernijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

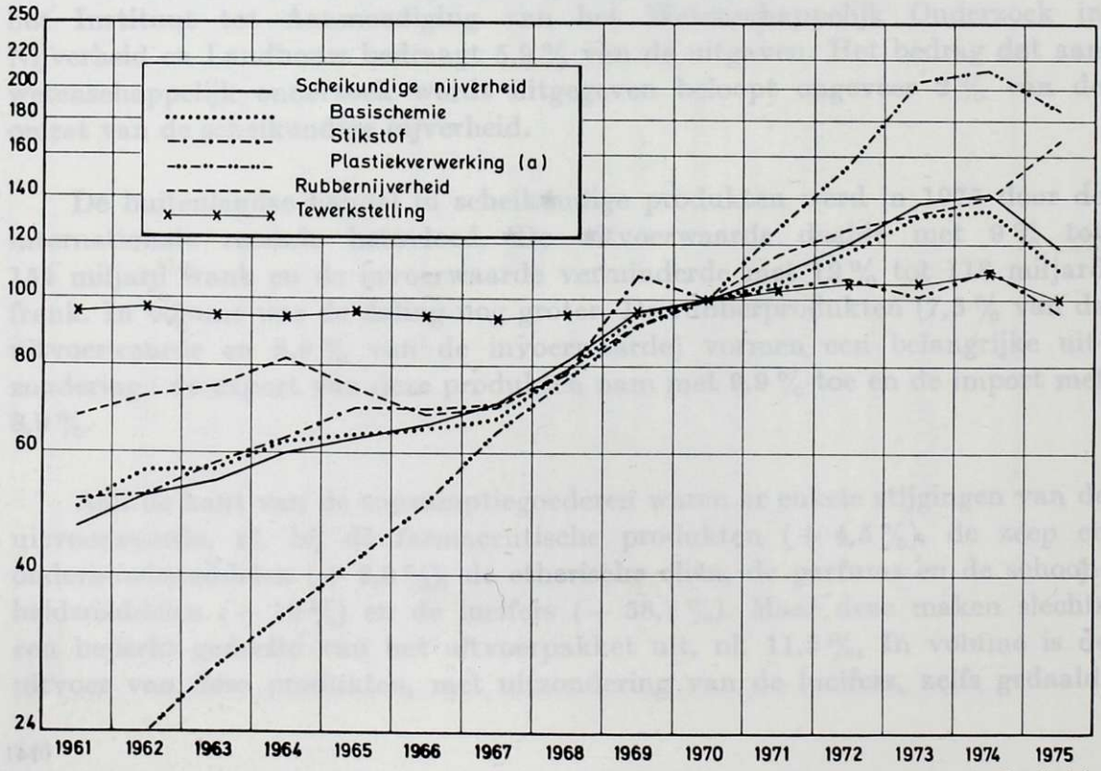

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn beschikbaar vanaf 1962.

Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen

OMSCHRIJVING (a)	Waarde (miljoenen franken)					Gewicht (tonnen)				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Zout	715	609	457	565	568	1 594 934	1 469 531	865 906	1 144 021	796 035
Ruwe zwavel	523	683	723	1 142	1 188	429 433	609 770	673 436	936 170	440 100
Ongeroost ijzerkies	244	176	308	379	265	430 220	353 127	816 242	754 655	421 444
Ruw fosfaat	1 384	1 476	1 672	4 944	4 597	2 001 261	2 194 219	2 286 695	2 406 599	1 771 440
Ruwe rubber	1 577	1 695	2 263	3 571	2 861	99 598	113 742	140 545	143 932	120 287

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Zout : T.C.I.H. 276.3; ruwe zwavel : T.C.I.H. 274.1; ongeroost ijzerkies : T.C.I.H. 274.2 + 281.4; ruw fosfaat : T.C.I.H. 271.3; ruwe rubber : T.C.I.H. 23. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Organische chemische produkten	10 182	12 054	15 089	37 320	27 181	14 161	16 715	21 039	38 045	31 407
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	3 152	3 167	3 174	3 961	3 367	5 376	6 178	9 025	13 011	11 107
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	1 666	2 397	2 795	5 031	4 637	2 468	2 629	2 204	3 212	2 618
Farmaceutische produkten	7 358	8 544	9 708	12 835	12 798	5 138	6 598	7 787	11 000	11 493
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	2 379	2 465	3 154	4 357	4 758	7 811	8 340	10 279	16 812	16 784
Natuurlijke meststoffen (exclusief natuurlijk calciumfosfaat)	96	107	139	172	193	20	25	15	18	22
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	150	180	144	477	364	272	293	390	889	880
Zeep en onderhoudsmiddelen	1 684	1 698	2 131	3 354	3 032	1 999	1 691	2 258	3 384	3 463
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	1 459	1 772	2 059	2 576	2 512	908	1 234	1 555	1 851	2 035
Looi-, kleur- en verfstoffen	3 542	3 760	4 857	5 863	4 924	2 261	2 895	3 699	5 264	4 352
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	10 411	11 150	14 257	21 731	18 508	12 216	15 957	23 088	35 623	30 534
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	4 129	4 730	6 059	8 191	7 579	3 363	3 811	4 910	6 620	6 319
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	1 543	1 648	1 927	2 559	2 621	7 479	8 080	9 113	11 030	10 502
Lucifers	4	7	6	18	14	167	191	155	151	145
Springstoffen	204	160	179	314	332	383	412	399	444	702
Werken van rubber	6 108	5 966	7 054	9 270	10 098	4 184	4 998	6 718	9 277	10 199
Diverse chemische produkten	5 618	6 041	7 440	10 419	9 914	4 374	5 878	8 419	12 796	11 579

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel vor 1975.* — Organische... : T.C.I.H. 512; chemische elementen... : T.C.I.H. 513; andere... : T.C.I.H. 514 + 515; farmaceutische... : T.C.I.H. 54; kunstmeststoffen... : T.C.I.H. 56; natuurlijke... : T.C.I.H. 271.1 + 271.2 + 271.4; minerale teer... : T.C.I.H. 52; zeep... : T.C.I.H. 554; etherische oliën... : T.C.I.H. 551 + 553; looi-... : T.C.I.H. 53; kunstmatige plastische... : T.C.I.H. 581; werken van... : T.C.I.H. 893 + D.T. 4202.12 + 4202.14 + 4202.16 + 4202.17 + 4202.18; benodigdheden... : T.C.I.H. 862; licifers : T.C.I.H. 899.32; springstoffen : T.C.I.H. 571; werken van rubber : T.C.I.H. 62 + 841.6; diverse... : T.C.I.H. 599. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Organische chemische produkten	1 166 615	1 512 442	1 670 916	2 340 686	1 710 448	1 466 693	1 716 456	2 009 517	1 925 912	1 646 574
Chemische elementen ; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	956 686	866 848	638 308	683 693	591 022	1 258 850	1 510 328	1 993 568	2 235 174	1.615 017
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	226 572	280 011	282 726	319 306	231 520	635 104	658 812	496 755	521 107	467 267
Farmaceutische produkten	11 335	11 833	13 467	16 554	14 396	7 643	8 147	9 401	11 662	10 807
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	1 288 607	1 274 194	1 588 722	1 608 092	1 443 563	4 697 231	4 849 244	5 310 974	5 548 825	4 588 438
Natuurlijke meststoffen (exclusief calciumfosfaat)	90 751	94 931	105 179	102 374	114 569	8 363	10 103	10 787	8 625	14 835
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	95 110	97 097	81 540	125 165	112 800	161 551	170 969	223 997	229 724	211 204
Zeep en onderhoudsmiddelen	81 939	85 733	101 169	121 327	106 542	93 112	89 796	111 515	130 542	125 650
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	12 630	15 474	17 274	19 741	19 650	13 089	16 106	18 401	22 276	19 510
Looi-, kleur- en verfstoffen	71 138	75 748	90 203	99 213	80 766	63 644	79 291	98 228	113 968	89 589
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	501 848	561 154	672 258	718 254	664 933	531 526	780 458	1 026 976	1 033 357	948 041
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	52 840	62 721	76 280	86 405	75 001	48 295	56 110	68 052	73 229	65 109
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	9 072	8 738	10 238	12 594	10 680	32 190	35 956	41 354	46 618	41 423
Lucifers	49	148	72	216	78	4 302	5 477	3 960	3 279	2 640
Springstoffen	2 029	1 938	2 505	3 415	3 317	3 877	4 215	3 864	3 647	4 237
Werken van rubber	106 305	111 456	133 408	142 014	146 768	78 457	87 760	107 997	126 076	137 993
Diverse chemische produkten	369 509	368 051	482 840	476 110	444 995	685 459	1 055 445	1 304 013	1 160 854	1 185 958

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 144.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 3. — TEXTIELINDUSTRIE

Na de lichte opleving, gedurende het eerste halfjaar van 1974, in de bedrijvigheid van de textielnijverheid, begon in de zomer van 1974 de teruggang. Het dieptepunt van de recessie werd bereikt in het tweede kwartaal van 1975, toen het door het N.I.S. berekend indexcijfer 23,7 % lager lag dan in het tweede kwartaal van 1974. De bezetting van de produktiecapaciteit was het laagst in de maand mei 1975. Vanaf oktober-november 1975 is de conjunctuur in de Belgische textielnijverheid duidelijk aan het herstellen toe. In december 1975 lag de produktie zelfs hoger dan in december 1974. Over het gehele jaar 1975 wordt toch nog een produktiedaling van 15,5 % genoteerd.

Dezelfde conjunctuurontwikkeling deed zich voor bij de subsectoren spinnerijen, weverijen en breigoednijverheid, doch de recessie was het ergst in de sectoren die het verst van de verbruiker staan. Zo was de produktiedaling het grootst bij de spinnerijen (— 21,4 %). In de weverijen en de breigoednijverheid bedroeg de produktiedaling ongeveer 12 % t.o.v. het voorgaande jaar.

De conjunctuurontwikkeling in de confectienijverheid week evenwel af van deze in de textielnijverheid. Voor de confectienijverheid was 1974 nog relatief gunstig ; de recessie liet zich slechts 9 maanden later gevoelen, nl. in de lente van 1975. Naar het jaareinde toe waren er nog geen tekenen van opleving.

Volgens de Federatie van de Belgische Textielondernemingen (Febeltex) blijven er nog drie problemen op te lossen. Het eerste probleem is de invoer tegen abnormaal lage prijzen, die zelfs tijdens de crisisperiode nog toegenomen is. Het tweede is het behoud van de internationale concurrentiekracht : de Belgische textielsector heeft namelijk af te rekenen met een sterke stijging van de loonlast en met een nadelige verschuiving in de muntpariteiten. Ten slotte, de financiering van de ondernemingen : door de crisis neemt de rentabiliteit van de ondernemingen af en krimpen de beschikbare middelen in.

De Regering bevorderde de rationalisering en de herstructurering van de textielsector door het toekennen van voordelen in het raam van de expansiewetten van 17 en 18 juli 1959, 14 juli 1966 en 30 december 1970, voor een totaal bedrag van 1,9 miljard frank. Een bijzondere aandacht werd besteed aan de modernisering van de confectie en van de kledingsector : in oktober 1975 werd beslist een terugvorderbare renteloze premie van 15 000 F te verlenen, per arbeider in de produktie tewerkgesteld.

De afzet van textielprodukten op de binnenlandse markt steeg in 1975 met 11,2 % in waarde. Wanneer rekening wordt gehouden met een prijsstijging van 8,5 % in de detailhandel, zou dit toch nog een toename van 2,7 % in volume betekenen. Hieruit blijkt dat de verbruiker in een crisisperiode zijn textielaankopen niet vermindert en dat 1975 toch niet zo'n slecht jaar was voor de kleinhandelaar in textielwaren.

De groothandelsprijzen in textielwaren namen in 1975 met ongeveer 8 % af. Katoen en wol werden heelwat goedkoper. Als gevolg van de prijsdalingen van de natuurlijke textielgrondstoffen bleven ook de prijzen van de synthetische vezels matig, zelfs toen de vraag naar synthetische vezels in de loop van 1975 geleidelijk verbeterde. De moeilijkheden in bepaalde bedrijven van synthetische vezels bleken veeleer van conjuncturele dan van structurele aard te zijn.

De textiel- en kledingnijverheid werd in 1975 sterk getroffen door de werkloosheid : het aantal werklozen nam gemiddeld met 75 % toe in de textielnijverheid en met 86 % in de kledingnijverheid. In december 1975 waren er in de textielnijverheid 10 659 en in de kledingnijverheid 15 796 werklozen. Niettegenstaande de hoge werkloosheidscijfers heeft de textielsector een tekort aan geschoold personeel, vooral in het Kortrijkse.

Dank zij grote investeringen en verder doorgedreven specialisatie bleef een belangrijk gedeelte van de textielmarkt behouden. De technologische vernieuwingen die de jongste jaren werden doorgevoerd hadden echter een dubbel gevolg : enerzijds een vermindering van het aantal arbeidsplaatsen en, anderzijds, hogere eisen inzake vakbekwaamheid voor de aangeboden betrekkingen. De toeneming van de werkloosheid in het Limburgse is evenwel geen gevolg van rationalisatie. De Nederlandse firma's die naar de Kempen werden gelokt zien hun concurrentiepositie verslechteren, als gevolg van een toenemende aanvoer van confectiegoederen uit Hongkong, Taiwan, Macao en uit de Oosteuropese landen, waar de loonkosten veel lager liggen dan in België. Bovendien worden heel wat Kempische bedrijven naar Portugal, Griekenland en Tunesië gelokt.

De verzwakking van de buitenlandse handel in textielprodukten die reeds in 1974 werd waargenomen, hield gedurende de eerste negen maanden van 1975 aan ; in het laatste kwartaal begon een opleving zich af te tekenen. Over het gehele jaar 1975 daalde de invoer met 6,3 % en bedroeg 87,4 miljard frank, de uitvoer verminderde met 6,5 % tot 102,7 miljard frank. Het saldo van de handelsbalans is dus licht verminderd : van 16,1 miljard in 1974 tot 15,3 miljard frank in 1975. Naar volume is de daling nog groter : 12,6 % voor de invoer en 8,2 % voor de uitvoer. Het aandeel « textiel » bedraagt 9,7 % van het totaal van het uitvoerpakket en 7,7 % van de totale importwaarde in 1975. In 1973 bedroegen deze percentages respectievelijk 11,1 en 9,3 %.

In de textielhandel met het buitenland komen de jongste jaren enkele structurele verschuivingen naar voor. Het aandeel van de grondstoffen in de textielinvoer verliest aan belang, ten voordele van de weefsels en de afgewerkte produkten. Bij de textieluitvoer blijkt het aandeel van de grondstoffen veeleer constant te blijven, het aandeel van de garens en, in mindere mate, van de weefsels neemt af ten gunste van de andere textielwaren. Zonder al te grote schokken te veroorzaken doen zich geleidelijk wijzigingen in de samenstelling van de buitenlandse textielhandel voor. Het is een sector die permanent onder de druk staat van de buitenlandse concurrentie en steeds nieuwe mogelijkheden dient te zoeken.

Het geleidelijk tot stand komen van de gemeenschappelijke markt had destijds een toeneming van de textielhandel met de andere landen van de gemeenschap tot gevolg. Aan deze ontwikkeling is de jongste jaren een einde gekomen : het aandeel van de oorspronkelijke E.E.G.-partners bedraagt ongeveer 77 % van de totale uitvoerwaarde en 74 % van de invoerwaarde. Het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in de uitvoerwaarde nam sedert de toetreding tot de Gemeenschap nog toe. Het aandeel van de Verenigde Staten als leverancier is de jongste jaren weinig veranderd, doch heeft als afnemer aan belang ingeboet.

* * *

Produktie van gebreide goederen

Stand op 31 december
(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Katoen	10 970	12 577	12 508	13 321	12 052	13 111	13 676
Vlas	1 421	1 222	1 372	1 201	1 137	1 163	1 031
Wol	6 246	6 096	7 727	7 401	8 302	6 630	6 187
Rayonne en rayonne-vezels	3 493	3 281	3 203	4 032	4 342	4 505	4 863
Synthetische vezels ..	6 896	7 413	9 344	10 381	15 051	16 664	17 624
Jute	3 273	3 445	3 033	2 711	2 260	1 638	1 068
Tapijten van harde vezels	805	648	685	677	616	552	585

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voorraden weefsels

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Gebreide stoffen (tonnen) :							
Ondergoed	5 982	4 892	5 223	4 858	4 840	4 690	4 211
Bovengoed en andere	6 669	8 135	8 418	8 598	9 355	8 286	7 891
Afgewerkte produkten :							
Ondergoed (1.000 doz.)	3 756	3 231	3 281	2 881	3 050	2 939	2 349
Dameskousen in synthetische garens (1.000 doz. par.)	1 618	1 297	892	533	471	506	293
Broekkousen (panty-kousen) (1000 doz. stuks)	1 484	2 149	2 504	2 275	2 495	1 977	1 628
Sokken 3/4 kousen, sokjes (1.000 doz. paren)	2 323	2 354	2 401	2 306	2 179	2 234	1 837
Bovengoed produkten (1.000 st.)	22 304	20 975	22 689	22 735	21 040	20 158	18 119

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	21 561	17 688	14 986	15 066	13 226	10 493	9 840
Kammen van de wol (a)	41 933	36 840	31 711	27 638	30 258	28 495	24 586
Spinnerijen :							
Katoen	96 126	95 929	92 490	90 760	90 703	86 671	54 947
w.o. : fijn katoen en mixte garens	(65 942)	(65 175)	(60 857)	(58 285)	(57 127)	(56 632)	(38 476)
rayonnevezels	(20 829)	(21 086)	(22 758)	(23 944)	(25 323)	(21 946)	(10 642)
Kaardwol	23 840	24 108	27 287	30 471	30 480	27 728	25 474
Kamwol	57 487	57 065	62 999	58 640	53 472	50 959	45 682
Vlas	12 534	11 819	11 455	10 338	10 334	11 033	8 980
Jute	83 631	76 983	69 557	64 074	58 011	51 130	37 068
Harde vezels	51 532	57 416	56 299	60 221	55 512	54 564	41 539
w.o. : enkel garens	(44 149)	(48 591)	(47 801)	(51 438)	(47 545)	(48 747)	(36 981)
touwwerk	(7 383)	(8 826)	(8 498)	(8 783)	(7 967)	(5 818)	(4 558)
Kunstmatige garens en vezels	40 604	39 443	39 748	..	..	..	..
w.o. : viscose garens	(7 710)	(5 686)	(4 246)	4 673	4 614	(4 923)	(3 055)
acetaatgarens	(7 787)	(7 935)	(9 043)	..	..	..	..
vezels	(25 108)	(25 821)	(26 459)	28 282	27 650	(24 114)	(10 308)
Weverijen :							
Katoen (b)	70 781	70 305	71 712	73 836	72 473	67 685	55 050
Vlas	8 687	7 804	6 523	7 562	7 019	6 855	4 631
Wol (b)	37 631	39 150	41 662	43 887	37 302	30 518	30 148
Rayonne en rayonnevezels (b)	26 179	26 086	29 442	32 923	34 321	32 622	27 640
Synthetische vezels (b)	36 557	41 972	57 934	67 048	101 126	117 174	125 301
Jute (b)	35 595	34 152	30 335	26 753	19 324	14 991	8 343
Tapijten :							
Katoen	7 037	5 437	5 711	4 776	4 265	2 873	2 384
Wol	26 345	28 198	30 552	32 544	28 382	22 086	23 044
Jute	6 702	6 577	4 916	5 727	3 914	2 947	2 263
Dekens (katoen en wol) (c)	6 234	5 745	5 436	5 345	4 805	5 052	3 616
Weefsels voor stoffering (c)	21 218	20 915	21 695	24 932	23 658	22 698	19 015
w.o. : katoen	(14 835)	(14 462)	(14 947)	(17 589)	(16 890)	(15 881)	(13 292)

(a) Nieuwe reeks : wol en haar, synthetische en kunstmatige vezels en wolkammeling inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

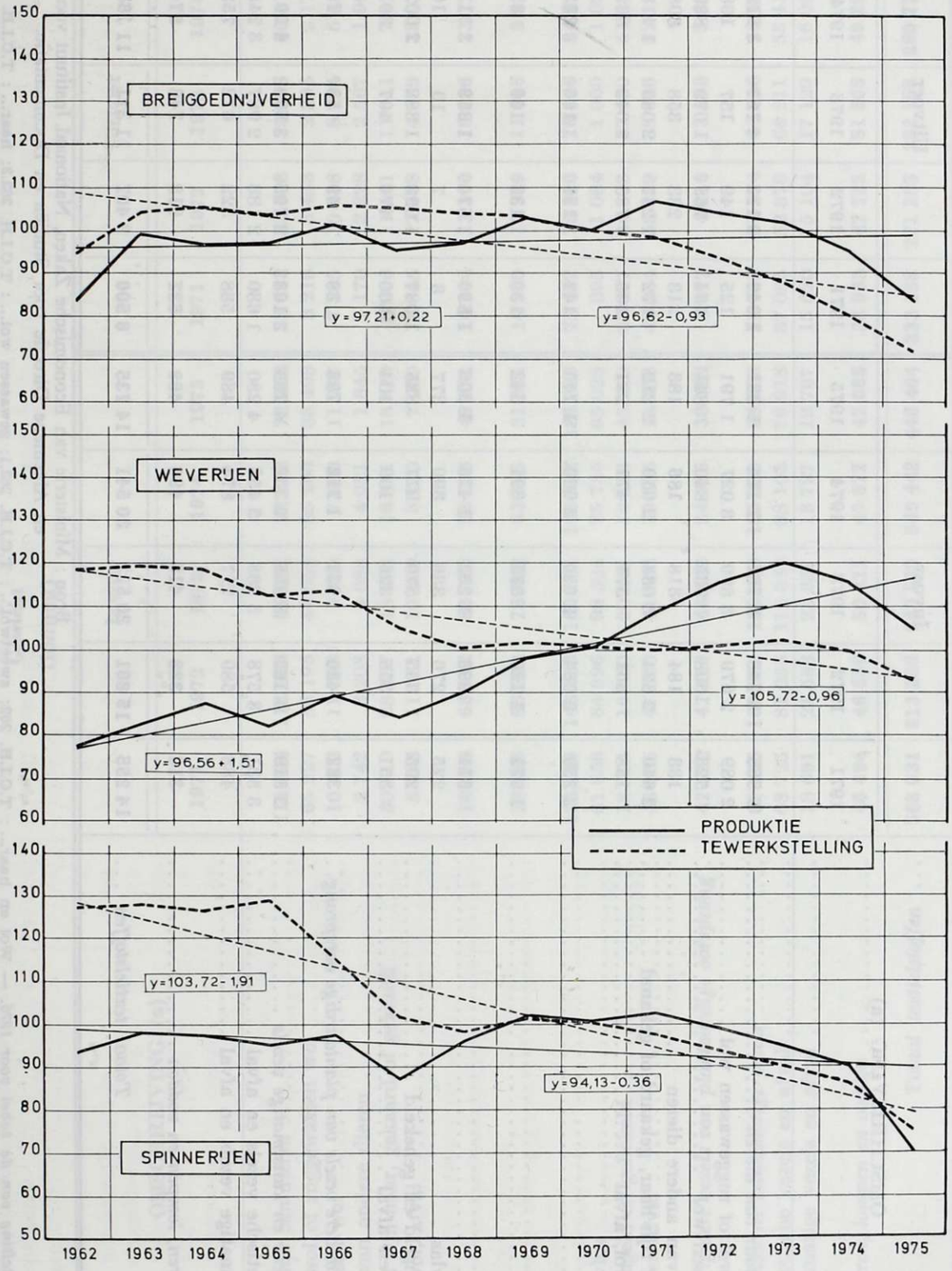

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Wol en haar van dieren	**5 555**	**6 746**	**8 787**	**7 174**	**5 321**	**1 949**	**3 172**	**4 721**	**3 615**	**3 030**
Zweetwol of ruggewassen wol	2 089	2 679	3 899	3 027	1 791	125	149	157	198	63
Gewassen wol	526	698	965	840	844	434	768	1 079	829	625
Haar van andere dieren	133	184	318	186	183	213	233	358	308	498
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	2 649	2 824	3 034	2 650	2 212	772	1 287	2 085	1 418	1 255
Rafelwol, afval	158	361	571	471	291	405	735	1 042	862	589
Katoen	**2 239**	**2 084**	**2 630**	**2 660**	**1 740**	**147**	**156**	**196**	**223**	**189**
Jute	**1 071**	**1 120**	**871**	**691**	**342**	**130**	**133**	**100**	**85**	**80**
Vlas	**871**	**996**	**1 232**	**1 476**	**1 306**	**1 550**	**1 574**	**1 889**	**2 313**	**1 859**
Ruw vlas	225	276	336	390	377	3	7	10	10	17
Gezwingeld en gehekeld	295	365	570	977	825	1 087	1 093	1 382	2 002	1 538
Werk en afval	351	355	326	109	104	460	474	497	301	304
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**387**	**420**	**637**	**1 712**	**788**	**29**	**49**	**58**	**75**	**98**
Synthetische en kunstmatige vezels	**3 819**	**4 167**	**5 955**	**6 332**	**4 769**	**2 168**	**2 705**	**3 599**	**4 001**	**2 685**
Synthetische vezels en afval	3 331	3 578	5 238	5 458	4 280	1 630	2 183	2 987	3 248	1 996
Kunstmatige vezels en afval	488	589	717	874	489	538	522	612	753	689
Oude kleren, lompen en vodden	**313**	**328**	**410**	**496**	**469**	**527**	**618**	**748**	**874**	**912**
Totaal textielstoffen	**14 255**	**15 861**	**20 522**	**20 541**	**14 735**	**6 500**	**8 407**	**11 311**	**11 186**	**8 853**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Wol en haar... : T.C.I.H. 262; zweetwol... : T.C.I.H. 262.1; gewassen wol... : T.C.I.H. 262.2; haar... : T.C.I.H. 262.3 + 262.51 + 262.59; wol of fijn... : T.C.I.H. 262.7 + 262.8; rafelwol... : T.C.I.H. 262.6 + 262.9; katoen : T.C.I.H. 263; jute : T.C.I.H. 264; vlas : T.C.I.H. 265.11 + 265.12 + 265.13; ruw vlas : T.C.I.H. 265.11; gezwingeld... : T.C.I.H. 265.12; werk... : T.C.I.H. 265.13; zijde en andere... : T.C.I.H. 261 + 265.2 + 265.3 + 265.4 + 265.5 + 265.8; synthetische en kunstmatige vezels : T.C.I.H. 266; synthetische vezels... : T.C.I.H. 266.21 + 266.22 + 266.23 + 266,24 + 266.4 — D.T. 5603.21 — 5603.23 — 5603.25 — 5603.29; kunstmatige... : T.C.I.H. : 266.31 + 266.32 + 266.33 + D.T. 5603.21 + 5603.23 + 5603.25 + 5603.29; oude kleren... : T.C.I.H. 267. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Wol en haar van dieren	**114 574**	**112 964**	**85 557**	**72 382**	**72 763**	**33 312**	**45 508**	**39 445**	**30 876**	**28 904**
Zweetwol of ruggewassen wol	65 227	58 195	43 668	35 260	33 493	3 216	3 453	2 394	2 178	1 073
Gewassen wol	10 402	11 083	9 309	7 860	11 797	7 265	10 618	8 784	6 652	6 620
Haar van andere dieren	2 742	3 208	4 088	4 021	1 845	1 170	2 228	2 567	1 906	1 985
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	30 410	28 497	18 223	16 531	18 619	8 096	11 461	11 011	7 129	8 360
Rafelwol, afval	5 793	11 981	10 269	8 710	7 009	13 565	17 748	14 689	13 011	10 866
Katoen	**76 384**	**68 912**	**83 060**	**58 206**	**49 731**	**14 894**	**13 300**	**16 036**	**13 711**	**12 324**
Jute	**76 656**	**85 994**	**78 342**	**63 155**	**31 811**	**14 940**	**13 549**	**11 015**	**9 126**	**7 911**
Vlas	**118 675**	**148 686**	**160 801**	**145 157**	**124 665**	**75 897**	**78 516**	**76 646**	**84 638**	**72 931**
Ruw vlas	61 836	84 996	98 324	75 736	65 028	395	1 084	1 060	1 024	1 048
Gezwingeld en gehekeld	13 004	16 330	20 841	50 116	45 179	33 467	34 303	37 130	51 429	42 573
Werk en afval	43 835	47 360	41 636	19 305	14 458	42 034	43 129	38 456	32 185	29 310
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**47 832**	**47 473**	**46 689**	**54 035**	**30 724**	**2 477**	**4 716**	**3 808**	**3 629**	**4 117**
Synthetische en kunstmatige vezels	**87 416**	**102 638**	**135 679**	**106 830**	**89 685**	**52 705**	**67 974**	**83 340**	**69 496**	**50 767**
Synthetische vezels en afval	68 725	81 055	112 342	88 103	76 918	37 085	52 870	66 211	53 410	37 177
Kunstmatige vezels en afval	18 691	21 583	23 337	18 727	12 767	15 620	15 104	17 129	16 086	13 590
Oude kleren, lompen en vodden	**46 494**	**46 598**	**50 471**	**49 677**	**47 085**	**38 933**	**47 722**	**51 865**	**49 298**	**51 893**
Totaal textielstoffen	**568 031**	**613 265**	**640 599**	**549 442**	**446 464**	**233 158**	**271 285**	**282 155**	**260 774**	**228 847**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 152.

Buitenlandse handel in textielwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Garens	**11 793**	**12 636**	**15 403**	**18 358**	**16 811**	**12 632**	**13 574**	**15 651**	**17 086**	**14 930**
— van wol en haar	1 138	1 388	1 354	1 430	1 538	4 298	4 457	4 223	3 937	3 482
— van katoen	1 877	2 277	2 763	3 849	3 021	1 043	1 290	1 640	2 425	1 636
— van vlas	134	164	200	214	150	345	334	374	504	419
— van zijde	37	29	25	27	27	21	15	18	12	11
— van jute	157	160	121	114	122	566	605	586	516	484
— van synthetische vezels	6 590	6 604	8 507	9 843	9 582	5 261	5 650	7 412	8 144	7 597
— van kunstmatige vezels	1 789	1 946	2 348	2 805	2 297	1 084	1 211	1 355	1 500	1 242
— van andere garens n. e. g.	71	68	85	76	74	14	12	43	48	59
Weefsels van het standaardtype	**9 236**	**10 376**	**13 056**	**15 925**	**15 033**	**15 682**	**18 688**	**21 843**	**24 660**	**22 548**
— van wol en haar	1 355	1 493	1 700	1 495	1 591	1 179	1 359	1 282	1 171	1 035
— van katoen	3 098	3 719	4 132	5 914	5 146	3 190	3 989	4 524	5 692	4 671
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(419)	(498)	(524)	(780)	(504)	(587)	(622)	(701)	(840)	(581)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(2 679)	(3 221)	(3 608)	(5 134)	(4 641)	(2 603)	(3 366)	(3 823)	(4 852)	(4 095)
— van vlas, hennep en ramee	59	65	92	76	89	517	636	692	765	686
— van zijde	119	114	124	110	101	9	10	18	68	16
— van jute	388	264	291	196	207	637	513	363	340	253
— van synthetische vezels	3 016	3 586	5 448	6 371	6 324	4 515	5 643	7 466	8 158	8 308
— van kunstmatige vezels	1 157	1 049	1 208	1 697	1 517	5 386	6 227	7 021	7 911	7 114
— andere weefsels n. e. g.	44	86	61	66	58	249	311	477	555	465
Andere textielwaren	**21 556**	**25 144**	**31 430**	**38 636**	**40 804**	**37 077**	**41 888**	**48 438**	**56 756**	**56 407**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	2 328	2 418	2 944	3 093	2 857	2 026	2 000	2 221	2 631	2 235
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	2 938	3 881	5 239	6 626	7 541	6 010	6 917	8 373	10 359	9 789
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	3 097	4 159	5 358	6 531	7 771	3 538	4 766	5 605	6 739	7 247
Kledingtoebehoren (excl. brei- of haak-				1 458		881	997	1 072	1 196	1 039

Kledingtoebehoren (excl. brei-of haakwerk)	800	945	1 152	1 559	1 456	881	991	1 072	1 196	1 056
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	5 898	6 486	7 740	9 086	10 416	4 871	4 939	4 915	4 869	4 462
Hoedenvormen en hoofddeksels	147	174	199	282	255	172	157	166	189	158
Dekens	83	104	150	239	301	321	302	364	411	311
— van wol	(20)	(28)	(23)	(32)	(32)	(149)	(163)	(164)	(225)	(138)
— van katoen	(7)	(6)	(9)	(14)	(14)	(23)	(24)	(37)	(14)	(26)
— andere	(56)	(70)	(118)	(193)	(255)	(149)	(115)	(163)	(172)	(147)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	1 445	1 614	2 278	3 243	2 261	11 084	12 586	15 040	17 227	17 262
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(508)	(661)	(884)	(1 152)	(635)	(4 768)	(5 241)	(5 349)	(5 288)	(5 341)
tapijten in andere textielwaren	(24)	(24)	(79)	(67)	(39)	(773)	(781)	(709)	(560)	(512)
andere	(913)	(929)	(1 315)	(2 024)	(1 586)	(5 543)	(6 564)	(8 982)	(11 379)	(11 410)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	363	380	356	468	403	255	314	359	385	329
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	326	434	650	1 035	1 124	1 423	1 671	1 904	2 363	2 557
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	506	569	666	770	615	363	457	532	621	593
Touwwerk en bindgaren	108	106	146	247	209	711	766	976	1 782	1 595
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	313	412	418	524	524	518	593	709	746	670
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	475	509	597	833	694	423	456	537	763	724
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	1 516	1 344	1 557	2 081	1 916	2 511	2 627	3 126	4 046	4 428
Andere textielwaren	711	893	1 023	914	968	1 317	1 612	1 720	1 642	2 225
Totaal textielwaren	**42 585**	**48 156**	**59 889**	**72 919**	**72 648**	**65 391**	**74 150**	**85 932**	**98 502**	**93 885**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Garens : T.C.I.H. 651 — 651.8; garen van wol... : T.C.I.H. 651.21 + 651.22 + 651.23 + 651.24 + 651.25; van katoen : T.C.I.H. 651.3 + 651.41 + 651.42; van vlas : T.C.I.H. 651.51 + 651.52 + 651.53; van zijde : T.C.I.H. 651.11 + 651.12 + 651.13 + 651.14 + 651.15; van jute : T.C.I.H. 651.92; van synthetische... : T.C.I.H. 651.61 + 651.62 + 651.63 + 651.64 + 651.65; van kunstmatige... : T.C.I.H. 651.71 + 651.72 + 651.73 + 651.74 + 651.75; van andere garens : T.C.I.H. 651.91 + 651.93 + 651.94; weefsels van het standaardtype : T.C.I.H. 652 + 653 — 653.7 — 653.8; van wol : T.C.I.H. 653.21 + 653.22; van katoen : T.C.I.H. 652; ongebleekt... : T.C.I.H. 652.11 + 652.12 + 652.13; gebleekt... : T.C.I.H. 652.21 + 652.22 + 652.23 + 652.29; van vlas... : T.C.I.H. 653.31 + 653.32; van zijde : T.C.I.H. 653.11 + 653.12 + 653.13; van jute : T.C.I.H. 653.4; van synthetische vezels : T.C.I.H. 653.51 + 653.52 + 653.53; van kunstmatige vezels : T.C.I.H. 653.61 + 653.62 + 653.63; andere... : T.C.I.H. 653.91 + 653.92 + 653.93 + 653.94 + 653.95 + 653.96; niet elastisch... : T.C.I.H. 653.7; niet gebreide bovenkleding voor mannen... : T.C.I.H. 841.11; niet gebreide bovenkleding voor dames... : T.C.I.H. 841.12; niet gebreide onderkleding : T.C.I.H. 841.13 + 841.14; kledingtoebehoren : T.C.I.H. 841.21 + 841.22 + 841.23 + 841.24 + 841.25 + 841.26 + 841.29; kleding... : T.C.I.H. 841.41 + 841.42 + 841.43 + 841.44 + 841.45; hoedenvormen... : T.C.I.H. 655.71 + 655.72 + 841.51 + 841.53 + 841.54 + 841.59; dekens : T.C.I.H. 656.6; van wol : T.C.I.H. 756.61 : van katoen : T.C.I.H. 656.62; andere : T.C.I.H. 656.69; vloerbedekking... : T.C.I.H. 657.51 + 657.52 + 657.6 + 657.7 + 657.8; tapijten van wol... : T.C.I.H. 657.51 + D.T. 5802.05 + 5802.08 + 5802.10; tapijten in... : T.C.I.H. 657.52 + D.T. 5802.20 + 5802.30 + 5802.40; andere : T.C.I.H. 657.6 + 657.7 + 657.8 — D.T. 5802.05 + 5802.08 — 5802.10 — 5802.20 — 5802.30 — 5802.40; linoleum... : T.C.I.H. 657.41 + 657.42; tafel... : T.C.I.H. 656.91; tule, kant... : T.C.I.H. 654; touwwerk... : T.C.I.H. 655.61 + 655.62 + 655.63; zakken... : T.C.I.H. 656.1 + 656.2; watten... : T.C.I.H. 655.81 + 655.82 + 655.83 + 655.91 + 655.92; weefsels... : T.C.I.H. 655.41 + 655.42 + 655.43 + 655.44 + 655.45 + 655.46; andere... : T.C.I.H. 655.1 + 655.5 + 655.92 + D.T. 4202.25 + 4202.51 + 4202.59 + 4202.89. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielwaren

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Garens	**139 575**	**157 162**	**176 774**	**165 670**	**168 254**	**121 044**	**125 998**	**130 909**	**121 095**	**110 045**
— van wol en haar	8 930	10 252	7 846	7 102	8 402	28 834	27 781	19 386	16 171	17 166
— van katoen	29 939	35 046	38 171	36 045	37 564	12 043	13 172	16 335	17 598	13 380
— van vlas	1 268	1 503	1 739	1 293	1 079	5 682	5 558	5 770	6 140	4 394
— van zijde	69	58	27	45	41	217	40	58	28	19
— van jute	5 468	5 899	4 765	4 209	4 085	20 386	19 839	19 313	16 269	13 696
— van synthetische vezels	63 418	72 722	90 209	82 926	88 200	42 055	46 714	55 908	51 299	51 152
— van kunstmatige vezels	28 193	29 836	31 565	32 346	27 099	11 429	12 560	13 599	13 052	9 870
— van andere garens n. e. g.	2 290	1 846	2 452	1 704	1 784	398	334	540	538	368
Weefsels van het standaardtype	**61 772**	**63 873**	**78 879**	**78 811**	**75 673**	**110 299**	**118 502**	**126 831**	**121 742**	**102 452**
— van wol en haar	5 003	5 554	5 147	4 381	4 413	4 399	4 359	3 537	3 002	2 398
— van katoen	19 438	22 881	24 650	29 956	27 305	23 206	25 420	27 513	28 222	22 850
w.o.: ongebleekt en ongeglansd	(4 478)	(5 142)	(4 920)	(5 611)	(4 089)	(6 100)	(5 898)	(6 155)	(5 564)	(3 895)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz,	(14 960)	(17 739)	(19 730)	(24 345)	(23 216)	(17 106)	(19 522)	(21 358)	(22 658)	(18 954)
— van vlas, hennep en ramee	511	626	908	587	607	3 861	4 642	4 602	4 297	3 465
— van zijde	70	89	68	59	46	44	18	56	282	55
— van jute	13 578	9 404	12 159	6 983	6 141	15 618	11 976	8 485	7 296	4 859
— van synthetische vezels	15 538	18 823	29 036	27 892	29 809	24 919	30 433	38 978	36 093	34 652
— van kunstmatige vezels	7 464	6 204	6 700	8 753	7 169	37 286	40 511	41 915	40 493	32 968
	107 935	115 909	129 581	143 725	128 894	285 220	321 092	363 860	365 242	356 188

Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	10 117	10 983	13 561	13 141	10 852	7 859	8 514	11 002	11 348	9 336
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	7 045	9 070	11 325	13 026	13 035	15 401	16 653	20 180	21 241	19 648
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	4 733	6 134	7 503	8 509	8 563	6 571	8 713	9 991	10 467	10 276
Niet-gebreide onderkleding	1 277	1 719	2 166	2 242	2 882	3 590	1 561	1 473	1 214	1 053
Kledingtoebehoren (excl. brei- of haakwerk)	1 460	1 590	1 711	1 789	1 561	1 551	1 484	1 541	1 450	1 172
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	10 653	12 085	13 958	15 042	15 670	9 266	9 110	9 219	8 427	6 711
Hoedenvormen en hoofddeksels	342	337	417	578	465	288	209	258	353	217
Dekens	631	725	1 024	1 418	1 721	2 497	2 245	2 606	2 368	1 598
— van wol	(172)	(174)	(100)	(103)	(101)	(700)	(835)	(702)	(1 122)	(484)
— van katoen	(59)	(47)	(72)	(97)	(81)	(474)	(449)	(628)	(186)	(250)
— andere	(400)	(504)	(852)	(1 218)	(1 539)	(1 323)	(961)	(1 276)	(1 060)	(864)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	13 294	13 939	18 055	24 482	18 562	106 069	131 059	157 093	164 616	171 702
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(1 954)	(2 387)	(2 516)	(2 433)	(2 694)	(29 823)	(31 438)	(27 659)	(25 012)	(26 863)
tapijten in andere textielwaren	(115)	(115)	(504)	(182)	(102)	(10 193)	(9 506)	(7 815)	(5 363)	(4 622)
andere	(11 225)	(11 437)	(15 035)	(21 867)	(15 767)	(66 053)	(90 115)	(121 619)	(134 241)	(140 217)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	16 417	16 044	12 497	12 097	8 983	11 888	13 973	15 385	13 763	11 457
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	1 372	1 725	2 615	3 471	3 765	8 120	8 554	8 715	8 734	9 054
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	1 405	1 751	1 876	2 134	1 450	1 495	1 846	2 450	2 208	2 028
Touwwerk en bindgaren	2 506	2 902	3 809	3 811	3 765	42 140	44 827	44 907	43 944	35 142
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	11 197	11 681	10 120	11 252	10 385	18 259	17 771	19 957	17 889	14 143
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	3 085	2 910	3 241	3 964	3 025	2 568	2 707	2 729	3 128	2 982
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	14 393	13 071	14 483	17 489	15 604	20 558	22 782	26 444	27 326	30 188
Andere textielwaren	8 008	9 243	11 220	9 280	8 606	27 100	29 084	29 910	26 766	29 461
Totaal textielwaren	**309 282**	**336 944**	**385 234**	**388 206**	**372 821**	**516 563**	**565 592**	**621 600**	**608 079**	**568 665**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 155.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 4. — VOEDINGSMIDDELENNIJVERHEID EN AANVERWANTE BEDRIJFSTAKKEN

De produktie van de voedingsmiddelen- en dranknijverheid liep in 1975 licht terug. Het indexcijfer van het N.I.S. daalde immers met 1,5 %, waar het in 1974 nog met 3,7 % was toegenomen. In vergelijking met de andere nijverheidssectoren is dit evenwel nog een gunstig resultaat, vermits het erop wijst dat deze bedrijfstak minder dan de andere heeft geleden onder de gevolgen van de recessie.

De vermindering van de produktie deed zich vooral voor tijdens het eerste halfjaar, terwijl in het tweede halfjaar en vooral dan tijdens het laatste kwartaal, een duidelijke verbetering werd geregistreerd.

In de voedingsmiddelenindustrie bedroeg de daling 1,5 %. Vooral in deze subsector was de opleving opvallend tijdens het vierde kwartaal. Wel dient hierbij te worden aangestipt dat zowel het jaargemiddelde als de resultaten van het eerste en het laatste kwartaal werden beïnvloed door de onregelmatige ontwikkeling van de suikerbieten-campagne in 1974. De suikerproduktie van het laatste kwartaal van 1974 was immers abnormaal laag doordat de produktie van bietsuiker, als gevolg van de weersomstandigheden, gedeeltelijk naar januari 1975 verschoven werd, hetgeen voor het globale procentuele gegeven dienaangaande in 1975 een misleidend hoge procentuele verbetering voor gevolg had. Ook de produktie van de melkerijen, die gevoelig doorweegt in het totale indexcijfer en weinig onderhevig is aan conjunctuurschommelingen, droeg bij tot de stabilisatie van het indexcijfer van de subsector.

In enkele andere sectoren bleef de produktie nagenoeg gelijk aan die van 1974. Een lichte toename, minder dan 2 %, werd bij de deegwaren, de koffiebranderijen en de azijnfabricage vastgesteld en een kleine vermindering van 2 tot 3 % werd bij de groenten- en de vleesconserven genoteerd.

Een grotere achteruitgang, nl. van 4 tot 5 %, vertoonden de sectoren oliën en vetten, margarine, veevoeders, chocolade en koekjes, beschuit en peperkoek. In de maalderijen liep de produktie terug met 11,8 %, in de cichoreifabricage met ongeveer 12 % ; die van jam verminderde met meer dan 16 % en die van suikergoed zonder chocolade zelfs met meer dan 20 %.

De vermindering van de drankproduktie bedroeg 1,4 %. Tijdens het eerste halfjaar werd dat 3,2 %. Maar in het derde kwartaal leefde deze nijverheid weer op onder de invloed van het warme zomerweer dat de brouwerijen stimuleerden. Tijdens de laatste maanden van het jaar zakte de produktie nochtans terug onder het peil van het voorgaande jaar.

Wat de brouwerijen betreft bedroeg de totale produktievermindering 1,0 %, terwijl ze voor de alcoholstokerijen opliep tot 8,0 %. Deze laatste subsector kende vooral tijdens het tweede trimester een zeer scherpe inzinking, maar ook een even opmerkelijk herstel naar het einde van het jaar toe.

De invoer nam naar waarde met 4,9 % toe tot 61 920 miljoen frank en de uitvoer met 1,0 % tot 51 894 miljoen frank. Het negatief saldo van uitvoer min invoer steeg alzo van 7 663 tot 10 026 miljoen frank.

Wat de uitvoer betreft waren de resultaten gunstig voor de dranknijverheid, omdat die van de niet-alcoholhoudende dranken verhoogde met 40,4 % naar waarde en 47,4 % naar volume, terwijl de uitvoer van bier toenam met respectievelijk 13,3 % en 3,9 %. De invoer nam evenwel in deze sector ook snel toe, o.m. die van bier met 18,2 % naar waarde en 7,4 % naar volume. De invoergegevens naar volume over de niet-alcoholische dranken tonen een misleidend beeld, daar ze een post gewoon drinkwater bevatten die belangrijke veranderingen van het volumegegeven veroorzaken zonder veel invloed op de waarde te hebben. Deze laatste nam toe met 21,0 %.

De uitvoer van voedingsmiddelen vertoonde belangrijke verschillen naargelang van de sector. Een groei naar waarde zowel als naar hoeveelheid werd geboekt voor de groenten- en fruitconserven, de vleesconserven en de margarine. Voor plantaardige en dierlijke oliën nam de uitvoer toe naar hoeveelheid maar daalde hij naar waarde, en dit als gevolg van een belangrijke prijsdaling op de wereldmarkt. In alle andere sectoren verminderde de uitvoer naar volume, hoewel sommige nog een winst boekten naar waarde (suikerbereidingen, chocolade, graan- en meelprodukten, visconserven).

In de meeste sectoren nam de invoer sterker toe dan de uitvoer, met uitzondering dan van de conserven, de margarine, de melkprodukten en de dierlijke en plantaardige oliën en vetten.

★
★ ★

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Meelproduktie	10^3 t	710,7	721,2	705,0	688,1	777,0	795,2	701,2
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen (a)	10^3 t	54,5	57,9	58,5	59,2	63,9	63,4	62,9
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15° C)	10^6 lit.	36,1	40,6	41,8	43,3	47,7	49,5	45,3
Suikerproduktie :								
a) in de fabrieken	10^3 t	636,2	558,0	798,3	628,8	733,9	501,2	752,8
b) na verwerking in de raffinaderijen	10^3 t	237,3	229,8	232,4	245,8	238,9	234,0	204,3
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3 t	131,7	135,7	141,9	150,3	146,7	154,3	147,8
Produktie van plantaardige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3 t	13,0	14,2	15,8	15,7	9,6	7,5	6,0
b) andere ruwe olie	10^3 t	95,4	71,8	77,9	85,7	94,8	140,8	133,9
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3 t	235,0	247,4	264,5	282,5	296,5	276,7	280,4
d) veekoeken en schroot	10^3 t	270,6	287,8	309,4	302,6	383,0	603,3	562,4
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3 t	40,3	45,7	47,4	50,7	66,7	62,9	..
Groentenconserven	10^3 t	138,0	159,0	144,4	144,5	174,4	210,3	206,4
Vleesconserven	10^3 t	16,6	19,2	18,3	18,6	20,5	19,6	19,2
Produktie van koekjes, beschuiten en peperkoek	10^3 t	88,6	100,0	106,0	113,4	123,7	128,1	120,5
Produktie van chocolade en andere produkten op basis van chocolade	10^3 t	75,4	76,2	83,2	87,1	88,6	96,3	93,0
Produktie van suikergoedprodukten, zonder chocolade	10^3 t	42,8	44,0	45,7	46,1	44,2	50,1	39,6
Produktie van deegwaren	10^3 t	16,8	17,5	18,1	17,6	18,1	19,4	19,4
Produktie van cichorei	10^3 t	12,2	11,8	11,5	11,0	10,5	11,2	9,7
Produktie van gebrande koffie	10^3 t	41,3	39,4	40,6	40,8	43,0	58,8	59,6
Azijnproduktie (teruggebracht op 8°)	10^6 lit.	13,0	13,0	13,4	13,7	15,0	14,8	15,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Vanaf 1969 hebben de gegevens betrekking op het totaal aantal aangegeven hectolitergraden (in 10^6 hl.).

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid (a)	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	2 475 411	2 355 461	2 338 730	2 509 911	2 479 715	2 580 621	2 579 364
Room	ton	24 895	23 535	21 150	20 504	17 174	16 177	12 499
Bereiding voor de consumptie :								
Melk :								
a) Melkerijmelk met controlemerk (b)	10^3 lit.	36 162	37 738	39 544	39 676	41 454	45 510	52 949
b) Gewone melk	10^3 lit.	477 369	472 912	457 240	448 253	470 155	454 088	449 132
c) Gedeeltelijk afgeroomde melk	10^3 lit.	..	..	15 401	34 344	66 433	53 080	52 416
d) Afgeroomde melk	10^3 lit.	20 736	24 464	27 656	34 995	52 091	51 210	59 395
e) Karnemelk	10^3 lit.	30 988	31 108	31 424	29 552	30 338	27 811	28 199
Room	10^3 lit.	7 073	7 799	8 424	8 689	8 460	9 181	10 019
Fabricage :								
Boter	ton	73 478	67 535	62 299	72 213	67 183	70 163	72 158
Kaas :								
a) Verse	ton	13 606	15 899	16 721	17 982	17 733	18 337	18 443
b) Andere (c)	ton	19 758	21 898	22 904	21 229	18 933	22 603	19 923
Melkpoeder	ton	131 513	120 133	126 325	140 355	135 082	141 712	137 866
Ingedikte melk - verdampt (niet gesuikerd)	ton	16 401	16 024	..	..	..	..	..
Consumptie-ijs	10^3 lit.	32 987	37 880	44 296	48 762	60 007	55 780	59 170
w.o. : Roomijs	10^3 lit.	16 861	20 504	23 318	24 495	29 336	34 392	34 659
Yoghurt	10^3 lit.	23 363	27 374	31 020	39 344	36 276	34 550	35 606
Diëet- en speciale produkten	10^3 lit.	12 886	14 251	16 042	17 591	..	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.
(b) Melk met 32 g/l vetstofgehalte.
(c) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Alcoholvrije dranken	855	941	1 301	1 415	1 712	349	527	789	981	1 377
w. o. : vruchten- en groentensappen	(452)	(503)	(584)	(600)	(712)	(122)	(293)	(462)	(593)	(713)
Alcoholhoudende dranken	4 569	5 829	7 040	7 622	9 337	1 037	1 367	1 787	2 048	2 208
w. o. : bier	(554)	(665)	(797)	(935)	(1 105)	(764)	(959)	(1 228)	(1 439)	(1 630)
wijn	(2 875)	(3 806)	(4 644)	(4 795)	(6 083)	(208)	(300)	(419)	(414)	(386)
Vleesbereidingen en vleesconserven	734	751	934	1 213	1 326	2 626	3 026	4 295	4 578	5 216
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	1 589	1 576	2 011	2 483	2 236	41	80	215	267	269
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	2 542	2 798	3 318	4 299	4 449	2 232	2 546	3 027	3 774	4 268
Suiker en honig	528	434	635	670	1 384	2 706	4 788	3 512	4 362	4 139
Suikerwerk en -preparaten	577	650	706	861	1 091	654	679	774	949	1 033
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	1 343	1 226	1 498	2 894	2 606	30	28	31	20	115
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	1 067	1 028	1 124	1 404	1 737	1 517	1 702	1 955	2 557	2 854
Margarine en andere spijsvetten	335	285	572	875	879	498	640	884	1 744	1 855
Veevoeder	7 364	8 095	11 241	10 560	10 029	2 256	2 408	3 682	4 416	3 806
Zuivelprodukten	6 959	6 953	9 949	11 357	12 262	5 092	5 625	8 233	10 256	9 354
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	1 850	2 111	2 597	3 260	3 806	4 157	4 700	6 199	8 086	8 268
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	851	794	1 066	1 849	1 372	335	347	477	834	843
Oliën van plantaardige oorsprong	3 113	2 844	3 087	4 989	4 071	1 573	1 562	2 089	4 336	4 049
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	2 121	2 249	2 639	3 292	3 623	1 266	1 446	1 829	2 166	2 240

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Alcoholvrije dranken : T.C.I.H. 053.5 +111; vruchten... : T.C.I.H. 053.5; alcoholhoudende... : T.C.I.H. 112; bier : T.C.I.H. 112.3; wijn : T.C.I.H. 112.11 + 112.12 + 112.13; vleesbereidingen... : T.C.I.H. 013; bereidingen en conserven... : T.C.I.H. 032; bereidingen en conserven van fruit... : T.C.I.H. 053 — 053.5 + 055; suiker en honig : T.C.I.H. 061; suikerwerk... : T.C.I.H. 062; cacao... : T.C.I.H. 072; chocolade : T.C.I.H. 073; margarine... : T.C.I.H. 091; veevoeder : T.C.I.H. 08 — 081.11 — 081.12 — 081.19; zuivelprodukten : T.C.I.H. 02 — 025; bereidingen van granen... : T.C.I.H. 046 + 047 + 048; oliën en vetten... : T.C.I.H. 411 — 411.31; oliën van... : T.C.I.H. 42; koffie-extracten... : T.C.I.H. 071.3 + 099. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Alcoholvrije dranken	2 483 823	800 867	550 603	790 787	343 763	44 802	56 296	80 656	96 454	142 088
w. o. : vruchten- en groentensappen	(25 674)	(28 519)	(33 858)	(31 444)	(39 035)	(7 847)	(22 172)	(37 705)	(47 138)	(59 608)
Alcoholhoudende dranken	230 238	257 013	277 833	296 410	322 468	116 942	153 166	195 031	228 894	235 733
w. o. : bier	(77 807)	(88 811)	(100 783)	(111 785)	(120 089)	(107 879)	(139 523)	(178 944)	(212 743)	(221 014)
wijn	(131 706)	(145 355)	(150 755)	(154 285)	(170 743)	(6 754)	(9 130)	(12 229)	(11 070)	(10 444)
Vleesbereidingen en vleesconserven	14 752	14 767	15 900	18 324	18 406	38 767	41 568	52 981	58 756	62 124
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	23 803	24 629	26 690	27 889	23 275	467	1 187	3 938	3 136	3 078
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	152 180	144 532	148 451	159 513	160 494	174 412	193 729	203 916	221 749	237 723
Suiker en honig	212 783	158 114	161 781	132 098	246 480	295 233	506 791	310 508	336 986	229 680
Suikerwerk en -preparaten	15 736	16 885	17 522	19 062	19 534	19 610	19 984	21 682	23 757	22 467
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	31 738	33 548	32 651	33 037	33 615	651	904	908	351	2 415
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	21 055	21 567	22 519	23 632	25 685	36 775	41 989	43 759	44 095	42 866
Margarine en andere spijsvetten	24 184	25 868	37 106	42 382	48 739	33 828	52 602	59 717	69 180	83 125
Veevoeder	1 611 611	1 890 832	1 824 324	1 674 827	179 410	420 464	481 011	575 151	538 450	530 834
Zuivelprodukten	170 213	205 697	308 360	252 917	226 300	163 881	200 648	356 199	315 348	282 274
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	135 124	144 938	196 560	190 607	229 320	387 081	403 666	557 262	591 084	518 542
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	83 219	98 097	101 002	107 043	104 948	29 623	31 525	37 422	45 398	55 746
Oliën van plantaardige oorsprong	181 486	188 341	187 550	157 905	158 638	83 526	91 975	108 991	128 391	133 301
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	88 059	88 442	92 730	102 936	106 986	43 725	55 650	63 942	63 432	53 554

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 162.

§ 5. — BOUWBEDRIJF, BOUWSTOFFENNIJVERHEID EN AANVERWANTE SECTOREN

1. — *Bouwbedrijf.*

In tegenstelling met de meeste andere industrielanden, waar de inzinking in de bouwnijverheid vroeger begon en sterker was dan in de andere sectoren van de nijverheid, kwam er in 1975 in België geen einde aan de hoogconjunctuur van 1973 en 1974 in deze sector.

Weliswaar liep het indexcijfer van het N.I.S. met 1,6 % terug, maar dit gegeven onderschat het reële verloop. Daar het een indexcijfer is van de gepresteerde arbeidsuren houdt het geen rekening met de produktiviteitsgroei, terwijl het daarenboven slechts de activiteit opneemt van de grotere bedrijven, niet die van de kleinere, die grotendeels in de meest bloeiende subsector, d.i. die van de woningbouw werkzaam zijn.

De details van het aantal gepresteerde arbeidsuren wijzen op een daling van 5,0 % voor de particuliere werken, terwijl in de openbare werken een toeneming met 3,7 % werd geregistreerd.

Deze cijfers geven ongetwijfeld een juist beeld weer van de toestand in de subsector openbare werken, omdat het hier bijna uitsluitend gaat om grote bedrijven en deze in de statistiek steeds worden opgenomen. In de privé-bouw is de toestand beter dan uit de vermelde statistiek zou blijken. Het gaat immers grotendeels om kleinere bedrijven, die voor de woningbouw instaan en die niet in de statistiek zijn opgenomen. In deze laatste subsector vooral was het jaar bijzonder gunstig, net als in de twee voorgaande jaren. De N.I.S.-gegevens zijn dan ook vooral een weergave van de ontwikkeling in de bouw van grote kantoorgebouwen en appartementsgebouwen. Deze laatste maken het grootste deel uit van de activiteit van de grote bedrijven in de privé-bouw, en daar was de bedrijvigheid inderdaad minder groot dan in 1974.

Het gunstige verloop in de woningbouw blijkt vooral uit de statistiek betreffende het aantal begonnen woningen. Dit gegeven groeide met 19,4 % tot 77 933 en lag aldus heelwat hoger dan de nochtans reeds zeer gunstige resultaten van 1973 en 1974, toen respectievelijk 61 739 en 65 280 woningen werden gebouwd. Deze resultaten zijn uitstekend, als men ze vergelijkt, enerzijds, met het gemiddelde van de jaren 1968 tot 1972, dat slechts 47 983 woningen bedroeg, en, anderzijds, met de doelstellingen van het plan, dat voor 1975 60 000 woningen voorzag.

De regionale spreiding van het aantal begonnen woningen laat zien dat de stijging in Wallonië buitengewoon groot was (22 408 woningen, of + 49,1 %). In Vlaanderen werden 49 872 woningen begonnen (+ 10,9 %), terwijl in Brussel een accres van 16,7 % of 5 653 woningen werd genoteerd.

De oorzaak van deze buitengewone activiteit in de woningbouw tijdens de drie voorbije jaren moet ongetwijfeld gezocht worden in het feit, dat privépersonen ter bescherming tegen de sterke inflatie hun geld zoveel mogelijk trachtten te beleggen in waardevaste onroerende goederen en dan bij voorkeur in woningen.

Niettegenstaande de hoge activiteit lagen de prijsstijgingen in de woningbouwsector veel lager dan tijdens het jaar voordien. De prijsverhoging wordt door Abex (Association Belge des Experts) op 9,3 % geraamd, tegenover 27,0 % in 1974 en 13,4 % in 1973.

In de niet-woningbouw nam het aantal begonnen gebouwen nog toe met 5,0 % maar naar omvang in m^3 bedroeg deze aangroei slechts 0,2 %. Daar de omvang in onderhavige sector een veel beter criterium is dan het aantal gebouwen, zal, wat de regionale verdeling betreft, uitsluitend dit laatste gegeven gebruikt worden. Deze verdeling laat zien dat in tegenstelling met het vorig jaar er in Brussel zich een belangrijke daling voordeed (— 28,7 %) als gevolg van de vermindering van investeringen in kantoorgebouwen wegens de economische krisis. Zoals ook voor de woningbouw was de toename het grootst in Wallonië (+ 9,6 %), terwijl ze in Vlaanderen miniem was (+ 0,2 %).

Al lag de activiteit in de particuliere werken globaal genomen hoog, toch bleek de economische crisis duidelijk voelbaar in het aantal afgeleverde bouwvergunningen. In de woningbouw daalden deze sterk in het begin van het jaar, om tijdens het tweede halfjaar opnieuw beduidend toe te nemen. Op het einde van het jaar bedroeg de achterstand voor het aantal woningen 14,0 %, maar het percent lag lager in Wallonië (— 10,1 %) dan te Brussel en in Vlaanderen, waar het ongeveer 16 % bedroeg. Voor de niet-woningbouw was de achteruitgang veel groter ; naar volume liep hij tot 31,7 % op en er deed zich naar het einde van het jaar toe ook geen fundamentele verbetering voor. De vermindering was bijzonder groot in Brussel, waar het toegestane bouwvolume met bijna 2/3 verminderde ; in Wallonië en Vlaanderen bedroeg de teruggang ongeveer 1/4.

Het volume van de openbare werken nam in 1975 sterk toe. Wel deed zich een verschuiving voor wat betreft de aard van de uitgevoerde werken. Waar in het verleden de groei het sterkst was in de autowegenbouw, stelt men vast dat in 1975 de vastleggingen voor deze sector in werkelijke prijzen licht verminderden. De andere investeringen van de centrale overheid namen daarentegen toe met 1/3 in werkelijke prijzen, wat een belangrijke aangroei in volume tot gevolg heeft. Deze van de plaatselijke besturen groeide eveneens aan, maar dan slechts met 14,8 %, wat toch nog een matige toename in volume impliceert.

Na de scherpe vermindering van de sociale woningbouw in 1974 werd in 1975 een duidelijke verbetering gerealiseerd in deze sector. Het aantal begonnen woningen van de twee maatschappijen samen nam immers toe met 76,2 % tot 15 117. Het aantal toegezegde bouw- en aankooppremies liep evenwel met 22,2 % terug tot 20 869.

2. — *Bouwmaterialen.*

Niettegenstaande de hoge activiteit in de bouwnijverheid en vooral dan in de woningbouw, waren de resultaten in de nijverheid van de bouwmaterialen in 1975 over het algemeen genomen teleurstellend tot slecht.

Bij de groeven handhaafde het algemeen produktie-indexcijfer zich weliswaar op het peil van het voorgaande jaar (+ 1,5 %), maar slechts twee sectoren die produkten voor de woningbouw leveren, kenden een gunstig resultaat. Het betreft hier de hardsteen, waarvan de produktie met ruim 30 % toenam, en de leisteen, die een ware opleving kende en waarvoor de produktie verdrievoudigde. De marmerproduktie daarentegen, die in België slechts een marginale betekenis heeft, verminderde met ruim 15 %. In de andere sectoren, die voor hun afzet vooral aangewezen zijn op de wegenbouw, liep de produktie terug met 6 tot 8 % en in het geval van de zandgroeven zelfs met ongeveer 15 %.

De invoer naar waarde van ruwe niet-metaalhoudende mineralen verminderde met 5,4 % tot 6 034 miljoen frank, terwijl de uitvoer toenam met 1,5 % tot 4 824 miljoen frank. Het negatief saldo van uitvoer min invoer daalde dan ook met 25,5 % tot 1 210 miljoen frank.

Voor de niet-metaalhoudende mineralen viel het jaar nog slechter uit. Het algemeen indexcijfer ervan dat reeds in 1974, als gevolg van de crisis in de glasnijverheid, vrij ongunstig geëvolueerd was, daalde in 1975 met 11,5 %. De oorzaak hiervan was de achteruitgang in zogoed als alle subsectoren.

De enige uitzondering hierop vormde de kleinijverheid, waarvan het indexcijfer een kleine toename vertoonde, nl. 0,6 %. Weliswaar verminderde de produktie van gewone baksteen met 6,6 %, wegens een achteruitgang bij de volle steen met 22,5 % die niet volledig gecompenseerd werd door de vooruitgang met 4,2 % bij de holle baksteen. De achteruitgang van de volle baksteen is een trendmatig verschijnsel sinds 1965 en is het gevolg van de voortschrijdende substitutie door betonprodukten en door holle baksteen. Een analoge substitutie doet zich voor bij de kabeldeksels en draineerbuizen, — deze laatste worden door plastiekbuizen vervangen — waarvan de produktie eveneens sterk terugliep (— 19,4 %). De produktie van gevelsteen daarentegen, vooral dan van handgevormde steen, kende een belangrijke toename als gevolg van de hoge activiteit in de woningbouw. Ook de holle steen voor gewelven lijkt, sinds een paar jaren, opnieuw in de belangstelling te komen en dan wel voor de particuliere woningbouw. De produktie ervan groeide opnieuw, nl. met 16,7 %.

De zwaarste achteruitgang deed zich voor in de glasnijverheid, waarvan het indexcijfer met 18,3 % verminderde. De holglasnijverheid hield nog vrij goed stand met een achteruitgang van slechts 5,6 %, maar in de vlakglasnijverheid die in 1974 al met zware moeilijkheden diende af te rekenen, beliep de teruggang 25,4 %. De hoofdoorzaak van de moeilijkheden in deze subsector, — die veruit de belangrijkste is van de nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen — waren de afzetmoeilijkheden in de traditionele uitvoerlanden, die alle met een sterke recessie in de bouwnijverheid te kampen hebben.

De cementproduktie nam af met 7,8 %, eveneens gedeeltelijk als gevolg van de sterke vermindering van de uitvoer. Ook op de binnenlandse markt verminderde de afzet, door de zwakkere activiteit in de wegenbouw en in de constructie van niet-residentiële gebouwen, die beide relatief meer cement verbruiken dan de privé-woningbouw.

Het indexcijfer van de keramische nijverheid verminderde met 13,2 %. Onder invloed van de bouwconjunctuur nam de produktie van vloertegels en dakpannen toe, beide met bijna 7 %, maar voor de bouwkeramiek deed zich een vermindering voor met meer dan 30 %. Een lichte aangroei werd nog vastgesteld voor de slijpstenen en het pottenbakkerswerk, terwijl voor alle andere produkten de produktie sterk terugliep. Wat die van de grondstoffen betreft (klei, kwarts, silex), waren de gegevens nog niet beschikbaar bij het opstellen van dit overzicht.

De statistieken betreffende de kalknijverheid waren evenmin beschikbaar, maar op grond van de resultaten van de eerste acht maanden kan de achteruitgang er geraamd worden op 10 tot 15 %.

De totale invoer van fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen verminderde naar waarde slechts met 1,3 % tot 16 044 miljoen frank. De uitvoer daarentegen liep sterker terug, nl. met 7,5 % tot 22 891 miljoen frank, zodat ook het uitvoersaldo met 19,3 % slonk tot 6 847 miljoen frank. Bij de invoer deed zich een daling voor bij het vuurvaste materiaal, en bij de baksteen en andere materialen uit gewoon aardewerk. De vlakglasinvoer verminderde maar licht, dank zij vooral de toename ervan bij het bewerkt en speciaal glas. Bij het holglas nam de invoer sterk toe, terwijl de stijging beperkt bleef voor produkten in keramiek en in asbestcement.

Wat de uitvoer betreft heeft vooral de ontwikkeling in de belangrijkste uitvoerende sector, de vlakglasnijverheid, geleid tot het zwakke resultaat. De totale uitvoer ervan liep terug met 21 % naar waarde en 26,4 % naar hoeveelheid. De vermindering beliep bijna de helft voor het niet bewerkt vensterglas, terwijl ze voor spiegelglas en bewerkt glas beperkt bleef tot ruim 13 % naar waarde.

Ook de uitvoer van cement verminderde met 19,7 % naar waarde en met 22,4 % naar hoeveelheid. Eén sector kende een belangrijke uitbreiding van de uitvoer naar waarde, namelijk de holglasnijverheid (+ 27,6 %). Men merkt een lichte vooruitgang op bij de produkten uit gewoon aardewerk en de keramiek, en een lichte vermindering voor vuurvaste steen en werken uit asbestcement.

★

★ ★

Cementproduktie
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie
1964	5 846,1
1965	5 904,9
1966	5 794,4
1967	5 820,3
1968	5 740,3
1969	6 269,4
1970	6 729,5
1971	6 931,2
1972	7 093,1
1973	7 042,7
1974	7 466,7
1975	6 883,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen
Produktie en tewerkstelling
(1970 = 100)

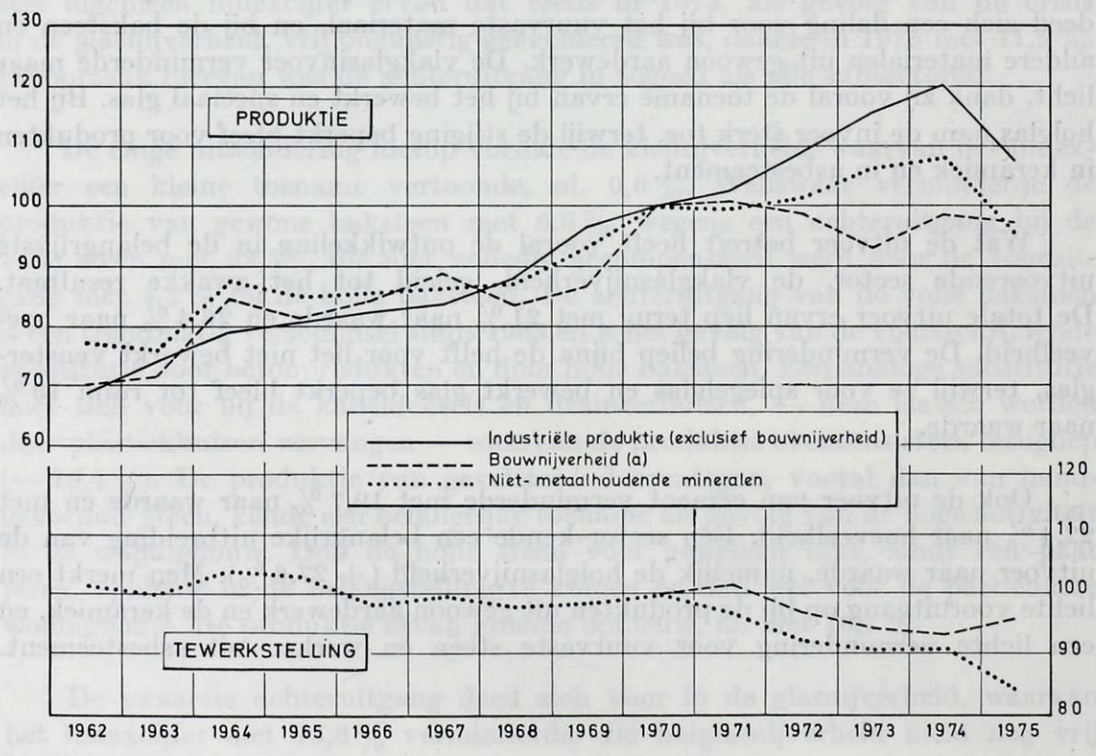

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voor de werken van burgerlijke bouwkunde, wegenbouw en gebouwen (ruwbouw) gaat het over de ondernemingen welke 20 of meer werklieden tewerkstellen. Voor de voltooiingswerken betreft het ondernemingen die 10 of meer werklieden tewerkstellen.
Het indexcijfer van de tewerkstelling is beschikbaar vanaf 1970.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Baksteen voor gewoon metselwerk ..	m^3	2 274 453	1 999 605	1 912 799	2 332 307	2 342 006	2 187 250
Gevelsteen	m^3	283 398	297 243	319 495	393 847	414 933	458 591
Draineerbuizen en kabelbeschermer ..	t	35 075	35 646	35 105	28 673	30 271	24 394
Holle steen voor vloeren	m^2	1 343 450	1 103 690	1 116 990	1 221 210	1 442 930	1 684 517
Andere kleiprodukten (a)	t	10 519	10 878	11 669	12 401	12 194	12 109

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Andere dan pannen, bouwkeramiek, bloempotten, duivenkwekers-, huishoudelijk- en kunstaardewerk.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Kalk	10^3t	2 629,7	2 518,6	2 653,2	2 874,0	3 097,0	3 232,2	2 520,0
Kalksteen	10^3t	17 882,7	21 426,8	25 003,7	24 374,9	23 937,4	23 777,4	22 860,0
Dolomiet :								
ruw	10^3t	1 351,5	1 503,4	1 583,2	1 788,4	2 191,5	2 588,4	2 476,9
witgegloeid .	10^3t	388,4	372,4	351,2	348,9	321,6	330,4	233,9
Pleisterkalk ...	10^3t	79,0	88,0	96,4	106,0	114,0	102,2	221,3
Pleisterkalkagglomeraten .	10^3 m^2	9 928,0	11 148,5	14 505,2	14 229,5	19 469,5	22 325,3	18 488,6
Natuurlijk calciumcarbonaat	10^3t	687,8	446,0	456,6	432,9	398,7	359,1	367,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de keramieknijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1973	1974	1975
Plateel- en porceleinen vaatwerk, elektrotechnisch porcelein, kunstzandsteen en diverse	t	8 479	10 436	9 493
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen, bevloeringstegels in halve zandsteen	m²	1 347 544	1 353 442	1 441 588
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere	t	212 634	222 200	166 477
Fabriekstegels	t	3 655	4 413	3 470
Pannen en bijbehoren	t	66 159	65 934	70 352
Slijpstenen	t	1 269	1 590	1 654
Bouwkeramiek	t	33 984	34 449	23 904
Potten	t	28 592	31 466	34 097
Klei	t	407 944	239 514	115 540
Kwarts en kwartsiet	t	433 997	440 295	372 294
Vuursteen (gestampt en straatsteen)	t	5 380	5 757	2 549

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bouwmaterialen

Produktie

(1970 = 100)

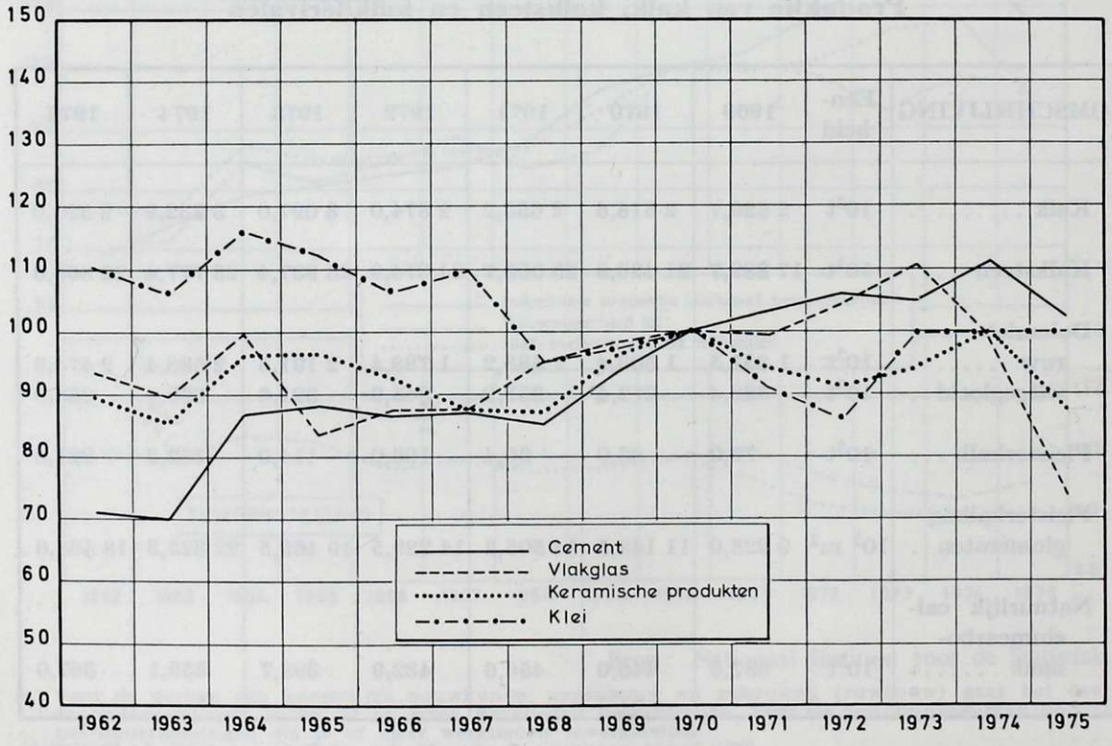

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Hard- en bouwsteen	597	655	778	1 075	1 046	389	417	444	479	437
Zand, kiezel, andere steen	1 035	1 184	1 115	1 413	1 467	1 245	1 423	1 649	1 980	1 994
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	345	378	396	491	409	497	539	618	714	846
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	668	727	854	1 183	1 059	368	436	459	621	591
Slakken, walschilfers en dergelijke n. e. g.	150	165	240	320	213	247	299	321	517	570
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	1 338	1 313	1 691	1 897	1 840	218	288	367	444	386
Cement	113	129	125	207	160	1 165	1 189	1 334	1 656	1 329
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	226	267	306	443	458	1 638	1 920	2 305	2 551	2 514
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	1 053	904	1 147	2 174	1 801	410	595	502	626	622
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	1 105	1 334	1 879	2 954	2 786	533	725	861	894	933
Glas	1 871	1 909	2 556	2 727	2 702	8 550	10 471	11 448	11 342	8 960
waarvan : onbewerkt vensterglas	(204)	(204)	(211)	(211)	(186)	(1 993)	(2 304)	(2 787)	(2 838)	(1 542)
onbewerkt spiegelglas	(70)	(96)	(206)	(247)	(227)	(1 641)	(1 986)	(1 971)	(1 865)	(1 615)
bewerkt en speciaal glas	(1 298)	(1 280)	(1 797)	(1 884)	(1 968)	(4 638)	(5 923)	(6 465)	(6 443)	(5 593)
Glaswaren	1 436	1 737	1 845	2 173	2 595	2 848	2 798	3 081	3 190	4 069
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(467)	(580)	(709)	(913)	(1 085)	(1 413)	(1 387)	(1 683)	(2 140)	(2 093)
Artikelen in ceramische stoffen	1 069	1 188	1 466	2 004	2 048	584	687	854	955	992
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	1 828	2 135	2 533	3 575	3 489	2 145	2 451	3 077	3 524	3 472

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Hard- en bouwsteen : T.C.I.H. 273.11 + 273.12 + 273.13 + 661.31 + 661.32 + 661.33; zand... : T.C.I.H. 273.3 + 273.4; kalksteen... : T.C.I.H. 273.21 + 273.22 + 661.1; klei... : T.C.I.H. 276.21 + 276.22 + 276.23 + 276.24; slakken... : T.C.I.H. 276.62 + 276.68 + 276.69; andere ruwe... : T.C.I.H. 275.22 + 276.1 + 276.4 + 276.51 + 276.52 + 276.53 + 276.54 + 276.91 +276.92 + 276.93 + 276.94 + 276.95 + 276.97 + 276.99; cement : T.C.I.H. 661.2; werken van... : T.C.I.H. 661.81 + 661.82 + 661.83; vuurvaste stenen... : T.C.I.H. 662.31 + 662.32 + 662.33; baksteen... : T.C.I.H. 662.41 + 662.42 + 662.43 + 662.44 + 662.45; glas : T.C.I.H. 664; onbewerkt... : T.C.I.H. 664.3; onbewerkt spiegelglas : T.C.I.H. 664.4; bewerkt... : T.C.I.H. 664.5 + 664.6 + 664.7 + 664.8 + 664.91 + 664.92 + 664.93 + 664.94; glaswaren : T.C.I.H. 651.8 + 653.8 + 665; flessen... : T.C.I.H. 665.11 + 665.12; artikelen in... : T.C.I.H. 663.91 + 663.92 + 666 + 812.2; andere artikelen... : T.C.I.H. 663 — 663.91 — 663.92. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Hard- en bouwsteen	170 512	236 048	237 225	264 262	222 949	1 275 243	975 933	1 114 412	1 142 742	934 530
Zand, kiezel, andere steen..	11 798 477	15 380 436	13 889 575	14 479 325	14 207 309	10136 650	10 557 736	11 826 840	12 976 529	12 655 902
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	875 878	874 249	852 868	955 862	859 836	1 214 472	1 239 239	1 292 792	1 344 898	1 403 086
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	519 518	568 558	627 062	692 741	561 560	988 328	1 335 931	1 568 455	1 852 476	1 664 731
Slakken, walsschilfers en dergelijke n. e. g.	339 356	255 323	222 133	346 879	468 751	2 721 379	3 231 808	2 903 454	2 846 649	2 903 266
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	513 558	584 085	713 502	736 428	752 827	401 203	1 652 999	1 680 475	910 751	448 555
Cement	84 105	98 614	78 499	150 319	76 328	1 694 406	1 586 499	1 652 458	1 593 111	1 232 106
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	43 413	54 199	61 471	72 838	60 764	263 011	286 102	344 685	339 800	276 401
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	144 246	122 587	155 762	227 361	153 796	91 645	120 513	102 130	99 458	82 084
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	227 061	262 221	340 043	497 785	501 496	160 375	255 837	236 467	178 411	160 676
Glas	142 343	151 596	185 225	147 994	123 289	584 193	689 209	701 328	653 626	481 370
waarvan : onbewerkt vensterglas	(19 515)	(20 978)	(20 193)	(20 394)	(15 448)	(212 568)	(249 273)	(270 991)	(252 280)	(132 185)
onbewerkt spiegelglas ...	(5 429)	(11 031)	(21 250)	(24 614)	(25 738)	(160 930)	(192 015)	(175 968)	(148 276)	(133 511)
bewerkt en speciaal glas..	(40 876)	(43 290)	(57 946)	(55 252)	(57 338)	(195 541)	(238 655)	(246 002)	(235 704)	(181 327)
Glaswaren	83 750	95 437	119 422	127 640	142 496	171 837	156 075	183 537	194 465	189 642
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(62 058)	(71 012)	(96 210)	(101 310)	(115 932)	(142 932)	(129 995)	(161 004)	(176 525)	(155 855)
Artikelen in ceramische stoffen	25 159	27 402	30 869	37 778	36 206	23 326	25 169	27 398	28 728	29 678
Andere artikelen in dergelijke mineralen n. e. g. .	450 172	506 313	608 403	819 003	822 088	694 155	832 888	915 629	800 522	684 671

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 171.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 6. — DIVERSE INDUSTRIEEN

1. — *Papier- en kartonnijverheid.*

De papier- en kartonnijverheid was één van de sectoren die zwaar getroffen werden door de recessie : het produktie-indexcijfer ervan daalde in 1975 immers met 15,4 %.

De trimestergemiddelden van het seizoengecorrigeerd indexcijfer tonen aan dat er zich al vanaf het tweede kwartaal van 1974 een lichte verzwakking begon af te tekenen. De in vergelijking met het voorgaande kwartaal belangrijkste dalingen deden zich evenwel voor tijdens het laatste kwartaal van 1974 (— 6,7 %) en het eerste van 1975 (— 9,5 %). Tijdens de twee daaropvolgende kwartalen bleef de produktie nog licht dalen met ongeveer 1 %, om zich op het einde van het jaar te stabiliseren zonder dat zich evenwel een echte wederopleving voordeed.

De produktiegegevens in absolute cijfers laten zien dat de teruggang in de produktie (23,3 %) sterker was dan in de verwerking (— 14,5 %). In de sector van de papierproduktie was de achteruitgang het laagst voor krantenpapier (— 15,4 %) en het kraft- en inpakpapier (— 19,2 %). De produktie van de andere papiersoorten liep terug met 25 % of meer, waarbij vooral de vermindering met 24,8 % bij het schrijf- en drukpapier doorslaggevend was, omdat deze papiersoort bijna de helft van de totale produktie uitmaakt.

Bij de verwerking was er geen noemenswaardig verschil in achteruitgang tussen de verwerking van de gespecialiseerde bedrijven (— 14,5 %) en die bij de producenten zelf. Ook bij de belangrijkste produkten was de achteruitgang vrijwel uniform : die van verpakkingen bedroeg 15,1 %, en die van geïmpregneerd papier en karton bereikte 15,0 %.

De buitenlandse handel kende al evenzeer een sterke vermindering. De invoer nam evenwel sterker af dan de uitvoer. Zonder drukwerk daalde deze laatste met 16,0 % naar waarde, terwijl de invoer met 20,3 % terugliep. De achteruitgang lag het hoogst voor de grondstoffen (pulphout, papierstof en afval) en het papier en karton. Van dit laatste liep de invoer terug met 27,0 % naar waarde en met 34,6 % naar hoeveelheid, terwijl de uitvoer met een vermindering van respectievelijk 15,6 % en 20,2 % minder sterk daalde. De teruggang was minder groot bij de papierprodukten, waar de invoer verminderde met 3,3 % naar waarde en 13,0 % naar hoeveelheid, terwijl de uitvoer met 3,1 % een lichte toename vertoonde naar waarde, maar naar hoeveelheid toch met 7,9 % afnam. De in- en uitvoer van drukwerk daalde naar hoeveelheid in ongeveer dezelfde mate (— 7,7 %), terwijl de toename van de waarde eveneens weinig verschilde (+ 6,5 % bij de invoer, + 8,5 % bij de uitvoer).

2. — *Ledernijverheid.*

De ledernijverheid kende insgelijks een gevoelige achteruitgang van de produktie in 1975. Het indexcijfer verminderde met 11,5 % ; de produktie van

zwaar leder liep met slechts 1,1 % terug, maar die van het veel belangrijker licht leder met 12,6 %.

De produktie van schoenen en pantoffels daalde nog sterker dan tijdens de voorgaande jaren. Het indexcijfer ervan liep met 23,8 % terug en bedraagt nu minder dan de helft van dat van 1970. In de schoennijverheid bedroeg de achteruitgang 24,3 % en in de pantoffelnijverheid 19,5 %.

De invoer van leder en uit leder vervaardigde artikelen nam in waarde toe met 3,7 %. Wel verminderde de invoer van grondstoffen (ongelooide en gelooide huiden en pelterijen) sterk, maar die van produkten uit leer, vooral dan van schoenen, verhoogde nog.

De uitvoer daarentegen daalde over de gehele lijn, behalve voor schoeisel uit rubber en plastiek, zodat de totale uitvoerwaarde met 14,2 % terugliep, en het negatief handelssaldo toenam van 6,3 miljard tot bijna 8 miljard frank.

3. — *Houtverwerkende nijverheid.*

In de houtnijverheid bleef in 1975 de achteruitgang van de waarde van de verkopen beperkt tot ongeveer 7 %.

De daling in deze sector was, volgens de kwartaalgemiddelden van de seizoengecorrigeerde indexcijfers zeer sterk in het laatste kwartaal van 1974. Tijdens de twee daaropvolgende kwartalen bleef de produktie verder verminderen, maar dan slechts met ongeveer 2 % in vergelijking met het voorgaande kwartaal. In het derde kwartaal deed zich een stabilisering voor, en tijdens het laatste kwartaal een krachtige wederopleving die de produktie op het peil van de eerste maanden van 1974 terugbracht.

In zowat alle subsectoren merkt men een min of meer grote achteruitgang van de waarde van de verkopen, met uitzondering van schrijnwerk en parket. Voor de meubels bedroeg de vermindering 7,0 %, voor de zetels 9,3 %, voor de geperste platen 7,4 % en voor de blokplaten en geplakte platen respectievelijk 39 % en 11,2 %.

Zoals in de meeste andere bedrijfstakken daalden in deze sector zowel de invoer (met 7,1 %) als de uitvoer (met 6,3 %) naar waarde. Weliswaar verminderde het negatief saldo van uitvoer min invoer van 1 307 miljoen frank in 1974 tot 1 048 miljoen frank in 1975, maar de fundamentele ontwikkeling van de buitenlandse handel was minder gunstig dan dit gegeven zou laten vermoeden. De teruggang van de invoer was immers hoofdzakelijk het gevolg van een kleinere invoer van ruw en weinig bewerkt hout, terwijl de invoer van meubels relatief sterk aangroeide. Daarentegen verminderde de uitvoer van meubels, — die bijna 60 % uitmaken van de totale uitvoer — zowel naar waarde als naar hoeveelheid. Ook de uitvoer van het tweede belangrijke exportartikel, geplakt hout en houtvezelplaat, verminderde in belangrijke mate, terwijl er zich slechts voor de uitvoer van ruw en eenvoudig bewerkt hout een groei voordeed.

4. — *Tabaksnijverheid.*

De tabaksnijverheid was in 1975 zowat de enige sector waarvan het produktie-indexcijfer nagenoeg op het peil van het voorgaande jaar behouden bleef, met een vermindering van slechts 0,2 %.

De produktie van sigaretten nam weliswaar licht af met 3,3 %, maar die van sigaren, cigarillo's en rooktabak vermeerderde met respectievelijk 2,6 %, 11,0 % en 4,6 %.

De invoer nam naar waarde met 5,6 % toe en de uitvoer met 6,2 %. Het negatief saldo van uitvoer min invoer bleef nagenoeg ongewijzigd, 250 miljoen in 1974 en 248 miljoen in 1975.

Het accres van de invoer was vooral het gevolg van de hogere prijs van de ruwe tabak, terwijl die van de uitvoer in belangrijke mate het gevolg was van de aangroei, zowel in hoeveelheid als naar waarde, van de uitvoer van cigarillo's en sigaretten.

5. — *Diamantnijverheid.*

Ook in de diamantnijverheid heerste in 1975 een crisissituatie op wereldvlak, met evenwel een opleving in het tweede semester.

De Belgische diamantnijverheid werd zwaar getroffen door de gevolgen ervan, met een belangrijke daling van de omzet en een hoge werkloosheid, die tot het einde van het jaar ongeveer 20 % bedroeg. Wel deed zich vanaf september een wederopleving voor, maar toch was de toestand op het einde van het jaar nog niet tot het normale peil teruggekeerd.

De invoer van ruwe diamant verminderde met 18,8 % naar waarde, en die van geslepen diamant met 16,9 %. Bij de uitvoer daarentegen nam de verkoop van ruwe diamant toe met 24,0 %, terwijl die van geslepen diamant met 13,3 % iets minder sterk terugliep dan de overeenkomstige invoer.

★
★ ★

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en verwerking

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975
Produktie :					
Dagbladpapier	112,6	92,9	96,9	91,1	77,1
Schrijf- en drukpapier (a)	311,7	340,4	378,3	411,5	309,3
Kraft-, verpakkings-, perkament- en imitatieperkamentpapier (a)	123,2	129,2	161,6	154,5	124,9
Andere papiersoorten (a, b)	118,7	114,9	104,0	105,9	76,4
Karton	102,6	107,2	87,9	91,7	67,9
Totaal...	**768,8**	**784,7**	**828,6**	**854,8**	**655,7**
Verwerking:					
Door de voortbrengers	130,3	137,4	150,4	168,4	144,1
Door de verwerkende nijverheid	544,5	594,3	646,3	707,3	604,4
w.o. : Verpakkingsmiddelen	(344,6)	(389,1)	(427,1)	(453,7)	(385,4)
Geïmpregneerd papier en karton	(179,5)	(184,8)	(208,7)	(252,7)	(214,7)
Totaal...	**674,8**	**731,7**	**796,7**	**875,6**	**748,5**

(a) Inclusief karton vanaf januari 1973.
(b) De rubriek « andere papiersoorten » bevat het wit papier (exclusief schrijf- en drukpapier), het cellulose- en speciaal papier.

Produktie, verwerking en tewerkstelling

(1970 = 100)

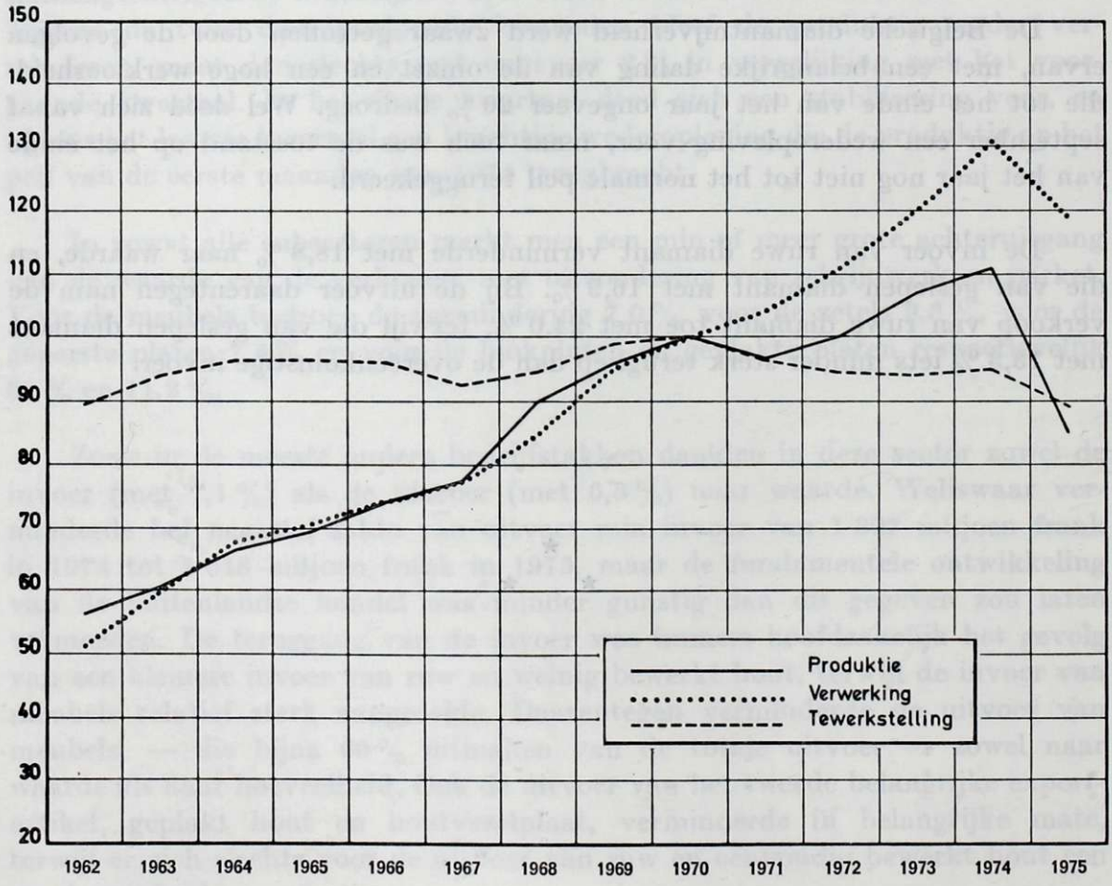

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van de papiernijverheid

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
	WAARDE (miljoenen franken)									
Pulphout	750	685	890	1 443	862	16	11	15	17	37
Papierstof en papierafval	3 308	3 018	3 500	5 497	4 927	1 205	1 407	1 988	3 232	1 714
Papier en karton	8 845	9 896	12 496	18 778	13 700	7 955	9 134	10 934	12 371	10 437
w. o. : krantenpapier	(831)	(830)	(925)	(1 698)	(1 570)	(217)	(186)	(211)	(269)	(315)
Kraftpapier en -karton	(1 713)	(1 935)	(2 279)	(3 574)	(2 363)	(266)	(342)	(472)	(708)	(418)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(1 667)	(1 770)	(2 466)	(3 861)	(2 239)	(1 164)	(1 350)	(1 434)	(2 204)	(1 675)
Papier- en kartonwaren	3 243	3 472	4 172	5 858	5 666	2 737	3 035	3 661	4 857	5 009
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(1 240)	(1 313)	(1 646)	(2 307)	(2 087)	(616)	(790)	(990)	(1 356)	(1 283)
Drukwerk	4 647	5 231	6 130	7 296	7 771	3 942	4 415	5 429	6 709	7 278
	GEWICHT (tonnen)									
Pulphout	794 594	720 343	971 410	1 144 842	726 309	9 347	7 124	10 705	9 907	18 527
Papierstof en papierafval	406 343	415 402	481 040	496 118	361 519	262 968	342 591	418 187	432 464	281 760
Papier en karton	741 646	834 790	971 337	1 036 818	678 054	440 412	509 358	538 933	478 437	381 823
w. o. : krantenpapier	(106 790)	(109 377)	(114 094)	(146 174)	(105 357)	(28 691)	(26 549)	(26 913)	(21 445)	(20 502)
Kraftpapier en -karton	(169 471)	(198 221)	(218 430)	(229 132)	(133 748)	(20 138)	(27 766)	(38 969)	(35 458)	(20 767)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(132 415)	(139 184)	(176 041)	(183 382)	(99 070)	(112 983)	(137 627)	(130 959)	(123 368)	(91 605)
Papier- en kartonwaren	118 759	120 015	141 093	156 629	136 306	88 034	102 847	121 700	126 373	116 392
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(54 859)	(53 962)	(64 362)	(70 343)	(58 701)	(29 125)	(41 424)	(51 486)	(49 651)	(43 706)
Drukwerk	63 572	70 035	86 801	80 608	74 435	73 649	79 693	96 130	93 859	86 578

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Pulphout : T.C.I.H. 242.1; papierstoffen... : T.C.I.H. 251; papier en karton : T.C.I.H. 641 — 641.6; krantenpapier : T.C.I.H. 641; Kraftpapier... : T.C.I.H. 641.3; druk-, schrijf-,... : T.C.I.H. 641.21; papier- en kartonwaren : T.C.I.H. 642; zakken, dozen... : T.C.I.H. 642.11 + 642.12; drukwerk : T.C.I.H. 892. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie van leder, schoenen en pantoffels

JAARTAL	Zwaar leder van runderen (tonnen)	Licht leder (duizenden vierkante voet)	Schoenen (duizenden paren)	Pantoffels (duizenden paren)
1966	2 174	55 557	15 437	8 863
1967	1 870	54 841	13 952	8 571
1968	2 283	59 952	13 074	8 860
1969	2 472	64 750	12 664	7 527
1970	2 172	56 101	11 035	6 003
1971	2 086	60 515	10 556	6 483
1972	1 857	59 736	9 914	6 707
1973	1 862	46 758	8 686	5 294
1974	1 788	44 820	8 324	5 036
1975	1 807	39 158	6 300	4 065

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid

Produktie en tewerkstelling

(1970 = 100)

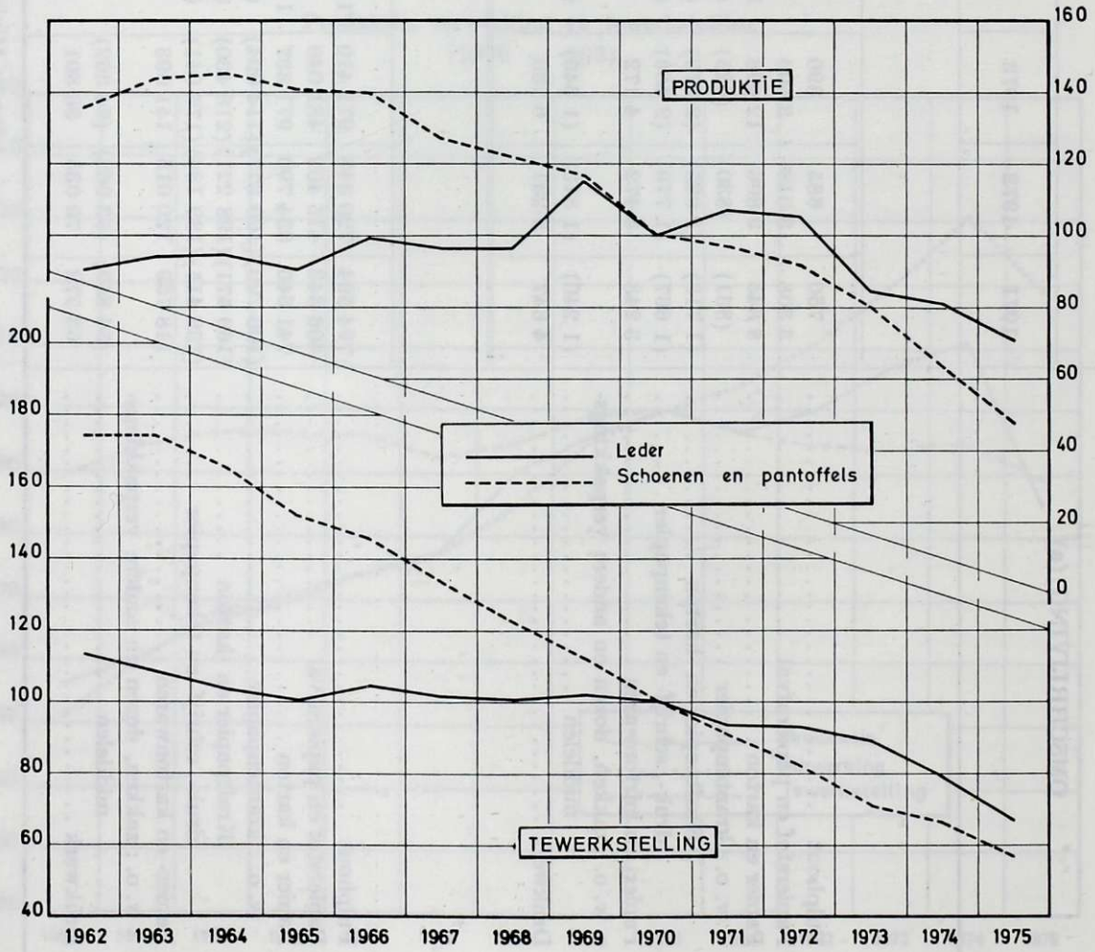

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
	WAARDE (miljoenen franken)									
Huiden ongelooid	893	1 266	1 560	1 313	955	636	1 143	1 264	1 010	896
Pelterijen ruw	831	772	1 010	1 135	997	52	56	104	191	147
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	501	531	744	850	835	1 057	1 007	1 211	1 232	1 199
Bereid leder en huiden	1 206	1 411	1 442	1 588	1 422	1 402	1 590	1 536	1 649	1 587
Schoeisel, geheel of voornamelijk in leder	3 492	4 018	4 594	5 895	7 007	950	1 057	1 210	1 509	1 022
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	591	608	698	984	883	49	75	85	100	104
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	315	341	377	432	402	380	412	445	418	416
Kleding en toebehoren van leder	332	385	575	963	1 054	666	929	1 059	1 238	957
Andere lederwaren	432	531	597	793	919	157	165	216	252	192
	GEWICHT (tonnen)									
Huiden ongelooid	34 519	33 374	34 849	40 078	38 620	35 012	37 565	33 595	37 002	42 484
Pelterijen ruw	3 501	3 776	3 978	3 228	2 989	575	886	920	1 222	862
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	615	581	788	737	915	1 004	891	1 078	901	1 038
Bereid leder en huiden	4 985	5 312	4 181	3 901	3 445	5 753	6 001	5 160	6 718	5 756
Schoeisel geheel of voornamelijk in leder	13 394	14 836	15 894	18 268	18 388	3 180	3 617	3 881	4 670	2 834
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	4 722	4 655	5 079	6 509	5 306	587	822	783	696	722
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	2 049	2 150	2 238	2 800	2 023	2 826	2 483	2 610	2 977	2 711
Kleding en toebehoren van leder	571	586	781	1 117	1 000	1 471	745	758	871	479
Andere lederwaren	1 035	1 102	1 138	1 443	1 366	354	408	566	547	419

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Huiden ongelooid : T.C.I.H. 211; pelterijen ruw : T.C.I.H. 212; bereide pelterijen... : T.C.I.H. 613 + 842; bereid leder... : T.C.I.H. 611 — D.T. 4102.20 — 4102.27; schoeisel geheel... : T.C.I.H. 851.02; schoeisel in... : T.C.I.H. 851.01; schoeisel of... : T.C.I.H. 851 + 612.3 — T.C.I.H. 851.01 — 851.02; kleding... : T.C.I.H. 841.3 + D.T. 6506.10 + 6506.90; andere... : T.C.I.H. 612.1 + 612.2 + 612.9 + D.T. 4202.21 + 4202.31 + 4202.41 + 4202.81. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Waarde van de gefactureerde verkopen (miljoenen franken)				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
Meubels	32 132	31 907	33 822	33 268	28 666	10 951	13 475	17 533	20 754	19 532
Zetels	10 865	11 288	12 784	12 019	9 580	4 349	5 275	6 944	7 735	7 128
Schrijnwerkerij	5 927	5 494	5 716	5 440	5 014	2 242	2 650	3 309	3 925	4 017
Houten vaatwerk	3 694	3 564	3 964	3 865	3 161	1 109	1 223	1 608	1 901	1 786
Kaders, lijsten, schaverijen	1 789	1 817	1 845	1 618	1 263	558	611	741	861	770
Kurk Klompennijverheid	63	58	76	59	49	27	29	66	68	55
Mandenmakerij en rotan	221	198	189	160	141	87	94	105	128	126
Borstelnijverheid	926	794	758	737	619	390	378	432	504	468
Kisten- en tonnennijverheid	2 020	1 871	1 822	1 862	1 645	716	760	945	1 347	1 182
Parket	204	164	136	125	98	76	66	78	85	87
Geplakt hout	1 544	1 288	1 297	1 158	923	648	647	792	832	761
Blok- of lamellenplaten	533	544	744	572	328	308	339	560	512	324
Geperste panelen	4 833	4 820	4 996	4 668	3 899	4 554	5 244	6 387	6 994	6 690
Totaal ...	64 751	63 807	68 149	65 550	55 386	26 015	30 792	39 500	45 646	42 927

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Kurk en anders stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl..

evenals de afgewerkte produkten hiervan

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
	WAARDE (miljoenen franken)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	1 174	1 343	2 126	2 446	1 918	615	624	711	787	837
Gezaagd, gesneden, geschild of eenvoudig bewerkt hout	2 779	3 920	6 264	7 530	5 988	478	673	795	678	906
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	1 585	1 858	2 559	3 091	2 604	3 176	3 813	4 856	6 083	5 231
Werken van hout n. e. g.	959	1 130	1 654	2 378	2 596	711	879	1 228	1 283	1 123
Ruwe kurk en afval	7	7	6	10	9	—	—	1	—	—
Werken van kurk	97	95	119	167	128	5	6	6	8	7
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	111	92	118	161	100	111	93	117	133	86
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	471	533	608	788	800	196	223	266	288	292
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	2 438	2 987	4 334	6 053	6 871	6 835	8 770	10 867	12 057	11 484
	GEWICHT (tonnen)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	638 378	699 383	847 310	845 976	671 806	327 184	315 440	303 763	288 806	308 516
Gezaagd, gesneden, geschild, of eenvoudig bewerkt hout	528 636	748 947	901 132	814 303	665 937	78 803	106 280	99 106	70 660	99 692
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	123 181	248 078	303 450	301 680	283 890	517 309	619 223	750 114	709 386	709 106
Werken van hout n. e. g.	43 316	51 070	66 750	84 126	79 111	31 366	35 803	46 543	39 504	28 571
Ruwe kurk en afval	614	574	426	418	462	8	8	6	3	2
Werken van kurk	2 563	2 345	2 377	2 454	1 720	80	72	79	93	55
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	4 073	4 624	6 203	5 845	3 627	4 848	3 849	4 794	4 970	3 073
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	6 158	5 473	6 218	6 852	7 648	3 271	10 846	11 313	10 465	2 899
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	44 545	53 640	69 966	86 121	95 982	92 972	113 158	131 629	130 114	112 205

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Rondhout... : T.C.I.H. 242 — 242.1; gezaagd... : T.C.I.H. 243; fineer... : T.C.I.H. 631 + D.T. 4809.10 + 4809.20 + werken van hout : T.C.I.H. 632 + D.T. 4413.10 + 6403.00 + 6403.10; ruwe kurk... : T.C.I.H. 244; werken van kurk : T.C.I.H. 633; dierlijke... : T.C.I.H. 291.92 + 292.3 + 292.93; artikelen van de borstel... : T.C.I.H. 657.8 + 841.52 + 899.21 + 899.22 + 899.23 + 899.24 + 899.25 + 899.26 + 899.27 + D.T. 4202.81; meubelen in hout... : D.T. 9401.43 + 9401.45 + 9401.55 + 9401.60 + 9401.70 + 9401.80 + 9403.40 + 9403.45 + 9403.50 + 9403.55 + 9403.60 + 9403.62 + 9403.64 + 9403.66 + 9403.68 + 9403.70 + 9403.75. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1971	1972	1973	1974	1975	1971	1972	1973	1974	1975
	WAARDE (miljoenen franken)									
Ruwe tabak	2 233	2 405	2 625	3 042	3 270	76	137	203	195	221
Sigaren	262	296	297	377	422	560	827	1 313	1 419	1 330
Cigarillo's	259	317	401	332	326	300	483	823	941	1 053
Sigaretten	354	394	406	499	540	711	652	1 017	1 562	1 845
Rooktabak	138	167	171	194	141	48	158	100	150	81
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	53	56	56	76	85	3	3	8	3	6
	GEWICHT (tonnen)									
Ruwe tabak	33 368	34 891	37 965	39 720	39 426	1 763	2 449	3 425	2 864	3 640
Sigaren	787	1 179	1 195	1 543	1 497	2 250	2 534	2 666	3 064	5 957
Cigarillo's	1 222	1 382	1 302	1 291	1 425	1 002	1 275	1 509	1 702	1 727
Sigaretten	2 004	2 377	2 659	2 709	2 565	3 898	3 478	5 493	8 550	9 340
Rooktabak	1 670	2 070	2 187	2 111	1 257	430	1 322	926	1 381	637
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	640	827	837	1 219	1 371	676	74	58	106	41

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1975.* — Ruwe tabak : T.C.I.H. 121; sigaren : D.T. 2402.10; cigarillo's : D.T. 2402.20; sigaretten : T.C.I.H. 122.2; rooktabak : D.T. 2402.40 + 2402.50; andere tabaksprodukten... : 2402.70 + 2402.80 + 2402.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Tabaksindustrie

Verwerkte hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Sigaren	2 020	2 025	2 165	3 377	4 647	4 519	4 637
Cigarillo's	2 597	2 500	2 811	3 458	3 784	4 199	4 659
Sigaretten	19 250	21 776	20 812	22 525	24 680	26 514	25 636
Rooktabak	6 512	5 754	5 382	5 289	5 102	4 831	5 055
Andere tabakssoorten .	57	53	49	40	37	26	29
Totaal...	**30 436**	**32 109**	**31 219**	**34 690**	**38 249**	**40 090**	**40 017**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Invoer en uitvoer van diamant (a)

Maandgemiddelden

(miljoenen franken)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant
1967	642,8	290,6	222,8	920,8
1968	920,4	425,6	324,0	1 058,2
1969	1 102,9	640,4	342,6	1 104,6
1970	829,0	683,2	396,0	1 208,3
1971	981,9	390,0	434,0	1 207,9
1972	1 236,0	466,7	565,6	1 471,5
1973	1 773,3	768,5	690,0	1 859,1
1974	1 617,2	903,5	613,1	1 876,5
1975	1 313,5	750,5	760,3	1 627,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen (Antwerpen).

(a) Exclusief de gevallen van consignatie.
Alleen de in- en uitvoer die aanleiding gegeven hebben tot een effectieve financiële transactie zijn hier opgenomen.

AFDELING IV

BEVOORRADING IN WATER

1. — *Drinkwatervoorziening.*

Het indexcijfer van de waterdistributie van het N.I.S. nam in 1975 met 2,2 % toe, in 1973 en 1974 werd een verhoging van respectievelijk 6,4 % en 2,9 % geregistreerd.

De absolute cijfers betreffende de produktie van drinkwater waren nog niet beschikbaar bij het opstellen van dit overzicht. Wel lijkt zich een stabilisatie af te tekenen in het drinkwaterverbruik ; daarentegen werd tijdens de voorgaande jaren een gemiddelde groei van ongeveer 3,5 % opgetekend. Dit zou o.m. het gevolg zijn van het verminderd waterverbruik in de nijverheid als gevolg van de economische crisis, terwijl het huishoudelijk verbruik verder zou toenemen.

In de zomer van 1975 werd de bevoorrading bemoeilijkt door de droogte. Het grondwater wordt immers gebruikt tot op de grenzen van het mogelijke, en vooral in regenarme perioden is het moeilijk voldoende oppervlaktewater te vinden ter aanvulling.

De oplossing van het probleem wordt gezocht in het aanleggen van spaarbekkens en stuwmeren en, op langere termijn en voor bepaalde gedeelten van het grondgebied, in het bouwen van ontziltingsinstallaties. Laatstgenoemde techniek is evenwel erg kapitaal- en energie-intensief en zou slechts rendabel worden indien zij gebruik maakt van de afvalwarmte van kerncentrales.

Bij koninklijk besluit van 11 december 1975 werd het waterbeleid geregionaliseerd en, wat de waterzuivering betreft, werden bij koninklijk besluit van 9 april 1975 nieuwe bepalingen uitgevaardigd voor het verlenen van toelagen aan bestaande bedrijven voor het zuiveren van afvalwater.

2. — *Watergebruik in de nijverheid.*

De gegevens betreffende het watergebruik en -verbruik in de nijverheid zijn nog niet beschikbaar voor de jaren 1974 en 1975.

In 1973 verminderde het totale watergebruik in de nijverheid met 5,6 %, als gevolg van de vermindering van het gebruik in de waterkrachtcentrales met 13,4 %. In de nijverheid in de strikte zin verhoogde het gebruik met 2,7 %, maar dit was uitsluitend het gevolg van de stijging bij de thermo-elektrische centrales (+ 7,1 %).

In de andere nijverheidstakken deed zich, globaal genomen, een daling voor van 2,8 %. Ook het verbruik, dit is het gedeelte van het water dat niet

wordt teruggestort, verminderde met 4,7 %. Deze teruggang van gebruik en verbruik van water in een periode van hoogconjunctuur laat zien dat er in de nijverheid een efficiënter gebruik wordt gemaakt van deze schaars geworden grondstof.

★
★ ★

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid (a)

(in 1 000 m³)

BEDRIJFSTAK	1972			1973		
	Gebruikt water (1)	Teruggestort water (2)	Nettoverbruik (1) — (2) (3)	Gebruikt water (4)	Teruggestort water (5)	Nettoverbruik (4) — (5) (6)
Steenkoolmijnen	162 525	155 674	6 851	146 288	140 674	5 614
Groeven en aanverwante industrieën	43 596	42 485	1 111	44 404	43 217	1 187
Voedingsmiddelennijverheid (inbegrepen fabricatie van margarine, oliën en dranken)	141 735	124 394	17 341	134 288	116 378	17 910
Nijverheid van de bereiding van vlas en wol, fabricatie van kunst- en synthetische vezels, veredeling (tegen maakloon en voor eigen rekening)	50 823	46 422	4 401	52 709	48 081	4 628
Houtnijverheid	2 119	1 337	782	2 114	1 369	745
Papiernijverheid (voortbrengende vestigingen)	95 202	85 847	9 355	91 484	84 147	7 337
Ledernijverheid (leerlooierijen)	4 271	3 963	308	4 138	3 791	347
Chemische nijverheid	902 486	855 000	47 486	886 156	840 915	45 241
Rubbernijverheid	10 750	10 039	711	6 982	5 954	1 028
Petroleumraffinaderijen	350 695	349 008	1 687	357 745	356 441	1 304
Cokesfabrieken	67 035	60 346	6 689	76 028	69 901	6 127
Kleinijverheid	2 301	1 245	1 056	1 821	769	1 052
Glasnijverheid (voortbrengende vestigingen)	17 265	15 820	1 445	17 144	15 601	1 543
Keramieknijverheid	879	548	331	959	600	359
Cementnijverheid (inclusief cementagglomeraten)	22 046	16 212	5 834	21 860	17 035	4 825
IJzernijverheid	1 162 364	1 100 796	61 568	1 103 535	1 043 484	60 051
Nijverheid van de non-ferrometalen	127 043	109 874	17 169	126 081	109 299	16 782
Metaalverwerkende nijverheid	74 045	69 877	4 168	72 340	68 144	4 196
Thermische elektrische centrales	4 109 848	4 090 519	19 329	4 402 767	4 385 206	17 561
Totaal...	**7 347 028**	**7 139 406**	**207 622**	**7 548 843**	**7 351 006**	**197 837**
Hydraulische elektrische centrales	**10 345 861**	**10 345 861**	—	**8 957 281**	**8 948 067**	**9 214**
Algemeen totaal...	**17 692 889**	**17 485 267**	**207 622**	**16 506 124**	**16 299 073**	**207 051**

(a) Ramingen verstrekt door de ondernemingen welke 5 werklieden of meer tewerkstellen behalve voor volgende sectoren: voedingsnijverheid, nijverheid der non-ferrometalen, hout- en cementnijverheid, petroleumraffinaderijen (20 werklieden of meer) en metaalverwerkende nijverheid (100 werklieden of meer).
De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst (a)

(in 1 000 m³)

PROVINCIE	Herkomst van het gebruikte water					Teruggestort water			Nettoverbruik	Bestemming			
	Putten	Waterloop of kanaal	Openbare distributie	Andere herkomsten	Totaal	In waterlopen	In riolering	Totaal	(5) — (8)	Voortbrengst	Afkoeling	Andere doeleinden	Totaal
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
	1972												
Antwerpen ..	31 740	1 494 329	46 987	6 653	1 579 709	1 442 847	91 328	1 534 175	45 534	42 494	1 498 408	38 807	1 579 709
Brabant	25 279	677 132	14 131	981	717 523	654 341	43 920	698 261	19 262	54 820	642 798	19 905	717 523
Henegouwen	17 060	1 105 851	5 878	26 971	1 155 760	1 091 346	15 721	1 107 067	48 693	44 090	1 061 175	50 495	1 155 760
Luik	15 277	11 701 196	11 422	3 033	11 730 928	11 580 039	126 649	11 706 688	24 240	143 526	1 190 371	10 397 031	11 730 928
Limburg	21 839	184 116	1 877	5 759	213 591	169 993	31 257	201 250	12 341	27 242	161 574	24 775	213 591
Luxemburg .	2	56 883	120	128	57 133	51 612	465	52 077	5 056	18 168	36 222	2 743	57 133
Namen	6 481	140 824	1 709	385	149 399	137 524	4 984	142 508	6 891	29 849	111 739	7 811	149 399
Oost-Vlaanderen	16 275	1 826 448	11 813	6 217	1 860 753	1 526 525	293 009	1 819 534	41 219	46 809	1 789 752	24 192	1 860 753
West-Vlaanderen	8 277	214 409	4 826	581	228 093	151 546	72 161	223 707	4 386	10 589	212 340	5 164	228 093
Het Rijk ...	**142 230**	**17 401 188**	**98 763**	**50 703**	**17 692 889**	**16 805 773**	**679 494**	**17 485 267**	**207 622**	**417 587**	**6 704 379**	**10 570 923**	**17 692 889**
	1973												
Antwerpen ..	31 691	1 528 536	47 890	6 688	1 614 805	1 461 628	112 497	1 574 125	40 680	39 713	1 536 989	38 103	1 614 805
Brabant	26 333	624 066	13 802	1 058	665 259	595 595	49 441	645 036	20 223	53 724	585 980	25 555	665 259
Henegouwen	17 571	1 097 743	6 316	21 463	1 143 093	1 076 811	19 399	1 096 210	46 883	31 046	1 045 314	66 733	1 143 093
Luik	14 911	10 379 950	11 995	3 618	10 410 474	10 257 439	120 823	10 378 262	32 212	145 815	1 274 529	8 990 130	10 410 474
Limburg	21 616	175 035	2 344	4 805	203 800	157 957	33 234	191 191	12 609	25 376	152 785	25 639	203 800
Luxemburg .	7	57 937	122	132	58 198	52 314	951	53 265	4 933	19 571	36 329	2 298	58 198
Namen	6 762	127 469	898	470	135 599	125 853	5 464	131 317	4 282	30 669	98 528	6 402	135 599
Oost-Vlaanderen	16 221	2 016 826	12 939	1 774	2 047 760	1 723 794	283 120	2 006 914	40 846	45 559	1 979 751	22 450	2 047 760
West-Vlaanderen	8 419	213 053	5 156	508	227 136	203 002	19 751	222 753	4 383	10 473	211 227	5 436	227 136
Het Rijk ...	**143 531**	**16 220 615**	**101 462**	**40 516**	**16 506 124**	**15 654 393**	**644 680**	**16 299 073**	**207 051**	**401 946**	**6 921 432**	**9 182 746**	**16 506 124**

(a) De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK III

VERKEER EN VERVOER

§ 1. — SPOORWEGVERKEER

Bij een analyse van het spoorwegverkeer in 1975 komt vooral de ongunstige ontwikkeling van het *goederenvervoer* tot uiting ; voor wagenladingen werd een vermindering met 27,9 % in tonnen, en met 26,2 % in tonkilometers vastgesteld.

Het sterkst getroffen was de invoer, die met 30,8 % afnam ; het binnenlands vervoer, de uitvoer en het transito-verkeer gingen respectievelijk met 28,4 %, 26,5 % en 24 % achteruit.

Deze teruggang, die vooral verband houdt met de huidige economische laagconjunctuur, komt het sterkst tot uiting bij het vervoer van landbouwprodukten en voedingswaren (— 31 %), van ertsen (— 28,8 %), van vaste brandstoffen (— 27,5 %) evenals bij het vervoer van metaalprodukten (— 27,9 %). Ook bij het transport van bouwmaterialen, textiel- en chemische produkten werd een daling van respectievelijk 23,5 %, 22,3 % en 21,1 % genoteerd.

Drie produktengroepen : de ertsen, de vaste brandstoffen en de metaalprodukten, maakten nagenoeg drie vierde van het goederenvervoer per spoor uit ; hun aandeel in het totale vervoer bij wagenladingen bedroeg 72,4 %.

Dit aandeel is dus licht afgenomen in vergelijking met het voorgaande jaar, toen deze produktengroepen 74,5 % van het totale vervoer vertegenwoordigden. Aan deze ontwikkeling is het heersend economisch klimaat evenmin vreemd.

Het *reizigersverkeer* bij de N.M.B.S. verliep gunstiger dan het goederenvervoer, alhoewel ook hier nog een daling van 0,3 % van het aantal reizigerskilometer werd genoteerd.

In deze verkeerstak daalde zowel het aantal reizigers (— 2,2 %), als het aantal reizigerskilometers op sociale (— 1,3 %) en andere abonnementen (— 3,5 %). Alleen het aantal reizigerskilometers op biljet steeg met 0,2 %.

Een specifieke reden voor deze lichte teruggang is er niet, wel dient te worden opgemerkt dat naarmate het verkeer op lange afstand toeneemt, het

korte afstandsverkeer meer en meer wordt overgenomen door de autobusdiensten van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, wat dan tevens ook de toename van het aantal reizigers per autobus met 11,5 % verklaart.

Het totale reizigersvervoer door de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen steeg in 1975 met 10,4 %, wat te danken is aan de geleverde inspanningen op het gebied van exploitatie en commerciële snelheid van de voertuigen.

Uit hetgeen voorafgaat blijkt, dat ondanks de energiecrisis en de moeilijkheden die particuliere personenwagens in het huidige stadsverkeer ondervinden, nog steeds niet werd teruggegaan naar een frequenter gebruik van de openbare vervoermiddelen van de N.M.B.S.

Het tienjarig modernisatieplan 1970-1979, waardoor de N.M.B.S. aan deze toestand verandering tracht te brengen, wordt herzien en aangevuld via het plan 1976-1980 in voorbereiding. Hierin zullen o.m. de voornaamste investeringen betrekking hebben op elektricificatiewerken en op de bediening van grote agglomeraties.

§ 2. — WEGVERVOER

In verband met het wegvervoer kan worden vermeld dat de stijging van het aantal personenwagens in 1975 verder werd doorgezet. Hun aantal steeg met 112 000 eenheden of met 4,3 % tegenover het voorgaande jaar. Na de stagnatie, qua aantal, sedert 1973 kwamen in 1975 ongeveer 1 000 bussen meer in het verkeer (+ 5,2 %). Ook de vracht- en bestelwagens stegen met 4 000 eenheden (+ 1,5 %).

§ 3. — SCHEEPVAART

1. — *Binnenscheepvaart.*

Op 31 december 1975 telde de Belgische binnenvaartvloot 4 186 schepen met een totale transportcapaciteit van 2,3 miljoen ton, tegen 4 615 eenheden met 2,4 miljoen ton capaciteit op hetzelfde tijdstip van 1974. De sinds 1960 genoteerde daling in aantal en in laadvermogen gaat dus onverminderd verder. In 1975 werden nogmaals 429 schepen met 122 982 t nuttig laadvermogen uit de vaart genomen.

Bij de schepen in exploitatie in 1975 (4 186) horen 381 tankschepen met een capaciteit van 250 816 t. In 1974 telde deze vloot nog 396 tankers met 253 488 t laadvermogen. De afneming is gedeeltelijk te wijten aan de vervanging van een aanzienlijk aantal kleine tankschepen door een minder aantal grote tankers.

De schepen uitgerust voor het vervoer van vaste goederen waren in 1975 verminderd tot 3 805 met een tonnenmaat van 2,1 miljoen tegenover 4 219 eenheden met 2,2 miljoen ton in 1974.

Bij dit transporttype is de sterke daling te verklaren, enerzijds, door het ontmantelen en het tot schroot verwerken van zeer oude schepen en, anderzijds, door de economische recessie die een aantal schippers ertoe aanzette dit beroep de rug toe te keren.

Over de goederenbeweging in de Belgische binnenvaart zijn voor 1975 geen N.I.S.-gegevens gekend. Om zich enigszins een beeld te kunnen vormen van de bedrijvigheid langs de Belgische binnenwateren, dient gesteund te worden op andere bronnen. Eén van deze is de Dienst der Scheepvaart, die alle waterwegen tussen Antwerpen en Luik beheert.

Het door deze dienst beheerde kanalennet is 346 km lang, en hiervan is het Albertkanaal (130 km) veruit het belangrijkste ; van het totale netverkeer, nl. 30,3 miljoen ton, ging ruim 94 % langs het Albertkanaal. Worden de statistische gegevens nader belicht dan blijkt echter dat het goederenverkeer over deze vaartroute in 1975 met meer dan één vierde slonk (— 10,4 miljoen ton). De teruggang van het verkeer t.o.v. 1974 was het sterkst bij de assen en de meststoffen (— 41,1 %), gevolgd door de metalen (— 40,9 %), de steenkool (— 30 %), de ertsen (— 26,9 %) en de bouwmaterialen (— 21,4 %). Vooral de vermindering van zand en grind — de grote specialiteit van de binnenvaart waar de concurrentie van spoor en weg nauwelijks of niet wordt gevoeld — is zorgwekkend (— 37,7 %).

Bij de beoordeling van deze cijfers moet wel rekening worden gehouden met de staking in de binnenvaart, die het verkeer op nagenoeg alle wateren in het land lamlegde tijdens een gedeelte van de maanden augustus en september.

2. — *Zeehavens.*

Was 1974 een gunstig jaar voor de ontwikkeling van alle Belgische zeehavens, dan werd 1975 zowel voor Antwerpen als voor Gent een jaar van merkelijke teruggang. Zeebrugge daarentegen wist, dank zij het carferry-verkeer, nog enige vooruitgang te boeken.

In de *Antwerpse haven* daalde de globale tonnenmaat van het aantal binnengekomen schepen tot 48,9 miljoen N.R.T. of 4,7 % t.o.v. 1974. Er liepen 17 376 zeeschepen de haven binnen, hetgeen vergeleken met 1974 een vermindering betekent van 1 379 schepen (7,4 %) en van 2,2 miljoen N.R.T.

In 1975 werden slechts 23,7 miljoen ton gelost d.i. 8,1 miljoen ton of — 25,6 % minder dan tijdens het voorgaande jaar. Ook de ladingen liepen terug en wel met 5,6 miljoen ton of 16,8 %. In 1974 werden immers 33,3 miljoen ton geladen, in 1975 nog slechts 27,7 miljoen ton.

De oorzaken van deze achteruitgang zijn drieërlei : de economische recessie, de krachtige terugloop van de verschepingen van ijzer en staal en de langdurige staking in de binnenvaart.

Als containerhaven deed Antwerpen het ook minder goed in 1975. Het totale containerverkeer bedroeg slechts 222 506 eenheden (— 13,8 %), wat overeenkomt met 3,3 miljoen ton, tegen 251 678 containers met 3,8 miljoen ton in 1974.

De ontwikkeling van de aanvoer ruwe aardolie via de pijpleiding Rotterdam-Antwerpen was gunstiger : circa 18 miljoen ton, tegen 17 miljoen in 1974, wat een stijging betekent van 5,6 %.

Ook het graanvervoer alsmede de afvoer van aardolieprodukten en van bunkerolie namen enigszins toe.

In het afgelopen jaar werden tevens enkele positieve feiten genoteerd. Er was in de eerste plaats de opening van de nieuwe Schelde-Rijn verbinding, die een reële verbetering van de Rijnvaart betekent, en daarbij enorme vooruitzichten voor de duwvaart opent. Om een betere en meer veilige bevaarbaarheid van de Schelde en uiteraard ook een betere toegankelijkheid van de haven te bekomen, werd verder gedokterd aan de rechttrekking van de bocht van Bath — dit is een scherpe bocht op de Zeeschelde — en aan het Baalhoekkanaal. Dienaangaande werd reeds een Belgisch-Nederlands akkoord geparafeerd, dat door de respectieve regeringen nog dient te worden bekrachtigd.

Het jaar 1975 was ook voor de *Gentse haven* een duidelijke weerspiegeling van de verminderde economische bedrijvigheid. Het aantal binnengekomen zeeschepen liep t.o.v. 1974 met 695 eenheden of 17 % terug. Indien de globale tonnenmaat van de 3 398 binnengelopen schepen slechts met 1 miljoen N.R.T. of 14,2 % afnam, vloeit dit voornamelijk voort uit de schaalvergroting der binnengeloodste schepen : de gemiddelde tonnage per binnengelopen schip bedroeg 2 319 t in 1975, tegen 2 242 t het jaar voordien.

Bij een analyse van de statistieken volgens de aard van de goederen werden verschillende verschuivingen vastgesteld : de aanvoer van granen, petroleumprodukten en ijzer- en staalprodukten steeg. Daarentegen daalde de aanvoer van ijzererts, ruwe meststoffen, niet-brandstoffen, hout, non-ferrometalen en steenkolen. Ook de afvoer van granen, ijzererts en cokes nam toe, terwijl een afneming voor petroleumprodukten, kunstmeststoffen en mineralen geconstateerd werd.

De totale daling van de Gentse havenactiviteiten in 1975 werd vooral veroorzaakt door de verminderde aanvoer van ijzererts als gevolg van de recessie in de siderurgie alsmede van de stagnerende energieconjunctuur die remmend werkte op de produktie — bijgevolg ook op de afvoer — van petroleumderivaten.

Niettegenstaande de economische recessie boekte *de haven van Zeebrugge* vooruitgang. Het aantal binnengekomen schepen steeg met 657 (van 6 796 in 1974 tot 7 453 in 1975) en de totale vervoerde tonnenmaat in N.R.T. bedroeg 18,8 miljoen ; dit is een toename van 7,9 % t.o.v. het vorige jaar.

Toch merkt men ook hier de gevolgen van de economische toestand aan het aantal binnengeloodste petroleumtankers en hun totale tonnenmaat, die op een scherp afgetekende achteruitgang wijst. Slechts 558 tankers liepen de haven binnen — dit was 95 eenheden of 14 % minder dan het vorige jaar — terwijl hun gezamenlijke tonnenmaat met circa één vierde afnam. Het was dan ook vooral deze aanvoerpost die door de oliecrisis werd getroffen, en derhalve oorzaak was van de minder goede jaarcijfers van het goederenverkeer langs de haven van Zeebrugge.

Maar de lichte teruggang bij de container- en andere koopvaardijgoederen werd in ruime mate gecompenseerd door de activiteiten van de veerboten — voornamelijk carferryschepen — en dit zowel in aantal (+ 795) als in totale tonnage (+ 37 %).

Het is dus duidelijk dat de Zeebrugse havenactiviteit in 1975 toegespitst bleef op het petroleum-, ferry- en containervervoer en, gelet op het olieprobleem, waren de tankers de eerste oorzaak van de vermindering, in 1975, van het goederenvervoer over zee, hoewel het containervervoer eveneens afnam en wel met circa 8 %.

Het intensiveren van de Ro/Ro-veerdiensten (Roll-on/Roll-off) naar de Britse zuidkust zorgde echter voor een drastische beperking van deze achteruitgang.

Hiermee is dan ook de drieledige functie van de Zeebrugse haven aangetoond : aanvoerhaven van ruwe aardolie, containerhaven voor transoceanische shortsea-verbindingen en veerhaven voor het transitoverkeer tussen Groot-Brittannië en het continent. Met betrekking op laatstgenoemde functie dient nog gewezen op het belang van Zeebrugge als passagiershaven. Passagiers- en voertuigenverkeer hadden in 1975 een vrij gunstige ontwikkeling ; ze namen respectievelijk met 32 % en 19 % toe. Voor het passagiersvervoer alleen reeds werden meer dan 1 miljoen reizigers ingeschreven d.i. een belangrijke vooruitgang.

De *Belgische koopvaardijvloot* bestond op 31 december 1975 uit 100 schepen, metende 1,4 miljoen B.R.T., dit zijn 7 schepen en 115 713 B.R.T. meer dan het jaar voordien.

Het vorig jaar werd de vloot verrijkt met 3 bulkvrachtschepen (+ 96 699 B.R.T.), 3 zeelichters (+ 9 600 B.R.T.) en 2 carferries (+ 11 270 B.R.T.). Opvallend is dat het aantal vrachtschepen hetzelfde is gebleven maar dat de tonnenmaat met 9 504 B.R.T. is toegenomen. De verdere uitbreiding en vooral modernisering van de Belgische koopvaardijvloot neemt steeds toe vermits verschillende schepen met grote diversiteit hetzij in aanbouw, hetzij in bestelling zijn.

§ 4. — LUCHTVERKEER

Als gevolg van de economische crisis boekte Sabena in 1975 slechtere resultaten dan verwacht : de vervoerde tonkilometers stegen t.o.v. 1974 slechts met 1 % terwijl de aangeboden tonkilometers met 5,3 % toenamen ; hierdoor

liep de bezettingsgraad met 2,5 % terug (van 62,6 % in 1974 tot 60,1 % in 1975). De toeneming van het aanbod is het gevolg van het in gebruik nemen van vliegtuigen die groter zijn dan de toestellen die vroeger in Europa en op enkele lange afstandsvluchten werden ingezet (Boeings 747 en D.C. 10).

Het aantal vervoerde passagiers (1 680 648) bedroeg 0,9 % minder dan een jaar vroeger. Ook het postvervoer en het vrachtvervoer daalden respectievelijk met 7,4 en 0,1 %. Alles samen vloog Sabena 83 445 vlieguren (— 0,8 %) en werden 5 227 862 km afgelegd op 37 478 vluchten.

De sterkste daling van het luchtverkeer werd genoteerd op de Noordatlantische route en op de vluchten naar het Verre Oosten.

* * *

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1968	22 350	20 772	11 134	9 018	63 274	6 675
1969	23 248	22 345	12 769	10 864	69 226	7 416
1970	21 757	24 176	13 722	11 516	71 171	7 816
1971 (a)	22 213	19 973	13 106	11 126	66 418	7 328
1972	23 258	21 335	13 638	11 102	69 333	7 490
1973	23 263	24 433	15 350	12 478	75 524	8 183
1974	23 221	26 460	16 371	16 040	82 092	9 146
1975	16 629	18 333	12 044	12 195	59 201	6 757

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Met ingang van 1 januari 1971 wordt het vervoer van petroleumprodukten met vertrek uit Belgische raffinaderijen en welke vroeger beschouwd werd als tot het maritiem vervoer behorend, opgenomen in het verkeer met vertrek uit Belgische stations, en dit oefent een merkelijke invloed op de gegevens van de vervoerbewegingen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Landbouwprodukten en voedingswaren	240	267	283	286	323	342	236
Vaste brandstoffen	1 691	1 638	1 344	1 344	1 442	1 730	1 255
Ertsen	2 200	2 282	2 062	2 050	2 386	2 700	1 923
Metaalprodukten	1 552	1 794	1 852	2 015	2 134	2 380	1 718
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	688	701	618	593	582	593	454
Textielprodukten	25	34	37	38	30	36	28
Chemische produkten	476	578	620	630	662	716	565
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	164	222	276	305	385	398	389
Allerlei	380	300	236	229	239	251	189
Totaal ...	**7 416**	**7 816**	**7 328**	**7 490**	**8 183**	**9 146**	**6 757**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer
(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizigers	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op sociale abonnementen	Op andere abonnementen (a)
1968	255	8 177	2 906	3 828	1 443
1969	248	8 238	2 943	3 810	1 485
1970	247	8 260	3 021	3 777	1 462
1971	245	8 425	3 145	3 820	1 460
1972	240	8 168	3 015	3 675	1 478
1973	237	8 093	3 004	3 490	1 599
1974	237	8 279	3 165	3 479	1 635
1975	232	8 258	3 243	3 436	1 579

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnement voor handelsreizIger, abonnement van 5, 10 of 15 dagen.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Aantal reizigers
(duizenden)

JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motorrijtuigen	Bussen
1968	261 466	47 758	179	213 529
1969	255 951	41 774	176	214 001
1970	252 281	34 034	193	218 054
1971	251 078	31 029	225	219 824
1972	240 601	27 190	236	205 057
1973	241 102	25 892	272	214 938
1974	238 317	22 857	253	215 205
1975	240 114	22 767	301	246 114

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

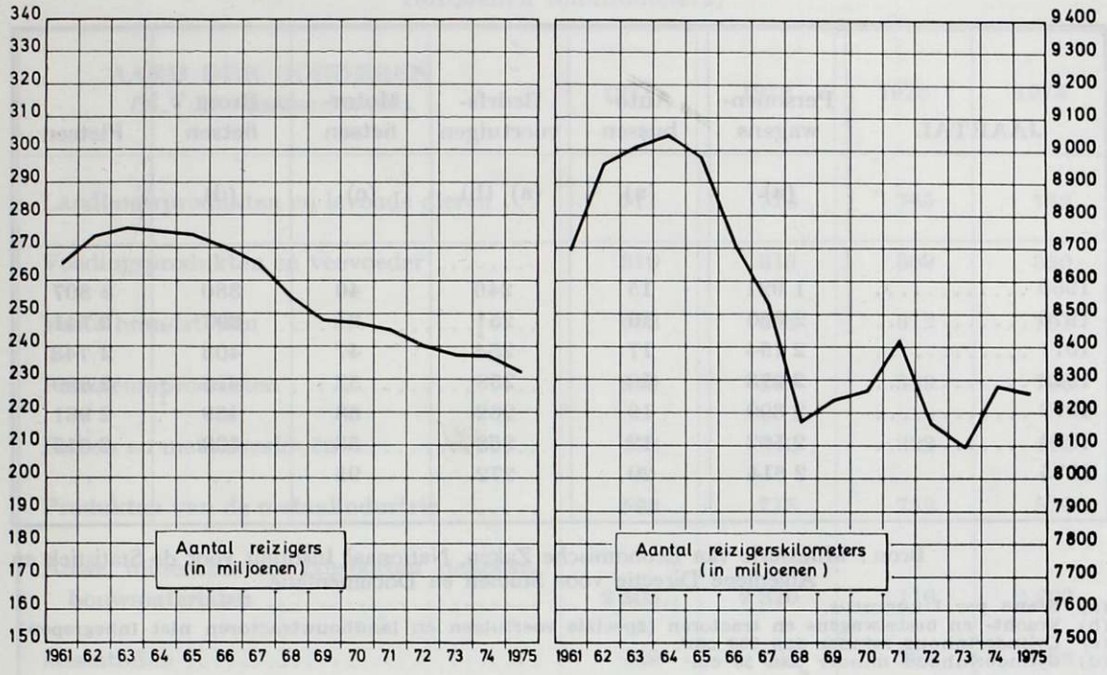

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

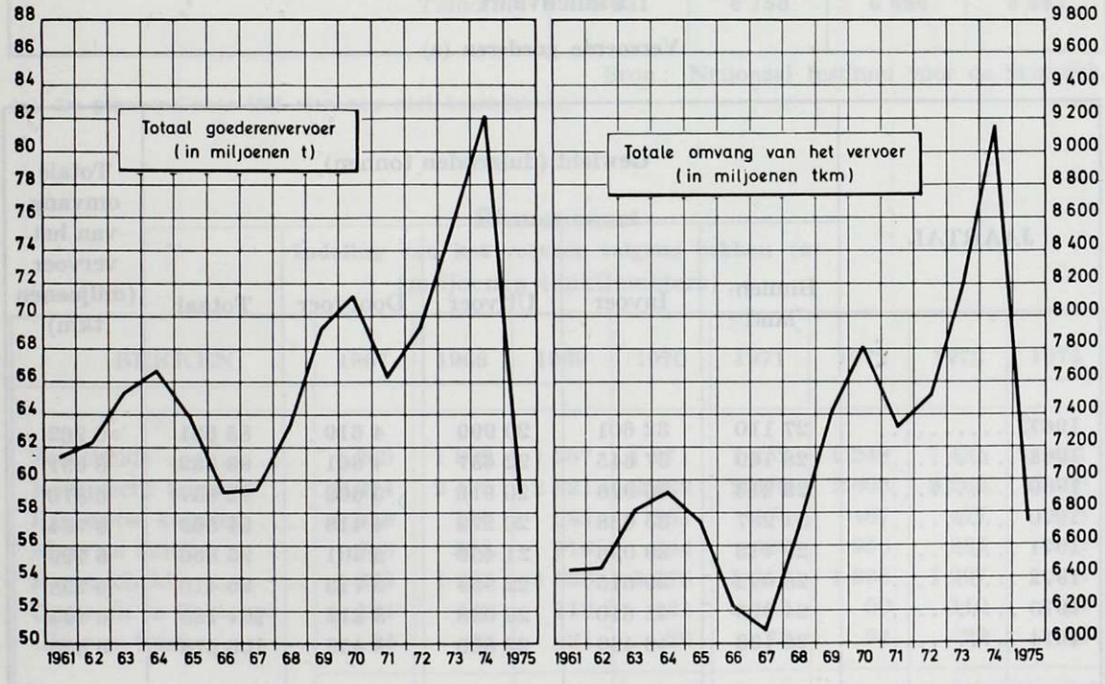

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Aantal wegvoertuigen

(duizendtallen)

JAARTAL	Personenwagens (a)	Autobussen (a)	Bedrfsvoertuigen (a) (b)	Motorfietsen (c)	Bromfietsen (d)	Fietsen
1969	1 921	15	246	46	380	2 807
1970	2 060	16	251	34	397	2 741
1971	2 154	17	254	47	403	2 743
1972	2 273	18	258	52	415	2 880
1973	2 390	19	262	63	439	2 931
1974	2 502	19	268	53	493	3 049
1975	2 614	20	272	95	..	..

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Vracht- en bestelwagens en tractoren (speciale voertuigen en landbouwtractoren niet inbegrepen).
(c) Cylinderinhoud minder dan 250 cm³.
(d) Cylinderinhoud minder dan 50 cm³.

Binnenvaart

Vervoerde goederen (a)

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Doorvoer	Totaal	
1967	27 110	32 601	20 999	4 619	85 331	6 262
1968	28 169	37 645	22 657	4 861	93 332	6 651
1969	29 213	36 926	20 916	5 602	92 657	6 870
1970	31 237	35 638	20 272	4 418	91 565	6 734
1971	29 413	39 096	21 456	5 401	95 366	6 729
1972	28 092	39 615	22 995	5 713	96 410	6 758
1973	24 925	42 610	29 038	5 212	101 785	6 494
1974	26 133	46 486	28 800	5 459	106 878	6 853

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen (a)

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN (N.V.S. - nomenclatuur)	1971	1972	1973	1974
Landbouwprodukten en levende dieren ...	711	774	765	752
Voedingsprodukten en veevoeder	310	315	309	350
Vaste brandstoffen	663	643	612	731
Petroleumprodukten	849	869	889	796
Ertsen en metaalresiduën	402	443	322	412
Produkten van de metaalindustrie	593	718	752	820
Ruwe mineralen en fabrikaten daarvan, bouwmaterialen	2 505	2 320	2 110	2 202
Meststoffen	189	198	208	238
Chemische produkten	454	428	474	504
Machines, voertuigen, diverse fabrikaten n.e.g. en speciale transacties	51	52	53	48
Totaal...	**6 731**	**6 758**	**6 494**	**6 853**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken (a)

(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Zeeschelde	1 269	1 329	1 267	1 271	1 252	1 242	1 435	1 461
Kempische kanalen....	2 314	2 496	2 621	2 632	2 570	2 603	2 269	2 470
Brabantse kanalen	416	520	535	561	503	467	477	528
Maas en Samber	833	873	916	844	923	956	885	912
Bovenschelde	1 275	1 282	1 380	1 279	1 355	1 368	1 297	1 364
Centrum en Borinage .	124	120	119	121	103	99	110	96
IJzer en kust	34	31	31	26	23	24	22	22
Totaal ...	**6 262**	**6 650**	**6 870**	**6 734**	**6 731**	**6 758**	**6 494**	**6 853**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Samenstelling van de Belgische binnenvaartvloot

Stand op 31 december

JAARTAL	Motorschepen		Sleepschepen		Duwbakken		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1966	4 871	2 183 070	660	507 620	22	26 733	5 553	2 717 423
1967	4 834	2 186 742	611	480 313	24	27 356	5 469	2 694 411
1968	4 772	2 170 453	569	441 334	25	27 100	5 366	2 638 887
1969	4 660	2 142 052	499	393 540	22	25 782	5 181	2 561 374
1970	4 442	2 060 187	438	357 604	31	38 653	4 911	2 456 444
1971	4 310	2 026 050	408	318 237	37	48 280	4 755	2 392 567
1972	4 545	2 166 778	349	260 913	45	58 146	4 939	2 485 837
1973	4 460	2 167 697	331	247 883	52	66 591	4 843	2 482 171
1974	4 278	2 149 380	278	209 068	59	85 901	4 615	2 444 349
1975	3 929	2 065 251	206	177 497	51	78 619	4 186	2 321 367

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Belgische koopvaardijvloot (a)

Stand op 31 december

OMSCHRIJVING	Jaartal	Stoom-schepen	Motor-schepen	Zee-lichters	Totaal
Aantal schepen	1969	9	88	1	98
	1970	9	80	2	91
	1971	9	80	3	92
	1972	9	86	3	98
	1973	8	80	1	89
	1974	8	82	3	93
	1975	5	89	6	100
Belgische bruto-tonnenmaat	1969	161 480	797 216	6 554	965 250
	1970	161 480	812 301	13 108	986 889
	1971	161 480	914 850	19 662	1 095 992
	1972	161 480	930 191	19 662	1 111 333
	1973	136 033	954 425	1 526	1 091 984
	1974	136 033	1 114 505	7 753	1 258 291
	1975	82 376	1 274 275	17 353	1 374 004

(a) Exclusief de tankschepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Toestand van de Belgische koopvaardijvloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1975		1 januari 1976	
	Aantal	Bruto-tonnenmaat	Aantal	Bruto-tonnenmaat
Bulkvrachtschepen	13	377 000	16	473 699
Vrachtschepen	30	210 371	30	219 875
Polyvalente vaartuigen	4	50 860	4	50 860
Passagiers- en vrachtschepen	1	13 303	1	13 303
Chemicaliëntankers	1	14 588	1	14 588
Olietankers	14	350 347	13	338 987
Afvaltankschepen	1	1 178	1	1 178
Combinatieschepen	2	45 046	2	45 046
Containerschepen	1	30 826	1	30 826
Koelschepen	8	42 351	8	42 351
Ertsschepen	2	70 929	2	70 929
Zeelichters	3	7 753	6	17 353
Pakketboten	5	17 880	5	17 880
Car-ferries	7	25 067	9	36 337
Gastankers	—	—	1	792
Totaal...	**92**	**1 258 291**	**100**	**1 374 004**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen, Administratie van het Zeewezen en van de Binnenvaart.

Haven van Antwerpen

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1968	17 932	49 256	39 746	647	8 115	13 980	9 914
1969	17 895	52 517	40 646	611	7 635	15 209	8 920
1970	19 150	54 418	47 747	703	6 384	14 635	8 663
1971	18 654	51 944	40 015	812	6 749	13 539	11 134
1972	18 631	51 607	30 734	690	7 630	17 192	10 846
1973	18 708	51 024	32 047	859	8 989	18 551	11 851
1974	18 755	51 185	31 909	553	10 088	17 994	15 313
1975 (a)	17 376	48 880	23 713	559	8 475	16 759	10 974

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

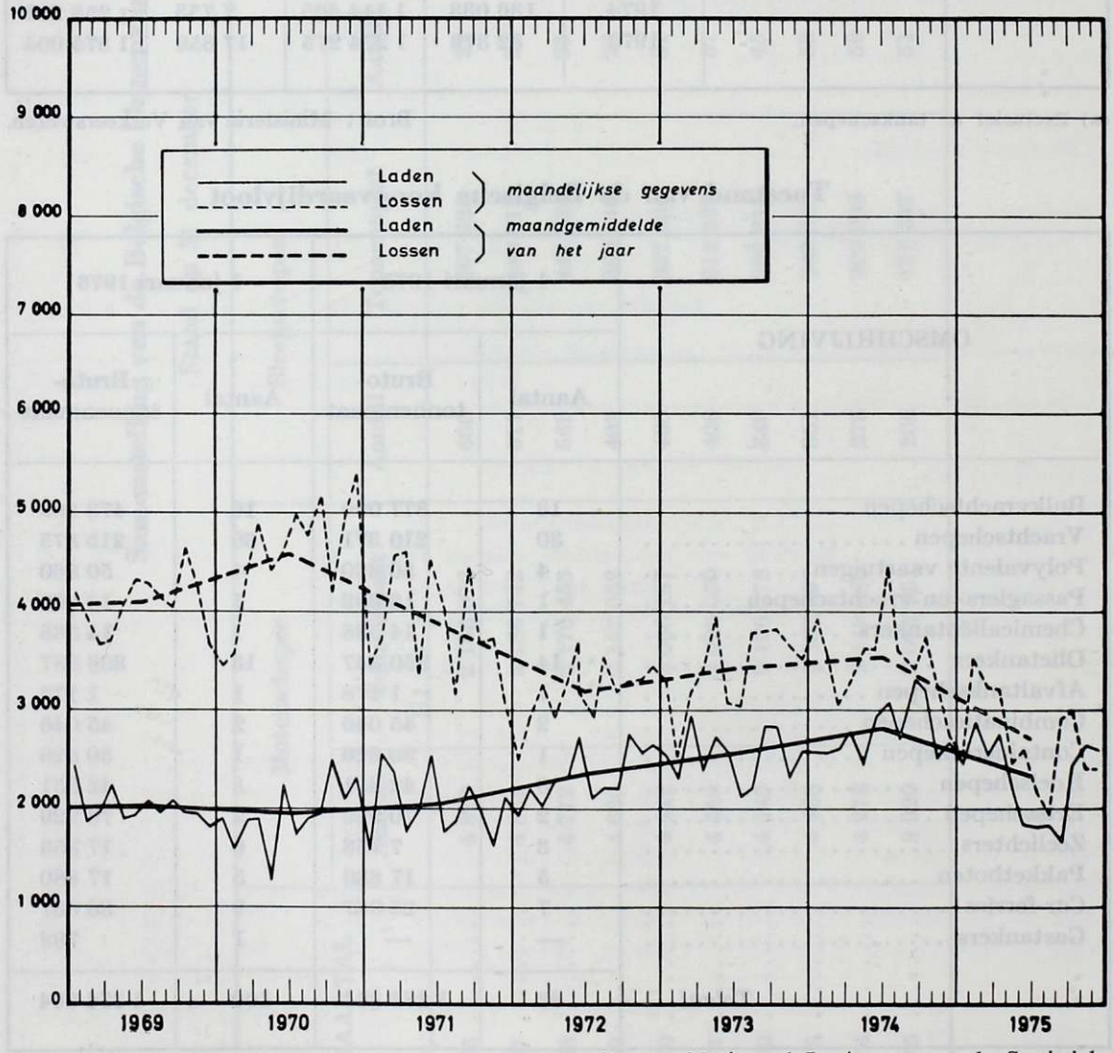

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Haven van Gent

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1968	2 415	1 251	893	78	334	899	263
1969	3 254	3 995	3 533	124	874	3 727	339
1970	3 251	4 539	4 766	78	719	3 446	401
1971	3 646	5 410	6 297	76	1 000	2 347	334
1972	4 093	6 568	6 987	150	1 460	3 664	612
1973	3 789	6 451	8 202	155	1 483	4 334	676
1974	4 093	7 294	8 591	139	1 504	4 302	598
1975 (a)	3 398	6 265	7 282	54	1 624	4 742	646

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

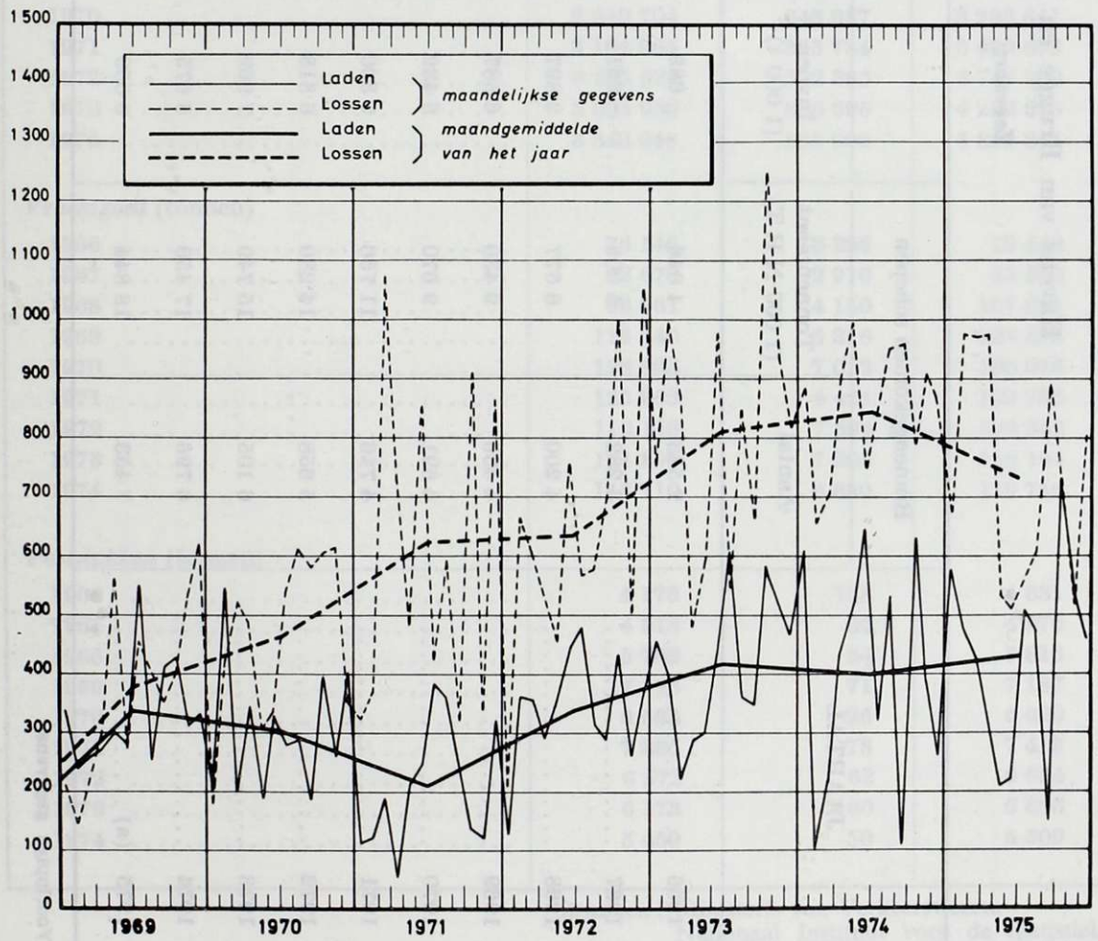

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1966	2 543	4 046	689	384	206	252	234
1967	3 232	5 008	661	258	186	207	311
1968	4 200	6 677	2 897	356	356	237	363
1969	4 436	9 430	6 587	270	758	305	499
1970	4 691	9 670	6 439	311	849	295	540
1971	4 746	11 760	6 300	221	536	421	319
1972	5 658	14 280	6 818	110	559	644	399
1973	6 105	15 749	7 969	226	599	758	389
1974	6 796	17 450	8 675	12	905	850	676
1975 (a)	7 453	18 844	6 059	55	1 134	807	608

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatige	Onregelmatige	Totaal
Vluchten (eenheden)			
1966	61 856	3 190	65 046
1967	58 959	10 278	69 237
1968	63 585	10 083	73 668
1969	72 236	7 333	79 569
1970	78 839	7 529	86 368
1971	83 235	7 778	91 013
1972	82 480	8 845	91 325
1973	81 935	13 498	95 433
1974	74 163	13 911	80 074
Passagiers (eenheden)			
1966	2 024 002	60 747	2 084 749
1967	2 097 957	256 645	2 354 602
1968	2 368 653	207 968	2 576 621
1969	2 597 032	315 442	2 912 474
1970	2 949 704	343 937	3 293 641
1971	3 104 965	385 734	3 490 699
1972	3 245 524	502 385	3 747 909
1973	3 394 030	836 695	4 232 625
1974	3 343 348	895 996	4 239 344
Vrachtgoed (tonnen)			
1966	76 146	3 296	79 442
1967	82 670	2 910	85 580
1968	96 861	4 150	101 011
1969	118 540	6 316	124 856
1970	128 966	7 052	136 018
1971	125 365	4 421	129 786
1972	116 148	7 394	123 542
1973	111 899	7 205	119 104
1974	113 110	6 639	119 749
Poststukken (tonnen)			
1966	4 173	158	4 331
1967	4 913	63	4 976
1968	5 762	54	5 816
1969	7 116	71	7 187
1970	6 594	26	6 620
1971	7 335	78	7 413
1972	6 572	62	6 634
1973	6 173	130	6 303
1974	5 459	50	5 509

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen. De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Aangeboden tonkilometers (duizenden)	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigerskilometers (duizenden)	Vrachtgoed (duizenden tonkilometers)	Poststukken (duizenden tonkilometers)	Vervoerde tonkilometers (duizenden)	Ladingscoëfficiënt (percentage)
1966	458 351,5	1 175,7	2 152 489,5	71 981,1	6 180,0	273 261,7	59,6
1967	542 674,1	1 243,1	2 323 224,2	105 976,6	6 701,0	322 588,4	59,4
1968	581 121,8	1 257,5	2 314 712,5	130 277,6	6 268,0	347 441,8	59,8
1969	682 148,9	1 375,0	2 448 762,0	176 777,6	7 797,0	406 632,1	59,6
1970	742 261,5	1 470,6	2 759 084,1	186 956,0	8 130,5	447 280,6	60,3
1971	898 462,5	1 510,8	3 201 132,5	208 412,5	8 838,0	512 978,3	57,1
1972	907 651,8	1 484,8	3 276 713,7	234 350,1	8 616,7	540 093,3	59,5
1973	946 589,6	1 649,9	4 211 882,3	240 270,8	8 972,2	635 486,7	67,1
1974	1 137 619,8	1 693,4	4 535 822,0	287 073,7	8 589,9	711 832,9	62,6
1975	1 197 424,5	1 680,6	4 581 058,5	286 764,4	7 953,1	719 162,4	60,1

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
SABENA.

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

Volgens de gegevens van de nationale boekhouding beliep in 1974 de toegevoegde waarde van de handel 375,8 miljard frank in lopende prijzen, tegen 324 miljard één jaar voordien, d.i. een toeneming met 15,9 %. Deze bedragen hebben betrekking op de groot- en kleinhandel, evenals op de distributie van aardolieprodukten ; zonder de laatstgenoemde — en in 1974 sterk gestoorde — bedrijvigheid bereikt de toeneming 17,3 % in lopende prijzen. Het aandeel van de handel in het B.N.P. loopt dus van 18 % in 1973 terug tot 17,8 % in 1974 (1). Het inkomen uit de handel bestaat uit de inkomens van de zelfstandige handelaars en van die der vennootschappen (distributiebedrijven). Volgens de ramingen zouden de inkomens van de zelfstandigen (handelaars en ambachtslui) in 1975 (2) met 5 % in lopende prijzen zijn gestegen, tegen 7 % in 1974 ; de inkomens van de distributiebedrijven stagneerden in 1974, na de in 1973 bereikte piek, en zouden in 1975 zijn gedaald. Deze algemene gegevens strekken evenwel over uiteenlopende situaties : zo zouden in sommige subsectoren van de grote distributie zeer gunstige resultaten zijn bereikt o.m. bij de ondernemingen met bijhuizen. In 1975 bedroeg de groei van het nettonationaal inkomen tegen factorkosten 12,5 % t.o.v. het voorgaande jaar, toen hij 17,3 % bereikte t.o.v. 1973.

In de periode tussen de algemene tellingen in, is de werkgelegenheid in die sector slechts gekend door de inschrijvingen bij de instellingen voor sociale verzekering. In 1974 beliep het aantal in de maatschappelijke zekerheid opgenomen en die onder het zelfstandigenstatuut vallen 116 814 eenheden. Dit aantal is nagenoeg gelijk aan dat over de voorgaande drie jaren. Wat de loontrekkenden betreft kunnen voorlopig nog geen ver doorgedreven vergelijkingen worden gemaakt op grond van de in 1973 door de R.M.Z. ingevoerde codificering. Over 1974 bedraagt het totaal aantal 327 596 eenheden, d.i. een toeneming met 2 % naar rata van 57 % mannen en 43 % vrouwen. Deze gegevens staan in verband met de bekende algemene tendens : de geleidelijke vermindering van het aantal zelfstandigen en de toeneming van het aantal loontrekkenden. In de handelssector liep de werkloosheid in 1975 sterk op. Van december 1974 tot december 1975 steeg zij van 14 440 tot 22 680 eenheden of met 57 %. Het op

(1) Over 1975 zijn de gegevens nog niet beschikbaar.

(2) Economisch Budget voor 1976, Brussel, Ministerie van Economische Zaken, 4 maart 1976, blz. 20.

dezelfde bevolking, nl. die van 1974, berekende werkloosheidspercentage nam aldus toe van 4,4 % tot ca. 7 %. Het werkloosheidspercentage onder de mannen bereikt 3,3 % en dat van de werkloosheid onder de vrouwen ongeveer 11 %. In 1975 nam de werkloosheid in de distributiesector bij de mannen meer toe dan bij de vrouwen, in tegenstelling met hetgeen in 1974 gebeurde. Dat komt omdat de economische crisis in de eerste plaats het vrouwelijk personeel treft. Omtrent de gedeeltelijke werkloosheid zijn voor de distributiesector geen gegevens ter beschikking.

In de horecasector is het aantal bedrijven opgelopen van 8 405 in 1973 tot 8 731 in 1974. De werkgelegenheid nam er toe van 42 750 tot 43 983 personeelsleden over dezelfde periode. De werkloosheid in die sector lag zeer hoog : einde 1975 bereikte zij ca. 15 %, d.i. 20 % voor de vrouwen en ruim 11 % voor de mannen ; in de tijdspanne van één jaar steeg de werkloosheid er met 50 %. De omvang van de ontwikkeling in die sector moet evenwel omzichtig benaderd worden, omdat de seizoenbewegingen er vaak zeer sterk uitvallen.

Het door het N.I.S. opgemaakt algemeen indexcijfer van de omzet der kleinhandelsbedrijven steeg in 1975 met 12,6 % naar waarde en met 1,4 % naar volume; dit wijst op een stagnatie gedurende het grootste gedeelte van het jaar, hoewel naar het einde van het jaar toe de afzet opnieuw toenam, vooral wat de duurzame goederen betreft. Uit de grafiek omtrent de ontwikkeling van de kleinhandelsafzet blijkt dat tijdens het tweede halfjaar van 1975 zich een oplevingstendens voordeed.

Bij de uitsplitsing van de gegevens wordt, naar waarde, een stijging opgemerkt ad 13,3 % voor de voedingsmiddelen, 11,2 % voor de textiel en de kleding, 9,3 % voor de meubilerings- en huishoudartikelen en 15,3 % voor de post « andere artikelen ». Het indexcijfer van de consumptieprijzen steeg met 12,8 % voor de gezamenlijke goederen en diensten en kan worden uitgesplitst als volgt : 11,2 % voor de prijzen van de voedingswaren, 11,3 % voor de prijzen van de niet-voedingsmiddelen en 15 % voor deze van de diensten. Deze gegevens maken het mogelijk een beter overzicht te verkrijgen van de ontwikkeling van de kleinhandelsafzet in de verschillende distributievormen, waarvoor enkel de gegevens naar waarde beschikbaar zijn.

Voor de kleine detailhandelsondernemingen steeg de globale omzet met 11,6 % naar waarde en liep waarschijnlijk enigszins terug naar volume ; de textiel- en de kledingprodukten hielden vrij goed stand en dat was ook het geval voor de meubilerings- en huishoudartikelen, waarvoor dient te worden opgemerkt dat de prijsstijgingen gematigd waren. Het zwakke punt vormde de voedingsmiddelen. In 1975 werden 25 300 verkoopspunten voor algemene voedingswaren geteld, tegen 27 500 in 1974 (1).

Opvallend is de ontwikkeling van de warenhuizen, waarvan de verkoop precies voor de posten textiel en meubilerings- en huishoudartikelen fel terug-

(1) N.V. Nielsen, Distributie in België, Telling 1975.

liep, terwijl bij de post « andere artikelen » een forse verbetering werd vastgesteld, vooral wat de ontspanningsartikelen betreft. Globaal gezien was de toestand van de warenhuizen — met een toeneming van de afzet naar waarde van 8,5 % in 1975 — verre van schitterend en lag beneden het gemiddelde, hetgeen ook het geval was voor de kleine detailhandelsondernemingen.

Bij de ondernemingen met bijhuizen deed zich het tegengestelde voor : de globale afzet steeg naar waarde met 17 %, meer in het bijzonder voor de voedingsmiddelen (+ 20 %), de textiel-, meubilerings- en huishoudartikelen (samen + 28,3 %) en liep op met 10,7 % voor de post « andere artikelen », die slechts een gering aandeel van hun afzet vertegenwoordigen. Bij de interpretatie van de laatstgenoemde resultaten moet worden rekening gehouden met het tot stand komen, in deze distributievorm, van talrijke nieuwe verkoopeenheden tijdens het jaar en ook met het feit dat deze resultaten hoofdzakelijk aan enkele bedrijvige ondernemingen moeten worden toegeschreven.

De verbruikscoöperaties ten slotte konden slechts moeilijk de huidige crisis en de daling van de vraag doorstaan. Voor al de artikelen zijn de gegevens naar waarde negatief of stagnerend, uitgezonderd voor de post « andere artikelen ». Het globaal omzetcijfer naar waarde steeg met 1 % t.o.v. 1974, hetgeen op een forse daling naar volume wijst, die bij deze distributievorm des te sterker is omdat de voedingsmiddelen er een overwegend aandeel op nemen en omdat de prijzen van de voedingsmiddelen in het jaar een aanzienlijke hausse ondergingen.

Bij de interpretatie van het op het eerste gezicht indrukwekkende cijfer van de afzet naar waarde van de supermarkten (+ 17,8 %) mag evenmin deze aanmerkelijke prijshausse uit het oog worden verloren, want een overwegend gedeelte van de verkoop in deze distributievorm loopt precies over de voedingsmiddelen ; afgezien van deze nuancering moet toch worden toegegeven dat het percentage ongemeen hoog ligt en wijst op het succes van deze distributietechniek bij de verbruikers.

Uit het jaarlijks onderzoek van het Belgisch Comité voor de Distributie blijkt inzake de zelfbediening dat dezelfde tendens als tijdens de voorgaande jaren aanhoudt, nl. dat het aandeel zelfbedieningswinkels voor voedingsmiddelen aanzienlijk toenam tot 1973 en vanaf dan op een lager percentage kwam : 2 % in 1973 en 3 % in 1974. Per 1 januari 1975 waren er 4 043 zelfbedieningswinkels voor algemene voedingswaren, d.i. 117 eenheden meer dan per begin 1974. 72 % van deze winkels worden door zelfstandigen geëxploiteerd. Het respectieve aandeel, in aantal winkels, van de verschillende distributievormen bleef gelijk ten opzichte van de voorgaande telling. Globaal gezien bestaat het aantal zelfbedieningswinkels uit 3 271 superetten (voornamelijk door zelfstandigen geëxploiteerd), 702 supermarkten en 70 hypermarkten. Het Belgisch Comité voor de Distributie raamt het totale omzetcijfer van de zelfbedieningswinkels in 1974 op ongeveer 120 miljard.

De « discount »-formule wint nog steeds veld, hetgeen tot uiting komt in de sterke uitbreiding van sommige gespecialiseerde firma's en de toeneming van het aantal verkoopspunten. Naast deze geëvolueerde technieken — die meer door hun beheer dan door hun exploitatieprincipe vooruitgang boeken — blijven er ook nog de traditionele vormen, die eveneens een grotere afzet realiseren : zo de al te vaak miskende openbare markten en sommige winkels van zelfstandigen die zich toeleggen op modernisering en specialisatie.

Ondanks de verschijnselen van concentratie die de jongste jaren sterk de aandacht gaande hielden, blijft de distributiesector toch fel versnipperd. Met betrekking tot deze concentratie en meer in het algemeen met de ruimtelijke spreiding van het handelsapparaat kan het sterke verband worden bewezen dat bestaat tussen, enerzijds, de stadsstructuur en, anderzijds, de lokalisering alsmede de uitrusting van de verkoopspunten die andere produkten dan voedingsmiddelen verkopen (1).

In mei-juni 1975 werd door het Belgisch Comité voor de Distributie een onderzoek verricht om het niveau van de distributiemarges in België na te gaan. Uit de ingezamelde inlichtingen over 110 artikelen of artikelengroepen kon geen besluit worden getrokken nopens een gemiddeld margepercentage per produktengroep (voedingsmiddelen, schoenen, enz.). Zij tonen integendeel aan dat de marges zeer uiteenlopend zijn, hetgeen de diversiteit van het door de firma's gevoerde handelsbeleid weerspiegelt.

Op het gebied van de distributie dient nog de goedkeuring te worden vermeld van de wet van 29 juni 1975 waarbij elke commerciële inplanting, uitbreiding of bestemmingswijziging van minstens 1 000 en 3 000 m^2, naargelang van de bij de wet bepaalde zones, aan een nauwkeurige reglementering worden onderworpen (2).

★
★ ★

(1) Stedelijke en commerciële netwerken in België. Douette A. en Van de Sype A., Brussel, Belgisch Comité voor de Distributie, 1975, nr. 3.

(2) *Belgisch Staatsblad* van 1 juli 1975 en koninklijke besluiten van 8 augustus 1975 (*Belgisch Staatsblad* van 30 augustus 1975).

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJFPLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1974 :																	
Antwerpen.....	2 012	83	646	12	4 199	101	1 189	30	316	17	502	24	3 525	86	12 389	353	12 742
Brabant	2 634	231	594	56	5 862	273	1 134	105	199	23	343	7	1 696	107	12 462	802	13 264
Henegouwen	1 582	135	182	22	4 182	426	949	227	234	51	205	28	1 458	403	8 792	1 292	10 084
Luik	426	116	71	14	2 903	302	194	37	63	13	72	6	349	81	4 078	569	4 647
Limburg.....	801	25	29	—	1 503	100	113	4	68	5	113	11	692	26	3 319	171	3 490
Luxemburg	63	1	19	2	680	8	83	5	53	—	56	—	266	12	1 220	28	1 248
Namen	157	20	73	—	1 275	47	147	10	65	5	74	4	440	38	2 231	124	2 355
Oost-Vlaanderen..	2 649	18	365	5	3 848	28	829	10	278	9	499	4	2 348	33	10 816	107	10 923
West-Vlaanderen .	553	12	115	2	2 604	17	199	1	54	2	128	5	572	6	4 225	45	4 270
Buitenland.....	9	77	—	5	18	98	3	8	1	9	9	6	12	50	52	253	305
Het Rijk ...	**10 886**	**718**	**2 094**	**118**	**27 074**	**1 400**	**4 840**	**437**	**1 331**	**134**	**2 001**	**95**	**11 358**	**842**	**59 584**	**3 744**	**63 328**
1 januari 1970 : *Het Rijk* ...	**12 917**	**474**	**1 739**	**84**	**3 793**	**240**	**3 689**	**334**	**1 333**	**111**	**2 285**	**80**	**10 529**	**738**	**36 285**	**2 061**	**38 346**
1 januari 1972 : *Het Rijk* ...	**11 257**	**393**	**1 408**	**90**	**9 880**	**394**	**3 551**	**302**	**1 122**	**81**	**1 972**	**83**	**9 757**	**609**	**38 947**	**1 952**	**40 899**

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan. De gegevens op 1 januari 1976 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België (a)

OMSCHRIJVING	Oprichting van vennootschappen						Kapitaal-verhoging	Ontbinding van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Totaal		Netto nominaal bedrag (duizenden franken)	Totaal	
	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)		Aantal	Kapitaal (duizenden franken)
Kleinhandel :									
1968	52	35 205	435	159 574	487	194 779	41 094	178	414 024
1969	76	73 845	558	230 904	634	304 749	343 965	199	941 611
1970	129	164 622	733	304 433	862	469 055	73 119	238	93 418
1971	117	90 300	719	320 757	836	411 057	860 906	227	545 864
1972	112	64 333	716	281 671	828	346 004	136 431	226	67 320
1973	116	81 530	798	308 002	974	389 532	202 101	216	77 076
Groothandel en buitenlandse handel :									
1968	281	669 057	361	261 318	642	930 375	973 709	357	433 641
1969	312	929 895	353	249 678	665	1 179 573	974 488	320	749 699
1970	352	787 463	370	338 510	722	1 125 973	3 159 376	426	806 645
1971	297	470 108	367	221 118	664	691 226	1 664 859	347	885 986
1972	333	622 268	563	329 458	896	951 726	855 418	326	457 195
1973	338	782 051	542	310 108	880	1 092 159	857 176	294	524 445

(a) De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1973	1974			1975		
	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	20 319	16 700	5 177	21 877	17 216	4 877	22 093
Gent	9 824	8 172	1 689	9 861	8 352	1 544	9 896
Luik	9 607	9 142	1 388	10 530	7 866	1 319	9 185
Totaal...	**39 750**	**34 014**	**8 254**	**42 268**	**33 434**	**7 740**	**41 174**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	17 313	16 252	990	17 242	15 547	1 107	16 654
Gent	9 704	9 226	298	9 524	8 954	343	9 297
Luik	8 872	7 817	279	8 096	7 274	416	7 690
Totaal...	**35 889**	**33 295**	**1 567**	**34 862**	**31 775**	**1 866**	**33 641**
Verschil	**+3 861**	**+ 719**	**+6 687**	**+7 406**	**+1 659**	**+5 874**	**7 533**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.

Faillietverklaringen en aanvragen om gerechtelijke akkoorden (a)

OMSCHRIJVING	Faillietverklaringen (b)				Gerechtelijke akkoorden (c)			
	1971	1972	1973 (d)	1974 (d)	1971	1972	1973 (d)	1974 (d)
Hof van Beroep te :								
Brussel	862	971	1 161	1 212	138	132	100	132
Gent	291	264	278	284	55	49	21	31
Luik	248	296	371	387	59	56	41	47
Het Rijk...	**1 401**	**1 531**	**1 810**	**1 883**	**252**	**237**	**162**	**210**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Faillietverklaringen tijdens het jaar, heropende faillissementen inbegrepen.
(c) Vóór de oorlog, faillissementsvoorkomende akkoorden.
(d) Voorlopige gegevens.

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

(1966 = 100)

JAARTAL	Kleine kleinhandelszaken	Warenhuizen	Verbruikscoöperaties	Kettingwinkels	Supermarkten	Totaal van de kleinhandel
1969	119	118	106	173	162	122
1970	126	131	108	209	193	133
1971	132	140	108	251	232	143
1972	145	160	108	288	248	160
1973	163	179	105	336	299	183
1974	191	205	105	400	356	216
1975 (b)	212	222	106	470	419	243

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit jaarindexcijfer wordt slechts gepubliceerd vanaf 1967.
(b) Voorlopige gegevens.

Ontwikkeling van de zelfbedieningswinkels per 1 januari

OMSCHRIJVING	1972		1973		1974		1975	
	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal	Aantal	In % van het totaal
	Indeling naar distributievorm							
Zelfstandigen	2 671	74	2 816	73	2 840	72	2 915	72
Verbruikscoöperaties	348	10	373	10	389	10	403	10
Warenhuizen en filiaalbedrijven	586	16	662	17	697	18	725	18
Totaal...	**3 605**	**100**	**3 851**	**100**	**3 926**	**100**	**4 043**	**100**
	Indeling naar verkoopoppervlakte (m^2)							
1 - 99	1 210	34	1 280	33	1 285	33	1 308	32
100 - 199	1 055	29	1 085	28	1 086	27	1 113	27
200 - 399	608	17	660	17	687	17	716	18
400 en meer zonder vlees	79	2	105	3	115	3	127	3
400 - 799	354	10	373	10	380	10	387	10
800 - 999	74	2	77	2	80	2	84	2
1 000 - 2 499	178	5	207	5	226	6	238	6
2 500 en meer	47	1	64	2	67	2	70	2
Totaal...	**3 605**	**100**	**3 851**	**100**	**3 926**	**100**	**4 043**	**100**

Bron : Belgisch Comité voor de Distributie.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag per krediet
1965	11 260	3 074 842	272,7
1966	11 896	3 546 056	298,0
1967	12 170	4 043 111	329,4
1968	12 834	5 080 953	395,9
1969	12 174	5 592 032	459,3
1970	11 968	4 901 377	409,5
1971	11 540	5 047 860	437,4
1972	13 341	6 545 185	490,6
1973	14 184	8 494 397	598,9
1974	9 089	6 107 479	672,0
1975	11 458	8 749 742	763,6

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

In 1975 toegekende kredieten volgens het doel

(in % van het totaal bedrag)

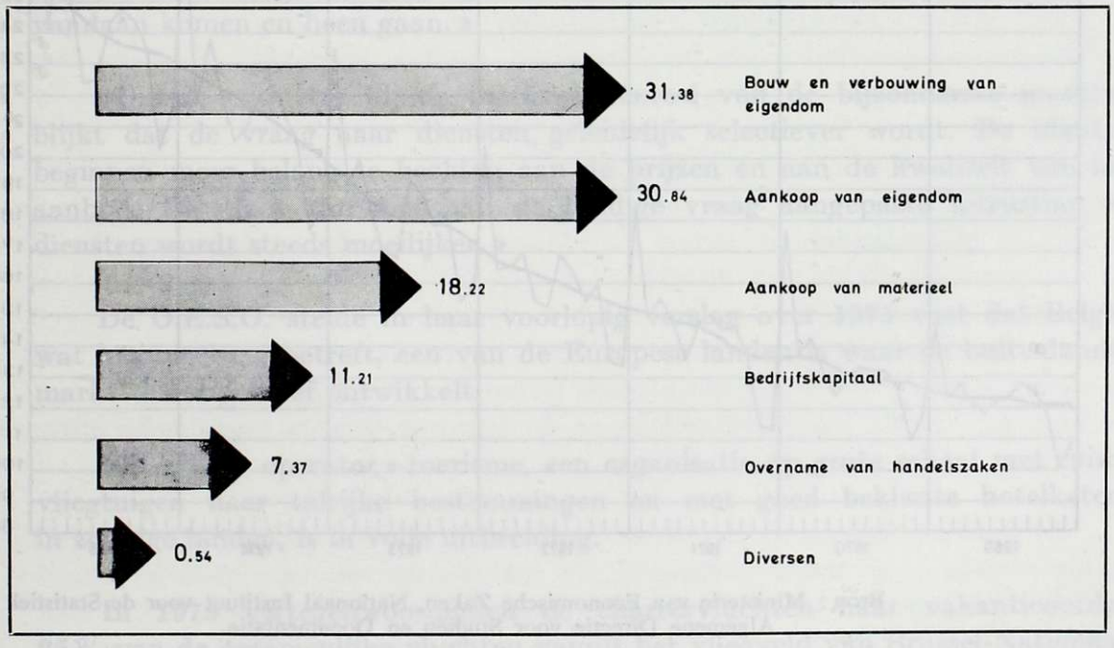

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Verloop van de omzet in de kleinhandel

(1966 = 100)

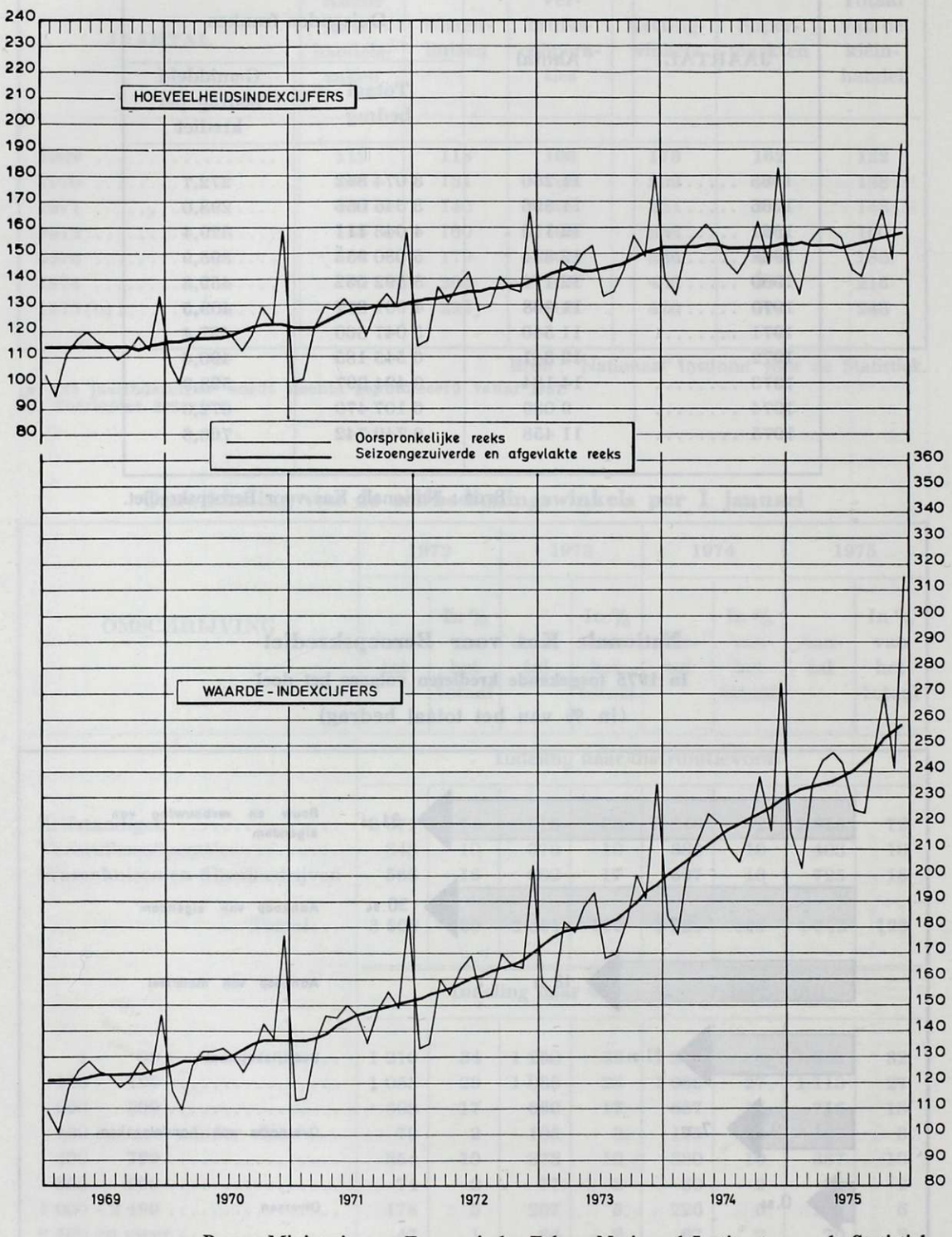

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

HOOFDSTUK V

TOERISME

Het toerisme in binnen- en buitenland neemt elk jaar toe. Zijn invloed op de economie is aanzienlijk en strekt over talrijke aspecten van het nationaal en internationaal leven.

De Internationale Unie van Officiële Toerisme-organismen - Wereldorganisatie van het Toerisme wijst in een recent aan het toerisme gewijd verslag (Genève, 1975) op de volgende beschouwingen : « Men was er steeds van uitgegaan dat de vraag naar diensten zoals die van het toerisme vlug onder de invloed van de verslechtering van de economische toestand zou komen : recessie, hoog inflatietempo, enz. In feite werd het toerisme minder getroffen door de recessie die in 1973-1974 in de meeste industrielanden intrad, dan bijvoorbeeld de automobielindustrie. Terwijl in 1974 de afzet van personenwagens een teruggang kende die soms tot 25 % opliep, stegen de inkomsten uit het internationaal toerisme met ongeveer 5 %, hoewel deze vooruitgang gedeeltelijk moet worden toegeschreven aan de inflatie in de landen waar de toeristen vandaan komen en heen gaan. »

« Uit de enquêtes bij de toeristencliënteel van de bijzonderste markten blijkt dat de vraag naar diensten geleidelijk selectiever wordt. De klanten beginnen meer belang te hechten aan de prijzen en aan de kwaliteit van het aanbod. De afzet van niet aan de huidige vraag aangepaste uitrusting en diensten wordt steeds moeilijker. »

De O.E.S.O. stelde in haar voorlopig verslag over 1975 vast dat België, wat het toerisme betreft, een van de Europese landen is waar de buitenlandse markt thans positief ontwikkelt.

Het « Tour operator »-toerisme, een organisatie op grote schaal met ruime vliegtuigen naar talrijke bestemmingen en met goed beklante hotelketens in zonnige landen, is in volle uitbreiding.

In 1975 vertegenwoordigden de chartervluchten naar vakantieoorden 25 % van de gezamenlijke vluchten vanuit het vliegveld van Brussel-Nationaal, tegen 18 % in 1973, 11 % in 1971 en 2 % in 1963. Ongeveer 750 000 Belgen zouden de door hun gekozen vakantiebestemming per vliegtuig bereiken.

België had in 1975 een uitstekend toeristisch seizoen, dank zij de goede weersomstandigheden in de zomer en het feit dat de zuiderlanden moeilijk te bereiken waren door verkeersbelemmeringen (overbezette wegen). Voorts werd wegens de recessie minder aan verre reizen gedaan en bovendien wierpen de inspanningen tot bevordering van het toerisme in België vruchten af.

Wat de kuststreek betreft, steeg het aantal overnachtingen met 7 % voor het « flat »-toerisme, met 11 % voor de hotelsector en met 20 % voor de kampeerterreinen. In de Ardennen wordt de totale vooruitgang op 15 tot 20 % geraamd, met een uitgesproken voorkeur voor de kampeerterreinen, de jeugdherbergen en de hotels.

Uit de statistiek nopens de personen die in België tegen betaling elders dan in kuurinstellingen verbleven en met uitsluiting van het kamperen, blijkt dat de toeristenovernachtingen in 1975 met 1,3 % toenamen, terwijl tijdens de drie voorgaande jaren een teruggang werd vastgesteld. De overnachtingen van buitenlanders liepen terug wat de Verenigde Staten betreft (— 13,9 %) ; maar boekten vooruitgang voor Groot-Brittannië : + 5,5 % ; Frankrijk : + 3,2 % ; Nederland : + 7,6 % ; West-Duitsland : + 5,1 % ; Italië : + 2,7 %. Het aantal campingovernachtingen steeg met 15,8 %, tegen 0,5 % in 1974.

In 1975 nam het spoorverkeer van toeristen toe, hoewel in geringere mate dan in 1974. Tijdens het toeristisch seizoen van juni tot september, nam het aantal reizigers/km slechts met 3 % toe (9,2 % in 1974). Buiten deze periode bereikt de aangroei 2,7 % (3,2 % in 1974) ; tijdens de toeristische periode stegen de ontvangsten met 6,8 % (7 % in 1974) en buiten deze periode met 5,1 % (2,3 % in 1974).

De publiciteitscampagnes « kathedralen en stadhuizen », die door het Commissariaat-generaal voor het Toerisme werden ingericht, leverden zeer fraaie resultaten op.

Er wordt evenwel vastgesteld dat zes Belgen op tien hun vakantie in het buitenland doorbrengen, waar hun uitgaven in 1975 52 miljard bedroegen, terwijl de buitenlanders in België 32 miljard spendeerden, hetgeen neerkomt op een ongunstig saldo van 20 miljard (tegen 4,1 miljard tien jaar geleden en 18 miljard in 1974). Om deze toestand te verhelpen worden nieuwe toelagen voor de modernisering van hotels overwogen, evenals het streven naar een oplossing voor de vervuilingsproblemen (stranden, rivieren, lawaaibestrijding), de sanering van de kampeerterreinen en de expansie van de toeristische infrastructuur.

Zo werd de reglementering op de toekenning van toelagen via de moderniseringspremie voor hotels verbeterd. De toekenning van een speciale premie aan de eigenaars van kampeerterreinen wordt in het vooruitzicht gesteld voor diegenen die een inspanning doen om hun uitrusting te verbeteren overeenkomstig de wetgeving of diegenen welke hun exploitatie dienen te verleggen. De premiën kunnen tot 300 000 F bedragen voor moderniseringswerken en tot

600 000 F voor de kampeerterreinen die bij overheidsbeslissing moeten worden verlegd.

Wat de aanpassing van de kampeerterreinen betreft, rijzen de volgende problemen : voor sommige terreinen kan geen vergunning worden verleend omdat zij gelegen zijn in een zone waar kampeerterreinen worden geweerd. Voor andere terreinen kan geen vergunning worden verleend omdat zij niet beantwoorden aan de door de wetgever gestelde normen (b.v. omdat op het terrein meer dan 25 % zomerhuizen of bungalows staan). Tenslotte moeten de kampeerterreinen die in een geklasseerd landschap of een beschermde zone gelegen zijn, verdwijnen. Rekening houdend met deze stand van zaken ziet de toestand er als volgt uit : voor 146 kampeerterreinen in Vlaanderen werd thans officieel vergunning gegeven en voor 408 in Wallonië.

Inzake de spreiding van de vakanties als middel tot bevordering van het toerisme in de beste en zuinigste voorwaarden, werd een werkgroep opgericht die ermee belast is te zoeken naar een oplossing voor de problemen die rijzen door de concentratie, in een betrekkelijk korte periode, van de schoolvakanties en het jaarlijks verlof in de ondernemingen.

★
★ ★

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1968		1969		1970		1971		1972		1973		1974		1975	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	1 098	205	1 085	203	1 198	224	1 084	203	1 048	196	1 089	204	952	178	1 100	206
Frankrijk	1 150	231	1 000	201	1 010	203	1 106	223	976	196	995	200	945	190	976	196
Nederland	629	187	690	205	673	200	685	204	685	204	662	197	730	217	786	234
Duitsland (West-)	801	477	860	512	976	581	1 102	656	1 052	626	1 167	695	1 216	724	1 279	761
Italië	179	242	173	234	179	242	175	236	179	242	176	238	185	250	190	257
Groothertogdom Luxemburg	164	342	173	360	179	373	175	365	149	292	155	323	154	321	156	325
Zwitserland	70	127	73	133	76	138	68	124	71	129	75	136	81	147	81	147
Verenigde Staten	418	221	457	242	502	266	511	270	489	259	508	269	569	301	490	259
Andere landen	760	248	827	270	833	272	893	292	908	297	1 049	343	1 098	359	1 127	368
Totaal ...	**5 269**	**239**	**5 338**	**242**	**5 625**	**255**	**5 799**	**263**	**5 548**	**251**	**5 876**	**266**	**5 931**	**269**	**6 185**	**280**
België	**15 275**	**221**	**15 538**	**224**	**15 773**	**228**	**15 687**	**226**	**15 472**	**223**	**14 351**	**207**	**14 197**	**205**	**14 395**	**208**
Algemeen totaal ...	**20 544**	**225**	**20 876**	**229**	**21 398**	**234**	**21 486**	**235**	**21 019**	**230**	**20 227**	**221**	**20 128**	**220**	**20 580**	**225**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1975

(%)

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	68,1	31,9	49,5	8,7	58,2
Kunsthistorische steden	2,0	36,7	1,5	10,0	11,5
Ardennen en Maasstreek	17,5	9,9	12,7	2,7	15,4
Kempen	5,3	11,4	3,9	3,1	7,0
Andere gebieden	7,1	10,1	5,2	2,7	7,9
Het Rijk	**100,0**	**100,0**	**72,7**	**27,3**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Spreiding der overnachtingen

(%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1964	21,1	78,9	35,7	64,3	25,0	75,0
1965	21,4	78,6	34,2	65,8	24,9	75,1
1966	22,3	77,7	36,7	63,3	26,2	73,8
1967	22,4	77,6	38,3	61,7	26,7	73,3
1968	22,0	78,0	38,2	61,8	26,1	73,9
1969	23,9	76,1	40,1	59,9	28,0	72,0
1970	24,6	75,4	40,4	59,6	28,8	71,2
1971	25,0	75,0	40,1	59,9	29,1	70,9
1972	25,2	74,8	42,6	57,4	29,8	70,2
1973	20,2	79,8	35,2	64,8	24,2	75,8
1974	19,0	81,0	36,3	63,7	26,9	73,1
1975	22,5	77,5	37,5	62,5	26,6	73,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen buiten het eigenlijke seizoen.
(b) Van 1 juni tot 30 september.

Aantal overnachtigen op de kampeerterreinen per seizoen en volgens land van herkomst (a)

LANDEN	Seizoen 1971	Seizoen 1972	Seizoen 1973	Seizoen 1974	Seizoen 1975	Verschil in % van 1974 op 1973	Verschil in % van 1975 op 1974
Buitenland :							
Groot-Brittannië	113 068	86 472	125 179	130 602	167 699	+ 4,3	+28,4
Frankrijk	89 082	91 074	100 253	101 486	107 939	+ 1,2	+ 6,4
Nederland	989 494	991 386	1 040 021	1 019 873	1 193 089	— 1,9	+17,0
West-Duitsland	83 614	77 353	106 292	106 281	137 068	— 0,1	+29,9
Italië	13 750	13 904	16 298	18 412	20 458	+13,0	+11,1
Groot-Hertogdom Luxemburg	8 164	8 555	12 657	11 004	10 261	—13,1	— 6,8
Verenigde Staten van Amerika	12 601	11 008	11 988	8 674	6 190	—27,6	—28,6
Andere landen	49 561	60 109	68 708	49 354	59 631	—28,2	+20,8
Totaal ...	**1 359 334**	**1 339 861**	**1 481 396**	**1 445 686**	**1 702 335**	**— 2,4**	**+17,8**
België	**4 076 960**	**4 332 088**	**4 913 072**	**4 981 500**	**5 737 767**	**+ 1,4**	**+15,2**
Algemeen totaal ...	**5 436 294**	**5 671 949**	**6 394 468**	**6 427 186**	**7 440 102**	**+ 0,5**	**+15,8**

(a) Het seizoen loopt van juni tot en met september.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer

(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1968	13,7	19,9	— 6,2	101,7	97,5	+ 4,2
1969	15,8	22,7	— 6,9	117,1	116,7	+ 0,4
1970	17,4	24,6	— 7,2	152,8	147,9	+ 4,9
1971	18,5	28,7	— 10,2	165,5	159,4	+ 8,1
1972	19,5	31,9	— 12,4	177,7	164,1	— 13,6
1973	25,1	41,7	— 16,6	226,9	218,1	+ 8,8
1974	27,8	45,7	— 17,9	344,4	328,8	+ 15,6
1975 (a)	31,4	51,9	— 20,5	374,0	336,9	+ 37,1

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Voorlopige gegevens.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden eenheden	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		(Miljoenen eenheden)	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1967.....	6 581	6 986	106	210	279	133	210 258	275 545	131
1968.....	6 451	6 859	106	205	271	132	205 883	271 446	132
1969.....	5 771	6 296	109	207	277	134	213 810	280 438	131
1970.....	5 752	6 350	110	213	280	131	228 654	294 643	129
1971.....	5 717	6 263	110	223	292	131	229 054	290 387	127
1972.....	5 307	6 041	114	211	281	133	238 969	310 963	130
1973.....	5 296	5 681	107	213	270	127	259 879	313 461	121
1974.....	5 396	5 995	111	220	295	134	266 588	335 458	126
1975.....	5 410	6 161	114	226	305	135	280 109	358 517	128

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.

Inrichtingen voor volksvakantie

Vakantiehuizen en -centra

OMSCHRIJVING	Jaartal	Vlaamse streek	Waalse streek	Totaal
Aantal inrichtingen	1973	20	11	31
	1974	22	10	32
	1975	19	11	30
Aantal bedden	1973	12 870	4 297	17 167
	1974	12 578	4 919	17 497
	1975	13 662	4 918	18 580
Aantal overnachtingen	1973	1 150 000	327 574	1 477 574
(absolute gegevens)	1974	1 195 830	349 733	1 545 563
	1975	1 195 570	364 285	1 559 855
Aantal overnachtingen	1973	77,8	22,2	100
(ten honderd)	1974	77,4	22,6	100
	1975	76,6	23,4	100

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK ÉÉN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

De algemene conjunctuurverzwakking, die in 1974 tot uiting kwam, mondde tijdens het jaar 1975 uit in een economische wereldrecessie, zonder weerga in de periode die volgde op de tweede wereldoorlog. De regering en de monetaire autoriteiten dienden dan ook het restrictieve beleid te vervangen door een *politiek van goedkoop geld* ermede rekening houdend dat de prijsstijging op verre na nog niet beteugeld was en dit dan in een periode waarin de vraag van bedrijven en particulieren verzwakte.

De tijdens de voorgaande hoogconjunctuur genomen restrictieve maatregelen werden eerst versoepeld en vervolgens volledig afgeschaft. Op 31 januari werd het stelsel van de monetaire reserve, zoals het werd bepaald door de aanbevelingen van de Nationale Bank, van 31 oktober 1974 voor de banken, de privé-spaarkassen en de belangrijkste financiële instellingen van de overheidssector, verlengd voor een periode van drie maanden (en dit krachtens de wet van 28 december 1973 betreffende de budgettaire voorstellen 1973-1974). Deze maatregel werd getroffen omdat de opwaartse druk op het kosten- en prijspeil zeer intens bleef.

In de beschouwde maatregelen die getroffen werden op eind januari kwam echter een verruiming tot uiting in de vorm van de vrijmaking van een gedeelte van de monetaire reserve over de verplichtingen van de financiële instellingen. De reserve-coëfficiënt over de dadelijk opvraagbare verplichtingen die, op 20 september 1974, van 5 op 6,2 % was gebracht, werd verminderd tot 6 %. Bovendien werd de reserve betreffende de verplichtingen met een looptijd van meer dan twee jaar afgeschaft. De clausule tot aanpassing van de reserve aan de ontwikkeling van sommige tegoeden van de Nationale Bank werd niet langer gehandhaafd.

De Nationale Bank betaalde eveneens de reserve in verband met de kredieten terug ten belope van de geblokkeerde bedragen, die overgebleven waren uit de periode vóór 31 maart 1974, toen de financiële instellingen nog vrij waren kredieten te verlenen op voorwaarde dat zij daarover een reserve vormden en, bijgevolg nog niet rechtstreeks en formeel begrensd waren in hun

kredietexpansie. Ook de verplichtingen tot belegging in overheidspapier en overheidsfondsen werden enigszins minder strak; zo hadden zij voor de banken nog slechts betrekking op 41 % van de stijging van hun vrije werkmiddelen, i.p.v. 43 %.

De maatregelen tot rechtstreekse begrenzing van de kredietverlening werden eveneens versoepeld. Op basis van de aanbevelingen van 31 oktober 1974 waren de Creditexportkredieten reeds niet meer aan beperking onderworpen en deze vrijstelling werd uitgebreid tot alle kredieten in de vorm van geviseerde en gecertificeerde uitvoeraccepten evenals tot de door de Staat gesubsidieerde en/of gewaarborgde investeringskredieten. Voor de bouwkredieten werd een speciale soepele norm vastgelegd. Uitgedrukt op jaarbasis bleef de expansie, toegestaan voor de overige kredieten, dezelfde als vóór eind januari. In de praktijk werd echter ook voor die kredieten een grotere aangroei mogelijk; immers de marges, waarover de financiële instellingen nog beschikten bij het verstrijken van de voorgaande aanbevelingen werden niet geneutraliseerd. Bovendien was de begrenzing voor de banken alleen nog maar van toepassing op de opgenomen kredieten, dit in tegenstelling met vroeger, toen zij zowel op de geopende als op de opgenomen kredieten betrekking had. Voor de overige financiële instellingen bleef de reglementering uitsluitend slaan op de nieuw toegestane kredieten.

Gelet op de verdere verslechtering van de economische toestand en op de prijshausse, die niet meer het gevolg was van een overdreven vraag naar goederen en diensten, besloot de Nationale Bank op eind april, met instemming van de Minister van Financiën, de beschouwde aanbevelingen niet meer te hernieuwen.

De monetaire reserve werd terugbetaald in drie schijven : een eerste kwart op 20 mei, een tweede kwart op 16 juni en het saldo op 3 juli dit om te vermijden dat een te plotselinge vrijmaking van de reserve over de verplichtingen de geldmarkt zou verstoren.

De beperkende maatregelen t.o.v. de levensverzekeringsmaatschappijen en de ondernemingen voor verzekering tegen arbeidsongevallen waren niet voor dezelfde perioden van toepassing als bij de overige financiële instellingen. De voorschriften voor die ondernemingen werden evenwel aangepast in dezelfde zin als die voor de overige instellingen en werden in de praktijk eveneens opgeheven na het eerste kwartaal.

Ten einde gunstiger voorwaarden voor een conjunctuurherstel te scheppen hebben de monetaire autoriteiten ernaar gestreefd de daling van de rentepercentages te bevorderen. De discontovoet van de Nationale Bank werd, in vijf etappen, verminderd van 8,75 tot 6 % en het officiële tarief van de voorschotten, van 9,50 tot 6 %. De verlaging was nog sterker voor de bijzondere tarieven van het uitgifte-instituut.

De gemiddelde gewogen rente, die de gemiddelde kostprijs vertegenwoordigt, van het beroep op de Nationale Bank, voor de financiële instellingen, die op directe of indirecte wijze kredieten aan de bedrijven en particulieren financieren, verminderde geleidelijk van 9,18 % eind 1974 tot 6 % of zelfs minder gedurende de laatste maanden van het jaar.

De Nationale Bank heeft eveneens de debetrentepercentages ten laste van de bedrijven en particulieren beïnvloed, door verruiming van de mobiliseringsmogelijkheden van de financiële instellingen o.m. door versoepeling van de aanwendingsmodaliteiten van de herdiscontoplafonds. De beschouwde plafonds werden bovendien verhoogd en de voorschottenquotums, die tegen het basistarief van de voorschotten in rekeningen-courant kunnen worden opgenomen, werden vermeerderd. Vanaf 1 februari werd het subplafond A, (1) verhoogd van 50 tot 70 % en het subplafond B verlaagd van 50 tot 30 %. Met ingang van 27 februari heeft de Nationale Bank hetzelfde tarief toegepast voor de twee plafonds. Op 1 april werd de onderverdeling tussen die plafonds opgeheven, zodat de financiële instellingen opnieuw over een enkel herdiscontoplafond beschikten dat kon worden aangewend hetzij rechtstreeks bij de N.B.B., hetzij bij het Herdiscontering- en Waarborginstituut.

De Nationale Bank heeft, benevens de versoepeling van de aanwendingsmodaliteiten van de herdiscontoplafonds, deze plafonds verschillende malen verhoogd. De voor de banken vastgestelde plafonds zijn verhoogd, als gevolg van de trimestriële aanpassingen aan de ontwikkeling van de in aanmerking genomen werkmiddelen, maar ook wegens de vermeerdering tot respectievelijk 4,25, 4,75 en 5,25 % op 28 februari, 1 april en 31 augustus van het op het gemiddelde van die werkmiddelen toegepaste percentage (2).

Met ingang van 1 november werd bovendien een selectieve maar tijdelijke verhoging van de herdiscontoplafonds van de banken toegestaan, zodat iedere bank over een marge van ten minste 40 % van haar plafond kon beschikken. Die maatregel, waardoor 3,3 miljard frank aan de bestaande plafonds werden toegevoegd, werd getroffen om een neerwaartse druk uit te oefenen op de debetrentepercentages op korte termijn. De banken waarvan het plafond verhoogd was konden immers een minder hoog intrestpercentage vragen voor hun disconto- en acceptkredieten, omdat ze gemachtigd waren een groter aandeel van die kredieten te mobiliseren tegen gunstiger voorwaarden. Een actualisering van deze selectieve verruiming had plaats op 30 november.

De verschillende voornoemde aanpassingen hebben de herdiscontoplafonds van het geheel van de banken van 31,4 miljard eind 1974 gebracht op 49,5 miljard eind 1975.

---

(1) Het betreft het herdiscontoplafond in het raam waarvan het handelspapier tegen de gunstigste voorwaarden kon worden gemobiliseerd.

(2) De herdiscontoplafonds van de banken, die volgens de forfaitaire formule worden vastgesteld, alsmede die van de openbare kredietinstellingen, werden in dezelfde verhouding verhoogd.

De speciale herdisconteringsmogelijkheid, waarover het Herdisconteringen Waarborginstituut bij de Nationale Bank beschikt voor het mobiliseren van niet op de herdiscontoplafonds aangerekend papier en die tegen het einde van het jaar 1974 op 22 miljard was gebracht om te vermijden dat er, onder invloed van de jaarwisseling, op de geldmarkt een rentestijging zou ontstaan, werd begin 1975 teruggebracht tot haar vorig peil, dat beter overeenstemde met de normale behoeften.

De maandelijkse voorschottenquotums die de bedragen bepalen ten belope waarvan de financiële instellingen gebruik mogen maken van de voorschotten van de Nationale Bank tegen het officiële tarief, werden geregeld aangepast aan het verloop van het gemiddelde der werkmiddelen van die financiële instellingen. Bovendien besloot de Nationale Bank op 31 augustus tot de verhoging met 0,50 % van de diverse degressieve coëfficiënten die, volgens een bepaalde schaal, worden toegepast op dat vooraf in schijven ingedeelde gemiddelde om het bedrag van de quotums vast te stellen. Deze laatste stegen dus voor de gezamenlijke financiële instellingen van 47,3 miljard in december 1974 tot 48,2 miljard in maart 1975, 48,9 miljard in juni, 59 miljard in september en 60,6 miljard in december.

Ten einde de binnenlandse vraag aan te wakkeren, heeft de Regering in mei 1975 eveneens besloten het *nationale investeringsprogramma* van de gehele overheidssector tegen 100 % uit te voeren en het in schijven van vier maanden vrij te geven. Bovendien werd besloten het programma te verhogen van 125,3 miljard tot 146,2 miljard, hetzij 76,6 miljard voor de budgettaire sector, 23 miljard voor de gedebudgetteerde en 46,6 miljard voor de sector van de instellingen van openbaar nut. Ten einde een versnelde verwezenlijking van de programma's mogelijk te maken werd de machtigingsprocedure voor gesubsidieerde werken vergemakkelijkt. Anderzijds werd de bouw van sociale woongelegenheden en de gesubsidieerde werken nog meer gestructureerd. De beperkende maatregelen betreffende de investeringen van de plaatselijke besturen werden daarenboven opgeheven.

In uitvoering van de wet van 1 augustus 1974, tot oprichting van de geregionaliseerde instellingen in voorbereiding van de toepassing van artikel 107*quater* van de Grondwet (« Belgisch Staatsblad » van 22 augustus 1974), werden een aantal overheidsinvesteringen geregionaliseerd. Het totaal van de regionale programma's bedroeg oorspronkelijk 30,1 miljard. Hiervan was 15,4 miljard bestemd voor Vlaanderen, 11,8 miljard voor Wallonië en 2,9 miljard voor Brussel.

Op het vlak van de begroting werd het jaar 1975 gekenmerkt door een aanzienlijke toeneming van het tekort. Het groeitempo van de openbare uitgaven onderging de invloed van de beslissingen betreffende de uitbreiding van het nationaal investeringsprogramma, van de nog snelle prijsstijgingen en van de autonome groei van sommige lopende uitgaven, mede bepaald door de toegenomen werkloosheid, terwijl het groeitempo van de openbare ontvangsten nadelig werd beïnvloed door het ongunstig economisch verloop.

De ontwikkeling van de Rijksschuld en de financiering ervan moet beoordeeld worden in het licht van het verloop op de geld- en kapitaalmarkt.

Tijdens het eerste halfjaar van 1975 deed de Schatkist in belangrijke mate een beroep op de financiële markten. De netto-financieringsbehoefte van de Staat bereikte na zes maanden 101,1 miljard, tegen 80,3 miljard na verloop van dezelfde periode van 1974. De oorzaak van dit tekort lag vooral in de conjuncturele verslechtering van de economische activiteit. In die omstandigheden kon de Schatkist haar financieringsbehoefte in het eerste halfjaar niet geheel dekken zonder een beroep te doen op de Nationale Bank. Eind juni was de kredietmarge aangesproken ten belope van 20,5 miljard. Er werden bovendien voor 4,6 miljard schatkistcertificaten, andere dan die van de schijf B, overgenomen door het Rentenfonds.

Vanaf juni verminderde de kredietvraag van overheidszijde. Tijdens de maanden augustus, oktober en november deed de Schatkist geen opnemingen bij de Nationale Bank. Na haar voorlopige beleggingen volledig ten gelde te hebben gemaakt, nam de Schatkist aan het einde van het jaar 4,2 miljard op van haar kredietmarge.

De reële Rijksschuld nam tijdens het jaar 1975 toe met 109,3 miljard, tegen 57,3 miljard in 1974 en bereikte op het einde van het jaar 924,1 miljard. De netto-uitgifte van langlopende leningen bedroeg dit jaar 93,3 miljard (1). Het beroep op de vlottende schuld verminderde vanaf oktober en bedroeg op het einde van december nog 16,4 miljard.

Wat de *internationale monetaire samenwerking* betreft hebben de centrale banken van de E.G. en diegene die zijn aangesloten bij de « slang », in maart 1975 besloten om op de wisselmarkten al te grote dagelijkse koersschommelingen van de dollar te voorkomen. Dit beleid heeft wellicht de onderlinge toenadering van de valuta's van de Europese « slang » bevorderd. De rol van de Europese valuta's als interventie-instrumenten, ten voordele van de dollar, werd hierdoor echter verminderd.

De werkingswijze van het Europese Fonds voor Monetaire Samenwerking werd op 8 juli 1975 gewijzigd, wat de samenstelling van de betalingen en de duur van de financiering op zeer korte termijn betreft. De vervaldag van de financiering, die tot nog toe samenviel met het einde van de maand volgend op die van de tussenkomst, kan op verzoek van de debiteur, onvoorwaardelijk met drie maanden worden verlengd. De goudreserves werden bovendien niet meer in aanmerking genomen om de verhouding te bepalen waarin de verschillende reservebestanddelen in de betaling moeten worden opgenomen.

Opgemerkt wordt eveneens dat vanaf 10 juli de Franse frank het gemeenschappelijke valutastelsel terug heeft vervoegd. Deze geldeenheid had dit stelsel in januari 1974 verlaten.

(1) De aflossing van de schuld overgenomen van Kongo (0,4 miljard) niet inbegrepen.

Op 18 maart werd voor de rekeningen van de Europese Investeringsbank een nieuwe rekeneenheid ingevoerd, op 21 april voor de hulpverlening van het Europese Ontwikkelingsfonds en op 18 december voor de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. De waarde van die eenheid wordt bepaald op basis van een « korf van valuta's » en is gelijk aan de som van vaste bedragen van de negen nationale valuta's, berekend aan de hand van wegingscoëfficiënten die gebaseerd zijn op het bruto nationaal produkt van iedere Lid-Staat en zijn handel met de Europese landen die deel uitmaken van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. De omzetting ervan in nationale valuta wordt dagelijks berekend op basis van de wisselkoersen van deze laatste.

In het raam van de internationale monetaire samenwerking kan verder worden opgemerkt dat het stelsel van het gecontroleerde zweven van toepassing is gebleven. De wisselkoersfluctuaties hebben vooral aanleiding gegeven tot het steunen van de dollarkoers in het eerste halfjaar en in het vierde kwartaal en tot afremming van de stijging van de koers van deze geldeenheid in het derde kwartaal.

In het vlak van de internationale monetaire en economische samenwerking vallen verder te vermelden : de hernieuwing en de uitbreiding van de in 1974 bij het Internationaal Monetair Fonds ingestelde oliefaciliteit en aanvulling ervan met een subsidierekening, vervolgens de oprichting van een steunfonds, op initiatief van de O.E.S.O., van 20 miljard S.T.R. als aanvullende kredietmogelijkheid waarop de landen-leden in uitzonderlijke omstandigheden een beroep kunnen doen evenals de oprichting door de olie-exporterende landen van een fonds van 1 miljard dollar voor het toekennen van renteloze leningen aan minder ontwikkelde landen en, tenslotte, de overeenkomst van het Interimcomité van het Internationale Monetaire Fonds over de verhoging met 32,5 % van het totaal der quota's van de landen-leden van het Fonds, tot 39 miljard bijzondere trekkingsrechten, waarbij het procentuele aandeel van de olieuitvoerende landen wordt verdubbeld, met behoud van het relatieve aandeel van de niet-olieuitvoerende minderontwikkelde landen op het huidige peil. Ingevolge de voorgestelde afschaffing van de officiële goudprijs voorziet de overeenkomst eveneens in wijzigingen in de betalingsmodaliteiten van de verhoging : het aandeel van 25 % dat in goud moet worden gestort volgens de huidige regels, zou kunnen betaald worden in bijzondere trekkingsrechten, in de munten van sommige andere leden, onder voorbehoud van hun akkoord, of in eigen munt.

Met het oog op het tot stand brengen van een geheel van amendementen aangaande het goud, werden door het Interimcomite een aantal basisbeginselen uitgewerkt, waaronder : de afschaffing van de officiële goudprijs, de opheffing van elke verplichting om goud te gebruiken in transacties met het Fonds, de verkoop van één zesde van het goud van het Fonds ten voordele van de minderontwikkelde landen en de teruggave van een ander zesde aan de leden.

Ten einde deze richtlijnen een begin van toepassing te geven, zijn de landen van de Groep van Tien overeengekomen, gedurende een beginperiode van twee jaar, geen enkele maatregel te nemen om de goudprijs vast te leggen, en de gezamenlijke goudvoorraad thans in het bezit van hun monetaire autoriteiten en van het Fonds niet te verhogen.

* * *

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIËN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN

Op het vlak van de overheidsfinanciën werd het jaar 1975 gekenmerkt door een toename van de schatkistimpasse onder invloed van de recessie en van de gevolgen van de nog niet bedwongen inflatie en van de herstelmaatregelen. Het groeitempo van de openbare uitgaven onderging de invloed van de beslissingen tot uitbreiding van de overheidsinvesteringen, genomen in het raam van een conjunctuurherstellend programma, van de nog snelle prijsstijgingen en van de autonome groei van sommige lopende uitgaven. Het groeitempo van de openbare ontvangsten werd nadelig beïnvloed door de weerslag van de recessie op de belastbare massa. Niettegenstaande de omvang van de schatkistimpasse aanzienlijk was, gebeurde de financiering zonder moeilijkheden, daar het aanbod van financieringsmiddelen ruim bleef.

De begrotingsramingen voor het jaar 1975, opgesteld in termen van eenheidsbegroting (1), voorzagen oorspronkelijk een positief begrotingssaldo op

(1) In 1975 wordt voor de Rijksbegroting de voorstelling van de eenheidsbegroting aangenomen. De hervorming bestaat uit de vervanging van het traditioneel onderscheid tussen de gewone en de buitengewone begroting door een onderscheid tussen lopende verrichtingen en kapitaalverrichtingen en wordt verwezenlijkt door de integrale toepassing op de Rijksbegroting van de economische classificatie van de openbare ontvangsten en uitgaven. Zij beoogt, enerzijds, een betere omslag van de uitgaven en, anderzijds, een gemakkelijke inschakeling van de begrotingsgegevens in de nationale comptabiliteit met het oog op de economische analyse en de vergelijkbaarheid met het buitenland.

Het traditioneel criterium van het evenwicht op de gewone begroting wordt vervangen door het begrip « begrotingssaldo », te interpreteren in het verband van een economisch en financieel beleid. Het evenwicht van de gewone uitgaven impliceert in termen van eenheidsbegroting een aanzienlijk spaarsaldo op de lopende verrichtingen : vermits de aflossingen van de Rijksschuld niet onder de lopende verrichtingen voorkomen moet het saldo ten minste de economische ontwaarding van de activa dekken.

De *lopende uitgaven* duiden het werkelijk totaal aan van alle uitgaven die geen rechtstreekse vermogensaangroei veroorzaken. Zij omvatten het totaal van de niet-gesplitste kredieten (d.i. kredieten die tegelijk vastleggings- en ordonnanceringskredieten zijn) en de ordonnanceringskredieten. Zij betreffen de lopende uitgaven voor goederen en diensten, de rente en verliezen van bedrijven, de inkomensoverdrachten aan andere sectoren, de inkomensoverdracht binnen de sector overheid en de uitgaven van diverse niet-economisch verdeelde groepen. De kapitaaluitgaven duiden het totaal aan van alle uitgaven die een rechtstreekse vermogensaangroei veroorzaken. Zij omvatten het totaal van de niet-gesplitste kredieten en de ordonnanceringskredieten. Zij betreffen de vermogensoverdrachten aan de andere sectoren, de vermogensoverdrachten binnen de sector overheid, de civiele investeringen, de kredietverleningen en deelnemingen alsmede de aflossingen.

de lopende verrichtingen ten bedrage van 17,2 miljard frank. In de loop van 1975 evolueerde dit saldo vrij ongunstig. Op de lopende verrichtingen namen de uitgaven fel toe. De gerealiseerde ontvangsten bleven daarentegen beneden de verwachtingen, zodat het saldo op de lopende verrichtingen uiteindelijk negatief was. Rekening houdend met de gerealiseerde totale ontvangsten (613,2 miljard) en met de gestemde kredieten (651,2 miljard), alsmede met de traditionele annuleringen en overdrachten van kredieten bedraagt het tekort ongeveer 44 miljard.

In haar eerste voorstelling onder de vorm van eenheidsbegroting, werden de *uitgaven* voor de begroting van 1975 voor de lopende verrichtingen vastgesteld op 606,4 miljard frank, waarin 33,3 miljard frank uitgaven op toegewezen fiscale ontvangsten. Na de amendering bij de stemming van de begroting bedroegen de kredieten voor de uitgaven 613,8 miljard. De bijkredieten liepen op tot 32,3 miljard, d.i. 5,2 % van de oorspronkelijke begroting. Zij brachten het totaal van de kredieten voor de lopende uitgaven van het begrotingsjaar 1975 uiteindelijk op 646,1 miljard. Deze aanzienlijke verhoging is grotendeels slechts aan een beperkt aantal sectoren te wijten : nl. aan de toeneming van de werkloosheid en de hiermee gepaard gaande toeneming van de tussenkomsten voor werkloosheidsvergoeding en aan de financiering van de door de Regering getroffen maatregelen ter bevordering van de tewerkstelling (11,5 miljard); aan de weerslag van de prijsstijging (5,9 miljard); aan de toelage van de ziekte- en invaliditeitsverzekering (5 miljard); aan de aanpassing van de kredieten voor Nationale Opvoeding (4 miljard); aan de weerslag van de conjunctuur op de tekorten van de ondernemingen voor openbaar vervoer (3,5 miljard) en, tenslotte, aan de sectoriële uitvoering van de sociale programmatie van het openbaar ambt (3 miljard). Enkel voor het Wegenfonds werd een vermindering van de uitgaven voorzien ingevolge het waarschijnlijk bedrag van de toegewezen lopende ontvangsten.

De bijkredieten voor de vorige jaren — in totaal 5 miljard — brachten het totaal van de in 1975 gestemde kredieten op 651,2 miljard.

De *lopende ontvangsten* werden oorspronkelijk geraamd op 623,6 miljard, waarvan 605 miljard fiscale ontvangsten (inbegrepen 33,3 miljard affectaties) en 18,6 miljard niet-fiscale ontvangsen. De verwezenlijkingen van het jaar bleven echter 10,4 miljard onder de verwachtingen, vooral wegens het verslechteren van de economische toestand, maar tevens als gevolg van de wijzigingen in de fiscale wetgeving en reglementering aangebracht na het neerleggen van de begrotingsvoorstellen. De minwaarde was gespreid als volgt : — 4,9 miljard voor de accijnzen, — 11,9 miljard voor de belasting over de toegevoegde waarde, de zegelrechten en gelijkgestelde taksen en — 1,1 miljard voor de registratierechten. De directe belastingen brachten daarentegen 4,2 miljard meer op. Ook inzake niet-fiscale ontvangsten werd meer geïnd dan oorspronkelijk werd verwacht (+ 3,3 miljard). De gerealiseerde lopende ontvangsten bedroegen 613,2 miljard, waarvan 591,3 miljard fiscale ontvangsten (inbegrepen 32 miljard affectaties) en 21,9 miljard niet-fiscale ontvangsten.

De totale ontvangsten van de directe belastingen bedroegen 349,4 miljard en werden geïnd als volgt : 213,2 miljard belasting gestort bij wijze van voorheffing, 78,4 miljard belasting op de totale inkomsten, gestort als voorafbetaling door de niet-loontrekkenden, 47 miljard belasting op de totale inkomsten, geïnd door middel van kohieren ten laste van natuurlijke personen en ten laste van vennootschappen, 7,8 miljard verkeersbelasting, 1,9 miljard belasting op spelen en weddenschappen en 1,1 miljard diversen. Ten opzichte van vorig jaar werd dit jaar 74,1 miljard of 26,9 % meer geïnd, hetgeen vooral toe te schrijven is aan de goede opbrengst van de bedrijfsvoorheffing (+ 44,7 miljard), de voorafbetalingen (+ 16,3 miljard), de verkeersbelasting (+ 2,9 miljard) en de kohierbelastingen (+ 6,9 miljard). De toenemingen vloeien voort uit de expansie van de belastbare massa, de juistere inning van de belasting, de bestrijding van de fiscale fraude en de netto weerslag van de belastingwijzigingen met name de verhoging met 1 opdeciem van de personenbelasting voor belastbare inkomens boven de 1,5 miljoen, de verhoging van de vennootschapsbelasting, de herstructurering van de verkeersbelasting voor personenwagens en de aanvullende index-aanpassing van de fiscale barema's. Opgemerkt wordt dat de stemming van een strafwet in juli 1975 tot verbod van de exploitatie van kansspelen, de ontvangsten van de belasting op de automatische ontspanningstoestellen drukte.

De totale ontvangsten van de indirecte belastingen bedroegen 241,9 miljard en werden geïnd als volgt : 62,4 miljard accijnzen, verbruiksbelasting en diversen, 163,1 miljard belasting over de toegevoegde waarde, zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde taksen en 16,4 miljard registratierechten en diversen. De indirecte belastingen brachten 22,6 miljard of 10,3 % meer op dan in 1974, hetgeen vooral toe te schrijven is aan een hogere opbrengst van de accijnzen en verbruiksbelasting (+ 11,3 miljard) en de belasting over de toegevoegde waarde, de zegelrechten en de met het zegel gelijkgestelde taksen (+ 11,2 miljard). De toenemingen vloeien voort uit o.a. de verhoging van de accijnzen op tabak, sigaretten, sigaren, bier, alcohol en reukwaren, de herstructurering van de fiscaliteit op de brandstoffen, de indexatie van de vaste registratie-, griffie- en zegelrechten. Opgemerkt wordt dat het B.T.W.-aanslagtarief op investeringsgoederen van belastingplichtigen behouden bleef op 5 % (6 % voor voertuigen) en dat een verlaging van 18 % naar 6 % werd ingevoerd voor de B.T.W. op bepaalde brandstoffen voor motorvoertuigen en dat het verschil in opbrengst werd opgevangen door een verhoging van de accijns op minerale olie. De maatregelen inzake B.T.W. (1) getroffen in het raam van de hulp aan landbouwers hadden een negatieve invloed op de belastingopbrengst.

De opbrengst van de lopende niet-fiscale ontvangsten (21,9 miljard) lag niet alleen hoger dan de ontvangsten van 1974 (17,7 miljard) maar overtrof bovendien de verwachtingen (18,6 miljard). Zowat 68 % (14,9 miljard) van de opbrengst werd geïnd door het Ministerie van Financiën en hield verband

(1) Het betreft de weerslag van het koninklijk besluit van 23 juli 1974 tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 22 van 15 september 1970.

met het aandeel van de Staat in de winst van de Nationale Bank of in de opbrengst van sommige verrichtingen van deze instelling.

De *kapitaalontvangsten* werden oorspronkelijk geraamd op 6,5 miljard frank, waarvan 5,3 miljard ontvangsten geïnd door middel van successierechten. De verwezenlijkingen van het jaar overtroffen echter de verwachtingen. De gerealiseerde kapitaalontvangsten bedroegen 7,6 miljard frank, waarvan 6,6 miljard ontvangsten van successierechten.

Wat de *kapitaaluitgaven* betreft werden aanvankelijk 76,1 miljard ordonnanceringskredieten aangevraagd voor de eigenlijke begroting (1). De bijkredieten inzake kapitaaluitgaven liepen dit jaar op tot 3,5 miljard. De aanpassingen van de niet gesplitste kredieten bedroegen 1,7 miljard en hadden betrekking op de Rijksschuldbegroting (0,3 miljard : wisselwaarborg voor de financiële dienst van de N.M.K.N.-leningen), op de begroting van het Departement Openbare Werken (0,3 miljard : groot onderhoud), op de begroting van het Departement Financiën (0,6 miljard : participaties) en op de Ontwikkelingssamenwerking (0,3 miljard). De aanpassingen van de gesplitste kredieten betroffen 1,5 miljard vastleggingskredieten en 0,3 miljard Ordonnanceringskredieten en waren voor 84 % bestemd voor het Departement van Openbare Werken, waar 1,3 miljard vastleggingskredieten en 0,3 miljard ordonnanceringskrediet voorzien werd voor de herneming van de werken aan de sluis te Zeebrugge en voor de parallele kredietn die als tegenwaarde aan Wallonië worden verleend.

Het geheel van de kapitaalverrichtingen uitgedrukt in termen van programma's bedroeg in 1975 aanvankelijk 155,5 miljard (2). Dit bedrag omvatte 125,3 miljard bestemd voor investeringen en 30,2 miljard voor de andere kapitaaluitgaven van de Staat (3). In het raam van een beoogd soepel investeringsbeleid werd het totale investeringsprogramma voor 1975 ingedeeld in een basisprogramma (107,6 miljard) en een selectief programma (17,7 miljard). Het groeitempo van de departementele programma's voor 1975 werd bovendien niet automatisch verbonden met dat van de overeenstemmende programma's van 1974.

In het oorspronkelijk investeringsprogramma voor 1975 werden voor de begrotingssector vastleggingen opgenomen ten bedrage van 65,7 miljard waarvan 56,8 miljard als basisprogramma en 8,9 miljard als selectief programma. De investeringsprogramma's van de gedebutgetteerde sector werden

---

(1) Niet inbegrepen de kapitaaluitgaven van 11,3 miljard van het autonoom Wegenfonds.

(2) De programma's die de vastleggingskredieten van de begroting der Culturele Dotaties bestrijken, zijn begrepen in de cijfers van de betrokken departementen. De regionale programma's worden apart vermeld.

(3) Het betreft de financiële uitgaven van de Staat (23,9 miljard) die voor 1975 voorkwamen op de buitengewone begroting, afgezien van enkele overhevelingen naar de lopende verrichtingen, vermeerderd met de kredieten voor sommige transferten vroeger ingeschreven op de gewone begroting (6,3 miljard).

begroot op 23,2 miljard waarvan 22 miljard voor het basisprogramma. Het vastleggingsprogramma voor beide sectoren bedroeg aldus 88,9 miljard, waarvan 78,8 miljard basisprogramma.

Het vastleggingsprogramma van de sector instellingen van openbaar nut bereikte een totaal van 36,4 miljard, met name 28,9 miljard voor het basisprogramma en 7,5 miljard voor het selectief programma.

Ten einde de economie te stimuleren werd besloten de programma's tegen 100 % uit te voeren en ze zoals in 1974 in schijven van vier maanden vrij te geven. Voor de periode januari-april werd de vrij te geven schijf vastgesteld op 33 % van de basisprogramma's en 50 % van de selectieve programma's. Voor de periode van januari tot augustus werden voor de drie sectoren (de budgettaire sector, de gedebudgetteerde en de sector van de instellingen van openbaar nut) 66 % van de basisprogramma's vrijgegeven en 80 % van de selectieve programma's. De schijf voor de periode september-december werd reeds op 1 augustus vrijgegeven.

Bovendien werd benevens een uitvoering tegen 100 % een gevoelige verhoging van het totale vastleggingsprogramma toegelaten. Het definitieve programma voor het jaar 1975 werd vastgesteld op 146,2 miljard, te weten 76,6 miljard voor de budgettaire sector, 23 miljard voor de gedebudgetteerde en 46,6 miljard voor de sector van de instellingen van openbaar nut.

In uitvoering van de wet van 1 augustus 1974, tot oprichting van de geregionaliseerde instellingen in voorbereiding van de toepassing van artikel 107*quater* van de Grondwet (« Belgisch Staatsblad » van 22 augustus 1974), werden een aantal overheidsinvesteringen geregionaliseerd. De regionalisering van de programma's gebeurde in functie van de eigen doelstellingen van de gewesten en had een tweevoudig effect, te weten : de overdracht van een deel van de programma's van de departementen Openbare Werken, Volksgezondheid en Landbouw naar de drie gewesten en een herverdeling van de programma's.

Het totaal van de *gewestelijke programma's* bedroeg 30,1 miljard. Voor Vlaanderen werden inzake investeringen 15,5 miljard voorzien, waarvan 10,7 miljard voor Huisvesting, 1,6 miljard voor het Expansiefonds, 0,4 miljard voor andere openbare werken, 2,4 miljard voor Volksgezondheid en 0,3 miljard voor Landbouw. Voor Wallonië werd 11,8 miljard voorzien, waarvan 7,9 voor Huisvesting, 1,8 miljard voor het Expansiefonds, 1,8 miljard voor Volksgezondheid en 0,3 miljard voor Landbouw. Voor Brussel werd 2,9 miljard voorzien, waarvan 1,8 miljard voor Huisvesting, 0,6 miljard voor andere openbare werken en 0,4 miljard voor Volksgezondheid.

De gewestelijke programma's omvatten, volgens oorsprongsdepartement, 24,8 miljard van het programma van Openbare Werken, 4,7 miljard van

Volksgezondheid en 0,6 miljard van Landbouw. Zij voorzagen voor Vlaanderen 4,9 miljard op de budgettaire en 1,1 miljard op de gedebudgetteerde sector. Op de sector van de instellingen van openbaar nut was dit 9,5 miljard. Voor Wallonië werd 4,1 miljard op de budgettaire en 0,8 op de gedebudgetteerde sector voorzien; op de sector van de instellingen van openbaar nut was dit 6,9 miljard. Voor Brussel werd 1 miljard op de budgettaire en 0,2 op de gedebudgetteerde sector voorzien en op de sector van de instellingen van openbaar nut 1,7 miljard.

De gewestelijke begrotingen van 1975 werden samengesteld uit de kredieten, die op de artikelen van de nationale begroting waren ingeschreven en die vanaf 1975 geregionaliseerd werden (1). De voornaamste kredieten die werden opgenomen hebben betrekking op ex - Binnenlandse Zaken : uitzonderlijke hulp aan de samengevoegde gemeenten; ex - Landbouw : landbouwverkaveling en waters en bossen; ex - Economische Zaken : Fonds voor economische expansie, reeds vroeger geregionaliseerd, plus de hulp aan de textielnijverheid en aan de scheepsbouw; ex - Middenstand : Fonds voor economische expansie met uitzondering van de toelagen aan de organismen voor technische hulpverlening en de kunstambachten; ex - Openbare Werken : een heel groot gedeelte van de ruimtelijke ordening, de uitrusting van nijverheidszones, de uitvoering van de wet Brunfaut, de programma's van de maatschappijen voor sociale huisvesting en de ermee gepaard gaande uitgaven voor de Rijksbegroting, de bouw- en saneringspremies voor woningen; ex - Tewerkstelling en Arbeid : de beroepsopleiding, de tewerkstelling van de werklozen door de overheid, het onthaal van immigranten; ex - Volksgezondheid en Gezin : de toelagen verleend in belangrijke sectoren van de voorbehoedende geneeskunde, de gezinsopvoeding en de toelagen aan de diensten van de familiale helpsters, de toelagen aan de bouw van ziekenhuizen (de universitaire ziekenhuizen uitgezonderd) van tehuizen voor gehandicapten en van rusthuizen, de toelagen voor de installaties voor afvalverwerking.

De globale som van de kredieten werd verdeeld door toepassing van een gewestelijke verdeelsleutel (2). De vastleggingsmassa op de lopende verrichtingen van de gewestelijke begroting voor 1975 (3) van Vlaanderen bedroeg 7,9 miljard frank. Voor Wallonië bedroegen deze vastleggingen 6,1 miljard

---

(1) Overeenkomstig artikel 11 van de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen, dient de Regering ieder jaar in de Staatsbegroting een globaal bedrag in te schrijven voor de bij artikel 4 van dezelfde wet, bedoelde aangelegenheden, waarvoor een verschillend gewestelijk beleid geheel of ten dele verantwoord is, namelijk : het beleid inzake ruimtelijke ordening en stedebouw met inbegrip van het grondbeleid, de ruilverkaveling van landeigendommen, de stadsvernieuwing en de gezondmaking van verlaten industriële oorden; het beleid inzake gewestelijke economische expansie en tewerkstelling; het huisvestingsbeleid; het gezins- en demografisch beleid; het beleid inzake hygiëne en volksgezondheid; het onthaalbeleid; het waterbeleid; de visvangst, de jacht en de bossen; het industrieel en energiebeleid; de gemeentelijke organisatie.

(2) De sleutel steunt op drie criteria : bevolking, oppervlakte, en opbrengst van de belasting der natuurlijke personen. Zo komt 39,27 % toe aan Wallonië, 51,14 % aan Vlaanderen en 9,59 % aan Brussel.

(3) De gewestelijke begroting van 1975 bevat enkel de met ingang van 1 januari 1975 aan te gane nieuwe vastleggingen en de ermee gepaard gaande betalingen.

en voor Brussel 1,5 miljard. De ordonnanceringskredieten behelzen een bedrag van 3,5 miljard voor Vlaanderen, 2,7 miljard voor Wallonië, en 0,7 miljard voor Brussel. De vastleggingsmassa op de kapitaalverrichtingen bedroeg 15,4 miljard voor Vlaanderen, 11,8 miljard voor Wallonië en 2,9 miljard voor Brussel. Van de ordonnanceringskredieten werden 2,9 miljard aan Vlaanderen toegewezen, 2,2 miljard aan Wallonië en 0,5 miljard aan Brussel.

Onder invloed van de regionalisering van de begroting, werden uit de begroting van de *Culturele Dotaties* enkele kredieten verwijderd met name : de kredieten betreffende de toeristische uitrusting van de bossen (Landbouw) en de toelagen aan de instellingen voor vóórhuwelijks-, huwelijks- en gezinsraadpleging (Volksgezondheid en Gezin). De kredieten voor de medische schoolinspectie (Volksgezondheid) en het medisch sportief toezicht daarentegen werden erin opgenomen. De kredieten voor het Commissariaat-Generaal voor Toerisme (Verkeerswezen) werden bij de begroting van Culturele Zaken van Verkeerswezen gevoegd.

Het totaal van de kredieten voor cultuur op de lopende uitgaven van de Nederlandse cultuurgemeenschap bedroeg 5 miljard, waarvan 4,1 miljard voor het Ministerie van Cultuur, 0,3 miljard voor het departement van de Middenstand, 0,1 miljard voor het Ministerie van Verkeerswezen, 0,4 miljard voor dat van Volksgezondheid en Gezin, 0,01 miljard en 0,06 miljard respectievelijk voor de departementen Landbouw en Economische Zaken. Naar de Franse cultuurgemeenschap gingen 4 miljard, waarvan 3,3 miljard voor het Ministerie van Cultuur, 0,2 miljard voor Middenstand, 0,1 miljard voor Verkeerswezen, 0,3 miljard voor Volksgezondheid en Gezin, 0,01 miljard voor Landbouw en 0,07 miljard voor Economische Zaken.

Als gevolg van de herziening van het investeringsprogramma in april 1975 werden de vastleggingskredieten voor de nederlandstalige en de franstalige gemeenschap, elk afzonderlijk, met 0,15 miljard verhoogd. De vastleggingskredieten na aanpassingen bedroegen voor elke gemeenschap 0,914 miljard.

Op het einde van 1975 sloten de *begrotingsverrichtingen op kasbasis* met een totaal tekort van 113,8 miljard, tegen 57,8 miljard in 1974. Het tekort in 1975 is voor 42,8 miljard te wijten aan het tekort op de lopende verrichtingen (in 1974 bedroeg dit 0,6 miljard) en voor 71 miljard aan het tekort op de kapitaalverrichtingen (tegen 57,2 miljard vorig jaar).

De kasontvangsten op de lopende verrichtingen ten bedrage van 577,5 miljard, namen t.o.v. 1974 toe met 19,4 %. De kasuitgaven op de lopende verrichtingen ten belope van 620,3 miljard, lagen 28,1 % hoger dan in 1974. Deze toename is vooral te wijten aan : rentelast en lasten van openbare emissies (+ 13,3 % of 16,1 miljard), pensioenen (+ 25,9 % of 15,5 miljard),

lonen en sociale lasten (+ 21,4 % of + 18,5 miljard), aankoop van goederen en diensten en duurzaam materiaal (+ 25,6 % of + 8,8 miljard).

De inkomensoverdrachten van de sector Overheid namen toe met 40,6 % (+ 65,5 miljard). In dit verband kan de toename van de uitgaven worden vermeld van de departementen Tewerkstelling (+ 19,1 miljard), Sociale Voorzorg (+ 16,6 miljard, waarvan R.I.Z.I.V. + 13,2 miljard), Nationale Opvoeding en Cultuur (+ 17,2 miljard) en Binnenlandse Zaken (+ 9,7 miljard). De toename van de rentelasten van de Rijksschuld wordt hoofdzakelijk verklaard door de toename van de schuldomvang en de rentestijging van de jongste jaren. De versnelde aangroei van de overige uitgaven houdt verband met de verslechtering van het economisch klimaat en met de inflatie.

De kapitaalontvangsten ten bedrage van 7,6 miljard, kwamen met 32,9 % boven die in 1974. Het bedrag der kapitaaluitgaven liep op tot 78,6 miljard, wat 24,9 % of 15,6 miljard meer was dan in 1974. Vooral de kapitaaluitgaven van de fondsen namen fel toe (+ 48,7 % of 9,8 miljard).

Inzake kasverrichtingen en derdengelden, waartoe behoren de fondsen van de Administratie der Posterijen, van het Muntfonds, van de Europese Gemeenschappen, van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie alsmede de door de Staat geinde belastingen ten behoeve van de lokale besturen, werd een ontvangstenoverschot van 9,7 miljard gerealiseerd. De aanpassingen voortvloeiend uit de veranderingen in de Rijksschuld, waaronder de correcties voor de indirecte schuld en de uitgifte- en aflossingsverschillen vergden 5,1 miljard.

Het totaal netto te financieren saldo steeg aldus van 57,3 miljard op het einde van 1974 tot 109,3 miljard op het einde van 1975. Indien rekening wordt gehouden met de contractuele aflossingen van de Rijksschuld (35 miljard) en met de terugbetalingen buiten begroting (36 miljard) dan beliepen de door de Schatkist te dekken bruto behoeften 180,3 miljard frank.

De overige uitgaven van de Centrale Overheid ter vóórfinanciering van de investeringen van de gedebudgetteerde sector bedroegen 12,3 miljard in 1975 en hadden in hoofdzaak betrekking op de aanleg van autowegen en metro's door intercommunale verenigingen, op de bouw- en aankooppremies en op de door de Staat gesubsidieerde werken van de Lokale Overheid.

In totaal bereikten de netto financieringsbehoeften van de Centrale Overheid en van de gedebudgetteerde sector 121,6 miljard in 1975 tegen 70,3 miljard in 1974.

De toename van de netto financieringsbehoeften van de Schatkist veroorzaakte vanzelfsprekend een even grote toename van de schuld van de Centrale Overheid.

De Rijksschuld nam in 1975 toe met 109,3 miljard, tegen 57,3 miljard in 1974 en bereikte op het einde van het jaar 924,1 miljard (1), waarvan 838,6 miljard directe (2) en 85,5 miljard indirecte schuld (3). De directe schuld nam toe met 83,9 miljard. Zij vertegenwoordigt 90,7 % van de totale schuld, tegen 92,7 % in 1974 en 91,6 % in 1973. De indirecte schuld vermeerderde met 25,4 miljard.

De schuld in Belgische frank nam toe met 110,8 miljard en bereikte 919 miljard. De schuld in vreemde deviezen bedroeg 5,1 miljard. Dit is 1,5 miljard minder dan in 1974 als gevolg van een vermindering van de geconsolideerde schuld in vreemde deviezen met 1,1 miljard en van de gewaarborgde Congolese schuld met 0,4 miljard. Opgemerkt wordt dat sinds 1970 het aandeel van de schuld in vreemde deviezen zeer sterk aan belang verliest in het totaal van de Rijksschuld (4). Eind 1970 bereikte dit nog 8,9 % in de totale werkelijke schuld. Eind 1974 was het aandeel gedaald tot 0,8 %, eind 1975 tot 0,5 %.

De netto-uitgifte van langlopende leningen (5) ten belope van 93,3 miljard, tegen + 49,7 miljard in 1974, bracht het totaal van de geconsolideerde schuld op 770,7 miljard, tegen 676,9 miljard in 1974. De aangroei van de geconsolideerde schuld in Belgische frank bedroeg 94,4 miljard, tegen 50,9 miljard in 1974. Het bruto te financieren saldo voor 1975 beliep 180,3 miljard. Dit is 109,3 miljard voor de netto aangroei van de schuld, vermeerderd met 71 miljard voor de terugbetalingen. Hiervan waren 35 miljard bestemd voor

---

(1) De Schatkistcertificaten in portefeuille van het Internationaal Monetair Fonds niet inbegrepen (4,7 miljard). Ook voor de verdere berekeningen werden zij buiten beschouwing gelaten. De certificaten in handen van het I.M.F. zijn immers niet van dezelfde aard als de andere obligaties van de Overheidsschuld en beïnvloeden de toestand van de Schatkist niet.

Krachtens een overeenkomst tussen de Schatkist en de Nationale Bank is het inderdaad deze laatste, en niet de Schatkist, die Belgische frank levert wanneer het I.M.F. de certificaten van de Schatkist, die het Fonds in handen heeft, in omloop brengt. In dat geval wordt de Nationale Bank crediteur van het I.M.F. van de door haar aan deze instelling gestorte fondsen. Het te goede maken van de Schatkistcertificaten heeft een vermindering van de Overheidsschuld tot gevolg hoewel de Schatkist niets heeft moeten uitbetalen.

In het tegenovergestelde geval, wanneer het I.M.F. Belgische frank terugbetaalt, komt dit niet toe aan de Staatskas, maar wordt in mindering gebracht op de schuldvordering van de Nationale Bank op het I.M.F. Het Fonds ontvangt nieuwe Schatkistcertificaten : de Overheidsschuld neemt toe zonder dat er nieuw geld door de Schatkist werd geïnd.

De oorzaken van de variaties van de Schatkistcertificaten in handen van het I.M.F. (—1,9 miljard in 1975, tegen —0,7 mijard in 1974) vloeien voort hetzij uit de trekkingen in Belgische frank door de Lid-Staten van het Fonds, hetzij uit terugbetalingen in Belgische frank door de genoemde Staten, hetzij uit een wijziging in de Belgische deelneming aan de internationale instelling.

(2) Het betreft de leningen door de Staat uitgegeven om in de eigen behoeften te voorzien.

(3) Het betreft de leningen door sommige openbare instellingen uitgegeven om in hun behoeften te voorzien, maar waarvan de financiële dienst wordt waargenomen door het Centraal Bestuur (85,1 miljard) en de gewaarborgde Kongolese schuld (0,4 miljard).

(4) Met inbegrip van de gewaarborgde Kongolese schuld.

(5) Niet inbegrepen de schuld overgenomen van Kongo.

delgingen, 33,7 miljard voor vervroegde terugbetalingen op de tussentijdse vervaldag en 2 miljard voor terugbetalingen op de eindvervaldag. De geconsolideerde schuld in vreemde munt verminderde snel (— 1,5 miljard).

De verplichtingen op halflange termijn in Belgische frank verminderden met 2,4 miljard, hetgeen uitsluitend werd veroorzaakt door een inkrimping van de portefeuille Schatkistcertificaten van de banken (—1,6 miljard) en van de parastatalen (— 0,8 miljard).

De verplichtingen op korte termijn in Belgische frank namen in totaal toe met 7,9 miljard (1). De verplichtingen werden vermeerderd met 3,1 miljard tegenover de banken en met 3,6 tegenover de parastatalen. Laatst genoemde verhoging was uit hoofde van de houders gespreid over : de A.S.L.K. (+ 3,9 miljard), de N.M.K.N. (+ 1,5 miljard), het B.L.I.W. (+ 0,2 miljard), het Gemeentekrediet (— 0,4 miljard), de R.T.T. (— 0,5 miljard) en de N.M.H. (—1 miljard). De schuld op zicht bestaande uit de tegoeden van de particulieren bij het Bestuur der Postchecks nam toe met 3,7 miljard. Het totaal van de certificaten geplaatst bij het Rentenfonds verminderde met 3,1 miljard. Het totaal van de certificaten geplaatst bij de Nationale Bank in het raam van de overeenkomsten van 14 september 1948 en 30 maart 1968 (marge) verminderden eveneens (—0,9 miljard) (2). De schuld tegenover de Nationale Bank (3) voortvloeiend uit de waarborg die de Staat verleende aangaande het verlies dat de N.B.B. leed naar aanleiding van de dollardevaluatie op 13 februari 1973 werd verder afgelost. Het totaal van de uitstaande certificaten op korte termijn beliep op het einde van het jaar 12,8 miljard, waarvan 8,2 miljard certificaten op 6 maanden en 4,6 miljard op 9 maanden uitgegeven bij toewijzing (4).

De verplichtingen op zeer korte termijn in Belgische frank namen toe met 10,9 miljard in hoofdzaak door wijzigingen van de portefeuille certificaten van de parastatalen : de A.S.L.K. (+ 12 miljard), de N.K.B.K. (+ 0,3 miljard), de N.M.K.N. (— 0,5 miljard) en de Regie voor Maritiem Transport (— 0,2 miljard). De portefeuille van de banken werd verminderd met 0,7 miljard. Het totaal van de uitstaande Schatkistcertificaten op zeer korte termijn bedroeg op het einde van het jaar 30,4 miljard, te weten 3,7 miljard certificaten op 1 maand, 1,4 miljard op 2 maanden en 25,3 miljard op 3 maanden (5).

---

(1) Na eliminatie van de verrichtingen met het I.M.F.

(2) Volgens de bepalingen van de mededeling van 2 juli 1974, werd de kredietmarge waarover de Staat beschikt verhoogd van 16 miljard tot 20,6 miljard

(3) Overeenkomst van 31 december 1973.

(4) De markt van de certificaten op zeer korte termijn en van de bij toewijzing uitgegeven certificaten is voorbehouden aan de banken, de financiële instellingen van de Overheidssector, sommige parastatale exploitatie-instellingen en de privé-spaarkassen. In 1974 waren 3,9 miljard certificaten in omloop, waarvan 1,8 miljard certificaten op 6 maanden, 1,8 miljard op 9 maanden en 0,2 miljard op 12 maanden.

(5) De markt van de certificaten op zeer korte termijn en van de bij toewijzing uitgegeven certificaten is voorbehouden aan de banken, de financiële instellingen van de Overheidssector, sommige parastatale exploitatie-instellingen en de privé-spaarkassen. In 1974 waren 19,5 miljard in omloop, waarvan 6,9 miljard certificaten op 1 maand, 4,4 miljard op 2 maanden en 8,2 miljard op 3 maanden.

Net als in 1974 werd ook in 1975 de netto toename van de schuld volledig gefinancierd door een beroep op binnenlands kapitaal. Bovendien werden de opgenomen gelden ook gebruikt voor de verdere aflossing van de buitenlandse schuld.

Op het einde van 1975 bedroeg de totale buitenlandse Rijksschuld nog 5,0 miljard frank (waarvan 4,6 miljard buitenlandse schuld op lange termijn en 0,4 miljard gewaarborgde Kongolese schuld). Dit impliceert een vermindering van 1,5 miljard ten opzichte van eind 1974. De schuld op lange termijn werd afgelost ten bedrage van 1,1 miljard, en de gewaarborgde Kongolese schuld met 0,4 miljard.

De schuld van de gedebudgetteerde sector ten laste van het Rijk bereikte op het einde van het jaar 170,8 miljard en werd aangegaan voor de financiering van de aanleg van autowegen en metro's en de werken aan het kanaal Brussel-Rupel (93,1 miljard), voor de financiering van de Staatstoelagen voor bepaalde werken van de lokale sector (36 miljard), voor de financiering van de oorlogspensioenen (14 miljard), van de bouw- en aankooppremies (9,8 miljard), van de oprichting van gebouwen (6 miljard) en van diverse verwezenlijkingen (11,9 miljard).

De stijging van de schuld van de gedebudgetteerde sector in 1975 is vooral het gevolg van de financiering van de werken van intercommunalen voor het aanleggen van autosnelwegen (+ 7,0 miljard) en van metro's (+ 1,6 miljard), alsmede van de uitkering van toelagen toegekend aan lokale besturen voor bepaalde werken (+ 4,2 miljard). De diverse verrichtingen bestonden overwegend uit terugbetalingen (— 0,9 miljard).

★
★ ★

Kastoestand van de Schatkist (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974	1975
Budgettaire verrichtingen	— 56 104	— 79 851	— 96 471	— 97 104	—113 849
a) Gewone (b)	+ *8 926*	— *3 412*	— *22 185*	— *19 892*	— *42 858*
b) Buitengewone (c)	— *65 030*	— *76 439*	— *74 286*	— *77 212*	— *70 991*
Derdenfondsen	+ 6 391	— 928	+ 14 861	— 3 154	+ 10 026
Kasgeld- en Thesaurieverrichtingen	— 1 020	+ 592	— 3 121	+ 7 444	— 355
Contractuële delgingen	—	—	—	—	— 34 972
Totaal...	**— 50 733**	**— 80 187**	**— 84 731**	**— 92 814**	**—139 150**
FINANCIERING					
Saldo vlottende schuld	— 26 328	— 11 798	— 6 457	+ 7 893	+ 16 401
Nationale Bank	— *8 325*	— *3 825*	— *650*	+ *4 675*	— *900*
Financiële instellingen	+ *7 905*	— *4 200*	— *6 060*	— *3 177*	+ *15 165*
Postchecks van de particulieren	+ *239*	+ *8 992*	— *548*	+ *2 276*	+ *3 730*
Buitenlandse munt	— *26 477*	— *12 070*	— *1 862*	— *40*	—
Diverse	+ *330*	— *695*	+ *2 663*	+ *4 159*	— *1 594*
Opbrengst geconsolideerde schuld	+ 77 061	+ 91 985	+ 91 192	+ 84 945	+122 759
Plaatsingen of certificaten van de Nationale Bank	—	—	— 4	— 24	— 10
Totaal...	**+ 50 733**	**+ 80 187**	**+ 84 731**	**+ 92 814**	**+139 150**
Overgang naar de evolutie van de schuld:					
Delgingen (d)	— 19 207	— 20 025	— 34 497	— 39 274	— 34 972
Verschillen (e)	+ 1 794	+ 2 861	+ 1 754	+ 3 748	+ 5 124
Verrichtingen I.M.F. (f)	— 10 390	+ 3 906	+ 1 156	— 667	— 1 932
Totaal...	**+ 22 930**	**+ 66 929**	**+ 53 144**	**+ 56 645**	**+107 370**
Werkelijke evolutie	**+ 33 320**	**+ 63 023**	**+ 51 988**	**+ 57 312**	**+109 302**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Toestand per kalenderjaar van de kasontvangsten en -uitgaven van de Schatkist die betrekking hebben op begrotingsverrichtingen en verrichtingen buiten begroting (kas-, thesaurieverrichtingen en derdenfondsen).
(b) Vanaf 1975, vervangen door « lopende ».
(c) Vanaf 1975, vervangen door « kapitaalverrichtingen ».
(d) Deze delgingen werden opgenomen onder de post budgettaire verrichtingen.
(e) Het gaat hier onder meer om verschillen inzake uitgifte (tussen het bruto en het netto produkt) en inzake delging (tussen de nominale en de reële delging).
(f) De evolutie van de certificaten van het I.M.F. hebben geen rechtstreekse invloed op de kastoestand.

Stelsel van het beheer (a)
(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting							Buitengewone begroting				Resultaten
	Ontvangsten					Uitgaven	Saldo	Ontvangsten		Uitgaven	Saldo	
	Directe belastingen	Douanen en Accijnzen	Registratie	Niet fiscale	Total			Geconsolideerde leningen (c)	Andere			
1967	87 205	37 094	86 032	12 652	222 983	225 515	— 2 532	21 656	257	29 874	— 7 961	—10 493
1968	95 770	38 596	92 421	12 793	239 580	247 860	— 8 280	29 206	605	35 583	— 5 772	—14 052
1969	109 699	42 792	100 971	14 166	267 628	268 207	— 579	28 084	391	36 633	— 8 158	— 8 737
1970	131 490	46 015	105 902	16 938	300 345	295 411	+ 4 934	27 260	607	49 147	—21 280	—16 346
1971	151 397	46 543	118 830	9 218	326 285	323 293	+ 2 992	77 052	667	50 926	+26 793	+29 785
1972	175 115	49 432	132 112	9 374	366 033	371 102	— 5 069	80 179	493	65 714	+14 958	+ 9 889
1973	211 609	47 247	140 673	11 147	410 676	422 924	—12 248	91 189	783	67 977	+23 995	+11 747
1974 (b)	267 151	45 083	159 846	17 666	489 746	498 218	— 8 472	85 724	675	78 082	+ 8 317	— 155

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Het stelsel van het beheer werd ingesteld door de wet van 28 juni 1963 (*Belgisch Staatsblad* van 31 juli 1963) en is in werking vanaf 1 januari 1967.
(b) Voorlopige resultaten.
(c) Netto opbrengst van de uitgiften.

Uitvoering der begroting van 1975

Eenheidsbegroting (a)
(miljoenen franken)

Lopende verrichtingen (b)							Kapitaalverrichtingen (b)					Schuld (b)			Resultaten
Ontvangsten					Uitgaven	Saldo	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Opbrengst (c)	Aflossingen	Saldo	
Directe belastingen	Douan. en Accijnzen	Registratie	Niet fiscale	Totaal			Successierecht.	Andere	Totaal						
336 409	58 420	164 502	21 934	581 265	626 908	— 45 643	6 614	965	7 579	73 074	— 65 495	94 469	33 007	+ 61 462	— 49 676

(a) De techniek van de eenheidsbegroting is in werking getreden vanaf 1 januari 1975.
(b) Voorlopige resultaten.
(c) Netto opbrengst van de uitgiften.

Bron : Ministerie van Financiën.

Gewone budgettaire ontvangsten

Gedane invorderingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Gewone ontvangsten				Lopende ontvangsten
	1971	1972	1973	1974 (a)	1975 (a)
A. — Fiscale ontvangsten :					
I. *Directe belastingen*	**151 397,5**	**175 114,9**	**211 609,4**	**267 151,0**	**336 409**
Verkeersbelasting	4 875,3	4 544,6	—	—	—
Belasting op de spelen en de weddenschappen	753,6	1 676,1	1 015,7	1 821,0	1 937
Onroerende voorheffing	1 160,3	1 255,5	1 171,6	1 426,0	1 337
Roerende voorheffing	15 830,6	16 411,7	18 351,0	24 803,0	27 922
Belasting vooraf gestort door de niet-loontrekkenden	29 798,2	37 440,2	54 120,8	60 981,0	76 221
Belasting op het globaal inkomen geïnd door middel van kohieren ten laste van :					
— de niet-verblijfhouders	661,6	423,7	314,6	414,0	899
— de vennootschappen	5 660,3	5 599,6	5 216,2	9 537,0	10 225
— de natuurlijke personen	21 822,8	23 989,0	24 546,0	30 143,0	35 297
Bedrijfsvoorheffing	70 071,8	83 719,7	106 125,6	137 925,0	182 451
Diverse opbrengsten	763,0	54,8	747,9	101,0	120
II. *Douanen en Accijnzen*	**46 543,0**	**49 431,6**	**47 246,5**	**45 083,0**	**58 420**
Invoerrechten	6 351,3	4 755,3	372,6	—	202
Accijnsrechten	38 300,0	42 577,5	44 766,4	42 670,0	55 101
	2 285.5	*2 627.6*	*2 714.0*	*3 685.0*	*3 608*
	1 238.5	*1 348.0*	*1 479.6*	*1 619.0*	*1 679*
				1 445.0	*1 575*

d) Mineraal water	*954,1*	*1 277,4*	*1 418,1*	*1 445,0*	*1 575*
e) Minerale oliën, benzol en aardgas	*24 237,1*	*26 647,3*	*27 572,6*	*24 007,0*	*33 622*
f) Suiker en raffinagestroop	*206,7*	*209,2*	*213,1*	*237,0*	*208*
g) Tabak	*8 453,2*	*9 458,9*	*10 291,3*	*10 653,0*	*13 194*
Verbruikstaksen (alcohol en brandewijn)	1 555,1	1 684,5	1 872,6	2 117,0	2 840
Belastingen op de slijterijen van gegiste of van geestrijke dranken	117,2	145,7	138,9	147,0	157
Diverse taksen en opbrengsten	219,4	268,6	96,0	149,0	120
III. *Registratie en domeinen*	**118 829,7**	**132 112,4**	**140 672,9**	**159 846,0**	**164 502**
Registratierechten	7 404,0	9 222,6	11 932,7	13 148,0	12 897
Griffierechten	170,2	175,9	179,9	192,0	259
Hypotheekrechten	134,4	176,3	243,5	249,0	232
Successierechten	4 923,9	4 593,0	5 123,1	5 054,0	—
Zegelrechten en met het zegel gelijkgestelde taksen	105 361,3	116 612,4	121 722,9	139 582,0	149 259
Boeten en diversen	835,9	1 332,2	1 470,8	1 621,0	1 855
Totale fiscale ontvangsten	**316 770,2**	**356 658,9**	**399 528,8**	**472 080,0**	**559 331**
B. — Niet-fiscale ontvangsten	**9 515,4**	**9 374,6**	**11 147,3**	**17 666,0**	**21 934**
Totaal van de gewone ontvvngsten	**326 285,6**	**366 033,5**	**410 676,1**	**489 746,0**	**581 265**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Voorlopige resultaten.

Budgettaire uitgaven per begroting

(miljoenen franken)

BEGROTINGEN	Gewone uitgaven		Lopende uitgaven	Buitengewone uitgaven		Kapitaal-uitgaven	Delging van de schuld
	1973	1974 (a)	1975 (a)	1973	1974 (a)	1975 (a)	
Rijksschuld	59 877	76 111	50 926	321	355	274	33 007
Pensioenen	50 417	58 446	77 825	—	729	—	—
Dotaties	1 393	1 799	2 033	—	—	1	—
Culturele dotaties	7 474	—	—	578	—	—	—
Eerste Minister	952	1 024	1 669	141	579	834	—
Justitie	9 750	11 101	13 503	—	—	41	—
Binnenlandse Zaken	28 130	31 958	38 617	172	301	120	—
Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel	7 151	7 444	8 931	2 344	970	1 651	—
Landsverdediging	27 186	29 305	50 064	9 344	10 871	1 228	—
Rijkswacht	5 621	7 005	8 125	244	204	193	—
Landbouw	3 661	4 628	4 876	1 750	1 748	1 060	—
Economische Zaken	13 442	12 041	11 731	1 887	1 962	2 185	—
Middenstand	2 024	3 168	4 937	—	—	—	—
Verkeerswezen	22 104	26 852	45 704	12 755	14 996	9 019	—
P.T.T.	9 462	10 521	12 864	—	—	—	—
Openbare Werken	11 176	12 234	14 141	21 780	20 067	20 999	—
Tewerkstelling en Arbeid	3 421	7 358	25 902	—	—	9	—
Sociale Voorzorg	38 555	45 085	62 318	—	—	37	—
Nationale Opvoeding	90 064	112 757	139 387	2 397	12 556	11 503	—
Cultuur	2 189	8 147	10 971	471	1 014	1 227	—
Volksgezondheid en Gezin	15 306	16 871	24 622	3 282	8 231	5 896	—
Financiën	13 569	14 363	16 477	10 511	3 499	12 661	—
Vlaamse regionale zaken	—	—	970	—	—	2 226	—
Waalse regionale zaken	—	—	223	—	—	1 641	—
Brusselse regionale zaken	—	—	90	—	—	269	—
Duitse regionale zaken	—	—	2	—	—	—	—
Totaal ...	**422 924**	**498 218**	**626 908**	**67 977**	**78 082**	**73 074**	**33 007**

(a) Voorlopige resultaten.

Bron : Ministerie van Financiën.

Indeling van de budgettaire uitgaven volgens de aard der uitgaven
(miljoenen franken)

HOOFDSTUKKEN	1972		1973		1974 (a)		1975 (a)		
	Gewone	Buiten-gewone	Gewone	Buiten-gewone	Gewone	Buiten-gewone	Lopende	In kapitaal	Delging van de schuld
Rijksschuld	57 990	343	59 877	321	76 111	355	—	—	33 007
Lonen	68 178	—	79 302	—	92 119	—	117 704	—	—
Diensten	16 177	2 594	18 854	2 825	21 411	3 201	31 985	—	—
Materieel	2 683	8 328	2 152	7 414	2 064	7 810	13 348	—	—
Rente en verliezen	3 104	—	4 387	—	5 209	—	57 565	—	—
Inkomensoverdrachten	206 177	15 845	237 444	16 152	278 968	8 727	382 869	—	—
Vermogensoverdrachten	3 651	18 541	3 668	21 506	3 786	32 568	—	47 280	—
Investeringen	1 344	10 259	1 376	10 294	1 512	12 038	—	12 833	—
Voorschotten en deelnemingen	2	9 494	2	9 150	2	12 612	—	12 010	—
Diverse	11 796	310	15 862	315	17 036	771	22 067	951	—
Overdrachten 1974	—	—	—	—	—	—	1 370	—	—
Totaal ...	**371 102**	**65 714**	**422 924**	**67 977**	**498 218**	**78 082**	**626 908**	**73 074**	**33 007**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Voorlopige resultaten.

Rijksschuld (a)

Toestand einde jaar
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Schuld in Belgische franken : .	**567,3**	**618,8**	**700,1**	**756,8**	**814,9**	**923,8**
Geconsolideerde schuld ...	419,3	481,4	558,8	620,8	671,7	766,1
Schuld op halflange termijn	12,5	13,4	17,7	16,0	19,7	17,3
Schuld op korte termijn ..	78,2	66,8	57,6	56,6	57,8	71,0
Particulier tegoed op post-rekeningen	57,3	57,2	66,0	63,4	65,7	69,4
Schuld in buitenlandse munten :	**52,3**	**24,0**	**10,1**	**6,9**	**5,7**	**4,6**
Geconsolideerde schuld ...	11,9	10,1	8,2	6,9	5,7	4,6
Schuld op halflange termijn	11,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Schuld op korte termijn .	29,4	11,3	1,9	0,0	0,0	0,0
Totaal ...	**619,6**	**642,8**	**710,2**	**763,7**	**820,6**	**928,4**
Gewaarborgde Kongolese schuld (b) :	**2,2**	**1,8**	**1,4**	**1,1**	**0,8**	**0,4**
Algemeen totaal ...	**621,8**	**644,6**	**711,6**	**764,8**	**821,4**	**928,8**

Toestand einde kwartaal
(miljarden franken)

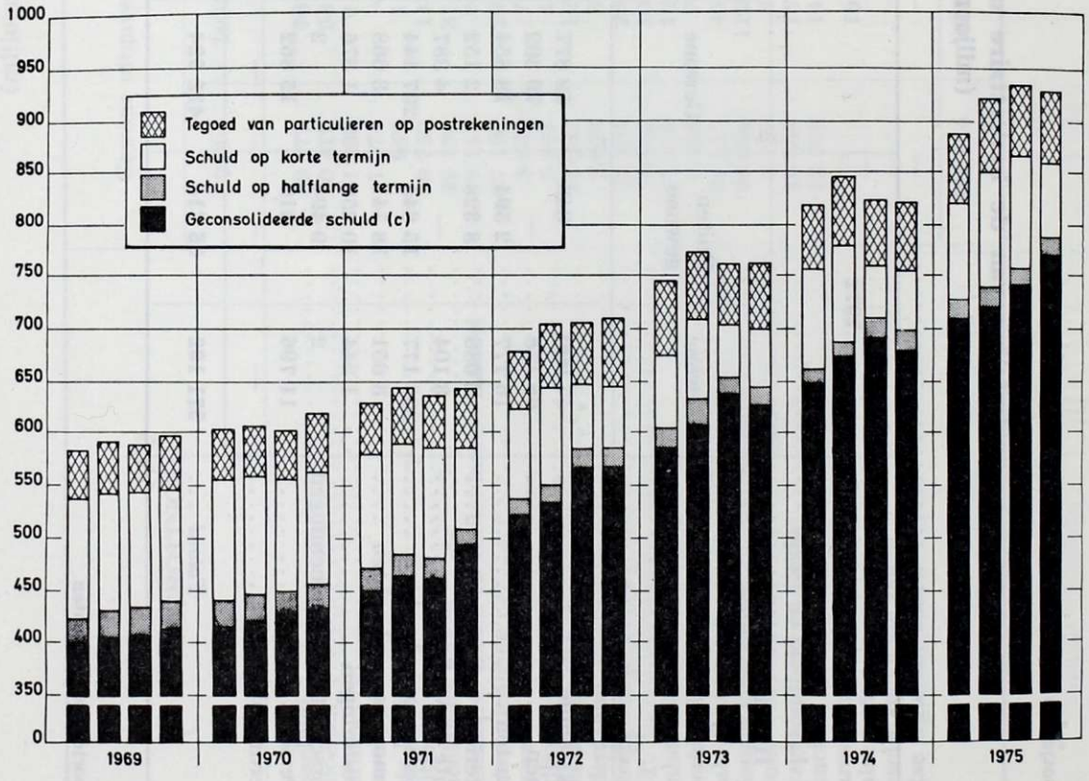

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergeallieerde schuld, groot 21,1 miljard frank op 31 december 1965.
(b) Het gaat hier uitsluitend om leningen overgenomen door België krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965 goedgekeurd door de wet van 23 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 27 mei 1965).
(c) Inclusief de gewaarborgde schuld overgenomen van Zaïre.

Bron : Ministerie van Financiën.

Verloop van de Rijksschuld

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Geconsolideerde schuld.....	+ *17,7*	+ *19,4*	+ *60,4*	+ *75,4*	+ *60,8*	+ *49,7*	+ *93,3*
w.o. : directe in Belgische franken..	+ 12,7	+ 11,9	+ 67,0	+ 68,4	+ 64,4	+ 54,3	+ 68,3
directe in buitenlandse munten	— 0,3	— 1,3	— 1,6	— 1,8	— 1,1	— 0,9	— 0,8
indirecte in Belgische franken	+ 5,3	+ 8,8	— 4,9	+ 9,0	— 2,4	— 3,4	+ 26,1
indirecte in buitenlandse munten	—	—	— 0,1	— 0,2	— 0,1	— 0,3	— 0,3
Vlottende schuld (a) zonder het I.M.F. (b)	+ *13,5*	+ *4,9*	— *26,7*	— *12,0*	— *8,5*	+ *7,9*	+ *16,4*
Totaal ...	+ 31,2	+ 24,3	+ 33,7	+ 63,4	+ 52,3	+ 57,6	+ 109,7
Gewaarborgde Kongolese schuld...	— *0,4*	— *0,4*	— *0,4*	— *0,4*	— *0,3*	— *0,3*	— *0,4*
Totaal ...	+ 30,8	+ 23,9	+ 33,3	+ 63,0	+ 52,0	+ 57,3	+ 109,3
Verrichtingen met het I.M.F. (b)...	— *2,7*	— *0,5*	— *10,4*	+ *3,9*	+ *1,2*	— *0,7*	— *1,9*
Algemeen totaal ...	+ 28,1	+ 23,4	+ 22,9	+ 66,9	+ 53,2	+ 56,6	+ 107,4

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Schuld op korte en halflange termijn.

(b) Sedert de overeenkomst van 14 oktober 1959 tussen de Staatsthesaurie en de Nationale Bank van België zorgt deze laatstgenoemde instelling voor de terugbetaling van de Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F. bij eventuele tegeldemaking door dit Fonds. In dit geval wordt de Nationale Bank schuldeiser van het I.M.F. voor het gestort bedrag. Uit een tegeldemaking door het I.M.F. van schatkistcertificaten volgt dus een vermindering van de overheidsschuld zonder uitgaven van geldmiddelen. In het tegengesteld geval, dit is bij terugbetaling door het I.M.F., boekt de Thesaurie ook geen ontvangsten; dit bedrag wordt aangerekend als vermindering van de schuldvordering van de N.B.B. op het I.M.F.
De laatstgenoemde instelling ontvangt nieuwe certificaten; de overheidsschuld neemt dus toe zonder ontvangsten van geldmiddelen voor de Thesaurie.
Uit dit alles blijkt dat de verrichtingen van het I.M.F. de Thesaurie onberoerd laten en de overheidsschuld een juist beeld geeft van de thesaurietoestand. De transacties met het I.M.F. moeten niet worden opgenomen in de statistische gegevens.
Er dient te worden opgemerkt dat dezelfde verrichtingen zouden plaats hebben binnen het raam van de werking van het akkoord van Parijs (Generaal Arrangements to Borrow).

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN

Voor 1975 bedroegen de totale ontvangsten op de aanvankelijk goedgekeurde begrotingen van de *provincies* 17,4 miljard en de uitgaven 17,2 miljard frank. Het overschot beliep bijgevolg 0,2 miljard (1).

De goedgekeurde begrotingen van het dienstjaar 1975, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen, vermeldden 16,9 miljard inkomsten. Tot de belangrijkste inkomstenbronnen behoorden het Fonds der Provincies en de provinciebelastingen, geïnd als opcentiemen op de onroerende voorheffingen en als directe en indirecte belastingen ontvangen door de Staat ten behoeve van de provincies. De begrotingsuitgaven werden geraamd op 16,4 miljard. Het overschot van het dienstjaar 1975 beliep bijgevolg 0,5 miljard (2). Zes provincies boekten samen een overschot van 0,6 miljard, terwijl drie provincies een tekort kenden.

De financiële toestand van de *agglomeraties* en de *federaties* werd vooral beoordeeld op basis van de enquête gehouden door het Gemeentekrediet van België, met betrekking tot de agglomeratie Brussel, de vijf randfederaties en de in dit verband opgerichte nieuwe besturen. Uit deze enquête blijkt dat voor de agglomeratie het totaal van de gewone begrotingsontvangsten van het dienstjaar 1,1 miljard bedroeg en het totaal der uitgaven 1,5 miljard. De begroting werd afgesloten met een tekort van 0,5 miljard. Het totaal van de ontvangsten van de vijf federaties bedroeg 0,2 miljard op de aanvankelijke begroting voor 1975. Het totaal van de uitgaven bereikte 0,3 miljard. De begroting van de vijf federaties vertoonde bijgevolg een tekort van 0,1 miljard.

Inzake belastingen werd bij het Gemeentekrediet van België 0,8 miljard gestort voor rekening van de agglomeratie en de federaties. De belangrijkste ontvangsten waren de opbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing (0,3 miljard), op de personenbelasting (0,4 miljard), op de verkeersbelasting en op de provinciebelastingen (0,1 miljard).

Uit de N.I.S.-statistieken betreffende de goedgekeurde *gemeentebegrotingen*, de wijzigingen aangebracht in de loop van het jaar niet inbegrepen, blijkt dat voor 1974 de totale gewone gemeente-ontvangsten, met inbegrip van de saldi van de vorige dienstjaren, 98,8 miljard bedroegen en de totale gewone uitgaven 102,6 miljard. Het netto saldo, ten bedrage van 3,8 miljard, resulteerde uit het gezamenlijk tekort van 6,2 miljard van 265 gemeenten en het gezamenlijk boni van 2,4 miljard van de overige 2 094 gemeenten.

De begrotingsverrichtingen van het dienstjaar 1974 toonden 88,5 miljard totale gewone gemeenteontvangsten aan en 96,5 miljard gewone uitgaven. Het gezamenlijk tekort van de gemeenten tijdens het dienstjaar 1974 bedroeg

(1) In 1973 was dit een tekort van 0,051 miljard en in 1974 van 0,097 miljard.
(2) In 1973 en 1974 was dit een tekort van 0,4 miljard.

8 miljard. Tot de gemeenten met een deficitaire begroting behoorden twee steden met een tekort van 2,5 miljard, 374 gemeenten met 5 000 inwoners en meer boekten een mali van 4,4 miljard en 1 615 gemeenten met minder dan 5 000 inwoners waren voor 1,3 miljard deficitair. Slechts 368 gemeenten hadden een boni. Het gezamenlijk overschot bedroeg 0,3 miljard.

Volgens de begrotingsstatistieken (1) opgesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken bedroegen in 1975 de totale gemeenteontvangsten voor het dienstjaar 102 miljard, tegenover 88,5 miljard in 1974. De fondsen (31,2 miljard) en de belastingen en retributies (32,6 miljard) leverden 62 % van de inkomsten. De activiteiten van de consumenten (2) brachten 25 % van het totaal op. Meer dan 3/5 van deze laatstgenoemde ontvangsten betroffen het onderwijs, met name : de terugbetaling door de provincie of de Staat van wedden voor leraren, van werkingskosten, van schoolbehoeften, van aflossingen of rentelasten van aangegane leningen. De ontvangsten uit activiteiten van producenten (3) vertegenwoordigden 10 % van de totale ontvangsten. De ontvangsten uit activiteiten van collectieve aard (4) was de minst belangrijke inkomstenbron (ongeveer 2 %).

In 1975 bedroeg het totaal van de ontvangsten van de gemeenten 10 571 frank gemiddeld per inwoner voor het Rijk. In Vlaanderen kwam het bedrag op 9 504 frank, in Wallonië op 9 100 en in Brussel op 17 208 frank.

De totale gemeenteuitgaven van het eigen dienstjaar bedroegen 115,6 miljard, tegenover 96,5 miljard in 1974. De uitgaven voor de activiteiten van de consumenten vertegenwoordigden 49 % van de totale uitgaven; ze waren voor meer dan 3/5 bestemd voor het onderwijs, de volksontwikkeling en de kunst. De activiteiten van algemeen collectief belang beliepen 25 % van de totale uitgaven en waren ten belope van 3/4 bestemd voor de algemene administratie, de justitie en de politie. De functies « Verkeer, wegen en waterlopen » en de « Algemene Schuld » vertegenwoordigden respectievelijk 18 % en 5 % van het uitgaventotaal.

In 1975 bedroegen de gemeenteuitgaven 11 977 frank per inwoner in het Rijk. In Vlaanderen gaven de gemeenten 10 685 frank per inwoner uit, in Wallonië 11 086 frank en in Brussel 18 791 frank.

Het netto tekort op de gemeentebegrotingen bereikte in totaal 13,6 miljard, tegenover 8 miljard in 1974. De netto-uitgaven van de gemeenten (5)

---

(1) De steden Antwerpen, Luik, Gent en Brussel inbegrepen.

(2) Deze activiteiten houden verband met het onderwijs, de volksontwikkeling en de kunst, de erediensten, de sociale voorzorg en de openbare onderstand, de sociale hulp en de gezinsvoorzieningen, de gezondheidszorg, de hygiëne, de voeding, het water, de ontsmettings- en reinigingsdiensten, het huisvuil, het afvalwater, de begraafplaatsen, de milieubescherming, de huisvesting en de stedebouw.

(3) Het betreft de activiteiten « Verkeer, wegen, waterlopen, handel en nijverheid ».

(4) Deze activiteiten betreffen de algemene administratie, het privaat patrimonium, de algemene diensten, de brandweer, de justitie en politie.

(5) Het verschil tussen uitgaven en ontvangsten.

bedroegen voor Vlaanderen 6,4 miljard (1), voor Wallonië 6,3 miljard (2) en voor Brussel 1,7 miljard. Het tekort, per inwoner, op de gemeentebegrotingen bedroeg in 1975 voor het Rijk 1 405 frank. In Vlaanderen liep dit tekort op tot 1 181 frank, in Wallonië tot 1 986 frank en in Brussel tot 1 583 frank.

De *kredieten op de Rijksbegrotin* die rechtstreeks of onrechtstreeks de provincies, de gemeenten, en de agglomeraties en federaties ten goede komen, zijn voor ongeveer de helft weer te vinden in de begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. De andere tegemoetkomingen, over verschillende begrotingen gespreid, zijn niet minder belangrijk.

De inkomens- en kapitaaloverdrachten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan de provinciale en lokale besturen beliepen in totaal 36,6 miljard frank; 3,9 miljard kwam toe aan de provincies, 32,2 miljard aan de gemeenten en 0,4 miljard aan de agglomeraties en de federaties.

De werkelijke dotatie aan het Fonds der Provinciën werd in de begroting opgenomen voor 3,9 miljard frank, wat een vermeerdering van 20 % inhield ten opzichte van de werkelijke dotatie van 1974 alhoewel de wettelijke dotatie werd verminderd wegens de afremming van de begrotingsexpansieve verplichtingen. Sinds het provinciefonds in 1967 gekoppeld werd aan de ontwikkeling van bepaalde Rijksbelastingen, groeide de dotatie aan met 189 %. De verdeling van de dotatie tussen de regio's leverde het Vlaamse gewest 1,5 miljard op, het Waalse gewest 1,6 miljard en Brabant 0,8 miljard. Procentueel is dit 37,7 % voor Vlaanderen, 41,1 % voor Wallonië en 21,3 % voor Brabant. De verdelingscriteria waren de bevolking per 31 december 1973, de raming van de werkingstoelagen, de lengte van de provinciale wegen volgens ministerieel besluit van 31 oktober 1975 en de oppervlakte bepaald bij ministerieel besluit van 7 oktober 1975.

De werkelijke dotatie aan het Gemeentefonds werd in de begroting voor 1975 vastgesteld op 31,9 miljard frank, wat een vermeerdering van zowat 20 % vertegenwoordigt ten opzichte van de werkelijke dotatie van 1974. Krachtens de wet van 16 maart 1964 wordt het huidig Gemeentefonds sinds 1967 gestijfd door 16,139 % van de opbrengst van bepaalde directe Staatsbelastingen, een time-lag van twee jaar in acht genomen. De opbrengst van de directe belastingen stijgt evenwel sneller dan het totaal der lopende fiscale Staatsontvangsten. Om de onderlinge afhankelijkheid tussen de financiën van de Centrale Overheid en die van de plaatselijke besturen niet te verbreken werd het groeitempo van de wettelijke dotatie beperkt met 2,6 miljard.

Van de werkelijke dotatie ten bedrage van 31,9 miljard kwam 37 % toe aan de vier grote steden en 63 % aan de andere gemeenten. Het A-fonds bedroeg 11,8 miljard en werd verdeeld als volgt : 3,7 miljard voor Antwerpen,

(1) De steden Antwerpen en Gent inbegrepen.

(2) Luik inbegrepen.

3,3 miljard voor Brussel, 2,2 miljard voor Gent en 2,6 miljard voor Luik. Het B-fonds bekwam 55,44 % van de dotatie of 17,7 miljard in 1975 en werd verdeeld als volgt : 3 miljard voor Brussel-hoofdstad, 8,9 miljard voor Vlaanderen en 5,8 miljard voor Wallonië. Het Fiskaal Vereveningsfonds vertegenwoordigde 3,78 % van de dotatie, wat voor 1975 neerkwam op 1,2 miljard ingevolge het ministerieel besluit van 24 december 1974 betreffende de wijziging van de verdelingspercentages. Daar de verdeling van dit fonds steunt op de gemeentelijke belastingen, op de onroerende voorheffing en op de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting zal het fonds slechts in het begin van 1976 kunnen verdeeld worden. De voorwaarden om op dit fonds beroep te kunnen doen werden bepaald bij ministerieel besluit van 9 maart 1976 (1). De kredieten voor het hulpfonds, bestemd voor de gemeenten die in grote financiële moeilijkheden verkeren, beliepen 3,78 % van de dotatie of 1,2 miljard. Met inbegrip van de inkomsten van de belastingen op spelen en weddenschappen en na voorafneming van 0,5 miljard verdeeld tussen de gemeenten met een regionale roeping, beschikte het Hulpfonds nog over 0,8 miljard om te verdelen. Deze verdeling zal slechts in het begin van 1976 plaats vinden daar de deelhebbingsvoorwaarden werden gewijzigd. De gemeenten moesten namelijk ten minste 1 300 opcentiemen op de onroerende voorheffing hebben geheven alsook een gemeentebelasting op het ophalen van het huisvuil en een gemeentebelasting op de personenbelasting tegen de maximaal toegelaten aanslagvoet. Aan de gemeenten die in 1975 over onvoldoende geldelijke middelen beschikten om het hoofd te bieden aan de personeelskosten werden voorschotten op het Hulpfonds toegekend. Die voorschotten bedroegen gezamenlijk 0,2 miljard.

Het krediet, bestemd voor het verstrekken van buitengewoon hulpgeld vanwege het Rijk aan de lokale besturen, met het oog op speciale zendingen of toestanden, werd in de begroting van het departement Binnenlandse Zaken ingeschreven voor 0,2 miljard. In 1975 werd een bedrag van 0,1 miljard afgenomen ten gunste van de steden met gewestelijke roeping.

---

(1) *Belgisch Staatsblad* van 16 maart 1976.
Het Fiscaal Vereveningsfonds wordt voor 1975 omgeslagen overeenkomstig de volgende regels :

a) Zeventig honderste van het Fonds wordt verdeeld over de gemeenten waar het gemiddeld bedrag van het kadastraal inkomen per woongelegenheid of voor huisvesting bestemde woning, naargelang het gemeenten betreft die behoren tot de eerste twee of tot de laatste twee klassen, bepaald bij artikel 8 van de wet van 16 maart 1964, lager ligt dan dat van de klasse waarin zij zijn ingedeeld;

Het aantal van elke gemeente wordt berekend naar rata van het verschil tussen de twee gemiddelde bedragen, dat, volgens het geval, vermenigvuldigd wordt met het aantal woongelegenheden of voor huisvesting bestemde woningen in de gemeente;

Bij deze berekening werd het in 1974 belaste kadastraal inkomen en het aantal woongelegenheden of voor huisvesting bestemde woningen in aanmerking genomen;

b) Dertig honderdste van het Fonds wordt verdeeld tussen de gemeenten waar de gemiddelde opbrengst, per inwoner, van de aanvullende belasting op de personenbelasting, teruggebracht op 1 %, lager ligt dan de gemiddelde opbrengst bereikt in de klasse waarin zij bij artikel 8 van de wet van 16 maart 1964 zijn ingedeeld.

De raming van de inkomsten van het Speciaal Fonds (vroeger art. 358 van het Wetboek der inkomstenbelasting), ingeschreven in de bijzondere sectie van de begroting beliep 2,1 miljard in 1975, hetgeen 1,3 miljard meer was dan in 1974. De inkomsten van het Speciaal Fonds werden gespijsd door een voorafneming op de vennootschapsbelasting van 1,7 miljard en door achterstallige belastingen uit de vroegere wetgeving ten belope van 0,4 miljard. De voorafnemingen ten voordele van de gemeenten met een gewestelijke functie bedragen 0,5 miljard.

Zoals aangekondigd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken werd onder 22 centrumsteden en -gemeenten een bedrag van 1,1 miljard frank verdeeld door een beroep te doen op het Hulpfonds (0,5 miljard), het Speciaal Fonds (0,5 miljard) en het Fonds voor Speciale Zendingen en Toestanden (0,1 miljard). Tot de centrumgemeenten behoren de gemeenten die als attractiepool gelden voor een of meer streken en die aan de bewoners van andere gemeenten, zonder dat deze bijdragen in de fiscale inspanningen, vele diensten leveren, zoals onderwijs, kultuur, gezondheidszorgen, tewerkstelling. Worden beschouwd als centrumsteden : de provinciehoofdplaatsen en de stad, die zetel is van de kultuurraad voor de Duitse Kultuurgemeenschap, de steden met ten minste 50 000 inwoners, onder bepaalde voorwaarden (1), ook de steden die 30 000 tot 49 999 inwoners tellen en de gemeenten van 10 000 tot 29 999 inwoners, die aan ten minste drie van de hoger aangehaalde criteria voldoen. De uitkeringen aan de gemeenten met een gewestelijke functie kwamen voor 41,3 % Wallonië en voor 58,7 % Vlaanderen ten goede.

De kredieten ten bedrage van 0,4 miljard ingeschreven op de begroting van Binnenlandse Zaken ten behoeve van de agglomeraties en federaties van gemeenten, en de gemeenten ontstaan door samenvoeging van gemeenten, brachten de totale ontvangsten van het Fonds der lokale besturen op 0,6 miljard. Het bijzonder krediet (0,1 miljard) werd aangewend voor uitgaven tot algemene doeleinden en hielp de nieuwe gemeenten bij uitgaven, andere dan die welke betrekking hebben op de bevoegdheden overgedragen

---

(1) De steden moeten beantwoorden aan ten minste vier criteria :

a) de actieve bevolking is gelijk aan of hoger dan 0,5 eenheid per inwoner;

b) het in de handelsondernemingen tewerkgestelde personeel is, per inwoner, gelijk aan of hoger dan 0,075 eenheid; beide cijfers zijn dezelfde als deze gebruikt voor de verdeling van het B-fonds van het Gemeentefonds, betrekking hebbend op de tweejaarlijkse periode 1974-1975;

c) het totaal leerlingenaantal behorend tot de gemeente gedeeld door het totaal leerlingenaantal van alle onderwijsnetten en -niveaus — met uitzondering van kleuter- en basisonderwijs — is gelijk aan of minder dan 0,250 eenheid. De gegevens zijn deze verstrekt door de telling van 1970 van het Nationaal Instituut voor de Statistiek;

d) het aantal hospitaal- of kliniekbedden, met uitzondering van de psychiatrische afdelingen, is per inwoner gelijk of hoger dan 0,018 eenheid. Het basisaantal bedden is dat van 14 januari 1973„ gegevens verstrekt door de Minister van Volksgezondheid; de gegevens over het aantal inwoners zijn deze van de officiële bevolkingscijfers op 31 december 1973.

Bij toepassing van de bovenvermelde criteria, werden beschouwd als centrumgemeenten : Mechelen, Turnhout, Diest, Leuven, Vilvoorde, Charleroi, La Louvière, Bergen, Doornik, Eupen, Hoei, Verviers, Genk, Hasselt, Aarlen, Namen, Aalst, Sint-Niklaas, Brugge, Kortrijk, Oostende, Roeselare.

van de gemeenten (art. 51 van de wet van 26 juli 1971). Ongeveer 70 % van het krediet werd toegewezen aan de Brusselse agglomeratie. De federaties Asse, Halle en Vilvoorde kregen elk zowat 7 %, terwijl de federaties Tervuren en Zaventem met respectievelijk 3,3 en 6,7 % werden bedacht. Het ontvangstencomplement (0,3 miljard), berekend op basis van de aandelen in het B-fonds van het Gemeentefonds werd toegekend aan de gemeenten ontstaan door samenvoeging (wet van 23 juli 1971). De buitengewone hulpgelden verstrekt aan de gemeenten ontstaan door samenvoeging met het oog op de gehele of gedeeltelijke aanzuivering van hun passief of op de dekking van de buitengewone lasten, bedroeg 0,2 miljard (wet van 23 juli 1971). Dit buitengewoon hulpgeld kon aan een nieuwe gemeente, tot stand gekomen door samenvoeging, toegekend worden indien zij niet in staat was om zelf een aanvangspassief weg te werken of om de buitengewone lasten te dekken die haar zouden bezwaren.

De begrotingen voor gewestelijke aangelegenheden namen 0,1 miljard kredieten op voor de inkomens- en kapitaaloverdrachten aan de lokale overheden. Deze kredieten kwamen bijna integraal toe aan gefusioneerde gemeenten. Amper 7 % kwam de Brusselse agglomeratie ten goede (energiepolitiek).

De kredieten voor inkomensoverdrachten aan provincies en gemeenten verdeeld over de andere begrotingen bedroegen 34,3 miljard. Hiervan waren 27,4 miljard bestemd voor de pensioenen, de wedde- en de werkingstoelagen van het provinciaal en gemeentelijk onderwijs, 3,1 miljard voor de aflossing van de rente van de leningen aangegaan bij het Gemeentekrediet van België (1) en 1,7 miljard voor het spijzen van het Speciaal Fonds ingesteld ten bate van bepaalde gemeenten (vroeger art. 358 van het Wetboek der inkomstenbelasting). Door dit Fonds werd aan elke gemeente die in 1975 ten minste 1 100 opcentiemen op de onroerende voorheffing en 5 of 6 % op de personenbelasting (naargelang zij deel uitmaken van een federatie of agglomeratie) hebben geheven, bij wijze van voorschot (2), een bedrag van 125 F per inwoner toegekend.

De kredieten voor de kapitaaloverdrachten aan de provincies en de gemeenten verdeeld over de andere begrotingen bedroegen 8,3 miljard. Hiervan werd 1,3 miljard gebruikt voor de aflossing van de leningen aangegaan bij het Gemeentekrediet van België (1), 4,9 miljard werd aangewend voor de uitvoering van openbare werken met betrekking tot o.m. havens, openbare

(1) De lopende uitgaven voor de renten en de kapitaaluitgaven voor de afschrijvingen van de leningen aangegaan bij het Gemeentekrediet van België geven niet volledig de omvang weer van de door de algemene begroting gedane inspanningen. Er dient eveneens rekening te worden gehouden met de vastleggingsbedragen die door bijzondere bepalingen van de begrotingswetten toegestaan worden voor Openbare Werken en Volksgezondheid.

(2) De verdeling van het Speciaal Fonds voor een bepaald jaar kan immers slechts plaatshebben na afloop van dat jaar, omdat de gegevens die erop betrekking hebben (definitieve dotatie van het Fonds en fiscale inspanning van de gemeente) eerst op dat tijdstip bekend zijn.

groene ruimten, stadsvernieuwing en 1,2 miljard werd benut in het provinciaal en gemeentelijk onderwijs o.m. voor gebouwen.

De financiering van de uitgaven van de lokale sector en van de investeringen gebeurde in 1975 grotendeels door het Gemeentekrediet van België. Een krediet op korte termijn ten belope van 83,8 miljard frank werd ten gunste van de lokale besturen geopend als voorschot op de ontvangsten van de gewone dienst. De effectieve opnamen op deze kortlopende kredieten beliepen 42,7 miljard per 31 december 1975, tegenover 33,6 miljard op 31 december 1974. De leningen verstrekt voor de buitengewone dienst bedroegen 41,5 miljard.

De kredieten toegestaan op de ontvangsten van het kalenderjaar en bestemd voor de financiering van de uitvoering van de lopende begrotingsverrichtingen van de provincies, de gemeenten, de commissies van openbare onderstand en de ziekenhuisverenigingen bedroegen 59,8 miljard en werden voor 24,9 miljard geopend ten gunste van de provincies en de gemeenten en voor 34,9 miljard ten gunste van de commissies van openbare onderstand en de ziekenhuisverenigingen (1). De effectieve opname bedroeg 25,8 miljard (2). De thesauriekredieten, geopend ten behoeve van de intercommunalen en van de bedrijven of diensten der gemeenten of andere openbare instellingen, bedroegen 21,8 miljard en dienden voor de financiering van het grondbeleid van gemeenten en verenigingen van gemeenten en voor de financiering van het bedrijfsfonds van de intercommunalen en andere openbare instellingen. Zij stelden één stad en acht intercommunalen in staat hun investeringen te bekostigen in afwachting van hun openbare of privé-uitgiften. De effectieve opname bedroeg 16,1 miljard (2). De kredieten, toegestaan op de door de staat beloofde subsidies voor de financiering van de buitengewone uitgaven van de plaatselijke besturen en diverse organismen, bedroegen 2,2 miljard. De effectieve opnamen beliepen 0,8 miljard (2).

De *investeringen van de lokale sector* werden beoordeeld op basis van een enquête van het Gemeentekrediet van België. Hieruit bleek dat de investeringen van de gemeenten voor 1975 op 36,2 miljard konden geraamd worden. De provincies en de lokale en regionale organismen investeerden, volgens raming, 21 miljard. Het totaal der investeringen van de plaatselijke en regionale besturen en organismen (57,2 miljard) het bedrag van de investeringen van de intercommunalen voor de autowegen niet inbegrepen (13,1 miljard) werd gefinancierd voor 41,5 miljard door leningen verstrekt door het Gemeentekrediet en voor 7 miljard door Staatstoelagen. Opvallend was dat de kredietverbintenissen door het Gemeentekrediet aangegaan in de

(1) De grote schommelingen die zich van jaar tot jaar in het bedrag der kredieten voordoen, vloeien voort uit het feit dat het Gemeentekrediet als gevolg van bepaalde omstandigheden deze kredieten kan toestaan ofwel reeds op het einde van het jaar, van het jaar waarop ze betrekking hebben voorafgaat, ofwel pas bij het begin van dit laatste jaar.

(2) Debetsaldo op 31 december 1975.

loop van het jaar voor de financiering van de investeringen, 48,6 miljard bedroegen, maar dat de leningen, die na de vereiste goedkeuringsformaliteiten werkelijk ter beschikking werden gesteld slechts 41,5 miljard beliepen, waarvan 5,3 miljard leningen « Staatsaandeel » (1). Het bedrag van de toegestane leningen werd beïnvloed door de opheffing eind april 1975 van de door de Regering in 1974 opgelegde kredietbeperkingen. Als gevolg van deze maatregel konden de ingehouden leningaanvragen (6 miljard) voldaan worden, doch vermits de leningen slechts ter beschikking werden gesteld naarmate de voogdijoverheid de kredieten goedkeurden, lagen de werkelijk ter beschikking gestelde leningen slechts 4,7 miljard boven die van 1974. Een groot gedeelte van de in 1975 toegestane kredieten zal bijgevolg slechts in 1976 kunnen opgenomen worden.

De investeringen van de lokale sector werden verder nog gefinancierd door de openbare uitgiften van de grote steden (3,5 miljard), door de verkoop van patrimoniumgoederen (1,6 miljard), en door privé-leningen (1,8 miljard) aan de intercommunalen. De financieringsbehoefte van de gemeenten en de intercommunalen voor investeringen in de woningbouwsector werd gedekt door kaskrediet (0,8 miljard).

Van het totaal van de Staatstoelagen en van de leningen verstrekt door het Gemeentekrediet (48,5 miljard) namen de gemeenten 29,7 miljard op, de provincies 3,5 miljard, de intercommunalen 11,5 miljard (2), de commissies van openbare onderstand 2 miljard en de agglomeratie Brussel, de federaties, de kerkfabrieken, de polders en de wateringen 1,8 miljard.

De uitgekeerde toelagen en de uitgeleende kapitalen waren bestemd voor de uitvoering van werken (bouwen, verbeteren, herstellen), voor het aanschaffen van uitrustingsgoederen (meubilair, apparaten voor hospitalen, didactisch materiaal) en voor de aankoop en de onteigening van onroerende goederen.

Voor de financiering van wegenwerken werden 9,7 miljard aangewend verdeeld als volgt : 7,3 miljard voor herstellings- en verbeteringswerken, 1 miljard voor de aanleg van nieuwe wegen, pleinen en parkings, 0,5 miljard voor ruimtelijke ordening en stedebouw, 0,4 miljard voor de installatie, de uitbreiding en de verbetering van de openbare verlichting en 0,3 miljard voor de aanschaffing van gronden en gebouwen om gemeentewegen aan te leggen of te verbreden. Er werden 10,4 miljard overgangskredieten verstrekt aan zeven intercommunalen voor autowegen in afwachting dat zij over andere financieringsmiddelen konden beschikken.

---

(1) Het betreft de leningen voor het dekken van het Staatsaandeel in uitgaven gesubsidieerd door de Ministeries van Openbare Werken en van Volksgezondheid en door het Fonds voor de bouw van ziekenhuizen en medisch-sociale inrichtingen. De leningen worden door het Gemeentekrediet toegestaan aan de plaatselijke besturen doch de Staat betaalt aan de ontleners intresten en aflossingen terug in toepassing van het koninklijk besluit van 22 oktober 1959.

(2) De Nationale Maatschappij der Waterleidingen, de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij inbegrepen.

De financiering van de watervoorzieningswerken nam toe van 1,8 miljard in 1974 tot 2,4 miljard in 1975. De uitgekeerde gelden waren bestemd voor de inrichting van nieuwe netten en leidingen, voor de uitbreiding van netten en de aansluiting van woningen, voor de herstelling van netten, van leidingen en van watertorens en voor de bouw van watertorens en reservoirs alsmede voor de aankoop van bronnen en waterwinningen. Net als in 1974 ontvingen de Brusselse Intercommunale Watermaatschappij en de Nationale Maatschappij der Waterleidingen voorschotten op een uit te geven lening (1). De financiering van de werken voor elektriciteits- en gasvoorziening nam af van 2,7 miljard in 1974 tot 2,3 miljard in 1975. Van deze toelagen en leningen was 1 miljard bestemd voor de installatie en de uitbreiding van de netten van elektriciteitsvoorziening; 0,7 miljard diende voor de verbetering en modernisering van de elektriciteitsnetten en 0,6 miljard voor de installatie en verandering van gasvoorzieningsnetten.

De kredieten bestemd voor werken van openbare hygiëne en voor de ziekenhuizen, de klinieken, de rustoorden voor ouden van dagen en de kraaminrichtingen bedroegen respectievelijk 3,5 en 4,6 miljard. Voor de werken aan de gemeentelijke en de provinciale gebouwen, enerzijds, en aan de culturele centra, de musea, de bibliotheken, de schouwburgen en de teledistributie, anderzijds, beliepen ze respectievelijk 1,1 en 3,4 miljard.

De kredieten voor de financiering van de bouw van scholen en de uitgaven voor onderwijs werden geopend ten belope van 3,6 miljard. De nadruk werd vooral gelegd op de bouw (2,6 miljard), de inrichting, de vergroting en de modernisering van scholen (0,7 miljard). Voor de sport- en speelterreinen en de zwembaden werd 4,6 miljard opgenomen. De toelagen en leningen werden aangewend voor de aanleg en de transformatie van openbare parken, sport- en speelterreinen, de bouw van zwembaden en openluchtcentra (3,7 miljard) en voor de aankoop van gronden en gebouwen (0,9 miljard).

De financiering van het grondbeleid en de bestrijding van krotwoningen vergde 2,3 miljard frank waarvan 1,5 miljard aangewend werd voor de inrichting en de uitrusting van woonwijken en voor de aankoop van gronden en 0,8 miljard voor de bestrijding van krotwoningen en de aankoop of de gezondmaking van woningen.

Voor de werken met het oog op de economische expansie waren 3,4 miljard toelagen en leningen nodig en voor de werken aan de havens in verband met de bouw en de modernisering van de installaties was 0,4 miljard vereist. Een bedrag van 3,2 miljard werd besteed aan de verbetering van het gemeenschappelijk vervoer.

Van de 48,5 miljard uitgekeerde toelagen en uitgeleende kapitalen werden 15,2 miljard benut voor volksgezondheid en huisvesting, 12,6 miljard voor openbare werken, 12,1 miljard voor onderwijs, cultuur en erediensten, 6 miljard voor handelsnijverheid en middenstand, 1,3 miljard voor de algemene administratie. Slechts 0,6 miljard hield verband met de landbouw, 0,4 miljard met de sociale voorzieningen en 0,3 miljard met justitie en politie.

(1) In beide gevallen bedroeg de lening 2 miljard frank.

Algemeen overzicht van de provinciale financiën

Alle provinciën samen — Gewone dienst

(miljoenen franken)

DIENSTJAREN	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1966 (a, c)	4 491	4 231	+ 260	4 982	4 710	+ 272
1967 (a, c)	6 150	5 151	+ 999	6 569	5 866	+ 703
1968 (a, c)	6 943	5 825	+ 1 118	7 640	6 468	+ 1 172
1969 (a, c)	7 320	6 811	+ 509	8 496	7 159	+ 1 337
1970 (a, c)	7 716	7 764	— 48	9 158	8 090	+ 1 068
1971 (b, c)	9 197	9 066	+ 131	10 705	9 851	+ 854
1972 (b, c)	10 879	10 456	+ 423	12 172	11 215	+ 957
1973 (d)	14 018	14 425	— 407	14 859	14 910	— 51
1974 (e)	14 661	15 013	— 352	15 329	15 426	— 97
1975 (e)	16 949	16 402	+ 547	17 441	17 203	+ 237

(a) Definitieve rekeningen.
(b) Voorlopige rekeningen.
(c) Ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(d) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(e) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten

Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen

(miljoenen franken)

AFDELINGEN	1971 (a)	1972 (a)	1973 (b)	1974 (b)	1975 (c)
Aandeel in het Fonds der provinciën	2 091	2 592	2 953	3 249	3 769
Opcentiemen op de onroerende voorheffing	1 531	2 150	2 709	3 105	3 790
Directe en indirecte belastingen ..	878	901	1 359	1 439	1 815
Diverse fiscale ontvangsten	—	—	—	—	—
Andere ontvangsten	73	98	94	99	94
Totaal...	**4 573**	**5 741**	**7 115**	**7 892**	**9 468**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige rekeningen; vastgestelde rechten.
(b) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(c) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Verdeling van de provinciale financiën

Gewone dienst

Economisch-functionele classificatie (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Dienstjaar 1975	
	Ontvangsten	Uitgaven
Niet toe te rekenen verrichtingen	9 711	522
Algemeen bestuur, buitenlandse betrekkingen en ontwkkelingshulp	256	1 477
Openbare orde en veiligheid	50	38
Verkeer en waterstaat	599	1 810
Handel en nijverheid	1 160	1 338
Landbouw en visserij	21	230
Onderwijs, cultuur en recreatie	4 422	8 462
Sociale voorzieningen en volksgezondheid	596	2 008
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	133	516
Totaal eigen aan het dienstjaar ...	**16 949**	**16 402**
Saldo vorige dienstjaren	467	198
Overboekingen	25	603
Algemeen totaal ...	**17 441**	**17 203**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Eerste toepassing van een economische-functionele classificatie.
Initiale begrotingen door koninklijk besluit goedgekeurd, de wijzigingen gedurende het dienstjaar niet inbegrepen.

Verdeling van de provinciale financiën per administratief hoofdstuk (a)

Gewone dienst

(miljoenen franken)

HOOFDSTUKKEN	1970 (b)		1971 (c)		1972 (c)		1973 (d)		1974 (e)	
	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven	Ontvangsten	Uitgaven
Patrimonium	120	91	130	105	178	112	156	145	189	148
Aandeel in het Fonds der prov. en Provinc. belast. - Algem. administr.	4 073	413	4 573	531	5 741	648	7 115	941	7 892	1 006
Justitie - Eredienst	—	33	—	32	—	54	1	66	1	68
Provinciebedrijven	1 215	1 075	1 583	1 373	1 568	1 438	1 741	1 687	937	861
Maatschappelijke voorzorg	56	320	65	355	72	387	77	514	83	564
Openbare gezondheid	301	639	374	698	388	805	443	1 066	466	1 159
Wegen en openbare werken	106	583	99	614	80	719	98	987	98	1 047
Economie	12	214	13	229	10	256	15	389	19	412
Onderwijs	1 613	2 695	2 050	3 144	2 418	3 734	2 834	4 602	3 296	5 240
Cultuur	39	268	41	298	44	380	48	488	54	541
Pensioenen	53	229	92	263	134	302	110	374	117	433
Schuld	128	1 171	177	1 389	241	1 574	1 367	3 120	1 509	3 492
Overdrachten	—	33	—	35	5	47	13	46	—	42
Totaal eigen aan het dienstjaar	**7 716**	**7 764**	**9 197**	**9 066**	**10 879**	**10 456**	**14 018**	**14 425**	**14 661**	**15 013**
Saldo van de vorige dienstjaren	**1 442**	**326**	**1 508**	**785**	**1 293**	**759**	**841**	**485**	**668**	**413**
Algemeen totaal	**9 158**	**8 090**	**10 705**	**9 851**	**12 172**	**11 215**	**14 859**	**14 910**	**15 329**	**15 426**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voor 1975, zie tabel volgende bladzijde.
(b) Definitieve rekeningen; ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijke vastgestelde uitgaven.
(c) Voorlopige rekeningen.
(d) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
(e) Bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Geografische verdeling van de provinciale financiën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

PROVINCIEN	Dienstjaren (a)	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
		Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
Antwerpen	1970	1 133	1 000	+ 133	1 446	1 021	+ 425
	1971	1 405	1 239	+ 166	1 728	1 457	+ 271
	1972	1 457	1 330	+ 127	1 887	1 540	+ 347
	1973	1 710	1 857	— 147	1 943	1 943	—
	1974	1 932	2 094	— 162	2 177	2 177	—
	1975	2 414	2 285	+ 129	2 585	2 550	+ 35
Brabant	1970	1 287	1 392	— 105	1 609	1 420	+ 189
	1971	1 585	1 682	— 97	1 933	1 716	+ 217
	1972	2 143	1 942	+ 201	2 328	1 977	+ 351
	1973	2 299	2 474	— 175	2 490	2 490	—
	1974	2 644	2 703	— 59	2 718	2 718	—
	1975	2 855	2 897	— 42	3 000	2 982	+ 18
Henegouwen	1970	1 471	1 481	— 10	1 471	1 691	— 220
	1971	1 723	1 666	+ 57	1 740	1 959	— 219
	1972	2 041	1 969	+ 72	2 041	2 287	— 246
	1973	2 599	2 507	+ 92	2 628	2 642	— 14
	1974	2 844	2 853	— 9	2 932	2 963	— 31
	1975	3 645	3 536	+ 109	3 674	3 565	+ 109
Luik	1970	1 265	1 310	— 45	1 632	1 321	+ 311
	1971	1 461	1 588	— 127	1 820	1 600	+ 220
	1972	1 748	1 788	— 40	2 008	1 822	+ 186
	1973	2 242	2 323	— 81	2 396	2 392	+ 4
	1974	2 499	2 613	— 114	2 613	2 638	— 25
	[illegible]	[illegible]	2 361	+ 27	3 388	3 381	+ 7
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	— 18	1 136	1 079	+ 57
					1 337	1 342	— 5

	1972	1 418	1 478	— 60	1 435	1 492	— 57
	1973	1 796	1 830	— 34	1 838	1 839	— 1
	1974	977	987	— 10	994	994	—
	1975	1 129	1 140	— 11	1 179	1 179	—
Luxemburg	1970	207	165	+ 42	310	167	+ 143
	1971	188	121	+ 67	351	219	+ 132
	1972	234	250	— 16	271	252	+ 19
	1973	315	333	— 18	334	334	—
	1974	369	388	— 19	390	390	—
	1975	480	488	— 8	488	488	—
Namen	1970	306	325	— 19	306	351	— 45
	1971	382	321	+ 61	383	424	— 41
	1972	438	387	+ 51	438	507	— 69
	1973	565	541	+ 24	565	605	— 40
	1974	619	618	+ 1	620	661	— 41
	1975	774	649	+ 125	774	710	+ 64
Oost-Vlaanderen	1970	581	634	— 53	766	639	+ 127
	1971	684	697	— 13	876	701	+ 175
	1972	809	801	+ 8	1 063	808	+ 255
	1973	1 540	1 658	— 118	1 663	1 663	—
	1974	1 710	1 778	— 68	1 782	1 782	—
	1975	1 240	1 206	+ 34	1 294	1 294	—
West-Vlaanderen	1970	375	384	— 9	482	401	+ 81
	1971	451	416	+ 35	537	433	+ 104
	1972	591	511	+ 80	701	530	+ 171
	1973	952	902	+ 50	1 002	1 002	—
	1974	1 067	979	+ 88	1 103	1 103	—
	1975	1 025	841	+ 184	1 059	1 054	+ 5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dienstjaar 1970 : definitieve rekeningen; ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
Dienstjaren 1971 en 1972 : voorlopige rekeningen.
Dienstjaar 1973 : bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar inbegrepen.
Dienstjaren 1974 en 1975 : bij koninklijk besluit goedgekeurde begrotingsramingen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1972	1973	1974 (a)	1975 (b)
DEBET				
A. *Inkomensoverdrachten*	44 354	49 350	56 449	69 824
1. Onderwijsbijdragen	*17 661*	*19 416*	*21 753*	*27 343*
a) Lonen en pensioenen	(16 322)	(18 062)	(19 632)	(24 847)
b) Werkingskosten	(1 339)	(1 354)	(2 121)	(2 500)
2. Bijdragen voor intrestlasten	*1 901*	*1 575*	*2 433*	*3 097*
3. Andere speciale bijdragen	*955*	*994*	*672*	*1 051*
4. Bijdragen met algemene doeleinden.	*23 837*	*27 365*	*31 591*	*38 329*
B. *Kapitaaloverdrachten*	5 360	5 872	7 992	8 113
1. Onderwijsgebouwen en -uitrusting .	*800*	*956*	*857*	*1 168*
2. Andere gebouwen en wegen	*2 978*	*3 751*	*5 076*	*5 121*
3. Andere overdrachten	*1 582*	*1 165*	*2 059*	*1 824*
Totaal ...	**49 714**	**55 222**	**64 441**	**77 937**
CREDIT				
A. *Inkomensoverdrachten*	418	423	539	567
B. *Kapitaaloverdrachten*	158	190	211	251
Totaal ...	**576**	**613**	**750**	**818**
Saldo ...	**49 135**	**54 609**	**63 691**	**77 119**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Raming der ontvangsten; voor de uitgaven, goedgekeurde kredieten (met inbegrip van de speciale wetten), verbeterd door het aanpassingsblad.
(b) Ramingen.

Algemeen overzicht van de gemeentefinanciën (a)

Gewone dienst

(miljoenen franken)

DIENSTJAREN	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
1965 (b)	34 364	36 193	— 1 829	41 651	43 120	— 1 469
1966 (b)	39 294	39 906	— 612	49 645	50 359	— 714
1967 (b)	41 450	42 794	— 1 344	51 936	52 790	— 854
1968 (b)	48 375	46 651	+ 1 724	61 127	56 982	+ 4 145
1969 (c)	49 806	53 828	— 4 022	53 348	60 996	— 7 648
1970 (c)	54 117	59 513	— 5 396	60 194	63 821	— 3 627
1971 (c)	60 742	66 947	— 6 205	68 110	71 246	— 3 136
1972 (c)	68 519	75 685	— 7 166	76 357	79 946	— 3 589
1973 (c)	79 002	86 333	— 7 331	85 940	92 202	— 6 262
1974 (c)	88 545	96 500	— 7 955	98 817	102 647	— 3 830

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Definitieve rekeningen; ontvangsten : vastgestelde rechten; uitgaven : werkelijk vastgestelde uitgaven.
(c) Goedgekeurde begrotingen met inbegrip der beroepen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen.

Gemeentefinanciën. Gewone dienst. Ontvangsten (a)

Voornaamste onderverdeling van hoofdstuk Aandeel in de fondsen van de gemeente en Algemene belastingen

(miljoenen franken)

AFDELINGEN	1970 (b)	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)
Omslagfonds (c)	16 579	19 145	22 749	25 598	28 799
Gemeentebelastingen	..	..	..	..	..
Opbrengst opcentiemen op de onroerende voorheffing	8 745	8 635	13 093	11 010	17 690
Opbrengst opcentiemen op de provinciale belastingen	145	154	139	148	150
Door de Staat geïnde gemeentebelastingen (d)	..	..	..	..	..
Andere gemeentebelastingen en verhaalbelastingen	3 907	4 497	5 694	5 840	8 098
Totaal...	..	..	..	..	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Volgens de gecentraliseerde verrichtingen van het Gemeentekrediet.
(c) Globale dotatie, inclusief de fondsen der vennootschappen, de aanvullingen voor het Gemeentefonds en de bijzondere staatssteun, alsmede de steun aan de samengevoegde gemeenten.
(d) Bijkomende taks bij de belastingen der natuurlijke personen en belasting op de autovoertuigen.

Geografische verdeling van de gemeentefinanciën

Gewone dienst

(miljoenen franken)

PROVINCIEN	Dienstjaren (a)	Totaal eigen aan het dienstjaar			Algemeen totaal		
		Ontvangsten	Uitgaven	Saldi	Ontvangsten	Uitgaven	Saldi
Antwerpen	1970	10 932	12 870	—1 938	12 839	14 353	—1 514
	1971	12 254	14 522	—2 268	14 668	14 992	— 324
	1972	14 098	16 469	—2 371	16 499	16 835	— 336
	1973	16 131	18 741	—2 710	17 690	19 253	—1 563
	1974	18 372	21 111	—2 739	21 206	21 606	— 400
Brabant	1970	14 086	15 086	—1 000	15 868	15 745	+ 123
	1971	15 762	16 997	—1 235	18 180	17 798	+ 382
	1972	17 880	19 165	—1 285	20 140	20 402	— 262
	1973	20 808	22 014	—1 206	22 793	23 623	— 830
	1974	22 903	24 150	—1 247	25 104	25 551	— 447
Henegouwen	1970	6 113	6 688	— 575	6 614	7 543	— 929
	1971	6 847	7 432	— 585	7 308	8 443	—1 135
	1972	7 701	8 496	— 795	8 254	9 747	—1 493
	1973	8 860	9 676	— 816	9 468	11 239	—1 771
	1974	10 026	11 272	—1 246	10 914	12 782	—1 868
Luik	1970	7 123	8 035	— 912	7 433	8 758	—1 325
	1971	8 056	9 096	—1 040	8 468	10 517	—2 049
	1972	9 228	10 325	—1 097	9 678	11 041	—1 363
	1973	15 520	11 617	—1 097	11 044	13 074	—2 030

	1971	2 401	2 623	— 222	2 583	2 651	— 68
	1972	2 738	3 105	— 367	3 082	3 165	— 83
	1973	3 202	3 597	— 395	3 642	3 700	— 58
	1974	3 677	4 126	— 449	4 158	4 191	— 33
Luxemburg	1070	979	1 141	— 162	1 209	1 196	+ 13
	1971	1 120	1 277	— 157	1 354	1 337	+ 17
	1972	1 241	1 398	— 157	1 478	1 457	+ 21
	1973	1 410	1 575	— 165	1 672	1 654	+ 18
	1974	1 538	1 798	— 261	1 928	1 877	+ 51
Namen	1970	1 606	1 701	— 95	1 838	1 776	+ 62
	1971	1 786	1 918	— 132	2 055	2 001	+ 54
	1972	2 043	2 218	— 175	2 355	2 314	+ 41
	1973	2 324	2 501	— 177	2 650	2 596	+ 54
	1974	10 262	10 653	— 391	11 199	10 981	+ 218
Oost-Vlaanderen	1970	6 883	7 238	— 355	7 397	7 460	— 63
	1971	7 675	8 022	— 347	8 233	8 296	— 63
	1972	8 008	8 534	— 526	8 667	8 837	— 170
	1973	9 312	9 683	— 371	9 986	10 021	— 35
	1974	10 262	10 653	— 391	11 199	10 981	+ 218
West-Vlaanderen	1970	4 273	4 471	— 198	4 642	4 603	+ 39
	1971	4 841	5 060	— 219	5 261	5 211	+ 50
	1972	5 582	5 975	— 393	6 204	6 148	+ 56
	1973	6 435	6 829	— 394	6 995	7 042	— 47
	1974	7 451	7 810	— 359	8 041	7 973	+ 68

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dienstjaren 1970 tot en met 1974 : goedgekeurde begrotingen met inbegrip der beroepen, de wijzigingen aangebracht in de loop van het dienstjaar niet inbegrepen. De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I. GELDMARKT

Evenals op de buitenlandse en internationale markten tekende de ontspanning van het rentepeil op de Belgische geldmarkt, die reeds enigszins tot uiting kwam tijdens het laatste halfjaar van 1974, zich geleidelijk verder af gedurende de eerste twee kwartalen van 1975. Tijdens het tweede semester werd een meer divergente ontwikkeling van de rentepercentages waargenomen. Immers sommige percentages handhaafden zich op het peil dat zij tot dan toe hadden bereikt terwijl op enkele deelmarkten van de geldmarkt zelfs geringe stijgingen van het rentepeil werden geregistreerd.

Het verloop van de geldhuur moet in de eerste plaats worden geïnterpreteerd in het licht van de afzwakkende vraag naar krediet van bedrijven en particulieren — alhoewel deze ontwikkeling weliswaar gedeeltelijk werd ondervangen door de kredietbehoeften van de Overheid — die geconfronteerd werd met de aanzienlijke aangroei van de financiële besparingen van de privé-sector.

Gelet op de stabilisering van de kredietvraag werden de maatregelen met het oog op de begrenzing van de kredietexpansie geleidelijk verder afgebouwd. Eind januari werd de wederbeleggingscoëfficiënt in kort- en langlopend overheidspapier verlaagd en met ingang van 1 mei werden de wederbeleggingsvoorschriften afgeschaft. De monetaire reserve werd eveneens in verschillende fasen vrijgemaakt en de mobiliseringsfaciliteiten van o.m. de banken bij de Nationale Bank werden verruimd. De geldmarktrente werd vooral tijdens het eerste halfjaar, eveneens beïnvloed door de aangroei van de deviezenvoorraad bij de Nationale Bank wat op zijn beurt verklaard kan worden door de aankopen die het uitgifte-instituut deed op de wisselmarkt, overeenkomstig een internationale afspraak.

Niettegenstaande de forse prijsstijging kwam de liberaliserende politiek geleidelijk tot uiting in het verloop van de officiële discontovoet van de Nationale Bank. Dit percentage werd vijfmaal verlaagd zodat het eind 1975 nog slechts 6 % beliep, tegen 8,75 % op het eind van het voorgaande jaar.

Het maandgemiddelde van het rentepercentage, dat door het Rentenfonds wordt toegepast bij de wekelijkse gunningen van certificaten met een looptijd van 4 maanden, verminderde van 10,68 % in januari tot 6,37 % in juni. Vervolgens steeg dit gemiddelde in juli en augustus, hoewel minder uitdrukkelijk dan tijdens de voorgaande jaren, onder impuls van de seizoenverruiming van de chartale geldcirculatie. Daarna stabiliseerde het beschouwde rentepercentage zich op het peil van 6,2 % tijdens de resterende maanden van het jaar.

Het verloop van de daggeldrente wijkt volledig af van de ontwikkeling tijdens het voorgaande jaar toen dit interestpercentage gekenmerkt werd door een zeker immobilisme en meestal het voorschottentarief van de Nationale Bank benaderde. In 1975 daarentegen weerspiegelde de baissezin van de daggeldrente de graad van overvloed op de beschouwde markt.

De rentetarieven van de kasbons en obligaties uitgegeven door de openbare kredietinstellingen verminderden met 1,50 tot 1,75 % in het eerste halfjaar. Het rendement van de Staatsobligaties is daarenboven gedaald van 10,02 % voor de lening 1974-1982 (uitgegeven in september 1974), tot 8,25 % voor de lening 1975-1983 van het Wegenfonds (in juni 1975 uitgegeven). Omstreeks het midden van het jaar werd de daling van deze rentetarieven tot staan gebracht door de gewijzigde houding van de beleggers, die ongetwijfeld werd beïnvloed door de ommekeer in de rentetarieven op lange termijn in de belangrijkste industriële landen.

De rentetarieven van de obligaties en kasbons uitgegeven door de openbare kredietinstellingen bleven tijdens het tweede halfjaar ongewijzigd en het rendement van de in september 1975 uitgegeven lening 1975-1983 bereikte 8,69 %. Die aanpassing volstond echter niet om het publiek ertoe te bewegen zijn afwachtende houding tegenover de inschrijvingen op langlopende effecten te doen opgeven.

Het totaal der *financiële activa* vertoonde tijdens het jaar 1975 een aangroei van 360,0 miljard, tegen 309,0 miljard in 1974. Tijdens het beschouwde jaar genoten de beleggingen op korte termijn een duidelijke toeneming alhoewel de financiële activa op lange en middellange termijn een verhoudingsgewijze grotere belangstelling vertoonden dan tijdens het voorgaande jaar. Het totaal bedrag van de netto-uitgiften inzake obligaties en kasbons door het Gemeentekrediet, de Banken, de A.S.L.K. en de privé-spaarkassen, vertoont dan ook een gemiddeld stijgingstempo van 19,9 % in 1975, tegen 16,4 % in het voorgaande jaar. De beleggingen in kasbons en obligaties ontwikkelden zich gunstig vooral tijdens de eerste maanden van het jaar toen een verdere daling van de rentepercentages op lange termijn werd verwacht.

De intense aangroei van de beleggingen op zicht en op zeer korte termijn kan worden verklaard door de o.m. met de ontspanning van het rentepeil samenhangende liquiditeitsvoorkeur en met de heersende onzekerheid betreffende de toekomstige ontwikkeling van de economische conjunctuur. De ver-

schuiving in de aangroei-intensiteit, die vooral kan worden waargenomen tijdens het eerste halfjaar, kan wellicht eveneens worden in verband gebracht met de relatief snellere daling van de korte-termijn-rentepercentages. Tijdens de laatste twee kwartalen lag de afwachtende houding van de beleggers echter aan de basis van het feit dat in geringere mate werd ingeschreven op kasbons en obligaties.

De financiële activa in buitenlandse valuta ondergingen belangrijke wijzigingen in de samenstelling. Immers, de nieuwe deposito's op korte termijn (vooral door bedrijven gevormd) vertoonden een minder sterke stijging dan in 1974. De netto-aankopen van effecten daarentegen lieten een aanzienlijke aangroei zien. Dit kan vooral worden verklaard door het feit dat de gezinnen hun activa op korte termijn in BF, aangelegd in het buitenland tijdens het voorgaande jaar, hebben omgevormd in activa met langere looptijd, hetgeen op zijn beurt moet worden gesteld in het licht van de intense uitgifte-activiteit op de internationale kapitaalmarkten.

In dit raam kan tevens worden opgemerkt dat het groeitempo van het totaal van de bankdeposito's met een looptijd van meer dan één maand aanzienlijk vertraagde tijdens het eerste kwartaal en zelfs negatief werd in het tweede trimester. In de loop van het tweede halfjaar vertoonde het verloop van de beschouwde tegoeden opnieuw een ietwat gunstigere wending. Deze ontwikkeling kan wellicht voor een deel worden verklaard door het feit dat heel wat bedrijven wegens de ongunstige conjunctuur een minder ruime liquiditeitspositie kenden. Bovendien werden de tarieven op de tegoeden op termijn en met opzegging herhaaldelijk verlaagd.

De bankdeposito's met een looptijd van ten hoogste één maand stegen gemiddeld met 12,8 % tijdens het jaar 1975, tegen 15,3 % tijdens het voorgaande jaar. De deposito's in de vorm van boekjes vertoonden daarentegen een aanzienlijke groeiversnelling. In dit verband kan worden opgemerkt dat de rentevergoedingen op de laatstgenoemde vorm van beleggingen met slechts 0,75 % werd verlaagd hetgeen duidelijk minder is dan de rentepercentages van de overige niet monetaire financiële activa.

De geldhoeveelheid en de quasi-monetaire liquiditeiten stegen samen in 1975 met 143 miljard, tegen 79,7 miljard in 1974. De kredieten verleend aan bedrijven en particulieren (1) vormen in dit opzicht de belangrijkste tegenpost. Zij namen met 73,3 miljard toe, tegen 41,5 miljard in 1974. De transacties met het buitenland (het lopend saldo en de kapitaaltransacties van de bedrijven en particulieren) vormden een tegenpost voor de ontwikkeling van de geldhoeveelheid en de quasi-monetaire liquiditeiten ten belope van + 25,3 miljard,

(1) Het betreft de verandering in het opgenomen bedrag van de discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten (exclusief de wissels die dienen om commerciële vorderingen op het buitenland te mobiliseren) die oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen worden verleend.

tegen — 6,4 miljard tijdens het jaar 1974. De geldschepping ten behoeve van de Overheid (Staat en andere overheidsinstellingen inclusief de pensioenfondsen en de instellingen van de sociale verzekering) liet een toeneming zien van 37,2 miljard, tegen 40,9 miljard het voorgaande jaar. De obligatieleningen van de depositobanken en de kredieten aan niet-geldscheppende financiële instellingen vertoonden respectievelijk een mutatie van — 9,5 miljard en + 16,4 miljard, tegen respectievelijk — 6,9 miljard en + 16,1 miljard in 1974. De herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen tenslotte vertoonde een stijging van 1,2 miljard, tegen 16,4 miljard in 1974.

Op het einde van 1975 beliep de interne geldvoorraad 717,2 miljard. Dit betekent een aangroei van 14,3 % t.o.v. eind 1974. De stijging tijdens het voorgaande jaar bedroeg slechts 8,8 %. De girale geldvoorraad (59,4 % van de totale geldhoeveelheid op eind 1975) steeg met 15,3 %, tegen 9,8 % in 1974.

In de nieuwe *werkmiddelen* van de financiële instellingen kwam in 1975 een forse expansie samen met een duidelijke verschuiving in de samenstelling tot uiting. Tijdens het beschouwde jaar vloeide een veel groter gedeelte dan in 1974 van de nieuwe financiële activa van bedrijven en particulieren naar de Belgische financiële instellingen toe. Deze ontwikkeling kan worden verklaard door het feit dat er zich een aanzienlijke daling aftekende in sommige categorieën van activa, zoals deposito's in het buitenland en handelsvorderingen op het buitenland. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de relatieve achteruitgang van de rechtstreekse inschrijvingen op obligaties uitgegeven door de niet-financiële sectoren.

De aangroei van de financiële middelen was evenwel ongelijk verdeeld tussen de verschillende soorten van financiële instellingen. Immers wegens de liquiditeitsvoorkeur bij het publiek vertoonden de instellingen, waarvan de verplichtingen vooral bestaan uit betaalmiddelen, een sterke aangroei van sommige passiva.

Het aandeel van de instellingen van de overheidssector en van de privé-spaarkassen in de nieuwe financiële activa is praktisch niet verminderd. Bij deze instellingen vertegenwoordigen de deposito's op boekjes immers een aanzienlijk gedeelte van de passiva. Wat de banken betreft werd een vermindering van het aandeel in de nieuwe financiële activa opgemerkt.

De aangroei van de bankdeposito's op zicht en van de deposito's in de vorm van gewone boekjes werd tijdens het jaar 1975 gedeeltelijk gecompenseerd door de achteruitgang van de deposito's op termijn, vooral van de grote deposito's. Deze ontwikkeling vond plaats ondanks de vermindering in de deposito's op korte termijn in Belgische frank gevormd bij buitenlandse, hoofdzakelijk Luxemburgse banken. Deze overdracht van deposito's naar het buitenland bezorgde de banken op indirecte wijze middelen in de vorm van tegoeden bij correspondenten ; ook deze middelen verminderden in 1975.

De *financiële verplichtingen* van bedrijven en particulieren stegen in 1975 met een groter bedrag dan in 1974. De kredietbehoeften van de bedrijfshuishoudingen hadden nagenoeg dezelfde omvang als in 1974 ; in de beschouwde kredietverlening kon een klaarblijkelijke verschuiving worden waargenomen ten voordele van de kortlopende kredieten. Deze ontwikkeling kan wellicht voor een deel worden verklaard door de verzwakking van de investeringsneiging terwijl mag worden aangenomen dat sommige bedrijven in het eerste halfjaar hun investeringsuitgaven met kortlopend krediet financierden, in de hoop dat de debetrentetarieven voor de investeringskredieten zouden afnemen. De kortlopende verplichtingen van de bedrijven kenden dan ook een aanzienlijke aangroeiversnelling na het begin van het jaar. Die versnelling wordt waarschijnlijk ook beïnvloed door de verslechtering van de financiële toestand van tal van bedrijven en door de behoefte een minimumvoorraad van produktiegoederen aan te houden.

De geringere behoeften van de bedrijven aan langlopende kredieten kwamen o.m. tot uiting in de kredietopnemingen bij de financiële instellingen van de overheidssector gespecialiseerd in het beroepskrediet. De opgenomen beroepskredieten verleend door de privé-spaarkassen en door de Algemene Spaar- en Lijfrentekas — minder gespecialiseerd in het krediet aan de bedrijven — namen daarentegen iets meer toe dan in 1974.

Het beroep van de gezinshuishoudingen op het krediet was belangrijker dan tijdens het voorgaande jaar. Inzake hypothecair krediet waren de netto opnemingen groter dan tijdens het jaar 1974. Tijdens het grootste gedeelte van de beschouwde periode waren de opnemingen van deze kredieten geringer dan tijdens de overeenkomstige periode van 1974. Dit verloop staat in verband met de verzwakking van de bedrijvigheid in de woningbouw. Naar het einde van het jaar toe vertoonden de beschouwde kredieten echter een groeiversnelling die in de hand werd gewerkt door de afschaffing van sommige beperkende maatregelen en die werd gevolgd door een opleving in de bouwbeslissingen.

Wat het uitstaande bedrag der verbruikskredieten betreft werd een grotere aangroei geregistreerd dan in 1974. In de eerste 7 maanden werd het verbruikskrediet nog afgeremd door de strenge reglementaire voorschriften. De koninklijke besluiten van 28 juli en 26 september hebben de voornoemde bepalingen versoepeld en gedeeltelijk onder invloed hiervan tekende zich een herstel af in de aankopen van duurzame verbruiksgoederen hetgeen gepaard ging met een toegenomen beroep op het krediet.

De ontwikkeling der kredietopeningen verschilde aanzienlijk naargelang van de *aard van de financiële instellingen*. De door de banken geopende kredieten vertoonden een forse stijging t.o.v. het jaar 1974. Het verloop moet echter tot op zekere hoogte beschouwd worden als een wellicht gedeeltelijk kunstmatige inhaalbeweging wegens de afschaffing van de begrenzing van die kredieten op het einde van januari. De door de financiële instellingen van de overheidssector verleende nieuwe beroepskredieten bereikten een hoger bedrag dan tijdens het voorgaande jaar. De groeiversnelling kwam vooral tot uiting medio 1975.

Wat de nieuwe openingen van huisvestingskredieten betreft lag het bedrag ook hoger dan tijdens het jaar 1974, bij de financiële instellingen van de overheidssector, terwijl het ongeveer hetzelfde was als in 1974 bij de privé-spaarkassen.

Wat de kredietkosten betreft kan worden opgemerkt dat de debetrentepercentages voor kortlopende kredieten in Belgische frank verleend aan bedrijven een duidelijke verlaging vertoonden tijdens het eerste halfjaar van 1975. Naderhand bleven zij praktisch ongewijzigd met uitzondering van de kaskredieten die in oktober goedkoper werden. De daling van de rentepercentages was echter groter voor de disconto- en acceptkredieten dan voor de gewone voorschotten.

Inzake lange termijnkredieten werden de debetrentepercentages, die aanmerkelijk minder waren gestegen tijdens de voorbije periode van hoogconjunctuur dan de kredieten op korte termijn, driemaal verlaagd. Bij de openbare kredietinstellingen bereikte deze verlaging 1,75 % voor beroepskrediet en 2,25 % voor het huisvestingskrediet. Opgemerkt wordt eveneens dat de maximum lastenpercentages voor de afbetalingskredieten werden verminderd (koninklijk besluit van 26 september).

De *markt van het privaatdisconto* werd, in 1975 sterk beïnvloed door sommige financiële stromen, zoals deze bestemd voor de Schatkist en de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid. In dit raam verschaften de banken zich via mobilisering een aanzienlijk gedeelte van de liquiditeiten nodig voor de overdracht van de fondsen. Het aanbod van handelspapier vertraagde dan ook niet tijdens de eerste vijf maanden van het jaar t.o.v. het hoge groeitempo dat eind 1974 werd waargenomen. O.m. door de betere spreiding over het jaar van de belastingontvangsten, kon de Schatkist gedurende lange perioden de B-certificaten, in het bezit van het Rentenfonds, terugbetalen, hetgeen op een indirecte wijze de ontleningsmogelijkheden van het H.W.I. op de daggeldmarkt verbeterde.

Onder impuls van de ontleningen van de Schatkist werden sommige banken aangezet om handelspapier te verkopen, o.m. in een optiek van rentearbitrage. Andere financiële tussenpersonen gaven, inzake wederbelegging, de voorkeur aan certificaten.

Tussen medio juni en medio juli, liep de schuld van de Schatkist bij de Nationale Bank hoog op. Dit wijzigt de marktliquiditeit en dus ook het beroep van de markt op de Nationale Bank, hetgeen bijna uitsluitend langs het H.W.I. geschiedt, zodat de weerslag van de seizoenspanning tijdelijk werd ondervangen.

Het totaal der aankopen en makelaarsverrichtingen van het H.W.I. bereikten in 1975 297,3 miljard. Tijdens het eerste kwartaal en voor de maand juli overtrof het aanbod van het « niet-bankabel » (1) papier dat van het

(1) Het betreft handelspapier dat niet voldoet aan de discontovoorwaarden van de Nationale Bank.

« bankabel papier ». Het aandeel van het bankabel papier steeg van 46 % in het eerste kwartaal tot 67 % in het laatste trimester. Dit kan vooral worden verklaard door verhoging van de herdiscontoplafonds. Er moet bovendien rekening worden gehouden met het feit dat er een renteverschil ontstond tussen de beide categorieën van papier.

De dagelijkse stand van het verhandeld papier, dat overeenstemt met het effectieve beroep van de financiële tussenpersonen op het H.W.I., bereikte tijdens het eerste halfjaar een maximum van 58,2 miljard (op 14 februari), en een minimum van 26,4 miljard (op 30 juni). Het maximum van februari en de bijna even hoge piek in april volgden op de uitgifte van een Staatslening en op de trimestriële storting van sociale bijdragen. Op het einde van het semester verklaren verschillende elementen de vermindering van de dagelijkse stand van het verhandeld papier, nl. de inkomende deviezen, de vrijmaking van de monetaire reserve evenals de financiering van Schatkistuitgaven door de Nationale Bank.

Doorheen het jaar 1975 kan eveneens de hervatting van een aankooptrend voor « bankabel » papier worden waargenomen. In 1974 stemde het verkooptarief van het H.W.I., dat evenals zijn aankooptarief gebonden was aan het rentepercentage van de Nationale Bank, niet meer overeen met de overige marktvoorwaarden. In 1975 kon de toestand zeer snel genormaliseerd worden. Tijdens het laatste kwartaal evenwel, verzwakte voor bepaalde kopers de aantrekkelijkheid van het bankabel papier wegens zijn relatief lage rente vergeleken met sommige andere kortlopende beleggingen.

Op de *daggeldmarkt* zette de kentering, die zich tijdens het vierde kwartaal van 1974 aftekende, zich globaal genomen verder. Het Rentenfonds werd een belangrijke uitlener. Voor het ganse jaar 1974 was de gemiddelde netto positie van het Rentenfonds ontlenend, ten belope van 2,5 miljard per dag. In 1975 werd het Fonds echter uitlenend ten bedrage van 5,6 miljard per dag.

Door het feit dat er op bepaalde ogenblikken verschillende factoren tegelijkertijd tot uiting kwamen liep het Rentenfonds een creditstand op. In dit verband kan worden gewezen op de terugbetaling door de Schatkist van B-certificaten, die gespreid was over lange perioden en zelfs sedert de maand mei definitief was ten belope van 3 miljard en op de bijval van de wekelijkse gunningen van certificaten en de vermindering van de publieke fondsen in portefeuille van het Rentenfonds (dit krachtens de functie van het Fonds op de markt van het overheidspapier).

Tijdens de periode gaande van medio februari tot 23 juni wijzigde het Rentenfonds zijn marktregelende politiek. Het aanbod van het Fonds op de veiling werd niet langer geschakeerd volgens het rentepeil doch het geheel van zijn financiële middelen werd van bij de aanvang van de zitting ingebracht.

Naderhand werd de vroegere methode van trapsgewijze offertes opnieuw toegepast wat bijdroeg tot de ondersteuning van de rente. Tenslotte, vanaf

medio september, verscherpte het Rentenfonds zijn rol van marktregulator : het verlaagde met 1 % de drempel van zijn optreden en was bovendien bereid zijn aanbod op te voeren boven zijn eigen beschikbare middelen door een beroep te doen op de voorschotten van de Nationale Bank. Aldus droeg het ertoe bij de marktverstoringen te temperen, veroorzaakt door elke belangrijke fondsentransfer ten gunste van de Schatkist.

★
★ ★

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Chartaal geld			Giraal geld							
					In handen van bedrijven en particulieren (a)						
	Biljetten en munten van de Schatkist (b)	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid (c)	In de handen van de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	Rekeningencourant bij de Nationale Bank van België (c)	Tegoeden op postrekening (c)	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste één maand bij de banken en parastatale instellingen (c)	Totaal	Girale geldhoeveelheid	Totale geldhoeveelheid	Veranderingen van de geldhoeveelheid per tijdspanne
1968 December	6,6	183,2	185,4	20,8	0,8	46,2	123,3	170,3	191,1	376,5	+ 26,0
1969 December	7,0	183,0	185,2	25,6	0,4	43,9	131,2	175,5	201,1	386,3	+ 9,8
1970 December	7,5	188,2	190,7	25,2	0,4	49,6	152,6	202,6	227,8	418,5	+ 32,2
1971 December	8,1	201,8	204,5	29,6	0,6	49,6	176,4	226,6	256,2	460,7	+ 42,2
1971 December (d)	8,1	201,8	204,5	33,9	0,6	49,6	176,4	226,6	260,5	465,0	+ 4,3
1972 December	8,5	222,6	225,3	37,9	0,6	60,3	206,1	267,0	304,9	530,2	+ 65,2
1973 December	9,1	238,5	240,7	43,2	0,5	61,4	231,2	293,1	336,3	577,–	+ 46,8
1974 December	9,5	256,1	258,4	47,6	0,3	61,5	259,9	321,7	369,3	627,7	+ 50,7
1975 Januari	9,5	248,7	251,5	42,8	0,4	73,7	251,5	325,6	368,4	619,9	— 7,8
Februari	9,4	251,6	254,7	47,5	0,5	64,5	250,7	315,7	363,2	617,9	— 1,8
Maart	9,5	255,3	257,8	49,9	0,6	64,6	272,5	337,7	387,6	645,4	+ 27,5
April	9,6	261,6	264,0	47,7	0,4	79,4	273,9	353,7	401,4	665,4	+ 20,0
Mei	9,7	271,0	273,8	47,2	0,3	70,2	281,3	351,8	399,0	672,8	+ 7,4
Juni	9,8	282,3	283,8	51,3	0,6	70,2	294,2	365,0	416,3	700,1	+ 27,3
Juli	9,8	275,3	278,2	47,1	0,4	71,3	286,1	357,8	404,9	683,1	— 17,0
Augustus	9,9	274,1	277,7	44,4	0,5	68,1	288,6	357,2	401,6	679,3	— 3,8
September	9,9	275,1	277,6	48,6	0,6	67,6	298,4	366,6	415,2	692,8	+ 13,5
Oktober	9,9	273,7	277,1	47,8	0,3	70,4	287,6	358,3	406,1	683,2	— 9,6
November	10,0	276,6	279,7	53,1	0,6	66,7	290,4	357,7	410,8	690,5	+ 7,3
December	10,2	288,4	291,3	52,2	0,9	67,2	305,6	373,7	425,9	717,2	+ 26,7

(a) Inclusief administratieve parastatale instellingen en openbare kredietinstellingen.
(b) Na aftrek van de kasvoorraden van de N.B.B.
(c) Na aftrek van de kasvoorraden der geldscheppende instellingen.
(d) Nieuwe reeks : de afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan een verbeterde telling van de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen bij het Bestuur der Postchecks.

Bron : Nationale Bank van België.

Gemiddeld koersverloop van enkele geldeenheden op de Beurs te Brussel (a)

(einde 1970 = 100)

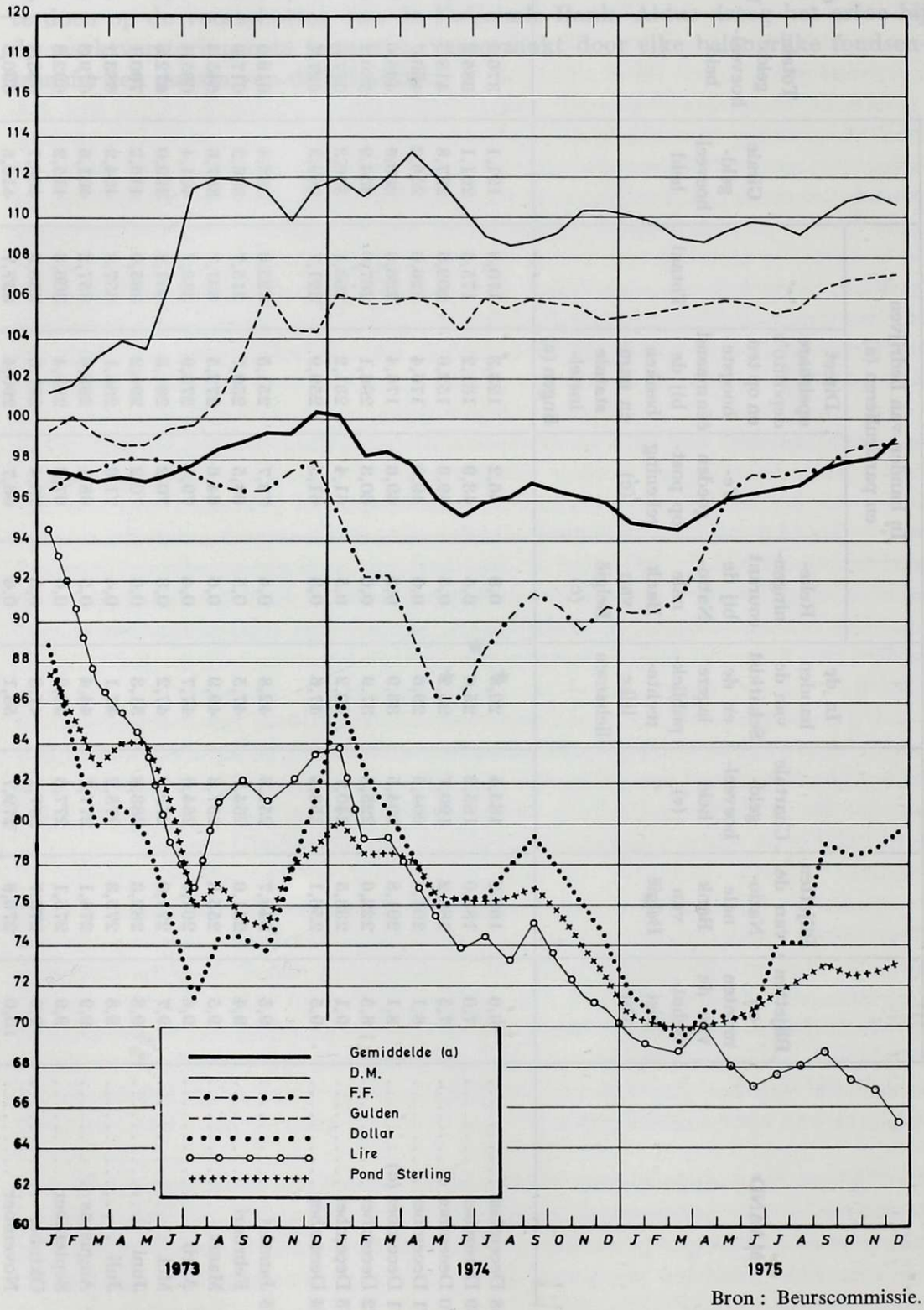

Bron : Beurscommissie.

(a) De individuële koersindexcijfers worden berekend op grond van de maandgemiddelden van de officiële wisselkoersen.
Het gemiddeld koersindexcijfer wordt berekend op grond van het relatief aandeel van de uitvoer naar de betrokken landen.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Goud-voorraad	Tegoed op het buitenland in buitenlandse geldsoorten	E.E.S. financiële bijstand op middellange bijstand	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere netto-tegoeden of ver-plichtingen	Europees Fonds voor Monetaire Samen-werking	Totaal van de goud- en deviezen-reserves	Beweging van de goud- en deviezen-reserves
1967 December	74,0	36,1	—	16,6	10,2	—	136,9	+12,4
1968 December	76,2	18,1	—	15,3	13,3	—	122,9	—14,0
1969 December	76,0	35,6	—	7,8	8,9	—	128,3	+ 5,4
1970 December	73,5	39,0	—	29,8	0,8	—	143,1	+14,8
1971 December	77,2	35,0	—	50,3	2,0	—	164,5	+21,4
1972 December	75,4	52,4	—	52,0	14,5	—	194,3	+29,8
1973 December	71,8	75,9	—	54,4	13,4	3,5	219,1	+24,8
1974 December	71,8	88,6	6,5	53,3	8,6	—	228,9	+ 9,8
1975 Januari	71,8	92,8	6,5	52,8	0,3	1,7	225,9	— 3,0
Februari	71,8	98,0	6,5	53,3	1,2	6,2	237,0	+11,1
Maart	71,8	99,2	6,5	53,9	1,8	7,3	240,5	+ 3,5
April	71,8	100,6	6,5	54,2	2,5	7,5	243,1	+ 2,6
Mei	71,8	104,9	6,5	54,3	2,6	7,8	247,9	+ 4,8
Juni	71,8	106,7	6,5	55,5	— 1,6	3,6	242,7	— 5,2
Juli	71,8	107,8	6,5	56,5	2,0	—	244,8	+ 2,1
Augustus	71,8	110,0	6,5	56,3	2,0	—	246,8	+ 2,0
September	71,8	106,3	6,5	56,4	— 2,3	2,4	241,1	— 5,7
Oktober	71,8	107,7	6,5	56,4	1,1	2,4	245,9	+ 4,8
November	71,8	105,8	6,5	56,6	2,3	2,4	245,4	— 0,5
December	71,8	107,2	6,5	56,3	8,2	2,4	252,4	+ 7,0

Bron : Nationale Bank van België.

Gezamenlijke balansen d

(miljard

EINDE PERIODE	Geld-hoeveelheid	Quasi monetaire liquiditeiten			Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten	Goud- en netto deviezen voorraad
		In handen van de bedrijven en particulieren		In handen van de Schatkist		
		Deposito's in Belgische franken (a)	Deposito's in buitenlandse geldsoorten			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1971 December	460,7	198,7	9,7	—	**669,1**	132,5
December (b)	465,0	198,7	9,7	—	**673,4**	132,5
1972 Maart	472,8	212,0	8,8	—	**693,6**	136,8
Juni	516,9	217,3	9,1	—	**743,3**	146,4
September	503,2	230,7	8,4	—	**742,3**	146,8
December	530,2	242,6	9,2	—	**782,0**	148,7
1973 Maart	544,3	255,5	10,0	—	**809,8**	146,1
Juni	582,2	268,7	10,6	—	**861,5**	149,6
September	559,2	285,4	11,6	—	**856,2**	149,9
December	577,0	298,4	11,9	—	**887,3**	151,9
1974 Maart	595,9	314,1	17,7	—	**927,7**	131,8
Juni	621,3	313,2	17,3	—	**951,8**	124,2
September	612,5	312,9	18,2	—	**943,6**	129,7
December	627,7	321,8	17,5	—	**967,0**	132,5
1975 Maart	645,5	336,9	18,0	—	**1 000,4**	144,6
Juni	700,1	336,9	19,9	—	**1 056,9**	153,1
September (c)	692,8	352,9	21,9	—	**1 067,6**	145,4
December (c)	717,2	369,2	23,0	—	**1 110,0**	159,5

(a) Deze deposito's omvatten de termijn deposito's en de spaarboekjes.
(b) Nieuwe reeks : de afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan een verbeterde telling van de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen bij het bestuur der Postchecks.
(c) Voorlopige gegevens.

ldscheppende instellingen

anken)

Vorderingen op de overheid				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren		Obligatieleningen van de depositobanken	Vorderingen en schulden tegenover niet geldscheppende financiële instellingen	Diversen
Vorderingen op de Staat	Nettovorderingen op het Rentenfonds	Vorderingen op de andere openbare besturen	Totaal	Gefinancierd door de geldscheppende instellingen	*Pro memorie* : gefinancierd door en buiten de geldscheppende instellingen			
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
263,6	4,4	32,2	**300,2**	256,0	*268,4*	—30,4	38,9	—44,9
263,6	4,4	32,2	**300,2**	256,0	*268,4*	—30,4	38,9	—40,6
271,9	6,8	32,2	**310,9**	260,2	*269,4*	—31,9	39,2	—38,8
300,7	6,1	35,1	**341,9**	271,8	*283,3*	—33,2	40,7	—43,6
295,8	2,4	38,0	**336,0**	275,8	*291,6*	—34,6	40,0	—43,6
297,8	8,5	43,0	**349,3**	308,6	*321,8*	—35,8	34,5	—47,7
319,6	13,1	43,0	**375,7**	316,8	*327,8*	—36,6	31,3	—47,4
345,9	12,9	52,5	**411,2**	336,1	*345,2*	—38,1	32,5	—52,7
326,1	5,9	54,2	**386,2**	353,9	*362,5*	—40,1	31,7	—49,2
330,4	9,6	57,8	**397,8**	375,3	*382,1*	—41,8	26,7	—48,3
370,8	10,7	58,5	**449,0**	384,8	*394,0*	—43,6	31,2	—43,4
372,6	22,6	62,7	**457,9**	392,0	*403,0*	—45,5	38,5	—44,3
350,0	17,5	61,3	**428,8**	400,5	*410,0*	—46,5	42,9	—43,7
348,6	10,1	77,4	**436,1**	407,2	*424,5*	—48,7	42,3	—37,8
366,8	6,0	77,0	**449,8**	400,7	*426,0*	—50,7	55,1	—40,5
393,1	5,0	79,8	**477,9**	428,5	*444,3*	—53,3	57,4	—48,3
404,9	6,4	74,6	**485,9**	444,6	*459,4*	—56,7	61,2	—54,2
383,0	9,2	79,4	**471,6**	480,1	*497,7*	—58,2	56,9	—43,2

Bron : Nationale Bank van België.

Oorzaken van de veranderinge

(miljarde

TIJDVAK	Geldhoeveelheid (1)	Quasi monetaire liquiditeiten (2)	Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten (3)	Transacties met het buitenland (lopend saldo + kapitaaltransacties van de bedrijven en particulieren) (4)	Kredieten verleend aa bedrijven e particuliere (5)
1971 1e kwartaal	— 1,3	+ 7,4	+ **6,1**	+ 6,2	+ 1,2
2e kwartaal	+34,0	+ 6,6	+**40,6**	+13,3	+ 9,7
3e kwartaal	— 4,5	+10,1	+ **5,6**	+ 8,1	+ 3,5
4e kwartaal	+13,9	+ 7,3	+**21,2**	+ 4,5	+21,1
Totaal . . .	+42,1	+31,4	+**73,5**	+32,1	+35,5
1972 1e kwartaal	+ 7,8(b)	+12,4	+**20,2**(b)	+ 3,9	+ 1,1
2e kwartaal	+44,1	+ 5,6	+**49,7**	+11,7	+13,9
3e kwartaal	—13,7	+12,8	— **0,9**	+ 2,0	+ 8,3
4e kwartaal	+27,1	+12,6	+**39,7**	+ 5,0	+30,2
Totaal . . .	+65,3(b)	+43,4	+**108,7**(b)	+22,6	+53,5
1973 1e kwartaal	+14,1	+13,7	+**27,8**	+ 4,0	+ 6,0
2e kwartaal	+37,9	+13,8	+**51,7**	+ 2,0	+17,3
3e kwartaal	—23,1	+17,7	— **5,4**	+ 2,3	+17,3
4e kwartaal	+17,8	+13,3	+**31,1**	+11,5	+19,6
Totaal . . .	+46,7	+58,5	+**105,2**	+19,8	+60,2
1974 1e kwartaal	+18,9	+21,5	+**40,4**	—13,6	+12,0
2e kwartaal	+25,4	— 1,4	+**24,0**	— 7,7	+ 8,9
3e kwartaal	— 8,8	+ 0,6	— **8,2**	+ 5,8	+ 7,0
4e kwartaal	+15,2	+ 8,3	+**23,5**	+ 9,1	+13,6
Totaal . . .	+50,7	+29,0	+**79,7**	— 6,4	+41,5
1975 1e kwartaal	+17,8	+15,6	+**33,4**	+17,0	+ 1,6
2e kwartaal	+54,6	+ 1,9	+**56,5**	+ 7,9	+18,3
3e kwartaal (a)	— 7,3	+18,0	+**10,7**	—12,9	+15,1
4e kwartaal (a)	+24,4	+18,0	+**42,4**	+13,3	+38,3
Totaal (a) .	+89,5	+53,5	+**143,0**	+25,3	+73,3

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Vanaf het 1e kwartaal 1972, nieuwe reeks : de afwijking t.o.v. de oude reeks is toe te schrijven aan een verbeterde telling van de tegoeden der buitengewone rekenplichtigen bij het Bestuur der Postchecks.

de geldhoeveelheid

nken)

Herfinanciering buiten de geldscheppende tellingen (stijging : —)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Obligatie-leningen van de deposito-banken	Kredieten aan niet-geld-schep-pende financiële instellingen	Diversen
van commer-ciële rderingen op het uitenland (6)	van kredieten aan bedrijven en parti-culieren (7)	Staat (8)	Andere overheids-instellingen (9)	aankoop op de markt door de geldschep-pende instellingen (10)	door tussen-komst van het Renten-fonds (11)	(12)	(13)	(14)
— 0,7	+ 2,3	— 8,9	— 3,0	— 0,4	— 2,5	— 1,7	+ 3,8	+ 9,2
+ 3,1	— 0,3	+15,5	+ 2,2	— 0,3	— 0,6	— 1,1	— 0,6	— 1,7
— 1,6	— 0,1	— 2,5	+ 1,9	— 0,4	+ 0,8	— 1,2	+ 1,9	— 4,9
+ 2,2	— 1,6	—	+ 3,0	— 0,1	— 3,7	— 0,8	— 1,5	— 1,4
+ 3,0	+ 0,3	+ 4,1	+ 4,1	— 1,2	— 6,0	— 4,8	+ 3,6	+ 1,2
— 0,8	+ 3,2	+ 8,0	— 0,1	— 1,9	+ 2,4	— 1,6	+ 0,3	+ 5,3(b)
— 0,3	— 2,3	+25,9	+ 3,0	— 0,1	+ 0,5	— 1,3	+ 1,4	— 4,8
+ 1,8	— 4,2	—12,2	+ 3,1	— 0,3	— 0,1	— 1,3	— 0,4	+ 0,1
..	+ 2,4	+ 7,1	+ 4,7	+ 0,6	— 2,5	— 1,2	— 5,4	— 4,2
+ 0,7	— 0,9	+28,8	+10,7	— 1,7	+ 0,3	— 5,4	— 4,1	— 3,6
— 4,1	+ 2,2	+20,7	— 0,7	+ 0,3	+ 3,6	— 0,8	— 3,2	+ 0,2
+ 2,0	+ 2,0	+26,5	+ 9,3	+ 0,5	— 2,7	— 1,6	+ 2,4	— 4,9
— 1,4	+ 0,5	—26,4	+ 1,6	— 1,4	+ 2,1	— 1,9	— 1,8	+ 3,1
+ 2,5	+ 1,8	+ 7,8	+ 3,8	— 3,4	— 4,7	— 1,7	— 4,9	— 3,6
— 1,0	+ 6,5	+28,6	+14,0	— 4,0	— 1,7	— 6,0	— 7,5	— 5,2
— 3,1	— 2,4	+40,2	+ 0,9	— 1,5	+ 0,8	— 1,8	+ 4,6	+ 2,8
+ 0,3	— 1,9	+12,1	+ 4,2	— 3,3	+ 3,9	— 2,0	+ 7,8	— 0,5
— 1,2	+ 1,8	—30,7	+ 1,6	+ 0,4	+ 2,2	— 1,0	+ 4,2	+ 2,1
— 1,9	— 8,0	— 0,4	+16,2	— 1,9	— 8,0	— 2,1	— 0,5	+ 3,8
— 5,9	—10,5	+21,2	+19,7	— 6,3	— 1,1	— 6,9	+16,1	+ 8,2
— 2,8	— 8,0	+18,8	— 0,8	— 0,4	— 5,0	— 2,1	+12,7	— 3,7
— 1,0	+ 9,5	+25,1	+ 2,4	— 1,2	— 2,9	— 2,5	+ 1,8	— 1,2
—	+ 0,8	+15,6	— 5,0	— 0,7	+ 4,9	— 3,3	+ 4,3	— 8,0
+ 3,1	— 2,8	—25,4	+ 6,5	— 2,6	+ 2,7	— 1,6	+ 4,7	+13,2
— 0,7	— 0,5	+34,1	+ 3,1	— 4,9	— 0,3	— 9,5	+23,5	+ 0,3

Bron : Nationale Bank van België.

Algemene staat der banken

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	31 december								Einde kwartaal			
	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1e kwartaal 1975	2e kwartaal 1975	3e kwartaal 1975	4e kwartaal 1975
ACTIEF												
Liquide middelen	92,4	122,2	182,5	223,5	267,9	348,4	479,4	560,9	578,3	574,5	610,8	625,2
Kredieten	306,2	351,1	393,6	475,6	546,0	626,6	745,5	862,0	910,7	964,3	1 029,7	1 022,2
aan de overheidssector ..	*144,1*	*157,8*	*180,8*	*201,9*	*223,8*	*258,6*	*308,2*	*353,9*	*379,3*	*387,6*	*429,4*	*397,7*
aan de partikuliere sector	*162,1*	*193,3*	*212,8*	*273,7*	*322,2*	*368,0*	*437,3*	*508,1*	*531,4*	*576,7*	*600,3*	*624,5*
Diversen	46,2	54,5	57,0	77,2	101,1	122,0	152,1	193,8	171,1	173,1	178,8	186,2
waaronder geaccept. wiss.	*29,5*	*32,0*	*29,3*	*37,2*	*45,5*	*48,3*	*45,9*	*52,2*	*54,3*	*53,9*	*55,0*	*56,3*
Totaal ...	**444,8**	**527,8**	**633,1**	**776,3**	**915,0**	**1 097,0**	**1 377,0**	**1 616,7**	**1 660,1**	**1 711,9**	**1 819,2**	**1 833,6**
PASSIEF												
Deposito's	244,4	281,4	322,6	365,8	422,7	501,9	605,1	665,8	699,4	725,5	757,9	783,0
in Belgische franken :												
— op ten hoogste 1 maand	*120,1*	*130,4*	*137,8*	*161,5*	*186,4*	*215,4*	*241,5*	*270,5*	*285,0*	*307,5*	*313,1*	*318,3*
— depositoboekjes	*57,7*	*69,8*	*71,9*	*74,7*	*96,6*	*116,4*	*150,7*	*170,4*	*180,0*	*193,3*	*206,2*	*221,7*
— op meer dan 1 maand	*50,6*	*57,3*	*78,3*	*94,2*	*106,5*	*132,3*	*157,5*	*165,2*	*172,1*	*158,0*	*163,6*	*163,8*
in deviezen.....	*16,0*	*23,8*	*34,6*	*35,4*	*33,2*	*37,8*	*55,5*	*59,7*	*62,3*	*66,7*	*75,0*	*79,2*
Eigen middelen	23,4	27,5	32,4	34,2	36,1	38,6	44,1	48,2	48,7	47,7	48,1	50,4
Diversen	177,0	218,9	278,1	376,3	456,2	556,5	727,8	902,8	912,0	938,7	1 013,2	1 000,2
waaronder :								*52,2*	*54,3*	*53,9*	*55,0*	*56,3*
geaccepteerde wissels ...	*29,5*	*32,0*	*29,3*	*37,2*	*45,5*	*48,3*	*45,9*					
obligaties en kasbons ...	*13,5*	*16,5*	*18,7*	*23,3*	*28,4*	*33,9*	*40,2*	*47,3*	*49,4*	*51,8*	*53,2*	*54,8*
Totaal ...	**444,8**	**527,8**	**633,1**	**776,3**	**915,0**	**1 097,0**	**1 377,0**	**1 616,7**	**1 660,1**	**1 711,9**	**1 819,2**	**1 833,6**

Bron : Bankcommissie.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan

(miljarden franken)

EINDE MAAND	Kredieten aan bedrijven en particulieren			Commerciële vorderingen op het buitenland			Algemeen totaal
	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	
1966 December	134,7	10,0	144,7	24,5	4,3	28,8	173,5
1967 December	156,8	14,1	170,9	27,4	7,1	34,5	205,4
1968 December	181,9	14,4	196,3	42,3	6,2	48,5	244,8
1969 December	196,7	10,7	207,4	44,1	9,0	53,1	260,5
1970 December	219,9	12,9	232,8	72,4	13,9	86,3	319,1
1971 December	255,9	12,5	268,4	94,9	10,8	105,7	374,1
1972 December	307,8	14,0	321,8	105,0	10,1	115,1	436,9
1973 Maart	316,7	11,1	327,8	97,4	14,1	111,5	439,3
Juni	336,1	9,1	345,2	100,7	12,2	112,9	458,1
September	352,9	9,6	362,5	111,0	13,5	124,5	487,0
December	374,7	7,4	382,1	123,9	11,0	134,9	517,0
1974 Maart	384,7	9,3	394,0	128,5	14,1	142,6	536,6
Juni	391,5	11,5	403,0	138,9	13,8	152,7	555,7
September	399,0	11,0	410,0	149,5	14,8	164,3	574,3
December	405,5	19,0	424,5	154,5	16,9	171,4	595,9
1975 Maart	400,2	25,8	426,0	166,0	19,7	185,7	611,7
Juni	428,5	15,8	444,3	173,4	20,7	194,1	638,4
September	444,4	15,0	459,4	187,8	20,7	208,5	667,9
December	497,8	18,0	479,8	217,6	17,6	200,0	715,4

Bron : Nationale Bank van België.

Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Disconto handels-papier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voor-schotten op effecten (b)	
1966 December	67,6	68,3	1,2	137,1
1967 December	77,9	82,7	1,5	162,1
1968 December	81,3	110,3	1,6	193,2
1969 December	95,4	116,0	1,4	212,8
1970 December	115,7	156,2	1,8	273,7
1971 December	122,3	198,1	1,9	322,3
1972 December	132,7	232,7	2,7	368,1
1973 December	137,9	296,9	2,5	437,3
1974 December	151,1	355,7	1,4	508,2
1975 Januari	146,6	368,3	1,3	516,2
Februari	145,9	376,0	1,4	523,3
Maart	158,3	371,6	1,5	531,4
April.....	148,6	398,6	1,6	548,8
Mei	156,7	399,6	1,7	558,0
Juni	171,2	403,3	2,2	576,7
Juli	161,4	419,0	1,5	581,9
Augustus	171,2	422,9	1,4	595,5
September	166,0	432,6	1,6	600,2
Oktober	155,5	445,4	1,8	602,7
November	164,5	445,2	1,7	611,4
December	169,5	453,2	1,8	624,5

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief alle herdisconteerde wissels.
(b) Inclusief de speciale mobiliseringsverrichtingen (koninklijk besluit van 22 maart 1952, *Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1952).

Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bij de N.B.B.	Bij het H.W.I.	Bij de andere parastatale instellingen	Gedeeltelijk totaal	Bij andere herdisconterende instellingen (a)	Algemeen Totaal (b)
1966 December ...	1,5	6,1	9,7	17,3	2,3	19,6
1967 December ...	2,8	9,6	11,6	24,0	2,7	26,7
1968 December ...	6,7	12,9	13,3	32,9	3,7	36,6
1969 December ...	3,5	10,1	7,5	21,1	3,9	25,0
1970 December ...	0,4	7,2	11,7	19,3	4,0	23,3
1971 December ...	0,1	10,1	11,1	21,3	2,3	23,6
1972 December ...	0,9	14,8	13,1	28,8	4,0	32,8
1973 December ...	2,7	15,4	13,8	31,9	2,7	34,5
1974 December ...	0,6	24,0	18,3	42,9	0,9	43,8
1975 Januari	0,2	20,3	18,6	39,1	0,7	39,8
Februari	0,9	20,0	18,9	39,8	1,0	40,8
Maart	0,2	19,8	17,3	37,3	1,0	38,3
April	0,5	19,8	17,8	38,1	1,2	39,3
Mei	0,0	18,6	18,1	36,7	0,8	37,5
Juni	0,0	10,5	16,5	27,0	0,9	27,9
Juli.....	0,0	14,4	16,5	30,9	1,0	31,9
Augustus ...	0,0	13,6	16,9	30,5	1,0	31,5
September .	0,0	11,5	17,0	28,5	1,2	29,7
Oktober	0,0	19,8	17,6	37,4	1,3	38,7
November ..	0,0	20,1	18,0	38,1	1,0	39,1
December ...	0,0	21,5	19,0	40,5	1,4	41,9

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Alleen in Belgische franken.
(b) Deze bedragen zijn niet opgenomen in de rubriek handelswissels van de algemene staat der banken.

Daggeldmarkt

Daggemiddelden

(miljarden franken)

TIJDVAK (a)	Totaal der kapitalen «on call»	Uitgeleende gelden			Opgenomen gelden			
		Depositobanken	Rentenfonds	Andere organismen (b)	Depositobanken	Rentenfonds	H.W.I. (nettoleningen)	Andere organismen (c)
1967	6,4	2,0	1,1	3,3	1,7	0,3	3,4	1,0
1968	6,6	2,1	1,5	3,0	2,4	—	3,1	1,1
1969	7,2	3,8	0,1	3,3	1,3	1,8	3,5	0,6
1970	8,6	3,8	1,6	3,2	1,4	0,1	6,7	0,4
1971	8,8	4,4	1,2	3,2	1,9	0,3	6,1	0,5
1972	9,5	5,2	0,8	3,5	2,2	1,2	5,4	0,7
1973	11,5	6,4	0,9	4,2	2,9	3,1	4,8	0,7
1974	11,8	6,2	1,5	4,2	3,1	3,9	4,2	0,6
1975	15,6	6,5	5,7	3,4	4,1	0,1	10,4	1,0
1975 Januari	12,9	8,6	0,5	3,8	3,0	0,1	9,1	0,7
Februari	15,2	3,6	8,5	3,1	6,2	—	8,2	0,8
Maart	18,3	8,0	7,0	3,3	3,1	—	13,7	1,5
April	13,8	9,6	1,0	3,2	2,7	—	10,1	1,0
Mei	17,3	4,3	9,0	4,0	6,8	—	9,4	1,1
Juni	15,4	6,9	4,7	3,8	3,5	—	10,7	1,2
Juli	14,4	8,3	2,9	3,2	3,1	1,3	9,0	1,0
Augustus	14,0	4,1	6,5	3,4	5,0	—	8,4	0,6
September ...	14,4	5,0	5,5	3,9	4,2	—	9,4	0,8
Oktober	17,1	4,9	9,7	2,5	5,4	—	10,3	1,4
November ...	19,6	6,8	8,9	3,9	3,2	—	15,7	0,7
December	14,9	7,7	3,9	3,3	3,4	—	10,3	1,2

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Sedert de reorganisatie van de geldmarkt, op 17 november 1959, valt het grootste gedeelte van het verhandelde daggeld onder toepassing van het « Protocol opgemaakt met het oog op de deelneming aan de markt van het gewaarborgde daggeld ». Deze tabel vermeldt daarenboven de buiten dit Protocol verhandelde kapitalen.

(b) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek, inzonderheid de A.S.L.K., het Gemeentekrediet, de N.M.B.S. en sedert augustus 1960, diverse geldschieters « buiten Protocol ».

(c) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de N.D.D., de N.K.B.K., de N.M.K.N.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto

Toestand einde maand
(miljarden franken)

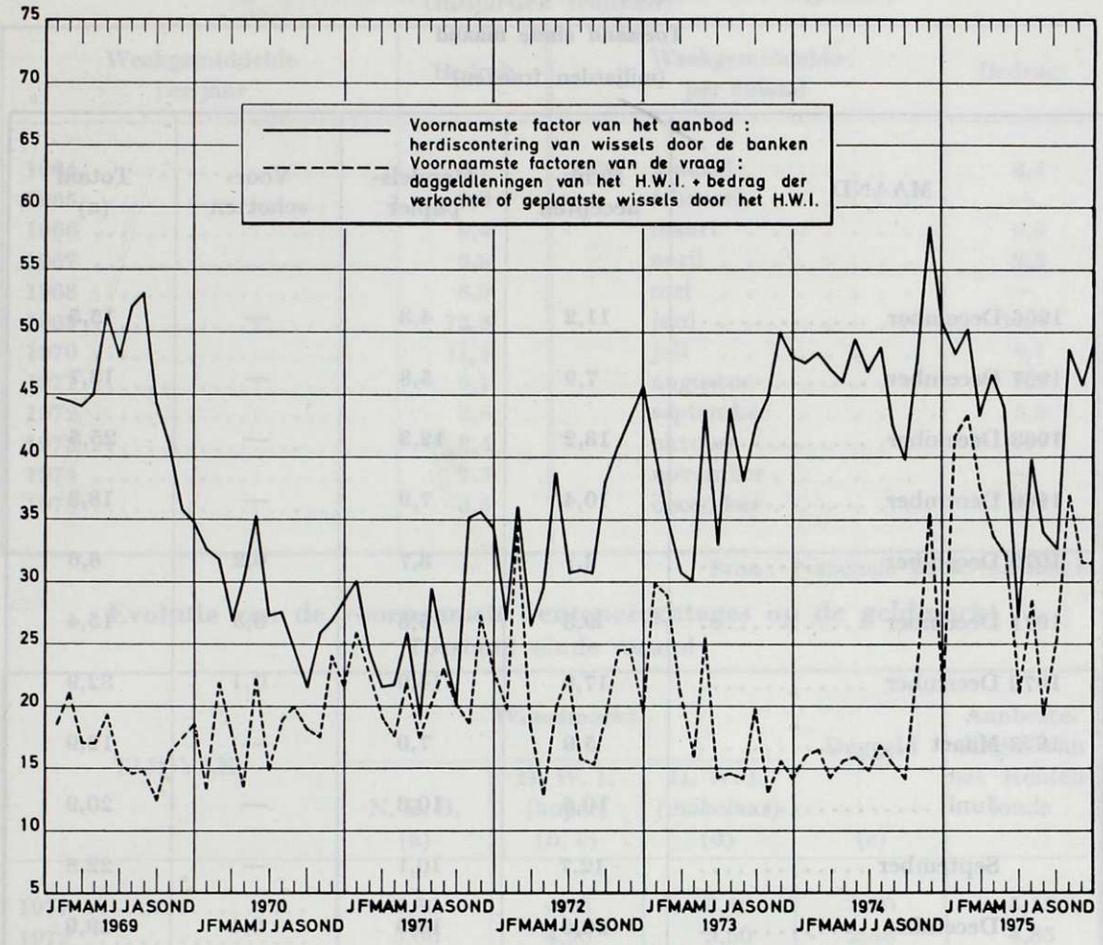

Bronnen : Bankcommissie.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Bedrijvigheid van het H. W. I.

Daggemiddelden der wissels in omloop
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Wisselportefeuille van het H.W.I.	7,8	10,2	18,0	11,4	7,5	15,3	21,7	24,8	21,0
waaronder bij de N. B.B. herdisconteerd	*4,0*	*6,8*	*14,3*	*4,6*	*2,6*	*9,9*	*16,5*	*26,3*	*9,1*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*3,7*	*3,3*	*3,6*	*6,7*	*6,1*	*5,5*	*4,8*	*4,2*	*10,4*
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	12,9	17,8	15,0	13,6	17,9	17,8	15,5	14,1	23,3
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	20,7	28,0	33,0	25,0	25,4	33,1	37,2	38,9	44,3

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland, ondergebracht bij de Nationale Bank van België

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bank-accepten	Handels-papier	Voor-schotten	Totaal (a)
1966 December	11,2	4,3	—	15,5
1967 December	7,9	5,8	—	13,7
1968 December	13,2	12,3	—	25,5
1969 December	10,4	7,9	—	18,3
1970 December	2,7	3,7	0,2	6,6
1971 December	9,3	5,8	0,3	15,4
1972 December	17,9	14,9	0,1	32,9
1973 Maart	5,9	7,0	—	12,9
Juni	10,6	10,3	—	20,9
September	12,7	10,1	—	22,8
December	20,6	18,9	0,4	39,9
1974 Maart	19,2	12,8	—	32,0
Juni	18,7	10,9	—	29,6
September	14,2	12,6	0,1	26,9
December	14,7	16,0	0,5	31,2
1975 Maart	5,8	3,5	—	9,3
Juni	0,6	3,6	—	4,2
September	2,0	1,7	—	3,7
December	9,8	12,0	0,4	22,2

Bron: Nationale Bank van België.

(a) Hoofdzakelijk het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut

Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat

Overeenkomsten van 14 september 1948, 15 april 1952 en 1 februari 1963
(miljarden franken)

Weekgemiddelde per jaar	Bedrag	Weekgemiddelde per maand		Bedrag
1964	8,7	1975	januari	3,4
1965	9,0		februari	—
1966	9,4		maart	0,5
1967	6,9		april	2,2
1968	8,9		mei	—
1969	13,8		juni	12,4
1970	11,5		juli	6,1
1971	6,1		augustus	6,2
1972	2,5		september	5,8
1973	2,4		oktober	—
1974	7,3		november	—
1975	3,5		december	3,6

Bron : Nationale Bank van België.

Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt

Toestand einde maand

TIJDVAK	Wisselmarkt			Daggeld	Aanbestedingen van het Rentenfonds
	N. B. B. (a)	H. W. I. (koper) (b, c)	H. W. I. (makelaar) (d)	(e)	
1971	5,50	4,45	5,40	3,70	5,15
1972	5,00	4,90	5,50	2,48	4,85
1973	7,75	7,65	9,50	4,81	7,95
1974	8,75	8,65 | 10,00	10,90	9,25	11,00
1975	6,00	5,25	5,80	4,63	6,20
1975 januari	8,25	8,15 | 8,25	9,50	6,47	10,00
februari	8,25	8,00 | 8,10	8,50	5,46	9,00
maart	7,50	6,75 | 6,75	7,35	3,92	7,40
april	7,00	6,25	6,90	4,53	7,25
mei	6,50	5,75	6,45	4,77	6,75
juni	6,50	5,75	5,85	4,30	6,25
juli	6,50	5,75	5,85	4,93	6,50
augustus	6,00	5,25	5,70	5,10	6,20
september	6,00	5,25	5,60	4,33	6,20
oktober	6,00	5,25	5,60	4,50	6,20
november	6,00	5,25	5,80	3,88	6,20
december	6,00	5,25	5,80	3,94	6,20

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Disconto van de N.B.B. voor geaccepteerde in een bank gedomicilieerde wissels en voor bij de invoer geviseerde bankaccepten.
(b) Disconto voor de aankoop door het H.W.I. voor bij de invoer geviseerde bankaccepten, op ten hoogste 120 dagen.
(c) Tot 31 mei 1970 en met ingang van 23 oktober 1973 : 120 dagen looptijd en minder. In de tussenperiode : van 61 tot 120 dagen looptijd. Het betreft het rentepercentage voor de accepten die aangerekend worden op het herdisconto- en visumplafond van de cederende bank bij de Nationale Bank van België; met ingang van 8 juli 1974 verschilt het rentepercentage naargelang de accepten worden aangerekend op het subplafond A (onderste lijn) of op het subplafond B (bovenste lijn).
(d) Disconto voor de niet-geviseerde bankaccepten, op ongeveer 120 dagen, verhandeld door bemiddeling van het H.W.I.
(e) De gemiddelden zijn berekend op grond van het totaal aantal dagen van de periode.

Ontwikkeling van de rentepercentages van enkele beleggingen in Belgische franken die open staan voor het publiek vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele stijging der kleinhandelsprijzen (a)

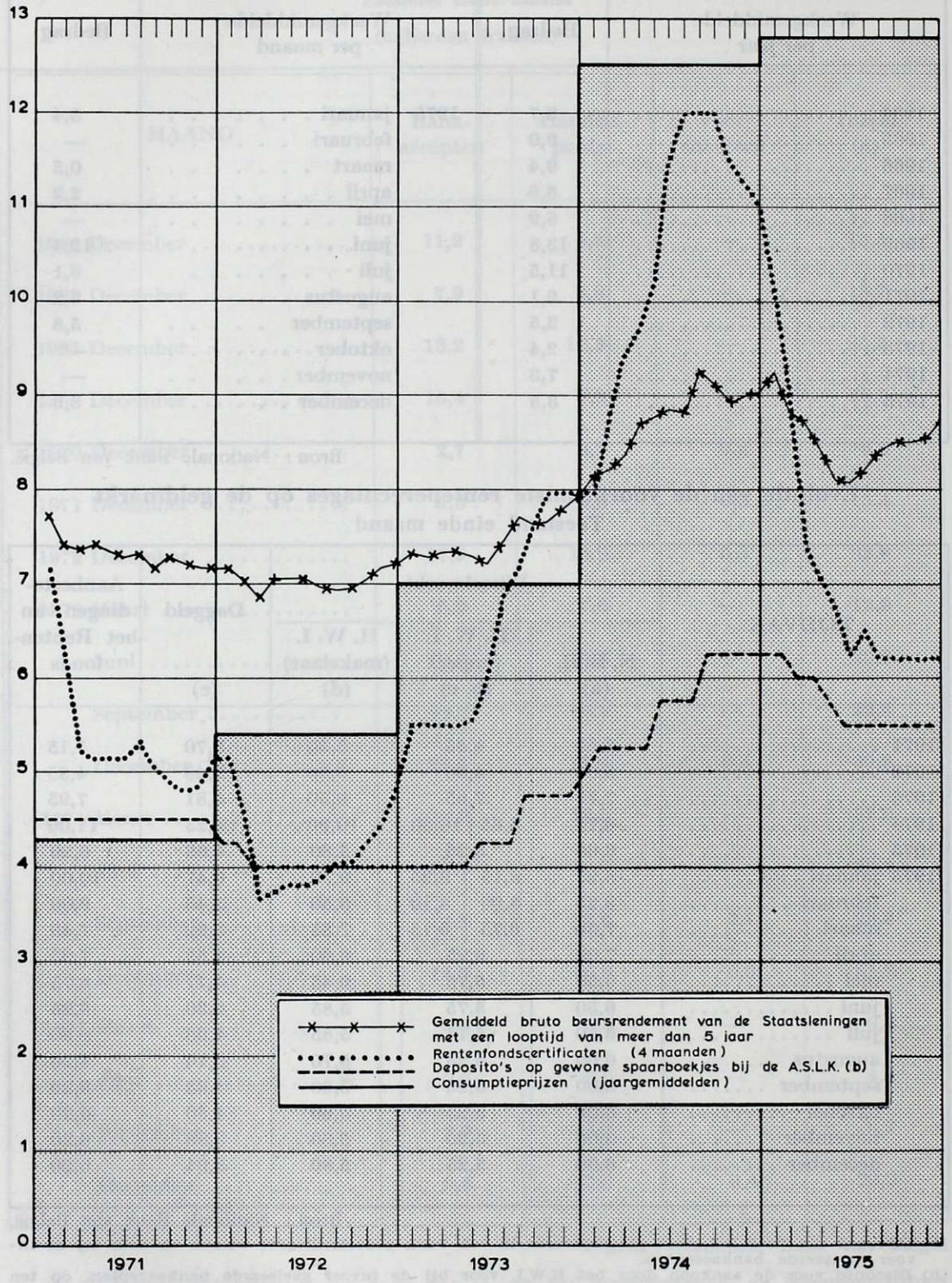

Bronnen : Beurscommissie;
Algemene Spaar- en Lijfrentekas;
Ministerie van Financiën;
Ministerie van Economische Zaken,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Percentages vóór belastingheffingen bij de bron.
(b) Toegekende percentages op de bedragen tot 500.000 F. Zij omvatten de getrouwheidspremie verleend op de bedragen die ingeschreven bleven van 16 januari tot 31 december. Doordat de inkomens uit deposito's op gewone spaarboekjes ten belope van een bepaald bedrag (thans fr. 10.000 per jaar) vrijgesteld zijn van belasting kan hun rentevoet niet worden vergeleken met die welke voorkomen in de andere curven.

AFDELING II. – KAPITAALMARKT

In 1975 ondervond de kapitaalmarkt de weerslag van de ongunstige economische ontwikkeling en van de weinig hoopgevende vooruitzichten aangaande de nationale en de internationale conjunctuur. De monetaire politiek werd weliswaar versoepeld doch wegens de nog intense prijsstijgingen werden de stimuleringsmaatregelen veeleer beperkt gehouden in vergelijking met de fiskale en de specifieke relancepolitiek die in sommige landen werd gevoerd.

O.m. de groeivertraging van de kredietvraag van de bedrijven en de particulieren heeft tot een liquiditeitsverruiming der financiële instellingen geleid en de rentepercentages op de geldmarkt hebben dan ook een klaarblijkelijke daling vertoond. In een klimaat van algemene monetaire versoepeling kwam eveneens een baisse van de rentepercentages tot uiting op de kapitaalmarkt hoewel deze ontwikkeling zich iets later aftekende dan op de buitenlandse en internationale kapitaalmarkten waar de ontspanning reeds tijdens het laatste kwartaal van 1974 tot uiting kwam.

Het beursrendement van de Staatsobligaties met een looptijd van meer dan 5 jaar uitgegeven na december 1962 daalde dan ook zeer snel tijdens het eerste halfjaar en bereikte 8,07 % begin juli, tegen 9,03 % begin januari. Deze forse neerwaartse ontwikkeling kan tevens worden verklaard door het feit dat naast de versoepeling van het monetair beleid de recessie tijdens deze periode steeds intensiever tot uiting kwam. Bovendien waren de rentepercentages op lange termijn in België relatief hoog gebleven doch in een korte tijdspanne hebben zij zich aan het internationaal peil aangepast.

Reeds tegen het einde van de zomer vertoonden de buitenlandse en de internationale kapitaalmarkten de eerste tekenen van rentestijgingen. De Staatslening van september werd dan ook uitgegeven aan 8,50 % (aan 99 %), tegen 8,25 % voor de lening van het wegenfonds in juni. De voor december geplande uitgiften van de R.T.T. en de intercommunale verenigingen werden uitgesteld ingevolge de onzekerheid betreffende het toekomstig renteverloop. Immers in het vierde kwartaal deed zich op de buitenlandse en internationale kapitaalmarkten een rentedaling voor. De lening van EBES op de markt gebracht in december aan 9,25 % (3 miljard) werd heel wat vlotter geplaatst dan de voornoemde Staatslening in september.

In 1975 was de uitgifte-activiteit op de Belgische obligatiemarkt heel wat omvangrijker dan tijdens het voorgaande jaar. Het totaal van de openbare uitgiften beliep bruto ongeveer 188 miljard, tegen 147 miljard in 1974. Het grootste deel der emissies gebeurde voor rekening van de Overheid (Staat, Wegenfonds, parastatale instellingen, steden en gemeenten) nl. 175,1 miljard, tegen 140,5 miljard in 1974. Indien rekening wordt gehouden met de aflos-

singen en terugbetalingen van de Staat (69,2 miljard) wordt het netto beroep van de Staat op de kapitaalmarkt op 92 miljard (1) geraamd.

Het beroep van de parastatale instellingen (de N.M.B.S.) op de obligatiemarkt beperkte zich tot een bedrag van 5 miljard. De steden (Antwerpen en Luik) ontleenden samen voor 8 miljard. Enkele internationale instellingen (E.G.K.S. en de Europese Investeringsbank) ontleenden samen voor 3 miljard op de Belgische kapitaalmarkt.

Tijdens het beschouwde jaar heeft de privé-sector een veel groter beroep gedaan op de markt van het langlopend krediet dan tijdens het jaar 1974. In totaal werd voor 11,9 miljard aan privé-leningen geplaatst, tegen 5,5 miljard in 1974. Van dit bedrag werd het grootste gedeelte opgenomen door holdings en elektriciteitsbedrijven.

Tijdens het eerste halfjaar kwam op de Brusselse Beurs een forse koershausse tot uiting, doch geleidelijk aan werd dit verloop minder geschraagd zodat de stijging van de beschouwde koersen heel wat minder intens is geweest dan hetgeen op sommige buitenlandse aandelenmarkten werd geregistreerd. Deze ontwikkeling kan wellicht worden toegeschreven aan het verloop der rentepercentages en aan de ongunstige conjunctuurvooruitzichten die de economische wederopleving steeds verder in de toekomst gingen plaatsen en de recessie steeds dieper afschilderden. Er moet eveneens worden rekening gehouden met de sterke inflatie en het eerder als matig bestempelde overheidsbeleid inzake afremming van de loonstijging en betreffende de stimulering van de economische bedrijvigheid en de weerslag hiervan op het verloop van de beurskoersen.

De periode gaande van juni tot oktober werd gekenmerkt door een intense koersdaling. Het economisch klimaat verslechterde voorturend en de duidelijke kostenstijgingen ondermijnden de bedrijfsresultaten en deden twijfel oprijzen betreffende de concurrentiekracht van de Belgische economie.

Tijdens de laatste twee maanden van het jaar vertoonden de algemene koersindexcijfers op de contantmarkt van de Brusselse Beurs opnieuw een stijging. Het zag er naar uit dat de koersvorming een aanvang nam met het verdisconteren van de conjunctuuropleving. Wellicht hebben de beleidsmaatregelen in de V.S. en in sommige van de omringende landen, waar de economische ontwikkeling trouwens een gunstiger beeld begon te vertonen, in dit opzicht een belangrijke invloed uitgeoefend.

Het gemiddeld algemeen indexcijfer van de Belgische waarden (1963 = 100) op de contantmarkt steeg van 89,1 in december 1974 tot 104,5 in december 1975 (tegen een daling van 5,1 % eind 1974 t.o.v. eind 1973).

---

(1) Hierbij rekening houdend met vervroegde terugbetalingen en aflossingen en met een bijkomende onderhandse lening door de Staat voor de Dienst der Scheepvaart (1,5 miljard).

Het gemiddeld indexcijfer der industriële waarden beliep 78,0 in december 1975, tegen 68,4 in december 1974 (tegen een vermindering van 7,3 % eind 1974 t.o.v. eind 1973).

Op te merken valt weliswaar de nog gunstige ontwikkeling van het transactievolume op de Beurs te Brussel. Het algemeen totaal van het verhandelde kapitaal op de contantmarkt (aandelen en industriële obligaties) en op de termijnmarkt beliep 50,0 miljard in 1975, tegen 45,9 miljard in 1974. Het algemeen totaal van het transactievolume inzake industriële obligaties en aandelen op de contantmarkt bereikte 16,8 miljard in 1975, tegen 16,3 miljard in 1974. Het verhandelde kapitaal op de termijnmarkt (33,3 miljard) steeg met 12,5 % t.o.v. 1974. Het daggemiddelde van het totaal der verhandelde kapitalen op de termijnmarkt en op de contantmarkt bereikte 203,2 miljoen, tegen 186,0 miljoen in 1974.

De kapitalisatie der representatieve titels van de Belgische ondernemingen, die genoteerd worden op de contantmarkt van de Beurs te Brussel, beliep 363,7 miljard op einde 1975; dit impliceert een stijging van 18,9 % t.o.v. einde 1974.

★

★ ★

Netto uitgiften van aandelen en obligati

(duizend

BEDRIJFSTAK	1971			
	Naamloze- en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	Totaal (b)
	Aandelen	Obligaties (b, c)		
1. *Primaire sector :*				
Landbouw en visvangst	10 117	14 611	20 446	45 174
2. *Secundaire sector :*				
Energie (olie, aardgas en andere bronnen)	504 291	4 854 389	—	5 358 680
Ertsen- en delfstoffenwinning	77 078	..	1 390	..
Metaalproduktie	24 145	– 806 127	625	– 781 357
Kleinijverheid, cement en aanverwante nijverheidstakken en glasnijverheid	26 637	– 93 378	4 985	– 61 756
Nijverheid der andere niet-metaalhoudende mineralen	11 156	– 4 051	7 036	..
Scheikundige nijverheid	316 652	2 953 178	3 507	3 273 337
Metaalverwerkende nijverheid	1 243 417	– 138 398	81 071	1 186 090
Voedingsmiddelennijverheid en tabak	545 189	– 16 035	25 180	554 334
Textielnijverheid	138 208	18 540	18 597	263 830
Leder- en kledingnijverheid	60 460	..	28 025	(e)
Houtnijverheid	59 054	24 717	26 255	110 026
Papiernijverheid, drukkerijen en uitgeverijen	93 360	103 071	21 259	217 690
Rubbernijverheid en verwerking van plastische stoffen	42 981	..	3 393	..
Andere nijverheidstakken	9 870	– 1 890	4 504	..
Bouwnijverheid en burgerlijke bouwkunde	175 715	81 705	189 173	446 593
3. *Tertiaire sector :*				
Groothandel	1 831 916	91 414	179 408	2 102 738
Terugwinning en handelstussenpersonen	23 633	..	20 276	..
Kleinhandel	892 213	– 105 047	226 226	1 013 392
Restaurants en herberging	71 324	..	51 355	..
Herstellingen	24 154	..	27 772	..
Verkeer en vervoer	264 148	137 660	60 872	462 680
Banken, financiële instellingen en verzekeringen (d)	5 736 852	11 427 013	500	17 164 365
Tussenpersonen (diensten aan de ondernemingen)	563 118	..	96 944	..
Huur	258 842	..	2 357	..
Andere diensten	51 486	..	45 312	..
4. Niet elders vermeld	..	–1 511 333		– 123 293
Algemeen totaal...	**13 056 016**	**17 030 039**	**1 146 468**	**31 232 52**

(a) De Belgische vennootschappen waarin de hoofdactiviteit zich in het buitenland bevindt worden in deze r opgenomen. — De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Gelet op het feit dat deze tabel opgesteld werd overeenkomstig de nieuwe nomenclatuur die vanaf 1971 wer gepast en de gegevens betreffende de « obligatieleningen » nog niet in deze indeling werden opgenomen, werden gevens voor alle sectoren waar vergelijking met voorgaande jaren niet mogelijk is opgenomen in de post 4 elders vermeld ».

(c) Het betreft netto uitgiften.

(d) Voor deze sector werd eveneens rekening gehouden met de doorlopende uitgiften (bij de netto uitgiften van tieleningen).

(e) Om redenen uiteengezet in (b) kunnen de gegevens in deze rubriek niet worden vergeleken met deze betre de voorgaande jaren.

v n de Belgische vennootschappen (a)
fr nken)

1972				1973			
Naamloze- en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	Totaal (b)	Naamloze- en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	Totaal (b)
Aandelen	Obligaties (b, c)			Aandelen	Obligaties (b, c)		
87 015	4 611	26 206	117 832	31 820	– 388	26 947	58 379
634 806	9 644 907	—	14 279 713	3 066 000	5 054 904	—	8 120 904
78 357	..	41 010	..	63 892	..	1 315	..
150 386	– 450 783	1 609	– 298 788	177 000	– 366 495	300	– 189 195
665 975	– 43 639	6 335	2 628 671	159 461	924 105	10 260	1 093 826
12 851	301 742	3 734	..	64 661	285 250	3 359	..
326 522	358 443	5 040	690 005	718 282	981 062	6 967	1 706 311
900 275	2 785 013	72 123	4 757 411	1 168 779	– 114 049	79 210	1 133 940
457 994	– 21 028	42 024	478 990	902 409	– 24 745	32 191	909 855
392 255	– 25 110	26 512	473 670	260 983	– 12 025	20 136	412 795
53 354	..	26 659	(e)	111 398	..	32 303	(e)
58 272	36 033	37 502	131 807	180 982	– 10 039	38 035	208 978
65 114	150 959	29 187	245 260	116 299	895 047	29 581	1 040 927
27 085	..	12 334	..	128 678	..	12 034	..
6 750	– 26 980	6 346	..	21 485	– 2 080	12 674	..
258 683	102 240	236 964	597 887	404 415	25 820	258 740	688 975
052 292	989 523	274 307	2 316 122	1 174 229	3 336	280 962	1 458 527
55 577	..	23 923	..	150 003	..	31 177	..
151 286	119 078	246 707	517 071	221 261	– 95 337	263 429	389 353
276 481	..	69 931	..	113 339	..	73 575	..
26 626	..	37 871	..	155 643	..	30 904	..
480 864	65 979	74 071	620 914	431 216	– 9 397	78 368	500 187
116 378	13 368 782	250	15 485 410	3 526 524	14 117 819	9 000	17 653 343
004 702	..	119 879	..	1 649 349	..	152 482	..
120 320	..	4 010	..	420 528	..	2 525	..
29 626	..	51 708	..	74 113	..	50 341	..
	3 061 140	..	5 345 023	..	385 327	..	3 890 574
489 846	**30 420 910**	**1 476 242**	**48 386 998**	**15 502 749**	**22 038 115**	**1 536 815**	**39 077 679**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Netto-emissies van aandelen			Verhoging van de obligatie-lening der vennoot-schappen (b) (c)	Totaal der netto-emissies
	Oprichting van vennoot-schappen	Kapitaal-verhoging	Totaal		
1956	703	3 319	4 022	3 834	7 856
1957	1 217	3 606	4 823	6 418	11 241
1958	648	3 049	3 697	9 601	13 298
1959	897	2 440	3 337	8 086	11 423
1960	1 510	5 035	6 545	5 907	12 452
1961	1 213	2 918	4 131	8 466	12 597
1962	2 193	4 521	6 715	8 067	14 782
1963	1 092	4 192	5 284	6 511	11 795
1964	1 444	8 331	9 775	4 376	14 151
1965	1 425	5 809	7 234	11 025	18 259
1966	1 343	8 382	9 725	6 997	16 722
1967	1 955	8 160	10 115	13 938	24 053
1968	2 202	15 469	17 671	19 259	36 930
1969	2 853	14 058	16 911	13 289	30 200
1970	2 814	12 923	15 737	26 129	41 866
1971	2 782	11 421	14 203	30 166	44 369
1972	4 166	13 800	17 966	30 421	48 387
1973 (d)	4 525	12 514	17 039	22 038	39 077

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Met inbegrip van de Belgische ondernemingen waarvan de hoofdactiviteit gelegen is in het buitenland. De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Exclusief de N.M.K.N. en de Sabena vanaf 1972.
Inclusief de private emissies, d.w.z. die welke niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een aanbod op de markt.

(c) Het betreft netto uitgiften.

(d) Voorlopige gegevens.

Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1968	65 350		
		1975	
1969	84 795		
		Januari	42 000
1970	91 200	Februari	8 000
		Maart	—
1971	147 000	April	50 000
		Mei	5 000
1972	141 240	Juni	29 000
		Juli	—
1973	151 200	Augustus	—
		September	41 100
1974	139 500	Oktober	—
		November	—
1975	175 000	December	—

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen van de Staat, de provinciën en de gemeenten, van de instellingen van algemeen nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (met uitzondering van de doorlopende uitgiften en leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

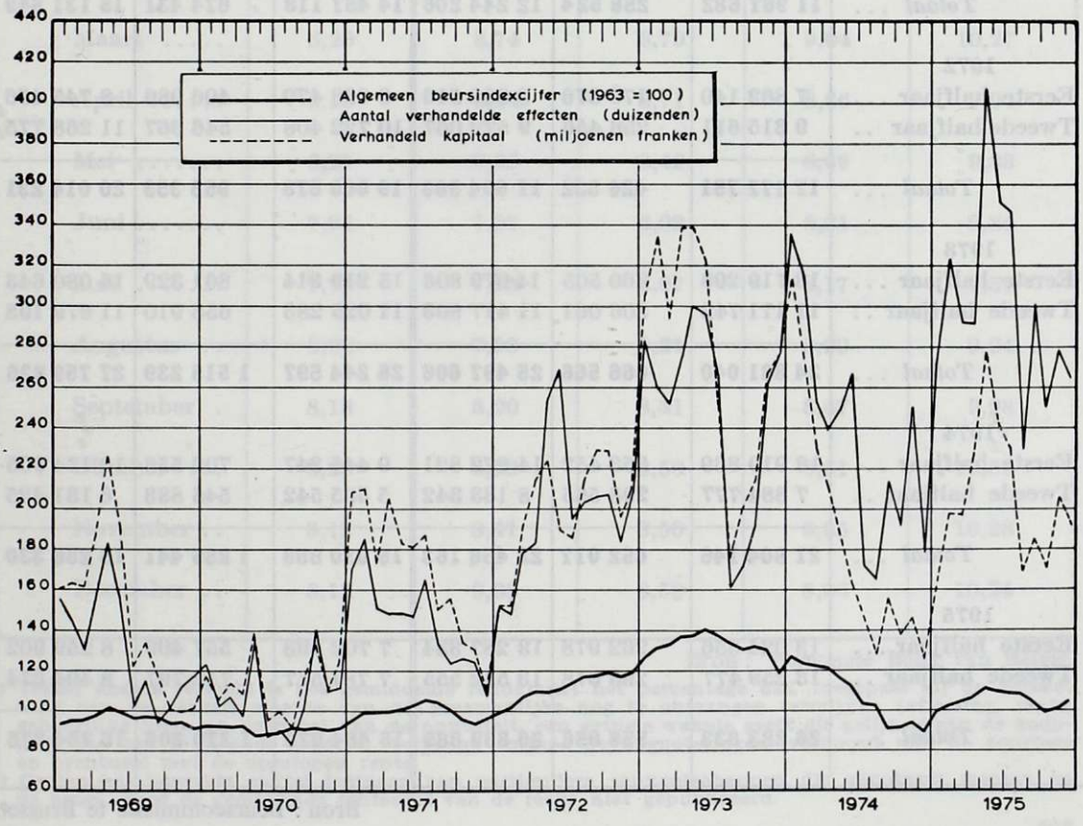

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Beurs van Brussel

Omzet van de kontantmarkt

TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1968						
Eerste halfjaar ...	6 210 900	128 201	6 339 101	6 736 430	158 789	6 895 219
Tweede halfjaar ..	5 862 365	150 587	6 012 952	7 516 160	226 976	7 743 136
Totaal ...	**12 073 265**	**278 788**	**12 352 053**	**14 252 590**	**385 765**	**14 638 355**
1969						
Eerste halfjaar ...	7 301 092	156 819	7 457 911	9 611 781	236 591	9 848 372
Tweede halfjaar ..	4 877 710	128 199	5 005 909	6 511 627	272 022	6 783 649
Totaal ...	**12 178 802**	**285 018**	**12 463 820**	**16 123 408**	**508 613**	**16 632 021**
1970						
Eerste halfjaar ...	4 648 663	79 765	4 728 428	5 668 490	162 008	5 830 498
Tweede halfjaar ..	4 535 778	118 777	4 654 555	5 310 485	283 148	5 593 633
Totaal ...	**9 184 441**	**198 542**	**9 382 983**	**10 978 975**	**445 156**	**11 424 131**
1971						
Eerste halfjaar ..	6 634 604	159 236	6 793 840	8 200 511	452 872	8 653 383
Tweede halfjaar ..	5 353 078	97 288	5 450 366	6 256 607	221 559	6 478 166
Totaal ...	**11 987 682**	**256 524**	**12 244 206**	**14 457 118**	**674 431**	**15 131 549**
1972						
Eerste halfjaar ...	7 862 140	170 376	8 032 516	8 338 470	406 986	8 745 456
Tweede halfjaar ..	9 315 611	256 456	9 572 067	10 722 408	546 367	11 268 775
Totaal ...	**17 177 751**	**426 832**	**17 604 583**	**19 060 878**	**953 353**	**20 014 231**
1973						
Eerste halfjaar ...	13 719 298	360 505	14 079 803	15 219 314	861 329	16 080 643
Tweede halfjaar ..	11 111 742	306 061	11 417 803	11 025 283	653 910	11 679 193
Totaal ...	**24 831 040**	**666 566**	**25 497 606**	**26 244 597**	**1 515 239**	**27 759 836**
1974						
Eerste halfjaar ...	13 919 369	353 452	14 272 821	9 445 347	709 558	10 154 905
Tweede halfjaar ..	7 884 777	298 565	8 183 342	5 585 542	545 883	6 131 425
Totaal ...	**21 804 146**	**652 017**	**22 456 163**	**15 030 889**	**1 255 441**	**16 286 330**
1975						
Eerste halfjaar ...	13 024 356	262 978	13 287 334	7 702 493	557 409	8 259 902
Tweede halfjaar ..	13 259 477	293 078	13 552 555	7 781 577	712 797	8 494 374
Totaal ...	**26 283 833**	**556 056**	**26 839 889**	**15 484 070**	**1 270 206**	**16 754 276**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel (a)

Leningen uitgegeven na 1 december 1965

BEGIN DER PERIODE	Vervaldag binnen 2 tot 5 jaar		Vervaldag over meer dan 5 jaar		
	Staat	Parastatale instellingen en steden	Staat	Parastatale instellingen en steden	Particuliere vennootschappen
1967	—	—	6,76	6,81	(b)
1968	—	—	6,58	6,68	7,62
1969	6,61	6,62	6,65	6,71	7,69
1970	7,37	7,96	7,80	8,20	9,26
1971	6,92	7,37	7,79	7,97	9,32
1972	6,87	6,83	7,17	7,11	7,69
1973	6,76	6,81	7,21	7,11	7,74
1974	7,72	7,61	7,92	7,95	8,56
1975 Januari	8,76	9,18	9,03	9,41	10,90
Februari ...	8,74	9,20	9,24	9,51	10,78
Maart	8,23	8,74	8,79	9,04	10,27
April	8,16	8,64	8,71	8,86	9,94
Mei	8,21	8,35	8,42	8,69	9,83
Juni	7,94	7,91	8,09	8,31	9,84
Juli	7,75	7,73	8,07	8,17	9,57
Augustus ..	8,00	7,90	8,21	8,29	9,94
September .	8,18	8,20	8,41	8,47	9,98
Oktober ...	8,28	8,39	8,50	8,61	10,38
November ..	8,12	8,41	8,50	8,65	10,28
December ..	8,12	8,33	8,53	8,66	10,24

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Tenzij anders vermeld is het gemiddelde rendement het percentage dat, toegepast bij de berekening van de actuele waarde van de gezamenlijke nog te ontvangen termijnen (aflossing, rente, gebeurlijke loten en premies) van de annuïteit, een actuele waarde geeft die gelijk is aan de koopprijs van het uitstaande kapitaal, berekend volgens de dagnoteringen, verhoogd met de courtage en eventueel met de opgelopen rente.

(b) Gezien het beperkte aantal leningen van particuliere vennootschappen die genoteerd worden op de beurs, werd de gemiddelde rentevoet van de reeks niet gepubliceerd.

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
6 februari 1974 ..... (Belg. Staat)	14	8,25	8,34	17 900
6 februari 1974 ..... (Belg. Staat)	7 of 14	8,00 (a) 8,25	8,26	19 100
13 maart 1974 ..... (Interc. Aut. E-9/E-40)	12	8,25	8,42	5 000
13 maart 1974 ..... (Interc. Aut. E-3)	12	8,25	8,42	3 500
20 mei 1974 ..... (Belg. Staat)	8	9,00	9,05	36 000
9 september 1974 ..... (Belg. Staat)	7 j. 6 m.	10,00	10,02	33 000
14 oktober 1974 ..... (N.M.K.N.)	6 j. 6 m.	10,00	10,19	7 000
12 november 1974 ..... (N.M.H.)	6	10,00	10,24	6 000
9 december 1974 ..... (R.T.T.)	7	10,00	10,10	12 000
15 januari 1975 ..... (Belg. Staat)	6 of 10	10,00 (a) 9,75	9,93	42 000
17 februari 1975 ..... (Stad Antwerpen)	6	10,00	10,00	5 000
17 februari 1975 ..... (Stad Antwerpen)	6	10,00	10,00	3 000
14 april 1975 ..... (Belg. Staat)	8	9,00	9,09	50 000
15 mei 1975 ..... (N.M.B.S.)	9	8,75	8,75	5 000
23 juni 1975 ..... (Wegenfonds)	8	8,25	8,25	29 000
15 september 1975 ..... (Belg. Staat)	7 j. 9 m. of 14	8,50	8,77	41 100

Bron : Rentenfonds.

(a) De eerste rentevoet wordt toegepast tot op de tussenliggende vervaldag, de tweede rentevoet vanaf deze vervaldag.

Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds

Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Financiering (miljoenen franken) :									
— Opgenomen daggeld	—	1 256	631	—	2 892	6 539	8 040	—	284
— Uitstaande certificaten van het Rentenfonds	6 348	8 892	8 377	8 737	9 480	10 892	12 745	18 086	20 084
— Voorschotten van de N.B.B. ...	—	—	—	—	—	2 507	20	—	2 937
Totaal ...	**6 424**	**8 972**	**9 008**	**8 737**	**12 372**	**19 938**	**20 805**	**18 086**	**23 305**
Effectenportefeuille (miljoenen franken):									
— Genoteerde effecten (a)	5 943	7 959	7 833	6 932	9 079	15 248	15 744	12 154	17 935
— Schatkistcertificaten : reeks B.....	3 560	5 124	4 654	4 214	6 719	8 294	9 094	9 094	6 000

Bron : Rentenfonds.

(a) Nominale waarde.

Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen

(miljarden franken)

JAARTAL	Bedrag der inschrijvingen
1968	61,0
1969	71,0
1970	59,0
1971	67,2
1972	88,3
1973	121,7
1974	124,7
1975	116,0

Bron : Nationale Bank van België.

Verloop van de financiële activa (a)

(veranderingen in miljarden franken)

	Activa in Belgische franken			Activa in buitenlandse valuta's			Andere activa (e)	Eindtotaal
	Korte termijn (b)	Middellange en lange termijn (c)	Totaal	Deposito's	Effecten (d)	Totaal		
1970	+ 67,6	+ 67,8	+ 135,4	+ 1,6	+ 14,4	+ 16,0	+ 21,4	+ 172,8
1971	+ 105,3	+ 80,2	+ 185,5	— 3,3	+ 21,6	+ 18,3	+ 8,4	+ 212,2
1972	+ 165,6	+ 66,6	+ 232,2	— 3,0	+ 33,3	+ 30,3	+ 25,1	+ 287,6
1973	+ 169,2	+ 87,8 (f)	+ 257,0 (f)	+ 4,9	+ 25,7	+ 30,6	+ 0,2 (f)	+ 287,8 (f)
1974	+ 170,3	+ 100,1 (f)	+ 270,4 (f)	+ 13,1	+ 13,3	+ 26,4	+ 11,8 (f)	+ 308,6 (f)
1974 : Eerste 10 maanden	+ 115,2	+ 86,0 (f)	+ 201,2 (f)	+ 12,1	+ 7,1	+ 19,2	+ 34,0 (f)	+ 254,4 (f)
1975 : Eerste 10 maanden (f)	+ 121,7	+ 106,3	+ 228,0	+ 6,5	+ 22,5	+ 29,0	+ 25,5	+ 282,5

Bron : Nationale Bank van België.

(a) In het bezit van de particulieren en de bedrijven (exclusief de financiële instellingen), inclusief de overheidsbedrijven en sommige financiële instellingen die in 1975 onmogelijk konden worden uitgeschakeld : instellingen voor verzekering op het leven en tegen arbeidsongevallen, pensioenfondsen.
(b) Activa met ten hoogste een jaar looptijd.
(c) Activa met meer dan een jaar looptijd.
(d) Netto-aankopen door ingezetenen van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie; de aankopen door Luxemburgse ingezetenen zijn weinig belangrijk.
(e) Activa waarvoor de indeling in Belgische franken of in buitenlandse valuta's niet bekend is of geen zin heeft. Vooral netto commerciële vorderingen op het buitenland in handen van de bedrijven en de directe investeringen in het buitenland.
(f) Voorlopige gegevens.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitstaande einde 1974	Opgenomen in 1975	Terugbetalingen in 1975	Uitstaande einde 1975
A. — *Openbare besturen*				
Staat :				
– Belgische schuld	58 361,4	12 760,4	4 739,3	66 382,5
– Voorfinanciering van de premiën voor huisvesting	5 652,2	1 212,7	567,0	6 297,9
– Financiering van de pensioenen der vrij verzekerden	929,1	—	58,7	870,4
Provinciën, steden, gemeenten en intercommunalen	10 162,6	2 255,2	260,1	12 157,7
Andere (a)	14 923,0	212,5	697,2	14 438,3
B. — *Openbare exploitatiebedrijven*				
Wegenfonds	3 057,5	2 086,4	24,8	5 119,1
Regie der Gebouwen	1 140,0	65,0	685,0	520,0
Dienst der Scheepvaart	6 083,3	1 500,0	178,3	7 405,0
Regie van Telegraaf en Telefoon	10 153,0	2 159,1	244,1	12 068,0
Belgische Radio en Televisie	3 232,4	450,0	256,2	3 426,2
Nationale Maatschappij van de Belgische Spoorwegen	4 407,2	230,8	337,4	4 300,6
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen	280,3	375,0	3,3	652,0
Andere (voornamelijk vennootschappen voor waterbedeling)	2 521,2	—	175,9	2 345,3
C. — *Huisvesting*				
Sociale huisvesting	66 143,3	11 471,1	4 474,6	73 139,8
Andere huisvesting	82 935,5	15 285,6	5 583,0	92 638,1
D. — *Bedrijven*				
Industrie, handel, ambacht :				
– Rechtstreeks krediet – Creditexport	30 386,0	10 171,5	4 726,2	35 831,3
Openbare kredietinstellingen :				
– Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid – Nationale Kas voor Beroepskrediet	16 445,7	2 100,0	2 403,7	16 142,0
– Nationale Investeringsmaatschappij (b)	600,0	—	—	600,0
Landbouw	10 167,6	1 381,0	1 172,2	10 376,4
Zee- en binnenvaartuitrusting	2 047,2	378,1	265,8	2 159,5
E. — *Onderwijs en onderzoek*				
Nationaal Fonds voor de financiering van het wetenschappelijk onderzoek	605,0	17,6	—	622,6
Universiteiten	14 206,3	5 656,6	1 480,3	18 382,6
Studiefonds van de Bond der Grote Gezinnen van België	106,2	12,0	13,4	104,8
F. — *Verschillende*				
Particulieren : rechtstreeks discontokrediet, borgtochten, persoonlijke leningen, leningen op afbetaling, enz.	2 136,5	2 184,3	1 248,3	3 072,5
Instellingen :				
– Nationaal Werk voor Oorlogsinvaliden	1 051,9	146,2	114,3	1 083,8
– Openbare Kas voor Leningen van de Stad Brussel	68,5	23,0	5,8	85,7
– Andere	96,5	—	7,6	88,9
Totaal ...	**347 899,4**	**72 134,1**	**29 722,5**	**390 311,0**
Kredieten op korte termijn (c)	18 000,3	—	—	43 071,6
Algemeen totaal ...	**365 899,7**	**72 134,1**	**29 722,5**	**433 382,6**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Dotatiefonds voor de financiering van de oorlogspensioenen, Zelfstandige Kas voor Oorlogschade 1921-1923, Belgisch-Zaïrees Fonds voor Delging en Beheer, Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeit, Fonds voor Beroepsziekten, Europese Gemeenschap, Europese Investeringsbank, Eurofima.
(b) Het betreft de deelneming in het kapitaal van de Nationale Investeringsmaatschappij.
(c) Schatkistcertificaten en certificaten van het rentenfonds, bankaccepten en daggeldleningen.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1967			
Eerste halfjaar	2 159 402		
Tweede halfjaar	4 909 271		
Totaal ...	**7 068 673**	3 745 805 (c)	131 136 548 (c)
1968			
Eerste halfjaar	2 644 088		
Tweede halfjaar	4 559 336		
Totaal ...	**7 203 424**	3 957 227 (c)	142 297 199 (c)
1969			
Eerste halfjaar	1 143 843		
Tweede halfjaar	2 367 698		
Totaal ...	**3 511 541**	4 595 831 (c)	150 404 571 (c)
1970			
Eerste halfjaar	747 476		
Tweede halfjaar	2 206 715		
Totaal ...	**2 954 191**	5 308 486 (c)	158 667 248 (c)
1971			
Eerste halfjaar	5 211 480		
Tweede halfjaar	8 589 788		
Totaal ...	**13 801 268**	5 663 897 (c)	178 132 413 (c)
1972			
Eerste halfjaar	7 654 054		
Tweede halfjaar	11 212 804		
Totaal...	**18 866 858**	5 915 431 (c)	202 914 702 (c)
1973			
Eerste halfjaar	7 056 704		
Tweede halfjaar	8 395 187		
Totaal ...	**15 451 891**	7 077 174 (c)	225 443 767 (c)
1974			
Eerste halfjaar	3 028 037		
Tweede halfjaar	10 029 630		
Totaal ...	**13 057 667**	10 037 066 (c)	248 538 500 (c)
1975			
Eerste halfjaar	11 568 820		
Tweede halfjaar	15 897 685		
Totaal ...	**27 466 505**	11 506 553 (c)	287 511 558 (c)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Voorheffing afgehouden.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas

(miljarden franken)

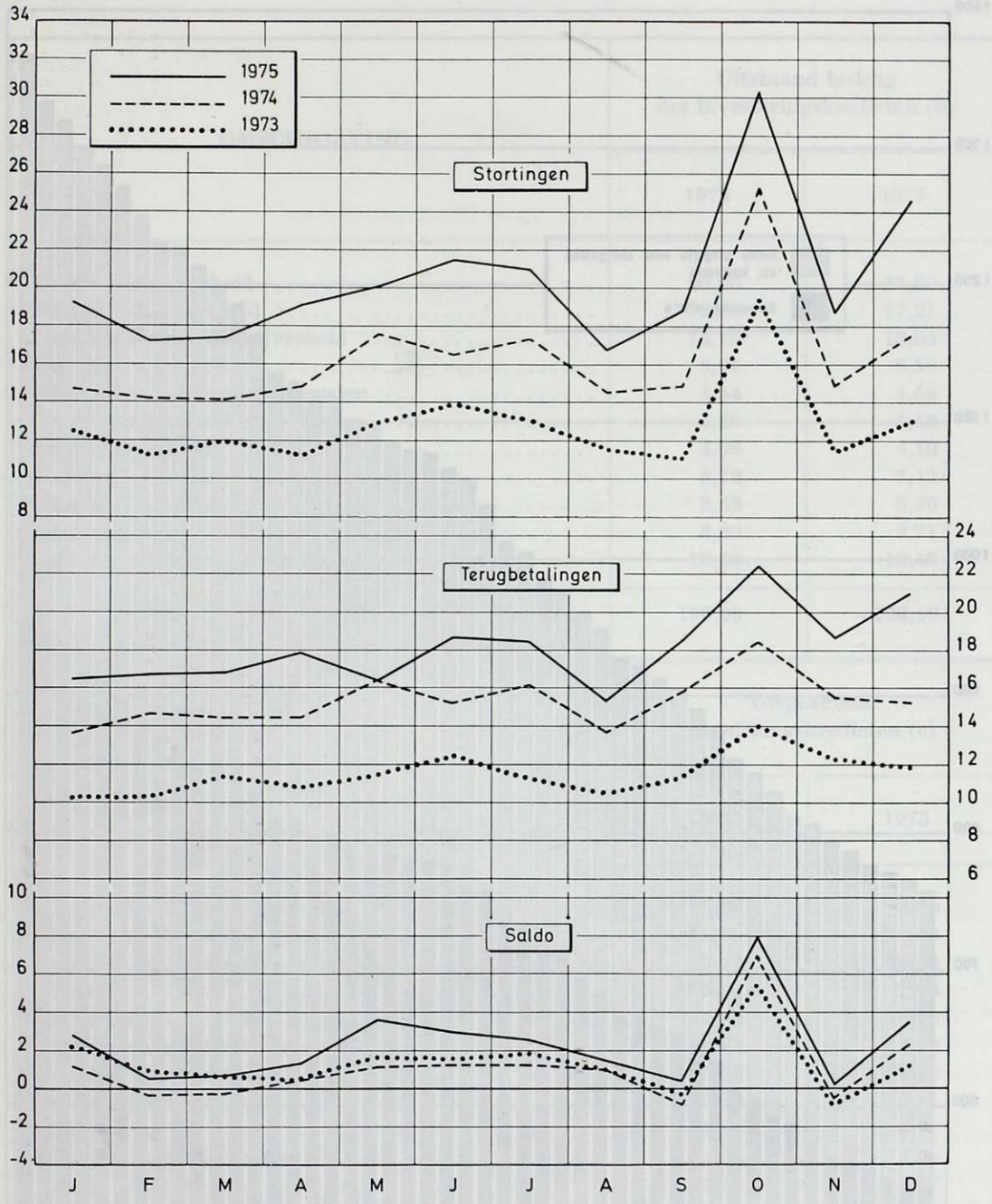

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons (a)

(miljarden franken)

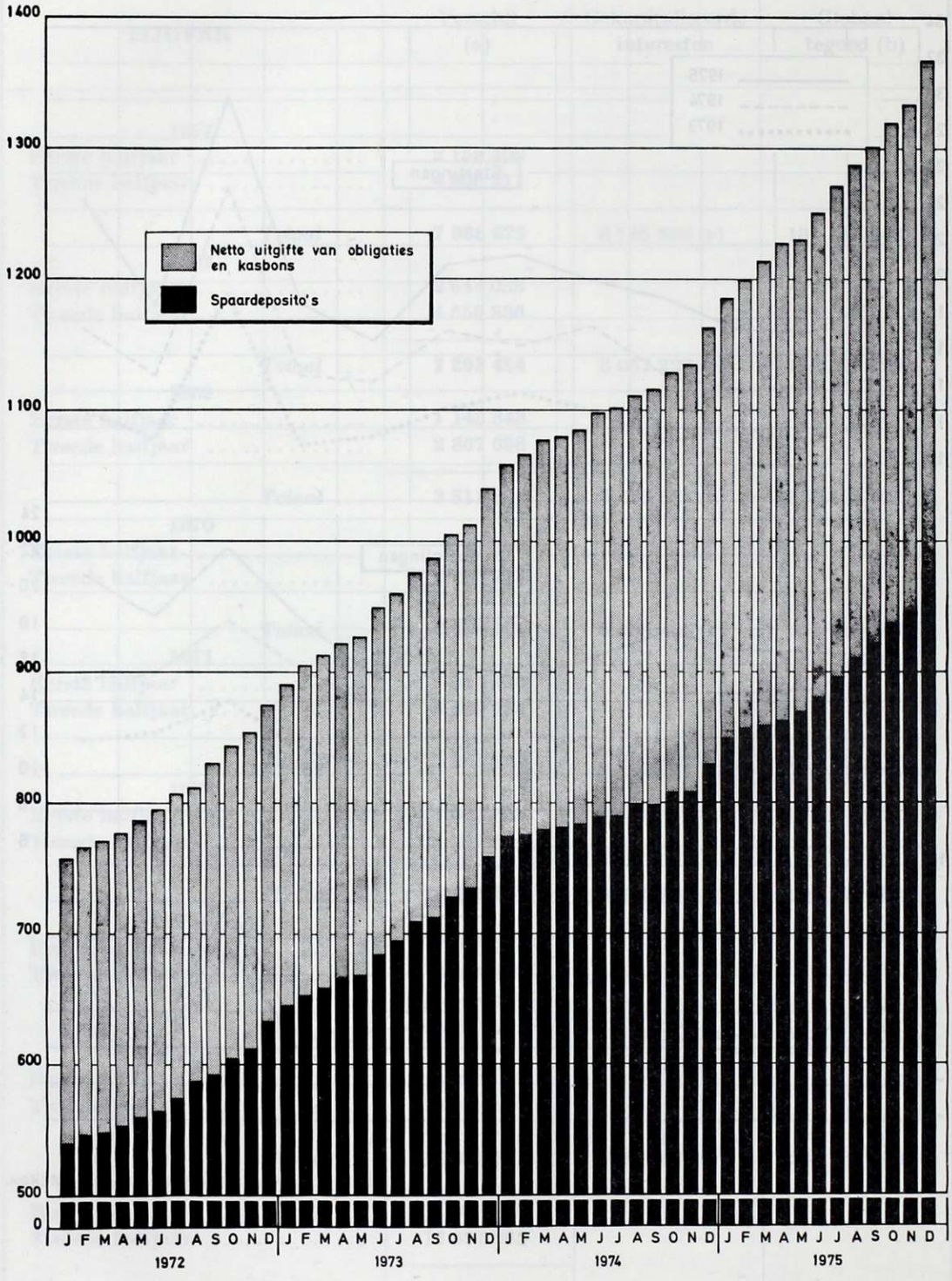

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) — *Spaardeposito's* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de Banken.
— *Netto-uitgiften van obligaties en kasbons* bij de A.S.L.K., de private spaarkassen, het Gemeentekrediet en bij de banken.

Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid

Verdeling over de economische sectoren (a)

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Uitstaand bedrag der investeringskredieten (b)	
	1974	1975
Chemische nijverheid	20,06	17,50
Basismetaalnijverheid	15,79	17,21
Metaalverwerkende nijverheid	14,15	13,35
Energie	8,91	8,53
Niet-metaalhoudende mineralen	4,54	4,86
Voedingsnijverheid	5,46	5,63
Textielnijverheid	4,06	4,10
Vervoer	5,72	7,12
Handel	5,52	5,50
Diensten	3,33	3,71
Andere sectoren	12,46	12,49
Totaal...	**100,00**	**100,00**
	Toegekende investeringskredieten (c)	
	1974	1975
Metaalverwerkende nijverheid	16,66	13,30
Chemische nijverheid	19,20	12,43
Vervoer, opslagplaatsen, magazijnen	9,44	20,80
Diensten	2,51	2,74
Basismetaalnijverheid	4,89	16,79
Niet-metaalhoudende mineralen	8,63	2,73
Voedingsnijverheid	6,58	7,39
Textielnijverheid	6,52	6,81
Handel	7,87	5,78
Hout- en kurknijverheid	2,04	2,06
Andere sectoren	15,66	9,17
Totaal...	**100,00**	**100,00**

Bron : Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

(a) De economische sectoren die het meest hulp hebben genoten van de N.M.K.N.
(b) Toestand op het einde van de periode.
(c) Kredieten toegekend tijdens het jaar.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het totaal bedrag)		
JAARTAL	Bedrag	BEDRIJFSTAK (a)	1974	1975
		Groot- en kleinhandel	19,34	19,26
1961	2 414	Voedingsmiddelennijverheid	15,06	13,90
1962	2 811	Textielnijverheid	0,88	0,39
1963	3 391	Confectienijverheid	2,09	1,13
1964	2 738	Houtnijverheid	3,67	3,06
1965	3 075	Bouwnijverheid	14,34	13,03
1966	3 546	Metaalverwerkende nijverheid	4,43	5,28
1967	4 043	Ledernijverheid	0,25	0,25
1968	5 081	Verschillende nijverheden	3,37	3,29
1969	5 592	Transport	10,29	9,34
1970	4 901	Vrije beroepen	9,31	11,90
1971	5 048	Landbouw, kweek en visvangst	2,08	2,16
1972	6 545	Diensten	3,71	3,72
1973	8 494	Toerisme	7,12	7,01
1974	6 107	Andere bedrijfstakken	4,06	6,28
1975	8 750	*Totaal* ...	**100,00**	**100,00**

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

(a) Sinds 1965 werden een aantal nieuwe bedrijfstakken in de statistiek ingelast.

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

De gegevens omtrent de bedrijvigheid van de verzekeringssector in 1975 waren nog niet ter beschikking op het tijdstip waarop deze tekst werd opgesteld ; derhalve zal deze grotendeels betrekking hebben op de activiteit van de verzekeringsondernemingen tijdens het jaar 1974.

De bij de Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen (B.V.V.O.) aangesloten maatschappijen vertegenwoordigen het merendeel van de vennootschappen die in België bedrijvig zijn. Hun gezamenlijk incasso in 1974 bedroeg 72,5 miljard frank, tegen 63 miljard frank één jaar voordien, d.i. een toeneming met 15,5 %. Daarbij dient er evenwel te worden op gewezen dat van december 1973 tot december 1974 het inflatietempo 15,7 % beliep.

Dit globale incasso is gespreid over verschillende verzekeringstakken. Het aandeel van de motorvoertuigenverzekering en de bijkomende waarborgen bereikt 35,7 % van het totaal bedrag der premiekwitanties, hetgeen een lichte verhoging t.o.v. het voorgaande jaar betekent (34,6 %). Het aandeel van de levensverzekeringen beloopt 26,7 %, d.i. een geringe daling t.o.v. het voorgaande jaar (27,9 %). De gezamenlijke andere takken (waaronder de brandverzekeringen en de werkongevallen) vertegenwoordigen de overige 37,6 %.

In de tak van de motorrijtuigenverzekering nam het totaal bedrag der uitgegeven premiekwitanties in 1974 met 21,3 % toe, tegen 17,3 % een jaar voordien. Deze toeneming moet voornamelijk worden toegeschreven aan de door de maatschappijen aangebrachte aanpassing van de premiën die betaald werden door houders van contracten welke nog liepen tegen de voorwaarden van vóór het tarief van 1971. De aanpassingstermijn verstreek einde 1974 (ministerieel besluit van 14 april 1971). In 1974 werden aldus 30 % van de gebruikers op het nieuwe tariefstelsel overgeschakeld. Daarnaast dient tevens te worden gewezen op de indexering van de premiën voor de verplichte motorvoertuigenverzekering en de geringe ontwikkeling van het motorvoertuigenpark.

Bij het vervoer van zaken voor eigen rekening namen de geïnde premiën met 17,6 % toe (11,5 % in 1973). De verhouding tussen de uitgegeven premiekwitanties en het bedrag van de betalingen voor sinisters beloopt 2,04, d.i. nagenoeg hetzelfde peil als in 1973 (1,97).

Bij de autovoertuigen stegen de geïnde premiën met 22,8 % (18,5 % in 1973). Hier bereikt de verhouding t.o.v. het bedrag van de betalingen voor sinisters 2,25, d.i. een toeneming t.o.v. het jaar 1973 (1,99). Het aantal ongevallen verminderde, dank zij de verscherping van diverse maatregelen betreffende de veiligheid op de weg.

De technische reserves van de automobielverzekeringsmaatschappijen liepen met ongeveer 15 % op en bereikten 40 miljard frank. Zoals tijdens het voorgaande jaar werden die reserves belegd, naar orde van belangrijkheid, in Staatsfondsen, obligaties van Belgische vennootschappen, onroerende goederen en hypotheken.

In de tak van de levensverzekeringen steeg het incasso in 1974 met 11,1 % t.o.v. 1973, toen het met 10,6 % toenam. De aangroei van de door de nationale maatschappijen geïnde premies beloopt 10,6 %, tegen 8,3 % voor de buitenlandse maatschappijen. De wiskundige reserves namen in globo toe met 9,4 % ; het percentage is 10,2 voor de Belgische vennootschappen en 6,4 voor de buitenlandse.

Wat de individuele levensverzekering betreft, was er in 1974 een aangroei van het verzekerd kapitaal met 18 % t.o.v. 1973, tegen 29 % in dat jaar. Het aantal nieuwe contracten nam minder toe dan in 1973 (332 000 tegen 352 000). Ten aanzien van deze vaststellingen, dient tevens te worden gewezen op de toeneming van het gemiddeld bedrag van de verzekerde kapitalen (335 000 F in 1974, tegen 285 000 F in 1973), evenals op de toeneming van het totaal aantal contracten met 81 000. Bovendien werden in het kader van het algemeen beleid tot kredietbeperking minder levensverzekeringen afgesloten als waarborg voor een kredietverrichting, hetgeen de vermindering van het aantal nieuwe contracten gedeeltelijk verklaart. Het verzekerd kapitaal steeg in totaal met 16 %.

De groepsverzekeringen — dit zijn levensverzekeringen die de ondernemingen afsluiten ten voordele van hun personeel — zijn ten opzichte van 1973 met 18 % gestegen. Deze aangroei kan gedeeltelijk worden verklaard door de loonindexering. De verzekerde kapitalen stegen in totaal met 16 %.

De volksverzekeringsbranche — d.w.z. contracten die kapitalen van hoogstens 40 000 F waarborgen en waarvoor de premies periodiek betaald worden — vertoont na een periode van voortdurende achteruitgang uiteindelijk een stabilisatie. Het bedrag van de verzekerde kapitalen steeg in 1974 met 50 % ten opzichte van 1973 ; het gemiddeld verzekerde kapitaal per nieuw contract liep van 21 000 F in 1973 op naar 31 000 F in 1974. Ook al blijft het aantal lopende contracten dalen (in 1974 – 50 000), toch steeg hier het gemiddeld verzekerd kapitaal van 7 600 F in 1973 tot 8 400 F in 1974.

Voor de verzekeringen tegen arbeidsongevallen is het incasso in 1974 minder gestegen dan in 1973 (13 %, tegen 19 %). Er dient op gewezen dat tijdens de voorgaande twee jaren tot een premieverhoging werd overgegaan,

hetgeen in 1974 niet het geval was. De stijging van het incasso is derhalve vooral toe te schrijven aan de indexering van het basisbedrag waarop de premies en vergoedingen worden berekend. Maar de ontwikkeling van de volledige en gedeeltelijke werkloosheid had reeds een invloed in de omgekeerde richting op het incasso van de verzekeringen tegen arbeidsongevallen.

Voor de verzekeringen was het jaar 1975 vooral gekenmerkt door de stemming in het Parlement van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen. Deze kaderwet waarvan een belangrijk uitvoeringsbesluit op 12 maart 1976 werd getroffen (« Belgisch Staatsblad » van 23 maart 1976). Nog andere uitvoeringsbesluiten worden verwacht. De wet heeft tot doel « de rechten te beschermen van de verzekerden en van de derden betrokken bij de uitvoering van verzekeringscontracten en ten dien einde de hoofdvoorwaarden en -regels vast te stellen waaraan de bedrijvigheid van de verzekeringsondernemingen onderworpen is, de controle op die bedrijvigheid te organiseren en bijzondere regels te bepalen voor de vereffening van de verzekeringsverrichtingen ». De voornaamste kenmerken hiervan zijn :

— tot nu toe waren enkel de takken levensverzekering, autoverzekering en verzekering tegen arbeidsongevallen (1) van de verzekeringsondernemingen aan overheidscontrole onderworpen. Thans wordt deze controle veralgemeend en zijn ook alle ondernemingen van alle verzekeringstakken, de parastatale instellingen die zich toeleggen op levensverzekeringen, de particuliere voorzorgsinstellingen of gelijkaardige organismen hieraan onderworpen ;

— de voornaamste controlemiddelen zijn : de Controledienst voor de Verzekeringen en de Commissie voor Verzekeringen. De Controledienst is een nieuwe parastatale instelling, die werd opgericht in de plaats van de Dienst voor Inspectie der Verzekeringen van het Ministerie van Economische Zaken. Zijn taak is veel ruimer, zoals trouwens uit het voorafgaande blijkt. De Controledienst heeft tot taak te waken over de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten. Hij zal derhalve de gewone bedrijvigheid van de ondernemingen reglementeren. Elke reglementering zal evenwel onderworpen worden aan het advies van de Commissie voor Verzekeringen waarin alle belanghebbenden, met inbegrip van de consument, vertegenwoordigd zijn, alsmede aan de uiteindelijke goedkeuring van de Minister ;

— de wet is uniform van toepassing op Belgische en buitenlandse ondernemingen. Bovendien stemt zij meer overeen met de richtlijnen van de E.E.G. betreffende de algemene regularisatie van de bedrijvigheid van verzekeringsondernemingen in Europa en wordt de vestiging in het buitenland erdoor vergemakkelijkt ;

— opdat een verzekeringsonderneming zou kunnen bestaan, moet ze voldoen aan de voorwaarden bepaald in de wet (waarborgfonds, juridische vorm, financieel gezond zijn, enz.) en in de uitvoeringsbesluiten ;

(1) ongeveer twee derde van de bedrijvigheid.

— bij de uitoefening van het verzekeringsbedrijf dienen de ondernemingen een afzonderlijk beheer en een afzonderlijke boekhouding per verzekeringstak of groep van verzekeringstakken te voeren ; transfers worden dus onmogelijk. Zij moeten een solvabiliteitsmarge samenstellen die overeenstemt met het vermogen van de onderneming, dat niet dient ter dekking van enige voorzienbare verplichting. Hoe de technische reserves van de verzekeringsondernemingen zullen belegd worden, zal bepaald worden bij koninklijk besluit. De tarieven en algemene voorwaarden zijn aan de controle van de administratie onderworpen. Ten slotte bepaalt de wet duidelijke voorwaarden voor de vereffening en overneming van maatschappijen na faillissement.

Het betreft derhalve een vrij belangrijke herstructurering van de sector verzekeringen en van de rol van de Staat in deze sector. De gevolgen van de ontwikkeling van deze nieuwe reglementering zullen slechts na de huidige overgangsperiode in de reële ontwikkeling van de sector merkbaar worden.

★
★ ★

Levensverzekeringen (a)
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1971	1972	1973	1974	1971	1972	1973	1974
Belgische vennootschappen	12 019	13 453	14 948	16 726	87 134	94 808	103 982	114 611
Buitenlandse vennootschappen	3 256	3 480	3 785	4 099	23 197	24 907	26 292	27 969

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen
Waarden tot dekking van de wiskundige reserves (a)
(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1971	1972	1973	1974
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen ..... Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	23 348,3	24 489,6	26 530,2	28 740,7
Obligaties van Belgische vennootschappen	14 471,7	15 626,7	17 921,8	18 922,9
Aandelen van Belgische vennootschappen	4 865,3	6 130,7	6 487,1	6 880,7
Leningen van vreemde staten	23,2		110,0	133,2
Leningen van internationale instellingen	991,7	1 052,1	949,6	606,3
Leningen van buitenlandse vennootschappen	1 355,8	1 481,6	1 712,0	2 052,7
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	1 086,8	1 119,3	1 110,4	1 214,8
Polisbeleningen	2 976,0	3 085,1	3 310,1	3 889,9
Onroerende goederen	12 080,3	13 408,9	15 903,5	16 292,7
Hypothecaire leningen	24 979,1	26 414,8	30 171,0	34 361,6
Speciën en diversen	576,2	677,9	933,3	1 431,7
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	80,4	79,0	151,6	123,3
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen ..... Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	8 868,4	9 238,1	9 342,4	9 919,7
Obligaties van Belgische vennootschappen	2 026,3	2 475,3	2 652,3	2 668,5
Aandelen van Belgische vennootschappen	1 080,8	1 203,7	1 389,7	1 308,8
Leningen van vreemde staten	129,4	125,6	99,7	60,7
Leningen van internationale instellingen	360,1	299,7	261,8	300,0
Leningen van buitenlandse vennootschappen	269,6	312,3	326,8	268,3
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	226,0	240,6	250,6	192,1
Polisbeleningen	709,3	683,5	680,4	679,6
Onroerende goederen	3 257,2	3 471,4	3 516,7	3 864,5
Hypothecaire leningen	6 854,6	7 272,3	7 881,7	8 584,3
Speciën en diversen	91,5	113,7	228,2	349,2
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	17,2	16,8	5,4	13,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974
Geïnde premiën	58,5	86,7	62,4	60,9
Nominale waarde der onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie	1 299,6	1 461,5	1 369,5	1 243,3
Bouwkapitalisatie	9,1	8,4	7,7	163,6
Totaal	1 308,7	1 469,9	1 377,2	1 406,8
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	414,9	435,5	428,5	341,5
Bouwkapitalisatie	8,0	7,7	7,0	27,0
Totaal (1)	422,9	443,2	435,5	368,5
Waarborg (2)	11,2	11,6	11,8	12,0
Totaal (1) *en* (2)	434,1	454,8	447,3	380,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974
Effecten van vreemde staten en internationale instellingen	—	0,7	0,3	0,7
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd Obligaties parastatale instellingen Obligaties provincies en gemeenten	95,1	95,7	100,4	102,1
Obligaties Belgische vennootschappen	0,3	2,0	4,1	4,1
Aandelen Belgische vennootschappen	6,6	2,3	2,5	2,0
Onroerende goederen	39,4	34,6	34,2	33.3
Hypothecaire leningen	362,1	348,8	354,9	282,8
Polisbeleningen	1,2	1,2	1,2	0,7
Speciën	—	—	—	—
Diversen (b)	1,0	—	—	—
Totaal	505,7	485,3	497,6	425,7

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Hypothecaire leningen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 919,8**	**1 977,4**	**1 915,0**	**1 872,3**
Reconstitutiefonds	269,9	276,1	297,9	301,1
Waarborg	4,9	4,6	4,7	4,5
Totaal ...	**274,8**	**280,7**	**302,6**	**305,6**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**139 699,8**	**153 148,4**	**170 663,2**	**201 185,4**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Hypothecaire leningen met tussenkomst (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974
Belgische overheidseffecten				
Obligaties parastatale instellingen	48,8	45,6	48,8	52,6
Obligaties provincies en gemeenten				
Internationale instellingen	0,4	0,2	0,2	0,4
Obligaties van Belgische vennootschappen	0,5	0,5	0,6	0,5
Aandelen van Belgische vennootschappen .	0,1	—	—	—
Aandelen van buitenlandse vennootschappen	—	0,4	—	—
Onroerende goederen	36,0	37,4	31,1	29,9
Hypothecaire leningen	197,0	210,0	242,4	248,6
Diversen (b)	1,0	—	—	—
Totaal ...	**283,8**	**294,1**	**323,1**	**332,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Openbare autobusdiensten, speciale autobusdiensten, autocardiensten		Taxi's en huurauto's		Vervoer van zaken voor rekening van derden		Vervoer van zaken voor eigen rekening		Personenwagens (d)		Motor- en bromfietsen (d)	
	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974	1973	1974
Rechtstreekse zaken :												
Aantal verzekerde voertuigen(b)	15,6	15,7	8,3	8,4	42,8	44,8	379,8	398,9	2 446,9	2 497,1	515,4	570,5
Uitgegeven premiën	288,3	338,4	107,1	120,7	1 149,0	1 331,3	2 506,1	2 948,3	13 764,5	16 908,1	434,0	506,2
Bedrag der betalingen voor sinisters (c)	143,0	146,3	73,2	96,3	563,8	668,1	1 270,0	1 440,9	6 933,3	7 482,9	229,9	277,4
Raming der nog te regelen sinisters	496,9	552,1	200,7	260,8	1 717,5	1 943,3	3 499,8	3 930,6	19 715,5	23 064,7	1 036,3	1 306,4
Reserves voor lopende risico's	88,3	103,3	48,6	47,1	471,2	549,4	1 083,7	1 282,2	5 795,5	7 177,3	189,0	216,5
Betaalde commissielonen	31,7	33,9	11,1	11,4	127,9	133,4	386,2	415,1	2 455,8	2 824,6	79,4	85,2
Algemene onkosten	60,7	77,7	22,1	25,3	225,5	268,4	509,3	596,8	2 785,1	3 506,1	92,9	111,4
In herverzekering afgestane zaken :												
Afgestane premiën	81,2	95,6	20,3	20,5	178,6	179,3	385,3	403,1	2 421,4	2 531,3	62,1	55,1
Ontvangen commissielonen	19,5	26,1	4,6	5,1	36,9	42,6	73,4	78,6	496,2	533,9	14,1	11,0
Aandeel der herverzekeraars in de geregelde sinisters	43,6	34,2	12,1	17,8	106,8	118,0	255,8	248,8	1 364,8	1 323,2	41,7	38,1
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor nog te regelen sinisters	170,6	199,7	52,2	68,4	362,3	381,6	809,5	878,2	4 314,1	4 884,1	182,2	242,7
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor lopende risico's	15,0	19,8	3,2	3,5	41,9	46,0	98,2	102,5	585,3	615,4	17,1	12,2
In herverzekering ontvangen zaken :												
Ontvangen premiën	44,1	54,3	2,3	3,3	40,7	48,8	78,1	90,0	613,8	625,6	11,5	10,0
Betaalde commissielonen	10,6	15,1	0,6	0,9	11,4	16,7	21,5	25,9	171,9	179,8	3,2	3,2
Aandeel in de geregelde sinisters	21,8	20,2	2,3	1,3	15,0	15,7	30,4	48,1	260,1	288,2	3,9	5,7
Aandeel in reserve voor nog te regelen sinisters	84,5	109,1	8,7	10,5	37,6	57,8	101,1	111,7	707,5	812,8	31,1	53,4
Aandeel in reserve voor lopende risico's	15,7	16,8	0,9	1,1	20,2	22,2	36,2	36,2	234,3	207,2	5,0	3,5

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizend eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.
(d) De controle is ingesteld vanaf 1967 (koninklijk besluit van 5 juli 1967, *Belgisch Staatsblad* van 8 juli 1967).

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende motorrijtuigen (a)

Waarden tot dekking van de technische reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1971	1972	1973	1974
Belgische overheidseffecten				
Parastatale instellingen	12 731,5	14 009,3	15 199,4	16 436,9
Parastatale kredietinstellingen				
Provinciën en gemeenten				
Buitenlandse waarden	853,9	964,7	1 340,3	1 238,8
Onroerende goederen	4 251,0	4 673,9	5 301,7	6 548,2
Hypothecaire leningen	1 918,4	2 370,0	3 030,8	3 761,5
Obligaties van Belgische vennootschappen	4 004,2	5 063,3	5 815,9	7 424,3
Aandelen van Belgische vennootschappen	2 355,0	2 621,6	2 837,8	3 677,2
Speciën	235,8	278,2	342,9	484,7
Diversen	29,0	35,8	37,2	78,5
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen ...	40,1	51,2	21,9	27,5
Internationale instellingen.....	265,6	271,1	795,6	408,6
Totaal ...	**26 684,5**	**30 339,1**	**34 723,5**	**40 086,2**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende vervoer van zaken voor eigen rekening en personenwagens (a)

OMSCHRIJVING	Procentuele toeneming t.o.v. voorgaand jaar			
	1971	1972	1973	1974
Aantal verzekerde voertuigen	7,9	4,3	7,3	2,5
Uitgegeven premies (b)	8,5	11,8	17,3	22,0
Bedrag der betaalde sinisters	5,0	11,2	17,7	8,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) Zie 4e en 5e indeling van de tabel op voorgaande bladzijde.
De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Het incasso van deze beide categorieën bedraagt 89,6 % van het totaal incasso van de aansprakelijkheidsverzekering « voertuigen ».

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK ÉÉN

PRIJZEN

De prijsontwikkeling was in 1975, zowel op de binnenlandse markt als op de wereldmarkt, heel wat minder spectaculair dan in het voorgaande jaar. De energieprijzen hadden een rustiger ontwikkeling en er ontstonden op enkele uitzonderingen na geen grote tekorten aan landbouwprodukten. De textielprijzen hielden over 't algemeen stand evenals de rubberprijzen. De ijzer- en staalprijzen, die bijna heel het jaar zwak waren, kenden tegen het jaareinde enige opflakkering. De prijzen van de non-ferrometalen waren doorheen het jaar tamelijk zwak met af en toe een lichte stijging.

In het eerste halfjaar van 1975 gaven de grondstoffenprijzen op de wereldmarkt een aanhoudende daling te zien. Vanaf juli kwam er verandering. Gedurende twee maanden stegen de prijzen aanmerkelijk waarvan de bijzonderste oorzaken waren de zwakke koers van het pond sterling en van de dollar op de internationale valutamarkt. Deze ontwikkeling had een invloed op de binnenlandse markttoestand in de landen met een vrije prijsvorming. Naar het jaareinde toe had de uitputting van de vroeger gevormde grondstoffenvoorraden, alsmede het vooruitzicht van het einde van de recessie nieuwe voorraadvorming en speculatieve aankopen tot gevolg.

Een directe bestrijding van de recessie werd aanvankelijk uitgesteld, als gevolg van de vrees de inflatie aan te wakkeren. In de meeste landen werd trouwens de voorkeur gegeven aan overheidsmaatregelen tot beheersing van de prijzen, alvorens maatregelen te nemen tot stimulering van de economische bedrijvigheid.

Dank zij de kalme ontwikkeling van de grondstoffenprijzen tot juli-augustus volgde het indexcijfer van de Belgische groothandelsprijzen een licht dalende lijn tijdens het eerste halfjaar van 1975, daarna hervatte de prijsstijging. Het algemeen indexcijfer van de groothandelsprijzen steeg volgens het I.R.E.S. gemiddeld met 5,5 %. De prijzen van de industriële produkten stegen evenveel als het algemeen indexcijfer, de prijzen van de voedingsmiddelen stegen in mindere en de prijzen van de landbouwprodukten in sterkere mate dan het algemeen indexcijfer. Een daling van de prijzen wordt vastgesteld voor de non-ferrometalen, de ijzer- en staalprodukten en de textielprodukten, terwijl de prijzen zijn toegenomen voor energie en brandstof, metaal en schei-

kundige produkten. De neerwaartse tendens van de industriële grondstoffenprijzen kwam niet tot uiting in de prijzen van de afgewerkte produkten die, hoewel in mindere mate dan in 1974, toch nog gevoelig toenamen als gevolg van de minder krachtige vraag, waardoor de ondernemingen hun prijzen dienden te verhogen wegens de stijging van de kostprijs per eenheid en eveneens als gevolg van de loonstijging.

De gemiddelde verhoging van de landbouwprijzen — volgens het Ministerie van Economische Zaken — is het resultaat van, enerzijds, een toename van de prijzen van de inlandse landbouwprodukten die sterker was dan de daling in 1974 en, anderzijds, een afneming van de prijzen van de ingevoerde landbouwprodukten die na de grote prijsstijging in 1974 op een lager niveau zijn teruggevallen. Volgens het Landbouw Economisch Instituut namen in 1975 de prijzen van de inlandse akkerbouw- en veeteeltprodukten respectievelijk met 19,1 en 11,5 % toe t.o.v. het gemiddelde van 1974. Het globale indexcijfer van de ontvangen prijzen steeg met 12,9 % in 1975, nadat het in 1974 met 5,8 % was gedaald.

In de bouwsector werd in 1975 een vertraging van de prijsstijging waargenomen. De prijzen van de bouwmaterialen namen volgens het Ministerie van Economische Zaken in 1975 gemiddeld met 8,6 % toe. In 1974 bedroeg dit percentage 11,1 %. Het ABEX-indexcijfer d.i. een semesterieel indexcijfer van de bouwkosten op basis van de studiekosten, de loon- en materiaalkosten, de winst van de aannemer en de belasting, nam van 1 november 1974 tot 1 november 1975 met 9,3 % toe, terwijl de stijging van 1 mei 1974 tot 1 mei 1975 nog 12,3 % beliep.

Het verloop van het indexcijfer van de consumptieprijzen kan bezwaarlijk worden vergeleken met de ontwikkeling van het indexcijfer van de groothandelsprijzen, om reden van de differentiatie van het samenstellend goederenpakket en niet in het minst om reden van de hogere distributiemarges en de structurele zwakheden van de distributie. Het stijgingspercentage van de consumptieprijzen vertraagde wel aanzienlijk in 1975 : in december 1975 bedroeg de toename 11 % t.o.v. december 1974, d.i. bijna één derde minder dan de prijsstijging van december 1973 tot december 1974, nl. 15,7 %. Het gemiddeld indexcijfer voor het jaar 1975 steeg met 12,8 % t.o.v. het maandgemiddelde van 1974. In 1975 was de gemiddelde prijsstijging even groot als in 1974, doch de tendens was verschillend : in 1974 versnelde de prijsstijging, daarentegen zwakte zij in 1975 enigszins af.

Uit de internationale vergelijking van de consumptieprijzen blijkt dat in 1975 de gemiddelde prijsstijging groter was in België dan in de Verenigde Staten (9,2 %) en in alle landen van de Europese Gemeenschap, met uitzondering van Italië (17 %), het Verenigd Koninkrijk (24,3 %) en Ierland (20,9 %). In de E.E.G.-landen bedroeg de gemiddelde prijsstijging 13,3 %. De laagste gemiddelde stijging werd genoteerd in de Duitse Bondsrepubliek (6 %), daarna volgen Denemarken (9,6 %), Nederland (10,2 %), Luxemburg (10,7 %) en Frankrijk (11,7 %). In 1973 stond België nog op de derde plaats (na Luxemburg en de

Duitse Bondsrepubliek) in de rangschikking van de E.E.G.-landen volgens toenemende stijging van het indexcijfer.

De afneming in hevigheid van de inflatie in de meeste landen kan worden toegeschreven, enerzijds, aan de vermindering van de vraag en de voortzetting van de economische recessie en, anderzijds, aan de overheidsmaatregelen die in de diverse landen genomen werden.

In België was de neerwaartse tendens van de stijging van de consumptieprijzen in 1975 gevoelig vanaf begin 1975 tot september 1975, waarna zich een vervlakking op een betrekkelijk hoog niveau van ongeveer 11 % t.o.v. dezelfde maand van het voorgaande jaar aftekende. De algemene prijsblokkering, die begin mei werd ingevoerd, heeft de afneming van het tempo van de prijsstijging enigszins bespoedigd. In juni, de tweede maand van de prijsblokkering, werd trouwens de kleinste maandelijkse toename waargenomen. De selectieve prijzenstop, die na twee maanden op de algemene prijsblokkering volgde, kon het stijgingstempo niet verder terugdringen. Vanaf september werd voor een groter aantal produkten een stijging genoteerd, o.m. voor de nieuw op de markt gebrachte textielprodukten.

In 1975 waren, in maandgemiddelde uitgedrukt, 96 produkten op 145 in prijs gestegen, in 1974 bedroeg dit aantal 106, wat in percentage neerkomt op 66, tegen 73 in 1974. Voor de groep voedingsmiddelen komt het percentage op 72, tegen 76 in 1974 ; voor de niet-eetbare produkten op 77 % tegen 87 % en voor de diensten op 45 %, tegen 50 % in 1974.

Het verloop van de prijsstijging was niet gelijkmatig verdeeld over de drie samenstellende groepen van het goederenpakket. De vertraging van de prijsstijging is uitsluitend toe te wijzen aan de groepen niet-eetbare produkten en diensten. De prijsstijging van de voedingsmiddelen die in 1974 in mindere mate dan de prijzen van de andere groepen waren gestegen, vertraagde niet als gevolg van de toename van de prijzen der landbouwprodukten in de E.E.G.

De prijsontwikkeling per produkt was zeer uiteenlopend. Een recordstijging werd in 1975 genoteerd voor de aardappelprijzen, die gemiddeld met 36,1 % toenamen. Door de uitvoer van aardappelen tegen hoge prijzen ontstond een tekort aan aardappelen op de binnenlandse markt waardoor de prijzen snel stegen. Eerst naar het jaareinde toe werd overgegaan tot het vaststellen van maximumprijzen.

De prijsdaling voor plantaardige oliën en vetten had slechts met een zekere vertraging een invloed op de margarineprijs. De stijging van de koffieprijs in de tweede helft van 1975, als gevolg van de vorstschade in Brazilië, werd in de verbruikersprijzen doorgerekend. Na een matige toename in 1974 (+ 4,1 %), stegen de vleesprijzen in 1975 gemiddeld met 7,8 %. Niettegenstaande de algemene prijsblokkering werden in juni 1975 afwijkingen voor de vleesprijzen toegestaan. De broodprijs nam in 1975 gemiddeld met 15,6 % toe, tegen 35 % in 1974.

Bij de niet-eetbare produkten wordt een matige toename genoteerd voor de meubelen. De schoenen zijn in dezelfde mate in prijs gestegen als in 1974, terwijl de prijsstijging van de textielprodukten iets lager was (8 % in 1975 tegen 11 % in 1974). De kosten voor verwarming bleven in 1975 sterk toenemen, doch tegen een minder snel tempo dan in 1974.

Bij de diensten worden de grootste stijgingen waargenomen voor het dagblad, het briefport en de telefoon, de kamer in de kraaminrichting en het verzolen. De tarieven van het openbaar vervoer namen slechts in geringe mate toe.

★
★ ★

(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1971 Gemiddelde (b)	140,0	153,3	103,3	130,3	149,7	125,0	121,3	144,9	156,3	142,5
1971 Gemiddelde (c)	124,1	145,0	98,0	123,1	130,1	110,6	109,5	124,5	134,9	124,3
1972 Gemiddelde (b)	145,5	166,6	102,0	137,6	155,6	126,5	125,4	151,3	160,8	147,5
1972 Gemiddelde (c)	129,2	157,6	96,8	130,1	135,5	112,4	113,3	129,9	139,4	128,9
1973 Gemiddelde (b)	163,4	182,5	148,3	165,8	166,8	150,0	147,8	173,3	166,2	162,8
1973 Gemiddelde (c)	145,1	172,7	140,7	156,8	145,3	133,0	133,4	148,8	144,1	142,3
1974 Gemiddelde (b)	190,8	171,5	191,2	173,7	200,0	187,3	174,7	217,9	195,0	195,3
1974 Gemiddelde (c)	169,4	162,4	181,7	164,2	174,6	166,5	157,9	187,1	169,0	170,7
1975 Gemiddelde (b)	193,0	195,1	163,8	179,5	209,1	174,4	169,5	207,9	208,0	196,5
1975 Gemiddelde (c)	171,5	184,7	155,4	169,7	182,0	155,8	153,1	178,5	180,7	172,0
1975 Januari	170,3	166,9	163,3	161,0	182,4	157,6	153,7	183,1	178,7	172,6
(c) Februari	169,0	167,0	152,5	157,4	180,9	157,8	152,9	180,9	179,4	172,1
Maart	169,2	171,2	152,2	160,2	180,8	156,7	151,7	179,3	180,1	171,5
April	169,7	175,7	150,8	162,3	180,3	157,4	152,1	178,5	180,4	171,6
Mei	169,2	178,5	146,8	162,6	181,0	155,5	151,6	177,1	180,2	170,9
Juni.....	168,4	177,8	146,2	161,9	181,3	151,0	149,5	176,4	180,0	170,0
Juli	170,7	181,7	159,5	169,6	181,5	154,0	152,2	177,8	179,4	171,0
Augustus	172,4	185,8	163,3	173,2	182,5	156,3	154,7	178,1	180,3	172,2
September	173,5	193,4	163,4	178,3	183,0	154,9	153,8	177,3	181,8	172,3
Oktober	174,1	200,6	159,7	181,3	183,4	154,6	154,1	176,7	182,2	172,4
November	174,6	205,4	152,4	181,5	183,3	155,7	154,7	177,2	182,8	172,9
December	176,7	212,7	154,7	187,2	183,7	157,5	155,7	179,3	183,4	174,1

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) B.T.W. inbegrepen.
(c) B.T.W. niet inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

(1953 = 100) (a)

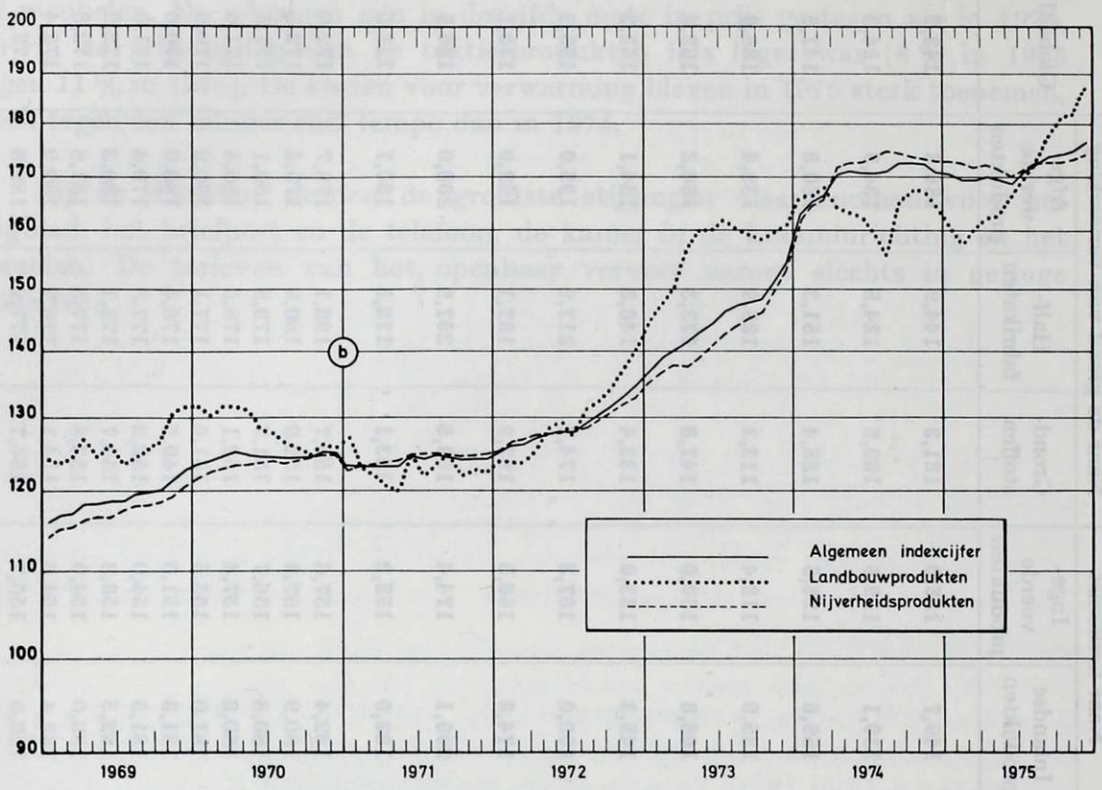

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) Vanaf 1971 : indexcijfer exclusief B.T.W.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten

(1953 = 100) (a)

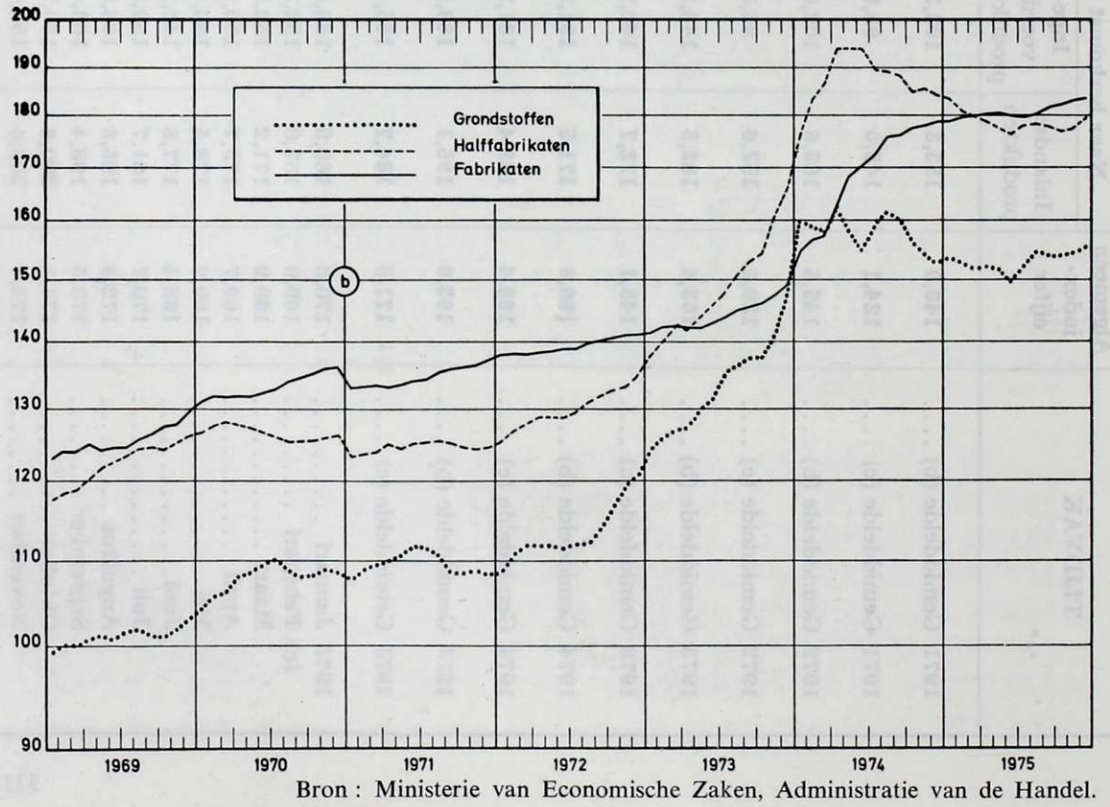

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) Vanaf 1971 : indexcijfer exclusief B.T.W.

Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen

(1953 = 100) (a)

OMSCHRIJVING	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkten	Scheikundige produkten	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukten
	Veehouderijprodukten	Akkerbouwprodukten										
1969 December .	143	122	108	109	115	117	100	146	119	95	165	137
1970 December .	136	117	110	117	119	107	78	147	128	99	173	140
1971 December(b)	149	102	103	118	117	112	65	135	128	102	181	137
1971 December(c)	158	107	116	133	133	131	68	159	147	113	213	159
1972 December(b)	159	125	101	121	120	157	75	140	121	118	186	142
1972 December(c)	169	132	113	136	136	184	80	166	139	132	219	165
1973 December(b)	177	148	160	132	128	157	182	198	129	143	196	165
1973 December(c)	187	156	179	148	145	184	193	233	149	159	231	191
1974 December(b)	179	150	198	188	149	150	89	166	196	134	224	192
1974 December(c)	190	159	222	211	169	176	94	195	225	149	264	223
1975 Januari ...	186	141	183	193	149	150	86	165	199	133	227	190
(b) Februari ...	187	134	173	195	150	148	93	165	209	132	227	186
Maart	194	134	175	195	151	150	88	165	209	131	229	183
April	196	136	173	194	150	152	93	165	209	131	229	184
Mei	198	135	168	192	152	152	88	160	209	131	229	182
Juni	197	135	161	191	152	152	89	160	209	131	229	180
Juli	195	149	170	192	152	151	100	160	210	132	229	180
Augustus .	198	153	172	194	153	151	106	160	210	133	234	181
September	202	158	169	194	154	152	99	160	210	134	236	180
Oktober ..	204	162	169	194	155	152	96	161	210	135	238	178
November .	208	160	164	193	157	154	103	164	210	135	238	178
December .	213	166	161	193	157	155	109	171	210	135	240	181
1975 December(c)	226	175	180	216	178	181	115	202	241	150	283	210

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.
(b) B.T.W. niet inbegrepen.
(c) B.T.W. inbegrepen.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Ontwikkeling van het indexcijfer van enkele groothandelsprijzen in 1974 en 1975

(1961 = 100)

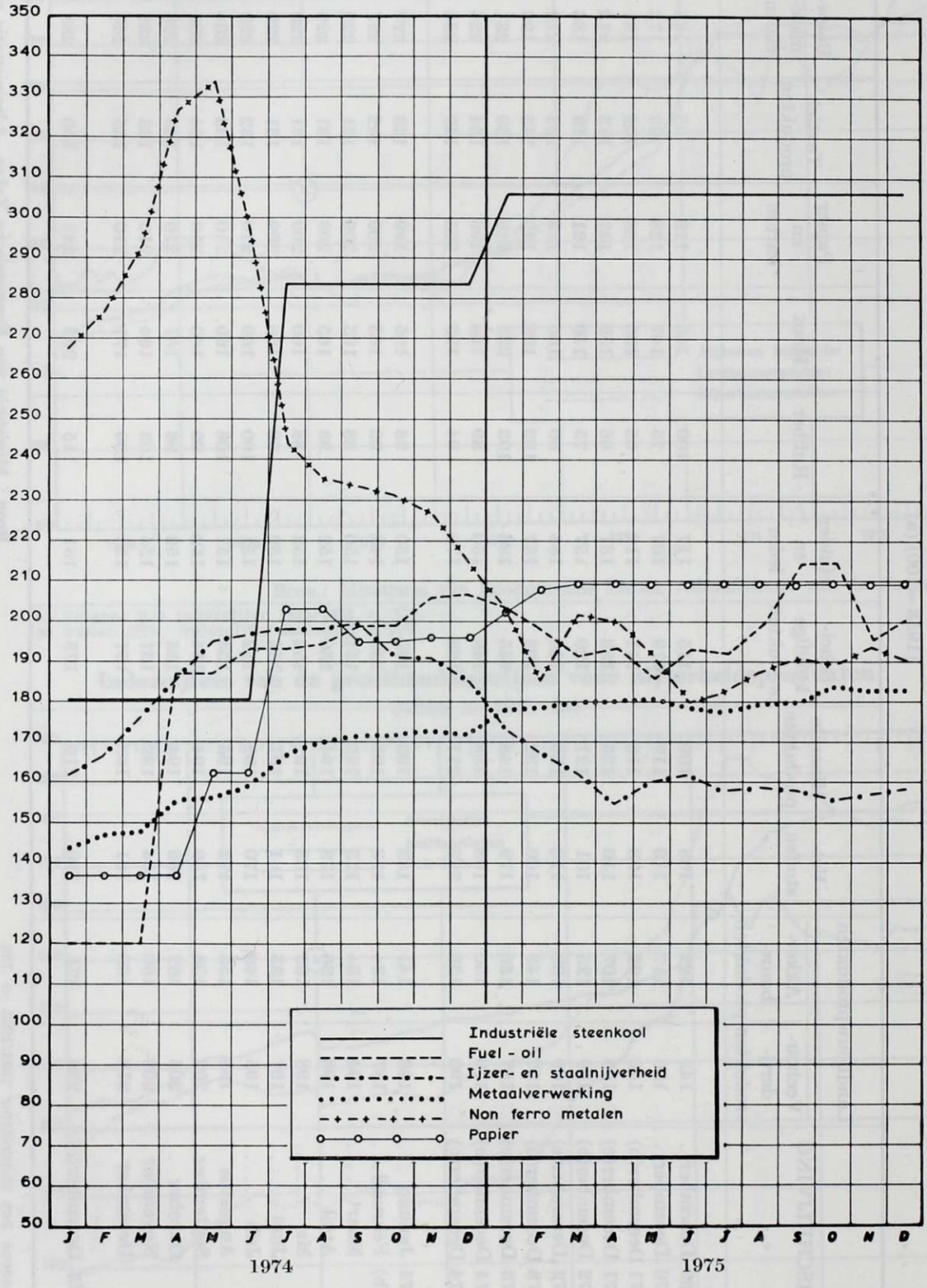

Bron : Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).

Prijsontwikkeling per categorie

(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Groothandelsprijzen			Consumptieprijzen (b)				
				Goederengroepen				
	Algemeen indexcijfer	Landbouw	Nijverheid	De twee groepen samen	Levensmiddelen	Overige goederen	Diensten	Officieel indexcijfer
1962 Gemiddelde..	103,2	100,8	103,8	110,8	112,5	108,3	128,5	112,62
1963 Gemiddelde..	105,8	107,0	105,4	112,7	114,7	109,9	136,3	115,04
1964 Gemiddelde..	110,7	109,9	110,9	117,3	120,3	113,1	145,7	119,84
1965 Gemiddelde..	111,9	113,2	111,5	121,9	126,0	116,2	153,8	124,71
1966 Gemiddelde..	114,5	118,2	113,5	127,0	132,2	119,8	161,1	129,92
1967 Gemiddelde..	113,2	118,1	112,0	129,1	135,5	122,0	170,5	133,70
1968 Gemiddelde..	113,5	116,8	112,7	131,5	137,9	124,4	180,1	137,31
1969 Gemiddelde..	119,1	126,4	117,3	136,0	144,2	126,8	188,4	142,47
1970 Gemiddelde..	124,8	128,7	123,8	140,3	149,3	130,2	201,6	148,03
1971 Gemidd. (c)..	140,0	130,3	142,5	144,5	152,1	136,0	217,6	154,46
1971 Gemidd. (d)..	124,1	123,1	124,3					
1972 Gemidd. (c)..	145,5	137,6	147,5	149,5	162,2	139,9	234,1	162,88
1972 Gemidd. (d)..	129,2	130,1	128,9					
1973 Gemidd. (c)..	163,4	165,8	162,8	158,7	175,1	146,4	255,1	174,20
1973 Gemidd. (d)..	145,1	156,8	142,3					
1974 Gemidd. (c)..	190,8	173,7	195,3	177,4	191,5	166,9	291,6	196,30
1974 Gemidd. (d)..	169,4	184,2	170,7					
1975 Gemidd. (c)..	193,0	179,5	196,5	197,5	213,0	185,8	335,1	221,36
1975 Gemidd. (d)..	171,5	169,7	172,0					
1975 Januari	170,3	161,0	172,6	188,9	201,0	179,8	319,3	210,98
(d) Februari ...	169,0	157,4	172,1	190,5	203,4	180,8	323,5	213,35
Maart	169,2	160,2	171,5	191,7	205,2	181,5	326,3	214,76
April	169,7	162,3	171,6	193,3	207,1	183,0	329,9	217,16
Mei	169,2	162,6	170,9	194,7	209,3	183,8	333,4	218,98
Juni	168,4	161,9	170,0	195,7	210,3	184,7	333,7	219,77
Juli	170,7	169,6	171,0	198,3	215,7	185,2	335,3	221,89
Augustus ...	172,4	173,2	172,2	199,5	216,2	187,0	337,8	223,57
September ..	173,5	178,3	172,3	201,4	217,7	189,1	339,8	225,49
Oktober	174,1	181,3	172,4	203,4	220,0	190,9	344,3	228,05
November ..	174,6	181,5	172,9	205,5	224,1	191,6	348,2	230,50
December ..	176,7	187,2	174,1	206,8	226,6	191,9	350,2	231,74

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Groothandelsprijzen : omrekening van het indexcijfer 1936/1938 = 100; consumptieprijzen : omrekening van het nieuwe indexcijfer voor de jaren na 1966 op basis 1953 = 100.
(b) De deelindexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen voor het Rijk.
Voor de groothandelsprijzen : (c) B.T.W. inbegrepen.
(d) B.T.W. niet inbegrepen.

Verschil, t.o.v. het voorgaande jaar, tussen de jaargemiddelden van de prijsindexcijfers

(in procenten)

TIJDVAK	Groothandelsprijzen			Consumptieprijzen				
				Goederengroepen				
	Algemeen indexcijfer	Landbouw	Nijverheid	De twee groepen samen	Levensmiddelen	Overige goederen	Diensten	Officieel indexcijfer
1963	+ 2,5	+ 6,2	+ 1,5	+ 1,7	+ 2,0	+ 1,5	+ 6,1	+ 2,1
1964	+ 4,6	+ 2,7	+ 5,2	+ 4,1	+ 4,9	+ 2,9	+ 6,9	+ 4,2
1965	+ 1,1	+ 3,0	+ 0,5	+ 3,9	+ 4,7	+ 2,7	+ 5,6	+ 4,1
1966	+ 2,3	+ 4,4	+ 1,8	+ 4,2	+ 4,9	+ 3,1	+ 4,7	+ 4,2
1967	— 1,1	— 0,1	— 1,3	+ 1,7	+ 2,5	+ 1,8	+ 5,8	+ 2,9
1968	+ 0,3	— 1,1	+ 0,6	+ 1,9	+ 1,8	+ 2,0	+ 5,6	+ 2,7
1969	+ 4,9	+ 8,2	+ 4,1	+ 3,4	+ 4,6	+ 1,9	+ 4,6	+ 3,8
1970	+ 4,8	+ 1,8	+ 5,5	+ 3,1	+ 3,5	+ 2,7	+ 7,0	+ 3,9
1971 (a)	—	—	—	+ 3,1	+ 1,9	+ 4,5	+ 7,9	+ 4,3
1972	+ 4,1	+ 5,7	+ 3,7	+ 3,5	+ 6,6	+ 2,9	+ 7,6	+ 5,5
1973	+12,3	+20,5	+10,4	+ 6,1	+ 8,0	+ 4,6	+ 9,0	+ 7,0
1974	+16,7	+ 4,7	+20,0	+12,0	+ 9,4	+14,1	+14,3	+12,7
1975	+ 1,2	+ 3,3	+ 0,8	+11,3	+11,2	+11,3	+15,0	+12,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Als gevolg van de invoering van de B.T.W. op 1 januari 1971, zijn de gegevens over de groothandelsprijzen vanaf 1971 niet vergelijkbaar met deze van de voorgaande jaren.

Indexcijfer van de consumptieprijzen (a)

(1971 = 100)

TIJDVAK	Goederengroepen			Diensten	Officieel indexcijfer
	De twee groepen samen	Levensmiddelen	Overige goederen		
1973 Gemiddelde	**110,8**	**115,2**	**107,6**	**117,3**	**112,78**
1974 Gemiddelde	**124,1**	**125,9**	**122,7**	**134,0**	**127,08**
1975 Gemiddelde	**138,1**	**140,1**	**136,6**	**154,1**	**143,31**
1975 Januari	132,2	132,2	132,1	146,8	136,59
Februari	133,3	133,7	132,9	148,7	138,13
Maart	134,1	134,9	133,4	150,0	139,04
April	135,2	136,2	134,5	151,6	140,59
Mei	136,2	137,6	135,1	153,3	141,77
Juni	136,8	138,3	135,7	153,4	142,28
Juli	138,6	141,8	136,1	154,1	143,65
Augustus	139,5	142,1	137,5	155,3	144,74
September	140,8	143,1	139,0	156,2	145,98
Oktober	142,2	144,6	140,3	158,3	147,64
November	143,6	147,3	140,9	160,0	149,23
December	144,5	149,0	141,1	161,0	150,03

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) De deelindexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen van het Rijk.

Indexcijfers van de consumptieprijzen

(1971 = 100)

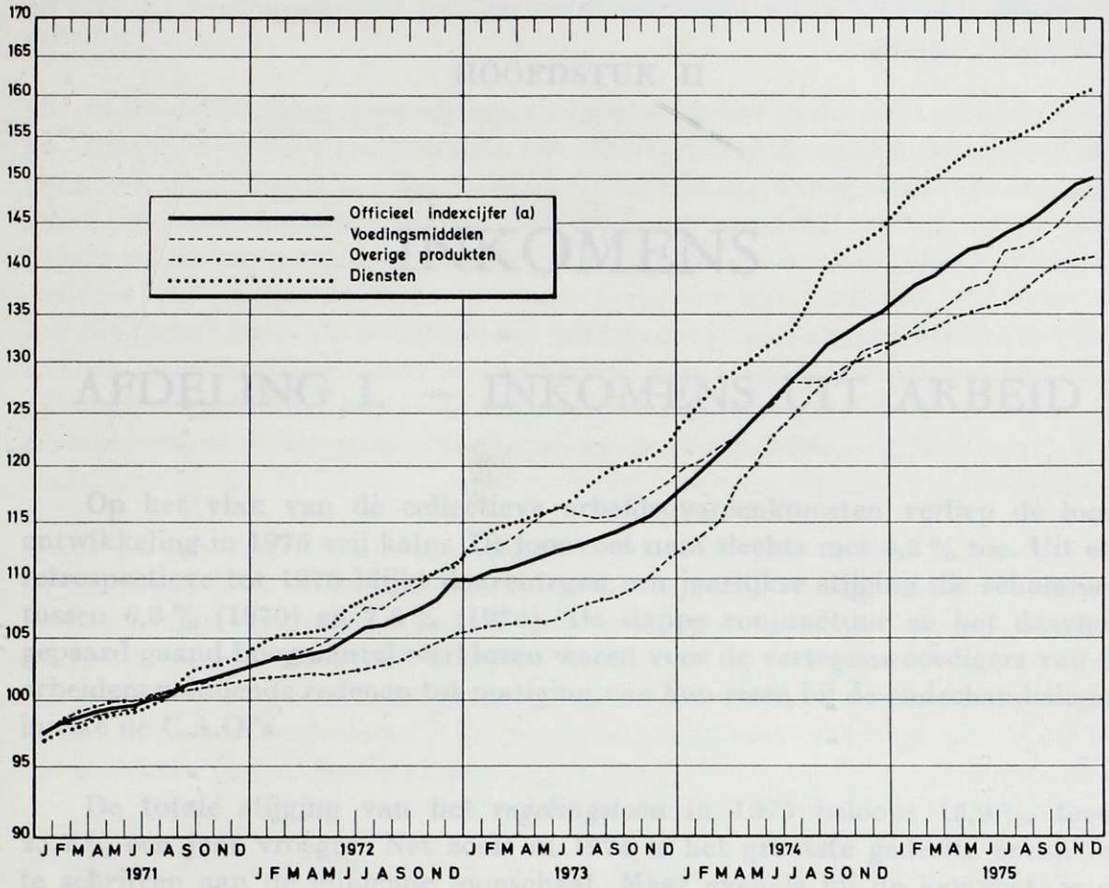

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Vóór maart 1972 werd het officieel indexcijfer op basis 1966 = 100, omgerekend op basis 1971 = 100.

Gemiddelde jaarstijging van het prijsindexcijfer in enkele landen

(in %)

LAND	Groothandelsprijzen				Consumptieprijzen			
	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975
België	+ 4,1(a)	+12,3(a)	+16,7(a)	+ 1,2(a)	+ 5,5(b)	+ 7,0(b)	+12,7(b)	+12,8(b)
Nederland	+ 3,6	+12,6	+13,8	+ 6,9	+ 7,8	+ 8,0	+ 9,6	+10,2
Duitse Bondsrep. .	+ 2,6	+ 6,6	+13,4	+ 4,7	+ 5,5	+ 6,9	+ 7,0	6,0
Frankrijk	+ 4,6	+14,7	+29,1	— 5,7	+ 5,9	+ 7,6	+13,7	11,7
Italië	+ 4,1	+16,1	+40,7	+ 8,6	+ 5,7	+10,8	+19,1	17,0
Verenigd Konink.	+ 4,4(c)	+32,3(c)	+48,9(c)	+ 9,3(c)	+ 7,1	+ 9,2	+16,0	24,3
Denemarken	+ 5,1	+14,8	+22,1	+ 5,8(e)	+ 6,6	+ 8,8	+15,3	9,9
Ierland	+10,7(d)	+18,0	+11,6	+26,5	+ 8,7	+11,3	+17,0	20,9
Verenigde Staten .	+ 4,6	+13,7	+18,9	+ 8,6	+ 3,3	+ 6,2	+11,0	9,2

Bronnen : Verenigde Naties, voor de groothandelsprijzen.
O.E.S.O., voor de consumptieprijzen.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Zonder B.T.W.
(b) Zonder huurprijzen.
(c) Grondstoffen + halffabrikaten.
(d) Met B.T.W. vanaf november 1972.
(e) Raming.

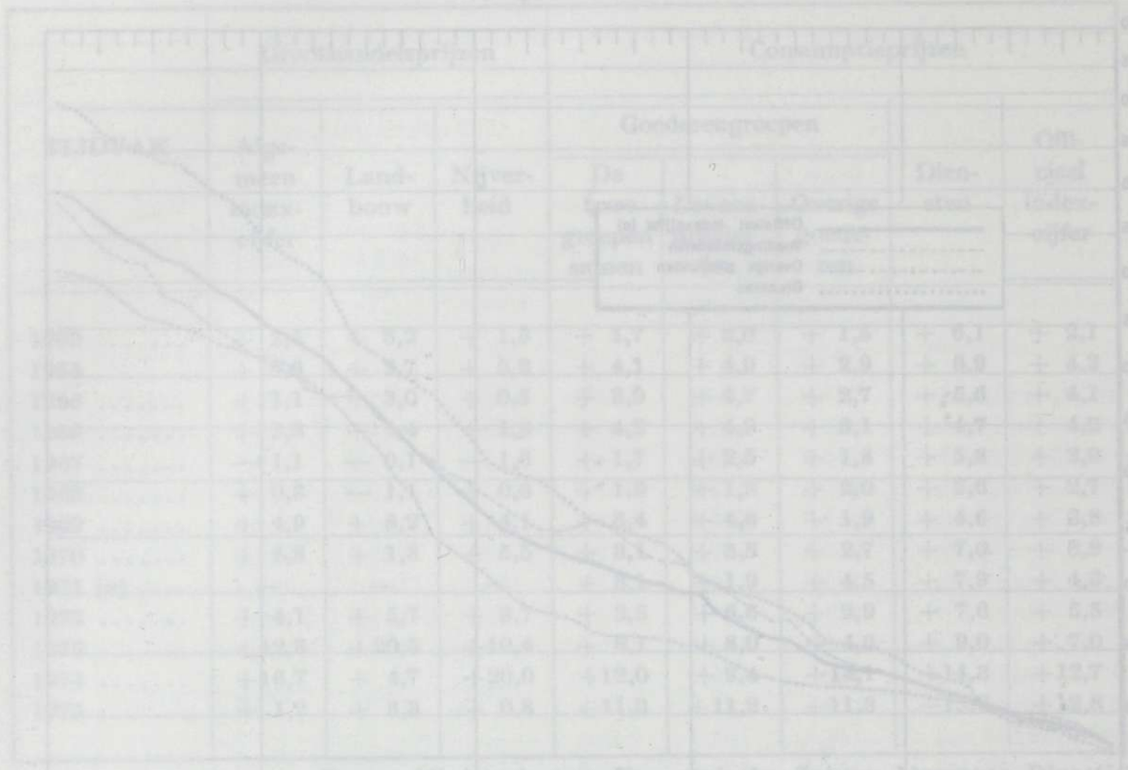

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID

Op het vlak van de collectieve arbeidsovereenkomsten verliep de loonontwikkeling in 1975 vrij kalm. De loonvoet nam slechts met 3,2 % toe. Uit een retrospectieve tot 1970 blijkt daarentegen een jaarlijkse stijging die schommelt tussen 6,3 % (1970) en 7,8 % (1974). De slappe conjunctuur en het daarmee gepaard gaand hoog aantal werklozen waren voor de vertegenwoordigers van de arbeiders voldoende redenen tot matiging van hun eisen bij de onderhandelingen inzake de C.A.O.'s.

De totale stijging van het *regelingsloon* in 1975 beloopt 15,9 %, tegen 25,7 % een jaar vroeger. Net zoals in 1974 is het grootste gedeelte ervan toe te schrijven aan de glijdende loonschaal. Maar evenals bij de loonvoet, is de stijging uit de loonindexering minder aanzienlijk dan in 1974 : 11,8 % tegen 16,6 %. Vóór de periode van hollende inflatie liepen de percentages uit de loonindexering van 4,3 tot maximum 7,5 %.

In tegenstelling met 1974 toen het stijgingstempo versnelde naarmate het jaar vorderde, volgde de loonontwikkeling doorheen 1975 een vertragende beweging — december niet te na gesproken — zodat het *gemiddeld bruto uurloon in de nijverheid* eind december slechts 17,9 % hoger lag dan eind december 1974, tegen 24,2 % in december 1974 t.o.v. december 1973. De versnelling van het stijgingstempo tegen elk jaareinde is deels toe te schrijven aan seizoeninvloed (bijvoegen van eindejaarspremie, e.d.) en dit jaar ook o.m. aan een versnelde verkorting van de arbeidsweek tot 40 uren wegens verminderde activiteit.

Uit de opgaande beweging in 1974 en de dalende in 1975 resulteren tenslotte gemiddelde toenemingen die in beide jaren nauwelijks van elkaar verschillen : 20,9 % (1974) en 20,4 % (1975).

Een grotere vertraging dan het stijgingstempo van het bruto uurloon vertoont de toeneming van het *reëel loon* berekend op de gemiddelde brutoverdienste in de nijverheid. Van een minimum stijging met 7,3 % tot een maximum van 8,6 % tussen 1970 en 1974, komt de toeneming in 1975 op 6,6 %. Hieruit

blijkt dat, in verhouding tot de ontwikkeling van het prijsindexcijfer, het loon in 1975 minder koopkracht gaf dan de voorgaande jaren maar niettemin nog een substantieel overschot laat zien op de stijging van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Naar regio en naar bedrijfssector uitgesplitst zijn beide Vlaanderen de loonzwakke provincies. In deze streek zijn immers grotendeels de textiel- en de schoennijverheid gevestigd. Het hoogste uurloon wordt betaald in Antwerpen, Luik, Limburg en Henegouwen, door de petroleumraffinaderijen, de basismetaalnijverheid, de delfstofwinning, de chemische nijverheid. In sectoren die over heel het land zijn verspreid, zoals het bouwbedrijf en het vervoer, varieert de loonshoogte weinig naargelang van de streek. In deze bedrijfstakken gelden trouwens vrij hoge lonen. Traditioneel wordt de landbouw als een zwakke loonsector aangezien. In 1975 stegen de lonen er nochtans tamelijk goed, maar het gemiddeld loonpeil in de nijverheid wordt er voorzeker niet bereikt.

Uit een enquête, door het N.I.S. in oktober 1975, blijkt dat in totaal genomen het gemiddeld uurloon in de nijverheid nog circa 10 F hoger ligt in Wallonië dan in het Vlaamse landsgedeelte. Dit verschil houdt vanzelfsprekend verband met de aard van de ingeplante industrie. De totale fabrieksnijverheid vertoont immers een waaier van hoge en lage lonen naargelang van de bedrijvigheidstak. Naast enkele loonsterke sectoren in Vlaanderen (petroleum, automontage, havens) zijn er ook de zwakste gevestigd (textiel, leder) waardoor het gemiddeld loonniveau naar beneden wordt gedrukt.

Hoewel, vergeleken met andere landen, het gemiddeld bruto uurloon in absoluut bedrag in de nijverheid niet het hoogst is in België, is de loonstijging er aanzienlijk sedert de petroleumcrisis. Uit de grafiek op blz. 345 blijkt dat de jongste jaren België het land is met de sterkste loongstijging, althans na Denemarken waar de gemiddelde jaarstijging december 1972-december 1975 24,8 % beliep en vanzelfsprekend ook na het Verenigd Koninkrijk (+ 26,1 %) en Italië (+ 30,3 %) waar de lonen van een laag peil komen en de jonste jaren werden opgetrokken. De stijging werd in deze beide landen bovendien nog bevorderd door de prijsinflatie en door de muntontwaarding. In West-Duitsland en in de Verenigde Staten, die aan strenge prijs- en loonbeheersing doen, bedroeg de jaarstijging, december op december, over de jongste drie jaar gemiddeld 10,7 en 9 % ; in België was ze 23,3 %.

Niettegenstaande de loonontwikkeling in 1975 vertraagde, kwamen de *loonkosten* per arbeidsuur op een hoger stijgingspercentage dan een jaar voordien : 22,3 % tegen 20,3 %. Tussen 1970 en eind 1973 werden percentages van slechts 13 à 16 % geboekt. Sedert 1 januari 1975 zijn de patronale bijdragen binnen het stelsel van de maatschappelijke zekerheid van de werknemers, opnieuw verzwaard. Op een paar uitzonderingen na — voor kinderbijslag, werkloosheid en bediendenpensioen — werden de loongrenzen voor de berekening van de bijdragen afgeschaft. Bovendien werd de loongrens inzake werkloosheidsbijdrage aangepast ten einde de welvaartsvastheid van de werkloosheidsvergoeding te waarborgen.

De gegevens van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid betreffende de regelingslonen laten een ontwikkeling van de gemiddelde *bediendenbezoldiging* zien (+ 15,1 %) die in 1975 nagenoeg parallel loopt met die van het gemiddeld arbeidersloon.

Hoewel het stijgingstempo veel minder sterk is dan een jaar vroeger (+ 24,4 %), blijkt uit een terugblik tot 1970 dat in deze tijdspanne — exclusief 1974 — het jaarpercentage van 1975 het hoogste ligt. Evenals in 1974 komt het overgroot gedeelte van de toeneming voort uit de loonindexering : 12,3 % ; de loonvoet steeg met slechts 2,8 %.

Sectorieel lopen de bezoldigingen uiteen maar de doorgaans goed betalende sectoren en meestal ook hun kaderpersoneel, zijn over het ganse land verspreid, zodat het verschil van de gemiddelde bezoldiging tussen de regio's minder groot is dan bij het gemiddeld arbeidersloon. Nochtans ligt de gemiddelde maandwedde in Wallonië meer dan 1 000 F hoger dan in het Nederlands taalgebied.

★
★ ★

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen

(1966 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	1973	1974				1975			
	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	169,5	181,4	188,8	201,1	218,1	230,1	237,7	244,4	255,3
Energie en waterhuishouding	236,3	249,4	262,4	280,1	286,8	297,0	307,3	316,1	328,7
Fabrieksnijverheid	204,1	215,4	230,3	244,2	255,4	266,7	275,6	282,5	293,7
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	(205,8)	(216,9)	(228,5)	(251,4)	(266,3)	(278,4)	(289,1)	(296,4)	(310,7)
textielnijverheid	(195,6)	(202,7)	(223,7)	(235,9)	(245,9)	(261,7)	(267,2)	(272,7)	(288,3)
confectiebedrijven, schoennijverheid	(203,7)	(212,4)	(220,3)	(231,3)	(248,0)	(261,0)	(273,6)	(282,0)	(290,1)
chemische industrie	(236,7)	(262,5)	(275,2)	(288,1)	(299,7)	(305,7)	(311,8)	(324,4)	(330,9)
metaalnijverheid	(197,4)	(215,9)	(229,7)	(242,3)	(251,4)	(260,7)	(268,8)	(274,2)	(278,4)
metaalverwerkende industrie	(200,1)	(211,3)	(227,2)	(236,8)	(248,4)	(256,2)	(264,0)	(269,9)	(282,4)
Bouwbedrijf	194,7	198,1	219,1	231,1	246,6	267,9	275,5	283,3	296,6
Handel	191,1	201,3	213,9	225,3	240,4	253,2	263,7	272,5	281,3
Vervoer en verkeer	203,2	214,9	241,9	255,5	268,5	281,4	296,6	306,7	316,0
Diensten	247,1	257,4	290,3	308,4	321,9	331,5	340,5	349,0	365,7
Globaal indexcijfer	**203,9**	**214,7**	**230,4**	**244,3**	**256,2**	**268,5**	**278,0**	**285,5**	**296,9**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers

(1970 = 100)

PERIODE	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolenmijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1970	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1971	112	112	112	112	113	110	111	110	110	109
1972	128	125	127	131	131	127	127	123	123	121
1973	149	143	145	152	151	146	147	142	140	137
1974	180	173	179	183	182	174	177	170	168	165
1975	216	205	214	214	223	..	..	200	199	194
1974 Maart	162	157	161	169	164	155	158	152	152	150
Juni	177	168	175	177	179	166	167	167	165	162
September ...	185	179	185	189	186	170	178	174	172	168
December ...	196	187	194	195	198	204	204	185	183	179
1975 Maart	206	196	205	216	212	191	199	192	190	183
Juni ..... (c)	212	201	211	218	219	..	..	196	195	191
September (c)	217	207	216	225	224	..	..	201	200	197
December (c)	231	216	225	238	235	..	..	212	210	205

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(b) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4).
Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Gemiddelde bruto verdienste per uur, per bedrijfstak en per gewest van de arbeider in de nijverheid. Enquête oktober 1975 (a)

(franken)

OMSCHRIJVING	Vlaanderen	Wallonië	Brussel-Hoofdstad
Winning van delfstoffen	**189,74**	**178,49**	(b)
Elektriciteit en gas	**198,70**	**201,57**	**210,67**
Fabrieksnijverheid	**141,27**	**152,89**	**138,16**
IJzer- en staalnijverheid	196,40	183,53	(b)
Non-ferro metaalnijverheid	172,63	168,55	(b)
Nijverheid der niet-metaalhoudende mineralen	152,23	147,56	(b)
Aardolie-industrie	224,19	(b)	(b)
Chemische nijverheid	173,59	161,26	125,26
Automobielbouw en -onderdelen	173,80	172,91	163,61
Automobielbouw en -assemblage, en motorenbouw ervan	180,83	(b)	165,54
Scheepswerven	190,24	(b)	(b)
Elektrotechnische industrie	147,11	144,40	139,10
Hout- en meubelnijverheid	133,91	127,39	147,35
Papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid en uitgeverij	148,73	153,65	164,17
Rubbernijverheid en plasticverwerkende industrie	139,43	166,49	(b)
Ledernijverheid	118,77	134,86	91,46
Textielnijverheid	124,71	119,53	109,20
Kledingnijverheid	98,85	102,09	107,41
Voedingsmiddelennijverheid, dranken en tabak	135,77	135,27	136,39
Bouwbedrijf	**148,89**	**148,80**	**155,17**
De gezamenlijke industrie	**143,89**	**154,05**	**144,54**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) De gegevens ontbreken of ze hebben betrekking op minder dan vier ondernemingen.

Stand, eind december 1975, van het prijsindexcijfer en van het indexcijfer van het gemiddeld bruto uurloon in de nijverheid in enkele landen (a)

(eind december 1972 = 100)

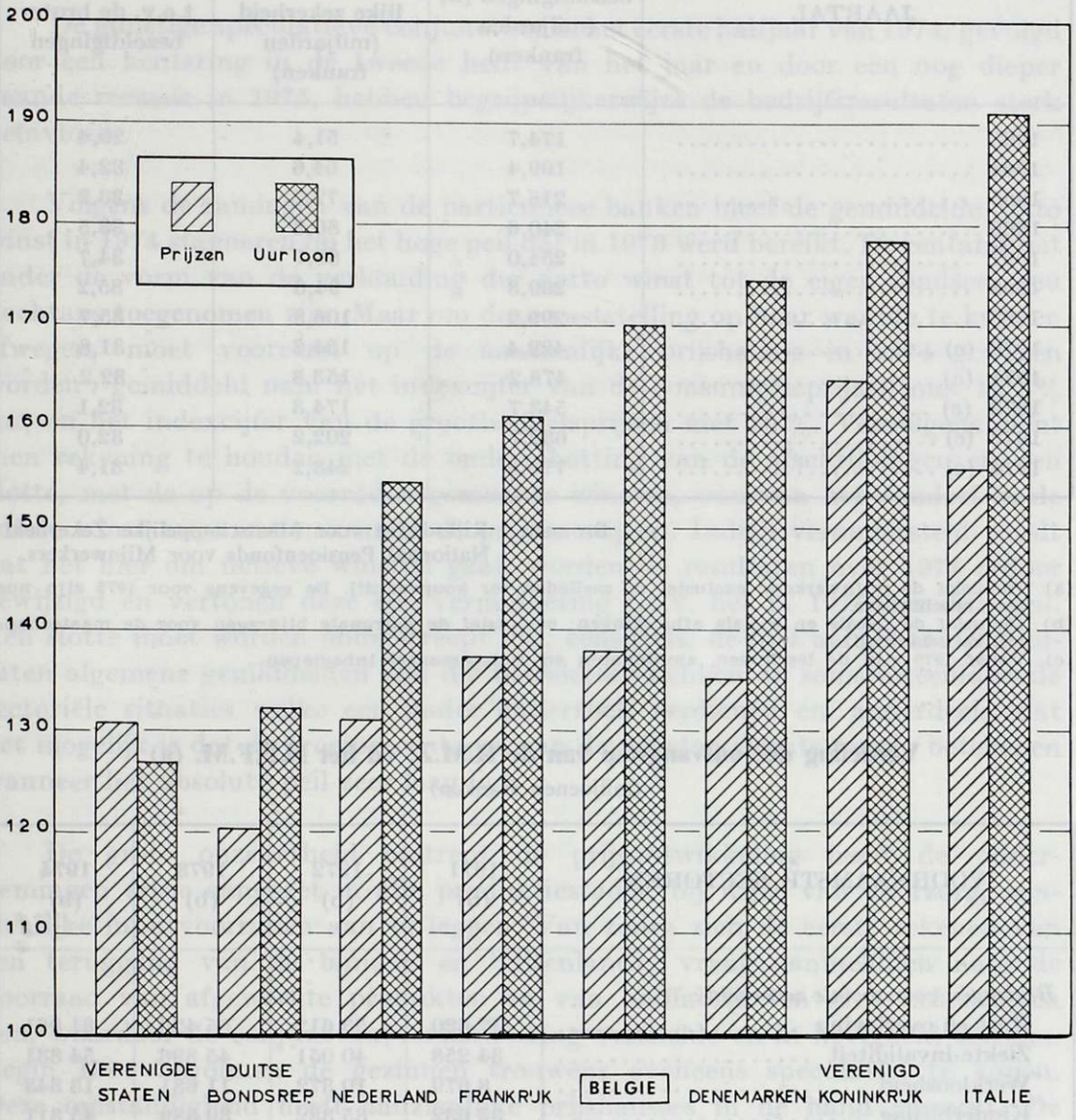

Bronnen : Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Het loonindexcijfer heeft betrekking op het loon betaald in :
— de fabrieksnijverheid : in Frankrijk, in de Duitse Bondsrepubliek, in Italië, in het Verenigd Koninkrijk en in de Verenigde Staten;
— de fabrieksnijverheid, de delfstofwinning en het vervoer : in België;
— de fabrieksnijverheid en het bouwbedrijf : in Nederland (enkel het loon van de mannen);
— de fabrieksnijverheid en de delfstofwinning : in Denemarken.

Lonen van de in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers (a)

JAARTAL	Brutobezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de brutobezoldigingen
1963	174,7	51,4	29,4
1964	199,4	64,6	32,4
1965	218,7	72,7	33,2
1966	240,6	80,6	33,5
1967	254,0	88,1	34,7
1968	269,3	94,6	35,2
1969	299,2	106,8	35,7
1970 (c)	422,4	134,2	31,8
1971 (c)	478,2	153,8	32,2
1972 (c)	543,7	174,3	32,1
1973 (c)	632,7	202,2	32,0
1974 (c)	773,6	243,2	31,4

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) Inclusief de mijnwerkers; exclusief de zeelieden ter koopvaardij. De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; excluisief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.
(c) Vanaf 1970 zijn de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel inbegrepen.

Verdeling der ontvangsten van de R.M.Z. en het N.P.F.M. (a)

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)
Bijdragen voor sociale zekerheid :				
Rust en overleving	47 620	53 612	65 420	81 061
Ziekte-invaliditeit	34 258	40 051	45 896	54 831
Werkloosheid	8 679	10 372	11 631	13 348
Kinderbijslag	32 632	35 332	39 389	45 311
Jaarlijkse vacantie	23 404	25 729	29 085	34 301
Beroepsziekten	2 169	2 343	2 609	3 254
Bijzondere bijdragen :				
Bestaanszekerheid in het bouwbedrijf	3 946	4 398	4 803	6 192
Bestaanszekerheid in andere sectoren	572	806	1 099	1 388
Sluiting van ondernemingen	108	218	405	409
Kredieturen	—	—	550	1 045
Totaal	**153 387**	**172 861**	**200 886**	**241 138**

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Exclusief de staatstoelagen.
Inclusief de leerlingen, ambtenaren en huispersoneel

AFDELING II.
INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN [1]

De gunstige speculatieve conjunctuur in het eerste halfjaar van 1974, gevolgd door een kentering in de tweede helft van het jaar en door een nog dieper gaande recessie in 1975, hebben begrijpelijkerwijze de bedrijfsresultaten sterk beïnvloed.

Volgens de ramingen van de particuliere banken bleef de gemiddelde netto winst in 1974 stagneren op het hoge peil dat in 1973 werd bereikt. De rentabiliteit onder de vorm van de verhouding der netto winst tot de eigen fondsen, zou nochtans toegenomen zijn. Maar om deze vaststelling op haar waarde te kunnen afwegen, moet vooreerst op de aanzienlijke prijshausse in 1974 gewezen worden : gemiddeld nam het indexcijfer van de consumptieprijzen met 12,7 % toe, en het indexcijfer van de groothandelsprijzen met 20 %. Vervolgens dient men rekening te houden met de onderschatting van de afschrijvingen en, ten slotte, met de op de voorraden gemaakte winsten, waarvan het aandeel in de totale winst toeneemt naarmate de prijzen stijgen. Indien verondersteld wordt dat het hier om fictieve winsten gaat, worden de resultaten over 1974 erdoor gewijzigd en vertonen deze een vermindering t.o.v. het in 1973 bereikte peil. Ten slotte moet worden onderstreept dat, eensdeels, de hier aangehaalde resultaten algemene gemiddelden zijn die betrekking hebben op soms uiteenlopende sectoriële situaties welke een nader onderzoek verdienen en, anderdeels, dat het mogelijk is dat de groeipercentages van de winsten slechts weinig betekenen wanneer het absolute peil zeer laag ligt.

De grote onzekerheid omtrent de prijsontwikkeling heeft de ondernemingen ertoe aangezet in alle produktiestadia, bij wijze van voorzorg, aanzienlijke inputvoorraden aan te leggen. Van zodra zich de eerste tekenen van een teruggang van de binnen- en buitenlandse vraag aanmeldden nam de voorraad van afgewerkte produkten en van halffabrikaten grote afmetingen aan, waardoor de conjunctuurverslechtering versnelde en in hevigheid toenam. Begin 1974 begonnen de gezinnen trouwens eveneens speculatief te kopen. Deze omstandigheid heeft aanzienlijke prijshausses in de hand gewerkt. De industriële groothandelsprijzen stegen in 1974 met 27 %, hetgeen verklaart waarom de resultaten in een aantal sectoren zo hoog lagen.

Dat is in het bijzonder het geval voor bepaalde *nijverheidssectoren* zoals de ijzer- en staalnijverheid en de chemische industrie ; de andere sectoren waarop de speculatieve aankoopneiging gunstig inwerkte waren die van het papier en van de aardolie. De stijging van de aardolieprijzen kwam niet alleen de olieproducerende landen ten goede, maar ook de aardoliesector van de importerende landen die zijn resultaten in 1974 aanzienlijk verbeterd had. Hoewel de raffinage-

(1) Bij ontstentenis van gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek is de volgende tekst o.m. gesteund op deelstudies en peilingen van twee particuliere banken betreffende gegevens van 1974, laatste jaar waarover sommige elementen beschikbaar zijn.

en distributiebedrijven in België deficitair lijken te zijn, kan de werkelijkheid slechts beoordeeld worden aan de hand van de bevestiging van het totaalresultaat van de vennootschap plus filialen — waarvan de gegevens onmisbaar zijn gezien de sector sterk geïnternationaliseerd is —. Rekening houdend met de bijhuizen lijkt de totale winst aanzienlijk.

Ondanks de in de herfst ingetreden verslechtering blijven de netto resultaten van de ijzer- en staalnijverheid en van de chemische industrie, overwegend onder invloed van het verloop tijdens het eerste gedeelte van het jaar en lagen zij dus veel hoger dan in 1973. Hetzelfde geldt voor de non-ferrometalen, hoewel hierbij door de zeer hoge afschrijvingen de lopende netto winst geringer was dan in 1973 ; bruto komt echter een niet te verwaarlozen toeneming tot uiting.

De papiersector werd gekenmerkt door het speculatief karakter van de vraag, die prompt schaarste op het internationaal vlak en aanmerkelijke prijsstijgingen tot gevolg had, de bedrijfsresultaten waren derhalve gunstig. Hoewel de netto winst in de textielnijverheid nog op een vrij laag peil blijft hangen, was de stijging in 1974 t.o.v. 1973 hier groter dan in de andere sectoren. De produktie, de werkgelegenheid en de investeringen daarentegen liepen er sterk terug.

De netto winst nam evenwel niet in alle sectoren toe. Zowel de netto- als de bruto winst van de metaalverwerkende sector liep t.o.v. 1973 terug en vormt aldus, — samen met de voedingsmiddelennijverheid waar de netto winst stationair was t.o.v. 1973 — een scherpe uitzondering in de industriële sector.

De resultaten van de *financiële sector* werden sterk beïnvloed door de zware verliezen van een bepaalde bankonderneming. Nochtans, ook afgezien van deze verliezen, liep de netto winst van onderhavige sector terug, o.m. wegens de toeneming van de kosten en de omvang van de afschrijvingen op effecten, maar ook wegens het beperkend monetair overheidsbeleid.

Bij de *distributiesector* duwde de speculatieve conjunctuur vooral de resultaten van de grote distributie-ondernemingen omhoog, inzonderheid van bepaalde filiaalbedrijven. Andere subsectoren hadden daarentegen met problemen te kampen, zodat voor deze gezamenlijke sector de netto winst stagnatie vertoont.

Globaal gezien bereikte de industriële sector — de metaalverwerkende nijverheid uitgezonderd — een beter netto resultaat dan tijdens het voorgaande jaar, terwijl de financiële en de distributiesector verdeelde resultaten bekwamen, die in totaal een teruggang vertonen.

De rentabiliteit en het schuldenpeil zijn twee andere criteria die bij de beoordeling van de bedrijvigheid der ondernemingen moeten in aanmerking genomen worden. De rentabiliteit berekend naar de verhouding netto winst/

eigen middelen zou in 1974 in totaal gedaald zijn van 9,2 % tot 8,1 % ; ook hier moet er rekening mee gehouden worden dat dit percentage een gemiddelde is en varieert naargelang van de sector.

De gegevens in de tabel betreffende de rentabiliteit en de schuldenlast van de vennootschappen (verhouding langlopende schulden/eigen middelen) hebben enkel betrekking op de ter beurs genoteerde ondernemingseffecten. De aardoliesector, de scheikundige nijverheid, de grote distributie-ondernemingen en de financiële sector blijven aan de leiding wat de rentabiliteit betreft. Onder de sectoren waar de rentabiliteit toenam waren er weinige met een verminderde schuldenlast. Hieronder worden vermeld : de aardoliesector, de ijzer- en staalnijverheid, de metaalverwerking, de glasnijverheid.

In absolute gegevens zijn de sectoren met de grootste schuldenlast die van de aardolie, water, gas en elektriciteit, papier, ijzer en staal en de metaalverwerking, wat erop wijst dat aan voornoemde vaststelling slechts een relatieve waarde moet worden gehecht. Steeds volgens deze — het moge herhaald worden — beperkte bron (1) zou de globale schuldenlast in 1974 zijn toegenomen.

★
★ ★

(1) Zie voetnoot blz. 347.

Vergelijkende evolutie van de rendabiliteit en de schuldenlast

OMSCHRIJVING	1973						1974					
	Aantal	Eigen middelen (10^6 F)	Langlopende schuld (10^6 F)	% (a)	Herberekende nettowinst (10^6 F)	% (b)	Aantal	Eigen middelen (10^6 F)	Langlopende schuld (10^6 F)	% (a)	Herberekende nettowinst (10^6 F)	% (b)
Verzekeringen	4	5 556	..	..	896	16,13	4	5 666	..	..	1 015	17,9
Banken	7	31 426	..	..	5 105	16,24	7	32 332	..	..	4 611	14,26
Holdings	38	46 251	5 108	11,04	3 389	7,33	40	50 150	6 662	13,28	4 723	9,42
Vast goed	14	3 752	15 300	407,8	184	4,90	14	2 935	16 556	564,1	150	5,11
Transport	6	5 930	2 437	41,11	73	1,28	5	5 906	2 541	43,02	708	11,99
Trusts	5	12 010	6 352	52,9	1 199	10	5	12 459	7 311	58,7	1 388	11,14
Elektriciteit, gas, water	10	46 182	37 628	81,48	5 051	10,94	10	48 700	44 936	92,3	5 287	10,86
Elektronisch materieel	4	3 279	1 291	39,37	— 116	— 3,54	4	3 179	1 193	37,5	— 157	— 4,94
Staal	13	29 492	17 896	60,68	2 213	7,51	12	32 923	17 927	54,5	4 123	12,52
Metaalverwerking	25	10 091	4 819	47,72	657	6,51	22	10 187	4 798	47,1	813	7,98
Non-ferro's	12	37 009	2 438	6,59	3 604	9,74	10	39 443	3 712	9,4	3 281	8,32
Scheikunde	16	47 709	19 014	39,85	3 916	8,21	16	53 542	24 353	45,5	7 694	14,37
Koolmijnen	13	4 236	189	4,46	—3 028	—71,48	13	4 269	162	3,8	—2 832	—66,34
Glas	6	15 490	4 764	30,76	1 689	10,90	6	13 090	2 499	19,1	759	5,80
Bouw	21	10 296	3 550	34,48	1 107	10,75	20	10 312	3 903	37,85	871	8,45
Textiel	12	3 660	441	12,05	140	3,83	11	3 465	507	14,63	136	3,92
Plantages	15	2 563	..	..	41	1,60	11	1 960	..	..	1,7	0,09
Voeding	17	4 676	664	14,2	252	5,39	18	5 071	822	16,21	168	3,31
Diversen	24	8 763	1 894	21,64	445	5,08	20	7 839	1 970	25,13	397	5,06
Papier	6	3 604	2 920	67,15	104	2,89	6	3 813	2 843	74,56	187	4,90
Petroleum	3	27 127	37 579	138,53	3 912	14,42	3	31 835	40 616	127,58	6 687	21
Warenhuizen	6	7 167	2 632	36,73	800	11,16	6	7 456	2 885	38,69	1 209	16,21
Totaal (met steenkool)	**277**	**366 275**	**166 418**	**45,44**	**31 635**	**8,64**	**263**	**386 532**	**186 196**	**48,17**	**41 220**	**10,66**
Totaal (zonder steenkool)		**362 039**	**166 229**	**45,91**	**34 663**	**9,57**		**382 263**	**186 034**	**48,67**	**44 052**	**11,25**

Bron : Bank van Parijs en van de Nederlanden, Economische berichten, september 1975.

(a) Langlopende schuld t.o.v. de eigen middelen, in %.
(b) Herberekende netto winst t.o.v. de eigen middelen, in %.

Ontwikkeling van de ondernemingsresultaten voor het dienstjaar

1974 (a)

(wijziging in % t.o.v. het vorige jaar)

OMSCHRIJVING	Bruto winst	Afschrijvingen	Netto winst	Netto dividenden
Ondernemingen waarvan de aandelen op de beurs worden genoteerd :				
– Financiële bedrijven	— 17,6	+ 15,9	— 35,8	+ 0,8
– Nutsbedrijven	+ 10,5	+ 15,5	+ 4,8	+ 10,2
– Industriële bedrijven	+ 20,7	+ 22,5	+ 17,0	+ 6,5
Totaal ...	**+ 11,5**	**+ 20,8**	**— 1,7**	**+ 5,4**
Samen :				
– Financiële bedrijven	— 15,9	+ 14,7	— 32,2	+ 1,5
– Nutsbedrijven	+ 5,7	+ 5,5	+ 5,9	+ 9,8
– Industriële bedrijven	+ 14,7	+ 19,2	+ 5,6	+ 7,2
– Distributiebedrijven	— 8,2	+ 22,9	— 6,6	+ 17,4
Totaal ...	**+ 7,9**	**+ 17,5**	**— 6,6**	**+ 6,0**

Bron : Weekberichten van de Kredietbank, nr. 2, januari 1976.

(a) Publikatiejaar 1975 : steekproef van 287 ondernemingen.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK EEN

INVESTERINGEN

Daar een zowel omstandige als nauwkeurige informatie over de investeringen vaak slechts na geruime tijd beschikbaar is, heeft de analyse in dit hoofdstuk betrekking op twee jaren. In het eerste gedeelte wordt de toestand inzake investeringen in de economie in 1974 nagegaan aan de hand van de nationale rekeningen; in het tweede gedeelte wordt in een schuchtere benadering gepoogd de investeringstendens in 1975 te omschrijven hierbij uitgaande van de door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie voor het Economisch Budget opgemaakte ramingen, alsmede van de gedeeltelijke gegevens van enkele statistische reeksen.

§ 1. — OP DE NATIONALE REKENINGEN GESTEUNDE ONTWIKKELING VAN DE INVESTERINGEN IN 1974 (1)

Van meet af aan kan worden opgemerkt dat in 1974 voor de Belgische economie belangrijke investeringen werden gerealiseerd in bijna al de sectoren en meer bepaald in de fabrieksnijverheid, waar sedert 1970 geen noemenswaardige toeneming was genoteerd. Het jaar 1970 kon terecht met 1974 worden vergeleken, daar beide gekenmerkt waren door een aanzienlijke stijging ten opzichte van de recent voorbije jaren en beide ook gevolgd werden door een periode van conjunctuurvertraging of van een economische recessie. Hoewel immers reeds in de herfst van 1974 een periode van versnelde teruggang van de nijverheidsproduktie inzette, gebeurden de investeringen — overeenkomstig de welbekende aanzienlijke faseverschillen t.o.v. de algemene economische conjunctuur — in de periode volgend op de jaren waarin het bruto nationaal produkt toenam. Het is wellicht niet van belang ontbloot erop te wijzen dat reeds in 1973 aanwijzingen voorhanden waren voor een — weliswaar onzekere en aarzelende — vertraging van de economische bedrijvigheid. De speculatieve gedragingen waren toen echter nog overheersend zodat zij de eerste sectorsgewijs optredende bressen verdoezelden en sterk doorwogen op de investeringsbeslissingen die in 1974 ten uitvoer gelegd werden. In de tweede helft van 1973 had zich al een versnelling van de bestedingen voor investeringsgoederen voorgedaan wegens de saturatie van de toen voorhanden produktiecapaciteit.

(1) Voor de cijfergegevens wordt verwezen naar de tabellen op het einde van dit hoofdstuk.

Zo steeg in 1974 de binnenlandse bruto vorming van vast kapitaal met 23,3 %, in lopende prijzen, t.o.v. het voorgaande jaar; in 1973 beliep deze stijging 14,2 %. In 1970 werd eveneens een stijgingstempo bereikt, hetwelk dat van 1974 benadert, nl. + 19,1 %. Daarbij dient echter te worden opgemerkt dat naar volume toen de toeneming van de investeringen aanzienlijker was dan in 1974, daar zich in dit jaar sterke prijsstijgingen voordeden als een uiting van de inflatieversnelling waardoor de economie in de jongste jaren gekenmerkt was. Dienvolgens beloopt, in vaste prijzen (prijzen van 1970), de toeneming van de binnenlandse bruto vorming van vast kapitaal nog slechts 6,4 % in 1974, tegen 7,5 % in 1973 en 8,8 % in 1970, telkens t.o.v. het voorgaande jaar. Deze aangroei van het investeringsvolume in 1974 is dus sedert 1970 de tweede naar belangrijkheid, na die van 1973. Het is trouwens moeilijk deze beide jongste jaren (1973 en 1974) afzonderlijk te behandelen, omdat in beide de houding van de investeerders gelijkaardig was en zij beide gekenmerkt waren door hetzelfde speculatieve klimaat.

Het aandeel van de binnenlandse bruto besteding aan investeringen steeg eveneens in 1974, nl. tot 22,5 %, tegen 21,6 % in 1973 en 22,9 % in 1970 (in lopende prijzen); in vaste prijzen is de toeneming eveneens opvallend : in 1974 ging 21,3 % van deze besteding naar investeringsgoederen, tegen 21,4 % in 1973 en 22,9 % in 1970. Deze percentages zijn weliswaar betrekkelijk ver verwijderd van die welke midden de jaren zestig werden geboekt (23,6 % in 1966 en 1967, in vaste prijzen), maar daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat sindsdien zowel het particuliere als het overheidsaandeel in de consumptie aanzienlijk opliep, wegens de ontwikkeling van de overheidsdiensten en als gevolg van de toeneming van de reële inkomens tijdens deze decennie. Tevens valt op te merken dat de aangroei van de investeringsuitgaven in 1974 (+ 23,9 % in lopende prijzen en 6,4 % in vaste prijzen) hoger lag dan de stijging van de totale binnenlandse besteding (+ 18,4 % in lopende prijzen en + 4,0 % in vaste prijzen). Bovendien werd een groter gedeelte van het bruto nationaal produkt aan de binnenlandse bruto vorming van vast kapitaal besteed : 22,1 % in 1974, tegen 21,0 % in 1973 en 22,2 % in 1970 (in lopende prijzen); in prijzen van 1970 belopen de percentages 21,3 in 1974, 20,8 in 1973 en 22,2 in 1970.

Deze toeneming van de relatieve belangrijkheid van de investeringen in de economie kan tevens beschouwd worden als de oorzaak van de aanmerkelijke stijging van het structurele aandeel in de werkloosheid tijdens de jongste jaren. Een groot aantal van deze investeringen beoogden immers een rationalisering, d.w.z. dat zij erop gericht zijn arbeid door kapitaal te vervangen, zodat zij de beschikbare onvoldoend geschoolde arbeidskracht op de markt vermeerderen, terwijl zij op diezelfde arbeidsmarkt leiden tot een tekort aan technici bekwaam tot het bedienen van deze nieuwe uitrustingen die des te ingewikkelder worden naargelang van het nagestreefde resultaat. In al de industrielanden is het een algemeen bekend verschijnsel dat het voor de schepping van nieuwe werkgelegenheid vereiste investeringsbedrag geregeld stijgt, terwijl de marginale kapitaalcoëfficiënt steeds een tendens tot toeneming vertoont, inzonderheid in de diensten.

Dienvolgens wordt door de huidige investeringen weinig werkgelegenheid voor niet-geschoolden verschaft, indien zij al niet leiden tot de afdanking van het personeel dat voorheen met minder geperfectioneerde uitrusting om te gaan had.

Naar volume werd de grootste investeringstoeneming in 1974 vastgesteld in de fabrieksnijverheid : + 15,7 % in vaste prijzen. Naar waarde is hun groei iets geringer (+ 31,2 % in lopende prijzen) dan die welke door de vrije beroepen (+ 32,8 %) of voor de woongebouwen (+ 32,2 %) werd gerealiseerd. Voor deze laatste is de groei echter enigszins minder dan in 1973, blijkbaar als gevolg van de door de Regering in 1974 genomen maatregelen inzake inflatiebestrijding (beperking van het hypotheekkrediet) met het oog op een vermindering van de overdreven woningvraag ten aanzien van een verzadigd produktievermogen.

Wat de investeringsvertraging betreft kwam tijdens de jongste jaren een kentering in de landbouw, waar in 1972 en 1973 een forse toeneming van de uitrusting werd waargenomen, zowel naar volume (respectievelijk + 26,8 % en 21,1 %) als naar waarde (+ 36,1 % en 31,3 %). In 1974 was de aangroei aanmerkelijk geringer : + 18,3 % in lopende prijzen en + 4,7 % in prijzen van 1970. Daarbij dient te worden opgemerkt dat in de jongste jaren talrijke deskundigen hadden gewezen op de ongeschikte of de overuitrusting van veel landbouwexploitaties wewgens een gebrek aan rationalisering in de sector. Bovendien zijn ook de stagnatie, of zelfs de verlaging van het reële landbouwersinkomen, evenals de opmerkelijke prijsstijgingen bij het landbouwmaterieel niet vreemd aan de investeringsteruggang in deze sector.

Hoewel in lopende prijzen de aangroei van de sector « elektriciteit, gas en water » in 1974 13,8 % beloopt, kan toch enige stagnatie van de investeringsuitgaven worden opgemerkt. In vaste prijzen kan immers een vermindering met 1,2 % worden vastgesteld t.o.v. het voorgaande jaar, toen reeds een teruggang met 22,1 % werd geboekt (t.o.v. 1972). Daarbij is op te merken dat 1972 op de piek lag van een jaarlijkse aangroei voor een gemiddelde periode (1966-1972), met 7,6 % in vaste prijzen. Gezien de ontwikkeling van het inplantingsprogramma in deze energiesector mag geen overdreven belang worden gehecht aan de jaarlijkse schommelingen van de investeringen in deze sector. De verwezenlijking ervan verloopt immers in ruime mate volgens plan, zodat alleen de waarde over de gemiddelde periode van enigerlei betekenis is. Op de korte periode worden immers slechts tranches geboekt van belangrijke projecten, en het zijn enkel deze laatste die mogen in aanmerking worden genomen vanuit het oogpunt van de toeneming van 's land energiekapitaal.

Een vijfde van de binnenlandse bruto vorming van vast kapitaal komt voor rekening van het vervoer en de overheidsdiensten gezamenlijk (waarbij het grootste gedeelte van deze post door de investeringen inzake autowegen wordt gevormd). Deze sector is qua investeringen de derde in belang-

rijkheid, na de industriële investeringen en de woongebouwen. In 1974 liep hij evenwel opnieuw terug naar volume (— 2,6 %), ondanks een toeneming in lopende prijzen ad 12,1 %, teruggang die inderdaad in de eerste plaats het resultaat is van de sterke prijsstijgingen in 1974 voor bouwmateriaal en arbeidskracht.

Daarbij kan worden opgemerkt dat net als in 1973, de teruggang naar volume in ruime mate afhankelijk is van de voltooiing van het programma voor de autowegenaanleg. In een iets verwijderd verleden had dit programma inderdaad een sterke invloed op de investeringen van deze sector. De lichte aangroei naar volume (+ 1,1 % en + 14,6 % in lopende prijzen) van het « vervoer en verkeer » is voornamelijk toe te schrijven aan de stijging van de investeringen in de sectoren van het maritiem vervoer, de binnenscheepvaart, de hydraulische wegen en de havens, het luchtverkeer, evenals de post, telegraaf, telefoon, radio en televisie. In lopende prijzen verminderden de investeringen bij het spoorwegvervoer met 9,3 %, terwijl voor het wegvervoer de stijging naar waarde met 4,2 % overeenstemt met een daling, in prijzen van 1970, ad 4,6 %.

In 1974 werd in de dienstensector (bestaande uit de posten « handel, banken en verzekeringen », « onderwijs », « medische beroepen, andere diensten aan gezinnen en ondernemingen ») een aanmerkelijke groeivertraging van de investeringen naar volume waargenomen (+ 3,7 % in 1974, tegen + 8,9 % in 1973), ondanks een verdere stijging in lopende prijzen (+ 20,4 % in 1974 en + 14,9 % in 1973). Dat betekent dat de prijshausse in de tijdspanne van een jaar uitzonderlijk groot was. Deze vertraging deed zich vooral voor in de takken handel, banken en verzekeringen (die voor iets meer dan twee derde van de investeringen van deze sector instaan) : in 1973 beliep de toename in prijzen van 1970 nog 12,6 %, in 1974 viel ze terug tot + 0,3 %; in lopende prijzen vertraagde ze van + 17,9 % in 1973 tot + 15,4 % in 1974. Daarentegen wordt sedert 1972 een forse stijging naar volume en naar waarde vastgesteld voor de uitrusting van de medische beroepen en andere diensten : in lopende prijzen bereikt de aangroei 32,8 % in 1974, tegen 15,5 % in 1973 en 6,4 % in 1972; in prijzen van 1970 komt dit neer op een vermeerdering met respectief 15,2 %, 9,8 % en 2,0 %. De snelle ontwikkeling van de medische technologie en uitrusting is aan dit verschijnsel zeker niet vreemd.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de infrastructuurbestedingen van het onderwijs (vrij en officieel onderwijs) in 1974 een herstel vertoonden (+ 20,4 % in lopende prijzen en + 4,9 % in vaste prijzen) na een jaar stagnatie (1973).

Zoals hiervoren reeds werd aangeduid namen, in 1974, de investeringen het meest toe in de nijverheid en meer bepaald in de fabrieksnijverheid, zowel in vaste prijzen (+ 13,7 % voor de gezamenlijke industrie, en met inbegrip van de bouwnijverheid) als in lopende prijzen (+ 29,0 %). Dientengevolge kwam in 1974 het aandeel van de industrie in de bruto binnen-

landse vaste kapitaalvorming op 27,5 % in prijzen van 1970 en op 25,4 % in lopende prijzen. In 1972 en 1973 bedroegen de percentages respectievelijk 25,7 in vaste prijzen voor elk van beide jaren en 24,9 %, 24,2 % in lopende prijzen.

Bij de kolenmijnen valt uiteraard een vermindering waar te nemen, maar bij de andere ontginningsbedrijven werd de uitrusting enigszins opgevoerd, nl. met 17,4 % in lopende prijzen, hetgeen neerkomt op een status quo t.o.v. het voorgaande jaar.

Voor de bouwnijverheid stemt de toeneming met 10,7 % in lopende prijzen overeen met een lichte teruggang in prijzen van 1970. De bouwsector kende in 1973 en 1974 weliswaar een sterke bedrijvigheid maar de sfeer van onzekerheid omtrent de nabije toekomst in die sector — als gevolg van de vermindering bij de investeringen in openbare werken waartoe door de Regering werd besloten in het raam van de inflatiebestrijding, alsmede van de maatregelen tot beperking van de vraag naar woongebouwen — was niet vreemd aan dit nagenoeg vastlopen van de investeringsuitgaven. Op te merken valt evenwel dat in 1973 de vooruitgang opvallend groot was geweest : + 28,8 % in prijzen van 1970 en + 33,3 % in lopende prijzen. Daarbij kan echter worden aangestipt dat zij volgde op twee jaren (1971 en 1972) met een aanmerkelijk laag investeringsniveau. Uiteindelijk liggen de investeringsbedragen in 1973 en 1974 op het gemiddeld peil van de periode 1966-1974, met uitzondering van 1971 en 1972.

Met een stijging van het investeringsvolume ad 15,7 % in 1974 bereikt de fabrieksnijverheid een even grote aangroei als in 1970 (15,2 %) en in 1966 (15,1 %). Naar waarde (in lopende prijzen) beloopt de vooruitgang 31,2 %. Dit percentage maakt het tevens mogelijk de ontwikkeling van de gemiddelde prijzen der investeringsgoederen te beoordelen, daar de impliciete prijsstijging alleen reeds 13,7 % bedraagt in 1974. In 1973 was zij veel gematigder, nl. + 3,6 %.

De meest spectaculaire toeneming werd in de metaalnijverheid (ijzer, staal en non-ferrometalen) waargenomen : in de tijdspanne van een jaar kwamen de investeringsbedragen immers nagenoeg op het dubbele (+ 96,1 % in lopende prijzen). Naar volume was de aangroei weliswaar enigszins minder groot, maar was toch opmerkelijk : + 73,6 % in prijzen van 1970. De conjuncturele « oververhitting » van deze sectoren in 1973 en gedurende een groot gedeelte van 1974 is aan een dergelijke vooruitgang niet vreemd. Tijdens deze beide jaren en naargelang van de sectoren lag de stijging van het indexcijfer van de nijverheidsproduktie tussen 8 en 10 %.

Ondanks de levendige vraag naar investeringsgoederen waardoor de jaren 1973 en 1974 gekenmerkt waren, werd in de sector van de metaalverwerking de in 1973 aangevatte uitrustingsinspanning niet voortgezet. Zo beliep in 1974 de investeringsaangroei 15,5 % naar waarde (tegen + 32,0 % in 1973) en 1,3 % naar volume (tegen + 27,4 % een jaar voordien). Ook hier dient op de sterke impliciete prijsstijging te worden gewezen.

Te oordelen naar de doorzetting van de investeringen in de sector van de scheikunde en aanverwante bedrijvigheden (+ 40,4 % in lopende prijzen en + 23,5 % in prijzen van 1970), werden de investeringsuitgaven er niet onmiddellijk beïnvloed door de aardoliecrisis en de daaruit volgende sfeer van onzekerheid en aarzeling bij de industrieën die olieprodukten als grondstof gebruiken. Daarbij dient evenwel te worden opgemerkt dat deze uitgaven in ruime mate op middellange termijn zijn gepland, wegens de omvang van de betreffende bedragen; wijzigingen eraan zijn derhalve moeilijk of zelfs onmogelijk. Voorts werden in 1972 en 1973, na de piek van 1971, minder hoge waarden geboekt.

De investeringen van de sector papier, drukkerij en uitgeverij liggen 28,9 %, in lopende prijzen (+ 13,6 % in prijzen van 1970), hoger dan in 1973 en geven aldus blijk van de aanmerkelijke stijging van de vraag naar de produkten van deze sector tijdens de recentste jaren. De industrieën van de voeding, van de dranken en van de tabak handhaven, ondanks een lichte vermindering naar volume, hetzelfde hoge investeringspeil als in 1972 en 1973. In lopende prijzen beloopt de toeneming 21,9 % (+ 12,9 % in 1973 en + 29,3 % in 1972), terwijl zij in prijzen van 1970 7,3 % (+ 9,5 % in 1973 en + 25,9 % in 1972) bedraagt. Ook hier blijkt het belang van de factor prijsstijging die in 1974 zwaar op de investeringsgoederen doorwoog.

De intense bedrijvigheid die de bouwsector in 1973 en 1974 kenmerkte kwam tot uiting in de toeneming van de investeringen van de tak « kleinijverheid, keramiek, glas en cement » ten belope van 29,0 % naar waarde en 13,8 % naar volume. In 1973 was de vooruitgang reeds aanzienlijk, daar hij 23,5 % in lopende prijzen en 20,3 % in prijzen van 1970 bereikte. In vaste prijzen komt aldus het bedrag van de investeringsuitgaven van deze bedrijfstak in 1974 op hetzelfde peil als in de jaren 1966 tot 1970, na een daling van 1971 tot 1973.

Ondanks een lichte daling naar volume blijven de investeringen van de hout- en van de meubelnijverheid op hetzelfde hoge peil dat reeds werd bereikt in 1973, toen de aangroei uitzonderlijk sterk was : + 39,0 % in lopende prijzen (+ 10,3 % in 1974) en + 33,9 % in prijzen van 1970 (— 3,1 % in 1974). De aanzienlijke ontwikkeling van de produkten van deze industrieën tijdens de jongste jaren, zowel op de binnenlandse als op de buitenlandse markten verklaart het hoge peil der bestedingen voor investeringsgoederen dat kenmerkend was voor 1973 en 1974.

Op een lichte opleving na in het begin van 1974 en die trouwens snel uitviel tijdens het tweede halfjaar van hetzelfde jaar, kende de bedrijvigheid van de textielnijverheid sedert het tweede halfjaar van 1972 geen ontwikkeling meer. Daarbij komen nog de zwaar doorwegende structurele problemen (hoge prijzen voor grondstoffen, o.m. synthetische, kosten voor een nog overwegende arbeidskracht, scherpe concurrentie op de buitenlandse markten); het wekt dus geen verbazing dat een vermindering naar volume

(— 3,5 %) van de investeringen in 1974 wordt waargenomen (ondanks een stijging naar waarde met 8,9 %). Er nog slechter aan toe dan de voorgaande bedrijfstak, wegens een identiek conjunctuurpatroon maar meer gekenmerkt door een verminderde bedrijvigheid, zijn de kledingindustrie en de schoennijverheid waarvan de investeringsuitgaven sedert 1973 aanzienlijk zijn teruggelopen : — 17,3 % in 1973, — 1,7 % in 1974 in lopende prijzen; — 20,0 % in 1973, — 12,5 % in 1974 in vaste prijzen. Dienvolgens is het peil van de investeringen in 1974, in prijzen van 1970, een van de laagste die tijdens de jongste tien jaren werden vastgesteld.

Tot besluit kan worden opgemerkt dat, wanneer uitsluitend de investeringsbedragen in prijzen van 1970 worden bekeken, van de bijkomende, in 1974 in de fabrieksnijverheid geïnvesteerde ± 11 miljard (t.o.v. 1973), ongeveer 10 miljard naar de takken van de scheikunde en van de metaalnijverheid gingen. Deze vaststelling is minder opvallend in lopende prijzen, daar van de bijkomende 25 miljard die de fabrieksondernemingen in 1974 uitgaven voor de aankoop van investeringsgoederen, 16 miljard werden besteed door de scheikunde en de metaalnijverheid. Hier wordt dus de vinger gelegd op de zinsbegoocheling qua investeringsvolume alsmede op de wanverhouding in de economie waarvan de inflatie oorzaak is.

§ 2. — INVESTERINGSNEIGING IN 1975

De sterke daling van de bedrijvigheid die vanaf het tweede halfjaar van 1974 werd waargenomen en zich ook over het grootste gedeelte van 1975 uitstrekte, is een verschijnsel zonder voorgaande sedert het einde van de tweede wereldoorlog.

Om de ontwikkeling van de investeringsneiging in 1975 beter te begrijpen, moge worden gewezen op de teruggang van de bezettingsgraad van de produktiecapaciteit in de fabrieksnijverheid. De bezettingsgraad is inderdaad een variabele die inzake investeringen bepalend werkte. Van 85,0 in mei 1974 viel hij op 70,4 in oktober 1975. Bovendien weze eveneens herinnerd aan de kredietbeperkingen als gevolg van het anti-inflatoire Regeringsbeleid in 1974. Overigens werden de vastleggingen inzake overheidsinvesteringen van de centrale overheid in 1974 sterk verminderd in het raam zelf van deze anti-inflatoire actie en werden zij in 1975 slechts geleidelijk uitgebreid om zoveel mogelijk het gevaar van een versnelling der prijsstijging uit te schakelen. Deze nieuwe vastleggingen zullen pas in 1976 ten volle tot uiting komen op het vlak van de nationale boekhouding, waarin de opeenvolgende betalingen worden geboekt. Voorts gaf de onzekerheid omtrent de waarborg van een toereikend inkomen (gevaar van inkomensvermindering door eventuele werkloosheid) aanleiding tot de vorming van aanzienlijke liquide of quasi-liquide spaargelden; ook het beperkend beleid inzake hypotheekkrediet bracht een zwakker investeringstendens (woongebouwen) bij de gezinnen teweeg.

Zo zou volgens de herziene ramingen van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie in het raam van het Economisch Budget (1), de binnenlandse bruto vorming van vast kapitaal in 1975 7,9 % (in lopende prijzen) hoger liggen dan in 1974 (+ 23,3 % tijdens datzelfde jaar). Zij zou aldus 501,5 miljard frank bedragen. De impliciete prijsstijging zou 11 % belopen en zou er dus een vermindering naar volume ad 2,8 % zijn.

De grootste teruggang naar volume (—3,7 %) wordt vastgesteld bij de produktieve bedrijfsinvesteringen, tegen een aangroei in lopende prijzen van 6,1 %. Deze vermindering zou meer bepaald te wijten zijn aan de bestedingen voor beroeps- en bedrijfspanden en voor werken van burgerlijke bouwkunde. In lopende prijzen zouden zij met 8,4 % toenemen en 114,8 miljard frank bereiken, maar de vermindering naar volume zou 4,7 % belopen. De toeneming van de bestedingen voor outillage zou 4,7 % naar waarde bedragen, waardoor die op 170,6 miljard zouden komen, maar de prijshausse bij die goederen is geringer dan bij de voorgaande en zou de teruggang naar volume dus eveneens iets minder zijn (— 3,0 %).

De stijging naar volume van de overheidsinvesteringen zou 0,9 % bereiken, maar door de nog steeds sterke impliciete prijsstijging bij die goederen (+ 9,2 %) — want het grootste gedeelte ervan houdt verband met de bouwsector — zou de stijging in lopende prijzen 10,2 % bedragen. Zij zouden dus op 73,7 miljard frank komen.

Ten slotte zouden de investeringen in woningen over 142,4 miljard frank strekken, d.i. een daling naar volume met 3 %, gepaard gaande met een toeneming in lopende prijzen van 10,4 %. Ook hier wordt hetzelfde verschijnsel van het voortduren van een hoge impliciete prijsstijging (+ 13,8 %) waargenomen.

De grote trekken van onderhavige uiteenzetting, waarbij de investeringstendens in 1975 wordt beschreven op grond van de macro-economische grootheden van het Budget, blijken eveneens uit de bijzondere statistische reeksen waarvan hierna sprake.

Zo lagen in 1975 de leveringen nijverheidsoutillage (105,2 miljard frank) van de metaalverwerkende sector aan de op het nationaal grondgebied gevestigde ondernemingen slechts 6,3 % hoger dan tijdens dezelfde periode van het voorgaande jaar. Daar deze leveringen in lopende prijzen zijn uitgedrukt, kan eruit worden afgeleid dat in de ondernemingen het volume van de investeringen in nijverheidsoutillage enigszins terugliep. Bovendien kon tijdens de tweede helft van 1975 t.o.v. gelijknamige periode van het voorgaande jaar een geleidelijke vermindering van het verschil in leveringen tussen beide jaren worden vastgesteld.

Er werd evenwel ook een afgetekende verbetering vastgesteld, o.m. bij de leveringen van de subsectoren van de elektrische constructie (+ 9,8 %),

(1) 17 mei 1976.

van de machinebouw (+ 11,5 %), van de bruggen en gebinten (+ 5,2 %). Het gezamenlijk aandeel van deze drie subsectoren in de leveringen van nijverheidsoutillage bedraagt nagenoeg 60 %. Tevens mag worden gewezen op de vorderingen geboekt in de fijnmechaniek (+ 12,2 %), een subsector echter van gering belang, en in de heftoestellen (+ 8,9 %).

Overal elders liepen de leveringen terug, maar de aanzienlijkste achteruitgang werd opgetekend in de niet onbeduidende sector van de plaatbewerking (— 7,7 %). Daarnaast kan worden vernoemd, naargelang van hun aandeel in de gezamenlijke leveringen van nijverheidsoutillage, de diverse toestellen (— 4,2 %), de aandrijfmachines (— 6,6 %), de ijzergieterijen (— 13,5 %), de werktuigmachines (— 9,8 %) en de textielmachines (— 22,3 %).

Hoewel de totale leveringen in 1975 nog enige voorsprong hadden op die van de overeenstemmende periode van het voorgaande jaar, was dat niet meer het geval wat betreft de bestellingen; deze getuigen ten overvloede van de afgenomen investeringsneiging van de bedrijven in 1975. Over twaalf maanden verminderden zij immers met 2,6 % t.o.v. de overeenstemmende periode van 1974; zij bedroegen 108,4 miljard frank. De bestellingen door de binnenlandse ondernemingen aan de subsector elektrische constructie geven een stijging van 8,4 % te zien, terwijl voor de machinebouw de vooruitgang slechts 0,8 % beloopt. Daarentegen overtroffen de bestellingen de leveringen in de subsectoren aandrijfsmachines (+ 11,5 %). Bij de andere subsectoren daalden de bestellingen : de plaatbewerking (— 13,4 %), de bruggen en gebinten (—5,0 %), de heftoestellen (—3,0 %), de ijzergieterijen (— 29,3 %), de werktuigmachines (— 14,1 %), de textielmachines (— 50,0 %), de fijnmechaniek (— 4,8 %) en de diverse toestellen (— 19,8 %).

In lopende prijzen lag de invoer van investeringsgoederen over 1975 5,6 % hoger dan een jaar voordien; hij bedroeg 168,3 miljard frank. In 1974 was de toeneming aanmerkelijk groter, nl. 26,9 %. Met uitzondering van het vervoermaterieel, dat in enkele van zijn componenten voor de schommelingen van de economische conjunctuur minder gevoelig is, wijzen de verschillende posten van de import investeringsgoederen op een gelijklopende ontwikkeling. De aankopen van motoren en vaste investeringsgoederen (deze is, met iets meer dan twee derden van de invoer van investeringsgoederen, de belangrijkste post) namen met 4,7 % toe, tegen + 25,7 % in 1974 en lopen over 106,0 miljard frank. Voor de wetenschappelijke toestellen (+ 3,7 % in 1975 en + 30,0 % in 1974) bereikt het bedrag 7,8 miljard frank. Voor het overige vertoont het groeipercentage van de subrubrieken van deze post (medische toestellen, optische en cinematografische toestellen, wetenschappelijke instrumenten) geen opmerkelijk verschil met dat van de gehele post.

De samengestelde rubriek « diversen » steeg met 5,2 % (+ 34,3 % in 1974) en komt op 31,0 miljard frank. De invoer van vervoermaterieel onderging de invloed van de schepen en boten (1,5 miljard frank) evenals van de aankopen van vliegtuigmaterieel (6,1 miljard frank), waarvoor de in

1974 geboekte bedragen nagenoeg verdubbelden. De aankopen in het buitenland van wagens, vrachtwagens en trekkers (15,1 miljard frank) liggen enigszins lager dan tijdens het voorgaande jaar (— 2 %), terwijl voor het spoormaterieel de teruggang meer afgetekend is (— 15 %). Deze post bereikt een bedrag van 842 miljoen frank.

Na de periode van oververhitting die in 1974 aanleiding gaf tot overdreven prijshausse in de bouwnijverheid, trad geleidelijk een ontspanning op in deze belangrijke economische bedrijfstak, mede als gevolg van de maatregelen inzake kredietbeperking waartoe de Regering in het raam van de inflatiebestrijding beslist had. Het is evenwel moeilijk zich een enigszins nauwkeurig beeld te vormen van de omvang van de in 1975 gerealiseerde bouwwerken. Het is immers zo dat, indien alleen de statistische gegevens van het N.I.S. over de aangevatte bouwwerken in aanmerking genomen worden, de werkelijkheid vertekend wordt door een aanmerkelijke overschatting van het aantal aangevatte werken. In deze statistieken worden niet alleen de tijdens een bepaalde maand aangevatte bouwwerken opgenomen, maar voor die maand worden ook de aangiften van aanvatting van bouwwerken met betrekking tot voorgaande perioden vermeld; dit moet worden toegeschreven aan de grote vertraging vanwege de gemeentebesturen, bij het verzenden van de antwoordformulieren aan het Nationaal Instituut voor de Statistiek. Voorts zijn de hoofdzakelijk kwalitatieve inlichtingen vanwege de verschillende kringen van het bouwbedrijf niet steeds toereikend.

Een zaak staat evenwel vast en zij heeft betrekking op het jaarpatroon zoals dat blijkt uit de statistieken inzake de door het Bestuur van de Stedebouw verleende gunstige adviezen en beslissingen op de aanvragen tot bouwvergunning : na een betrekkelijk weinig gunstig begin van het jaar op het stuk van de woongebouwen, voornamelijk de grote flatgebouwen, komt een zich geleidelijk uitbreidende opleving voor, vooral dan wat de ééngezinswoningen betreft. Daarentegen lag het aantal vergunningen voor de niet woongebouwen opmerkelijk laag gedurende het gehele jaar 1975, hetgeen de diepte van de economische recessie aantoont.

Te oordelen naar de statistische gegevens van het N.I.S. inzake de aangevatte nieuwe woongebouwen, zou over 1975 een toename met 22 % voor het gehele land blijken, daar zij van 43 235 eenheden in 1974 zouden oplopen tot 52 881 in 1975. Deze toename zou betrekking hebben op de twee grote landsgedeelten : Vlaanderen met 35 989 eenheden in 1975, tegen 31 129 in 1974, en Wallonië met 16 387 in 1975, tegen 11 590 in 1974; voor Brussel-hoofdstad zou een lichte vermindering optreden met 505 in 1975 aangevatte bouwwerken, tegen 516 in 1974. Het aantal aldus gebouwde woningen zou voor het gehele land 77 933 bereiken, tegen 65 289 in 1974. De regionale spreiding zou er als volgt uitzien : Vlaanderen : 49 872 begonnen nieuwe woningen, tegen 44 962 in 1974; Wallonië : 22 408 in 1975, tegen 15 029 een jaar voordien; Brussel-hoofdstad : 5 653 in 1975, tegen 5 298 in 1974.

Wegens de hiervoren vermelde reden zijn deze cijfers uiteraard te optimistisch en moeten zij worden getemperd door de inlichtingen vanwege de statistiek der bouwvergunningen van het Bestuur van de Stedebouw. Volgens dit bestuur daalde het aantal in 1975 door zijn diensten verleende gunstige adviezen en beslissingen wat de nieuwe woongebouwen betreft met 15 % t.o.v. het voorgaande jaar. Steeds aan de hand van deze vergunningen zou de daling in Vlaanderen (— 16,2 %) belangrijker zijn geweest dan in Wallonië (— 13,8 %) en te Brussel (— 12,2 %). Voor Brussel kan men opmerken dat de vraag naar grote flatgebouwen het meest terugliep, hetgeen wellicht ten nadele van de woongelegenheid in deze regio kan uitvallen, waar een groot percentage woningen in dergelijke gebouwen gelegen is.

Hoewel de constructie van woongebouwen niet zozeer verminderde, hierbij rekening gehouden met de aanmerkelijke opleving rond het einde van het jaar, ligt de toestand anders voor de niet-woongebouwen. De toename met 13,7 %, volgens de gegevens van het N.I.S. over de aangevatte nieuwe niet-woongebouwen, geeft geenszins de werkelijkheid weer.

Daarentegen zouden de cijfers over de gunstige adviezen en beslissingen van het Bestuur van Stedebouw niet op een aangroei wijzen maar op een afgetekende teruggang (— 25 %). Deze beide statistische bronnen stellen hun becijferingen op twee verschillende tijdstippen van het bouwproces. Uiteindelijk schijnt een scherpe daling van de in 1975 aangevatte niet-woongebouwen beter aan de economie-logica te beantwoorden. De daardoor het sterkst getroffen bouwwerken zijn de grote bedrijfspanden, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat er ook een duidelijke teruggang blijkt bij de minder grote gebouwen (werkhuizen, garages, enz.). Bovendien werd op het einde van het jaar nog geen teken van herstel waargenomen t.o.v. het toen uiterst lage peil en dit in tegenstelling met hetgeen bij de woongebouwen gebeurde.

De schommeling van de bestedingen voor overheidsinvesteringen is een van de bevoorrechte mechanismen waarvan de regeringen gebruik maken om de economische bedrijvigheid te regelen. Zo werd in 1974 ten aanzien van de inflatieversnelling besloten deze bestedingen te verlagen door de vroeger opgestelde programma's slechts gedeeltelijk af te werken. Dergelijk beleid werd in 1975 gedurende enige tijd gevoerd, maar ruimde toen de plaats, in het raam van een geleidelijke maar selectieve aanwakkering van de economische bedrijvigheid, voor een omzichtige versnelling van de uitvoering van de programma's.

Dienvolgens lag in 1975 het totale bedrag der vastleggingen van de ministeriële departementen (het gaat hier om voorlopige gegevens) inzake werken van burgerlijke bouwkunde 6,1 % hoger dan tijdens het voorgaande jaar en bereikte 19,0 miljard frank. Relatief gezien was de grootste toeneming van de bestedingen die van het Ministerie van Openbare Werken, nl. 9,0 miljard frank, terwijl de aangroei geringer was voor Volksgezondheid en voor Verkeerswezen, waarvan de vastleggingen voor investeringen van burgerlijke bouwkunde respectievelijk 1,6 en 6,3 miljard frank bedroegen.

De vastleggingen van het Wegenfonds, die in 1974 en 1973 inkrompen, liepen in 1975 met 30,3 % op t.o.v. het voorgaande jaar en bedroegen 14,0 miljard frank. De stijging is nagenoeg even hoog voor het Fonds der schoolgebouwen (+ 24,6 %) met vastleggingen ten belope van 9,9 miljard.

De vastleggingen van de Regie der gebouwen tenslotte hebben betrekking op 3,5 miljard frank, d.i. een stijging met 38,7 % t.o.v. 1974. In totaal belopen de vastleggingen van het Ministerie van Openbare Werken, het Wegenfonds en de Regie der gebouwen 26,6 miljard frank. Bij toevoeging aan dit subtotaal van de vastleggingen van het Fonds der schoolgebouwen evenals van de departementen andere dan Openbare Werken, komen de bestedingen voor werken van burgerlijke bouwkunde waartoe door de overheid werd besloten, op 46,4 miljard frank, tegen 39,6 miljard in 1974.

De door deze overheidsinstanties verrichte betalingen bedroegen 38,3 miljard frank, d.i. een daling met 13,9 % t.o.v. 1974.

De door de gespecialiseerde instellingen inzake sociale woningbouw vastgelegde bedragen beliepen in 1975, 21,4 miljard frank (+ 12,0 %), terwijl de bouwpremiën over 1,3 miljard frank strekten, tegen 1,6 miljard in 1974.

De door de voornaamste parastatale instellingen van de vervoer- en verkeerssector verrichte investeringen voor werken van burgerlijke bouwkunde bedragen 4,9 miljard frank en namen in 1975 met 32,8 % toe t.o.v. 1974.

Het totaal van de door het Gemeentekrediet van België aan de provincies en de gemeenten ter beschikking gestelde leningen, evenals de door de Staat aan hen uitgekeerde toelagen nam in 1975 opnieuw toe en komt op 51,2 miljard frank (+ 22,0 %).

De vastleggingen van de met de bouw van autowegen belaste intercommunale maatschappijen bereikten in 1975 13,2 miljard frank, hetgeen neerkomt op een stijging met 38,7 % t.o.v. het voorgaande jaar. De grootste toename werd geboekt door de Intercommunale Vereniging voor de Autosnelwegen, Brusselse periferie, die belast is met de bouw van de ring om Brussel (+ 83,2 %).

De met de voordelen van de wet op de economische expansie begunstigde investeringen (voor de bedragen wordt verwezen naar de tabellen op het einde van dit hoofdstuk) boekten in 1975 opnieuw achteruitgang (— 20,3 %) t.o.v. het voorgaande jaar, toen reeds een vermindering optrad t.o.v. 1973 (— 30,1 %). Zij bedragen nog slechts 36,5 miljard frank. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat het om waarden in lopende prijzen gaat, zodat de investeringen waarvoor enigerlei staatssteun werd verleend in 1975 in volume nog meer afnamen dan voorheen.

In sommige sectoren neemt men evenwel een verbetering waar. Dit is het geval bij de chemische nijverheid waarvan het aandeel in het totale

bedrag aan gesteunde investeringen in 1975 iets minder dan de helft beliep en waar de gesteunde bestedingen aan uitrustingsprojecten met 20,7 % toenamen. Binnen deze sector is de aangroei vooral merkbaar in de eigenlijke chemische sector (+ 12,9 %), de rubbernijverheid en de papier- en drukwerkindustrie (+ 22,6 %). Ook bij de energiesector werd het bedrag van de investeringshulp t.o.v. het voorgaande jaar vervijfvoudigd. Daarbij kan weliswaar worden opgemerkt dat het aandeel van deze sector t.o.v. het totaal miniem is, maar de geboekte vooruitgang is veelbetekenend in verband met de bezorgdheid omtrent de energieproduktie in de toekomst, een bezorgdheid die al in 1973 tijdens de petroleumcrisis duidelijk werd.

Wat de andere sectoren betreft wordt ofwel een vermindering ofwel een status quo t.o.v. de realisaties over 1974 vastgesteld : dat is het geval zowel voor de metaalnijverheid (— 17,6 %), ondanks het toenemend aantal gesteunde investeringen in de ijzer- en staalnijverheid (iets meer dan het dubbele) t.o.v. 1974, waar in dat jaar het bedrag voor de uitrustingsgoederen met de voordelen van de expansiewetten begunstigd, scherp daalde, als voor de bouwnijverheid (+ 30,1 %), waar de bestedingen niet veel hoger liggen dan het gemiddeld bedrag over de jaren 1969 tot 1971.

Overal elders tekent zich de teruggang af, inzonderheid dan in de metaalverwerkende nijverheid, waar de met de voordelen van de expansiewetten begunstigde investeringen met de helft verminderden en op een uiterst laag niveau zakten. Het aandeel van deze sector in deze gezamenlijke investeringen die traditioneel circa 25 % beloopt, is nu gedaald tot 15 %. Ook in de textiel- en de confectienijverheid (— 50 % t.o.v. 1974), de voedingsmiddelensector (— 19 %), de houtnijverheid (— 50 %), de bouwmaterialen (— 75 %) werd de teruggang duidelijk merkbaar.

Het in opdracht van de overheid bouwrijp maken van terreinen verliep eveneens met vertraging (— 10 %). Deze voorafgaande werken zijn echter noodzakelijk voor een bewerkstelliging van nieuwe inplantingen.

Van regionaal oogpunt uit kan worden gewezen op het gebrek aan evenwicht bij de verdeling van de gesteunde investeringen. Zo werden voor Wallonië uiterst lage bedragen opgetekend. Inderdaad in 1975 gingen 68,4 % van de met de voordelen van de expansiewetten begunstigde investeringen naar het Vlaamse landsgedeelte, tegenover 26,3 % naar Wallonië en 5,3 % naar Brussel-hoofdstad. Terwijl voor Vlaanderen het weliswaar laag bedrag van 1974 enigszins gehandhaafd bleef en voor Brussel-hoofdstad een aanzienlijke toename werd vastgesteld (+ 105 %) liep het aandeel van Wallonië met ongeveer 50 % terug, nl. van 19,3 miljard frank in 1974 naar 9,6 miljard in 1975.

In het Vlaamse landsgedeelte werd alleen voor de provincie Limburg een forse vermindering (— 55,3 %) van de gesteunde investeringen waargenomen, in Wallonië boekte slechts één provincie, nl. Luxemburg, een aanzienlijke vooruitgang, en dat t.o.v. 1974 toen de investeringen uitermate

gering waren. In West-Vlaanderen ging de gunstige ontwikkeling verder (+ 35,0 %), de provincie Antwerpen kende opnieuw een geleidelijke opgang (+ 34,6 %) na het lage peil van de drie voorgaande jaren en in Oost-Vlaanderen bleven de gesteunde investeringen op een bescheiden niveau niettegenstaande een lichte aangroei (+ 13,2 %) t.o.v. 1974. In Wallonië gingen de investeringen aanmerkelijk achteruit vooral in Henegouwen (— 65,0 %), in de provincie Namen (— 86,2 %) en het arrondissement Nijvel (— 58,8 %), terwijl de provincie Luik beter stand hield tegen de algemene teruggang (— 14,1 %).

Het gecumuleerde bedrag van de investeringen waaraan ingevolge de expansiewetten enigerlei overheidshulp werd verstrekt komt op 570,3 miljard frank eind 1975, waarvan 331,0 miljard voor het Vlaamse landsgedeelte (58,0 %), 225,6 miljard voor Wallonië (39,6 %) en 13,7 miljard (2,4 %) voor Brussel-hoofdstad. Sectorieel gezien werd de eerste plaats van de chemische nijverheid nog verstevigd in 1975 (29,4 %, tegen 28,4 % in 1974); zoals voorheen komt de tweede plaats toe aan de metaalverwerking (23,2 %), gevolgd door de basismetaalnijverheid (19,3 %). Dan volgen de nijverheid van de voedingsmiddelen (6,7 %), die van de bouwmaterialen en het bouwbedrijf (gezamenlijk 6,5 %), de textiel- en de confectienijverheid (6,4 %). Met betrekking tot het geheel bleef de vroegere positie van de houtnijverheid (2,3 %), van de mijnen en steengroeven (0,8 %), en van de energie (0,3 %), ongewijzigd. Bovendien boekte de groep « diversen » enige vooruitgang (5,1 % in 1975, tegen 4,8 % in 1974).

De in 1975 genomen beslissingen betreffende de toekenning van rentebonificaties vertegenwoordigen voor het Rijk een vastlegging die 1 915 miljoen frank zou kunnen bedragen, waarvan iets meer dan de helft (53,6 %) of 1 026 miljoen voor het Vlaamse landsgedeelte, 37,5 % of 719 miljoen voor Wallonië en 8,9 % of 170 miljoen voor Brussel-hoofdstad; het cumulatief bedrag bereikt sedert 1962 33 284 miljoen waarvan 16 133 miljoen (48,5 %) voor in Vlaanderen gevestigde bedrijven, 16 768 miljoen (50,4 %) voor Wallonië en 383 miljoen (1,1 %) voor Brussel-hoofdstad.

De in 1975 toegekende kapitaalspremiën en -toelagen bedragen 1 224 miljoen frank, waarvan 890 miljoen (72,7 %) voor in Vlaanderen gevestigde bedrijven en 334 miljoen (27,3 %) voor ondernemingen in Wallonië; eind 1975 beliep het gecumuleerde bedrag van de kapitaalspremiën en -toelagen 13 427 miljoen frank, waarvan 6 852 miljoen voor het Vlaamse en 6 575 miljoen voor het Waalse landsgedeelte.

De voor het Rijk totale kosten van de rentebonificaties, en de kapitaalspremiën en -toelagen in 1975 belopen 3 139 miljoen frank waarvan 1 916 miljoen voor in Vlaanderen gelegen bedrijven, 1 053 miljoen voor bedrijven in Wallonië en 170 miljoen in Brussel-hoofdstad. Uit dien hoofde werden aldus door het Rijk sedert 1962 46 711 miljoen frank toegekend, waarvan 22 985 miljoen (49,2 %) aan Vlaanderen, 23 343 miljoen (50,0 %) aan Wallonië en 383 miljoen (0,8 %) aan Brussel-hoofdstad.

Na het uitzonderlijke jaar, dat 1974 was, kwamen de buitenlandse (1) of gemengde (deels met Belgische, deels met buitenlandse belangen) investeringen in 1975 (10,9 miljard frank) opnieuw op het gemiddelde peil van de voorgaande jaren. In 1974 zag men immers een ongewone aangroei van de Nederlandse en de Amerikaanse investeringen. Ondanks een aanzienlijke vermindering (— 28 % t.o.v. 1974) nam Frankrijk een groot gedeelte van de geïnvesteerde bedragen voor zijn rekening. Dit land bezet aldus de eerste plaats onder de buitenlandse investeerders.

Groot-Brittannië was in 1975 uitzonderlijk bedrijvig; t.o.v. het voorgaande jaar verdubbelden immers de investeringsuitgaven uit dit land, dat daardoor op de derde plaats komt, na de Verenigde Staten. Ook merkt men een aangroei van de Italiaanse investeringen (+ 192 % t.o.v. 1974), die evenwel slechts een minimaal percentage van de gezamenlijke buitenlandse investeringen in België vertegenwoordigen. Voor al de andere herkomstlanden lagen de in 1975 geïnvesteerde bedragen gevoelig lager dan tijdens het voorgaande jaar : desbetreffend werden reeds de Verenigde Staten en Nederland vernoemd, maar men merkt ook een nieuwe daling, na die in 1974, van de Duitse, Japanse en Zwitserse investeringen, evenals een vermindering, voor 1975, van de Luxemburgse, Zweedse en Deense. Er werd evenwel in 1975 een opmerkelijke ontwikkeling vastgesteld, t.o.v. 1974, bij de rubriek « andere landen ». Daaruit kan worden besloten dat 1975 gekenmerkt werd door een niet geringe teruggang van de globale buitenlandse investeringen, maar ook een uitbreiding van het aantal landen van herkomst.

Deze investeringen betroffen uiteraard vooral de industrie (76,5 % in 1975), hoewel ook voor de dienstensector een aanmerkelijke vooruitgang werd geboekt, nl. nagenoeg het dubbele van het voorgaande jaar, waardoor deze sector 19,2 % van de buitenlandse kapitaalsbestedingen opneemt (tegen 4,3 % in 1974).

Niettegenstaande een forse daling in 1975 stond de chemische nijverheid nog steeds aan de leiding voor de buitenlandse investeringen (32,2 %), gevolgd door de metaalnijverheid (20,1 %). De bestedingen voor uitrusting door de buitenlandse of gemengde vennootschappen in de textielsector en in de rubriek « andere industrieën » liepen enigszins terug. Dienvolgens verstrekt de daling van de buitenlandse nijverheidsinvesteringen in de chemische en in de metaalnijverheid aan 1975 het bijzondere patroon van een grotere sectoriële verscheidenheid, zowel op het vlak van de bedrijfstakken als op dat van de spreiding over de secundaire en de tertiaire sectoren.

T.o.v. 1974 werden Wallonië en Brussel-hoofdstad relatief minder door de teruggang van deze investeringen getroffen dan het Vlaamse landsgedeelte. In Vlaanderen werden de provincies Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant het ergst geraakt. Men bemerkte evenwel een aanzienlijke toename

(1) Buitenlandse investeringen in België, Verslag 1975. Brussel, Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid, 1976.

in West-Vlaanderen (weliswaar t.o.v. het zeer lage peil van 1974, terwijl voor Oost-Vlaanderen de vermindering naar verhouding beperkt bleef. In Wallonië dienden Henegouwen en Luxemburg, die beide in 1974 een uitzonderlijke vooruitgang boekten, een forse daling te verwerken. De teruggang is niet minder aanzienlijk voor de provincie Luik, terwijl in de provincie Namen een opgang werd genoteerd tegenover een vermindering voor Waals-Brabant, die nochtans geringer is dan voor Vlaams-Brabant.

Uiteindelijk boekte Brussel-hoofdstad in 1975, ten opzichte van de andere gewesten, de minst aanzienlijke daling van de buitenlandse of gemengde investeringen t.o.v. 1974.

De Nationale Investeringsmaatschappij (N.I.M.) zal in het raam van de wet van 30 maart 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 1 april 1976) tot inrichting van het economisch overheidsinitiatief een aanzienlijke ontwikkeling kennen (1).

De buitengewone algemene vergadering van 29 september 1975 bracht het kapitaal van de N.I.M. (2) van 5 miljard op 6 miljard frank, waarop de Staat krachtens het voorkeurrecht voor 505,7 miljoen intekende. Om het hoofd te kunnen bieden aan de toename van de tegemoetkoming en van de vóórfinancieringen door de Staat werden tijdens het boekjaar drie kapitaaltranches voor een totaal bedrag van 1,1 miljard frank opgevraagd. Dienvolgens bedroeg per einde boekjaar het volgestorte kapitaal van de N.I.M. 5,1 miljard frank. Bovendien werd voor de vernieuwing van de middelen ingestaan door de gehele of gedeeltelijke overdracht van tien participaties met een totale boekhoudkundige waarde van 74,8 miljoen, waardoor een meerwaarde van 9,2 miljoen werd bereikt. Aldus beloopt de totale overdracht sedert de oprichting van de maatschappij 847,1 miljoen frank, terwijl de bij deze overdrachten bereikte boekhoudkundige meerwaarde 179,6 miljoen frank bedraagt.

Op het vlak van de tegemoetkomingen wordt een nieuwe, aanmerkelijke expansie vastgesteld : er werden 40 tegemoetkomingen gedaan voor een bedrag van 2 754,4 miljoen frank, waarvan 2 169,5 miljoen frank in aandelen en 584,9 miljoen frank in converteerbare obligaties. Van het ene boekjaar tot het andere verdubbelde dus nagenoeg de tegemoetkoming van de N.I.M. Op het einde van het boekjaar dienden nog 18 beslissingen, waarvan 5 gedeeltelijk uitgevoerd, te worden gerealiseerd voor een totaal bedrag van 1 618,8 miljoen frank, waarvan 1 264,3 miljoen frank in aandelen en 354,5 miljoen frank in converteerbare obligaties.

---

(1) De Nationale Investeringsmaatschappij wordt door deze wet omgevormd tot een overheidsholding, die dezelfde bevoegdheden krijgt als een particuliere holding, behoudens de in de wet voorziene beperkingen. De Staat en de financiële instellingen van openbaar nut zullen er voortaan de enige aandeelhouders van zijn en het vennootschapskapitaal zal geleidelijk worden verhoogd ten belope van 3 miljard frank. Op organiek vlak, tenslotte zal zij verschillende directies hebben, waaronder de gewestelijke directies.

(2) Nationale Investeringsmaatschappij, Verslagen 1974/75, Brussel, februari 1976.

Persoonlijke leningen

Verleende kredieten per semester

FINANCIERINGSVORM	2e halfjaar 1974			1e halfjaar 1975			2e halfjaar 1975		
	Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Banken.....	78 309	10 901	66,8	77 181	6 030	46,4	111 012	12 198	60,6
Financieringsorganismen en particulieren	79 777	5 416	33,2	98 143	6 973	53,6	111 985	7 929	39,4
Totaal ...	**158 086**	**16 317**	**100,0**	**175 324**	**13 003**	**100,0**	**222 997**	**20 127**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren

Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar

TERMIJN	Aantal contracten									
	tot 5 000 F		van 5 001 tot 10 000 F		van 10 001 tot 35 000 F		van 35 001 tot 150 000 F		van 150 001 F en meer (a)	
	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975	1974	1975
tot 12 maanden	195	863	1 902	9 817	52 327	75 699	55 506	54 319	10 530	11 404
van 13 tot 24 maanden.	55	51	122	270	3 977	61 976	15 721	123 899	1 478	3 564
25 maanden en meer...	—	—	2	29	54	657	3 395	27 754	12 822	28 019
Totaal ...	**250**	**914**	**2 026**	**10 116**	**56 358**	**138 332**	**74 622**	**205 972**	**24 830**	**42 987**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Vanaf het eerste halfjaar 1973 werd de vroegere grens van de persoonlijke leningen tot 150 000 F afgeschaft, zodanig dat vanaf deze periode alle leningen ongeacht het bedrag in de statistiek opgenomen worden.

Vergelijkende tabel met de resultaten van de gezinsbudgetonderzoekingen van 1961 en 1973-1974

(proportionele verdeling van de consumptieve bestedingen)

OMSCHRIJVING	Arbeiders		Bedienden		Gepensioneerden	
	1961	1973-1974	1961	1973-1974	1961	1973-1974
Voedingsmiddelen (thuis verbruikt)	35,8	24,7	26,9	16,9	34,2	24,3
Dranken (thuis verbruikt)	2,3	3,0	2,5	2,7	2,8	3,1
Tabakswaren	1,9	1,5	1,6	1,0	1,7	1,1
Kleding, schoeisel en ander persoonlijk goed	11,1	10,7	11,1	10,1	8,3	8,5
Huur, taxes, water	12,0	13,4	13,9	15,8	15,0	19,2
Verwarming en verlichting	5,8	5,3	5,5	4,4	7,5	6,4
Duurzame huishoudsartikelen	6,4	9,3	6,5	9,2	4,0	6,0
Aankoop en onderhoud van eigen voertuigen	4,3	10,2	6,8	12,5	3,3	7,2
Gemeenschappelijk vervoer	1,9	1,2	2,2	1,4	2,1	1,4
Ontspanning, horeca	6,9	9,9	8,3	12,2	7,6	10,3
Andere bestedingen	11,6	10,8	14,7	13,8	13,5	12,5
Totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Aangifte van de belasting over de toegevoegde waarde

Toeneming van het bedrag van de handelingen t.o.v. het vorige jaar

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1974				1975			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Landbouw, bosbouw, visvangst	+10,8	+ 8,3	+ 6,2	+ 0,7	+ 1,6	+12,2	+19,3	+21,5
Energie, water	+15,5	+23,9	+60,3	+50,9	+36,4	+28,8	+ 5,2	+ 2,7
Mineralen, chemische nijverheid	+31,3	+33,5	+34,9	+16,5	+ 0,8	— 5,0	—10,1	— 2,1
Metaalnijverheid, mechanische precisiewerktuigen	+17,7	+24,4	+28,7	+25,1	+ 8,2	+ 6,0	+ 2,3	+ 0,5
Andere fabrieksnijverheden	+21,8	+19,8	+14,3	+ 9,8	+ 1,8	— 0,1	+ 3,0	+ 2,6
Gebouwen en burgerlijke bouwkunde	+18,5	+24,5	+22,0	+17,9	+14,5	+ 5,7	+13,3	+13,4
Groothandel	+25,6	+25,7	+24,1	+15,4	+ 8,1	+ 7,8	+ 5,5	+12,0
Kleinhandel	+13,1	+16,0	+15,6	+13,8	+16,2	+14,3	+14,3	+18,0
Verkeer en vervoer	+ 7,6	+22,2	+16,8	+12,2	+10,0	+21,4	+10,8	+17,9
Kredietinstellingen, verzekeringen, diensten aan ondernemingen	+52,6	+59,8	+64,9	+59,7	+39,2	+20,8	+13,9	+ 4,3
Andere diensten	+15,4	+15,3	+18,5	+20,9	+17,1	+16,6	+ 8,6	+11,2
Totaal	**+21,2**	**+22,8**	**+24,9**	**+19,0**	**+11,6**	**+ 8,6**	**+ 5,9**	**+ 8,4**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

ZESDE DEEL

OVERZICHT VAN DE ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN

ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN (1)

AFDELING I. — ALGEMEEN

De wet van 1 augustus 1974 tot inrichting van de regionalisatie die de toepassing van art. 107*quater* voorbereidt, werd in de loop van 1975 uitgebreid ten einde haar ook toepasselijk te maken op het budgettair vlak (2). Als gevolg hiervan werd voor acht van de tien aangelegenheden waarin een regionaal verschil gewettigd bleek, besloten een eigen gewestelijke begroting vast te leggen. Deze aangelegenheden hebben betrekking op het beleid inzake de inrichting van het grondgebied en de stedebouw, met inbegrip van het grondbeleid, de ruilverkaveling van landeigendommen, de stadsvernieuwing en de sanering van verlaten nijverheidsoorden; op het beleid inzake gewestelijke economische expansie en werkgelegenheid; op het beleid inzake huisvesting; het gezins- en het demografisch beleid, het beleid inzake hygiëne en volksgezondheid; het onthaalbeleid; het beleid inzake jacht, de visvangst en de bosbouw; het nijverheids- en het energiebeleid. Enkel voor het waterbeleid en de gemeentelijke inrichting werd voor 1975 nog geen beslissing genomen.

De regering stelt elk jaar het globaal bedrag vast dat voor de regionale bestedingen is bestemd. In 1975 werd dit bedrag bekomen door optelling van de in de nationale begroting gestemde kredieten, opgenomen in de lijst van begrotingsartikels met betrekking tot zeven ministeriële departementen. Het bedrag werd vervolgens over de drie gewesten verdeeld, volgens een verdeelsleutel, die van de drie-derden genoemd en die op drie objectieve criteria steunt : de bevolking, de oppervlakte en het rendement van de belasting op de fysieke personen. Volgens deze berekeningsmethode werden in 1975 de kredieten als volgt verdeeld : Vlaanderen : 51,14 %, Wallonië : 39,27 %, Brussel : 9,59 %. Wanneer een gewestelijke verdeling gebeurd is, verrichten

---

(1) De lezer wordt verwezen naar de talrijke gegevens van gewestelijke economische aard die in andere hoofdstukken behandeld worden. Onderhavig gedeelte is een poging om een synthese te maken en een globaal beeld te geven van de conjuncturele ontwikkeling van elke regio.

(2) Het gaat hierbij niet om de culturele begrotingen, die door de cultuurraden van de Franstalige en Nederlandstalige gemeenschappen werden goedgekeurd onder de vorm van begrotingsdecreten met het oog op de dekking van de culturele uitgaven van de respectieve gemeenschappen. Voor een omstandige omschrijving van de methode tot uitwerking van de gewestelijke begrotingen wordt verwezen naar de brochure « De begroting en de regionalisering » die in juni 1975 door de Staatssecretaris bij de Begroting werd uitgegeven.

de verschillende ministeriële comités voor gewestelijke aangelegenheden, de vereiste arbitrages over de onderscheiden, volledig of gedeeltelijk geregionaliseerde begrotingsposten, en dit naargelang van het beleid dat door de regering per gewest wordt gevoerd. Deze ontwerpen van regionale begroting worden vervolgens voor advies voorgelegd aan de bevoegde gewestraden, alvorens er in het parlement over gestemd wordt.

Van sociaal-economisch standpunt uit kan worden gewezen op de rol van de ministeriële comités voor gewestelijke aangelegenheden, die op een specifieke manier kunnen tegemoet komen aan de behoeften van ieder gewest. In dit verband ligt voor Wallonië de klemtoon op de huisvesting en de stadvernieuwing, de economische expansie, de ruilverkaveling van landeigendommen, de bossen, de hospitaal- en de medisch-sociale uitrusting, evenals op het demografisch en het gezinsbeleid. Voor Brussel, een gewest met specifieke stadskenmerken, werd, eensdeels, voorrang gegeven aan het afremmen van de bevolkingsvlucht door de bouw van woningen, door de stadsvernieuwing, door de realisatie van gemeenschappelijke uitrustingen en door de verbetering van het leefmilieu (integratieplan voor groenstroken, parken en recreatiezones) en, anderdeels, werd een welgekozen industriële bedrijvigheid gehandhaafd om het evenwicht ten overstaan van de tertiaire sector te herstellen. Met dat doel stelde men terreinen ter beschikking en verleende men steun aan de investeringen die aan de hoger vermelde criteria beantwoorden. Voor het *Vlaamse landsgedeelte* ging de aandacht vooral uit naar het huisvestingsbeleid en de stadsvernieuwing, de ruilverkaveling van landeigendommen, de economische expansie, de werkgelegenheid, de steun aan de gezinnen en aan de bejaarden, de uitbreiding van kleine ziekenhuizen en de bevordering van de bosbouw.

Als voorbeeld van de eigen actiemogelijkheden van de regio's kan erop worden gewezen dat in de begroting 1975 voor het Vlaamse gewest een transfer naar de huisvestingssector voorkomt van de per 31 december 1974 bij het Fonds voor economische expansie en gewestelijke reconversie beschikbare saldi, om te voldoen aan de maatregelen die door het ministercomité voor Vlaamse aangelegenheden genomen werden en die vervat zijn in de koninklijke besluiten welke enkel op dit gewest betrekking hebben. Ze hielden o.m. verband met de *verhoging* van de bouwpremiën, de *verdubbeling* van de saneringspremiën en de *verhoging* van de contingenten sociale woningen ter beschikking van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en Nationale Landmaatschappij. Wallonië heeft deze transfermogelijkheid gebruikt om een versnelling in de programma's voor sociale woningbouw en uitrusting van industriële zones te bewerkstelligen.

Ten slotte beloopt in 1975, (cfr. de « Algemene toelichting bij de begroting der ontvangsten en uitgaven over het begrotingsjaar 1976 ») (1), het totaal der machtigingen tot vastlegging voor 's lands drie regio's gezamenlijk 45 592,4 miljoen frank (lopende verrichtingen en kapitaalverrichtingen). Dat

(1) Parlementair Document, 4 (1975-1976) Kamer van Volksvertegenwoordigers.

bedrag werd als volgt verdeeld : 17 912,7 miljoen voor Wallonië, 23 327,7 miljoen voor Vlaanderen en 4 352 miljoen voor Brussel. Het totale bedrag van de ordonnanceringsmachtigingen (lopende- en kapitaalverrichtingen) bereikt 12 622,2 miljoen, waarvan 4 954,7 miljoen voor Wallonië, 6 456,4 miljoen voor Vlaanderen en 1 210,8 miljoen voor Brussel.

Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek bedroeg in 1974 het bruto binnenlands produkt tegen factorkosten, in lopende prijzen en voor het gehele rijk 1 866,8 miljard : het Vlaamse landsgedeelte droeg daartoe bij ad 1 037,8 miljard (55,6 %), Wallonië ad 531,9 miljard (28,5 %) en Brussel-hoofdstad ad 297,1 miljard (15,9 %). Het relatief aandeel van het Vlaamse landsgedeelte in 's Rijks bruto binnenlands produkt loopt voortdurend op sedert 1970, toen het 53,8 % bereikte, daarentegen blijft het aandeel van Wallonië sedert 1971 nagenoeg stationair (28,5 % tegen 29,1 % in 1970) en het loopt sedert 1970 geregeld terug voor wat betreft Brussel-hoofdstad (17,1 %).

Over de periode 1970-1974 komt dit verschil in de economische ontwikkeling van de drie gewesten eveneens tot uiting in de gemiddelde jaarlijkse toenemingspercentages van de regionale produkten in lopende prijzen : + 14,2 % in Vlaanderen, + 12,7 % in Wallonië en + 11,4 % in Brussel-hoofdstad. Bovendien kan worden vastgesteld dat zowel Wallonië als Brussel-hoofdstad beneden het gemiddelde voor het Rijk liggen : (+ 13,3 %). Daaruit blijkt duidelijk de stuwende rol die het Vlaamse landsgedeelte tijdens de jongste jaren in de nationale economie vervulde.

Blijkbaar had de inflatie geen verschillende ontwikkeling in de drie gewesten daar de impliciete prijsstijgingen nagenoeg gelijk zijn, zowel tijdens de periode 1970-1974 als tijdens het jaar 1974. Bij een toename van het bruto binnenlands produkt over het gehele Rijk met 4,2 %, in prijzen van 1970, t.o.v. het voorgaande jaar, boekt het Vlaamse landsgedeelte in 1974 een groei van zijn bruto gewestelijk produkt ad 4,9 %, in vaste prijzen, Wallonië ad 4,0 % en Brussel-hoofdstad ad 2,4 %. Over de periode 1970-1974 beloopt de jaarlijkse gemiddelde toename 5,0 % voor het Rijk, 5,8 % voor Vlaanderen, 4,4 % voor Wallonië en 3,2 % voor Brussel-hoofdstad.

Uit het verschil in de groeivertraging van het bruto regionaal produkt, in vaste prijzen, blijkt de differenciatie in de conjunctuurgevoeligheid van de regio's. Zo liep in Vlaanderen, waar in 1973 een groei met 7,2 % werd geboekt, het groeitempo van deze economische grootheid met 2,3 % terug; in Wallonië vertraagde de stijging met 1,3 % en in Brussel-hoofdstad met 2,1 %. Zoals verder uit dit hoofdstuk zal blijken is de vertraging van de groei van het Binnenlands Regionaal Produkt toe te schrijven aan het verschil in conjunctuurgevoeligheid tussen de regionale economiën, de Vlaamse regio werd vroeger door de recessie getroffen dan Wallonië; zoals de analyse van de regionale produktie-indexcijfers laat zien, vertoont Brussel op dit vlak een nogal bijzonder beeld.

In lopende prijzen overschrijdt de toegevoegde waarde per inwoner, in 1974, voor Brussel-hoofdstad (280 500 F) het nationaal gemiddelde van

191 000 F; voor Vlaanderen (188 200 F) en voor Wallonië (166 300 F) blijft ze beneden het Rijksgemiddelde. In prijzen van 1970 bedraagt zij in 1974, 140 800 F voor het Rijk, 138 400 F voor Vlaanderen, en 122 800 F voor Wallonië en 207 100 F voor Brussel-hoofdstad. Aldus beloopt het verschil t.o.v. de gemiddelde toegevoegde waarde van het Rijk, in prijzen van 1970, voor de verschillende gewesten respectievelijk —1,7 %, —12,8 % en + 47,1 %. Bij de interpretering van deze gegevens is evenwel voorzichtigheid geboden. Zo is het klaarblijkelijk dat een groot gedeelte van de te Brussel-hoofdstad opgebrachte toegevoegde waarde door inwoners van andere gewesten werd geproduceerd. Deze werkkrachten komen voor in de noemer van de verhoudingen van hun respectieve regio's en ontbreken derhalve bij de noemer voor Brussel-hoofdstad. Uit deze verhoudingen kan dus niet worden afgeleid dat vanuit het oogpunt van de toegevoegde waarde t.o.v. de andere gewesten de produktieve bedrijvigheid in Brussel-hoofdstad aanzienlijker zou zijn.

Uit de doorgedreven uitsplitsing van het bruto geografisch produkt, in lopende prijzen, naar de provincies en de sub-gewesten toe blijkt de rol die deze gewesten in de ontwikkeling van het landsgedeelte verrichten waartoe zij behoren. Vooraf dient te worden vastgesteld dat er tijdens de periode 1970-1974 blijkbaar geen belangrijke wijzigingen zijn ingetreden in het aandeel van elke provincie binnen het regionaal geheel. Hoogstens kan men enkele lichte verschuivingen of bepaalde consolidaties waarnemen.

Zo verstevigt doorheen de jaren Antwerpen in 1974 zijn leiderspositie door zijn bijdrage tot het Vlaamse regionaal produkt ad 34,5 %, tegen 34 % in 1970. Limburg, waar in 1971 (10,6 %) het betrekkelijk aandeel fors steeg t.o.v. het voorgaande jaar (1970 : 9,8 %), lijkt nu te vervlakken (1974 : 10,6 %). Daarentegen kan worden gewezen op de langzame, *maar geregelde vermindering voor Vlaams-Brabant* (1970 : 14,3 %; 1974 : 13,3 %). Oost- en West-Vlaanderen geven blijk van een bepaalde stabiliteit, afgezien dan van een wellicht toevallige, lichte achteruitgang voor West-Vlaanderen in 1974 (Oost-Vlaanderen : 22,2 % in 1970 en 22,3 % in 1974; West-Vlaanderen : 19,8 % in 1970 en 19,3 % in 1974.

Voor Wallonië wordt naast de tendentiële afzwakking voor Henegouwen (1970 : 40,5 %; 1974 : 39,3 %) een geleidelijke verbetering van het aandeel van Luik en van Waals-Brabant tijdens die periode opgemerkt (Luik : 35,5 % in 1970 en 36,1 % in 1974; Waals-Brabant : 6,8 % in 1970 en 7,4 % in 1974). Luxemburg komt moeilijk op gang, na een jaarlijkse aanwinst ad 0,1 % van 1970 (5,7 %) tot 1973 (6,0 %), maar tekent over 1974 een vermindering aan (5,9 %). Voor de provincie Namen wordt sedert 1971 (11,9 %) geregeld een teruggang vastgesteld (1974 : 11,4 %; 1970 : 11,5 %).

Daar de uitsplitsing van de gegevens over de provincie Brabant in respectievelijk Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Brussel-hoofdstad een willekeurig karakter heeft, lijkt het eveneens aangewezen de ontwikkeling na te gaan van het relatief aandeel van de provincie Brabant in haar geheel ten aanzien van het bruto binnenlands produkt van het Rijk. Aldus kan een

tendentiële daling van de bijdrage van Brabant tot de binnenlandse toegevoegde waarde worden vastgesteld : in 1970 kwam zij op 26,8 %, maar tijdens de periode 1970-1974 daalde zij geleidelijk en beliep tijdens het laatstgenoemde jaar nog slechts 25,4 %.

Volgens de ramingen van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken (1) zou voor Wallonië en voor Vlaanderen in 1975 een vermindering van het bruto binnenlands produkt tegen factorkosten geboekt worden respectievelijk 7,2 % en 1,6 % t.o.v. 1974, terwijl voor Brussel nog een toename met 3,2 % in het vooruitzicht werd gesteld. Hierbij vergeleken zou de groei van deze economische grootheid voor het Rijk 2,4 % belopen t.o.v. het voorgaande jaar. Voor het Vlaamse landsgedeelte is de daling van de toegevoegde waarde van de fabrieksnijverheid bijzonder groot in de sectoren voedingsmiddelen, textiel, kleding en schoenen, hout en meubelen, niet-metaalhoudende mineralen, metaalverwerking, niet elders genoemde nijverheden evenals bij de sectoren bouw, elektriciteit en de diensten.

Behalve de niet-metaalhoudende mineralen bleef in Wallonië geen enkele sector door de crisis gespaard en de daling van het bruto binnenlands produkt is er derhalve scherper. De gunstiger toestand van de Brusselse economie moet worden toegeschreven aan de ontwikkeling van de tertiaire sector in globo en aan het bouwbedrijf.

AFDELING II. — ONTWIKKELING VAN DE CONJUNCTUUR IN DE GEWESTEN

De gedragslijn tijdens de economische crisis was niet dezelfde in alle regio's; ze weerspiegelt de structurele verschillen die elk gewest kenmerken. Dat blijkt uit de summiere, hierna beschreven analyses, die betrekking hebben op de thans beschikbare en vergelijkbare regionale conjunctuurindicatoren, nl. het indexcijfer van de nijverheidsproduktie, de werkloosheidsstatistieken en het aantal faillissementen.

§ 1. — NIJVERHEIDSPRODUKTIE

Over de recessieperiode verschilt de ontwikkeling van de regionale indexcijfers van de nijverheidsproduktie naargelang van het gewest waarop zij

(1) « Proeve tot sectoriële en regionale uitsplitsing van enkele gegevens van het Economisch Budget voor 1976 », Brussel, Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, april 1976.
Daarbij is het van belang op te merken dat deze ramingen inzake het bruto binnenlands regionaal produkt tegen factorkosten geen rekening houden met de statistische aanpassing, die daarentegen opgenomen is in de berekening van de bruto toegevoegde waarde tegen factorkosten die door het N.I.S. werd verricht en hoger beschreven.

betrekking hebben van vier oogpunten uit : de slingerwijdte van de beweging die de piek van de jongste gunstige conjunctuur scheidt van de bodem van de recessie is ongelijkmatig, het vertragingstempo en het patroon zijn verschillend; de keerpunten van de indexcijferwaarden vallen niet op gelijke tijdstippen.

Zo daalde van april 1974 (hoog keerpunt) tot augustus 1975 (laag keerpunt) het voor seizoeninvloeden verbeterd indexcijfer van de nijverheidsproduktie (1) (exclusief bouwnijverheid) voor het gehele Rijk met 14 %, d.i. een tempo van 10,7 % 's jaars. Van mei 1974 tot juni 1975 liep het voor seizoeninvloeden verbeterd indexcijfer van de nijverheidsproduktie (exclusief bouwnijverheid) voor het Vlaamse landsgedeelte met 12,9 % terug, of 12,9 % op jaarbasis. Voor Wallonië beloopt de daling van dat indexcijfer 19,9 % of 18,6 % op jaarbasis, over de periode van juni 1974 tot juli 1975, terwijl voor Brussel de achteruitgang 16,5 %, of 14,3 % op jaarbasis, bereikt over de periode van oktober 1974 tot december 1975.

Daaruit blijkt dus dat de slingerwijdte van het indexcijfer in Vlaanderen enigszins geringer is dan voor het gehele Rijk en veel minder ruim dan voor Wallonië en Brussel. Voorts is het vertragingstempo op jaarbasis sneller voor Wallonië en Brussel dan voor het Vlaamse landsgedeelte.

De verklaring van deze beide vaststellingen betreffende de verschillende slingerwijdte van de schommelingen en hun snelheid moet worden gezocht in de aan de gewesten eigen nijverheidsstructuur : eensdeels het type van de geproduceerde goederen, anderdeels de naar verhouding ruimer vertegenwoordigde sectoren in de ene regio t.o.v. de andere (2). Zo is het Vlaamse landsgedeelte betrekkelijk meer gespecialiseerd in de produktie van afgewerkte goederen van de volgende sectoren : metaalverwerking, scheikunde, non-ferrometalen, textiel, hout, papier, voedingsmiddelen, kleding en schoenen, en omvat een sterke aanwezigheid van de diverse fabrieksnijverheden. De vertegenwoordiging van de diverse sectoren is in evenwicht zodat geen van hen een te groot overwicht krijgt. Derhalve kunnen de aan de sectoren eigen schommelingen onderling worden gecompenseerd. In Wallonië kan door het overwicht van sommige sectoren (ijzer- en staalnijverheid, extractienijverheden, bouwbedrijf), waar een duidelijke oriëntering naar bepaalde produkties binnen de omvangrijke sector van de metaalverwerking (eerste verwerkingsgoederen) bestaat, deze onderlinge compensatie van de activiteitsschommelingen der sectoren niet worden bereikt.

---

(1) In deze paragraaf is enkel sprake van de ontwikkeling van de van seizoeninvloeden ontdane en afgevlakte gegevens.

(2) Deze verklaring steunt op de resultaten uit twee publikaties : « Sectoriële analyse van de gewestelijke economische structuren 1955-1971 », Brussel, Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, januari 1976; « Proeve tot sectoriële en regionale uitsplitsing van enkele gegevens van het Economisch Budget voor 1976 », Brussel, Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, april 1976.

Bovendien is de aard van de geproduceerde goederen (intermediaire of halffabrikaten) eveneens vrij doorslaggevend, daar de Waalse ondernemingen in ruime mate aan het begin van de produktieketen liggen. Elke wijziging van de eindvraag heeft dus onvermijdelijk voor gevolg dat de aan het eind van de keten vastgestelde bewegingen naar het begin ervan opklimt en dit om twee redenen : de inertie van het industrieel systeem is dusdanig dat een « stapsgewijze » aanpassing van de eindproduktie van goederen aan de variaties van de vraag, niet volgens hetzelfde tempo gebeurt, maar integendeel, bij het opklimmen van de keten steeds abrupter wordt, tot een plotselinge breuk komt en diepgaande schommelingen aanneemt. Door een even snelle als sterke daling van de eindvraag wordt dit processus nog verscherpt. Voorts gebeurt de voorraadaanleg en -intering, die zeer belangrijk zijn als verklarende factor bij de economische crisis van 1974-1975, in een inflatieperiode (door de speculatieve gedragingen) op een brutale manier en verweeft zich met de onderbrekingen in het produktietempo. Zo kunnen de verschillende inkrimpende slingerbewegingen in de drie gewesten evenals de differentiële vertragingssnelheid worden verklaard.

Voor Brussel moet een ander curvepatroon van de nijverheidsproduktie worden in aanmerking genomen. Inderdaad, in de andere twee gewesten, eens de piek van de gunstige conjunctuur bereikt is (in april 1974 voor Vlaanderen en in mei 1974 voor Wallonië), ondergaan de verschillende indexcijfers eerst een snelle vertraging, die daarna sterk verlangzaamt, in Vlaanderen reeds in januari 1975, terwijl in Wallonië na een korte aarzeling op hetzelfde tijdstip het produktie-indexcijfer weer scherp daalde en in juli een bodempeil bereikte (in Vlaanderen in juni). Voor Brussel is het patroon bewogener : het hoge keerpunt kwam later, nl. in oktober 1974, hoewel het indexcijfer reeds vanaf medio 1974 terugliep; na de piek van oktober verliep de groeivertraging sneller tot in mei 1975 en kwam op dat tijdstip op een vals bodempeil met een schijnopleving die tot augustus duurde. Bij gebrek aan voldoende informatie waardoor het wel bijzondere patroon voor Brussel concreet kan worden verklaard, kan een statistische hypothese worden vooropgesteld, nl. dat door de betrekkelijk beperkte omvang van de ondernemingen, als steekproef gekozen, en die in het aan dit gewest eigen indexcijfer van de nijverheidsproduktie zijn opgenomen, de gevoeligheid van deze ondernemingen voor de soms tegengestelde schommelingen in hun samenstellende activiteiten wordt verhoogd.

§ 2. — ARBEIDSMARKT

In tegenstelling met vorige jaren treft de stijging van de volledige werkloosheid, in relatieve cijfers, thans erger Brussel-Hoofdstad dan de andere gewesten. Van 1974 tot 1975 nam de volledige werkloosheid met 92 % in Brussel-Hoofdstad toe, met 82 % in het Vlaamse gewest en met 49 % in het Waalse gewest. Uit deze percentages blijkt dat Wallonië de laagste aangroei had; hierbij dient evenwel in acht genomen dat de volledige werkloosheid er reeds een hoog peil had bereikt.

Niettemin blijft de werkloosheidsgraad (1) het hoogst in Wallonië : 8,8 % tegen 6,7 % in Vlaanderen en 6,2 % in het arrondissement Brussel.

Naar het geslacht ingedeeld blijkt ook in Wallonië de werkloosheidsgraad bij de vrouwen hoger dan in de andere gewesten : 15,3 %. Voor de arrondissementen Mons, Thuin, Hoei, Luik en Waremme werden echter hogere percentages genoteerd. In de Vlaamse provincies werd in 1975 bij de vrouwen een werkloosheidsgraad van 11,2 % opgetekend, en ook hier werden voor bepaalde streken uitschieters opgemerkt : Hasselt - Tongeren 19,2 %; Turnhout 16,5 % en Leuven 13,2 %. In het Brusselse gewest bedraagt de werkloosheidsgraad bij de vrouwen 7,4 %. Bij de mannen ligt de werkloosheidsgraad minder hoog in elk der drie gewesten : voor Vlaanderen, Wallonië en Brussel-Hoofdstad bedraagt hij respectievelijk 4,7, 6,0 en 5,3 %.

Om zich een duidelijk beeld te kunnen vormen van de weerslag van de economische recessie op de werkloosheid dient deze te worden nagegaan vanaf het tijdstip waarop de invloed van de conjunctuuromslag op de arbeidsmarkt tastbaar werd, met name vanaf circa juli 1974. Tot december 1975, dit is in een tijdspanne van 18 maanden, steeg het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen met 79 169 in Vlaanderen (waarvan 35 686 mannen en 43 483 vrouwen), met 38 555 in Wallonië (waarvan 19 969 mannen en 18 586 vrouwen), en met 14 408 voor Brussel-Hoofdstad (waarvan 8 156 mannen en 6 252 vrouwen). Voor het Rijk betekende dit een aangroei van 132 132 uitkeringtrekkende volledig werklozen d.i. met 136 % t.o.v. begin juli 1974.

Toename van de werkloosheid

(juli 1974 - december 1975)

Gewesten	Uitkeringtrekkende volledig werklozen	Procentuele toename t.o.v. de tegen werkloosheid verzekerden
Vlaanderen	+ 79 169	+ 5,7
Wallonië	+ 38 555	+ 5,2
Brussel-Hoofdstad	+ 14 408	+ 5,0
Het Rijk	+ 132 132	+ 5,4

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

De toename van het aantal werklozen in de tijdspanne tussen het laagste (juli 1974) en het hoogste peil (december 1975) was aanzienlijk groter in het Vlaamse landsgedeelte (+ 172 %) en te Brussel (+ 164 %) dan in Wallonië (+ 91 %). In verband met dit laatstgenoemde gewest moet even-

(1) Verhouding tussen het aantal arbeidsgeschikte volledig werklozen en het aantal tegen werkloosheid verzekerden. Men dient er nochtans op te letten dat de werkloosheid wordt geregistreerd in de woonplaats en niet waar men tewerkgesteld is.

wel worden opgemerkt dat het reeds van bij het begin van beschreven periode een groot aantal werklozen telde. Bovendien moet worden rekening gehouden met het verschil in beroepsbevolking in de drie regio's. Dienvolgens moet de toeneming van het aantal werklozen worden berekend ten opzichte van het aantal tegen werkloosheid verzekerden in elk gewest. Volgens deze benadering blijft de toeneming van de werkloosheid het grootst in Vlaanderen (+ 5,7 %), terwijl deze rata in Wallonië en te Brussel respectievelijk + 5,2 % en + 5,0 % belopen. Daaruit blijkt dan ook dat, op het gebied van de werkloosheid het Vlaamse landsgedeelte enigszins conjunctuurgevoeliger is dan Wallonië en Brussel.

§ 3. — WEERSLAG VAN DE RECESSIE OP DE ONDERNEMINGEN

Ongeacht de conjunctuurfasen zijn de faillissementen een vast verschijnsel in een markteconomie. Zij zijn immers de bekrachtiging van een gevarieerd aantal factoren, waarvan het verband met de economische situatie op een gegeven tijdstip niet steeds rechtstreeks kan achterhaald worden. Zo kunnen zij hun oorzaak vinden in zeer uiteenlopende elementen als daar o.m. zijn : klaarblijkelijke beheerstekortkomingen, beoordelingsfouten, soms loutere « mode »-wijzigingen op de markten, alsmede vaak de onvoorzienbare en ongrijpbare factor die het toeval is.

In een recessieperiode wordt evenwel een tendens tot toeneming van de faillissementen vastgesteld en in dat verband is het niet zonder belang de omvang van de schommelingen na te gaan bij de beoordeling van de conjunctuur.

Faillissementen per gewest

Gewesten	Aantal			Betrekkelijke belangrijkheid		
	1973	1974	1975	1973	1974	1975
Vlaanderen	726	720	885	39,3	38,3	39,5
Wallonië	484	517	623	26,2	27,5	27,8
Brussel (gerechtelijk arr.) . .	639	644	734	34,5	34,2	32,7
Het Rijk . . .	1 849	1 881	2 242	100,0	100,0	100,0

Bronnen : Eurinform.
Ministerie van Economische Zaken,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

In 1975 spraken de handelsrechtbanken in België bij vonnis 2 242 faillissementen van handelsfirma's en eenmanszaken uit. Ten opzichte van het

voorgaande jaar komt dit neer op een toeneming met 19,2 %. Van regionaal oogpunt uit werd de grootste toename in het Vlaamse landsgedeelte genoteerd (+ 22,9 %), gevolgd door Wallonië (+ 20,5 %) en het gerechtelijk arrondissement Brussel (+ 13,9 %).

Voorts waren de faillissementen zowel in aantal als in betrekkelijke belangrijkheid eveneens aanzienlijker in Vlaanderen dan in Wallonië en te Brussel.

Spreiding van de faillissementen per provincie

Provincie	1974	1975	Toeneming in % t.o.v. het voorgaande jaar
Antwerpen	278	351	+ 26,3
Brabant	727	829	+ 14,0
West-Vlaanderen	156	157	+ 0,6
Oost-Vlaanderen	136	168	+ 23,5
Henegouwen	182	210	+ 15,4
Luik	209	277	+ 32,5
Limburg	111	175	+ 57,7
Luxemburg	29	27	— 6,9
Namen	53	48	— 9,4
Het Rijk	1 881	2 242	+ 19,2

Bronnen : Eurinform.
Ministerie van Economische Zaken,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Uit de uitsplitsing naar provincie van het aantal faillissementen blijkt dat het grootste aantal in Brabant werd geboekt (829) en daarna in Antwerpen (351), Luik (277), Henegouwen (210), Limburg (175), Oost-Vlaanderen (168), West-Vlaanderen (157), Namen (48) en Luxemburg (27).

De percentsgewijze toename van het aantal faillissementen t.o.v. 1974 was het hoogst in Limburg (+ 57,6 %), Luik (+ 32,5 %) en Antwerpen (+ 26,3 %). In enkele provincies liep het aantal faillissementen in 1975 terug nl. in Luxemburg (—6,9 %) en Namen (—9,4 %).

De bouwnijverheid werd het sterkst getroffen : 554 sluitingen. De ernstige crisis waarmee de horecasector had af te rekenen blijkt uit het grote aantal restaurants, café's en hotels die hun deuren sloten (264). Dat was eveneens het geval voor 208 ondernemingen van de leder- en van de textielsector, waar veel arbeidskrachten worden tewerkgesteld. Bij de bedrijfstakken van de algemene voedingsprodukten, de garages en het vervoer werden respectievelijk 135, 127 en 94 faillissementen geteld.

Dienvolgens kan, door het feit dat het bouwbedrijf, de textiel- en de ledersector in het Vlaamse landsgedeelte relatief sterker zijn geconcentreerd dan in de beide andere gewesten, worden verklaard waarom het aantal, maar ook het groter stijgingstempo van de faillissementen daar hoger ligt. Voorts is de sterke vertegenwoordiging van de bouw- de horeca- en de dienstensectoren te Brussel de reden waarom dit gerechterlijk arrondissement de tweede plaats in betrekkelijke belangrijkheid inneemt.

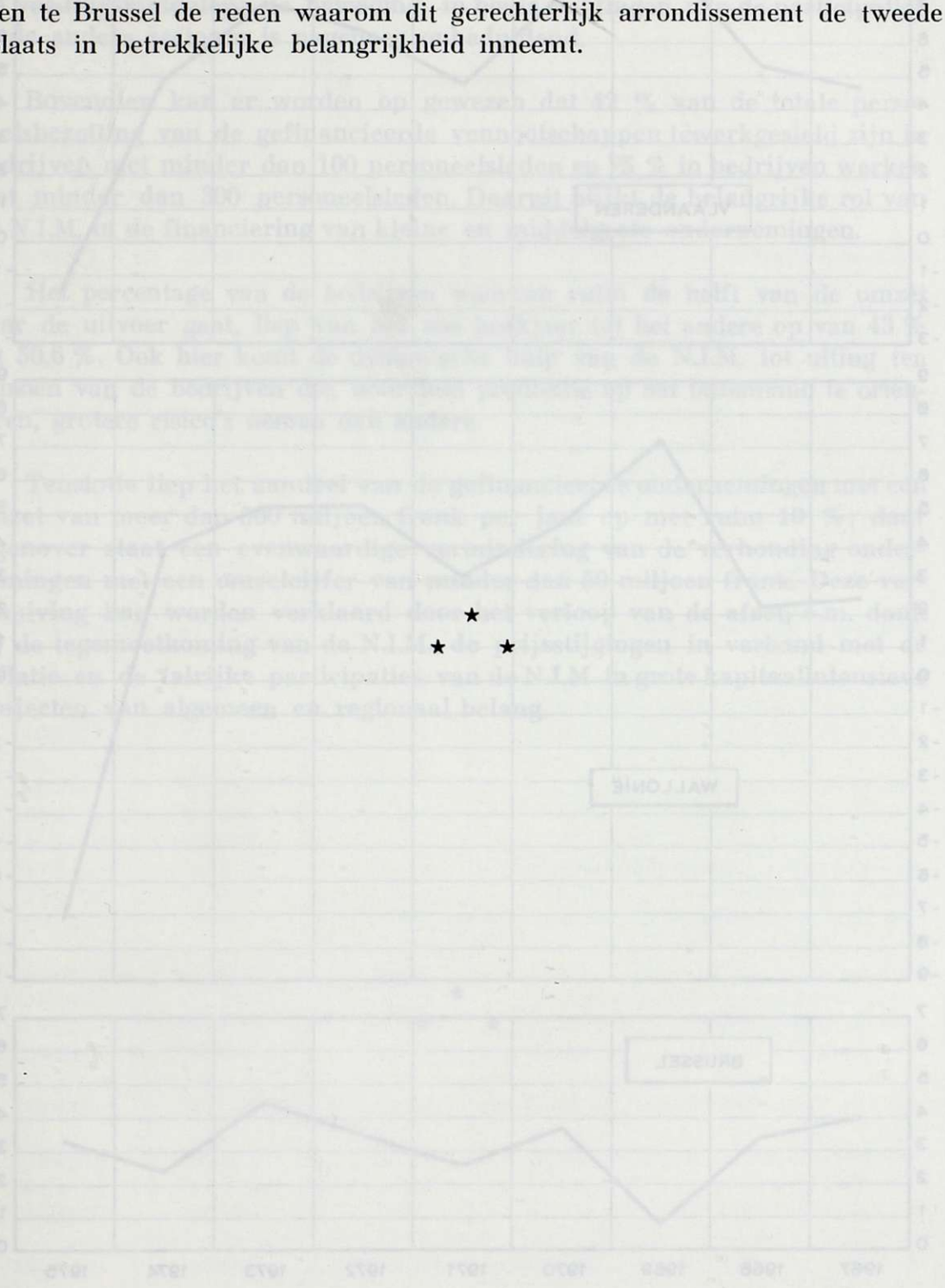

★
★ ★

Evolutie van het bruto regionaal binnenlands produkt (a)

(ten honderd)

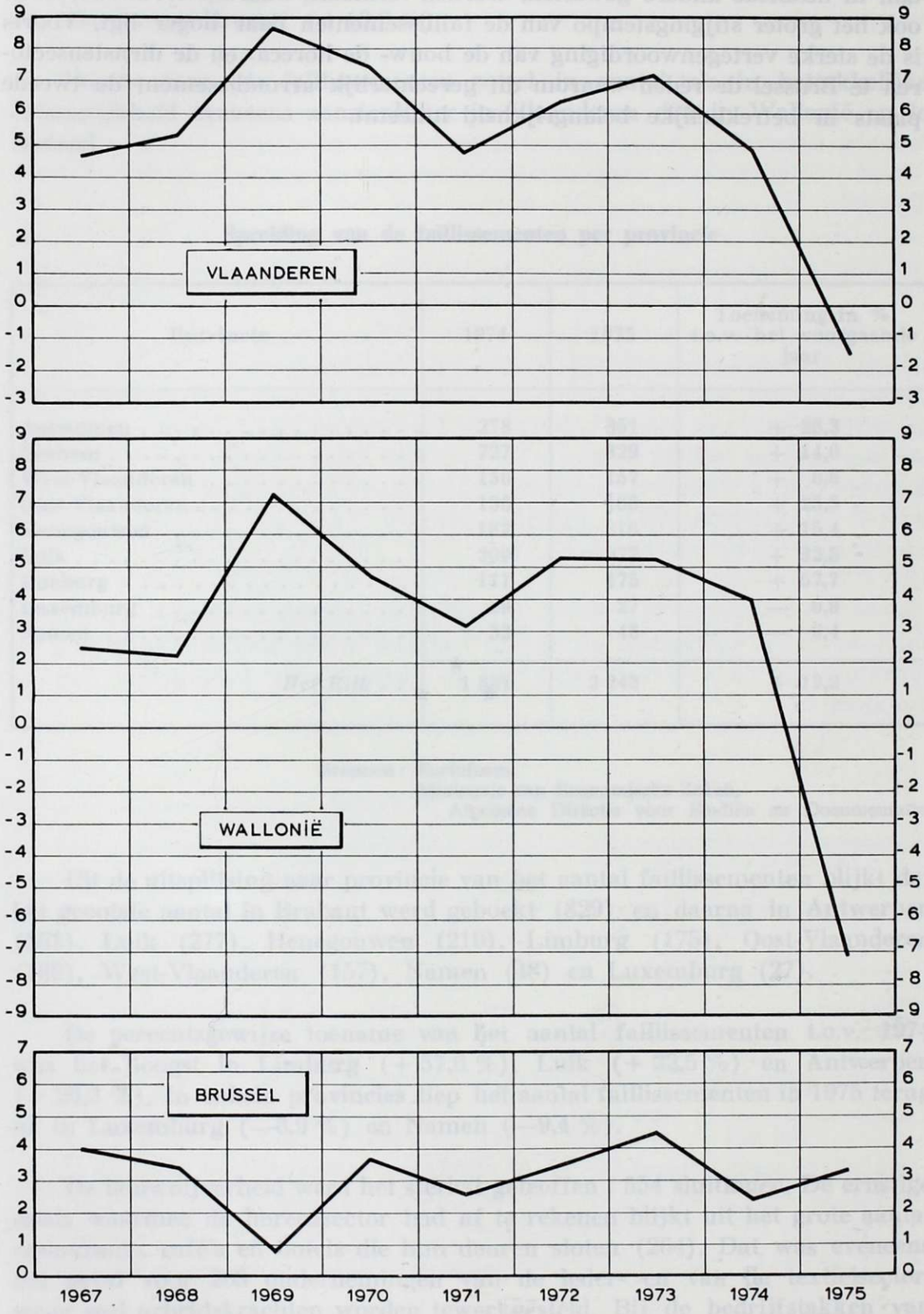

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en ramingen van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Voor 1975 : Ramingen van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

De divercifiëring van de investeringen en de spreiding van de risico's werden voortgezet; de portefeuille bestaat immers uit aandelen en converteerbare obligaties van 114 vennootschappen die een ruim gamma goederen en diensten produceren. T.o.v. het voorgaande jaar wordt van sectorieel oogpunt uit (zie tabel) een aanzienlijk accres vastgesteld van het aandeel van de voedingsmiddelen; de beweging, in beide richtingen, van de participaties in de andere sectoren is nagenoeg onbeduidend.

Bovendien kan er worden op gewezen dat 42 % van de totale personeelsbezetting van de gefinancieerde vennootschappen tewerkgesteld zijn in bedrijven met minder dan 100 personeelsleden en 75 % in bedrijven werken met minder dan 300 personeelsleden. Daaruit blijkt de belangrijke rol van de N.I.M. in de financiering van kleine en middelgrote ondernemingen.

Het percentage van de bedrijven waarvan ruim de helft van de omzet naar de uitvoer gaat, liep van het ene boekjaar tot het andere op van 43 % tot 50,6 %. Ook hier komt de dynamische hulp van de N.I.M. tot uiting ten aanzien van de bedrijven die, door hun produktie op het buitenland te oriënteren, grotere risico's nemen dan andere.

Tenslotte liep het aandeel van de gefinancieerde ondernemingen met een omzet van meer dan 500 miljoen frank per jaar op met ruim 10 %; daar tegenover staat een evenwaardige vermindering van de verhouding ondernemingen met een omzetcijfer van minder dan 50 miljoen frank. Deze verschuiving kan worden verklaard door het verloop van de afzet, o.m. dank zij de tegemoetkoming van de N.I.M., de prijsstijgingen in verband met de inflatie en de talrijke participaties van de N.I.M. in grote kapitaalintensieve projecten van algemeen en regionaal belang.

*
* *

Investeringen ten behoe

Landsverdedigi

(miljoenen franke

OMSCHRIJVING	In prijzen		
	1970	1971	1972
1. Landbouw, bosbouw en visserij	7 492	5 581	7 153
2. Extractieve nijverheden	2 214	2 437	2 601
a) Steenkoolmijnen en hun elektrische centrales	*379*	*363*	*390*
b) Andere extractieve nijverheden	*1 835*	*2 074*	*2 211*
3. Be- en verwerkende nijverheden	73 453	72 131	66 788
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*7 654*	*7 208*	*9 073*
b) Textiel	*4 946*	*3 759*	*4 255*
c) Kleding en schoeisel	*1 808*	*1 468*	*1 705*
d) Hout en meubelen	*2 688*	*2 430*	*2 903*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*3 725*	*3 791*	*3 967*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*18 672*	*23 362*	*15 280*
g) Klei, ceramiek, glas en cement	*4 647*	*3 253*	*3 222*
h) IJzer, staal en non-ferrometalen	*13 217*	*11 864*	*10 190*
i) Metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	*14 396*	*13 304*	*14 288*
j) Diverse activiteiten n.e.g.	*1 700*	*1 692*	*1 905*
4. Bouwnijverheid	8 463	5 720	5 921
5. Elektriciteit, gas en water	15 724	18 296	21 344
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	98 078	87 194	93 584
a) Handel, bank- en verzekeringswezen	*26 300*	*30 833*	*32 524*
b) Woongebouwen	*71 778*	*56 361*	*61 060*
7. Vervoer en verkeer	27 437	30 094	32 301
a) Spoorwegvervoer	*7 681*	*9 565*	*11 405*
b) Wegvervoer	*1 921*	*2 145*	*2 219*
c) Zeevervoer, binnenscheepvaart, havens	*7 508*	*9 047*	*8 198*
d) Luchtvervoer	*3 356*	*946*	*932*
e) Post, telegraaf, telefoon, radio en televisie	*6 971*	*839*	*9 547*
8. Diensten	54 213	60 560	62 852
a) Overheid (wegen inbegrepen)	*33 427*	*38 500*	*40 132*
b) Onderwijs (officieel en vrij)	*11 986*	*12 024*	*12 483*
c) Andere	*8 800*	*10 036*	*10 237*
Bruto binnenlandse vaste kapitaalvorming (1 tot 8)	287 074	282 013	292 544
9. Veranderingen der voorraden	19 630	17 613	8 966
a) Veestapel	*1 049*	*— 1 187*	*2 266*
b) Andere voorraden	*18 581*	*18 800*	*6 700*
Totaal (van 1 tot 9)	306 704	299 626	301 510
Statistische aanpassing	807	1 347	2 605
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	307 511	300 973	304 115

(a) De gegevens werden aangepast aan de resultaten van de input-outputtabel die onder de auspiciën van de E.E.G opgesteld. De gegevens voor 1975 zijn nog niet beschikbaar.

de economie (a)

inbegrepen

1970		In werkelijke prijzen				
1973	1974	1970	1971	1972	1973	1974
8 627	8 996	7 492	6 141	8 331	10 894	12 902
2 054	2 140	2 214	2 588	2 828	2 319	2 723
297	*176*	*379*	*390*	*421*	*330*	*220*
1 757	*1 964*	*1 835*	*2 198*	*2 407*	*1 989*	*2 503*
71 186	82 419	73 453	76 869	73 096	80 700	105 884
9 934	*10 656*	*7 654*	*7 670*	*9 920*	*11 202*	*13 660*
5 067	*4 889*	*4 946*	*3 984*	*4 639*	*5 711*	*6 217*
1 364	*1 193*	*1 808*	*1 564*	*1 865*	*1 543*	*1 516*
3 886	*3 766*	*2 688*	*2 581*	*3 169*	*4 404*	*4 857*
3 535	*4 017*	*3 725*	*4 033*	*4 348*	*4 011*	*5 171*
14 093	*17 408*	*18 672*	*24 975*	*16 738*	*16 090*	*22 591*
3 875	*4 410*	*4 647*	*3 455*	*3 510*	*4 335*	*5 592*
9 262	*16 077*	*13 217*	*12 591*	*11 071*	*10 385*	*20 248*
18 201	*18 435*	*14 396*	*14 226*	*15 746*	*20 779*	*24 002*
1 969	*1 568*	*1 700*	*1 790*	*2 090*	*2 240*	*2 030*
7 560	7 477	8 463	6 024	6 352	8 410	9 346
16 623	16 435	15 724	19 561	23 718	19 456	22 170
114 601	12 312	98 078	94 935	106 360	139 780	177 701
36 625	*36 687*	*26 300*	*33 100*	*35 800*	*42 200*	*48 700*
77 976	*86 325*	*71 778*	*61 835*	*70 560*	*97 580*	*129 001*
36 961	37 411	27 437	31 871	35 511	42 492	48 707
12 031	*9 320*	*7 681*	*10 164*	*12 476*	*13 950*	*12 585*
2 301	*2 168*	*1 921*	*2 132*	*2 272*	*2 376*	*2 540*
10 325	*11 422*	*7 508*	*9 673*	*9 275*	*12 237*	*15 330*
1 747	*3 198*	*3 356*	*980*	*1 012*	*1 923*	*3 768*
10 557	*11 303*	*6 971*	*8 922*	*10 476*	*12 006*	*14 484*
56 972	56 795	54 213	67 428	73 959	72 968	85 368
33 450	*31 179*	*33 427*	*42 856*	*47 369*	*43 448*	*47 720*
13 336	*12 931*	*11 986*	*13 672*	*14 990*	*16 120*	*19 848*
11 186	*12 685*	*8 800*	*10 900*	*11 600*	*13 400*	*17 800*
314 584	**334 685**	**287 074**	**305 417**	**330 155**	**377 019**	**464 801**
22 215	31 060	19 630	18 359	10 351	27 877	42 328
3 915	*—40*	*1 049*	*—1 341*	*2 951*	*6 077*	*—72*
18 300	*31 100*	*18 581*	*19 700*	*7 400*	*21 800*	*42 400*
336 799	**365 795**	**306 704**	**323 776**	**340 506**	**404 896**	**507 129**
3 419	1 927	807	827	—563	—1 593	1 182
340 218	**367 672**	**307 511**	**324 603**	**339 943**	**403 303**	**508 311**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationale Investeringsmaatschappij

Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1975 (a)

BEDRIJFSTAK (b)	Bedrag	
	Miljoenen franken	In %
Voedingsmiddelennijverheid	280,2	6,46
Textielnijverheid	204,8	4,72
Glasvezelnijverheid	75,0	1,73
Hout- en plastieknijverheid	99,6	2,30
Papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf	296,9	6,85
Ledernijverheid	—	—
Chemische nijverheid	409,5	9,44
Metaalvoortbrengende nijverheid	676,7	15,61
Metaalverwerkende nijverheid	524,5	12,10
Nijverheid van de mineraalprodukten (met uitzondering van petroleum- en steenkoolderivaten)	—	—
Nijverheid van de petroleum- en steenkoolderivaten	5,1	0,12
Bouwnijverheid en bouwmaterialen	172,3	3,97
Energie	427,9	9,87
Vervoer	391,0	9,02
Gespecialiseerde financering	509,3	11,74
Andere diensten en nijverheden	263,6	6,07
Totaal...	**4 336,4**	**100,00**

Bron : Nationale Investeringsmaatschappij.

(a) De gegevens zijn vanaf deze datum nog niet beschikbaar.
(b) Volgens de rangschikking van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Totaal (a)
Steenkolenmijnen en groeven	351	269	83	903	684	237	42	4 309
Energie	342	34	163	65	27	112	675	1 711
Metaalvoortbrengende nijverheid	14 297	13 072	8 142	5 380	5 879	2 430	2 002	110 104
IJzer- en staalnijverheid	*12 623*	*11 108*	*6 201*	*4 838*	*5 015*	*624*	*1 364*	*97 032*
Nijverheid der non-ferrometalen	*1 674*	*1 963*	*1 940*	*542*	*864*	*1 805*	*639*	*13 072*
Metaalverwerkende nijverheid	8 620	19 436	9 516	12 940	15 851	11 331	5 571	132 475
Scheikundige nijverheid	13 260	26 814	18 605	4 443	16 455	13 058	15 761	167 552
Eigenlijke scheikunde	*11 263*	*9 975*	*13 775*	*2 256*	*11 457*	*10 082*	*11 379*	*106 498*
Petroleum	*13*	*11 041*	*2 575*	*864*	—	—	—	*25 831*
Rubber	*658*	*1 142*	*167*	*231*	*269*	*207*	*987*	*6 618*
Papier en drukkerijen	*1 326*	*4 657*	*2 088*	*1 092*	*4 729*	*2 769*	*3 394*	*28 605*
Textiel- en confectienijverheid	3 415	4 216	3 415	2 696	3 748	3 760	1 878	36 559
Voedingsmiddelennijverheid	1 655	2 181	6 339	2 810	7 110	5 285	4 280	38 044
Houtnijverheid	1 293	1 053	952	1 056	2 677	2 275	1 127	13 267
Bouwstoffennijverheid, enz.	3 853	2 695	2 666	2 748	7 604	3 634	1 454	37 016
Materialen, glas	*3 108*	*1 827*	*1 940*	*2 443*	*6 526*	*3 090*	*746*	*30 732*
Ondernemingen van bouwwerken	*745*	*867*	*726*	*305*	*1 078*	*544*	*708*	*6 283*
Diversen	2 268	1 599	3 965	2 636	5 557	3 705	3 714	29 300
w.o. :								
uitrusting van terreinen door de openbare diensten	*1 511*	*1 067*	*1 155*	*550*	*965*	*1 029*	*923*	*9 582*
Totaal ...	**49 353**	**71 369**	**53 845**	**35 677**	**65 593**	**45 826**	**36 503**	**570 336**

(a) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970

(miljoenen franken)

PROVINCIE, ARRONDISSEMENT EN GEWEST	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975		Totaal (a)	
							Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Antwerpen	12 304	15 930	12 206	5 339	7 925	6 828	9 187	25,2	112 280	19,7
West-Vlaanderen	4 421	3 513	5 414	2 567	4 978	3 346	4 517	12,4	39 962	7,0
Oost-Vlaanderen	6 526	12 893	9 932	5 484	9 171	5 756	6 515	17,8	97 947	17,2
Limburg	2 664	8 650	4 223	1 761	6 232	7 600	3 393	9,3	56 571	9,9
Vlaams Brabant	920	2 533	6 303	2 054	3 397	2 068	1 342	3,7	24 237	4,2
Vlaamse gewesten	*26 835*	*43 519*	*38 079*	*17 205*	*31 703*	*25 598*	*24 954*	*68,4*	*330 996*	*58,0*
Henegouwen	9 676	14 944	8 302	10 963	8 449	9 407	3 292	9,0	102 078	17,9
Luik	8 363	5 860	4 354	4 026	14 280	4 937	4 238	11,6	80 208	14,1
Luxemburg	101	1 090	165	272	1 236	415	955	2,6	6 678	1,2
Namen	1 380	388	1 075	490	5 264	2 727	377	1,1	17 047	3,0
Nijvel (arrond.)	2 769	3 967	670	2 412	1 802	1 788	737	2,0	19 640	3,4
Waalse gewesten	*22 289*	*26 247*	*14 566*	*18 163*	*31 031*	*19 274*	*9 598*	*26,3*	*225 652*	*39,6*
Hoofdstad Brussel	*229*	*1 602*	*1 201*	*309*	*2 858*	*954*	*1 951*	*5,3*	*13 688*	*2,4*
Het Rijk...	**49 353**	**71 369**	**53 845**	**35 677**	**65 593**	**45 826**	**36 503**	**100,0**	**570 336**	**100,0**

(a) Vanaf 1959.

Bron: Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1971	1972	1973	1974	1975		Totaal van 1959 tot 1975	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Metaalvoortbrengende nijverheid	3 738	3 075	3 437	6 686	2 184	20,1	51 887	28,4
Scheikundige-, petroleum- en papiernijverheid	4 478	3 702	4 046	11 023	3 506	32,2	82 256	44,9
Textielnijverheid	356	504	599	710	560	5,1	13 115	7,2
Andere industrieën	1 701	4 058	4 287	5 965	4 640	42,6	35 763	19,5
Totaal...	**10 273**	**11 339**	**12 369**	**24 384**	**10 890**	**100,0**	**183 021**	**100,0**
waarvan :								
nijverheid	*8 884*	*9 525*	*9 560*	*22 290*	*8 336*	*76,5*	*161 230*	*88,1*
handel	*382*	*510*	*891*	*1 038*	*464*	*4,3*	*21 791*	*11,9*
diensten	*1 007*	*1 304*	*1 918*	*1 056*	*2 090*	*19,2*		

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong

(miljoenen franken)

LAND	1971	1972	1973	1974	1975		Totaal van 1959 tot 1975	
					Absolute gegevens	%	Absolute gegevens	%
Duitse Bondsrep. ..	1 309	1 512	2 328	321	166	1,5	21 192	11,6
Frankrijk	1 781	2 737	1 201	4 620	3 333	30,6	20 789	11,4
Italië	13	8	168	180	525	4,8	1 147	0,6
Luxemburg	34	2	25	108	86	1,0	528	0,3
Nederland	1 966	1 109	844	4 449	403	3,7	16 606	9,1
Verenigd Koninkrijk	*(948)*	*(1 304)*	740	557	1 292	11,9	2 589	1,4
							(7 533)	*(4,1)*
Denemarken	*(4)*	*(5)*	23	35	26	—	84	—
							(35)	
Ierland	—	—	1	1	—	—	2	—
E.E.G. (a)...	**5 103**	**5 368**	**5 330**	**10 271**	**5 831**	**53,5**	**62 937**	**34,4**
Verenigde Staten ..	3 597	1 628	5 109	12 316	2 732	25,1	90 539	49,5
Japan	31	137	604	555	17	—	2 270	1,2
Zweden	71	834	173	243	26	—	2 296	1,2
Zwitserland	255	40	547	414	235	2,2	2 662	1,5
Andere landen	264	2 023	606	585	2 049	18,8	14 749	8,1
Totaal...	**10 273**	**11 339**	**12 369**	**24 384**	**10 890**	**100,0**	**183 021**	**100,0**

(a) De gegevens tussen haakjes zijn niet begrepen in het totaal.

Bron: Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Regionale indeling van de voorziene buitenlandse investeringen in de fabrieksnijverheid

(miljoenen franken)

PROVINCIE EN STREEK	1972	1973	1974	1975	
				Absolute gegevens	%
Antwerpen	3 365	787	6 385	1 855	17,0
West-Vlaanderen	403	315	112	760	7,0
Oost-Vlaanderen	749	632	1 795	1 421	13,1
Limburg	1 377	4 069	3 961	245	2,2
Vlaams Brabant	189	369	217	97	0,9
Vlaamse gewesten	*6 083*	*6 172*	*12 470*	*4 378*	*40,2*
Henegouwen	205	1 077	5 181	2 007	18,5
Luik	534	656	3 654	1 653	15,2
Luxemburg	—	—	304	8	—
Namen	342	1 450	125	812	7,5
Waals Brabant	46	—	301	287	2,6
Waalse gewesten	*1 127*	*3 183*	*9 565*	*4 767*	*43,8*
Hoofdstad Brussel	*2 315*	*205*	*2 349*	*1 745*	*16,0*
Het Rijk...	**9 525**	**9 560**	**24 384**	**10 890**	**100,0**

Bron: Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming

Exclusief landsverdediging en voorraadvorming

(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

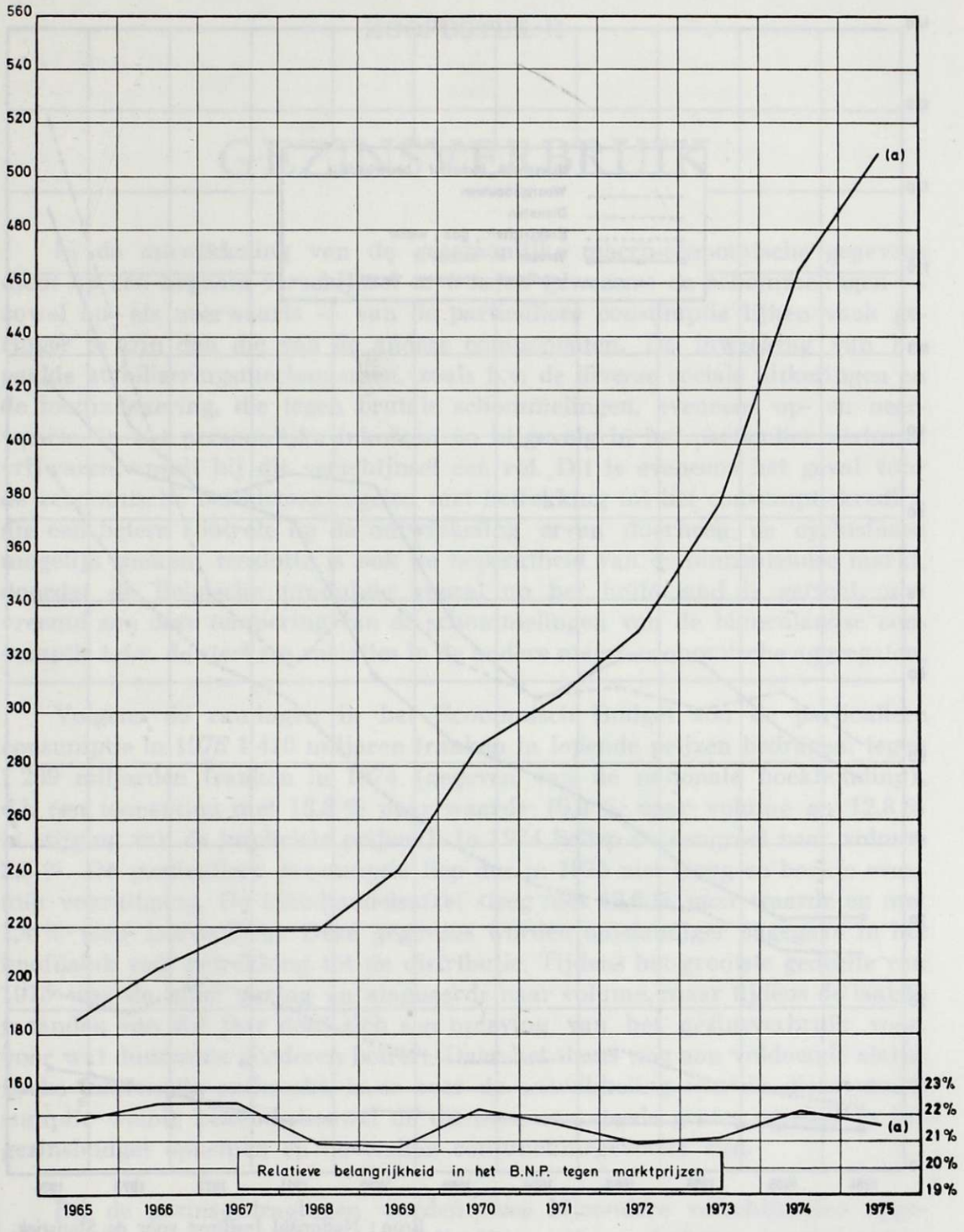

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Raming voor 1975.

Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming (a)

Exclusief landsverdediging en voorraadschommeling

(miljarden franken - in werkelijke prijzen)

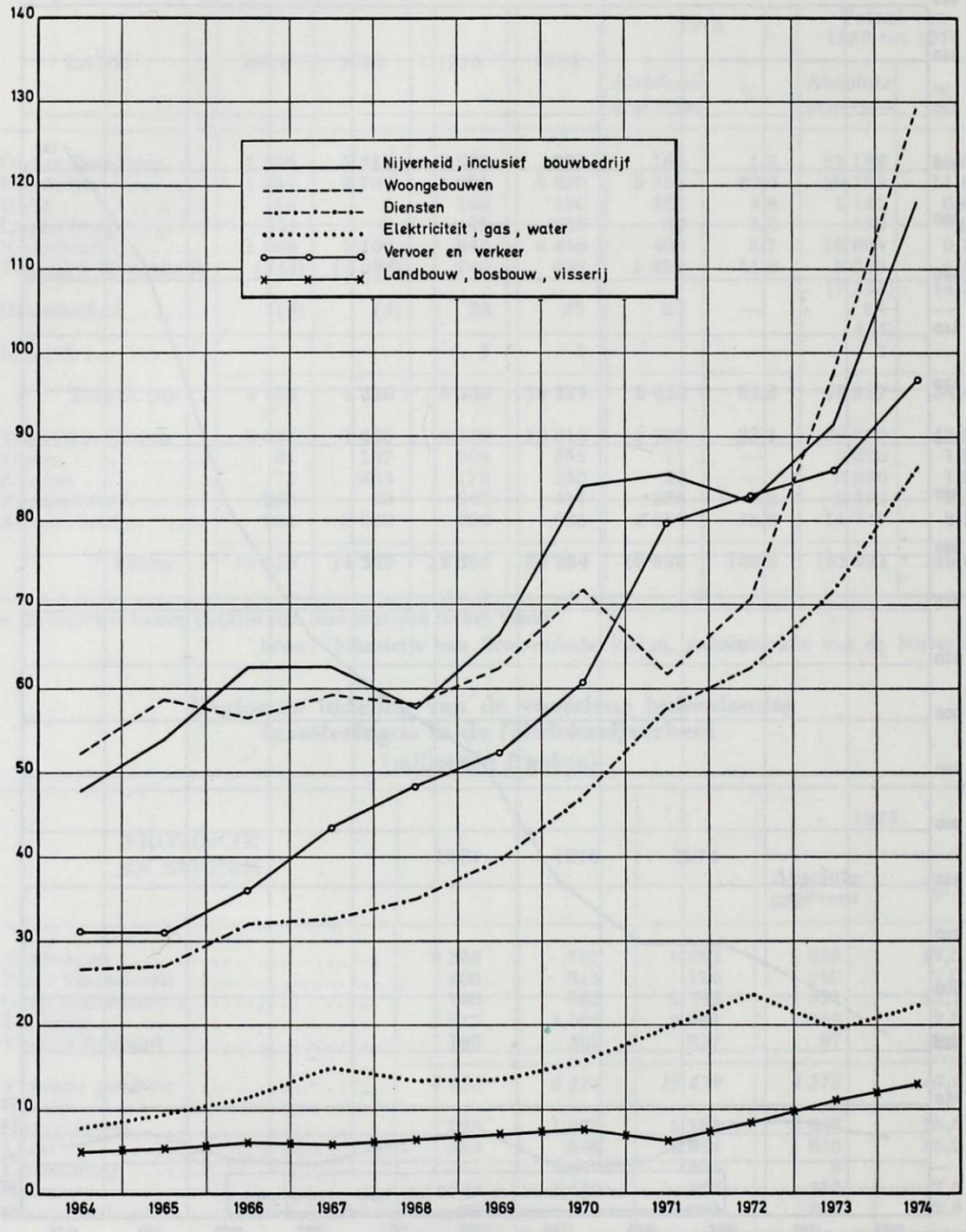

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Alle takken van de nijverheid zijn samengevoegd, inclusief het bouwbedrijf en exclusief de sectoren elektriciteit, gas en water.
De woongebouwen zijn afzonderlijk beschouwd.
De diensten omvatten de rubriek « handel, bank en verzekeringswezen », het onderwijs, de medische beroepen en andere diensten aan gezinnen en bedrijven.
De rubriek Diensten-Overheid die in grote mate op de tak « Vervoer en verkeer » betrekking heeft, is bij deze laatste gevoegd.

HOOFDSTUK II

GEZINSVERBRUIK

In de ontwikkeling van de gezamenlijke macro-economische gegevens dient op een bepaald verschijnsel te worden gewezen : de schommelingen — zowel op- als neerwaarts — van de particuliere consumptie lijken vaak geringer te zijn dan die van de andere componenten. De inwerking van bepaalde stabiliseringsmechanismen, zoals b.v. de diverse sociale uitkeringen en de loonindexering, die tegen brutale schommelingen, eveneens op- en neerwaarts, in het persoonlijke inkomen en bijgevolg in het particulier verbruik vrijwaren, speelt bij dit verschijnsel een rol. Dit is eveneens het geval voor de economische beleidsmaatregelen met betrekking tot het consumptiekrediet, die een betere controle op de ontwikkeling ervan doorheen de cyclusfasen mogelijk maken; tenslotte is ook de beperktheid van de binnenlandse markt, doordat de Belgische produktie vooral op het buitenland is gericht, niet vreemd aan deze tempering van de schommelingen van de binnenlandse consumptie t.o.v. de sterkere variaties in de andere macro-economische aggregaten.

Volgens de ramingen in het Economisch Budget zou de particuliere consumptie in 1975 1 410 miljaren franken in lopende prijzen bedragen, tegen 1 239 miljarden franken in 1974 (gegeven van de nationale boekhouding), d.i. een toeneming met 13,8 % naar waarde (0,9 % naar volume en 12,8 % in stijging van de impliciete prijzen). In 1974 beliep de aangroei naar volume 2,5 %. De particuliere consumptie liep dus in 1975 niet terug en boekte evenmin vooruitgang. De kleinhandelsafzet steeg met 12,6 % naar waarde en met 1,4 % naar hoeveelheid. Deze gegevens worden omstandiger nagegaan in het hoofdstuk met betrekking tot de distributie. Tijdens het grootste gedeelte van 1975 was de afzet gering en stagneerde naar volume, maar tijdens de laatste maanden van dat jaar deed zich een opleving van het gezinsverbruik voor, voor wat duurzame goederen betreft. Daar het thans nog aan voldoende statistische informatie ontbreekt, is er over de ontwikkeling van de dienstenconsumptie weinig bekend, hoewel de diensten een steeds groter aandeel in het gezinsbudget opnemen en bovendien conjunctuurgevoelig zijn.

Bij de gezinsgedragingen worden twee bijzondere verschijnselen opgemerkt. Het eerste betreft het bestendig hoge peil van de bouw van ééngezinswoningen, dat tijdens de recessie slechts weinig daalde en op het eind van het jaar opnieuw steeg. Daardoor kan worden verwacht dat de vraag naar duurzame goederen weer zal toenemen, omdat deze nieuwe woningen moeten worden ingericht.

Het tweede verschijnsel is dat van de aanzienlijk groeiende afzet van personenwagens. Over het jaar 1975 bedraagt het aantal inschrijvingen van nieuwe auto's 357 883, d.i. een stijging met 8,3 % t.o.v. 1974, toen de teruggang van het aantal inschrijvingen 1,5 % beliep. Vergeleken met de overeenstemmende periode van 1974 wordt bij de cijfers voor de eerste twee kwartalen een stagnatie opgemerkt maar bij die voor de laatste twee kwartalen een vrij aanmerkelijke toeneming, nl. 14,3 % voor het derde en 19,9 % voor het vierde kwartaal. Voor dit verschijnsel kan een verklaring worden gezocht in velerlei hypothesen, — die alle als geldig kunnen aanvaard worden — zoals : een opleving na een periode tijdens welke de aankoop van nieuwe wagens ter vervanging van de oude werd uitgesteld, compensatieaankoop voor andere uitgaven waartoe men niet durft over te gaan, gevolg van de verlaging van het gevraagde voorschot en verlenging van de terugbetalingstermijnen, nieuwe vorm van belegging gezien de voortdurende inflatie.

Dat de termijnverkopen in 1975 toenamen is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de resultaten van het vierde kwartaal. Deze zijn het gevolg van de versoepelingsmaatregelen (koninklijke besluiten van 28 juli en 26 september 1975), die werden genomen na een periode waarin het beroep van de particulieren op het afbetalingskrediet werd afgeremd door een strengere reglementering. De posten waarbij de grootste toeneming werd geboekt zijn die van de autovoertuigen en van de huishoudtoestellen. De persoonlijke leningen stegen met 14,3 % naar waarde t.o.v. 1974; dit verschijnsel houdt wellicht verband met het aanhoudend hoge bedrijvigheidspeil in de woningbouw.

Het vleesverbruik daalde in 1975. Volgens de statistieken van het Ministerie van Landbouw bedroeg het 895 000 t in 1975, tegen 913 000 t in 1974, d.i. een teruggang met 1,9 %.

Onlangs werden op het stuk van het consumentenbeleid initiatieven genomen. Zo werd de campagne « Mercator » gevoerd om de consumenten voor te lichten omtrent de prijzenproblemen en voor een nabije toekomst wordt een nieuwe voorlichtingscampagne inzake de prijzen en de hoeveelheden overwogen. Tevens werd een instelling van openbaar nut, het « Onderzoeks- en Informatiecentrum van de Consumentenorganisaties » opgericht, met als oogmerk technische hulp te verstrekken aan de verbruikersverenigingen. De herstructurering en de hergroepering van de overheidsdiensten die het consumptieprobleem in hun bevoegdheid hebben, zijn aan de gang ten einde een beter werkmiddel te zijn voor het consumptiebeleid.

★
★ ★

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(maandgemiddelde 1964 = 100)

OMSCHRIJVING	1973	1974	1975
Warenhuizen :			
Algemeen indexcijfer	**205**	**236**	**256**
Voedingswaren	*212*	*237*	*264*
Bederfelijke	193	216	242
Niet-bederfelijke	250	283	318
Restaurant	171	181	184
Textiel en kledingsartikelen	*167*	*188*	*190*
Stoffen per meter	34	34	33
Bovenkleding voor heren en jongens	299	326	265
Bovenkleding voor dames, jonge dames en meisjes	232	266	237
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	149	167	190
Garen, band, patronen	126	137	141
Schoenen en pantoffels	213	250	265
Diverse opschikartikelen	126	147	143
Stoffering	*178*	*213*	*215*
Textiel	159	186	234
Meubelen, luchters, versiering	194	237	197
Huishouden	*227*	*272*	*265*
Huishoudartikelen	198	232	223
Elektrische en andere huishoudtoestellen	249	303	296
Tabak, rookgerief	*422*	*509*	*555*
Boek- en papierhandel, fotografie, enz...	*263*	*304*	*300*
Boekhandel	332	399	*469*
Papierhandel	230	262	*238*
Foto- en kinematografische artikelen	388	456	469
Parfumerie, toilet	*284*	*328*	*343*
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	*248*	*286*	*516*
Verkoop in zelfbediening :			
Algemeen indexcijfer	**670**	**799**	**916**
Verkoop in supermarkten	*640*	*775*	*914*
bederfelijke voedingswaren	641	771	914
niet-bederfelijke voedingswaren en diverse produkten	640	778	913
Andere verkopen in zelfbediening van de grote distributieondernemingen	*803*	*891*	*871*
Verbruikscoöperaties :			
Algemeen indexcijfer	**118**	**117**	**119**
Bakkerij	*106*	*107*	*107*
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	*113*	*107*	*108*
Kleding	*91*	*96*	*88*
Meubilering	*70*	*59*	*39*
Huishoudartikelen	*140*	*125*	*123*
Tabak	*113*	*103*	*139*
Boek- en papierhandel	*14*	—	—
Parfumerie, weeldeartikelen	*54*	*49*	*51*
Restaurant, tea-room	*76*	*65*	*51*
Diversen	*206*	*223*	*238*
Kettingwinkels :			
Voedingswaren	*556*	*664*	*798*
Andere produkten dan voedingswaren	*266*	*317*	*356*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Berekend op basis van gegevens bezorgd door zekere kleinhandelsondernemingen (zie : Koninklijk besluit van 4 februari 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 maart 1965).

Verkoop van verbruiksgoederen in 1975 (a)
(1966 = 100)

MAAND	Kleine detail-handel (c)	Waren-huizen	Ver-bruiks-coöpera-ties	Ketting-winkels	Super-markten (b)	Totaal van de klein-handel (c)
Januari	189	193	101	427	373	216
Februari	178	180	95	389	360	203
Maart	207	203	106	444	406	235
April	216	205	107	472	398	244
Mei	216	226	111	475	432	247
Juni	217	214	106	445	404	243
Juli	195	216	104	449	425	227
Augustus	193	205	105	444	431	225
September	220	226	102	472	420	249
Oktober	236	242	113	536	451	270
November	209	239	99	471	412	241
December	273	318	122	620	516	315

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Maandelijks waarde-indexcijfer, gepubliceerd vanaf 1969.
(b) Kleine en middelgrote supermarkten met volledige of gedeeltelijke zelfbediening. De omzetcijfers van de supermarkten met grote verkoopoppervlakte zijn opgenomen in de resultaten van de warenhuizen, de verbruikers-cooperatieven en de kettingwinkels.
(c) Voorlopige gegevens.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1975
Voedingswaren
(overeenstemmende maand in 1974 = 100)

MAAND	Maandindexcijfers van de verkoop van verbruiksgoederen						Indexcijfer der consumptieprijzen (voedingswaren)	Door het indexcijfer der consumptieprijzen verbeterde maandindexcijfers					
	Kleine detailhandel (a)	Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels	Supermarkten (b)	Totaal		Kleine detailhandel (a)	Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels	Supermarkten (b)	Totaal
Januari	108	116	99	129	127	115	110	98	105	90	118	115	105
Februari	109	115	100	120	123	112	115	95	100	87	104	107	97
Maart	110	109	93	118	121	113	111	99	98	84	106	109	102
April	108	116	97	123	117	113	111	97	104	87	111	105	102
Mei	114	116	103	125	122	118	110	104	105	94	114	111	107
Juni	113	111	99	118	115	114	110	103	101	90	107	105	104
Juli	111	107	102	116	116	112	110	101	97	93	105	105	102
Augustus	113	109	102	131	113	113	111	102	98	92	118	102	102
September	116	113	103	118	122	117	112	104	101	92	105	109	104
Oktober	113	109	103	119	120	115	112	101	97	92	106	107	103
November	110	102	96	112	105	110	112	123	91	86	100	94	98
December	101	114	104	129	116	110	113	89	101	92	114	103	97

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Horeca-bedrijven niet inbegrepen; tabak inbegrepen.
(b) Enkele non-foodprodukten inbegrepen (tabak, kleine drogerijartikelen, enz.).

Verkoop op afbetaling

Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen

AARD DER GOEDEREN	Aantal contracten			Verleend krediet					
				Miljoenen franken			%		
	1973	1974	1975	1973	1974	1975	1973	1974	1975
Vrachtwagens en bestelwagens, autobussen, zwaar vervoermaterieel	10 310	10 539	9 732	2 577	3 155	2 982	10,2	12,2	9,8
Landbouwmaterieel en landbouwtractoren	2 998	2 797	2 568	580	630	605	2,3	2,4	2,0
Personenauto's (exclusief autobussen) .	172 579	148 545	169 096	12 037	10 603	14 329	47,6	41,1	47,3
Moto's, scooters, bromfietsen, rijwielen	16 395	15 144	14 641	222	207	257	0,9	0,8	0,8
Textielwaren, bontartikelen, klederen .	368 653	304 285	291 219	468	538	553	1,9	2,1	1,8
Boeken	221 478	232 017	223 675	390	510	715	1,5	2,0	2,4
Bedrijfsuitrusting, andere dan de artikelen vermeld in de voorgaande rubrieken (handel, ambacht, nijverheid, vrije beroepen).....	12 482	12 784	11 739	2 632	3 479	2 797	10,4	13,5	9,2
Huishoudartikelen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik, niet elders genoemd	898 571	894 449	902 818	6 304	6 606	8 026	24,9	25,6	26,6
Diensten (reizen, herstellingen van motorvoertuigen)	4 446	4 116	1 248	75	70	43	0,3	0,3	0,1
Totaal ...	**1 707 912**	**1 624 676**	**1 626 736**	**25 285**	**25 798**	**30 307**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Jaarlijks verleend krediet

FINANCIERINGSVORM	1974			1975		
	Aantal	Bedrag		Aantal	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	1 066 940	8 080	31	992 647	9 031 427	30
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	98 886	8 714	34	104 365	9 456 588	31
— financieringsorganismen en particulieren	458 850	9 004	35	529 724	11 818 650	39
Totaal ...	**1 624 676**	**25 798**	**100**	**1 626 736**	**30 306 665**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen

FINANCIERINGSVORM	Aantal uitstaande contracten op 30 juni		Schuldenaars welke, in de loop van het 2e halfjaar, in gebreke gebleven zijn tot het betalen van 3 of meer vervallen termijnen (a)			
			1974		1975	
	1974	1975	Aantal	%	Aantal	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	977 783	864 269	38 063	71	40 484	73
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	222 075	206 457	1 793	3	1 810	3
— financieringsorganismen en particulieren	434 327	419 629	13 676	26	13 581	24
Totaal...	**1 634 186**	**1 490 355**	**53 532**	**100**	**55 875**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Het betreft hier het totaal van de schuldenaars, begrepen in de toestand op 30 juni, en voor wie in de loop van het volgend halfjaar een achterstal werd vastgesteld van drie of meer vervallen termijnen of voor wie het dossier werd overgemaakt aan de Dienst der Geschillen.

Gemiddelde werkelijke jaarlijkse groei van het intern regionaal bruto produkt

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1967/1969	1969/1971	1971/1973	1973/1975
	VLAANDEREN			
Binnenlands regionaal bruto produkt ...	7,0	6,1	6,8	1,6
Per inwoner	6,4	5,8	6,2	1,2
	WALLONIË			
Binnenlands regionaal bruto produkt ...	4,7	4,0	5,3	— 1,8
Per inwoner	4,7	4,3	4,9	— 2,0
	BRUSSEL			
Binnenlands regionaal bruto produkt ...	2,1	3,2	4,0	2,8
Per inwoner	2,4	3,1	4,4	3,3

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen

(maandgemiddelden)

GEWESTEN	1974			1975					
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	In % t.o.v. 1974	Vrouwen	In % t.o.v. 1974	Totaal	In % t.o.v. 1974
Vlaams.....	25 626	25 868	51 494	45 060	+ 76	49 108	+ 90	94 168	+ 83
Waals	19 908	24 001	43 909	30 726	+ 54	34 608	+ 44	65 334	+ 49
Brussel-Hoofdstad .	4 307	5 010	9 317	9 372	+ 118	8 494	+ 70	17 865	+ 92
Het Rijk...	**49 841**	**54 879**	**104 720**	**85 158**	+ **71**	**92 209**	+ **68**	**177 367**	+ **69**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Verloop van de werkloosheidsheidsgraad per regio in 1975 (a)

JAREN	GEWESTEN								
	VLAAMS			WAALS			BRUSSEL-HOOFDSTAD		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1970	2,4	3,3	2,6	3,6	9,0	5,0	1,5	2,2	1,8
1971	2,4	3,2	2,6	3,3	7,9	4,6	1,6	2,2	1,8
1972	2,9	4,0	3,2	4,0	8,2	5,2	2,1	2,8	2,4
1973	2,6	4,9	3,3	3,9	9,3	5,5	2,2	3,6	2,7
1974	2,7	6,1	3,7	3,9	11,1	6,0	2,4	4,3	3,1
1975	4,7	11,2	6,7	6,0	15,3	8,8	5,3	7,4	6,2

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Verhouding tussen het aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen en het aantal verzekerden tegen werkloosheid (R.I.Z.I.V.).

Uitkeringtrekkende volledig werklozen

(juli 1974 - december 1975)

		VLAANDEREN						WALLONIË						BRUSSEL-HOOFDSTAD						HET RIJK	
		Mannen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Vrouwen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Totaal	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Mannen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Vrouwen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Totaal	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Mannen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Vrouwen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Totaal	Verschil in % t.o.v. vorige mnd	Totaal mannen + vrouwen	Verschil in % t.o.v. vorige mnd
1974	juli.....	22 300	6,4	23 606	14,5	45 906	10,4	18 648	3,8	23 589	7,0	42 237	5,5	3 998	7,4	4 752	4,9	8 750	6,0	96 893	7,8
	augustus.	22 310	0,0	23 987	1,6	46 297	0,9	18 136	–2,7	23 729	0,6	41 865	0,9	3 802	–4,9	4 681	–1,5	8 483	–3,1	96 645	–0,3
	september	24 618	10,3	27 020	12,6	51 638	11,5	18 978	4,6	24 904	5,0	43 882	4,8	4 076	7,2	5 061	8,1	9 137	7,7	104 657	8,3
	oktober .	28 449	15,6	30 945	14,5	59 394	15,0	20 468	7,9	26 355	5,8	46 823	6,7	4 637	13,8	5 492	8,5	10 129	10,9	116 346	11,2
	november	30 893	8,6	33 398	7,9	64 291	8,2	22 286	8,9	27 446	4,1	49 732	6,2	5 335	15,1	5 996	9,2	11 331	11,9	125 354	7,7
	december	36 553	18,3	37 301	11,7	73 854	14,9	24 492	9,9	29 085	6,0	53 577	7,7	6 166	15,6	6 503	8,5	12 669	11,8	140 100	11,8
1975	januari ..	39 076	6,9	38 425	3,0	71 501	4,9	26 607	8,6	29 747	2,3	56 354	5,2	7 034	14,1	6 910	6,3	13 944	10,1	147 799	5,5
	februari..	40 585	3,9	40 030	4,2	80 615	4,0	27 327	2,7	30 620	2,9	57 947	2,8	7 621	8,3	7 162	3,6	14 783	6,0	153 345	3,8
	maart ...	41 037	1,1	40 725	1,7	81 762	1,4	27 706	1,4	31 006	1,3	58 712	1,3	8 077	6,0	7 458	4,1	15 535	5,1	156 009	1,7
	april	41 671	1,5	42 003	3,1	83 674	2,3	28 693	3,6	31 617	2,0	60 310	2,7	8 597	6,4	7 755	4,0	16 352	5,3	160 336	2,8
	mei	41 001	–1,6	42 476	1,1	83 477	–0,2	28 840	0,5	31 902	0,9	60 742	0,7	8 968	4,3	7 926	2,2	16 894	3,3	161 113	0,5
	juni	40 294	–1,7	43 882	3,3	84 176	0,8	28 755	–0,3	32 229	1,0	60 984	0,4	8 912	–0,6	7 928	0,0	16 840	–0,3	162 000	0,6
	juli.....	42 825	6,3	47 920	9,2	90 745	7,8	29 595	2,9	34 389	6,7	63 984	4,9	9 353	4,9	8 225	3,7	17 578	4,4	172 307	6,4
	augustus.	43 091	0,6	49 204	2,7	92 295	1,7	29 739	0,5	34 787	1,2	64 526	0,8	9 240	–1,2	8 352	1,5	17 592	0,1	174 413	1,2
	september	45 763	6,2	52 722	7,1	98 485	6,7	31 590	6,2	36 947	6,2	68 537	6,2	9 924	7,4	9 012	7,9	18 936	7,6	185 958	6,6
	oktober .	52 986	15,8	61 356	16,4	114 342	16,1	34 645	9,7	39 347	6,5	73 992	8,0	10 797	8,8	9 745	8,1	20 542	8,5	208 876	12,3
	november	54 406	2,7	63 460	3,4	117 866	3,1	36 602	5,6	40 524	3,0	77 126	4,2	11 786	9,2	10 442	7,2	22 228	8,2	217 220	4,0
	december	57 986	6,6	67 089	5,7	125 075	6,1	38 617	5,5	42 175	4,1	80 792	4,8	12 154	3,1	11 004	5,4	23 158	4,2	229 025	5,4

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

ZEVENDE DEEL

ECONOMISCHE BETREKKINGEN MET HET BUITENLAND

HOOFDSTUK EEN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. – HANDELSPOLITIEK

Naarmate de tijd vordert blijkt steeds duidelijker dat de oliecrisis van einde 1973 de eerste bres sloeg in de internationale arbeidssplitsing van de jaren na de tweede wereldoorlog. Geleidelijk aan komt een nieuwe economische ordening tot stand, die een wijziging in de specialisering van de handelspartners vergt. Hoewel sedert de oprichting van de E.E.G. de handel van België met de Europese partners sterk ontwikkelde, lijkt nu toch een zekere saturatie te zijn bereikt en moet dringend naar een nieuwe geografische oriëntering worden uitgezien. Ook de aard van de door de Belgische ondernemingen aangeboden produkten dient te worden gewijzigd. Tenslotte wordt het belang van een ruimere waaier van ondernemingen op de buitenlandse markten en meer bepaald van de kleine en middelgrote ondernemingen steeds noodzakelijker.

Tijdens het afgelopen jaar werden twee colloquia gehouden — één ervan ingericht in januari 1975 door het Verbond van de Belgische Nijverheid, het andere in september op initiatief van de Minister van Buitenlandse Handel onder de benaming « Staten-generaal van de Buitenlandse Handel » — waarop deze problemen uitvoerig werden besproken. In het raam van deze laatstgenoemde bijeenkomst werd een enquête bij de 6 000 bij de B.D.B.H. ingeschreven ondernemingen verricht, waaruit kan worden opgemaakt welke de voornaamste hinderpalen zijn waarmee zij op de buitenlandse markten hebben af te rekenen.

Ter gelegenheid van de overlegging van de begroting van Buitenlandse Handel kondigde de Minister aan dat de herinrichting van de Belgische diplomatieke en consulaire vertegenwoordiging ter studie werd genomen. Het blijkt immers dat de rol van de kantoren en van de vertegenwoordigingen

in het buitenland steeds belangrijker wordt in de huidige internationale handel. In dit verband kan worden opgemerkt dat in 1975 het aantal posten van handelsprospector van 107 op 124 werd gebracht. Er zal in die zin nog naar een verdere ontwikkeling worden gestreefd.

In 1975 werd door 47 Belgische diplomaten in de lokalen van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel informatie verstrekt aan de zakenlui in verband met de tot hun ambtsgebied behorende markten.

Voorts werden verschillende missies voor marktprospectie uitgezonden : naar Hongarije in januari, naar de Emiraten van de Perzische Golf in januari en februari, naar de Duitse Volksrepubliek in maart en naar de U.S.S.R. eveneens in maart.

Verschillende vergaderingen op consulair vlak werden belegd om na te gaan welke de Belgische commerciële aanwezigheid is op een bepaalde markt of in een bepaalde streek en uit te maken door welke maatregelen de officiële prospectieaanpak kan worden verbeterd. Een bijeenkomst in januari had betrekking op Frankrijk, een andere in februari op Zuid-Oost-Azië (Bangkok) en deze in april betrof Brazilië (Brasilia).

Verschillende officiële zendingen werden ondernomen in het raam van de ontwikkeling van het handelsverkeer met de landen met staatshandel en met de derde wereld. Bovendien zet de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel de toepassing voort van de formule der contactdagen wat ten zeerste wordt op prijs gesteld, vooral door de kleine en middelgrote ondernemingen die afzetgebied zoeken in de Europese industrielanden.

Het deelnemen aan jaarbeurzen vormt een uitstekend prospectiemiddel en in 1975 werden 92 officiële deelnemingen aan handelsbeurzen in het buitenland op touw gezet. Bovendien zet de B.D.B.H. voortaan jaarlijks een grote industriële tentoonstelling op touw, telkens in een land waar in principe de Belgische produkten en technieken weinig gekend zijn. Aldus werd in april 1975 een tentoonstelling te Peking gehouden.

Op het technisch vlak kan worden opgemerkt dat per 1 januari 1975 de douanetarieven tussen de oorspronkelijke Gemeenschap der Zes en de drie nieuwe lidstaten andermaal met 20 % werden verlaagd. Bovendien werd in uitvoering van het Benelux-verdrag van 29 mei 1972 door de te Brussel op 20 et 21 oktober 1975 gehouden Ministerconferentie besloten de uitwerking van een programma voor de eenmaking van de accijnsrechten te bespoedigen.

In de loop van 1975 werd het totaal van de door de Nationale Delcrederedienst verleende waarborgen herhaaldelijk verhoogd, zodat het van een maximumbedrag van 70 miljard frank op 1 januari 1975 (koninklijk besluit van 16 december 1974) op 100 miljard frank komt op 13 december 1975 (koninklijk besluit van 24 november 1975).

AFDELING II. – ALGEMENE ONTWIKKELING VAN DE BIJZONDERE HANDEL

De scherpe recessie van de economie, die in België in de herfst van 1974 intrad en tijdens een groot gedeelte van 1975 voortduurde, had voor gevolg dat zowel de invoer als de uitvoer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (B.L.E.U.) fel terugliep.

Uit een terugblik blijkt dat slechts in 1958 de waarde van de buitenlandse aan- en verkopen van de B.L.E.U. verminderden t.o.v. het voorgaande jaar. In 1958 daalde de uitvoer met 4,4 % en de invoer met 9 %; in 1975 bereikte die teruggang respectievelijk 3,9 % en 2,9 %. Sedert 1958 werd hoogstens van het ene jaar op het andere doorheen de opeenvolgende conjunctuurcyclussen een vertraging van het groeitempo van deze economische grootheden vastgesteld.

Vanaf juli 1974 werd van maand tot maand een afremming van het stijgingstempo der gecumuleerde waarden voor de in- en uitvoer waargenomen. In maart 1975 voor de invoer, en in mei inzake de uitvoer, waren deze gecumuleerde waarden geringer dan die tijdens de overeenstemmende perioden van 1974; en het verschil nam toe tot in augustus voor de invoer en tot in september voor de uitvoer. Van dat tijdstip af was er enige opleving en de vertraging t.o.v. 1974 verminderde geregeld.

In 1974 bedroeg het handelstekort 60,9 miljard frank en liep het in 1975 op tot 70,2 miljard. Het dekkingspercentage invoer/uitvoer behoorde tot de geringste die in de na-oorlogse periode werden vastgesteld, nl. 93,8 %. In 1961 beliep het 93,1 %.

§ 1. — UITVOER

Met een daling van 3,9 % in 1975 t.o.v. 1974, bedroeg de uitvoer van de B.L.E.U. 1 057,0 miljard frank. Hierbij dient te worden opgemerkt dat sedert 1950 de Belgische uitvoer slechts driemaal een mindere waarde t.o.v. het voorgaande jaar had geboekt, nl. in 1952, 1953 et 1958.

Het indexcijfer van de gemiddelde waarde liep in 1975 met 4,2 % op, terwijl het volume-indexcijfer met 14,5 % daalde. Dit wijst erop dat de uitvoerprijzen blijven stijgen, ondanks de reeds zeer aanzienlijke hausse in 1974, toen het waarde-indexcijfer met 25,1 % en het volume-indexcijfer met 0,5 % toenamen.

1. — *Geografische spreiding.*

Zoals vroeger gaat het grootste gedeelde van de buitenlandse afzet van de B.L.E.U. naar de landen van de Europese Gemeenschap (70,5 % tegen

69,9 % in 1974). T.o.v. 1974 liep de uitvoer naar deze handelspartners met 3,0 % terug. De Duitse Bondsrepubliek, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken namen in 1975 meer van de B.L.E.U. af dan in 1974, hoewel er maar van een werkelijke vooruitgang sprake kan zijn wat het Verenigd Koninkrijk (+ 15 %) en Denemarken betreft (+ 10 %), terwijl hij stationair blijft ten aanzien van de Bondsrepubliek (— 0,5 %).

De leveringen aan twee belangrijke partners, nl. Frankrijk en Nederland liepen terug, zowel wat hun relatief aandeel in de gezamenlijke uitvoer van de B.L.E.U., als het bedrag in absolute waarde betreft (respectievelijk — 8,0 % en — 4,2 %). De verkoop aan Italië is weliswaar betrekkelijk miniem t.o.v. de gezamenlijke afzet aan het buitenland (4,0 %), maar daar werd nu de grootste vermindering (— 13,8 %) op het vlak van de E.E.G.-partners vastgesteld.

Wat de gezamenlijke E.V.A.-landen betreft, daalden de leveringen met 9,8 % t.o.v. 1974. Enkel Noorwegen (+ 11,4 %), Zweden (+ 2,2 %) en IJsland (+ 1,6 %) namen meer van de B.L.E.U. af. Daarentegen beloopt de achteruitgang 37,8 % voor Portugal, 23,8 % voor Zwitserland en 6,6 % voor Oostenrijk.

Terwijl de uitvoer naar de Oostbloklanden met 3,2 % verminderde (— 10,5 % wat de U.S.S.R. betreft) nam de export naar het overige van Europa met 1,9 % toe. Uiteindelijk liep de afzet van de B.L.E.U. aan de gezamenlijke Europese landen met 3,4 % terug.

Met betrekking tot de andere continenten moet, naast de teruggang inzake Amerika en Oceanië, melding worden gemaakt van de toegenomen leveringen aan Afrika en aan Azië (respectievelijk + 9,7 % en + 11,0 %). Wat Afrika betreft, is er een toeneming van de afzet aan de Maghreblanden en aan Egypte, terwijl voor Azië de verkoop aan Iran en aan Irak vordering boekte en die aan Japan daalde (— 34,2 %). Door de sterke vermindering van de uitvoer naar de Verenigde Staten (— 29,9 %), Canada (— 22,5 %) en de landen van Latijns Amerika (— 11,3 %) slonk het aandeel van Amerika in de gezamenlijke buitenlandse leveringen aanmerkelijk, nl. van 8,8 % in 1974 tot 7,0 % in 1975.

Het aandeel van de ontwikkelingslanden in de gezamenlijke uitvoer nam toe (10,7 %, tegen 9,6 % in 1974), dat van de industrielanden met markteconomie liep terug (85,3 %, tegen 86,8 % in 1974) en het aandeel van de landen met staatshandel bleef stationair (3,1 % in 1975 en 1974).

2. — *Samenstelling van de uitvoer.*

Als traditioneel exporteur van halffabrikaten die iets meer dan de helft van de uitvoer uitmaken, is België bijzonder gevoelig aan de bewegingen van de internationale handel. De schommelingen hebben immers een veel sterkere uitwerking op deze produkten. Zo kon in 1975, volgens grote produktencategorieën, en t.o.v. 1974, worden vastgesteld dat de grootste teruggang

betrekking had op de industriële halffabrikaten (— 18,4 %) en een daling ad 15,9 % veroorzaakte voor de grondstoffen en de afgewerkte produkten, ondanks een status quo inzake de uitvoer van landbouwprodukten en een lichte vooruitgang van de afzet van industriële grondstoffen (+ 7,4 %). De teruggang, naar reële waarde, blijkt nog aanzienlijker te zijn, omdat, terwijl hier het indexcijfer van de gemiddelde waarden (1970 = 100) met 7 % terugloopt t.o.v. 1974, het volume-indexcijfer met 24,7 % daalt voor de gezamenlijke grond- en hulpstoffen.

Daarentegen valt een uitvoerstijging waar te nemen voor de brandstoffen en de energie (+ 39,1 %), de consumptiegoederen (+ 5,5 %), waaronder de duurzame produkten (+ 7,7 %), en voornamelijk voor de investeringsgoederen (+ 15,5 %).

Slechts de uitvoer van duurzame consumptiegoederen steeg naar reële waarde, daar het volume-indexcijfer opliep, zij het dan in zeer geringe mate (+ 1,4 %). Ondanks hun stijging naar waarde werd voor de andere produktencategorieën een daling van het volume-indexcijfer waargenomen en dat geldt ook voor de investeringsgoederen (— 3,1 %). Daaruit kan worden opgemaakt dat de bij de uitvoer van deze produkten geboekte winst in ruime mate moet worden toegeschreven aan prijshausses, waarvan sommige van louter inflatoire aard zijn.

De grootste toeneming van de afzet van investeringsgoederen werd vastgesteld voor de landen van Afrika (+ 53,9 %) en Azië (+ 66,0 %), vooral met betrekking tot motoren en volledig afgewerkte uitrustingen, alsmede vervoermaterieel. De levering van duurzame consumptiegoederen vorderde aanzienlijk bij de nieuwe partners van de Europese Gemeenschap : het Verenigd Koninkrijk, Denemarken en Ierland. Blijkbaar is dit een herhaling van het scenario dat de ontwikkeling van de Belgische uitvoer kenmerkte op het tijdstip van de oprichting van het Europa der Zes. De Belgische afzet aan die landen boekte toen immers een opvallende vooruitgang.

Per industriesector bekeken werd de metaalnijverheid zeer zwaar door de recessie getroffen, hetgeen blijkt uit de daling van de uitvoer van halffabrikaten ijzer en staal (± 30 %, t.o.v. 1974) en van non-ferro-metalen (— 43 %). De textielindustrie en de scheikundige nijverheid gingen met iets meer dan 10 % achteruit. Daarentegen verliep de uitvoer van produkten uit de metaalverwerkende sektoren gunstiger, hieronder vooral elektrische en andere machines en vervoermaterieel. Ook de export van produkten van de petroleumnijverheid, de diamantsector, de voeding, dranken en tabak.

§ 2. — INVOER

In 1975 bedroeg de invoer 1 127 miljard, d.i. 33,4 miljard minder dan in 1974. Sedert 1958 werd geen teruggang t.o.v. het voorgaande jaar meer vastgesteld.

In de loop van het jaar werd het verschil van de gecumuleerde uitvoerwaarde t.o.v. het voorgaande jaar van maand tot maand groter en bereikte in augustus een maximum (— 6,8 %); vanaf september (— 5,8 %) begon het tegen een steeds versnellend tempo in te krimpen en op het eind van het jaar was het geslonken tot 2,9 %. Over het gehele jaar liep het indexcijfer van de gemiddelde waarde in 1975 met 3,3 % op, terwijl het volume-indexcijfer met 9,5 % afnam.

1. — *Geografische spreiding.*

Het aandeel van de industrielanden, dat in 1974 afnam, steeg opnieuw in 1975; dit moet worden toegeschreven aan de achteruitgang van de aankoop van aardolie en van sommige grondstoffen, hetgeen tevens een verklaring is voor de vermindering van de invoer uit de ontwikkelingslanden.

De invoer uit de E.E.G. liep in 1975 weliswaar iets terug t.o.v. 1974, maar neemt weer toe in relatieve belangrijkheid, nl. van 66 % in 1974 naar 67,1 % van de totale buitenlandse aankopen van de B.L.E.U. in 1975. De Duitse Bondsrepubliek blijft de voornaamste leverancier met 22 % van de totale waarde (d.i. iets minder dan het voorgaande jaar) en wordt gevolgd door Frankrijk en Nederland.

De aankopen van de E.V.A.-landen stegen met 8,5 %; de schommelingspercentages zijn nog steeds positief, hoewel sedert verschillende maanden een inkrimping wordt opgemerkt. De voornaamste leveranciers zijn Zwitserland (+ 34,8 %), Noorwegen (+ 17,3 %) en Oostenrijk (+ 11,8 %).

De import uit de Verenigde Staten verminderde met 5,1 % en beloopt nog slechts 6,4 % van de gezamenlijke buitenlandse leveringen. Tevens moet worden gewezen op de afbrokkeling van de aankopen in Latijns Amerika, die nog slechts 1,8 % van de totale invoer vertegenwoordigen.

De Japanse afzet aan de B.L.E.U. komt op 15,4 miljard, tegen 13,3 miljard in 1974, d.i. een verschil van + 15,8 %.

De afname van de B.L.E.U. uit Saoedie-Arabië en uit Koeweit vermindert verder met respectievelijk — 19,8 % en — 34,6 %. Voor verschillende Aziatische landen nemen de leveringen aan de B.L.E.U. echter toe, m.n. die uit enkele andere O.P.E.C.-landen zoals Irak (+ 243,5 %), Syrië (+ 530,9 %) en Iran (+ 36,0 %).

De globale invoer uit de vijf continenten is geringer dan in 1974. Vooral valt de achteruitgang van de invoer uit Afrika (— 27,6 % t.o.v. 1974) op; bovendien daalde de afzet van de Zaïrese Republiek aan de B.L.E.U. met 44,1 %.

2. — *Samenstelling van de invoer.*

Beschouwd per grote produktengroepen blijkt dat uiteindelijk enkel de invoer van grondstoffen, halfafgewerkte produkten, brandstoffen en energie in 1975 verminderde t.o.v. 1974. Zij vertegenwoordigden weliswaar 60 % van de B.L.E.U.-aankopen in het buitenland, maar daar zij afhankelijk zijn van de produktie weerspiegelt de teruggang vooral de vermindering van de produktie van de B.L.E.U. in 1975. Het hoeft dan ook geen verbazing te wekken dat de industriële grondstoffen met 11,7 % en de intermediaire produkten van diezelfde sector met 11,5 % terugliepen.

Daarentegen stegen de buitenlandse leveringen van consumptiegoederen met 8 %. Het grootste aandeel hierin hadden de niet-duurzame produkten (+ 9,5 %) ; waaronder de voedingsprodukten die met 11,7 % toenamen t.o.v. 1974. Deze gunstige ontwikkeling naar waarde stemt overeen met een handhaving van het volume der buitenlandse aankopen : het indexcijfer van de gemiddelde waarde van de niet-duurzame consumptiegoederen steeg met 13,9 %, maar de toeneming naar volume was onbeduidend (0,2 %).

In 1975 lag de aanvoer van investeringsgoederen nog steeds hoger dan tijdens het voorgaande jaar, hoewel het toenemingstempo verminderde, nl. met 5,0 % t.o.v. 1974, toen een vermeerdering met 27,1 % werd vastgesteld, daar de investeringsneiging tijdens dat jaar bijzonder groot was. Hoewel het aandeel van het vervoermaterieel in de buitenlandse aankopen van investeringsgoederen slechts 14 % bedraagt ligt de grootste toeneming aan hun kant (+ 11,4 %). De stijging, naar waarde, van de invoer van investeringsgoederen sluit echter aan bij een lichte daling naar volume; het volume-indexcijfer van 149,9 % in 1974 liep terug naar 148,7 % in 1975.

Per nijverheidssector moet worden gewezen op de toeneming van de invoer van de metaalverwerkende sector (+ 9,5 %) en van de voedingsprodukten, dranken en tabak (+ 12,5 %). Daarentegen wordt bij al de andere sectoren een daling van de buitenlandse aankopen vastgesteld, ofwel in aanzienlijke mate zoals bij de non-ferrometalen (— 40,7 %), de ijzer- en staalnijverheid (— 17,3 %), de scheikundige nijverheid (— 14,4 %), ofwel in geringere mate zoals bij de textielindustrie (— 6,3 %) en in de aardolienijverheid (—7,0 %). Wat deze laatste betreft dient evenwel te worden opgemerkt dat het invoerpeil uitermate hoog was in 1974, nl. ruim het dubbele van de aankopen in 1973. Tenslotte wordt de teruggang die de leveringen aan de diverse industrieën kenmerkt, vooral bepaald door de vermindering van de invoer door de papier- en de houtnijverheid en aanverwante sectoren. In al de andere sectoren van de groep diverse industrieën wordt een lichte vooruitgang waargenomen.

§ 3. — HANDELSBALANS

Het tekort op de handelsbalans bedroeg 70,2 miljard frank in 1975, tegen 60,9 miljard een jaar voordien en was vrij ongelijk over het jaar gespreid. Op het einde van de periode werd toch een verbetering vastgesteld.

Per streek beschouwd, is enkel de balans met Europa positief : dit is te danken aan de boni van het handelsverkeer met de E.V.A.-landen, de Oostbloklanden en de andere Europese landen, want de handelsbalans t.o.v. de partners van de gemeenschappelijke markt is deficitair ten belope van 11,3 miljard. Wat de laatstgenoemde zone betreft kan vooral worden gewezen op het gunstig saldo inzake Frankrijk (+ 5,4 miljard) en op het tekort van de B.L.E.U.-handel ten opzichte van de Duitse Bondsrepubliek (— 13,0 miljard) en van Nederland (— 8,1 miljard).

Ten aanzien van de andere continenten is de handelsbalans deficitair, vooral met Azië (— 51,4 miljard) en Amerika (— 29,9 miljard). Bovendien gaf, wat dit laatstgenoemde werelddeel betreft, de sterke vermindering van de uitvoer naar de Verenigde Staten in 1975, tegenover een veel geringere teruggang van de invoer uit dit land, aanleiding tot een mali van 28,5 miljard. Inzake Azië is het handelstekort in 1975 geringer dan in 1974 (— 60,3 miljard), o.m. wegens de daling van de olie-invoer uit de landen van dit werelddeel die de voornaamste petroleumleveranciers van de B.L.E.U. zijn.

Naargelang van de afdeling van de type classificering voor de internationale handel (T.C.I.H.) was de handelsbalans betreffende de fabrieksartikelen steeds positief (+ 145,6 miljard), hoewel in geringere mate (— 22,3 %) dan in 1974, terwijl het tekort met betrekking tot de minerale brandstoffen, de smeermiddelen en aanverwante produkten verbeterde (— 107,9 miljard in 1975, tegen — 129,4 miljard in 1974).

Als een gevolg van de produktievermindering, maar ook door een verzwakking van de speculatie, die in 1974 aanleiding gaf tot sterke hausses van de grondstoffenprijzen, liep het tekort van de grondstoffen, andere dan minerale brandstoffen, met 20 % terug. Tenslotte kan er ook nog worden op gewezen dat het gunstig saldo met betrekking tot de chemische produkten (+ 34,3 miljard) op hetzelfde peil bleef als in 1974.

★
★ ★

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Bijzondere handel

MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)		
1966 Maandgemiddelde	**7 504**	**3 796**	**29 925**	**28 465**	**— 1 460**	**95,1**
1967 Maandgemiddelde	**7 740**	**4 027**	**30 361**	**29 511**	**— 850**	**97,2**
1968 Maandgemiddelde	**9 016**	**4 611**	**34 980**	**34 047**	**— 933**	**97,3**
1969 Maandgemiddelde	**10 187**	**5 229**	**41 754**	**42 039**	**+ 285**	**100,7**
1970 Maandgemiddelde	**10 969**	**5 606**	**47 554**	**48 332**	**+ 178**	**101,6**
1971 Maandgemiddelde	**11 103**	**5 406**	**52 422**	**51 687**	**— 735**	**98,6**
1972 Maandgemiddelde	**11 971**	**6 342**	**56 814**	**59 248**	**+ 2 434**	**104,3**
1973 Maandgemiddelde	**12 954**	**6 982**	**71 344**	**72 510**	**+ 1 166**	**101,6**
1974 Maandgemiddelde	**13 371**	**6 798**	**96 724**	**91 652**	**— 5 072**	**94,8**
1975 Maandgemiddelde (a)	**11 368**	**6 325**	**93 933**	**88 084**	**— 5 849**	**93,8**
1974 Januari	13 607	6 807	88 552	82 603	— 5 949	93,3
Februari	12 237	5 401	89 207	75 667	— 13 540	84,8
Maart	12 092	6 664	96 171	94 979	— 1 192	98,8
April	13 001	7 049	99 501	97 273	— 2 228	97,8
Mei	14 106	7 319	108 891	101 410	— 7 481	93,1
Juni	13 830	7 064	100 418	93 092	— 7 326	92,7
Juli	14 104	7 305	96 899	97 693	+ 794	100,8
Augustus	13 614	6 949	90 743	75 929	— 14 814	83,7
September	13 687	6 611	97 594	92 789	— 4 805	95,1
Oktober	14 259	7 962	106 337	105 324	— 1 013	99,1
November	13 347	6 500	93 516	91 777	— 1 739	98,1
December	12 564	5 944	92 857	91 287	— 1 570	98,3
Totaal	**160 449**	**81 574**	**1 160 685**	**1 099 825**	**— 60 860**	**94,8**
1975 Januari	12 405	6 637	90 025	91 219	+ 1 194	101,3
(a) Februari	11 772	6 136	88 732	87 384	— 1 348	98,5
Maart	11 920	6 105	92 424	89 479	— 2 945	96,8
April	12 871	6 808	98 748	91 037	— 7 711	92,2
Mei	10 625	6 214	88 487	83 062	— 5 425	93,9
Juni	12 810	6 475	97 055	89 697	— 7 358	92,4
Juli	10 645	6 514	85 486	82 697	— 2 789	96,7
Augustus	9 097	5 249	77 358	63 288	— 14 070	81,8
September	10 627	5 239	99 595	86 790	— 12 805	87,1
Oktober	11 048	6 831	111 043	99 703	— 11 340	89,8
November	11 980	6 647	97 701	93 388	— 4 313	95,6
December	10 613	7 041	100 539	99 265	— 1 274	98,7
Totaal	**136 414**	**75 896**	**1 127 193**	**1 057 008**	**— 70 185**	**93,8**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorlopige gegevens.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(kwartaalgegevens - miljoenen franken)

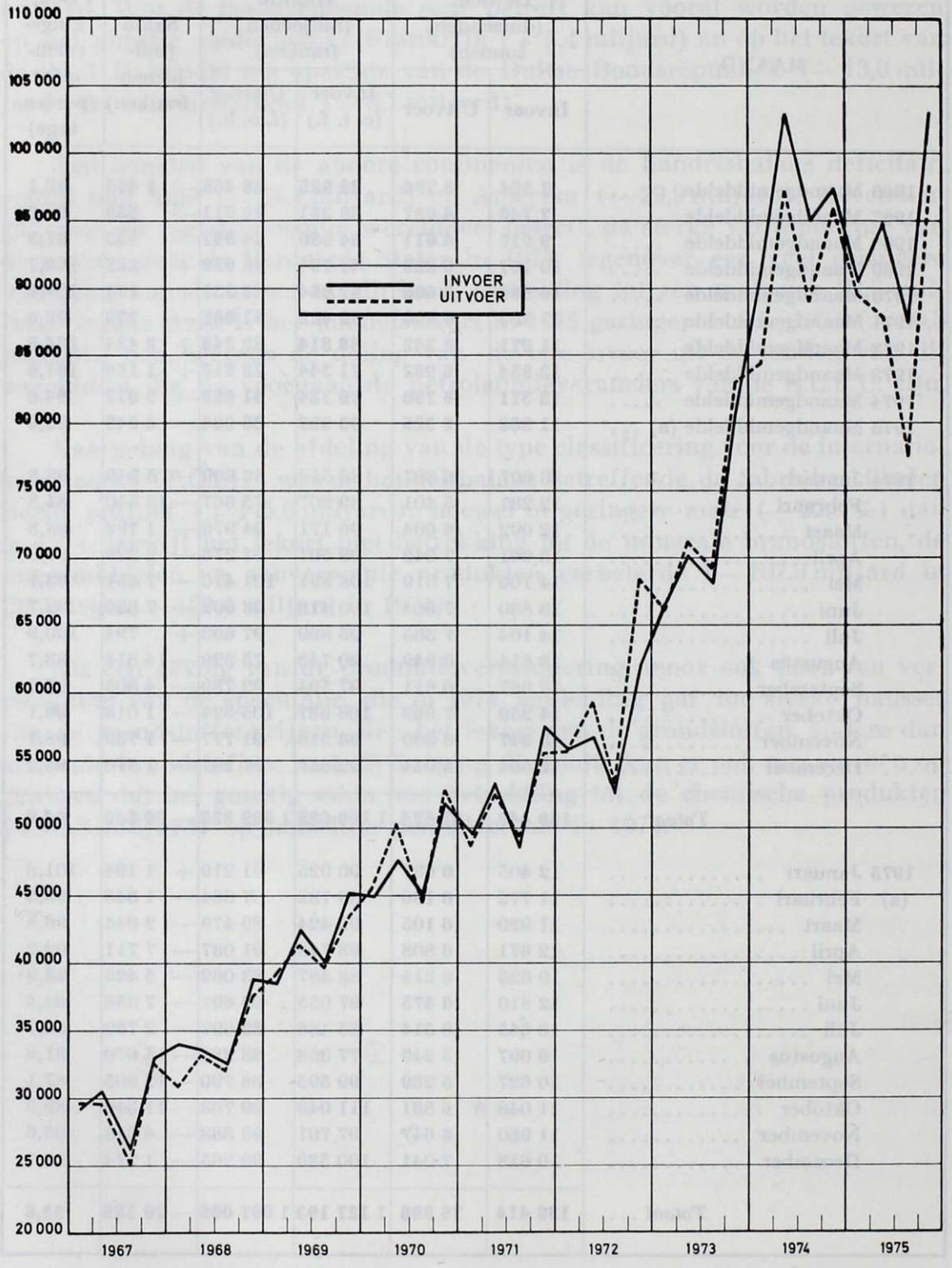

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(maandgemiddelden - miljoenen franken)

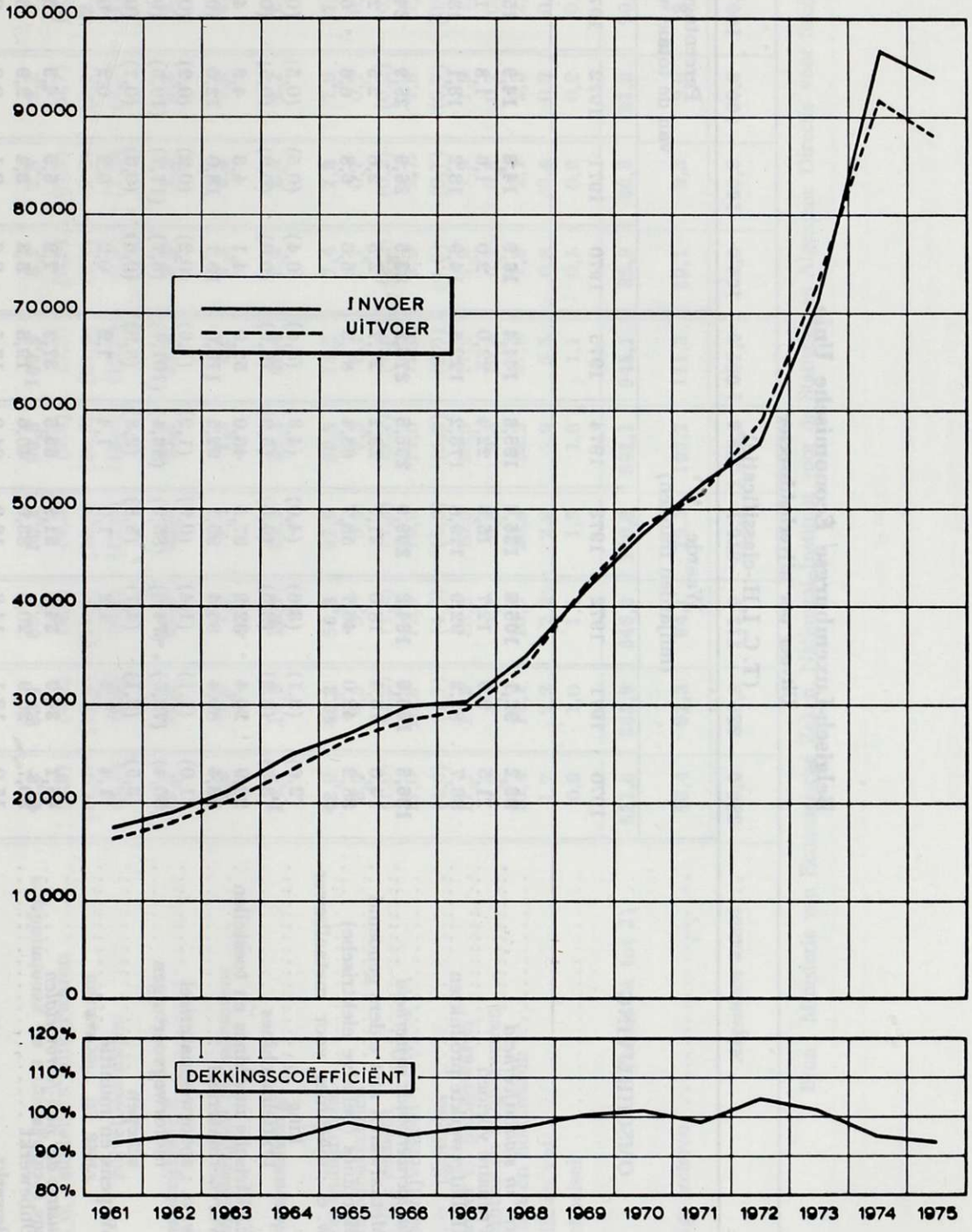

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1970	1971	1972	1973	1974	1975
A. *IJzer- en staalnijverheid*	**98,2**	**92,1**	**105,6**	**135,4**	**195,6**	**144,4**	**16,9**	**14,8**	**14,9**	**15,6**	**17,8**	**13,7**
1. Primaire vormen	11,5	9,9	12,7	15,6	22,4	22,0	2,0	1,6	1,8	1,8	2,0	2,1
2. Halfafgewerkte produkten	86,7	82,2	92,9	119,8	173,2	122,4	14,9	13,2	13,1	13,8	15,8	11,6
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**136,5**	**166,6**	**184,2**	**209,0**	**236,5**	**275,2**	**23,5**	**26,9**	**25,9**	**24,0**	**21,5**	**26,0**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	14,6	16,4	18,0	21,7	28,2	27,7	2,5	2,6	2,5	2,5	2,6	2,6
2. Machines (behalve elektrische)	38,2	42,0	46,7	53,7	68,4	81,3	6,6	6,8	6,6	6,2	6,2	7,7
w. o. : machines voor metaalbewerking	(2,6)	(3,1)	(3,6)	(4,0)	(4,3)	(5,4)	(0,4)	(0,5)	(0,5)	(0,6)	(0,4)	(0,5)
textielmachines	(3,5)	(3,9)	(3,5)	(4,5)	(5,9)	(6,6)	(0,6)	(0,6)	(0,5)	(0,5)	(0,5)	(0,6)
3. Elektrische machines en toestellen	23,9	26,4	32,9	37,5	46,0	52,0	4,1	4,3	4,6	4,3	4,2	4,9
4. Vervoermaterieel	58,4	80,4	85,4	95,1	92,5	113,0	10,1	13,0	12,0	10,8	8,4	10,7
w. o. : spoorwegmaterieel	(1,0)	(1,1)	(1,4)	(0,9)	(1,2)	(1,6)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,2)
motorwegvoertuigen	(50,4)	(72,5)	(74,6)	(85,9)	(83,4)	(101,4)	(8,7)	(11,7)	(10,5)	(9,9)	(7,6)	(9,6)
schepen	(3,5)	(2,1)	(4,7)	(3,8)	(2,8)	(3,3)	(0,6)	(0,3)	(0,7)	(0,4)	(0,3)	(0,3)
5. Wapens en munitie	1,4	1,4	1,2	1,0	1,4	1,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**45,7**	**34,0**	**34,5**	**51,9**	**65,5**	**37,3**	**7,9**	**5,5**	**4,9**	**6,0**	**6,0**	**3,5**
1. Onbewerkt	30,7	20,9	20,3	33,0	40,6	19,8	5,3	3,4	2,9	3,8	3,7	1,9
2. Bewerkt	15,0	13,1	14,2	18,9	24,9	17,5	2,6	2,1	2,0	2,2	2,3	1,7
D. *Textielnijverheid*	**66,7**	**73,6**	**84,2**	**98,9**	**111,9**	**102,9**	**11,5**	**11,9**	**11,8**	**11,4**	**10,2**	**9,7**
1. Vezels	7,8	6,5	8,4	11,3	11,2	8,9	1,3	1,0	1,2	1,3	1,0	0,8
2. Garens	12,6	13,1	13,8	15,8	17,3	15,6	2,2	2,1	1,9	1,8	1,6	1,5
3. Weefsels en touwwerk	32,3	37,0	42,3	49,6	57,8	55,7	5,6	6,0	5,9	5,7	5,3	5,3
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	7,8	7,8	11,2	18,9	38,9	32,3	1,8	2,3	2,4	2,4	3,5	3,1
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

1. Anorganische produkten	49,4	57,5	69,2	90,0	142,3	121,0	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2. Organische produkten	10,4	14,5	17,1	21,3	38,9	32,3	1,8	2,3	2,4	2,4	3,5	3,1
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	1,8	2,3	2,9	3,7	5,3	4,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,4
4. Farmaceutische produkten	4,2	5,1	6,6	7,8	11,0	11,5	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1
5. Kunstmeststoffen	7,8	7,8	8,5	10,3	16,8	16,8	1,4	1,3	1,2	1,2	1,5	1,6
6. Diversen	17,6	20,0	25,3	35,7	54,1	48,3	3,0	3,2	3,6	4,1	4,9	4,6
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**46,8**	**53,7**	**65,3**	**80,2**	**90,5**	**100,5**	**8,1**	**8,6**	**9,2**	**9,2**	**8,2**	**9,5**
w. o. : suiker en suikerwaren	(2,9)	(3,4)	(4,8)	(4,3)	(5,3)	(5,2)	(0,5)	(0,5)	(0,7)	(0,5)	(0,5)	(0,5)
vlees en vleeswaren	(11,4)	(12,5)	(15,2)	(20,5)	(20,5)	(21,4)	(2,0)	(2,0)	(2,1)	(2,4)	(1,9)	(2,0)
zuivelprodukten	(5,5)	(8,2)	(8,7)	(12,0)	(14,0)	(12,5)	(0,9)	(1,3)	(1,2)	(1,4)	(1,3)	(1,2)
G. *Diamantnijverheid*	**19,2**	**20,8**	**27,3**	**32,6**	**33,1**	**35,7**	**3,3**	**3,3**	**3,8**	**3,7**	**3,0**	**3,4**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**1,8**	**1,6**	**1,4**	**1,4**	**1,9**	**2,0**	**0,3**	**0,3**	**0,2**	**0,2**	**0,2**	**0,2**
I. *Petroleumindustrie*	**14,4**	**14,8**	**18,9**	**23,5**	**34,3**	**48,4**	**2,5**	**2,4**	**2,7**	**2,7**	**3,1**	**4,6**
J. *Diverse industrieën*	**42,9**	**48,2**	**56,3**	**67,9**	**80,5**	**74,5**	**7,4**	**7,8**	**7,9**	**7,8**	**7,3**	**7,0**
1. Bouwmaterialen	3,9	4,5	5,0	5,9	6,5	6,1	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
w. o. : cement	(1,0)	(1,2)	(1,2)	(1,3)	(1,7)	(1,3)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,2)	(0,1)
2. Glasnijverheid	11,0	10,8	12,8	14,0	14,5	12,0	1,9	1,7	1,8	1,6	1,3	1,1
w. o : plaatglas	(4,6)	(4,1)	(4,8)	(5,3)	(5,3)	(3,6)	(0,8)	(0,7)	(0,7)	(0,6)	(0,5)	(0,3)
3. Papier en papierwaren	11,1	11,9	13,6	16,6	20,5	17,2	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,6
4. Rubber en rubberwaren	3,9	4,7	5,1	6,8	9,3	10,8	0,7	0,8	0,7	0,8	0,8	1,0
5. Hout en houtwaren	10,4	13,1	16,5	20,4	22.2	21,8	1,8	2,1	2,3	2,3	2,0	2,1
6. Olie en vet	1,7	2,2	2,2	2,9	5,9	5,5	0,3	0,4	0,3	0,3	0,5	0,5
7. Schoeisel	0,9	1,0	1,1	1,3	1,6	1,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Totaal (A tot J)	**521,6**	**562,9**	**646,9**	**790,8**	**992,1**	**945,7**	**89,9**	**90,8**	**91,0**	**90,9**	**90,2**	**89,5**
K. *Overige sectoren*	**58,4**	**57,3**	**64,1**	**79,3**	**107,7**	**111,3**	**10,1**	**9,2**	**9,0**	**9,1**	**9,8**	**10,5**
Algemeen totaal	**580,0**	**620,2**	**711,0**	**870,1**	**1 099,8**	**1 057,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969 (a)	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Grondstoffen en halffabrikaten	**236 743**	**285 457**	**327 751**	**328 148**	**372 751**	**466 604**	**616 210**	**518 437**
Landbouwprodukten	10 649	10 945	11 444	11 726	12 905	16 149	23 682	23 372
Industriële produkten	226 094	274 512	316 307	316 422	359 846	450 455	592 528	495 065
w.o. : Grondstoffen	*22 437*	*27 555*	*30 288*	*27 342*	*33 830*	*39 708*	*45 111*	*48 443*
Halffabrikaten	*203 746*	*246 957*	*286 019*	*289 080*	*326 016*	*410 747*	*547 417*	*446 622*
Brandstoffen en energie	**12 760**	**16 638**	**16 441**	**16 690**	**20 537**	**24 773**	**36 686**	**51 038**
Consumptiegoederen	**101 515**	**135 078**	**153 135**	**185 646**	**211 133**	**252 457**	**275 559**	**290 804**
Duurzame produkten	64 328	90 243	99 967	123 885	139 357	162 351	167 182	179 999
Niet duurzame produkten	37 187	44 835	53 168	61 761	71 776	90 106	108 377	110 805
w.o. : Voedingsprodukten	*24 385*	*29 072*	*34 959*	*41 642*	*49 391*	*63 340*	*73 853*	*75 427*
Andere	*12 802*	*15 763*	*18 209*	*20 119*	*22 385*	*26 766*	*34 524*	*35 378*
Investeringsgoederen	**50 535**	**58 981**	**71 464**	**79 665**	**93 446**	**108 521**	**142 020**	**164 024**
Motoren en vaste investeringen	27 397	33 528	40 953	45 806	53 549	61 837	74 456	91 454
Vervoermaterieel	11 198	14 627	16 839	17 988	21 882	23 731	28 274	32 434
Wetenschappelijke en medische apparaten	941	1 299	1 653	2 051	2 476	2 906	3 875	5 083
Andere	10 999	9 527	12 019	13 820	15 539	20 047	35 414	35 053
Overige produkten	**7 006**	**8 312**	**11 190**	**10 089**	**13 113**	**17 764**	**29 350**	**32 705**
Algemeen totaal	**408 559**	**504 466**	**579 981**	**620 238**	**710 980**	**870 119**	**1 099 825**	**1 057 008**

(a) Nieuwe reeks vanaf 1969

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1968	1969 (a)	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Grondstoffen en halffabrikaten	**57,9**	**56,6**	**56,5**	**52,9**	**52,4**	**53,6**	**56,0**	**49,1**
Landbouwprodukten	2,6	2,2	2,0	1,9	1,8	1,8	2,1	2,2
Industriële produkten	55,3	54,4	54,5	51,0	50,6	51,8	53,9	46,9
w.o. : Grondstoffen	*5,5*	*5,4*	*5,2*	*4,4*	*4,8*	*4,6*	*4,1*	*4,6*
Halffabrikaten	*49,8*	*49,0*	*49,3*	*46,6*	*45,8*	*47,2*	*49,8*	*42,3*
Brandstoffen en energie	**3,1**	**3,3**	**2,9**	**2,7**	**2,9**	**2,9**	**3,3**	**4,8**
Consumptiegoederen	**24,9**	**26,8**	**26,4**	**29,9**	**29,7**	**29,0**	**25,1**	**27,5**
Duurzame produkten	15,8	17,9	17,2	20,0	19,6	18,6	15,2	17,0
Niet duurzame produkten	9,1	8,9	9,2	9,9	10,1	10,4	9,9	10,5
w.o. : Voedingsprodukten	*6,0*	*5,8*	*6,0*	*6,7*	*7,0*	*7,3*	*6,7*	*7,1*
Andere	*3,1*	*3,1*	*3,2*	*3,2*	*3,1*	*3,1*	*3,2*	*3,4*
Investeringsgoederen	**12,4**	**11,7**	**12,3**	**12,8**	**13,1**	**12,5**	**12,9**	**15,5**
Motoren en vaste investeringen	6,7	6,6	7,1	7,4	7,5	7,2	6,8	8,6
Vervoermateriaal	2,7	2,9	2,9	2,9	3,1	2,7	2,6	3,1
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5
Andere	2,7	1,9	2,0	2,2	2,2	2,3	3,2	3,3
Overige produkten	**1,7**	**1,6**	**1,9**	**1,7**	**1,9**	**2,0**	**2,7**	**3,1**
Algemeen totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Nieuwe reeks vanaf 1969.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxembu

Geografische indeling van d

(miljo

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	West-Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland	E.E.G.	Andere landen van Europa	Euro
Grondstoffen en halffabrikaten	**111 813**	**73 272**	**111 529**	**19 121**	**39 783**	**5 243**	**1 642**	**362 403**	**62 771**	**425**
Landbouwprodukten	9 368	2 474	3 261	294	895	378	364	17 034	1 659	18
Industriële produkten	102 445	70 798	108 268	18 827	38 888	4 865	1 278	345 369	61 112	406
w.o. : Grondstoffen	*10 374*	*6 672*	*9 810*	*2 819*	*6 525*	*126*	*367*	*36 693*	*3 075*	*39*
Halffabrikaten	*92 071*	*64 126*	*98 458*	*16 008*	*32 363*	*4 739*	*911*	*308 676*	*58 037*	*366*
Brandstoffen en energie	**2 183**	**7 060**	**10 293**	**1 404**	**5 974**	**4 169**	**45**	**31 128**	**8 594**	**39**
Consumptiegoederen	**56 187**	**74 278**	**85 157**	**12 373**	**12 774**	**2 135**	**442**	**243 346**	**20 732**	**264**
Duurzame produkten	32 145	48 960	56 578	7 081	5 476	1 473	137	151 850	14 218	166
Niet duurzame produkten	24 042	25 318	28 579	5 292	7 298	662	305	91 496	6 514	98
w.o. : Voedingsprodukten	*16 962*	*17 555*	*22 002*	*4 128*	*5 935*	*195*	*227*	*67 004*	*1 981*	*68*
Andere	*7 080*	*7 763*	*6 577*	*1 164*	*1 363*	*467*	*78*	*24 492*	*4 533*	*29*
Investeringsgoederen	**28 492**	**24 543**	**23 394**	**7 705**	**7 633**	**1 703**	**483**	**93 953**	**26 071**	**120**
Motoren en vaste investeringen	14 013	13 758	13 173	4 194	4 581	830	329	50 878	15 415	66
Vervoermateriaal	7 329	3 954	3 555	2 001	1 144	602	70	18 655	4 040	22
Wetenschappelijke en medische apparaten	1 215	626	694	264	319	29	9	3 156	714	3
Andere	5 935	6 205	5 972	1 246	1 589	242	75	21 264	5 902	27
Overige produkten	**3 429**	**1 797**	**5 058**	**1 885**	**2 096**	**399**	**37**	**14 701**	**6 627**	**21**
Algemeen totaal	**202 104**	**180 950**	**235 431**	**42 488**	**68 260**	**13 649**	**2 649**	**745 531**	**124 795**	**870**

omische Unie
er goederengroep in 1975
n)

pu- lek an id- ika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
339	**15 300**	**17 639**	**24 921**	**2 515**	**14 666**	**42 102**	**3 234**	**28 515**	**31 749**	**1 773**	**518 437**
177	1 149	1 326	262	37	1 201	1 500	162	1 661	1 823	30	23 372
162	14 151	16 313	24 659	2 478	13 465	40 602	3 072	26 854	29 926	1 743	495 065
169	*2 859*	*3 028*	*792*	*21*	*1 052*	*1 865*	*433*	*3 298*	*3 731*	*51*	*48 443*
993	*11 292*	*13 285*	*23 867*	*2 457*	*12 413*	*38 737*	*2 639*	*23 556*	*26 195*	*1 692*	*446 622*
53	**1 062**	**1 115**	**1 276**	**57**	**164**	**1 497**	**17**	**423**	**440**	**8 264**	**51 038**
571	**6 243**	**6 814**	**10 193**	**877**	**1 944**	**13 014**	**782**	**5 321**	**6 103**	**795**	**290 804**
123	2 042	2 165	8 129	420	338	8 887	492	2 023	2 515	364	179 999
448	4 201	4 649	2 064	457	1 606	4 127	290	3 298	3 588	431	110 805
96	*3 001*	*3 097*	*217*	*74*	*859*	*1 250*	*143*	*1 755*	*1 898*	*197*	*75 427*
352	*1 200*	*1 552*	*1 747*	*383*	*747*	*2 877*	*147*	*1 543*	*1 690*	*234*	*35 378*
288	**11 535**	**13 823**	**5 729**	**1 041**	**6 873**	**13 643**	**939**	**13 922**	**14 861**	**1 673**	**164 024**
642	6 309	7 951	2 332	514	3 940	6 786	340	8 919	9 259	1 165	91 454
351	2 839	3 190	1 167	17	2 102	3 286	95	2 897	2 992	271	32 434
20	224	244	342	19	56	417	174	370	544	8	5 083
275	2 163	2 438	1 888	491	775	3 154	330	1 736	2 066	229	35 053
161	**2 828**	**2 989**	**1 060**	**126**	**2 268**	**3 454**	**630**	**3 621**	**4 251**	**683**	**32 705**
412	**36 968**	**42 380**	**43 179**	**4 616**	**25 915**	**73 710**	**5 602**	**51 802**	**57 404**	**13 188**	**1 057 008**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de uitvoer in 1975 t.o.v. 1974
(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	Bondsr. Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland	E.E.G.	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	— 17,5	— 14,9	— 13,9	— 29,1	+ 12,3	— 17,7	— 14,4	— 14,1	— 14,8	— 38,0	— 35,6	— 4,9	+ 4,4	— 15,9
Landbouwprodukten	— 1,9	+ 5,2	+ 25,7	— 0,7	— 15,2	+ 74,2	+ 11,7	+ 3,9	+ 3,4	— 40,6	— 45,3	+ 2,9	+ 19,6	— 1,3
Industriële produkten	— 18,7	— 15,5	— 14,6	— 29,4	+ 13,2	— 20,9	— 19,8	— 14,8	— 15,4	— 37,9	— 35,2	— 5,4	+ 3,6	— 16,4
w.o. : Grondstoffen	*+ 4,7*	*+ 0,8*	*— 18,0*	*— 9,3*	*+118,2*	*— 60,4*	*+252,1*	*+ 4,8*	*+ 0,9*	*+ 6,6*	*+ 34,1*	*+ 21,1*	*+112,1*	*+ 7,4*
Halffabrikaten	*— 20,7*	*— 16,9*	*— 14,3*	*— 32,1*	*+ 3,2*	*— 18,8*	*— 38,8*	*— 16,7*	*— 16,9*	*— 38,8*	*— 36,3*	*— 10,0*	*— 3,5*	*— 18,4*
Brandstoffen en energie	— 8,2	+ 58,5	+ 63,6	+269,5	+ 32,2	+ 89,3	— 39,8	+ 55,8	+ 44,8	+ 65,5	+ 68,4	+ 48,3	— 68,3	+ 39,1
Consumptiegoederen	+ 10,2	+ 3,9	+ 12,6	+ 3,5	+ 43,1	+ 39,7	+ 58,4	+ 10,2	+ 9,2	— 26,5	— 23,8	— 10,0	— 25,9	+ 5,5
Duurzame produkten	+ 8,7	+ 6,2	+ 19,6	+ 6,7	+ 44,9	+ 57,7	+ 65,1	+ 13,0	+ 11,4	— 27,4	— 25,8	— 15,8	— 18,6	+ 7,7
Niet duurzame produkten	+ 12,3	— 0,3	+ 0,8	— 0,4	+ 41,7	+ 11,5	+ 55,6	+ 5,9	+ 5,6	— 24,0	— 19,1	— 7,0	— 30,3	+ 2,2
w.o. : Voedingsprodukten	*+ 17,8*	*— 3,2*	*— 1,8*	*— 1,0*	*+ 75,6*	*+ 2,6*	*+ 77,3*	*+ 6,7*	*+ 6,6*	*— 69,0*	*— 36,6*	*— 8,6*	*— 48,2*	*+ 2,1*
Andere	*+ 0,9*	*+ 7,1*	*+ 10,4*	*+ 1,4*	*— 23,1*	+ 15,6	*+ 14,7*	*+ 3,7*	*+ 3,2*	*— 11,9*	*— 8,0*	*— 3,6*	*+ 14,0*	*+ 2,5*
Investeringsgoederen	+ 2,3	— 1,4	+ 11,5	+ 1,9	— 11,6	— 9,3	— 1,0	+ 1,8	+ 7,7	— 6,6	+ 19,8	+ 53,5	+ 66,0	+ 15,5
Motoren en vaste investeringen	+ 11,3	+ 4,1	+ 15,5	+ 18,3	+ 8,5	— 27,8	+ 10,0	+ 9,6	+ 14,2	+ 12,4	+ 27,7	+ 58,7	+ 76,0	+ 22,8
Vervoermateriaal	— 6,6	— 1,2	+ 28,6	— 5,0	— 57,8	+ 39,7	+ 79,5	— 6,3	+ 0,8	+ 5,2	+ 59,6	+ 80,9	+ 64,7	+ 14,7
Wetenschappelijke en medische apparaten	+ 12,8	+ 17,0	+ 28,0	— 1,5	+ 79,2	—	+ 50,0	+ 19,8	+ 22,9	+ 46,8	+ 42,3	+ 36,3	+126,7	+ 31,2
Andere	— 6,1	— 12,9	— 4,7	— 24,0	+ 4,3	— 11,0	— 47,9	— 8,7	— 2,1	— 30,6	— 15,3	+ 18,8	+ 26,4	— 1,0
Overige produkten	+ 4,5	+ 1,5	+ 22,5	— 21,4	+ 13,8	— 7,0	— 57,9	+ 5,5	+ 1,7	+ 58,7	+ 66,5	+ 8,2	+ 56,1	+ 11,4
Algemeen totaal	— 8,0	— 4,1	— 0,4	— 13,7	+ 15,0	+ 10,0	— 8,2	— 3,0	— 3,4	— 29,9	— 23,8	+ 9,7	+ 11,0	— 3,9

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Verschil van de invoer in 1975 t.o.v. 1974
(ten honderd)

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	Bondsr. Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland	E.E.G.	Europa	V.S.A.	Amerika	Afrika	Azië	Algemeen totaal
Grondstoffen en halffabrikaten	— 13,5	— 11,8	— 4,6	— 7,9	— 2,6	+ 11,5	+ 20,2	— 8,6	— 9,0	— 0,8	— 2,4	— 40,4	— 9,8	— 11,1
Landbouwprodukten	+ 3,8	+ 5,9	— 2,8	— 9,5	— 24,2	+ 25,7	—	+ 3,0	+ 2,0	+ 2,0	+ 2,4	— 7,9	— 14,5	— 0,6
Industriële produkten	— 14,2	— 12,6	— 4,6	— 7,8	— 2,5	+ 9,4	+ 20,1	— 9,0	— 9,3	— 0,9	— 2,7	— 43,7	— 9,6	— 11,5
w.o. : Grondstoffen	*— 22,2*	*— 6,9*	*— 23,8*	*— 16,6*	*+ 26,4*	*+ 21,6*	*+ 24,1*	*— 15,2*	*— 17,2*	*+ 14,3*	*+ 6,4*	*— 19,6*	*— 18,5*	*— 11,7*
Halffabrikaten	*— 10,0*	*— 14,0*	*— 2,8*	*— 7,1*	*— 5,2*	*+ 1,9*	*+ 17,1*	*— 7,6*	*— 7,4*	*— 10,2*	*— 11,4*	*— 50,5*	*— 4,6*	*— 11,5*
Brandstoffen en energie	+ 4,6	+ 8,8	— 5,9	— 62,9	— 9,6	— 58,8	—	— 1,3	+ 2,4	— 51,6	— 33,7	— 15,5	— 5,4	— 4,3
Consumptiegoederen	+ 14,3	+ 10,4	— 5,4	+ 17,9	+ 23,4	+ 9,0	+ 69,5	+ 8,3	+ 8,4	— 9,8	— 9,6	— 3,4	+ 23,4	+ 8,0
Duurzame produkten	+ 12,5	+ 5,3	— 5,1	+ 16,4	+ 21,6	— 9,1	— 19,4	+ 5,5	+ 6,2	— 23,2	— 23,6	+ 76,4	+ 32,4	+ 7,1
Niet duurzame produkten	+ 16,8	+ 14,6	— 6,1	+ 23,2	+ 25,8	+ 18,2	+ 86,7	+ 12,8	+ 11,7	+ 4,2	— 3,1	— 12,2	— 5,9	+ 9,5
w.o. : Voedingsprodukten	*+ 19,5*	*+ 18,5*	*— 10,7*	*+ 34,0*	*+ 29,7*	*+ 17,4*	*+ 87,1*	*+ 16,4*	*+ 14,9*	*+ 17,1*	*— 1,8*	*— 12,3*	*— 6,9*	*+ 11,7*
Andere	*+ 11,0*	*+ 3,7*	*— 1,1*	*— 2,6*	*+ 21,4*	*+ 24,7*	*+ 22,2*	*+ 5,6*	*+ 5,1*	*— 11,5*	*— 8,5*	*+ 11,1*	*+ 4,3*	*+ 4,1*
Investeringsgoederen	+ 12,5	+ 5,7	+ 1,0	— 0,1	+ 18,6	— 28,0	+ 50,0	+ 5,3	+ 5,6	— 0,8	— 1,5	+ 56,9	+ 14,4	+ 5,0
Motoren en vaste investeringen	+ 5,7	+ 11,6	+ 3,7	— 6,6	+ 16,4	— 31,8	+ 78,7	+ 5,2	+ 5,4	— 8,9	— 9,3	+107,4	+ 8,8	+ 4,1
Vervoermateriaal	+ 47,0	— 13,0	— 5,1	+ 6,2	+ 56,3	— 29,4	+ 14,3	+ 9,2	+ 10,3	+ 16,9	+ 15,6	— 9,1	+ 16,8	+ 11,4
Wetenschappelijke en medische apparaten	+ 19,7	+ 20,0	— 5,7	+ 25,8	+ 0,9	— 12,7	— 8,2	+ 5,5	+ 5,6	— 12,1	— 13,1	— 84,6	+ 24,2	+ 3,6
Andere	+ 11,4	+ 2,6	— 3,8	+ 19,6	+ 7,8	+ 23,5	+ 90,6	+ 3,3	+ 3,5	+ 0,7	+ 0,6	+228,6	+ 29,2	+ 3,7
Overige produkten	+ 65,9	— 14,8	+ 10,2	+125,0	+ 40,1	—	—	+ 15,7	+ 53,0	— 25,6	+ 14,0	+444,8	+ 24,2	+ 68,2
Algemeen totaal	— 1,6	— 1,4	— 3,4	+ 1,3	+ 4,6	+ 0,2	+ 34,2	— 1,3	— 0,6	— 5,1	— 4,5	— 27,6	— 2,9	— 2,9

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1970	1971	1972	1973	1974	1975
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**23,5**	**22,6**	**22,8**	**30,3**	**45,2**	**37,4**	**4,1**	**3,6**	**3,3**	**3,5**	**3,9**	**3,3**
1. Primaire vormen	9,0	6,9	7,4	10,0	15,4	11,6	1,6	1,1	1,1	1,2	1,3	1,0
2. Halfafgewerkte produkten	14,5	15,7	15,4	20,3	29,8	25,8	2,5	2,5	2,2	2,3	2,6	2,3
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**164,2**	**189,1**	**209,1**	**252,0**	**288,0**	**315,3**	**28,8**	**30,1**	**30,7**	**29,4**	**24,8**	**28,0**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	13,7	17,0	16,0	19,1	25,9	26,6	2,4	2,7	2,3	2,2	2,2	2,4
2. Machines (behalve elektrische)	56,6	65,7	67,8	81,3	99,9	103,7	9,9	10,4	10,0	9,5	8,6	9,2
w. o. : machines voor metaalbewerking	(4,0)	(4,3)	(4,3)	(5,1)	(6,9)	(7,4)	(0,7)	(0,7)	(0,6)	(0,6)	(0,6)	(0,7)
textielmachines	(3,5)	(3,6)	(3,9)	(4,5)	(5,8)	(4,6)	(0,6)	(0,6)	(0,6)	(0,5)	(0,5)	(0,4)
3. Elektrische machines en toestellen	29,3	34,9	37,4	46,4	58,5	61,2	5,2	5,6	5,5	5,4	5,0	5,4
4. Vervoermaterieel	64,4	71,3	87,7	104,9	103,2	123,2	11,3	11,4	12,9	12,3	8,9	10,9
w. o. : spoorwegmaterieel	(0,7)	(1,6)	(2,2)	(1,4)	(1,8)	(2,0)	(0,1)	(0,3)	(0,3)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
motorwegvoertuigen	(54,9)	(62,2)	(77,0)	(92,8)	(89,7)	(105,6)	(9,6)	(9,9)	(11,1)	(10,8)	(7,7)	(9,4)
schepen	(0,8)	(0,5)	(0,6)	(1,4)	(0,8)	(1,5)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,1)
5. Wapens en munitie	0,2	0,2	0,2	0,3	0,5	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	(0,1)
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**39,0**	**28,9**	**28,6**	**44,2**	**58,9**	**34,9**	**6,8**	**4,6**	**4,2**	**5,2**	**5,2**	**3,1**
1. Onbewerkt	35,7	25,0	24,4	38,5	50,2	28,1	6,2	4,0	3,6	4,5	4,3	2,5
2. Bewerkt	3,3	3,9	4,2	5,7	8,7	6,8	0,6	0,6	0,6	0,7	0,9	0,6
D. *Textielnijverheid*	**49,6**	**57,5**	**65,0**	**81,5**	**95,4**	**89,4**	**8,7**	**9,1**	**9,5**	**9,5**	**8,2**	**7,9**
1. Vezels	14,9	14,3	15,9	20,5	20,6	14,7	2,6	2,3	2,3	2,4	1,8	1,3
2. Garens	9,3	11,9	12,7	15,5	18,5	17,0	1,6	1,9	1,9	1,8	1,6	1,5
3. Weefsels en touwwerk	14,3	17,4	19,1	23,7	29,6	27,2	2,5	2,7	2,8	2,8	2,5	2,4

1. Anorganische produkten	4,9	4,9	5,6	5,9	9,0	8,0	0,9	0,8	0,8	0,7	0,8	0,7
2. Organische produkten	8,1	10,3	12,2	15,6	37,8	27,5	1,4	1,6	1,8	1,8	3,2	2,4
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	2,8	3,5	3,8	4,9	5,9	4,9	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,4
4. Farmaceutische produkten	7,0	7,4	8,5	9,7	12,8	12,8	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
5. Kunstmeststoffen	2,3	2,4	2,5	3,2	4,4	4,8	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
6. Diversen	16,4	19,4	20,9	26,0	38,3	34,6	2,9	3,1	3,1	3,0	3,3	3,1
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**68,0**	**75,7**	**83,9**	**103,6**	**115,4**	**129,8**	**11,9**	**12,0**	**12,3**	**12,1**	**10,0**	**11,5**
w. o. : suiker en suikerwaren	(0,8)	(1,1)	(1,0)	(1,4)	(1,5)	(2,4)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,2)
vlees en vleeswaren	(4,4)	(5,5)	(6,8)	(8,6)	(8,6)	(10,4)	(0,8)	(0,9)	(1,0)	(1,0)	(0,8)	(0,9)
zuivelprodukten	(6,2)	(7,1)	(7,1)	(10,2)	(11,6)	(12,6)	(1,1)	(1,1)	(1,0)	(1,2)	(1,0)	(1,1)
G. *Diamantnijverheid*	**16,9**	**22,4**	**25,7**	**37,4**	**37,9**	**34,4**	**3,0**	**3,6**	**3,8**	**4,4**	**3,3**	**3,1**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**15,1**	**13,4**	**14,2**	**17,8**	**29,4**	**25,9**	**2,7**	**2,1**	**2,1**	**2,1**	**2,5**	**2,3**
I. *Petroleumindustrie*	**33,7**	**43,5**	**43,1**	**51,0**	**126,6**	**117,7**	**5,9**	**6,9**	**6,3**	**6,0**	**10,9**	**10,4**
1. Ruw of gedeeltelijk geraffineerd produkt	26,4	32,7	33,6	36,9	89,2	83,6	4,6	5,2	4,9	4,3	7,7	7,4
2. Petroleumprodukten	7,3	10,8	9,5	14,1	37,4	34,1	1,3	1,7	1,4	1,7	3,1	3,0
J. *Diverse industrieën*	**42,4**	**48,3**	**52,1**	**66,8**	**92,9**	**84,5**	**7,4**	**7,7**	**7,6**	**7,8**	**8,0**	**7,5**
1. Bouwmaterialen	1,0	1,2	1,4	1,7	3,0	2,9	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
2. Glasnijverheid	2,9	3,2	3,5	4,2	4,9	5,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
3. Papier en papierwaren	13,8	15,4	16,4	20,7	30,1	24,3	2,4	2,5	2,4	2,4	2,6	2,2
4. Rubber en rubberwaren	6,2	7,6	7,6	9,2	12,7	12,9	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
5. Hout en houtwaren	11,4	12,3	14,1	20,4	26,2	23,9	2,0	2,0	2,1	2,4	2,3	2,1
6. Olie en vet	3,9	4,5	4,4	5,3	9,1	7,0	0,7	0,7	0,6	0,6	0,8	0,6
7. Schoeisel	3,2	4,1	4,7	5,3	6,9	8,0	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7
Totaal (A tot J)	**493,9**	**549,3**	**598,0**	**749,9**	**997,9**	**961,9**	**86,6**	**87,3**	**87,7**	**87,6**	**86,1**	**85,3**
K. *Overige sectoren*	**76,7**	**79,8**	**83,8**	**106,2**	**162,8**	**165,3**	**13,4**	**12,7**	**12,3**	**12,4**	**13,9**	**14,7**
Algemeen totaal	**570,6**	**629,1**	**681,8**	**856,1**	**1 160,7**	**1 127,2**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1968	1969 (a)	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Grondstoffen en halffabrikaten	**237 551**	**284 787**	**312 463**	**328 601**	**356 603**	**455 164**	**582 179**	**517 466**
Landbouwprodukten	9 197	10 013	11 518	12 339	13 242	17 797	21 878	21 747
Industriële produkten	228 354	274 774	300 945	916 262	343 361	437 367	560 301	495 719
w.o. : Grondstoffen	*66 534*	*74 428*	*84 568*	*78 954*	*84 810*	*107 261*	*139 141*	*122 873*
Halffabrikaten	*161 820*	*200 346*	*216 377*	*237 308*	*258 551*	*330 106*	*421 160*	*372 846*
Brandstoffen en energie	**39 941**	**45 007**	**52 095**	**61 079**	**62 368**	**75 327**	**166 388**	**159 216**
Consumptiegoederen	**84 234**	**104 694**	**116 847**	**137 935**	**156 911**	**193 947**	**234 892**	**253 764**
Duurzame produkten	44 894	60 121	65 830	77 430	90 312	112 333	139 309	149 127
Niet duurzame produkten	39 340	44 573	51 017	60 505	66 599	81 614	95 583	104 637
w.o. : Voedingsprodukten	*29 229*	*32 182*	*36 674*	*43 998*	*48 114*	*59 609*	*67 356*	*75 256*
Andere	*10 111*	*12 391*	*14 343*	*16 507*	*18 485*	*22 005*	*28 227*	*29 381*
Investeringsgoederen	**56 836**	**65 807**	**88 432**	**100 692**	**104 315**	**126 153**	**160 341**	**168 346**
Motoren en vaste investeringen	36 000	40 461	54 350	63 302	66 041	80 759	101 772	105 986
Vervoermateriaal	8 090	9 962	12 724	11 825	14 046	17 382	21 153	23 567
Wetenschappelijke en medische apparaten	2 838	3 721	4 555	5 313	5 075	5 808	7 529	7 797
Andere	9 908	11 663	16 803	20 252	19 153	22 204	29 887	30 996
Overige produkten	**1 196**	**758**	**810**	**756**	**1 576**	**5 538**	**16 885**	**28 401**
Algemeen totaal	**419 758**	**501 053**	**570 647**	**629 063**	**681 773**	**856 129**	**1 160 685**	**1 127 193**

(a) Vanaf 1969, nieuwe reeks.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep

(ten honderd)

OMSCHRIJVING	1968	1969 (a)	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Grondstoffen en halffabrikaten	**56,6**	**56,8**	**54,8**	**52,3**	**52,3**	**53,2**	**50,2**	**45,9**
Landbouwprodukten	2,2	2,0	2,0	2,0	1,9	2,1	1,9	1,9
Industriële produkten	54,4	54,8	52,8	50,3	50,4	51,1	48,3	44,0
w.o. : Grondstoffen	*15,8*	*14,8*	*14,8*	*12,6*	*12,5*	*12,6*	*12,0*	*10,9*
Halffabrikaten	*38,6*	*40,0*	*38,0*	*37,7*	*37,9*	*38,5*	*36,3*	*33,1*
Brandstoffen en energie	**9,5**	**9,0**	**9,1**	**9,7**	**9,2**	**8,8**	**14,3**	**14,1**
Consumptiegoederen	**20,1**	**20,9**	**20,5**	**21,9**	**23,0**	**22,7**	**20,2**	**22,5**
Duurzame produkten	10,7	12,0	11,5	12,3	13,2	13,1	12,0	13,2
Niet duurzame produkten	9,4	8,9	9,0	9,6	9,8	9,6	8,2	9,3
w.o. : Voedingsprodukten	*7,0*	*6,4*	*6,5*	*7,0*	*7,1*	*7,0*	*5,8*	*6,7*
Andere	*2,4*	*2,5*	*2,5*	*2,6*	*2,7*	*2,6*	*2,4*	*2,6*
Investeringsgoederen	**13,5**	**13,1**	**15,5**	**16,0**	**15,3**	**14,7**	**13,8**	**15,0**
Motoren en vaste investeringen	8,5	8,1	9,5	10,1	9,7	9,4	8,8	9,4
Vervoermateriaal	1,9	2,0	2,2	1,9	2,1	2,0	1,8	2,1
Wetenschappelijke en medische apparaten	0,7	0,7	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,7
Andere	2,4	2,3	3,0	3,2	2,8	2,6	2,6	2,8
Overige produkten	**0,3**	**0,2**	**0,1**	**0,1**	**0,2**	**0,6**	**1,5**	**2,5**
Algemeen totaal	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Vanaf 1969, nieuwe reeks.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburg

Geografische indeling van de i

(miljoen

OMSCHRIJVING	Frankrijk	Nederland	Bondsr. Duitsland	Italië	Verenigd Koninkrijk	Denemarken	Ierland	E.E.G.	Andere landen van Europa	Europa
Grondstoffen en halffabrikaten	**96 271**	**81 581**	**111 825**	**12 387**	**43 561**	**2 005**	**2 032**	**349 662**	**46 278**	**395 940**
Landbouwprodukten	4 436	4 390	2 424	76	141	289	2	11 758	1 309	13 067
Industriële produkten	91 835	77 191	109 401	12 311	43 420	1 716	2 030	337 904	44 969	382 873
w.o. : Grondstoffen	*28 869*	*15 259*	*7 520*	*882*	*4 743*	*733*	*881*	*58 887*	*11 055*	*69 942*
Halffabrikaten	*62 966*	*61 932*	*101 881*	*11 429*	*38 677*	*983*	*1 149*	*279 017*	*33 914*	*312 931*
Brandstoffen en energie	**4 118**	**30 013**	**20 047**	**1 117**	**2 269**	**7**	**1**	**57 572**	**9 549**	**67 121**
Consumptiegoederen	**64 245**	**51 063**	**54 445**	**22 792**	**10 166**	**2 468**	**1 022**	**206 201**	**18 075**	**224 276**
Duurzame produkten	37 329	21 848	41 013	17 469	5 891	697	79	124 326	9 925	134 251
Niet duurzame produkten	26 916	29 215	13 432	5 323	4 275	1 771	943	81 875	8 150	90 025
w.o. : Voedingsprodukten	*18 688*	*22 270*	*6 691*	*4 080*	*2 356*	*1 569*	*932*	*56 586*	*5 960*	*62 546*
Andere	*8 228*	*6 945*	*6 741*	*1 243*	*1 919*	*202*	*11*	*25 289*	*2 190*	*27 479*
Investeringsgoederen	**31 682**	**24 923**	**59 351**	**7 585**	**10 985**	**1 001**	**223**	**135 750**	**11 596**	**147 340**
Motoren en vaste investeringen	18 930	14 643	41 094	5 020	6 873	795	109	87 464	7 869	95 333
Vervoermateriaal	5 099	3 460	5 779	856	1 679	60	8	16 941	1 149	18 090
Wetenschappelijke en medische apparaten	1 326	1 081	2 588	380	453	62	45	5 935	665	6 600
Andere	6 327	5 739	9 890	1 329	1 980	84	61	25 410	1 913	27 324
Overige produkten	**360**	**1 489**	**2 769**	**108**	**2 925**	**3**	**1**	**7 655**	**13 927**	**21 587**
Algemeen totaal	**196 676**	**189 069**	**248 437**	**43 989**	**69 906**	**5 484**	**3 279**	**756 840**	**99 425**	**856 26**

onomische Unie
r per goederengroep in 1975
nken)

Republiek van Zuid-Afrika	Andere landen van Afrika	Afrika	Verenigde Staten van Amerika	Canada	Andere landen van Amerika	Amerika	Japan	Andere landen van Azië	Azië	Oceanië en andere	Algemeen totaal
6 547	**24 160**	**30 707**	**44 375**	**10 548**	**13 183**	**68 106**	**5 006**	**11 990**	**16 996**	**5 717**	**517 466**
194	4 110	4 304	1 617	25	2 054	3 696	3	614	617	63	21 747
6 353	20 050	26 403	42 758	10 523	11 129	64 410	5 003	11 376	16 379	5 654	495 719
1 325	*6 986*	*8 311*	*18 603*	*7 826*	*8 132*	*34 561*	*363*	*5 073*	*5 436*	*4 623*	*122 873*
5 028	*13 064*	*18 092*	*24 155*	*2 697*	*2 997*	*29 849*	*4 640*	*6 303*	*10 943*	*1 031*	*372 846*
477	**12 163**	**12 640**	**2 059**	**292**	**1 456**	**3 807**	**267**	**74 940**	**75 207**	**441**	**159 216**
1 094	**1 964**	**3 058**	**6 913**	**564**	**4 578**	**12 055**	**7 478**	**5 911**	**13 389**	**986**	**253 764**
14	540	554	3 006	59	134	3 199	7 062	3 954	11 016	107	149 127
1 080	1 424	2 504	3 907	505	4 444	8 856	416	1 957	2 373	879	104 637
1 077	*1 417*	*2 494*	*2 404*	*469*	*4 365*	*7 238*	*322*	*1 809*	*2 131*	*847*	*75 256*
3	*7*	*10*	*1 503*	*36*	*79*	*1 618*	*94*	*148*	*242*	*32*	*29 381*
32	**59**	**91**	**17 179**	**243**	**108**	**17 530**	**2 685**	**534**	**3 219**	**160**	**168 346**
13	43	56	8 242	181	32	8 455	1 848	222	2 070	72	105 986
6	4	10	5 299	4	10	5 313	115	17	132	21	23 567
1	1	2	847	8	5	860	301	22	323	12	7 797
12	11	23	2 791	50	61	2 902	421	273	694	55	30 996
116	**4 498**	**4 614**	**1 109**	**36**	**1 018**	**2 163**	**3**	**38**	**41**	**1**	**28 401**
8 266	**42 844**	**51 110**	**71 635**	**11 683**	**20 343**	**103 661**	**15 439**	**93 413**	**108 852**	**7 305**	**1 127 193**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Structuur van de in- en uitvoer in 1965 en 1975

(per goederengroep - in %)

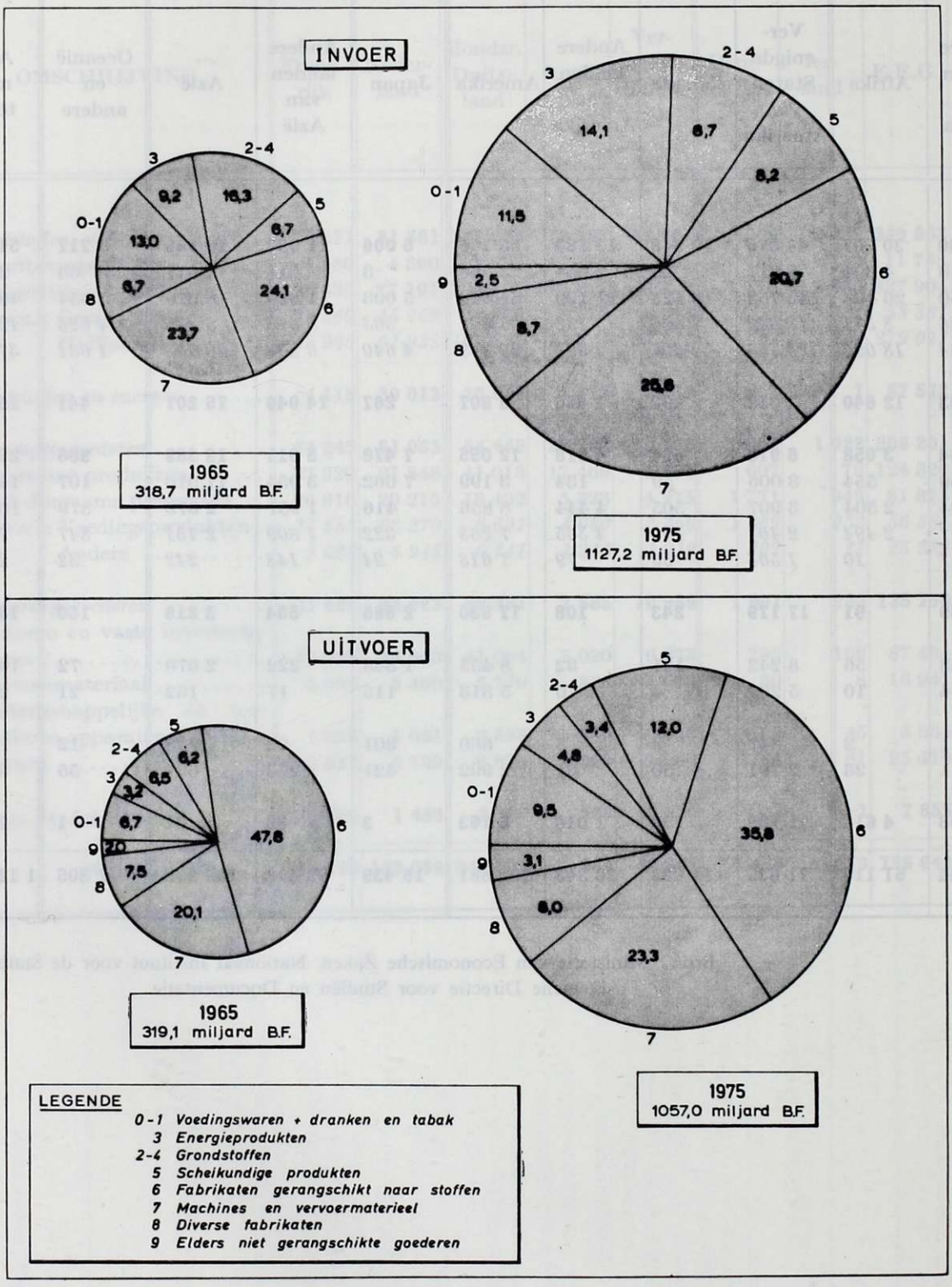

Bron: Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer

(1970 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1968	1969	1971	1972	1973	1974	1975	1968	1969	1971	1972	1973	1974	1975
A. *Invoer*	78,4	91,3	108,7	119,2	138,1	141,4	131,9	93,5	96,3	101,6	100,7	109,0	143,3	146,6
Grond- en hulpstoffen	84,0	94,1	106,4	115,9	133,3	136,0	122,3	92,9	97,5	95,9	93,8	106,5	140,6	130,3
Uitrustingsgoederen	65,9	85,1	111,9	121,8	144,7	149,9	148,7	94,4	95,4	104,9	105,0	104,7	115,1	126,4
Duurzame verbruiksgoederen	77,0	92,6	112,7	121,6	147,1	162,8	160,0	91,5	95,0	102,2	111,8	117,8	128,8	140,6
Niet-duurzame verbruiksgoederen	79,7	90,3	117,9	131,2	154,2	163,5	163,7	94,1	97,4	113,2	105,5	110,0	124,2	138,1
B. *Uitvoer*	77,3	91,0	110,0	126,2	141,6	142,6	128,1	91,8	96,1	97,6	99,3	108,3	135,6	139,8
Grond- en hulpstoffen	82,2	94,0	105,6	122,1	136,9	137,2	112,5	88,7	93,7	92,1	92,9	105,6	141,6	134,6
Uitrustingsgoederen	69,7	83,5	106,1	131,2	146,9	162,7	159,6	93,6	96,1	104,2	104,7	106,4	117,5	133,7
Duurzame verbruiksgoederen	68,9	90,5	130,7	132,7	148,6	138,1	139,5	98,8	100,2	103,2	107,9	113,2	127,4	138,8
Niet-duurzame verbruiksgoederen	75,9	88,4	114,1	128,7	145,0	156,7	145,6	95,3	100,7	102,3	105,6	113,0	126,1	137,8
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								98,3	99,8	96,1	98,7	99,4	94,7	95,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(kwartaalgegevens - 1970 = 100)

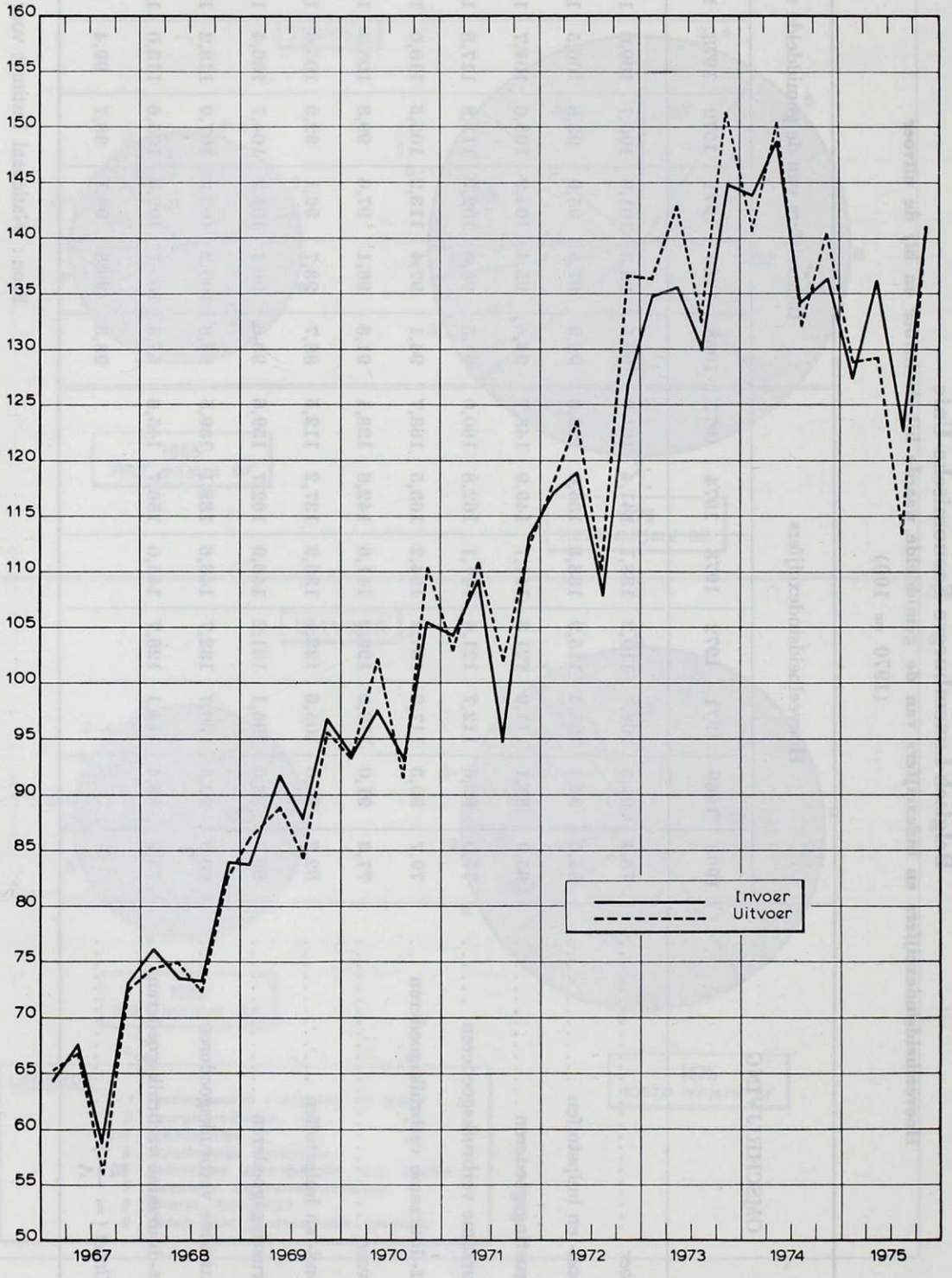

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers
(maandgemiddelden - 1970 = 100)

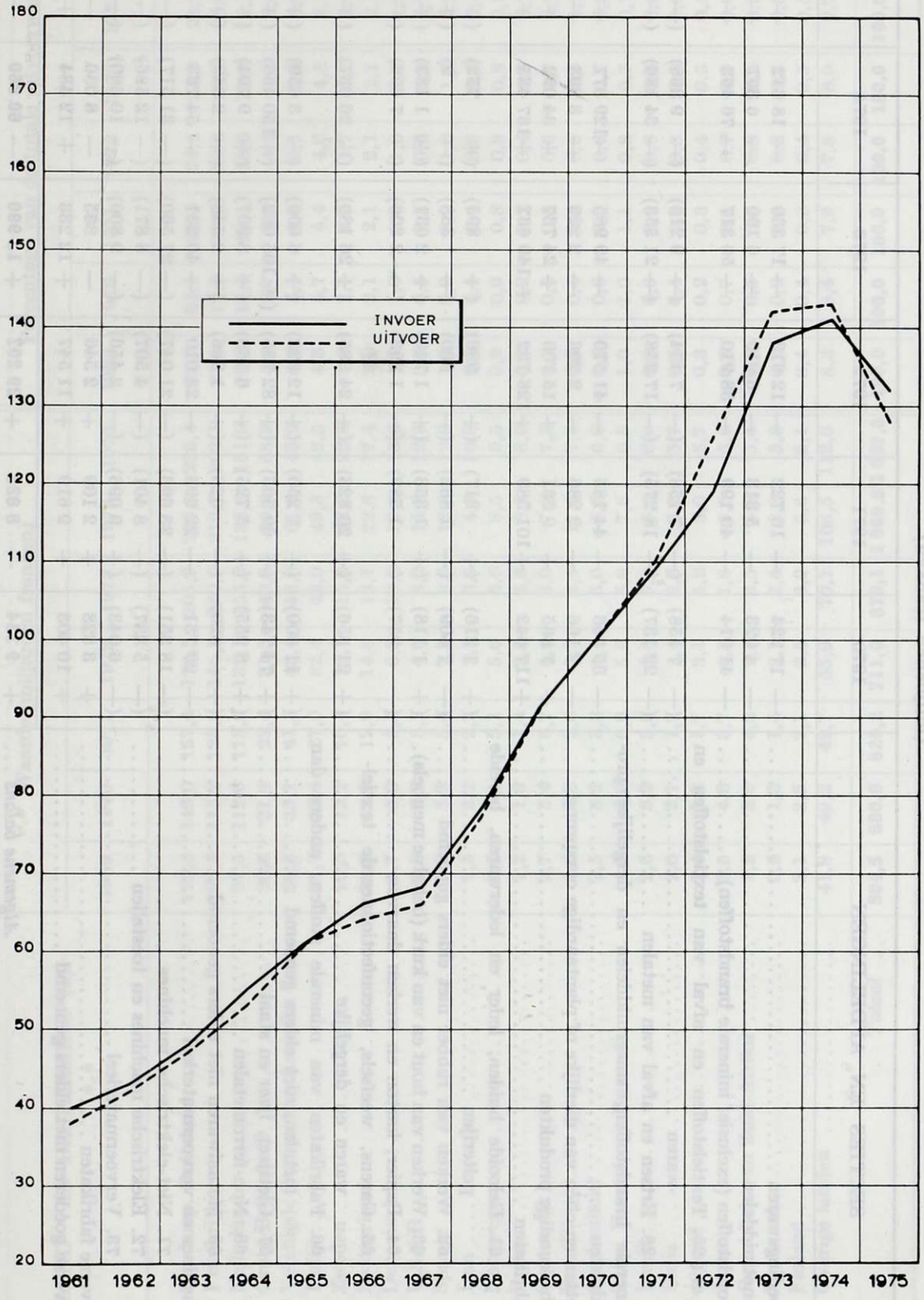

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Analyse van de handelsbalans

volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel

(miljoenen franken)

SECTIES EN AFDELINGEN	1970	1971	1972	1973	1974	1975
0. Voedingswaren	— 17 224	— 16 722	— 12 613	— 17 330	— 18 642	— 21 629
1. Genotmiddelen	— 4 023	— 5 313	— 6 019	— 6 190	— 6 367	— 7 711
2. Grondstoffen (exclusief minerale brandstoffen)	— 41 914	— 40 199	— 38 910	— 50 317	— 76 463	— 60 642
w. o. : 26. Textielstoffen en afval van textielstoffen en -waren	(— 7 158)	(— 7 758)	(— 7 454)	(— 9 216)	(— 9 368)	(— 5 879)
28. Ertsen en afval van metalen	(— 22 137)	(— 18 275)	(— 17 358)	(— 21 553)	(— 34 186)	(— 27 416)
3. Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke produkten	— 35 346	— 44 185	— 41 570	— 49 985	—129 377	—107 897
4. Vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong	— 2 166	— 2 286	— 2 206	— 2 229	— 3 203	— 1 426
5. Scheikundige produkten	+ 7 865	+ 9 561	+ 15 709	+ 24 737	+ 34 092	+ 34 328
6. Fabrikaten	+117 642	+101 589	+128 732	+ 149 637	+187 435	+145 573
61. Gelooide huiden, leder en lederwaren, bereide pelterijen	(+ 1 216)	(+ 917)	(+ 986)	(+ 895)	(+ 752)	(+ 886)
62. Werken van rubber niet elders genoemd	(— 1 409)	(— 1 832)	(— 900)	(— 338)	(— 9)	(+ 90)
63. Werken van hout en van kurk (behalve meubels)	(+ 1 118)	(+ 1 353)	(+ 1 743)	(+ 2 031)	(+ 1 183)	(+ 1 350)
64. Papier, karton en werken daarvan	(— 957)	(— 1 589)	(— 1 393)	(— 2 306)	(— 7 696)	(— 4 177)
65. Garens, weefsels, geconfectionneerde textielwaren en dergelijke	(+ 21 356)	(+ 20 828)	(+ 24 385)	(+ 26 180)	(+ 26 937)	(+ 27 125)
66. Fabrikaten van minerale stoffen, andere dan metalen, niet elders genoemd	(+ 11 800)	(+ 7 250)	(+ 12 622)	(+ 6 600)	(+ 3 659)	(+ 7 541)
67. Gietijzer, ijzer en staal	(+ 74 743)	(+ 69 565)	(+ 82 755)	(+ 105 062)	(+150 466)	(+107 009)
68. Non-ferrometalen	(+ 8 955)	(+ 5 725)	(+ 6 568)	(+ 8 967)	(+ 9 794)	(+ 4 703)
69. Metaalwaren niet elders genoemd	(+ 820)	(— 628)	(+ 1 966)	(+ 2 546)	(+ 2 349)	(+ 1 047)
7. Machines en vervoermaterieel	— 29 731	— 22 998	— 28 010	— 46 231	— 54 763	— 41 859
71. Niet-elektrische machines	(— 18 351)	(— 23 693)	(— 21 047)	(— 27 560)	(— 31 517)	(— 22 434)
72. Elektrische machines en toestellen	(— 5 337)	(— 8 401)	(— 4 507)	(— 8 871)	(— 12 586)	(— 9 209)
73. Vervoermaterieel	(— 6 043)	(+ 9 096)	(— 2 456)	(— 9 800)	(— 10 660)	(— 10 216)
8. Diverse fabrikaten	+ 3 828	+ 2 109	+ 2 546	— 335	— 6 056	— 13 241
9. Diverse goederen niet elders genoemd	+ 10 403	+ 9 619	+ 11 547	+ 12 233	+ 12 484	+ 4 319
Algemene balans	**+ 9 334**	**— 8 825**	**+ 29 207**	**+ 13 990**	**— 60 860**	**— 70 185**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
1. Bondsrep. Duitsland	115,5	140,0	157,4	176,5	205,9	236,5	235,4	22,9	24,1	25,4	24,8	23,6	21,5	22,3
2. Frankrijk	105,9	115,2	123.0	144,3	180,7	219,7	202,1	21,0	19,9	19,8	20,3	20,8	20,0	19,1
3. Nederland	97,5	112,6	118,5	132,1	155,2	188,8	181,0	19,3	19,4	19,1	18,6	17,8	17,2	17,1
4. Groot-Brittannië	20,3	21,4	22,4	31,5	40,3	59,3	68,3	4,0	3,7	3,6	4,4	4,6	5,4	6,5
5. Verenigde Staten van Amerika	34,8	35,1	41,3	43,4	48,8	61,6	43,2	6,9	6,1	6,7	6,1	5,6	5,6	4,1
6. Italië	21,7	27,4	27,0	32,4	42,0	49,3	42,5	4,3	4,7	4,4	4,6	4,8	4,5	4,0
7. Zweden	10,0	12,1	10,4	12,1	15,2	22,2	22,6	2,0	2,1	1,7	1,7	1,7	2,0	2,1
8. Zwitserland	10,3	12,0	12,9	14,8	18,1	22,8	17,4	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	1,6
9. Denemarken	5,7	6,0	5,5	6,8	10,2	12,4	13,6	1,1	1,0	0,9	1,0	1,2	1,1	1,3
10. U.S.S.R	2,6	2,7	3,2	4,0	8,2	14,3	12,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,9	1,3	1,2
11. Spanje	5,2	5,5	5,4	7,3	8,6	12,6	12,0	1,0	0,9	0,9	1,0	1,0	1,2	1,1
12. Iran	1,5	2,2	2,2	2,1	3,4	4,5	10,0	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,9
13. Noorwegen	4,5	5,1	5,1	5.6	6,6	8,5	9,5	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9
14. Polen	1,2	1,3	1,4	2,5	4,8	8,1	8,0	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6	0,7	0,8
15. Oostenrijk	2,7	3,4	3,7	4,6	6,0	7,8	7,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
16. Brazilië	1,6	2,3	2,6	3,2	4,4	11,9	7,1	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5	1,1	0,7
17. Griekenland	2,5	3,2	3,3	4,4	6,0	5,5	6,9	0,5	0,6	0,5	0,6	0,7	0,5	0,7
18. Zaïre, Rwanda en Burundi	4,8	6,0	6,6	5,6	5,9	7,8	6,5	1,0	1,0	1,1	0,8	0,7	0,7	0,6
19. Israël	2,3	3,2	3,8	4,6	5,6	6,3	6,0	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
20. India	2,0	2,1	1,7	2,4	2,3	3,7	5,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,5
21. Algerië	1,4	1,3	1,7	3,1	4,2	5,0	5,7	0,3	0,2	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5
22. Japan	3,8	4,3	3,7	4,8	7,8	8,5	5,6	0,8	0,7	0,6	0,7	0,9	0,8	0,5
23. Republiek van Zuid-Afrika	1,9	2,6	4,2	2,4	3,5	5,8	5,4	0,4	0,5	0,7	0,3	0,4	0,5	0,5
24. Venezuela	0,9	1,3	1,4	2,1	2,4	2,8	5,3	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,5
25. Finland	2,1	2,5	2,1	2,5	3,9	5,6	5,1	0,4	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5
Overige landen	41,8	49,2	49,7	55,9	70,1	108,5	112,0	8,3	8,4	7,9	7,8	8,0	9,7	10,7
Totaal ...	**504,5**	**580,0**	**620,2**	**711,0**	**870,1**	**1 099,8**	**1 057,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de uitvoer in 1975.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale invoerwaarde						
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
1. Bondsrep. Duitsland	116,1	133,5	158,1	166,4	212,4	257,3	248,4	23,2	23,4	25,1	24,4	24,8	22,2	22,0
2. Frankrijk	80,1	97,6	111,5	133,0	160,6	199,9	196,7	16,0	17,1	17,7	19,5	18,8	17,2	17,4
3. Nederland	71,3	83,3	103,4	109,0	137,8	191,7	189,1	14,2	14,6	16,4	16,0	16,1	16,5	16,8
4. Verenigde Staten van Amerika	38,5	50,2	40,2	38,4	48,4	75,5	71,6	7,7	8,8	6,4	5,6	5,6	6,5	6,4
5. Groot-Brittannië	34,8	33,2	38,9	43,6	55,9	66,8	69,9	7,0	5,8	6,2	6,4	6,5	5,8	6,2
6. Italië	20,1	21,4	24,7	28,4	32,2	43,4	44,0	4,0	3,8	3,9	4,2	3,8	3,7	3,9
7. Saoedi-Arabië	4,3	4,7	5,7	12,4	14,3	48,2	38,7	0,9	0,8	0,9	1,8	1,7	4,2	3,4
8. Zwitserland	6,7	6,4	7,6	8,4	11,0	18,9	25,5	1,3	1,1	1,2	1,2	1,3	1,6	2,3
9. Zweden	10,7	12,1	13,1	13,8	16,2	22,0	19,9	2,1	2,1	2,1	2,0	1,9	1,9	1,8
10. Iran	5,8	3,8	3,7	5,2	7,1	13,0	17,6	1,2	0,7	0,6	0,8	0,8	1,1	1,6
11. Zaïre, Rwanda en Burundi	21,6	23,2	13,9	13,2	23,0	29,6	16,7	4,3	4,1	2,2	1,9	2,7	2,6	1,5
12. Japan	4,9	5,8	6,9	8,6	10,5	13,3	15,4	1,0	1,0	1,1	1,3	1,2	1,1	1,4
13. Canada	5,2	7,6	6,7	6,4	8,2	10,5	11,7	1,0	1,3	1,1	0,9	1,0	0,9	1,0
14. U.S.S.R.	2,9	3,9	5,0	4,6	6,9	10,5	11,0	0,6	0,7	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0
15. Spanje	2,7	3,2	3,6	4,7	6,1	8,8	9,7	0,5	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9
16. Koeweit	3,0	4,5	4,7	5,8	5,0	13,0	8,5	0,6	0,8	0,7	0,9	0,6	1,1	0,8
17. Republiek van Zuid-Afrika	4,9	4,1	6,4	5,8	7,6	9,8	8,3	1,0	0,7	1,0	0,9	0,9	0,8	0,7
18. Noorwegen	2,6	3,1	3,4	3,2	4,2	5,3	6,2	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
19. Brazilië	3,5	3,9	3,6	3,8	6,2	6,7	5,9	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5
20. Australië	3,5	2,7	2,4	2,9	4,1	5,5	5,6	0,7	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
21. Denemarken	2,1	2,1	2,3	2,7	3,6	5,5	5,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
22. Irak	1,4	0,7	2,1	1,0	1,6	1,4	4,9	0,3	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,4
Overige landen	54,4	59,6	61,1	60,5	73,2	104,1	96,4	10,8	10,4	9,8	8,8	8,5	8,9	8,4
Totaal ...	**501,1**	**570,6**	**629,0**	**681,8**	**856,1**	**1 160,7**	**1 127,2**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1975.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per landengroep.

(miljoenen franken)

LANDENGROEP	1974			1975		
	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo
I. *West-Europa*	838 987	868 342	29 355	833 535	839 057	5 522
II. *Oost-Europa*	22 302	32 288	9 986	22 730	31 269	8 539
III. *Afrika*	70 603	38 640	—31 963	51 110	42 380	— 8 730
1. Zaïre	(29 032)	(7 174)	(—21 858)	(16 231)	(5 806)	(—10 425)
2. Zuid-Afrika	(9 830)	(5 801)	(— 4 029)	(8 266)	(5 412)	(— 2 854)
IV. a) *Noord-Amerika* ..	85 967	67 574	—18 393	83 318	47 795	—35 523
1. U.S.A.	*75 469*	*61 619*	*—13 850*	*71 635*	*43 179*	*—28 456*
2. Canada	*10 498*	*5 955*	*— 4 543*	*11 683*	*4 616*	*— 7 067*
b) *Latijns Amerika* .	22 582	29 206	6 624	20 343	25 916	5 573
1. Argentinië ...	(4 596)	(2 335)	(— 2 261)	(3 302)	(3 031)	(— 271)
2. Brazilië	(6 703)	(11 921)	(5 218)	(5 935)	(7 064)	(1 129)
3. Venezuëla ...	(1 764)	(2 809)	(1 045)	(1 509)	(5 270)	(3 761)
V. *Azië*	112 070	51 723	—60 347	108 852	57 404	—51 448
VI. *Oceanië*	7 603	4 975	— 2 628	6 867	3 807	— 3 060
VII. *Andere landen* (a) ...	571	7 077	6 506	438	9 380	8 942
Algemeen totaal...	**1 160 685**	**1 099 825**	**—60 860**	**1 127 193**	**1 057 008**	**—70 185**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Inclusief het boordproviand der vreemde schepen en vliegtuigen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

In- en uitvoer per landengroep

(miljoenen franken)

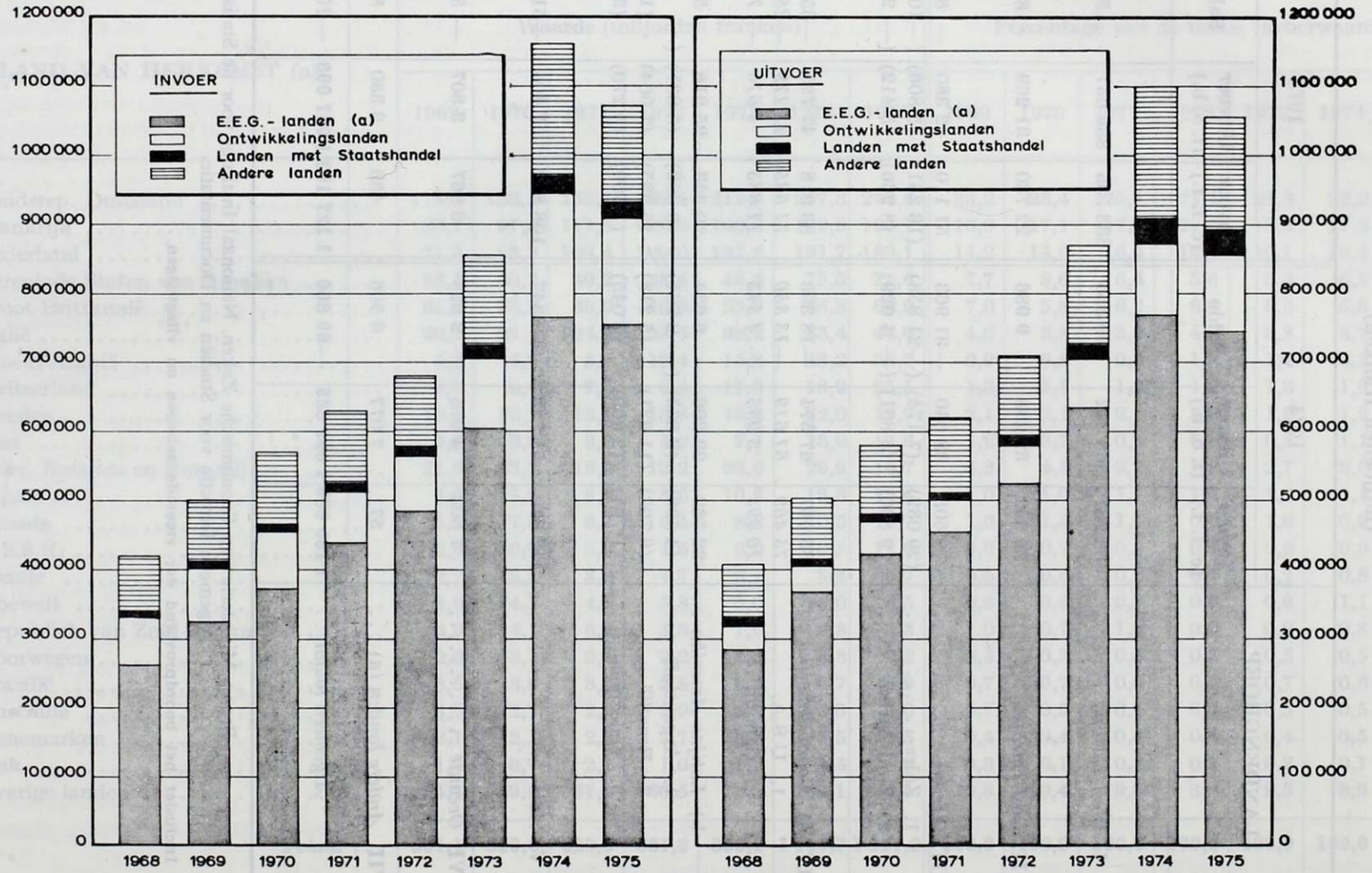

(a) Leden van de E.E.G. op 1ste januari 1973.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

(miljoenen franken)

LAND	1974			1975		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**767 027**	**768 848**	**1 821**	**756 840**	**745 532**	**—11 308**
Frankrijk	199 863	219 701	19 838	196 676	202 104	5 428
Nederland	191 685	188 778	— 2 907	189 069	180 950	— 8 119
Bondsrep. Duitsland	257 315	236 481	—20 834	248 437	235 431	—13 006
Italië	43 423	49 256	5 833	43 989	42 488	— 1 501
Verenigd Koninkrijk	66 823	59 340	— 7 483	69 906	68 261	— 1 645
Ierland	2 444	2 886	442	3 279	2 649	— 630
Denemarken	5 473	12 406	6 933	5 484	13 649	8 165
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**57 061**	**72 883**	**15 822**	**61 916**	**65 851**	**3 935**
IJsland	151	442	291	120	449	329
Noorwegen	5 303	8 491	3 188	6 223	9 462	3 239
Zweden	21 986	22 161	175	19 868	22 641	2 773
Finland	4 375	5 561	1 186	3 511	5 127	1 616
Zwitserland	18 910	22 778	3 868	25 485	17 360	— 8 125
Oostenrijk	3 831	7 843	4 012	4 284	7 324	3 040
Portugal	2 505	5 607	3 102	2 425	3 488	1 063
3. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**121 186**	**106 879**	**—14 307**	**120 044**	**84 045**	**—35 999**
— in Noord-Amerika :						
V.S. van Amerika	75 469	61 619	—13 850	71 635	43 179	—28 456
Canada	10 498	5 955	— 4 543	11 683	4 616	— 7 067
— in Azië :						
Japan	13 330	8 517	— 4 813	15 439	5 602	— 9 837
— in Europa :						
Spanje	8 793	12 636	3 843	9 703	11 971	2 268
Griekenland	2 250	5 467	3 217	2 041	6 857	4 816
Turkije	1 804	3 722	1 918	1 214	3 987	2 773
Yougoslavië (a)	1 761	4 296	2 535	1 686	4 325	2 639
— in Oceanië :						
Australië	5 514	3 819	— 1 695	5 552	2 906	— 2 646
Nieuw-Zeeland	1 767	848	— 919	1 091	602	— 489
Totaal O.E.S.O.	**945 274**	**948 610**	**3 336**	**938 800**	**895 428**	**—43 372**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Particulier statuut bij de O.E.S.O.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per landengroep

(percentage van de totale invoer)

LANDENGROEP	1970	1971	1972	1973	1974	1975
I. *West-Europa*	12,0	4,4	8,6	4,8	2,5	0,5
1. Nederland	(5,1)	(2,4)	(3,4)	(1,5)	(— 0,3)	(— 0,7)
2. Frankrijk	(3,1)	(1,8)	(1,7)	(1,7)	(1,7)	(0,5)
3. Bondsrep. Duitsland .	(1,2)	(— 0,1)	(1,5)	(— 0,6)	(— 1,8)	(— 1,2)
4. Italië	(1,0)	(0,4)	(0,6)	(0,9)	(0,5)	(— 0,1)
5. Verenigd Koninkrijk .	(— 2,1)	(— 2,6)	(— 1,8)	(— 1,4)	(— 0,6)	(— 0,1)
II. *Oost-Europa*	— 0,1	— 0,2	—	0,4	0,9	— 0,8
III. *Afrika*	— 4,2	— 2,6	— 1,7	— 1,9	— 2,8	— 0,8
1. Zaïre	(— 3,1)	(— 1,2)	(— 1,1)	(— 1,5)	(— 1,9)	(— 0,9)
2. Zuid-Afrika	(— 0,3)	(— 0,3)	(— 0,5)	(— 0,4)	(— 0,3)	(— 0,3)
IV. a) *Noord-Amerika*	— 3,5	— 0,4	0,3	— 0,3	— 1,6	— 3,1
1. U.S.A.	*— 2,6*	*0,2*	*0,7*	*0,1*	*— 1,2*	*— 2,5*
2. Canada	*— 0,9*	*— 0,6*	*— 0,4*	*— 0,4*	*— 0,4*	*— 0,6*
b) *Latijns-Amerika*	— 1,4	— 0,7	—	— 0,2	0,6	0,5
1. Argentinië	(— 0,7)	(— 0,5)	(— 0,3)	(— 0,3)	(—0,2)	(0,0)
2. Brazilië	(— 0,3)	(— 0,2)	(— 0,1)	(— 0,2)	(0,5)	(0,1)
3. Venezuela	(— 0,2)	(— 0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,3)
V. *Azië*	— 1,3	— 2,0	— 3,0	— 1,6	— 5,2	— 4,6
VI. *Oceanië*	— 0,4	— 0,3	— 0,4	— 0,3	— 0,2	— 0,3
VII. *Andere landen* (a)	0,5	0,4	0,5	0,3	0,6	0,8
Algemeen totaal...	**+ 1,6**	**— 1,4**	**+ 4,3**	**+ 1,2**	**— 5,2**	**— 6,2**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Inclusief het boordproviand der vreemde schepen en vliegtuigen.

Saldo van de handelsbalans der B.L.E.U. per geografische zone

(miljoenen franken)

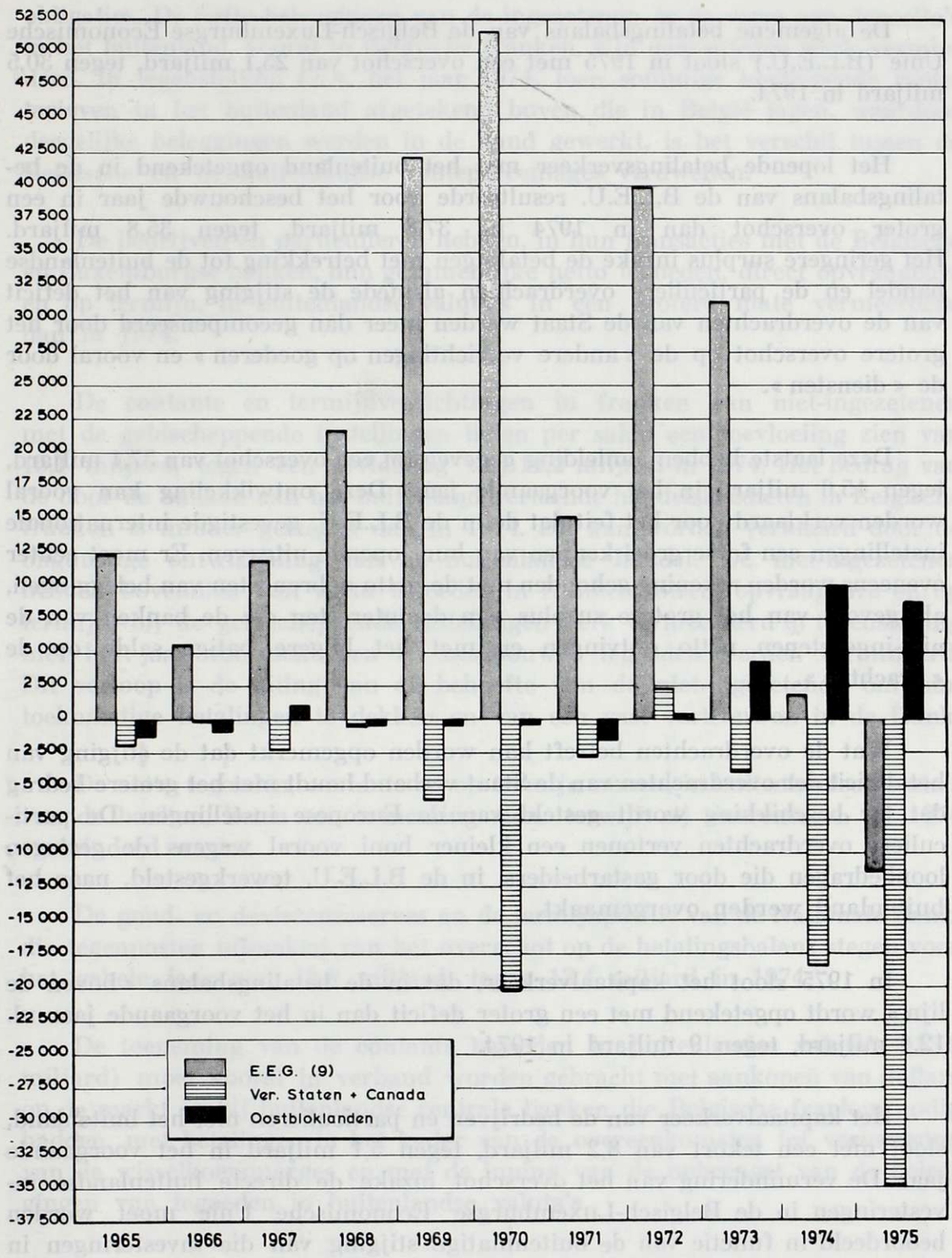

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

AFDELING III. – BETALINGSBALANS

De algemene betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (B.L.E.U.) sloot in 1975 met een overschot van 25,1 miljard, tegen 30,5 miljard in 1974.

Het lopende betalingsverkeer met het buitenland opgetekend in de betalingsbalans van de B.L.E.U. resulteerde voor het beschouwde jaar in een groter overschot dan in 1974 nl. 37,8 miljard, tegen 35,8 miljard. Het geringere surplus inzake de betalingen met betrekking tot de buitenlandse handel en de particuliere overdrachten alsmede de stijging van het deficit van de overdrachten van de Staat werden meer dan gecompenseerd door het grotere overschot op de « andere verrichtingen op goederen » en vooral door de « diensten ».

Deze laatste hebben aanleiding gegeven tot een overschot van 37,1 miljard, tegen 15,6 miljard in het voorgaande jaar. Deze ontwikkeling kan vooral worden verklaard door het feit dat de in de B.L.E.U. gevestigde internationale instellingen een forse groei kennen van hun lopende uitgaven. Er moet echter eveneens worden rekening gehouden met de netto opbrengsten van beleggingen, als gevolg van het grotere surplus van de interesten die de banken van de niet-ingezetenen netto ontvingen en met het hogere batige saldo op de « vrachten ».

Wat de overdrachten betreft kan worden opgemerkt dat de stijging van het deficit der overdrachten van de Staat verband houdt met het grotere bedrag dat ter beschikking wordt gesteld van de Europese instellingen. De particuliere overdrachten vertonen een kleiner boni vooral wegens de gestegen loonbedragen die door gastarbeiders, in de B.L.E.U. tewerkgesteld, naar het buitenland werden overgemaakt.

In 1975 sloot het kapitaalverkeer, dat in de betalingsbalans « boven de lijn » wordt opgetekend met een groter deficit dan in het voorgaande jaar nl. 12,4 miljard, tegen 9 miljard in 1974.

Het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren met het buitenland, sloot met een tekort van 8,2 miljard, tegen 5,1 miljard in het voorgaande jaar. De vermindering van het overschot inzake de directe buitenlandse investeringen in de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie moet worden beoordeeld in functie van de buitenmatige stijging van die investeringen in 1974 door de leningen aan ingezeten bedrijven die, wegens de kredietbegrenzing, moeilijkheden ondervonden in hun financiering in België. Voor dat jaar moet eveneens worden rekening gehouden met de dodaties aan Luxemburgse banken van buitenlandse moedermaatschappijen om de uitbreiding van de activiteiten van hun dochterondernemingen mogelijk te maken.

Opgemerkt wordt eveneens dat de ingezetenen hun netto-aankopen van buitenlandse effecten, vooral van obligaties, meer dan verdubbeld hebben. Dit kan o.m. worden verklaard door de expansie in de emissies van Euro-obligaties. De netto-beleggingen van de ingezetenen, in de vorm van deposito's in het buitenland, vooral in Belgische franken, zijn daarentegen sterk verminderd. In tegenstelling t.o.v. het jaar 1974, toen sommige kortlopende rentetarieven in het buitenland afgetekend boven die in België lagen, waardoor dergelijke beleggingen werden in de hand gewerkt, is het verschil tussen de Belgische en de buitenlandse rentepercentages verdwenen.

De bedrijven en particulieren hebben, in hun transacties met de Belgische en Luxemburgse banken, hun gezamenlijke netto tegoeden, direct opvraagbare en op termijn, in buitenlandse valuta's in een grotere mate vermeerderd dan in 1974.

De contante en termijnverrichtingen in franken van niet-ingezetenen met de geldscheppende instellingen lieten per saldo een toevloeiing zien van 15,1 miljard, tegen een afvloeiing van 14,2 miljard in 1974. Het bedrag van de door de banken aan het buitenland verleende handelskredieten in Belgische franken is minder gestegen dan in 1974. Dit kan worden verklaard door de ongunstige ontwikkeling van de buitenlandse handel. De niet-ingezetenen hebben bovendien hun netto tegoeden in franken, direct opvraagbare en op termijn, bij de geldscheppende instellingen sterk vermeerderd in tegenstelling met het jaar voordien toen de beschouwde tegoeden werden verminderd. Dit verloop is de uiting van de behoefte van de niet-ingezetenen om hun toekomstige betalingen te dekken en van een vast vertrouwen in de frank.

De netto tegoeden, contante en op termijn samen, in buitenlandse valuta's van de banken, lieten een toeneming zien, terwijl zij daarentegen in 1974 verminderd waren.

De goud- en deviezenreserves en de termijnpositie van de Nationale Bank, die tegenposten uitmaken van het overschot op de betalingsbalans stegen voor het gehele jaar met 18,8 miljard, tegen 13,4 miljard in 1974.

De toeneming van de contante tegoeden in buitenlandse valuta's (13,9 miljard) moet vooral in verband worden gebracht met aankopen van dollars op de markt en bij buitenlandse centrale banken die Belgische franken nodig hadden, met betalingen in het kader van de overeenkomsten tot vernauwing van de wisselkoersmarges en met de inning van de opbrengst van de beleggingen van tegoeden in buitenlandse valuta's.

De tegoeden bij het Internationaal Monetair Fonds stegen met 5,1 miljard. Dit kan vooral worden verklaard door de toeneming van de vordering van de Nationale Bank op het Fonds als gevolg van netto trekkingen in Belgische franken door verschillende landen en van de toekenning van een voorschot aan het Fonds uit hoofde van de « oliefaciliteit ».

Verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen en termijnvalutatransacties (a)

(miljarden franken)

	1972	1973	1974	1975 (h)
1. — *Goederen- en dienstenverkeer* (rubriek A van de algemene betalingsbalans)	+ 60,0	+ 57,1	+ 50,4	+ 59,5
2. — *Overdrachten* (rubriek B van de algemene betalingsbalans)	— 8,8	— 12,1	— 14,6	— 21,7
3. — *Kapitaalverkeer van de overheid :*				
Rubriek C van de algemene betalingsbalans	— 10,7	— 4,4	— 3,9	— 4,2
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van de schuld in buitenlandse valuta's tegenover de Belgische en Luxemburgse banken	— 6,4	— 0,3	+ 0,1	+ 0,3
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van het bedrag van de op termijn van de N.B.B. te ontvangen buitenlandse valuta's	+ 8,1	..	..	..
4. — *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren* (b) *:*				
Rubriek D van de algemene betalingsbalans	— 20,2	— 13,1	— 5,1	— 8,2
Mutatie in de tegoeden en verplichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen tegenover de Belgische en Luxemburgse banken :				
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van tegoeden :				
Vorderingen in buitenlandse valuta's	— 2,7	— 10,8	— 21,7	— 57,0
Bedrag van de op termijn te ontvangen buitenlandse valuta's	— 14,9	— 53,2	— 13,9	— 3,2
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van verplichtingen :				
Schulden in buitenlandse valuta's	+ 6,2	+ 11,8	+ 14,1	+ 52,5
Bedrag van de op termijn te leveren buitenlandse valuta's	+ 23,5	+ 46,7	+ 12,5	— 5,0
5. — *Mutatie van de tegoeden en verplichtingen in Belgische en Luxemburgse franken van de niet-ingezetenen tegenover de Belgische en Luxemburgse banken en tegenover diverse geldscheppende instellingen :*				
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van de verplichtingen in de vorm van commerciële kredieten bij hun oorsprong gefinancierd door de Belgische banken	— 7,6	— 5,7	— 10,7	— 4,8
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het overschot van de tegoeden op de overige contante verplichtingen	+ 4,8	+ 18,3	+ 6,5	+ 10,1
Vermeerdering (+) of vermindering (—) van het overschot van het bedrag der op termijn te ontvangen Belgische en Luxemburgse franken t.o.v. het bedrag van de op termijn				

6. — *Buitenlandse valutapositie van de Belgische en Luxemburgse banken (a) :*				
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van de positie à contant (d)	+ 1,4	— 9,1	— 7,9	— 6,9
Vermeerdering (—) of vermindering (+) van de positie op termijn	— 0,4	+ 5,4	+ 12,4	— 1,2
7. — *Vergissingen en weglatingen :*				
Rubriek E van de algemene betalingsbalans	— 0,5	+ 6,8	+ 3,7	— 0,3
Afwijkingen in de statistieken van de contante verrichtingen met de ingezetenen en in die van de termijnverrichtingen	..	— 2,7	+ 1,5	— 0,9
Totaal 1 *tot* 7 ...	**+ 23,6**	**+ 34,4**	**+ 13,4**	**+ 18,8**
8. — *Tegenposten van het totaal in de balans van de N.B.B.* [vermeerdering (+) ; vermindering (—)] :				
Goudvoorraad	— 1,8	— 1,6	..	..
Tegoeden bij het I.M.F. (e)	— 1,7	+ 3,9	— 1,3	+ 5,1
Netto tegoeden op het Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking	—	+ 3,5	— 3,5	..
Netto buitenlandse valutapositie :				
Contante tegoeden (f)	+ 17,4	+ 30,8	+ 17,7	+ 13,9
Overschot van het bedrag der op termijn te ontvangen buitenlandse valuta's op het bedrag van de op termijn te leveren buitenlandse valuta's	+ 14,0	— 8,3	+ 15,3	+ 1,2
Netto tegoeden in Belgische franken op niet-ingezetenen :				
Contante tegoeden (g)	+ 1,8	— 0,6	— 0,5	— 0,6
Overschot van het bedrag van de op termijn te ontvangen Belgische franken op het bedrag van de op termijn te leveren Belgische franken	— 6,1	+ 6,7	— 14,3	— 0,8

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Wat de deviezentransacties op termijn betreft, excl. de aankopen en verkopen door ingezetenen en buitenlanders van buitenlandse valuta's tegen buitenlandse valuta's.
Vanaf januari 1974 zijn de mutaties van de tegoeden en van de verplichtingen, à contant en op termijn, in buitenlandse geldsoorten van de Belgische en Luxemburgse banken en van de Nationale Bank van België omgezet in Belgische franken tegen de wisselkoersen van de periode; zij houden geen rekening met de boekhoudkundige veranderingen die de tegenwaarde in Belgische franken van de aan het begin van de periode bestaande bedragen in buitenlandse geldsoorten kan hebben ondergaan ten gevolge van wisselkoersveranderingen tijdens de periode.
(b) Andere dan de geldscheppende instellingen.
(c) Overschot van de tegoeden in buitenlandse valuta's op de verplichtingen in buitenlandse valuta's.
(d) Exclusief de vastliggende activa (in hoofdzaak de deelnemingen van de banken in hun buitenlandse dochtermaatschappijen) die reeds zijn opgetekend onder rubriek 4.1 van de bovenstaande tabel aangezien zij in de betalingsbalans beschouwd worden als een directe investering.
(e) Exclusief de mutatie van de speciale trekkingsrechten ten gevolge van toewijzingen.
(f) Incl. de financiële bijstand op middellange termijn E.E.G.
(g) Met uitzondering van de uitvoeraccepten die in deze tabel opgenomen zijn onder rubriek 5.1.
(h) Voorlopige gegevens.

Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1974 en 1975

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1974	1975 (a)	1974	1975 (a)	1974	1975 (a)
A. *Goederen- en dienstentransacties :*						
1. Goederentransacties	972,7	918,3	930,6	896,9	+42,1	+21,4
a) Uitvoer en invoer	*933,0*	*875,1*	*921,7*	*886,4*	*+11,3*	*—11,3*
b) Loonwerk	*25,8*	*26,4*	*8,9*	*10,5*	*+16,9*	*+15,9*
c) Arbitrageverrichtingen	*13,9*	*16,8*	—	—	*+13,9*	*+16,8*
2. Niet-monetair goud	10,6	16,6	17,9	15,6	— 7,3	+ 1,0
3. Vrachtkosten	52,8	48,9	49,1	42,3	+ 3,7	+ 6,6
4. Verzekeringskosten voor goederenvervoer	1,1	1,2	1,6	1,7	— 0,5	— 0,5
5. Andere vervoerkosten	15,3	17,7	15,8	17,0	— 0,5	+ 0,7
6. Verplaatsingen in het buitenland	27,8	31,4	45,7	51,9	—17,9	—20,5
7. Inkomsten uit investeringen	150,4	150,1	138,3	133,6	+12,1	+16,5
8. Overheidstransacties niet elders vermeld	22,9	33,5	9,7	9,4	+13,2	+24,1
9. Andere diensten	74,1	91,2	68,6	81,0	+ 5,5	+10,2
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*8,7*	*12,1*	*13,4*	*14,3*	*— 4,7*	*— 2,2*
b) Makelaars- en commissielonen	*37,6*	*44,7*	*30,5*	*36,0*	*+ 7,1*	*+ 8,7*
c) Gransarbeiders	*11,6*	*14,4*	*6,5*	*8,3*	*+ 5,1*	*+ 6,1*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*6,7*	*8,1*	*7,4*	*9,1*	*— 0,7*	*— 1,0*
e) Diversen	*9,5*	*11,9*	*10,8*	*13,3*	*— 1,3*	*— 1,4*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (b)	**1 327,7**	**1 308,9**	**1 277,3**	**1 249,4**	**+50,4**	**+59,5**
(w. o. : diensten = 3 tot 9)	(344,4)	(374,0)	(328,8)	(336,9)	(+15,6)	+37,1
B. *Overdrachten :*						
10. Particulieren	21,9	23,0	15,1	17,9	+ 6,8	+ 5,1
11. Staat	2,8	3,3	24,2	30,1	—21,4	—26,8
Totaal overdrachten	**24,7**	**26,3**	**39,3**	**48,0**	**—14,6**	**—21,7**

(vervolg op blz. 449)

Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1974 en 1975 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1974	1975 (a)	1974	1975 (a)	1974	1975 (a)
C. *Kapitaalverkeer van de overheid:*						
12. Staat	0,1	1,7	4,0	5,9	— 3,9	— 4,2
a) Lange termijn	*0,1*	*0,1*	*3,1*	*4,9*	— *3,0*	— *4,8*
— Aandelen	(—)	(—)	(0,1)	(2,0)	(— 0,1)	(— 2,0)
— Leningen	(0,1)	(0,1)	(1,5)	(1,4)	(— 1,4)	(— 1,3)
— Contractuele aflossingen	(—)	(—)	(1,5)	(1,5)	(— 1,5)	(— 1,5)
b) Korte termijn	—	*1,6*	*0,9*	*1,0*	— *0,9*	+ *0,6*
13. Andere overheidsorganen	—	—	—	—	—	—
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid	**0,1**	**1,7**	**4,0**	**5,9**	**— 3,9**	**— 4,2**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren:*						
14. Overheidsbedrijven	1,5	0,5	0,4	0,3	+ 1,1	+ 0,2
15. Financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	0,5	0,1	2,6	2,0	— 2,1	— 1,9
16. Particuliere sector (netto gegevens)	56,4	50,0	60,5	56,5	— 4,1	— 6,5
a) Gekende effectentransacties	—	*1,6*	*18,3*	*34,0*	—*18,3*	—*32,4*
— Belgische	(—)	1,6	(2,9)	(—)	(— 2,9)	(+ 1,6)
— Buitenlandse	(—)	(—)	(15,4)	(34,0)	(—15,4)	(—34,0)
b) Overige	*56,4*	*48,4*	*42,2*	*22,5*	+*14,2*	+*25,9*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren	**58,4**	**50,6**	**63,5**	**58,8**	**— 5,1**	**— 8,2**

(vervolg op blz. 450)

Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1974 en 1975 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1974	1975 (a)	1974	1975 (a)	1974	1975 (a)
E. *Vergissingen en weglatingen*					+ 3,7	— 0,3
Algemeen totaal . . .					+30,5	+25,1
F. *Financiering van het totaal :*						
1. Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen van commerciële vorderingen op het buitenland (stijging : —) . . .					+ 5,9	+ 0,7
2. Mutaties van de goudvoorraad en de netto-deviezenpositie van de geldscheppende instellingen :						
— Nationale Bank van België					+ 7,5	+18,2
— Belgische en Luxemburgse banken :						
Belgische en Luxemburgse franken					+ 2,6	— 6,2
Buitenlandse geldsoorten					+13,9	+12,0
— Diverse geldscheppende instellingen					+ 0,6	+ 0,4

(a) Voorlopige gegevens.
(b) In de ontvangsten is het positif saldo van de arbitrageverrichtingen.

Bron : Nationale Bank van België.

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G. A. T. T.)

De multilaterale besprekingen — beter gekend onder de twee benamingen « Nixon round » en « Tokyo round » — werden op 11 februari 1975 te Geneve hervat.

De beslissende fase van de multilaterale G.A.T.T.-handelsbesprekingen werd in februari 1975 ingezet met de oprichting van verschillende werkgroepen, waaronder die van de « sectoriële benadering ». De taak van deze werkgroep werd omschreven met het oog op de studie van de mogelijkheden tot een gecoördineerde vermindering en uitschakeling van al de belemmeringen van het handelsverkeer in welbepaalde sectoren, waarmee gevolg werd gegeven aan de « Verklaring van Tokyo » van 14 september 1973.

De groep « Tarieven » werd belast met de uitwerking van een plan, voor tariefbesprekingen waarbij rekening wordt gehouden met het standpunt van de ontwikkelingslanden, o.m. in verband met het algemeen preferentiestelsel.

De taak van de groep « Vrijwaring » werd bepaald bij de oprichting in februari 1975 door het Comité voor Handelsbesprekingen : zij bestaat erin na te gaan hoe doeltreffend het multilateraal vrijwaringsstelsel is, voornamelijk ten aanzien van de toepassingsmodaliteiten van artikel XIX, met het oog op een ruimere vrijmaking van het handelsverkeer en het behoud van de resultaten van deze vrijmaking.

Bij de zitting van 7 tot 9 april was de Gemeenschap van oordeel dat een grotere soepelheid diende te worden nagestreefd in verband met de toepassing van de vrijwaringsmaatregelen om aldus over een gemakkelijker hanteerbaar werktuig onder internationaal toezicht te beschikken. De ontwikkelingslanden meenden dat hun produkten in beginsel niet aan de vrijwaringsmaatregelen dienden onderworpen te worden.

De eerste vergadering van de groep « Tropische produkten » van de G.A.T.T. werd op 10 maart 1975 gehouden. Deze groep werd belast met de organisatie en met de leiding van de besprekingen over de genoemde produkten. De grote richtlijnen werden vastgelegd : de ontwikkelingslanden zouden eerst lijsten betreffende hun verzoek indienen bij de andere deelnemende landen voor wier markt zij als uitvoerders van tropische produkten belangstelling hebben, met nauwkeurige aanduiding van de tariefposten en van de produkten waarvoor zij toegevingen wensen.

De Raad van de G.A.T.T. besloot op 11 juli 1975 tot de oprichting van een adviserende groep die ermee belast werd de ontwikkeling van de internationale handel van dichtbij te volgen. Tijdens de bijeenkomsten van 15 en 16 juli 1975 van het Comité voor Handelsbesprekingen, bevestigden de bij de « Tokyo round » betrokken landen opnieuw hun wil een verdere vrijmaking van de wereldhandel te bereiken en de bewerkstelling ervan te versnellen.

In het in november 1975 gepubliceerde verslag over de internationale handel in 1974-1975 stellen de deskundigen van de G.A.T.T. vast dat de toeneming van de wereldhandel in 1974 grotendeels was toe te schrijven aan de invoervraag van de ontwikkelingslanden en meer bepaald van de olieproducerende landen. Het totaal handelstekort van de olie-invoerende ontwikkelingslanden werd in 1975 nog groter.

In 1975 daalde het volume van de wereldhandel met ca 6 % t.o.v. 1974, d.i. sneller dan de wereldgoederenproduktie waarvan de teruggang op slechts 2 % wordt geraamd. Het G.A.T.T.-secretariaat publiceerde deze eerste raming van de wereldhandel in 1975 en stipte daarbij aan dat sedert W.O. II het volume slechts éénmaal terugliep, nl. in 1958 en dan nog met slechts 1 %.

De G.A.T.T. raamt dat voor de wereldprijzen bij de export, die in 1974 met 40 % stegen, in 1975 een hausse ad 10 %, in dollar, werd genoteerd. Deze stijging moet worden toegeschreven aan de uitvoerprijzen van fabrieksprodukten (in het eerste halfjaar van 1975) en aan het duurder worden van de aardolie (tijdens het laatste kwartaal). Voor de primaire produkten, andere dan aardolie, daalden de internationale uitvoerprijzen tijdens het eerste halfjaar en stabiliseerden zich naderhand. De waarde van het wereldhandelsverkeer bedroeg in 1975 ca 880 miljard dollar, d.i. een toeneming met ongeveer 4 % t.o.v. 1974.

Wat de industrielanden betreft was de daling van het invoervolume (nagenoeg 10 %) dubbel zo aanzienlijk als die van de uitvoer. De uitvoerwaarde in dollar groeide in 1975 met nagenoeg 6 % aan, terwijl de waarde van de invoer onveranderd bleef.

Het globaal handelstekort van de industrielanden (West-Europa, Noord-Amerika en Japan) bedroeg in 1974 nog 43 miljard dollar, maar verminderde aanzienlijk en beliep in 1975 nog slechts 11 miljard. Dat van de Zuid-

Europese landen — bijna 20 miljard in 1974 — nam in 1975 nog enigszins toe. Het tekort van de industrielanden ten opzichte van de olie-exporteurs nam af van 64 miljard tot 42 miljard dollar; de handelsbalans met de olie-importerende ontwikkelingslanden sloot met een overschot van 23 miljard dollar, d.i. twee maal zoveel als in 1974.

De inkomsten van de gezamenlijke ontwikkelingslanden verminderden in 1975 met ca 6 %; hun invoer zou met 20 % zijn gestegen. Voor de olie-exporterende landen, wier invoer met 60 % toenam t.o.v. 1974, bedraagt het overschot ca 65 miljard dollar in 1975, d.i. een daling met een derde van het ene jaar op het andere. Voor de olie-importerende ontwikkelingslanden bedraagt het tekort in 1975 ongeveer 45 miljard dollar, d.i. een toeneming met 10 miljard.

Wat de Oostbloklanden betreft steeg de waarde van de uitvoer met ongeveer 18 % en die van de invoer met ruim 20 %. Het tekort van deze landen bereikte 5 miljard dollar in 1974 maar verdubbelde bijna in 1975. Het handelsverkeer van de COMECON-landen nam in 1975 met ca 30 % in waarde toe, waarvan tweederde moet worden toegeschreven aan de prijsstijging.

AFDELING II.

ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O. E. S. O.)

De Secretaris-generaal van de O.E.S.O. nam deel aan verschillende vergaderingen te Washington, o.m. aan de bijeenkomst van het Interimcomité van het I.M.F., van het Gemengd Interministerieel Comité van het Fonds en de Wereldbank inzake de overdracht van de reële middelen aan de ontwikkelingslanden.

De Raad van de O.E.S.O. hechtte op 4 februari 1975 zijn goedkeuring aan de oprichting van een Comité voor de Internationale Investeringen en de multinationale ondernemingen dat ten doel heeft de internationale samenwerking op deze gebieden te verstevigen. Finland trad toe tot het Comité voor Ontwikkelingshulp (COH) en werd aldus de 17e lidstaat van het Comité.

Van 4 tot 6 februari 1975 werd te Parijs een vergadering van de O.E.S.O.-lidstaten gehouden over de ontwikkeling van de beleidsmaatregelen inzake informatica en telecommunicatie.

Tijdens de bijeenkomst van het Directiecomité van het Internationaal Energieagentschap (I.E.A.) te Parijs van 5 tot 7 februari, werd Nieuw-Zeeland als 17e land van het Agentschap opgenomen. Op deze vergadering ver-

bonden de I.E.A.-lidstaten zich ertoe hun invoer aardolie met 2 miljoen barrels per dag te verminderen. Tevens werd een onderzoek gewijd aan de beleidsmaatregelen tot de versnelde exploitatie van andere energiebronnen.

Het O.E.S.O.-Comité voor de Internationale Investeringen en voor de multinationale ondernemingen hield zijn eerste bijeenkomst te Parijs op 3 en 4 maart 1975. Het heeft als oogmerk de desbetreffende samenwerking te verstevingen.

De overeenkomst tot oprichting van een Financieel Steunfonds van de O.E.S.O. werd op 9 april te Parijs ondertekend door de Ministers van 23 lidstaten van de O.E.S.O. Dit fonds zal het niet alleen mogelijk maken de onderlinge financiële steun onder de O.E.S.O.-lidstaten in juiste banen te leiden, maar zal tevens hulp verlenen aan lidstaten die met economische moeilijkheden hebben af te rekenen. Het Fonds kan een aanzienlijke hulp verlenen aan een land, zonder dat een maximumgrens werd vastgesteld. Het Fonds zal leningen toekennen met een looptijd van ten hoogste zeven jaar, gedurende twee jaren na de van krachtwording van de overeenkomst.

Tijdens de vergadering van de O.E.S.O.-Raad op het vlak van de ministers dd. 28 en 29 mei 1975, keurden de Ministers een verklaring goed inzake de betrekkingen met de ontwikkelingslanden. De Ministers waren het erover eens dat het noodzakelijk is te streven naar een ruimere en meer actieve aanpak van drie problemen, nl. het verminderen van de onvastheid van de markt, het bereiken en behouden van aangepaste investeringsniveaus en de verbetering van de afzetgebieden voor de landen die basisprodukten voortbrengen. Zij besloten tevens tot een verlenging met 12 maanden van de Verklaring van mei 1974, de zgn. « Trade Pledge », waarbij de Regeringen van de lidstaten bevestigden zich te zullen onthouden van de toepassing van een « ieder-voor-zich » beleid inzake uitvoer, invoer en andere lopende verrichtingen.

Canada is voltijds lid van het O.E.S.O.-Agentschap voor de kernenergie geworden en werd aldus, na Japan en Australië, het derde niet-Europees land dat tot het Agentschap toetreedt; daardoor komt het aantal lidstaten op 21.

Tijdens een vergadering op 24 en 25 juni 1975 richtten de Ministers van wetenschap en technologie hun besprekingen op de middelen tot bevordering van de beleidsmaatregelen voor een betere spreiding van het onderzoekspotentieel van de O.E.S.O.-landen, met het oog op de oplossing van de ingewikkelde problemen waarmee de industrielanden en de ontwikkelingslanden af te rekenen hebben, o.m. op het gebied van de energie, van de milieubescherming, van de natuurlijke rijkdommen en van de voeding.

Het Comité voor Ontwikkelingshulp (C.O.H.) hield op 30 juni en 1 juli 1975 zijn jaarlijkse bijeenkomst. Daarbij werd besloten de inspanningen

tot steun aan, voornamelijk, de armste ontwikkelingslanden, voort te zetten en op te voeren. De steun aan de landbouw- en voedingsmiddelenproduktie zou de voorrang moeten krijgen.

De O.E.S.O. nam als waarnemer deel aan de tweede voorbereidende vergadering voor de Conferentie inzake de internationale economische samenwerking die van 13 tot 16 oktober 1975 te Parijs plaats greep. De O.E.S.O.-landen leidden de voorbereidende werkzaamheden over de grond van de vier onderwerpen die tot de bevoegdheid van de commissies behoren, nl. de energie, de grondstoffen, de ontwikkelingslanden en de financiële aangelegenheden.

Op 7 oktober 1975 werd een groep economisten (1) belast met de studie van de verschillende strategieën en werkmiddelen die de O.E.S.O.-landen zowel op nationaal als op internationaal vlak zouden kunnen aanwenden om tot een stevige en stabiele economische groei te komen, hierbij rekening gehouden met de structuurveranderingen en met de daarmee gepaard gaande beleidsvraagstukken op lange termijn.

Op 20 november 1975 ondertekenden tien van de I.E.A.-lidstaten vijf akkoorden betreffende gemeenschappelijke werkzaamheden op het gebied van de kolentechnologie.

AFDELING III.
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

§ 1. — EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP (E.E.G.)

Door het optreden van de Gemeenschap, was het in 1975, ondanks de recessie, mogelijk de tendens tot een massaal protectionisme in te dijken.

De Europese Raad kwam drie keer bijeen. Uit zijn beslissingen trad de globale, voornamelijk politieke benadering van de interne en externe problemen van Europa naar voor.

Te Dublin trof de Raad belangrijke besluiten voor het weer in behandeling nemen van het dossier over het standpunt van de Britse Regering ten aanzien van de toetreding van Groot-Brittannië. De besprekingen van dit dossier in de Raad hebben er uiteindelijk toe geleid, dat het Verenigd Koninkrijk door referendum zijn toetreding tot de Gemeenschap kon bevestigen. De Regeringsleiders in de Europese Raad hebben er zich toe verbonden rechtstreekse algemene verkiezingen van het Europees Parlement in 1978 te bewerkstelligen. In het raam van de werkzaamheden nopens de

(1) Groep « Mac Cracken ».

voorbereiding van de Europese Unie legde de heer Tindemans, Belgisch Eerste-Minister, einde december zijn verslag neer tot besluit van de opdracht waarmee hij werd belast in december 1974 te Parijs, door de Regeringsleiders.

1. — *Interne markt.*

Eveneens in 1975 kwamen in het raam van de toepassing van het *gemeenschappelijk douanetarief* veel uitzonderingen voor. Het ging hierbij om het ten uitvoerleggen van preferentieakkoorden met sommige staten, of om het voorzien, ten behoeve van de verwerkende industrie, in bepaalde grondstoffen en bepaalde produkten onder de meest gunstige voorwaarden, ten einde haar concurrentievermogen op die wijze veilig te stellen. Dit geschiedde onder de vorm van algehele schorsing van de rechten, en soms ook door opening van communautaire tariefcontingenten.

Ook het intracommunautair handelsverkeer, waarvoor gedurende de overgangsperiode van de uitgebreide Gemeenschap tariefmuren blijven bestaan, werden schorsingsmaatregelen getroffen om de communautaire preferentie ten opzichte van de derde landen te handhaven of om de nieuwe lidstaten de mogelijkheid te bieden landbouwprodukten uit de overige lidstaten vrij van rechten in te voeren.

De basisverordening inzake de douanewaarde van de goederen werd aangevuld en aangepast om verlegging van het handelsverkeer of van de activiteiten te voorkomen of distorsies uit de weg te ruimen. Voorts werd, wat betreft de omrekening van de munteenheden, afgezien van het beginsel, waarbij de in het I.M.F. vastgestelde wisselkoers als basis werd genomen, met het oog op de huidige valutaschommelingen en werd bepaald dat men zich baseert op de meest recente op de deviezenmarkt van het land van invoer genoteerde verkoopkoers.

De Raad hechtte zijn goedkeuring aan de richtlijn inzake de harmonisering van de bepalingen betreffende de regeling « passieve veredeling » evenals aan de verordening betreffende de invoer met vrijstelling van rechten voor voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard.

In zake de *technische belemmeringen* werden de richtlijnen slechts tegen een vrij traag tempo goedgekeurd; zij hebben betrekking op de meststoffen, op het zwavelgehalte van gasolie en, in de chemische sector, op de gevaarlijke stoffen; drie richtlijnen betreffen de landbouwtrekkers, een andere houdt verband met het elektrisch materieel voor gebruik in explosieve atmosfeer.

Een belangrijke stap vooruit betekent de goedkeuring van twee richtlijnen betreffende de *farmaceutische specialiteiten* evenals die van een besluit tot oprichting van een geneesmiddelencomité. Daardoor werd op het

gebied van de gezondheid de onderlinge aanpassing van de wetgevingen voortgezet, aanpassing die door de richtlijnen van 1965 werd ingezet, ten einde in alle lidstaten tot gelijkwaardige garanties voor de volksgezondheid te komen. Op het plan van het handelsverkeer van deze produkten werd aldus een aantal belemmeringen opgeheven en een basis gelegd voor een vrij handelsverkeer.

Inzake het *recht van vestiging en diensten* stelde de Raad een richtlijn vast betreffende diverse werkzaamheden en een andere betreffende werkzaamheden verricht op ambulante wijze. Anderzijds werd het jaar gekenmerkt door de eerste concrete verwezelijking op het gebied van de vrije beroepen, nl. door de goedkeuring van twee richtlijnen : de eerste behelst de onderlinge erkenning van de artsendiploma's en omvat maatregelen tot vergemakkelijking van hun vestigingsrecht; de tweede strekt tot de coördinatie van de bepalingen met betrekking tot hun werkzaamheden.

Op 15 december 1975 ondertekenden de vertegenwoordigers van de Regeringen der lidstaten het verdrag inzake het *Gemeenschapsoctrooi.* Voor de lidstaten van de Gemeenschap vormt dit verdrag de noodzakelijke aanvulling van het eerste verdrag over de verlening van Europese octrooien (Verdrag inzake het Europees octrooi) dat in 1973 te Munchen werd ondertekend. Op grond van dit eerste verdrag zal het Europees octrooibureau, dat in 1977 zal geopend worden, Europese octrooien verlenen, die, in de landen die het verdrag van Munchen ondertekenden, onderworpen zullen zijn, en dit in beginsel van zodra ze toegekend worden, aan de nationale voorschriften van elk der ondertekenende landen waarin ze geldig zijn.

Om te garanderen dat, na te zijn verleend, het Europees octrooi in alle lidstaten van de Gemeenschap aan dezelfde voorschriften onderworpen is, wordt bij het verdrag over het Gemeenschapsoctrooi een uniform octrooirecht ingevoerd. Dit Gemeenschapsoctrooi heeft in alle lidstaten dezelfde kracht ten aanzien van de uitoefening van de daaraan verbonden rechten : in beginsel kan het slechts in zijn geheel overgedragen of geannuleerd worden.

De Commissie heeft op het gebied van de gedragingen der ondernemingen bij *kartels en misbruiken van machtsposities* het als haar taak beschouwd, zich te verzetten tegen maatregelen tot compartimentering van de markt en tegen praktijken die slechts prijsverlagingen kunnen verhinderen en de rigide structuur van bepaalde sectoren vergroten. Naast beschikkingen die zij heeft genomen tegen traditionele vormen van herstelvorming op de markt, en die vielen onder art. 85, is de Commissie ook opgetreden tegen vormen van gedifferencieerde verkooppolitiek die, wanneer zij door ondernemingen met een machtspositie wordt toegepast, het gevaar inhoudt dat zij terechtkomen bij de bij art. 86 verboden misbruiken. Zo heeft de Commissie eveneens omschreven onder welke limitatieve voorwaarden zij zogenaamde selectieve distributiesystemen kan toelaten (beschikking SABA). Op het gebied van de licentie-overeenkomsten, die van ouds-

her een middel tot differenciëring der markten kunnen vormen is de Commissie voortgegaan met het nader omlijnen van haar beleid (KABEMELTA - Luchaire, AOIR Beyrad, Bronbemaling - Heidemaatschappij).

De conjunctuuromstandigheden benadrukten de belangrijkheid van de « *algemene steunregelingen* », waarvan de toepassing door de Commissie van dichtbij werd gevolgd. Sommige lidstaten stelden geen nieuwe mechanismen in, maar verstrekten alleen bijkomende financiële middelen. Andere deden een beroep op nieuwe stimuleringsmaatregelen. De Commissie heeft zich in het algemeen niet verzet tegen de uitvoering van deze maatregelen, overwegende dat zij, voor zover zij qua tijdsduur zijn beperkt en bepaalde gevallen van toepassing ter controle aan de Commissie worden voorgelegd, gezien de economische en sociale toestand in de Gemeenschap, kunnen worden beschouwd, als vallende onder de voorschriften art. 92, § 3, b) van het E.E.G.-Verdrag.

De Raad hechtte zijn goedkeuring aan een derde richtlijn betreffende *de steunverlening aan de scheepsbouw*, deze richtlijn draagt de volgende kenmerken :

— de steunmaatregelen voor de produktie moeten voor het einde van het jaar, op enkele uitzonderingen na, worden afgeschaft;

— inzake de steun voor de verkoop van schepen worden de in het raam van de O.E.S.O. gesloten regelingen overgenomen;

— ten aanzien van de steun voor investeringen in scheepswerven wordt een procedure van kennisgeving achteraf ingevoerd, gevolgd door een multilaterale discussie. Het uiteindelijk doel is deze steunmaatregelen doorzichtig maken en te coördineren, hetgeen noodzakelijk is om te voorkomen dat de thans in deze sector bestaande situatie van overcapaciteit in de toekomst nog verergert.

— tenslotte werd ook een procedure van overleg ingevoerd ten aanzien van steunmaatregelen *ad hoc* voor scheepswerven in moeilijkheden.

Zoals de Commissie in haar mededeling aan de Raad van 28 juni 1973 had aangekondigd heeft zij op 26 februari 1975 de beginselen vastgesteld en aan de Raad medegedeeld betreffende de coördinatie van de algemene steunmaatregelen met regionale strekking die voor alle gebieden van de Gemeenschap gedurende een periode van drie jaar met ingang van 1 januari 1975 geldend zijn. De coördinatie heeft vijf aspecten : de gedifferencieerde intensiteitsmaxima voor de steun, de doorzichtigheid, de regionale specificiteit, de sectoriële invloed van de steunmaatregelen met regionale strekking en een systeem van toezicht.

2. — *Gemeenschappelijke beleidvoering.*

De monetaire sector werd gekenmerkt door de terugkeer van de Franse frank in het communautair wisselkoerssysteem en door de invoering van een rekeneenheid met een eigen karakter.

In de lijn van de voorstellen van de Commissie tot invoering van een op een standaardpakket van de valuta's der Gemeenschap gebaseerde rekeneenheid, die bestemd is om in de plaats te komen van de andere in de Gemeenschap gebruikte rekeneenheden, werd door de Raad op 21 april 1975 een Europese rekeneenheid aangenomen voor het Europees Ontwikkelingsfonds en, bij besluit van de Raad van goeverneurs, voor de Europese Investeringsbank; bovendien besloot de Commissie op 18 december 1975 dat dezelfde RE zal gebruikt worden in het raam van de E.G.K.S.

Wat het communautair wisselkoersstelsel betreft, heeft de raad van beheer van het Europees Fonds voor Monetaire samenwerking (E.F.M.S.) en de centrale banken besloten wijzigingen in de werking aan te brengen.

De Raad keurde op 17 februari 1975 twee verordeningen goed, welke machtiging geven tot het opnemen van communautaire leningen ter financiering van het betalingsbalanstekort van de lidstaten, tekort dat een gevolg is van de verhoging van de aardolieprijs.

Ondanks de crisissituatie werd een zekere vooruitgang geboekt op het gebied van de coördinatie van het *economisch beleid.* Op 16 juni keurde de Raad de richtsnoeren van het op basis van complementariteit door de lidstaten te voeren beleid goed. Rekening houdend met de conjunctuurontwikkeling deed de Commissie op 23 juli een aanbeveling, waarin deze richtsnoeren nader worden belicht.

De Raad legde op 17 november de richtsnoeren vast voor het in 1976 te voeren beleid, meer bepaald in verband met het herstel van de situatie op de arbeidsmarkt.

Voorts werd op 18 november 1975 over de coördinatie van het economisch beleid een driepartijenconferentie gehouden, waarop voor het eerst de Ministers van Economische Zaken en van Financiën en de Ministers van Arbeid en van Sociale Zaken, met de sociale partners en de Commissie bijeenkwamen.

Einde 1974 namen de Regeringsleiders een beslissing nopens het *Europees Fonds voor regionale ontwikkeling,* waarbij dit fonds met ingang van een driejarige proefperiode, zou worden ingesteld, met een dotatie ten belope van in totaal 1 300 miljoen RE, waarvan 300 miljoen voor het eerste jaar, alsmede met een verdeling van de inkomsten over de lidstaten; het aandeel van België zou 1,5 % belopen. De teksten werden op 18 maart 1975 door de Raad goedgekeurd in de vorm van een verordening tot instelling van het Fonds en van een beschikking tot oprichting van een Comité voor Regionaal Beleid. De Commissie legde in oktober een eerste reeks beschikkingen vast tot toekenning van de steun van het Fonds voor 655 investeringsprojecten.

De Commissie zette zich in voor de verdere uitvoering van de omschreven taken betreffende het *sociaal actieprogramma.* In de vergaderingen van 17 juni

en 18 december 1975 heeft de Raad van Ministers van Sociale Zaken een reeks voorstellen van de Commissie goedgekeurd die met name betrekking hadden op de toepassing van de in dat programma omschreven prioriteiten.

Onder de belangrijkste maatregelen kan worden gewezen op de richtlijn betreffende de gelijke bezoldiging van mannelijke en vrouwelijke werknemers, de verordening tot oprichting van het Europees Centrum voor de Ontwikkeling van de Beroepsopleiding, de verordening tot oprichting van een Europese Stichting voor de Verbetering van de Levens- en Arbeidsomstandigheden, waarvan de zetel in Ierland werd gevestigd, de aanbeveling van de Raad betreffende de toepassing met ingang van 31 december 1978 van het beginsel van de 40-uren werkweek en van de jaarlijks vier weken betaalde vakantie.

De Raad betuigde tevens zijn instemming met een resolutie betreffende een programma voor de migrerende werknemers en met beschikkingen nopens de tussenkomsten van het Europees Sociaal Fonds, o.m. inzake de steun aan de jonge werknemers voor het verkrijgen van een betere werkgelegenheid.

Tevens dient te worden gewezen op de tenuitvoerlegging van specifieke maatregelen ter bestrijding van de armoede; na een besluit van de Raad van 22 juli 1975 werd een programma van drieëntwintig projecten uitgewerkt die in 1975 werden goedgekeurd.

Wat de deelneming van de sociale partners aan de economische en sociale beslissingen van de Gemeenschap betreft, dient als belangrijkste bijdrage op dit gebied te worden vermeld de hervatting van de werkzaamheden, in de loop van het jaar, van het Permanent Comité voor Arbeidsmarktvraagstukken, dat bijeenkwam in februari, juni en december, en de bijzondere drieledige conferentie die in november werd gehouden en die werd bijgewoond door de Ministers van Economische Zaken en van Financiën en door de Ministers van Sociale Zaken.

De besprekingen van de Raad over de mogelijkheid van een gemeenschappelijke specifieke actie om de structurele aanpassingen te vergemakkelijken hebben ertoe geleid dat in een eerste fase de bijstand van het Sociaal Fonds zal worden toegekend aan de werkloze of werkzoekende jongeren van minder dan 25 jaar.

Tevens werd besloten de toepassingstermijn van het besluit van 19 december 1972, betreffende de bijstandverlening van het Fonds ten gunste van in de textielindustrie tewerkgestelde personen, te verlengen en uit te breiden tot de kledingindustrie.

Op 14 april keurde de Raad een resolutie goed, waarbij het beginsel wordt aanvaard van een beleid dat gericht is op de *bescherming en de voorlichting van de consumenten.*

In het raam van de *milieubescherming* hechtte de Raad o.m. zijn goedring aan :

— een richtlijn betreffende de verwijdering van gebruikte olie en een andere betreffende de vereiste kwaliteit van het oppervlaktewater ter bestemming van de produktie van consumptiewater in de lidstaten;

— een richtlijn betreffende de bezoedeling van zeewater en zoet water ten behoeve van baders (kwaliteitsoogmerken);

— een richtlijn betreffende de harmoniëring van de wetgevingen der lidstaten inzake het zwavelgehalte van sommige vloeibare brandstoffen.

Op verzoek van de Raad onderzocht de Commissie het *landbouw*verleden van de Gemeenschap. Na de doeltreffendheid van het gemeenschappelijk landbouwbeleid ten aanzien van de oogmerken te hebben nagegaan stelde zij de Raad een aantal aanpassingen voor.

Wat het marktevenwicht betreft, kan worden vermeld dat, terwijl op de rundvleesmarkt geleidelijk weer een zodanig evenwicht bereikt werd dat de invoerregelingen konden worden versoepeld, grote overschotten aan wijn en magere melkpoeder ontstonden en de eiermarkt onder druk kwam te staan. Daarentegen was er begin 1975 een tekort aan suiker, dat gesubsidieerde invoer van witte suiker in de Gemeenschap noodzakelijk maakte. Op de graanmarkt, die zich relatief goed hield, deed zich een nieuw probleem voor, nl. de aanvoer van de zachte tarwesoorten die een hoge opbrengst geven en eiwitrijk zijn, maar een geringe lukwaarde hebben. De gemiddelde verhoging van de gemeenschappelijke landbouwprijzen die door de Raad werd vastgesteld, bedroeg 9,6 %.

Het gemeenschappelijk op integratie gerichte landbouwbeleid werd gekenmerkt door het streven naar het herstel van de markteenheid : de monetaire compensatiebedragen werden zoveel mogelijk verlaagd, o.m. bij de vaststelling van de gemeenschappelijke prijzen voor het verkoopseizoen 1975-1976. De terugkeer van de Franse frank in de monetaire slang en de afschaffing van de compensatiebedragen in Frankrijk en Italië waren in dit opzicht een zeer positieve maatregel. De Commissie heeft een overgangsregeling voor een gemeenschappelijke marktordening in de sector schapenvlees voorgesteld. Via deze maatregel wordt gestreefd naar een communautaire marktstructuur, zodat onderlinge aanpassing kan worden gestimuleerd.

Op het gebied van de landbouwstructuur werd de integratie voortgezet met de tenuitvoerlegging van de sociale en structurele richtlijnen en de goedkeuring van de richtlijn betreffende de landbouw in bergstreken en in sommige probleemgebieden.

De aanpassing van het gemeenschappelijk landbouwbeleid aan de nieuwe dimensie van het internationaal beleid van de Gemeenschap bestond er in, in 1975 op internationaal vlak een aantal activiteiten te ontplooien (Overeenkomst

van Lomé, Middellandse-Zeebeleid) waarbij, omdat voornamelijk ontwikkelingslanden bij die onderhandelingen waren betrokken, de landbouw een belangrijke rol speelde. Er werden talrijke concessies gedaan voor produkten uit de ontwikkelingslanden, soms zelfs voor homogene en concurrerende produkten (suiker, wijn, citrusvruchten, enz.).

In het raam van het communautair energiebeleid hechtte de Raad op 13 februari 1975 zijn goedkeuring aan een belangrijke resolutie betreffende de aan te wenden middelen om de op 17 december 1974 vastgelegde oogmerken te bereiken. Daarbij wordt de Commissie verzocht periodieke richtlijnen op lange termijn inzake de energie aan te bevelen, inzonderheid in verband met de investeringen. Hij erkende dat de noodzaak om zo snel mogelijk betrouwbare energiebronnen te ontwikkelen, de mogelijkheid inhoudt in bepaalde gevallen steunmaatregelen op communautair niveau te nemen, voor de ondernemingen de financiering van de investeringen te vergemakkelijken en toe te laten dat de prijzen geleidelijk de energiekosten gaan dekken.

Om de doelstellingen te bereiken die hij in aanmerking heeft genomen lichtte de Raad toe welke actiemiddelen moeten worden aangewend op het gebied zowel van de vraag naar als op het gebied van het aanbod van energie. Zij betreffen eensdeels de mogelijkheden om het energieverbruik te verminderen dank zij een programma inzake het rationeel gebruik van energie en door middel van onderzoeks- en ontwikkelingswerk, alsmede door de opvoering van het elektriciteitsverbruik naarmate de kernenergie zich verder ontwikkelt, en anderdeels de hoofdlijnen van het beleid dat moet worden gevoerd met het oog op de ontwikkeling van iedere energiebron.

In de vergaderingen van het Internationaal Energieagentschap, die werden voorbereid door vergaderingen met de vertegenwoordigers van de negen lidstaten en van de Commissie, heeft deze laatste er op grond van artikel 116 van het Verdrag van Rome op toegezien dat met betrekking tot gebieden die gedekt worden door communautaire besluiten, communautaire standpunten worden verdedigd die in overeenstemming zijn met die besluiten. Voor onderwerpen waarvoor nog geen communautaire besluiten zijn uitgevaardigd, legde de Commissie aan de Raad eerst voorstellen betreffende het voeren van een gemeenschappelijke actie voor. In dat verband was de voornaamste bekommernis de voorbereiding van de dialoog tussen energieproducerende en energieverbruikende landen.

In zijn zitting van 3 en 4 maart keurde de Raad, op voorstel van de Commissie, algemene richtlijnen goed voor de internationale samenwerking inzake de ontwikkeling van energiebronnen.

Op uitnodiging van de President van de Franse republiek werd van 7 tot 15 april te Parijs een eerste voorbereidende vergadering over energievraagstukken tussen producerende en verbruikende landen georganiseerd, en een tweede bijeenkomst van 13 tot 16 oktober, die het mogelijk maakte de opening van een conferentie inzake Internationale Economische Samenwerking vast te

stellen. Door deze conferentie, waarop de Gemeenschap als dusdanig vertegenwoordigd is, werden vier commissies ingesteld voor vier bepaalde onderwerpen, respectievelijk energie, grondstoffen, ontwikkeling en financiële vraagstukken, met inbegrip van de monetaire aspecten. De voorstellen van de Commissie in verband met de ontwerpmandaten voor die commissies en de onderwerpen waarop de dialoog betrekking zou kunnen hebben, werden op 9 december door de Raad aangenomen. In december betuigden de Regeringshoofden hun solidariteit zowel wat de verdediging van de rentabiliteit van de Noordzee-aardolie, als de verdeling, in geval van crisis, van de Europese olie-energiebronnen onder de Negen betreft.

In zijn zitting van 10 en 11 december 1975 betreffende het *vervoerbeleid* behandelde de Raad een aantal maatregelen met betrekking tot de sociale harmonisering in het wegvervoer, de afmetingen en gewichten van bedrijfsvoertuigen, de gelijkmaking van de structuur van de belastingen op bedrijfsvoertuigen, de margetarieven en het communautaire contingent in het wegvervoer. Bij ontstentenis van algemene overeenstemming over deze diverse maatregelen beperkte de Raad er zich toe de huidige tariefregeling en het communautaire contingent met een jaar te verlengen, waardoor het ontstaan van leemten in het communautair recht wordt voorkomen.

Ook stelde de Raad op 20 mei 1975 de beschikking betreffende de sanering van de toestand bij de spoorwegondernemingen en de harmonisering van de voorschriften voor de financiële betrekkingen tussen deze ondernemingen en de staten definitief vast. Tevens bepaalde hij bij een richtlijn van 17 februari 1975 het stelsel dat moet worden toegepast op sommige gecombineerde goederentransporten spoorwegvervoer.

3. — *Ontwikkelings- en samenwerkingsbeleid.*

Op 28 februari 1975 werd te *Lomé* de *Overeenkomst A.C.S.-E.E.G.* ondertekend. De groep van 46 A.C.S.-staten vormt voortaan een gestructureerd geheel van ontwikkelingslanden dat, via de Overeenkomst van Lomé, een praktische samenwerking aangaat met het geheel van de industrielanden dat de Gemeenschap is. Deze laatste stemt in aanzienlijke offers toe en neemt aldus initiatieven die tot voorbeeld kunnen dienen bij de aanpassing van de betrekkingen tussen de landen van de derde wereld en de industrielanden.

Kenmerkend voor deze overeenkomst is de combinatie van verschillende samenwerkingsinstrumenten. De overeenkomst raakt de grondslagen zelf van de volkshuishoudingen van de betrokken landen via de velerlei acties waarop zij betrekking heeft : vrije toegang tot 's werelds grootste markt; industrialiserings- en handelsbevorderende maatregelen; financiële en technische hulp voor de infrastructuur, voor de produktieve sector en de opleiding; stelsel van stabilisering van de exportopbrengsten, een novum in de internationale handelsbetrekkingen en bedoeld als waarborg tegen de magere jaren voor de landen die basisprodukten exporteren.

De overeenkomst van Lomé treedt in werking zodra de vereiste bekrachtigingsprocedures door de lidstaten en door ten minste twee derden van de A.C.S.-staten beëindigd zijn. Ondanks het ontbreken van de bekrachtiging werd van het jaar 1975 gebruik gemaakt om de uitvoering van de overeenkomst actief voor te bereiden, en dit op alle toepassingsgebieden.

De in economisch en politiek opzicht belangrijkste maatregel is ongetwijfeld de vervroegde en autonome toepassing van de voornaamste bepalingen betreffende de commerciële samenwerking.

Zo genieten alle A.C.S.-staten vanaf 1 juli 1975 vrije toegang tot de gemeenschappelijke markt als omschreven in de Overeenkomst van Lomé (vrijstelling van douanerechten en kwantitatieve beperkingen), met dien verstande dat deze behandeling niet gunstiger mag zijn dan die welke de lidstaten elkaar onderling verlenen. Dit brengt belangrijke voordelen mee, met name voor een aantal landen van het Commonwealth en voor Ethiopië, Guinea, Soedan en Liberia, die voordien onder de voor derde landen geldende tariefregeling vielen.

Vanaf 1 maart 1975 wordt het suikerprotocol toegepast, op grond waarvan de Gemeenschap er zich toe verbond ongeveer 1,2 miljoen ton suiker af te nemen van dertien A.C.S.-staten, die leveringsverbintenissen aangingen.

Ten aanzien van het stelsel voor stabilisering van export-opbrengsten (Stabex) kwamen de Gemeenschap en de A.C.S.-staten overeen dat het kalenderjaar 1975 het eerste toepassingsjaar van de Stabex-regeling zal zijn.

De Raad legde een verordening vast waarbij vanaf 1 juli 1975 een stelsel van *algemene tariefpreferenties* werd ingesteld voor peper en bepaalde tropische plantaardige oliën, met name palmolie en kokosolie. Bij dit aanvullend aanbod werd rekening gehouden met de uitvoer van de landen als bedoeld in de gemeenschappelijke verklaring van intentie; het is tegelijk met enige bepalingen betreffende het handelsverkeer van de Overeenkomst van Lomé in werking getreden.

Voorts keurde de Raad de verschillende verordeningen en beschikkingen goed voor de toepassing van de preferenties in 1976.

Voor de verwerkte landbouwprodukten werd over het algemeen besloten tot een extra lineaire verlaging met 10 % van de rechten van het stelsel van algemene preferenties dat in 1975 van kracht was. Voor ruwe tabak van het type « Virginia flue cured » werd het tariefcontingent van 30 000 tot 38 000 t verhoogd. Ook het tariefcontingent voor ingeblikte ananas werd aanmerkelijk verhoogd. Voor nijverheidsprodukten, werden de meeste tariefcontingenten en plafonds over het algemeen met 15 % vermeerderd.

Voor de textielprodukten werd de regeling van 1975 verlengd; in afwachting van de beëindiging van de bilaterale onderhandelingen in het raam van het multivezelakkoord, werden de tariefcontingenten en plafonds van kracht in 1975 met 5 % verhoogd.

De Gemeenschap concentreerde haar *voedselhulp* op de landen die het ergst getroffen werden door de voedselcrisis, met name het Indiase subcontinent en bepaalde door droogte geteisterde Afrikaanse landen.

Voor de *niet-geassocieerde ontwikkelingslanden* hechtte de Raad zijn goedkeuring aan een aanzienlijke uitbreiding van de kredieten voor de afzetbevordering (bijkomende 3,5 miljoen RE).

Nadat de Gemeenschap had toegezegd met 500 miljoen VS-dollar te zullen bijdragen tot het internationaal urgentieprogramma voor de ontwikkelingslanden welke het ernstigst door de internationale prijsstijgingen werden getroffen, gaf zij in april 1975 een tweede tranche van 100 miljoen VS-dollar vrij (na een eerste tranche van 150 miljoen VS-dollar in 1974).

4. — *Buitenlandse betrekkingen.*

Op het gebied van het *handelsbeleid* werden, om de ontwrichting van de markt in bepaalde economische sectoren in gebieden van de Gemeenschap te verhelpen, enkele toezichts- en vrijwaringsmaatregelen vastgesteld. Gezien het ongunstige economisch klimaat in 1975 hadden zij vooral betrekking op de aan sommige importen bijzonder gevoelige textielsector.

De Raad schrapte op 20 mei 1975 bepaalde produkten van de door sommige lidstaten toegepaste lijst van overblijvende uitvoerbeperkingen.

Bij verordening van de Raad van 27 maart 1975 werden nieuwe produkten opgenomen in de gemeenschappelijke liberalisatielijst voor landen met staatshandel. Voorts besloot de Raad op 16 juni 1975 enkele nieuwe produkten op te nemen in de gemeenschappelijke liberalisatielijst voor andere derde landen.

De gemengde comités die bij de overeenkomsten tussen de Gemeenschap en de landen van de Europese Vrijhandelsassociatie werden ingesteld, vergaderden in juni en december 1975. Een bepaald aantal problemen werden besproken :

— ten aanzien van IJsland is het aan de overeenkomst gehechte protocol nr 6 tussen dat land en de Gemeenschap nog niet van toepassing, daar geen bevredigende regeling werd gevonden voor de economische moeilijkheden wegens de door dit land met betrekking tot de visserijzones getroffen maatregelen. De overeenkomsten die op dit gebied reeds tussen IJsland en het Verenigd Koninkrijk en België werden gesloten, kwamen op losse schroeven te staan door de op 15 juli 1975 door IJsland unilateraal genomen beslissing zijn visserijgrenzen vanaf 15 oktober tot 200 mijl uit te breiden. Met IJsland werden onderhandelingen gevoerd om een oplossing voor deze problemen te vinden; met België en de Duitse Bondsrepubliek werd een overeenkomst bereikt, maar de onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk duren nog voort;

— als gevolg van ernstige moeilijkheden op het gebied van de betalingsbalans stelde Finland op 13 maart 1975 een voorlopig stelsel van deposito's in bij de invoer van een aantal produkten. Het zou gedurende een jaar moeten worden toegepast;

— in september 1974 deelde de Noorse regering mee voornemens te zijn tijdelijk verboden zones voor de trawlervisserij langs de noordelijke kust van Noorwegen in te stellen, in gebieden waar de trawlers van de Gemeenschap gewoonlijk vissen. Op een te Brussel op 24 januari 1975 gehouden vergadering was het mogelijk een overeenstemming te bereiken, waardoor men kon voorkomen dat de autonome tariefconcessies voor bepaalde zeevisserijprodukten, die de Gemeenschap in 1973 aan Noorwegen verleende, werden ingetrokken.

In zijn vergadering van 7 oktober 1975 te Luxemburg bood de Raad aan Portugal een plan voor bijstand en samenwerking aan. Behalve bilaterale hulp verleent de Gemeenschap aan Portugal buitengewone, dringende hulp tot een bedrag van 150 miljoen RE door bemiddeling van de Europese Investeringsbank, met een rentesubsidie van 3 % en een communautaire garantie. Ook besloot de Raad op 7 oktober dat de onderhandelingen betreffende de uitbreiding van de vrijhandelsovereenkomst zo spoedig mogelijk dienen te worden geopend.

De onderhandelingen steunende op art. 4 van de regeling betreffende de internationale handel in textiel leidden in de loop van het jaar tot overeenkomsten met India, Pakistan, Hong-kong, Macao, Singapoer, Malaysië, Korea en Japan.

Griekenland diende op 12 juni 1975 een verzoek tot toetreding tot de Europese Gemeenschappen in.

Een nieuwe overeenkomst tussen de E.E.G. en Israël, die op 11 mei 1975 te Brussel werd ondertekend trad op 1 juli in werking. Deze overeenkomst is een eerste concrete stap naar de tenuitvoerlegging van het globale beleid ten opzichte van de Middellandse-Zeelanden, waartoe in 1972 door de Gemeenschap werd besloten.

Sri Lanka ondertekende een overeenkomst inzake de handelssamenwerking met de Gemeenschap.

Met *Mexico* werd op 15 juli een overeenkomst ondertekend, die op 1 november 1975 in werking trad.

De Raad aanvaardde de aanbeveling van de Commissie betreffende de opening van onderhandelingen met het oog op de afsluiting van een kaderakkoord inzake handels- en economische samenwerking met *Canada*. Deze overeenkomst zou de eerste zijn die met een industrieland wordt gesloten en een belangrijke ontwikkeling betekenen in de buitenlandse betrekkingen van de Gemeenschap.

§ 2. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E.G.K.S.)

De huidige ernstige recessie die in de algemene economische toestand van de Gemeenschap werd vastgesteld, trof in het bijzonder de *ijzer- en staalnijverheid.* Tussen 1974 en 1975 daalde de produktie van ruw staal van 156 miljoen ton tot ongeveer 125 miljoen ton, d.i. een gemiddelde vermindering met 20 % per jaar, met een minimum van 7,7 % voor het eerste kwartaal en een maximum van 28,0 % tijdens het derde kwartaal, t.o.v. de overeenstemmende kwartalen van 1974. De produktiecapaciteit werd in 1974 nog ten belope van 85 % aangewend, doch deze aanwending viel in 1975 terug tot 65 % (56,3 % tijdens het derde kwartaal). In tegenstelling met hetgeen in het merendeel van de andere nijverheidssectoren gebeurde ging de staalproduktievermindering gepaard met een zeer aanzienlijke prijsdaling; de prijzen lagen 35 tot 45 % beneden het hoogste peil van 1974. Sedert november laten de produktie en de prijzen evenwel een lichte verbetering zien. De sociale terugslag van de recessie wordt in de ijzer- en staalnijverheid vooral gekenmerkt door gedeeltelijke werkloosheid.

Ten aanzien van deze kritieke situatie nam de Commissie de volgende maatregelen :

— zij besloot ertoe terug te keren tot de uitwerking van kwartaalprogramma's om de ijzer- en staalindustrie aan te sporen tot het bereiken van een beter evenwicht tussen vraag en aanbod;

— ten einde de vooruitzichten met de verwezenlijking te kunnen vergelijken moeten de ijzer- en staalbedrijven om de maand hun gerealiseerde en geplande produktie aan de Commissie ter kennis brengen;

— op sociaal gebied moeten de bedrijven maandelijks verslag uitbrengen van de situatie inzake de werkgelegenheid en van de desbetreffende vooruitzichten voor de volgende maand;

— wat het internationaal aspect van de crisis betreft nam de Commissie, in O.E.S.O.-verband of bilateraal, contact met de voornaamste staalexporteurs naar de Gemeenschap, ten einde hun aandacht te vestigen op de problemen van de Europese ijzer- en staalnijverheid en een beroep te doen op een sterkere internationale samenwerking;

— tenslotte besloot de Commissie van de Gemeenschappen tot de inleiding van de voorafgaaande procedure overeenkomstig art. 61 van het E.G.K.S.-verdrag voor de eventuele vaststelling van minimumprijzen binnen de gemeenschappelijke markt.

Op het gebied van de invoer nam de Gemeenschap geen beperkende maatregelen. Zij verleende verder de toelating om vrij van rechten een gering aantal ton produkten te importeren, welke door de communautaire ijzer- en staalnijverheid niet in voldoende hoeveelheden en in de vereiste kwaliteiten vervaardigd worden; de bijzondere regeling waarbij de invoer uit landen met staatshandel geregeld wordt, onderging geen wijzigingen.

Op het gebied van de *steenkolen* kon een aanzienlijke verbetering van de financiële toestand van de mijnnijverheid worden vastgesteld; de prijzen van de communautaire kolen stegen door de aanzienlijke prijsstijging van de ingevoerde kolen en van zware stookolie. Deze gunstige tendens werd tijdens het tweede halfjaar van 1975 echter tegengewerkt door een sterke vermindering van de kolen- en cokesafzet aan de thermische centrales en aan de ijzer- en staalnijverheid, als gevolg van de slechte algemene economische toestand.

Volgens de jaarlijkse enquête inzake de *investeringen* zou de produktiecapaciteit voor ruw staal tussen 1975 en 1978 toenemen van 179 tot 213 miljoen ton per jaar. De voor 1975 verwachte investeringsuitgaven in de ijzer- en staalnijverheid zouden, in lopende prijzen, 3 miljard rekeneenheden bedragen.

Het gaat hierbij om de tenuitvoerlegging van belangrijke investeringsbeslissingen welke in de voorafgaande periode van gunstige conjunctuur werden genomen. Rekening houdend met de huidige toestand zal de groei van de produktiecapaciteit tijdens de komende jaren wellicht niet tegen dat krachtige tempo worden voortgezet. In de kolennijverheid zou de jaarlijkse winningscapaciteit van de zes oorspronkelijke lidstaten andermaal worden ingekrompen en op slechts nog ca 126 miljoen ton in 1978 komen (137 miljoen in 1974). Daarentegen blijkt uit de prognoses voor het Verenigd Koninkrijk dat de winningscapaciteit zou toenemen van 130 naar 137 miljoen ton, d.i. ruim de helft van de voor 1978 verwachte communautaire produktie. De voorgenomen investeringsuitgaven voor de winningszetels in de gezamenlijke Gemeenschap blijkt voor het eerst sedert verschillende jaren aanzienlijk toe te nemen : 324 miljoen rekeneenheden voor 1974 en 514 miljoen rekeneenheden voor 1975.

Voor de financiering van deze investeringen schreef de Gemeenschap 23 *leningen* uit voor een totaal bedrag van 658 miljoen rekeneenheden, waardoor het totaal van de leningsinkomsten die zij zich sedert haar oprichting in 1954 verschafte, op 2 761 miljoen rekeneenheden komt. In totaal werden in 1975 kredieten ten belope van 708,9 miljoen rekeneenheden verstrekt, die als volgt zijn gespreid :

— 640,6 miljoen rekeneenheden voor industriële leningen (art. 54 van het E.G.K.S.-verdrag) ter begunstiging van de investeringen in de kolenmijnen en in de ijzer- en staalnijverheid;

— 16,3 miljoen rekeneenheden voor sociale woningen (art. 54 van het E.G.K.S.-verdrag);

— 52 miljoen rekeneenheden voor omschakelingsleningen (art. 56 van het E.G.K.S.-verdrag).

Inzake de *omschakeling* van voorheen in de kolenmijnen of in de ijzer- en staalnijverheid tewerkgestelde werknemers verstrekte de Gemeenschap negen leningen voor een bedrag van 64,45 miljoen rekeneenheden. Hiermee gaan investeringen ten belope van 214 miljoen rekeneenheden gepaard. Aldus worden 1 200 arbeidsplaatsen (waarvan 67 % bij voorrang aan gewezen E.G.K.S.-werknemers zullen worden voorbehouden) gecreëerd en 1 130 arbeidsplaatsen in stand gehouden.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de omschakeling tot dusver in hoofdzaak beperkt was gebleven tot de kolenmijngebieden; zij wordt thans uitgebreid tot sommige staalgebieden, o.m. omdat een gedeelte van de staalproduktie naar de kuststreken wordt overgebracht.

Bij wijze van steun aan door bedrijfssluitingen getroffen werknemers van de E.G.K.S.-industrieën werden in 1975 kredieten uitgetrokken ten belope van 20,07 miljoen rekeneenheden voor de *wederaanpassing* van 16635 werknemers, waarvan 10 506 tot de kolennijverheid behoorden. Er valt op te merken dat de ontwikkeling op de energiemarkt een aanmerkelijke vertraging van de sluiting van kolenmijnondernemingen tot gevolg had.

Op het gebied van de *arbeidshygiëne* bedroegen de in 1975 toegekende kredieten voor onderzoekingen 5,3 miljoen rekeneenheden; zij werden voornamelijk verstrekt voor onderzoekingen inzake de ergonomie, de bestrijding van de verontreiniging in de ijzer- en staalindustrie, de arbeidshygiëne en -veiligheid in de mijnen. De Commissie heeft voorts, in samenwerking met de sociale partners, voor de periode 1975-1980 nieuwe richtlijnen voor sociaal onderzoek uitgewerkt.

Bij toepassing van het steunprogramma op middellange termijn voor het *technisch onderzoek* « kolen » (1975-1980) werd financiële hulp ten belope van in totaal 18 miljoen rekeneenheden toegekend voor de realisatie van onderzoekprojecten van allerlei aard. De steuninspanning voor de technische vorsing in de ijzer- en staalnijverheid werd nog opgedreven en bereikt voor 1975 een bedrag van 17 miljoen rekeneenheden, waardoor het totaal van de door de E.G.K.S. aan deze activiteit verstrekte kredieten op 97 miljoen rekeneenheden komt.

Wat het *gemeenschappelijk energiebeleid* betreft was de actie van de Gemeenschap gericht op de middelen die moeten worden aangewend om de afhankelijkheid van de Gemeenschap t.o.v. de ingevoerde energie te verminderen; dit impliceert voornamelijk de ontwikkeling van substitutieve energiebronnen. De Gemeenschap heeft er ook naar gestreefd ten aanzien van de buitenwereld een beleid te voeren, dat niet op confrontatie is gericht zowel ten opzichte van de energie-exporterende landen, door deel te nemen aan de « dialoog » die op 16 december met die landen werd geopend, als ten opzichte van de andere energieverbruikende landen. De einde 1975 te Rome bijeengekomen Europese Raad verzocht de Commissie passende middelen voor te stellen, waarover de Raad zal beslissen, om de bestaande bronnen te beschermen en substitutieve energiebronnen van de Gemeenschap te ontwikkelen tegen economisch aanvaardbare voorwaarden en om het behoud van de energie bij het gebruik te bevorderen. De Commissie heeft er zich toe verbonden reeds in januari 1976 voorstellen in die zin in te dienen.

§ 3. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE (EURATOM)

Inzake de *investeringsprojecten op het gebied van de kernenergie* deelde de Commissie van de Europese Gemeenschappen krachtens art. 43 van het Eura-

tom-Verdrag 7 standpunten mede over projecten die betrekking hebben op 11 eenheden voor produktie van nucleaire elektriciteit, met een totaal netto elektrisch vermogen van 10 414 MWe, een fabriek voor de vervaardiging van splijtstofelementen en de uitbreiding van een gelijkaardige reeds bestaande fabriek.

De activiteiten van de Commissie ter verbetering van de coördinatie der nationale programma's op het gebied van de snelle reactoren werden voortgezet. In de sector van de HTR-reactoren kon de Raad zijn goedkeuring niet hechten aan het voorstel tot een nieuwe verlenging van de Dragon-overeenkomst.

De bij de *meerjarenprogramma's inzake onderzoek* in het vooruitzicht gestelde rechtstreekse en onrechtstreekse acties werden zowel in als buiten de laboratoria van het gemeenschappelijk onderzoekcentrum voortgezet. Vier voorstellen voor nieuwe meerjarenprogramma's ter vervanging van de einde 1975 afgewerkte programma's werden bij de Raad ingediend. Een ervan heeft betrekking op de beheerste thermonucleaire kernversmelting en plasmafysica, waarvan het voornaamste onderdeel de bouw is van de opstelling JET (Joint European Torus).

De *bevoorrading* van de Gemeenschap in kernsplijtstoffen werd bemoeilijkt door het aanhouden van de spanning op de markt van natuurlijk uranium; die spanning is te wijten aan een overschot van de vraag op het aanbod. Daarentegen was de markt van het verrijkt uranium ontspannen aangezien de behoeften van de gebruikers vrijwel gedekt zijn tot in 1982.

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX)

§ 1. — VERLOOP VAN DE ECONOMISCHE UNIE

In het jaarverslag van de Raadgevende Interparlementaire Benelux-raad dat slaat op de periode van 1 juli 1974 tot 30 juni 1975 wordt gewezen op het gevaar dat nationale maatregelen ter bestrijding van de economische recessie zouden leiden tot protectionisme, waardoor de verdere economische integratie in het gedrang zou komen. Dit willen de Benelux-landen voorkomen door de nadruk te leggen op de verdere ontwikkeling van de internationale samenwerking en inzonderheid binnen de Europese Gemeenschappen, op de rol van de Benelux-partners en op de noodzaak van de daartoe onontbeerlijke versterking van de onderlinge samenwerking van de drie partnerlanden.

De mogelijkheden voor een nauwere samenwerking tussen de Benelux-landen werden onderzocht tijdens de Derde Benelux-Regeringsconferentie op 20 en 21 oktober 1975. Deze Regeringsconferentie heeft bijzondere aandacht geschonken aan het leefmilieu, de infrastructuur en de ruimtelijke ordening; aan de coördinatie van het economisch, financieel en sociaal beleid, teneinde het hoofd te kunnen bieden aan de sociaal economische problemen van het ogenblik; aan de informatie-uitwisseling tussen de planningorganen m.b.t. de planning op middellange en lange termijn en m.b.t. de gevolgde methodologie; aan het gemeenschappelijk of gecoördineerd optreden naar buiten, teneinde te verzekeren dat in E.G.- en internationaal verband de stem der Benelux-landen beter wordt gehoord en ten slotte aan de verbetering van de werkwijze der Benelux-instellingen, teneinde een doelmatig overleg te bevorderen.

De conferentie heeft verder een bijzondere aandacht besteed aan de opheffing van de resterende fiscale formaliteiten inzake de accijnzen en de B.T.W. aan de Benelux-binnengrenzen. De Regeringen hebben met voldoening vastgesteld dat sedert de vorige Regeringsconferentie de Overeenkomst tot Unificatie van Accijnzen kon worden ondertekend. Met betrekking tot de nodig gebleken aanpassing van deze Overeenkomst kon worden vastgesteld dat de standpunten van de Regeringen terzake elkaar dicht genaderd zijn. De voorstellen zullen verder onderzocht worden.

De Ministeriële Werkgroep van Sociale Zaken heeft een bijzondere aandacht gewijd aan de beroepskeuzevoorlichting voor jongeren alsook aan de arbeidsmarkt in de provincie Luxemburg en in het Groothertogdom Luxemburg. Bovendien werd een werkprogramma goedgekeurd op het gebied van het voorkomen van arbeidsongevallen.

De Ministeriële Werkgroep van Voksgezondheid heeft op haar bijeenkomst van 10 september 1975 gesproken over het gezondheidszorgbeleid in de drie landen. Het beleid is erop gericht controle uit te oefenen op de uitbreiding van het ziekenhuiswezen. De Ministers achten het noodzakelijk om meer dan in het verleden aandacht te besteden aan de gezondheidszorg buiten de ziekenhuizen verstrekt. Verder werd 1985 als streefjaar bepaald voor het bereiken van de meest optimale sfeer in verband met het leefmilieu in de Benelux-landen. Tenslotte werd besloten nauw samen te werken bij de uitvoering van de E.G.-richtlijnen inzake het vrije verkeer van geneesheren en met betrekking tot de farmaceutische produkten.

§ 2. — HANDELSVERKEER TUSSEN DE B.L.E.U. EN NEDERLAND

Aan de toeneming van de handelsbetrekkingen tussen de Benelux-landen is als gevolg van de teruggang van de economische bedrijvigheid een einde gekomen. De import van de B.L.E.U. uit Nederland nam in 1975 met 1,4 % af, de export naar Nederland daalde zelfs met 4,1 %. De Zuid-Noordstroom boette de jongste jaren aan belang in ten gunste van de Noord-Zuidstroom, zelfs in zulke mate dat in 1975 de waarde van de uitvoer van de B.L.E.U. naar Nederland lager

lag dan de invoer uit Nederland. In absolute cijfers bedroeg de import van de B.L.E.U. 189 miljard frank en de export 180,9 miljard. Het dekkingspercentage van de invoer bedroeg dus slechts 95,7 tegen 112,6 in 1973. Nederland blijft als leverancier en als afnemer van de B.L.E.U., de derde plaats bekleden als handelspartner, na de Duitse Bondsrepubliek en Frankrijk.

Zowel bij de import uit, als bij de export naar Nederland daalde het aandeel van de fabrikanten in het totaal van de verhandelde goederen ten voordele vooral van de grond- en hulpstoffen. Ook het handelsverkeer, in beide richtingen van voedings- en genotmiddelen nam toe. Tijdens het afgelopen jaar bevatten de uit Nederland ingevoerde goederen voor 60,7 % fabrikaten, voor 22 % grond- en hulpstoffen en voor 16,8 % voedings- en genotmiddelen. Bij de uitvoer bedroegen die verhoudingen respectievelijk 80,8 %, 7,6 % en 11,6 %.

De produkten van de metaalverwerkende nijverheid blijven in 1975 zowel bij de invoer als bij de uitvoer de belangrijkste post met respectievelijk 36,5 en 50,4 miljard frank. Het is bovendien één van de weinige sectoren waarvan de buitenlandse handel nog aangroeide : de import en de export namen respectievelijk met 10 % en 16,4 % toe. Bij de uitvoer heeft de metaalvoortbrengende nijverheid — de sector die het meest heeft geleden onder de teruggang van de buitenlandse handel — de tweede plaats verloren ten voordele van de textiel- en kledingnijverheid. Bij de invoer blijft de chemische nijverheid de tweede plaats behouden, niettegenstaande de invoerwaarde met 18,4 % verminderde. De buitenlandse handel nam verder toe voor de produkten van de glasnijverheid, evenals voor de bouwmaterialen. De uitvoer van steenkolen en petroleumderivaten steeg, doch de invoerwaarde daalde.

★

★ ★

Groothertogdom Luxemburg

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie

BEDRIJFSTAK	1967 = 100		1970 = 100		
	1971	1972	1973	1974	1975
Extractieve bedrijven	**79,6**	**81,9**	**84,5**	**70,0**	**63,8**
IJzerertsgroeven	71,9	65,5	66,6	47,3	40,5
Steengroeven	109,0	144,2	155,8	160,9	156,4
Be- en verwerkende bedrijven	**121,7**	**127,7**	**116,6**	**121,4**	**94,6**
Voedingsmiddelenindustrie	102,1	106,9	110,7	112,9	118,4
Genotmiddelennijverheid	117,4	121,9	122,6	123,7	133,5
Textiel-, kleding- en beddegoednijverheid	108,5	115,5	148,2	145,2	122,1
Houtnijverheid	88,9	95,2	128,6	119,8	113,1
Meubel- en meubileringsnijverheid	98,8	105,9			
Drukkerij en uitgeverij	111,2	109,0	111,5	110,2	105,3
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	149,3	153,9	124,1	125,6	112,2
Industrie der niet-metaalhoudende mineralen	132,2	141,9	129,1	138,5	126,6
IJzer- en staalnijverheid	114,4	119,9	111,1	117,0	81,0
Metaalverwerkende nijverheid	139,3	148,0	130,8	134,6	121,1
Elektriciteit, gas	**106,1**	**98,6**	**100,6**	**98,2**	**75,4**
Elektrische energie	106,9	99,5	..	..	..
Gasproduktie en -distributie	88,9	80,5	..	..	..
Algemeen indexcijfer	**119,0**	**123,9**	**115,1**	**119,1**	**93,0**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproduktie

Maandgegevens

TIJDVAK	Aantal hoogovens in werking	Hoeveelheid (duizenden tonnen)		
		Gietijzer	Staal	Gewalste produkten en halffabrikaten
1969	**24**	**406,0**	**460,1**	**359,3**
1970	**25**	**401,2**	**455,2**	**354,4**
1971	**22**	**382,4**	**436,8**	**339,1**
1972	**20**	**389,2**	**454,8**	**356,7**
1973	**20**	**424,3**	**493,7**	**391,4**
1974	**18**	**455,7**	**537,4**	**414,7**
1975	**15**	**324,1**	**385,4**	**289,3**
1975 Januari	18	385,5	446,9	344,3
Februari	19	350,6	417,4	316,8
Maart	18	376,4	432,7	315,8
April	18	380,4	469,8	314,2
Mei	17	326,6	375,8	278,0
Juni	16	348,3	404,3	301,2
Juli	11	304,0	363,9	293,0
Augustus	12	173,4	191,1	144,9
September	13	326,4	412,9	306,0
Oktober	12	319,5	393,3	286,8
November	12	301,7	354,3	280,5
December	12	295,9	362,0	290,1

Bronnen : Groupement des Industries sidérurgiques luxembourgeoises.
Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Landbouwproduktie

PRODUKT	Eenheid	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Broodgranen.....	10^3m.k.	311,1	445,5	400,3	378,2	372,3	231,9
Andere graangewassen	»	778,5	973,6	967,1	1 014,3	943,0	812,2
Peulgewassen	»	7,1	8,2	4,3	4,9	3,9	2,5
Aardappelen	»	679,1	644,7	612,3	573,9	581,8	279,6
Andere knolgewassen .	»	420,2	378,4	328,2	229,5	232,8	156,2
Voedergewassen (inclusief hooi)	»	1 811,2	2 096,2	2 322,5	2 500,2	2 408,9	2 088,4
Maïs.....	»	..	..	..	1 672,5	1 780,6	1 652,0
Melk	10^6 kg	217,0	218,8	232,1	238,8	250,6	248,2

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen

(1965 = 100)

MAAND	1971	1972	1973	1974	1975
Januari	118,33	124,66	131,79	140,71	156,14
Februari	119,13	125,04	132,40	143,35	158,43
Maart	120,19	125,25	132,89	144,30	159,48
April.....	120,29	125,50	134,14	146,17	161,45
Mei	121,17	125,98	135,79	147,49	162,44
Juni	121,44	127,39	135,96	147,84	163,61
Juli	121,54	128,45	135,81	149,51	165,05
Augustus	121,68	128,88	135,99	149,80	165,73
September	122,24	129,45	136,29	150,68	166,98
Oktober	123,05	130,07	137,24	152,12	169,59
November	123,56	130,78	138,10	153,85	170,93
December	124,03	131,32	139,38	155,05	171,93
Jaargemiddelde ...	**121,39**	**127,73**	**135,48**	**148,41**	**164,31**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Nederland

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding (a)

(miljarden guldens)

OMSCHRIJVING	1970	1971 (c)	1972 (c)	1973 (c)	1974 (c)	1975
Middelen :						
Produktie in bedrijven	79,8	88,7	99,8	113,3	127,3	137,1
Produktie van de Overheid	13,5	15,8	18,3	20,7	24,2	28,1
Netto-inkomsten uit het buitenland	0,4	0,2	0,5	1,1	1,0	—1,1
Nationaal inkomen (tegen factorkosten)	**93,7**	**104,7**	**118,6**	**135,1**	**152,5**	**164,1**
Indirecte belastingen minus subsidies	11,6	13,8	15,8	17,1	18,3	20,7
Nationaal produkt (tegen marktprijzen)	**105,3**	**118,5**	**134,4**	**152,5**	**170,8**	**184,8**
Uitvoerssaldo (b)	1,6	0,2	—4,8	—6,6	—6,3	—5,6
Totaal beschikbare middelen	**106,9**	**118,7**	**129,6**	**145,6**	**164,5**	**179,2**
Bestedingen :						
Consumptie door verbruikers	65,6	73,2	82,2	92,3	104,1	118,6
Overheidsbestedingen	18,7	21,7	24,5	27,4	31,9	37,5
Netto-investeringen in bedrijven	15,0	16,5	16,4	19,1	19,3	18,5
Netto-investeringen van de Overheid	4,7	5,5	5,4	5,3	5,7	6,5
Voorraadvorming en toeneming onderhanden werk	2,9	1,8	1,1	1,5	3,5	—1,9
Totaal nationale bestedingen	**106,9**	**118,7**	**129,6**	**145,6**	**164,5**	**179,3**

Bronnen : Centraal Bureau voor de Statistiek.
Centraal Planbureau.

(a) Werkelijke prijzen.
(b) — overschot; + tekort.
(c) Verbeterde gegevens.

Nederland

Aantal werklozen

JAARTAL	Totaal	Werklozen (excl.A.W.-arbeiders)	Geregistreerde A.W.-arbeiders (a)	Mannen	Vrouwen
1969	65 800	63 600	2 200	54 300	11 500
1970	55 900	54 300	1 600	45 100	10 800
1971	68 900	67 200	1 700	56 900	12 000
1972	114 700	112 400	2 300	96 900	17 800
1973	117 000	114 600	2 400	95 000	22 000
1974	143 200	140 200	3 000	114 400	28 800
1975	205 700	201 400	4 300	162 500	43 200

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) De A.W. (aanvullende werken) -arbeiders zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen. In deze statistiek zijn bovendien opgenomen de vorstwerklozen, de zieken, de arbeiders die ongevallenuitkering ontvingen, benevens een aantal personen die werk vonden zonder dat die arbeidsbureaus hiervan tijdig bericht ontvingen.

Nederland

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie (a)

(1970 = 100)

TIJDVAK	Produktie	Personeels-bezetting (b)	Produktie per werknemer
1967	73	100	73
1968	81	99	82
1969	91	99	91
1970	100	100	100
1971	106	99	107
1972	111	95	116
1973	118	93	126
1974	121	92	132
1975	115	90	128
1975 : 1e kwartaal	119	91	131
2e kwartaal	114	90	128
3e kwartaal	101	89	113
4e kwartaal	127	88	144

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief het bouwbedrijf.
(b) De kwartaalindexcijfers geven het gemiddelde van de stand bij het begin en bij het einde van het kwartaal; het jaarindexcijfer is berekend op grond van de kwartaalindexcijfers.

Nederland

Produktie-indexcijfers per bedrijfstak

(1970 = 100)

BEDRIJFSTAK	1969	1971	1972	1973	1974	1975
Bouwmaterialen en aardewerk	95	109	108	107	106	99
Chemische nijverheid	90	105	118	135	139	120
Ledernijverheid	97	84	78	72	69	58
Rubbernijverheid	99	101	107	112	123	118
Mijnbouw	79	115	143	168	191	200
Metaalnijverheid	91	101	105	110	115	107
Papierindustrie	98	100	105	114	118	98
Textielnijverheid	101	101	102	96	93	78
Gas, elektriciteit en water	86	108	128	140	148	152
Voedings- en genotmiddelenindustrie	95	105	109	113	115	118
Algemeen indexcijfer van de nijverheid	**91**	**107**	**110**	**118**	**121**	**115**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Buitenlandse handel (a)

(miljoenen guldens)

TIJDVAK	1970	1971	1972	1973	1974	1975
	INVOER					
1e kwartaal	9 157	11 048	11 230	13 966	17 623	19 002
2e kwartaal	10 216	11 272	11 488	13 618	19 314	18 787
3e kwartaal	9 850	11 157	10 942	14 220	19 642	17 826
4e kwartaal	11 193	11 482	12 477	14 993	19 576	20 891
Jaar ...	**40 416**	**44 959**	**46 137**	**56 797**	**76 155**	**76 506**
	UITVOER					
1e kwartaal	8 425	10 045	11 025	14 449	17 554	18 549
2e kwartaal	9 069	10 354	11 620	14 327	19 369	19 416
3e kwartaal	9 176	10 338	10 934	13 347	19 119	17 271
4e kwartaal	10 010	11 078	12 190	15 062	19 589	21 139
Jaar ...	**36 680**	**41 815**	**45 769**	**57 185**	**75 631**	**76 375**
	SALDO					
1e kwartaal	— 732	— 1 003	— 205	+ 483	— 69	— 453
2e kwartaal	— 1 147	— 918	+ 132	+ 709	+ 55	+ 629
3e kwartaal	— 674	— 819	— 8	— 873	— 523	— 555
4e kwartaal	— 1 183	— 404	— 287	+ 69	+ 13	+ 248
Jaar ...	**— 3 736**	**— 3 144**	**— 368**	**+ 388**	**— 524**	**— 131**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief de gegevens van en naar de B.L.E.U. Vanaf 1970 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar per kwartaal.

Nederland

Invoerwaarde per land van herkomst

LAND	1971	1972	1973	1974	1974 (a)	1975 (a)
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	7 334	8 580	9 763	11 660	..	..
Bondsrep. Duitsland	14 386	15 021	18 542	23 235	23 235	22 354
Frankrijk	4 082	4 414	5 376	6 369	6 369	6 774
Italië	2 276	2 353	2 317	2 977	2 977	3 093
Verenigd Koninkrijk	2 967	2 874	3 439	4 790	4 790	5 097
Verenigde Staten	5 126	4 520	5 937	7 944	7 944	8 777
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	14,0	15,7	14,7	13,3	..	..
Bondsrep. Duitsland	27,5	27,5	27,9	26,5	30,5	29,2
Frankrijk	7,8	8,1	8,1	7,3	8,4	8,9
Italië	4,4	4,3	3,5	3,4	3,9	4,0
Verenigd Koninkrijk	5,7	5,3	5,2	5,5	6,3	6,7
Verenigde Staten	9,8	8,3	8,9	9,0	10,4	11,5

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Voor 1975 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar. De percentages zijn berekend op het totaal van de invoer, deze van de B.L.E.U. uitgezonderd.

Nederland

Uitvoerwaarde per land van bestemming

LAND	1971	1972	1973	1974	1974 (a)	1975 (a)
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	6 960	8 133	9 694	12 362	..	..
Bondsrep. Duitsland	16 438	18 273	21 812	26 515	26 515	26 941
Frankrijk	5 029	5 637	6 763	8 694	8 694	9 127
Italië	2 542	2 909	3 708	4 661	4 661	4 482
Verenigd Koninkrijk	3 553	3 962	5 278	8 018	8 018	8 121
Verenigde Staten	1 960	2 019	2 373	3 509	3 509	2 440
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	14,3	15,1	14,5	14,0	..	..
Bondsrep. Duitsland	33,7	33,9	32,6	30,1	35,1	35,3
Frankrijk	10,3	10,5	10,1	9,9	11,5	12,0
Italië	5,2	5,4	5,5	5,3	6,1	5,9
Verenigd Koninkrijk	7,3	7,4	7,9	9,1	10,6	10,6
Verenigde Staten	4,0	3,7	3,5	4,0	4,6	3,2

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Voor 1975 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar. De percentages zijn berekend op het totaal van de uitvoer, deze van de B.L.E.U. uitgezonderd.

Nederland

Goud- en deviezenreserves
(miljoenen guldens)

JAARTAL	Goud	Valuta	Totaal
1968	6 115	2 791	8 906
1969	6 198	2 934	9 132
1970	6 437	4 727	11 164
1971	6 875	3 629	10 504
1972	6 830	6 514	13 344
1973	6 849	10 377	17 226
1974	6 849	10 263	17 112
1975	6 849	11 510	18 359

Bron : « Nederlandsche Bank », N.V.

Nederland

Prijzen en lonen
(1970 = 100)

TIJDVAK	Groothandels-prijzen	Kosten van levensonderhoud	Regelings-lonen
1970	100	100	100
1971	101	108	112
1972	105	116	126
1973	118	125	142
1974	134	137	167
1975	143	151	193
1975 : 1e kwartaal	140	145,8	185
2e kwartaal	140	149,9	189
3e kwartaal	144	152,9	198
4e kwartaal	150	156,4	199

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Particulier verbruik
(1970 = 100)

JAARTAL	Waarde	Hoeveelheid	Hoeveelheid per hoofd van de bevolking
1968	78	86	88
1969	89	93	94
1970	100	100	100
1971	112	103	102
1972	125	107	105
1973	141	110	107
1974	159	113	109
1975	181	117	112

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U.

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljarden franken)	Uit Nederland		Totaal (miljarden franken)	Naar Nederland	
		Miljarden franken	% van het totaal		Miljarden franken	% van het totaal
1964	299,0	44,0	14,7	279,5	64,1	22,9
1965	325,1	48,3	14,9	319,7	70,5	22,1
1966	359,1	52,5	14,6	341,5	76,0	22,3
1967	364,3	54,2	14,9	354,1	75,8	21,4
1968	419,8	60,8	14,5	408,6	85,9	21,0
1969	501,1	71,3	14,2	504,5	97,5	19,3
1970	570,6	83,3	14,6	580,0	112,6	19,4
1971	629,1	103,4	16,4	620,2	118,5	19,1
1972	681,8	109,0	16,0	711,0	132,1	18,6
1973	856,1	137,8	16,1	870,1	155,2	17,8
1974	1 160,7	191,7	16,1	1 099,8	188,8	17,1
1975	1 127,2	189,1	16,8	1 057,0	181,0	17,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljoenen guldens)	Uit de B.L.E.U.		Totaal (miljoenen guldens)	Naar de B.L.E.U.	
		Miljoenen guldens	% van het totaal		Miljoenen guldens	% van het totaal
1965	27 010	5 299	19,6	23 144	3 438	14,9
1966	29 024	5 508	19,0	24 443	3 685	15,1
1967	30 181	5 567	18,4	26 380	3 886	14,7
1968	33 638	6 046	18,0	30 197	4 319	14,3
1969	39 797	7 045	17,7	36 074	5 030	13,9
1970	48 603	8 187	16,8	42 622	5 942	13,9
1971	52 294	7 334	14,0	48 775	6 960	14,3
1972	54 721	8 580	15,7	53 899	8 133	15,1
1973	66 560	9 763	14,7	66 879	9 694	14,5
1974	87 815	11 660	13,3	87 992	12 362	14,0
1974 (a)	76 155	..	..	75 630	..	..
1975 (a)	76 506	..	..	76 375	..	..

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief de gegevens van en naar de B.L.E.U. Voor 1974 en 1975 zijn de gegevens van de B.L.E.U. nog niet beschikbaar.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Indeling naar de graad van bewerking

JAARTAL	Voedings- en genotmiddelen		Grond- en hulpstoffen		Fabrikaten		Totaal
	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken
	INVOER						
1968	10,7	17,6	11,4	18,7	38,7	63,7	60,8
1969	12,1	17,0	13,0	18,2	46,2	64,8	71,3
1970	14,1	16,9	14,6	17,6	54,6	65,5	83,3
1971	15,7	15,2	20,9	20,2	66,8	64,6	103,4
1972	18,1	16,6	19,6	18,0	71,3	65,4	109,0
1973	24,0	17,4	24,9	18,1	88,9	64,5	137,8
1974	26,7	13,9	41,3	21,6	123,7	64,5	191,7
1975	31,8	16,8	42,5	22,5	114,8	60,7	189,1
	UITVOER						
1968	7,0	8,1	5,8	6,8	73,1	85,1	85,9
1969	8,7	8,9	6,8	7,0	82,0	84,1	97,5
1970	9,0	8,0	6,3	5,6	97,3	86,4	112,6
1971	10,2	8,6	5,9	5,0	102,4	86,4	118,5
1972	15,1	11,4	6,9	5,2	110,1	83,4	132,1
1973	18,1	11,7	8,9	5,7	128,2	82,6	155,2
1974	20,7	11,0	12,3	6,5	155,8	82,5	188,8
1975	20,9	11,6	13,8	7,6	146,3	80,8	181,0

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer				Uitvoer			
	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975
Metaalvoortbrengende nijverheid	**8 296**	**11 121**	**15 571**	**12 269**	**15 891**	**21 691**	**28 595**	**19 176**
IJzer en staal	4 810	6 094	8 978	6 932	11 573	14 878	19 694	13 238
Non-ferrometalen	3 486	5 027	6 593	5 337	4 318	6 813	8 901	5 938
Metaalverwerkende nijverheid	**21 871**	**27 454**	**31 367**	**36 511**	**36 112**	**38 300**	**45 767**	**50 351**
Machines	5 951	7 627	9 344	9 391	4 559	5 279	7 021	7 080
Elektrotechniek	8 629	9 740	9 462	15 209	9 954	11 540	14 454	15 484
Vervoermaterieel	4 431	6 188	7 509	6 703	17 559	16 430	17 650	21 179
Overige metaalwaren	2 860	3 899	5 052	5 208	4 040	5 051	6 442	6 608
Textiel- en kledingnijverheid	**12 956**	**14 820**	**19 412**	**16 691**	**22 677**	**24 293**	**26 292**	**24 616**
Garens	3 101	3 102	3 371	2 708	3 579	3 612	3 955	3 445
Weefsels	3 782	4 632	5 406	5 430	6 601	7 380	7 432	6 760
Overige textielprodukten	1 025	1 116	3 802	1 190	1 978	2 126	2 332	2 079
Kleding	5 048	5 970	6 833	7 363	10 519	11 175	12 573	12 332
Chemische nijverheid	**12 532**	**15 342**	**28 109**	**22 934**	**10 931**	**14 391**	**20 092**	**17 760**
Eigenlijke chemische produkten	4 904	5 659	14 207	10 796	2 787	4 022	6 403	5 192
Kunstmeststoffen	127	220	598	620	481	659	651	659
Fotografische produkten	124	164	217	266	391	450	574	559
Overige chemische produkten	7 377	9 299	13 087	11 252	7 272	9 260	12 464	11 350
Steenkolennijverheid	**1 470**	**1 508**	**1 636**	**864**	**93**	**91**	**205**	**273**
Petroleumderivaten	**4 738**	**4 550**	**14 965**	**14 323**	**2 013**	**3 003**	**4 078**	**6 715**
Voedings- en genotmiddelen	**8 929**	**11 193**	**12 834**	**13 791**	**7 408**	**9 346**	**11 401**	**11 506**
Bouwmaterialen	**339**	**475**	**796**	**846**	**2 117**	**2 510**	**2 549**	**2 570**
Glasnijverheid	**1 034**	**1 303**	**1 411**	**1 591**	**2 388**	**3 057**	**2 691**	**3 121**
Papier- en kartonnijverheid	**3 601**	**5 148**	**6 631**	**5 092**	**3 793**	**4 246**	**6 291**	**5 808**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ACHTSTE DEEL

BELANGRIJKSTE FEITEN

BELANGRIJKSTE FEITEN

Arbeid (Zie ook Lonen en Sociale Voorzorg)

ALGEMEEN

De wet van 18 maart 1975 houdt de begroting van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid voor het begrotingsjaar 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 28 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 9 september 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 28 februari 1975 tot afbakening, binnen het raam van de bevoegdheden van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid, van de aangelegenheden waarin een verschillend regionaal beleid, geheel of gedeeltelijk, verantwoord is (« Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 2 juni 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 16 februari 1970 tot oprichting van een Nationale Adviserende Raad en van Provinciale Comités voor de bevordering van de arbeid (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober 1975).

Het ministerieel besluit van 30 juni 1975 bepaalt het aantal en de bevoegdheidssfeer van de subregionale tewerkstellingscomités (« Belgisch Staatsblad » van 15 november 1975).

Het koninklijk besluit van 9 september 1975 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 26 juni 1975, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het onthaal en de aanpassing van de werknemers in de onderneming (« Belgisch Staatsblad » van 10 oktober 1975).

Het « Belgisch Staatsblad » van 16 oktober 1975 publiceert het koninklijk besluit van 8 oktober 1975 houdende samenstelling van het Sociaal-Economisch Comité voor de distributie.

De wet van 20 juni 1975 wijzigt de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van het overheidspersoneel (« Belgisch Staatsblad » van 16 september 1975).

Het koninklijk besluit van 28 maart 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 22 mei 1974 tot erkenning van vakorganisaties van werkgevers als representatief in de bedrijfstak van de gezondheidsdiensten (« Belgisch Staatsblad » van 2 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 4 november 1974 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 8 juli 1974, gesloten in het aanvullend Nationaal Paritair Comité voor de bedienden en betreffende het uitzendpersoneel (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1975).

Het koninklijk besluit van 21 maart 1975 wijzigt artikel 67 van het koninklijk besluit van 9 april 1965 betreffende de Pool van de zeelieden ter koopvaardij (« Belgisch Staatsblad » van 28 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 14 november 1975 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 27 mei 1975, gesloten in het Paritair Comité voor de handel in voedingswaren, tot regeling van de waarborg en de faciliteiten van vereffening van de brugpensioenvergoeding (« Belgisch Staatsblad » van 4 december 1975).

Het ministerieel besluit van 27 oktober 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 6 april 1973 betreffende de toekenning van sommige voordelen aan personen die een beroepsopleiding ontvangen (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1975).

De koninklijke besluiten van 23 mei en van 6 juni 1975 wijzigen het koninklijk besluit van 2 december 1974 houdende oprichting van de Commissie Vrouwenarbeid (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli en van 21 november 1975).

ARBEIDSBESCHERMING

Volgende koninklijke besluiten betreffen of wijzigen het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

Het koninklijk besluit van 14 maart 1975 wijzigt het algemeen reglement van de arbeidsbescherming wat de handwerktuigen en de ladders betreft (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 21 april 1975, betreffende het arbeidsklimaat, wijzigt titel II, hoofdstuk II, afdeling I, alsmede van hoofdstuk III, afdeling II, van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 26 juni 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 16 april 1975 tot wederinvoering van een artikel 467*bis* in het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

Twee koninklijke besluiten van 3 februari 1975 wijzigen, enerzijds artikel 44*bis*, anderzijds artikel 158*sexies* van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 15 juli 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 20 juni 1975 tot invoering van een afdeling X in titel II, hoofdstuk I, van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming en tot wijziging van artikelen 833, 834, 835, 836 en 837 van hetzelfde reglement.

Het koninklijk besluit van 14 april 1975 wijzigt titel I, hoofdstuk II, A, van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1975).

Het koninklijk besluit van 20 juni 1975 wijzigt sommige bepalingen van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 11 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 9 oktober 1975 wijzigt artikel 541 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 4 november 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 13 augustus 1975 tot vaststelling van de regelen voor het beroep, ingesteld door de werkgevers tegen de maatregelen, voorgeschreven ter uitvoering van artikel 3 van de wet van 16 november 1972 betreffende de arbeidsinspectie.

ARBEIDSDUUR

Het « Belgisch Staatsblad » van 15 augustus 1975 publiceert het koninklijk besluit van 22 juli 1975 waarbij algemeen bindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst gesloten op 22 november 1973 in de Nationale Arbeidsraad, gewijzigd bij deze van 26 maart 1975, betreffende de vermindering van de wekelijkse arbeidsduur.

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de nationale paritaire comités in verband met de arbeidsduur.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bont en kleinvel	16 april 1975	18 oktober 1975
	9 september 1975	8 oktober 1975
Huishoudingshulp	7 april 1975	12 september 1975
Kappersbedrijf en schoonheidszorgen	20 februari 1975	17 september 1975
Textiel en breigoed	19 februari 1975	27 juni 1975
	14 april 1975	7 oktober 1975
	25 februari 1975	27 juni 1975
Vervoer :		
— Verhuisonderneming	7 oktober 1975	2 december 1975
— Garages	15 september 1975	2 december 1975
Handel in voedingsmiddelen	6 februari 1975	26 juli 1975
	9 september 1975	6 november 1975
	28 maart 1975	2 september 1975

Schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen	27 juni 1975	21 oktober 1975
Veevoeding	12 november 1974	25 januari 1975
Voedingsmiddelennijverheid :		
— bierbrouwerij	15 september 1975	4 december 1975
— dranknijverheid	12 november 1974	25 januari 1975
— glucose-, maïsmeel- en aardappelmeelfabrieken	20 december 1974	22 mei 1975
— kandijfabrieken	21 maart 1975	5 september 1975
— stokerij - biergistfabrieken	12 november 1975	25 januari 1975
— vleesconserven	3 december 1974	4 maart 1975

ARBEIDSPREMIES

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de paritaire comités betreffende de vaststelling en de toekenning van einde jaarpremies, van premies voor ploeg- en nachtarbeid en van sociale premies.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bosbedrijf	22 november 1974	28 februari 1975
Grondstoffen recuperatie	13 december 1974	30 mei 1975
Handwapensmederij	24 januari 1975	30 mei 1975
Scheikundige nijverheid	6 juni 1975	11 november 1975
Handel in voedingsmiddelen	3 december 1974	23 april 1975
	25 september 1975	7 november 1975
Voedingsmiddelennijverheid :		
— brouwerij	21 maart 1975	18 september 1975
— maalderijen en ondernemingen van roggebloem	3 februari 1975	15 maart 1975
— mouterijen	21 maart 1975	16 september 1975
— pluimveeslachterijen	3 februari 1975	16 juli 1975
— veevoeders	17 februari 1975	19 augustus 1975

ARBEIDSVOORWAARDEN

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten in de paritaire comités tot vaststelling van de arbeidsvoorwaarden.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Binnenscheepvaart	19 augustus 1975	11 september 1975
Bont en kleinvel :		
— haarsnijderijen	9 juli 1975	26 november 1975
— Bereiden en verven van konijnevellen	9 juli 1975	3 december 1975
Bouwbedrijf	14 mei 1975	28 mei 1975
— baggerwerken	11 juli 1975	24 juli 1975
Diamant (industrie en handel)	13 augustus 1975	13 september 1975
Gezondheidsdiensten	3 december 1974	5 maart 1975
Glasnijverheid :		
— spiegelnijverheid	7 april 1975	16 oktober 1975
— glazenhandel	14 mei 1975	9 oktober 1975
— andere	9 juli 1975	25 november 1975
Grondstoffen recuperatie	13 december 1974	23 mei 1975
Handwapensmederij	24 januari 1975	29 mei 1975
Houtnijverheid	4 november 1974	4 januari 1975
Huiden en lederbedrijf :	27 december 1974	1 juli 1975
— handschoennijverheid	13 augustus 1975	18 november 1975
— leerlooierij	13 augustus 1975	26 november 1975
Invoer, uitvoer, transit	21 maart 1975	4 september 1975
	25 september 1975	13 november 1975
Jutezakken (handel)	6 mei 1975	22 oktober 1975
Kleding en confectiebedrijf	11 maart 1975	15 november 1975
— bedienden	6 juni 1975	28 november 1975
Meesterkleermakers en kleermaaksters	6 juni 1975	25 oktober 1975

Metaalbouw :		
— bruggen en gebinten	11 juli 1975	7 oktober 1975
Olie	12 november 1975	13 december 1975
Papier en karton	6 juni 1975	11 juli 1975
— papieren rollen	11 juli 1975	27 november 1975
Pottengoed in potaarde	14 mei 1975	29 november 1975
Scheepvaart pilotage	21 januari 1975	20 september 1975
Schoonmaak- en ontsmettingsondernemingen	24 januari 1975	1 augustus 1975
Stoffering en houtbewerking	14 april 1975	21 november 1975
Tabak	4 november 1974	21 januari 1975
	10 oktober 1975	28 november 1975
Tuinbouwbedrijf :		
— fruitteelt	14 april 1975	19 november 1975
— onderhoud van parken en tuinen	19 september 1975	5 december 1975
— boomkwekerijen	21 maart 1975	20 november 1975
Vlasbereiding	6 juni 1975	25 november 1975
Voedingshandel	6 februari 1975	26 juli 1975

FONDSEN VOOR BESTAANSZEKERHEID

Het koninklijk besluit van 28 maart 1975 verklaart bindend de overeenkomst van 3 september 1960, betreffende de bestaanszekerheid, bekrachtigd op 27 februari 1975 als collectieve arbeidsovereenkomst door het Nationaal Paritair Comité voor de petroleumnijverheid en -handel (« Belgisch Staatsblad » van 10 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 12 december 1974 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 9 juli 1974 gesloten in het Paritair Comité voor de voortbrenging van papierpap, papier en karton, tot vaststelling van de toekenningsmodaliteiten en het bedrag van de uitkeringen voor bestaanszekerheid (« Belgisch Staatsblad » van 14 mei 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités tot oprichting van fondsen voor bestaanszekerheid, van compensatiefondsen, van sociale en waarborgfondsen en tot vaststelling of wijziging van hun statuten.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Binnenscheepvaart	20 februari 1975	25 maart 1975
	13 augustus 1975	16 september 1975
Bouwbedrijf	3 december 1974	30 januari 1975
	20 december 1974	30 januari 1975
Cement	9 september 1975	27 november 1975
Drukkerij	3 december 1974	29 maart 1975
	3 december 1974	29 maart 1975
Garages	16 april 1975	18 juli 1975
	13 augustus 1975	25 november 1975
Grondstoffenrecuperatie	6 juni 1975	22 oktober 1975
Grote warenhuizen	27 mei 1975	22 oktober 1975
Haven (Antwerpen)	20 februari 1975	25 maart 1975
	9 september 1975	28 oktober 1975
	28 oktober 1975	4 december 1975
Huiden en ledernijverheid :	20 december 1974	29 april 1975
— handschoenfabriek	22 juli 1975	18 november 1975
Kleding en confectiebedrijf :	25 februari 1975	1 juli 1975
	4 juli 1975	18 september 1975
	13 augustus 1975	26 september 1975
— bedienden	13 augustus 1975	13 september 1975
Metaal-, machine- en elektrische bouw :	10 juli 1975	7 november 1975
— koetsondernemingen	29 juli 1975	3 december 1975
— elektriciteit	1 augustus 1975	3 december 1975
— uurwerkmakerij, goudsmederij	1 augustus 1975	3 december 1975
Papier- en kartonbewerking	20 december 1974	6 februari 1975
Scheepsherstellingsbedrijf	20 februari 1975	11 november 1975

Scheikundige nijverheid	17 februari 1975	8 augustus 1975
Textielnijverheid en breigoed	12 november 1974	25 februari 1975
Textielnijverheid (Verviers)	20 december 1974	28 januari 1975
	14 november 1975	9 december 1975
Vervoer :		
— diensten en autocarondernemingen arbeiders	19 november 1974	5 februari 1975
	9 september 1975	2 december 1975
— taxis	4 november 1974	4 maart 1975
	9 september 1975	2 december 1975
— goederenvervoer	7 oktober 1975	2 december 1975
— verhuisondernemingen	30 oktober 1975	31 december 1975
Vlasbereiding	10 juli 1975	15 november 1975
Handel in voedingsmiddelen	15 oktober 1975	4 december 1975
	7 mei 1975	4 juni 1975
Voedingsmiddelennijverheid :	3 februari 1975	16 juli 1975
— industriële bakkerij	9 september 1975	4 december 1975
— conserven en groenten	22 november 1974	11 februari 1975
— glucosefabrieken	11 juli 1975	20 november 1975
	1 december 1975	25 december 1975
Wasserij- en verversbedrijf	19 februari 1975	27 maart 1975

JAARLIJKSE VAKANTIES

De koninklijke besluiten van 9 april en 20 juni 1975 wijzigen het koninklijk besluit van 30 maart 1967 tot bepaling van de algemene uitvoeringsmodaliteiten van de wetten betreffende de jaarlijkse vakantie der loonarbeiders (« Belgische Staatsbladen » van 15 april en 26 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 7 mei 1975 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst gesloten op 26 maart 1975 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de uitzonderlijke toekenning van een eenmalige aanvullende vakantievergoeding aan de handarbeiders in 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 3 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 22 juli 1975 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst gesloten op 10 april 1975 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de toekenning van dubbel vakantiegeld voor een gedeelte van de vierde vakantieweek (« Belgisch Staatsblad » van 14 augustus 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 oktober 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 19 augustus 1975 tot opheffing van het koninklijk besluit van 20 augustus 1973 waarbij algemeen bindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst gesloten op 30 mei 1973 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de verwezenlijking van de vierde week vakantie voor de werknemers.

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de nationale paritaire comités die betrekking hebben op de jaarlijkse vakanties en het vakantiegeld.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bouwbedrijf	9 april 1975	18 april 1975
Bont en kleinvel	21 april 1975	18 oktober 1975
Cement	7 maart 1975	6 mei 1975
Diamant (handel en industrie)	29 augustus 1975	13 september 1975
	23 oktober 1975	3 december 1975
Grondstoffenrecuperatie	20 december 1974	13 mei 1975
Handwapensmederij	24 januari 1975	31 mei 1975
Huiden- en lederbedrijf	11 juli 1975	26 november 1975
IJzerbewerking	18 april 1975	25 april 1975
Jutezakken	27 mei 1975	3 december 1975
Kleding en confectiebedrijf	25 februari 1975	17 september 1975
Landbouw	27 mei 1975	19 november 1975
Textiel (Verviers)	7 maart 1975	23 april 1975
	22 augustus 1975	13 november 1975
Handel in voedingsmiddelen	24 januari 1975	2 juli 1975

KREDIETUREN - SOCIALE PROMOTIE

Het koninklijk besluit van 17 februari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 24 april 1973 tot uitvoering van de wet van 10 april 1973 waarbij aan de werknemers kredieturen worden toegekend met het oog op hun sociale promotie (« Belgisch Staatsblad » van 7 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 21 april 1975 wijzigt de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 28 december 1973 waarbij aan de werknemers die cursussen volgen ten einde hun intellectuele, morele en sociale vorming te volmaken, een vergoeding voor sociale promotie wordt toegekend (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de paritaire comités inzake kredieturen.

Sector	*Datum van het Koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Houthandel	14 april 1975	21 november 1975
Landbouw	7 april 1975	12 september 1975
Tuinbouwbedrijf	21 maart 1975	19 november 1975

PARITAIRE COMITÉS

Volgende koninklijke besluiten richten sommige paritaire Comités op en stellen hun benaming en bevoegdheid vast.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Brandstoffen	28 maart 1975	23 mei 1975
Bouwbedrijf	4 maart 1975	19 april 1975
	7 mei 1975	14 oktober 1975
Controleorganismen	12 december 1974	16 april 1975
Garages	3 december 1974	12 februari 1975
Grondstoffen recuperatie	22 november 1974	30 januari 1975
Hotelwezen	4 oktober 1974	30 april 1975
Papier en kartonbewerking : bedienden	13 augustus 1975	14 oktober 1975
Schoonmaak en ontsmettingsondernemingen	15 oktober 1975	6 december 1975
Stoffering en houtbewerking	15 september 1975	9 december 1975
Voedingsmiddelennijverheid : bedienden	21 april 1975	1 oktober 1975
Vrij onderwijs	21 april 1975	30 september 1975

SCHORSING VAN DE UITVOERING VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST WEGENS ECONOMISCHE OORZAKEN

Volgende koninklijke besluiten stellen de voorwaarden vast waaronder het gebrek aan werk wegens economische oorzaken de uitvoering van de arbeidsovereenkomst van werklieden schorst.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Beschermde werkplaatsen	19 augustus 1975	21 november 1975
Diamant (handel en industrie)	12 december 1974	25 april 1975
	18 november 1975	24 december 1975
Kleding en confectiebedrijf	7 oktober 1975	28 november 1975
Meesterkleermakers en kleermaaksters	27 juni 1975	22 oktober 1975
Papier en kartonbewerking	15 mei 1974	29 mei 1975
Textielnijverheid en breigoed	20 december 1974	17 mei 1975
	19 augustus 1975	6 november 1975

SOCIALE VORMING - SYNDICALE VORMING

Het koninklijk besluit van 21 april 1975 wijzigt de artikelen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 28 december 1973 waarbij aan de werknemers die cursussen volgen ten einde hun intellektuele, morele en sociale vorming te volmaken, een vergoeding voor sociale promotie wordt toegekend (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten in de paritaire comités inzake de sociale, economische en technische vorming van werklieden en werksters of van hun vertegenwoordigers, en inzake de syndicale vorming.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bont en kleinvel	7 mei 1975	18 oktober 1975
Cement	14 april 1975	1 oktober 1975
Steenbakkerij	30 oktober 1975	5 december 1975
Voedingshandel	25 februari 1975	12 augustus 1975

SYNDIKALE DELEGATIES

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités, betreffende het statuut van syndikale delegaties.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Groefbedrijven	19 februari 1975	16 september 1975
	22 juli 1975	23 oktober 1975
Grondstoffenrecuperatie	17 februari 1975	20 augustus 1975
	3 december 1974	4 maart 1975
Huiden en ledernijverheid	9 januari 1975	4 juli 1975
Kleding en confectiebedrijven : bedienden	19 september 1975	28 november 1975
Olie (handel en nijverheid) : bedienden	14 mei 1975	24 oktober 1975
Schoonmaak en ontsmetting ondernemingen	10 oktober 1975	6 december 1975

VERVOERKOSTEN

Het koninklijk besluit van 7 mei 1975 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst gesloten op 26 maart 1975 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de financiële bijdrage van de werkgevers in de prijs van het vervoer van de werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités tot vaststelling van de bijdrage van de werkgevers in de vervoerkosten van de werknemers.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bont en kleinvel	23 mei 1975	6 november 1975
Cement	9 september 1975	27 november 1975
Glasnijverheid	4 juli 1975	25 november 1975
Grootwarenhuizen	6 juni 1975	16 oktober 1975
Handwapensmederij	24 januari 1975	30 mei 1975
Import, export, doorvoer	9 september 1975	13 november 1975
Levensmiddelenbedrijven	22 juli 1975	23 oktober 1975
Meesterkleermakers en kleermaaksters	6 juni 1975	25 oktober 1975
Tabaksbedrijf	9 september 1975	14 november 1975
Textiel (Verviers)	9 september 1975	15 november 1975
Voeding (handel)	20 december 1974	16 mei 1975
Voeding (nijverheid)	3 december 1974	21 februari 1975

De koninklijke besluiten van 30 januari en van 21 maart 1975 wijzigen de artikelen 163 en 170 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende de arbeidsvoorziening en werkloosheid (« Belgische Staatsbladen » van 18 februari en van 7 mei 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 april 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 7 april 1975 tot aanvulling van titel I, hoofdstuk III, van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende de arbeidsvoorziening en werkloosheid.

De ministeriële besluiten van 2 juni en van 24 juli 1975 wijzigen artikel 76 van het ministerieel besluit van 4 juni 1964 inzake werkloosheid (« Belgische Staatsbladen » van 20 augustus en van 4 september 1975).

Het Belgisch Staatsblad van 4 september 1975 publiceert het koninklijk besluit van 22 juli 1975 tot aanvulling van artikel 126 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid.

In het Belgisch Staatsblad van 18 september 1975 verschijnt het ministerieel besluit van 28 juli 1975 tot uitvoering van artikel 161 van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid - Erratum in het « Belgisch Staatsblad » van 24 oktober 1975.

Het koninklijk besluit van 24 oktober 1975 wijzigt het artikel 160, § 2, van het koninklijk besluit van 20 december 1963, betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid (« Belgisch Staatsblad » van 7 november 1975).

Het « Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1975 publiceert de Wet van 12 mei 1975 tot verruiming van de opdracht van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Het « Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1975 publiceert het koninklijk besluit van 4 juli 1975 getroffen in uitvoering van artikel 2 van de wet van 12 mei 1975 tot verruiming van de opdracht van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers.

Het koninklijk besluit van 3 december 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 6 juli 1967 ter uitvoering van artikel 6 van de wet van 30 juni 1967, tot verruiming van de opdracht van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 23 december 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 januari 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 16 januari 1975 waarbij algemeen bindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst gesloten op 19 december 1974 in de Nationale Arbeidsraad, tot invoering van een regeling van aanvullende vergoeding ten gunste van sommige bejaarde werknemers, indien zij worden ontslagen.

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités betreffende bijkomende vergoedingen in geval van afdanking.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Bedienden	29 juli 1975	20 september 1975
Handelsvloot	1 augustus 1975	2 december 1975
Kleding en confectiebedrijf (bedienden)	30 september 1975	13 november 1975
Scheikundige nijverheid	6 juni 1975	29 november 1975
Voedingsnijverheid	29 juli 1975	20 november 1975

Het « Belgisch Staatsblad » van 16 mei 1975 publiceert het koninklijk besluit van 20 februari 1975 waarbij algemeen bindend wordt verklaard de collectieve arbeidsovereenkomst van 20 september 1974, gesloten in het Nationaal Paritair Comité voor het Bouwbedrijf tot toekenning van een bijzondere tegemoetkoming ten laste van het « Fonds voor bestaanszekerheid voor de arbeiders van de bouwnijverheid » aan sommige bejaarde werklieden die ongeschikt zijn om hun beroep verder uit te oefenen (brugpensioen).

De koninklijke besluiten van 24 juni en 22 augustus 1975 wijzigen het koninklijk besluit van 22 juli 1966 tot toekenning van een herplaatsingspremie aan de werknemers die ten gevolge van de gehele of gedeeltelijke sluiting of van de vermindering der activiteit van steenkolenmijnen worden ontslagen (« Belgisch Staatsblad » van 25 september 1975 en van 25 november 1975).

Het koninklijk besluit van 30 oktober 1975 betreft de toekenning van een omschakelingsuitkering aan sommige uitkeringsgerechtigde werklozen die een beroepsopleiding ontvangen (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1975).

Het koninklijk besluit van 13 augustus 1975 betreft het bevorderen van stages in de ondernemingen voor werkzoekende afgestudeerden (« Belgisch Staatsblad » van 3 september 1975).

Het ministerieel besluit van 18 september 1975 houdt uitvoering van artikel 117*bis* van het koninklijk besluit van 20 december 1963 betreffende arbeidsvoorziening en werkloosheid, bij het koninklijk besluit van 13 augustus 1975 toegevoegd en betreffende het bevorderen van stages in de ondernemingen voor werkzoekende afgestudeerden (« Belgisch Staatsblad » van 30 oktober 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de arbeidsovereenkomsten gesloten in de paritaire comités betreffende het kort verzuim.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Scheikundige nijverheid	10 maart 1975	19 september 1975
Stoffering en houtbewerking	14 april 1975	21 november 1975
Tabaksbedrijf	21 april 1975	12 december 1975
Vervoer autobusdiensten en autocars	12 november 1974	5 februari 1975

Benelux

In de loop van het jaar 1975 werden door de Voorzitter van de Ministerraad talrijke beslissingen ondertekend, welke voornamelijk betrekking hebben op kwesties van handelsbeleid en op juridische en administratieve problemen :

— Beslissing betreffende de harmonisering van de wetgevingen inzake eiprodukten en thee (1);
— Beslissing tot wijziging van de technische eisen van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (1);
— Beslissing tot wijziging van de Beschikking M(62)7 van 21 mei 1962 inzake afmetingen en gewichten van bedrijfsvoertuigen, welke in het intra-Benelux-verkeer zijn toegelaten (1);
— Beslissing inzake veterinairrechterlijke voorschriften voor het intra-Benelux-verkeer en de invoer van varkens, runderen, pluimvee, eendagskuikens en broedeieren (1);
— Beslissing tot harmonisatie van de wetgevingen betreffende de te nemen maatregelen tegen de invoer van voor planten en plantaardige produkten schadelijke organismen (1);
— Beslissing inzake veterinairrechterlijke voorschriften voor het intra-Benelux-verkeer en de invoer van melen van dierlijke oorsprong en beenderen van vee (2);
— Beslissing tot wijziging van het Benelux-Tarief van invoerrechten (3).

(1) Beslissing ondertekend op 18 maart 1975.
(2) Beslissing ondertekend op 7 mei 1975.
(3) Beslissing ondertekend op 21 oktober 1975.

HANDELSOVEREENKOMSTEN

Op 1 januari 1975 werd een handelsovereenkomst van kracht tussen de lidstaten van de E.G.K.S. en het Koninkrijk Noorwegen en de Republiek Finland betreffende een verlaging van de douanerechten.

In het raam van de bestaande langlopende handelsovereenkomsten werden jaarlijkse protocoles ondertekend met de volgende landen van Oost-Europa : Polen, Hongarije, Bulgarije, Roemenië, Tjechoslovakije, de U.S.S.R., de D.D.R. en Marokko.

B.L.E.U.-OVEREENKOMSTEN

De op 19 november 1974 te Moskou ondertekende overeenkomst tot economische, industriële, wetenschappelijke en technische samenwerking tussen de B.L.E.U. en de U.S.S.R. werd in 1975 van kracht.

In maart werd een overeenkomst ondertekend tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg enerzijds en de Verenigde Arabische Republiek anderzijds, betreffende de schadeloosstelling van de Belgisch-Luxemburgse belangen.

E.E.G.-HANDELSOVEREENKOMSTEN

Op 17 februari 1975 legde de Raad twee beschikkingen vast waarbij de uitdrukkelijke of stilzwijgende verlenging van een aantal handelsovereenkomsten van de lidstaten met derde landen toegestaan werd en waardoor tevens bepaalde vriendschaps-, handels- en navigatieverdragen en gelijkaardige overeenkomsten die met de derde landen gesloten werden stilzwijgend verlengd mogen worden of tot eind 1976 van kracht blijven.

Op 20 mei 1975 heeft de Raad bepaalde produkten van de lijst van kwantitatieve beperkingen die sommige lidstaten op de uitvoer toepasten afgeschaft (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 22 mei 1975).

Op 16 juni 1975 besloot de Raad tot een uitbreiding van de gemeenschappelijke liberalisatielijst, die samengaat met de verordening van 4 juni 1974 inzake de gemeenschappelijke regeling van de invoer (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 19 juni 1975).

Op 16 juni 1975 besloot de Raad de machtiging tot de al dan niet stilzwijgende verlenging van bepaalde handelsakkoorden die door lidstaten met derde landen gesloten zijn (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 25 juni 1975) en waarvan de vervaldatum vóór 1 mei 1975 viel.

Op 16 september 1975 besloot de Raad tot de al dan niet stilzwijgende verlenging van een aantal handelsakkoorden die door de lidstaten met derde landen gesloten werden en waarvan de vervaldatum vóór 1 augustus en 31 oktober 1975 ligt, te machtigen (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 23 september 1975).

De Raad keurde een beschikking goed die de uitdrukkelijke of stilzwijgende verlenging van bepaalde handelsakkoorden die door lidstaten met derde landen zijn gesloten en waarvan de vervaldatum tussen 1 november 1975 en 31 januari 1976 ligt, toelaat (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 14 oktober 1975).

Het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 7 maart 1975 behelst de machtiging tot de stilzwijgende verlenging of het van kracht blijven van bepaalde vriendschaps-, handels- en navigatieverdragen en gelijkaardige akkoorden gesloten tussen de lidstaten en de derde landen.

Het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 7 maart 1975 behelst de machtiging tot uitdrukkelijke of stilzwijgende verlenging van bepaalde handelsovereenkomsten door lidstaten met derde landen gesloten.

PREFERENTIËLE HANDELSOVEREENKOMSTEN VAN DE E.E.G. MET DE ONTWIKKELINGSLANDEN

Op 7 mei 1975 keurde de Raad een verordening goed, waarbij per 1 juli 1975 een gemeenschappelijk stelsel van preferentiële tarieven voor peper en bepaalde tropische plantaardige oliën, onder andere palmolie en kokosolie, van toepassing wordt (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 15 mei 1975).

INVOERRECHTEN

Per 1 januari 1975 werd het tarief van de invoerrechten voor bepaalde produkten uit de ontwikkelingslanden gewijzigd :

— verlaging of vrijstelling van invoerrechten werd toegekend voor bepaalde produkten uit de ontwikkelingslanden.

— het stelsel is tevens van toepassing op produkten uit de groep landen en territorium die afhangen van de derde landen.

— Sommige preferenties of bepaalde tariefcontingenten worden enkel toegekend aan produkten uit
  — de landen die de overeenkomst op lange termijn betreffende de katoennijverheid ondertekenden (de E.V.A.-landen)
  — Joegoeslavië.

— De ontwikkelingslanden die vroeger reeds een associatieovereenkomst met de E.E.G. ondertekenden blijven eveneens gerechtigd op tariefpreferenties voor de invoer in de B.L.E.U.

— Het stelsel van de « ontwikkelingslanden en territorium » is tevens van toepassing op bepaalde produkten uit Roemenië.

Wijzigingen van het tarief van de invoerrechten die per 5 januari 1975 van kracht worden, krachtens :

— het Toetredingsverdrag *tot de Europese Gemeenschap* van het Koninkrijk Denemarken, IJsland, het Verenigd Koninkrijk en Noord-Ierland.

— de verorderingen van de E.E.G. met betrekking tot het sluiten van overeenkomsten tussen de E.E.G. en de Republiek Oostenrijk, het Koninkrijk Zweden, de Zwitserse Confederatie, de Republiek Ierland, de Republiek Portugal, het Koninkrijk Noorwegen en de Republiek Finland.

— de verordening van de E.E.G. betreffende het stelsel dat toepasselijk is op bepaalde produkten uit de Faroër-eilanden de verordering van de E.E.G. betreffende de sluiting van een overeenkomst met Spanje en Turkije.

Wijziging van het tarief van de invoerrechten per 1 juli 1975 ten opzichte van Israël, krachtens de E.E.G.-verordering waardoor op 20 mei 1975 een overeenkomst gesloten werd tussen de E.E.G. en de Staat Israël.

Wijziging per 1 juli 1975 van de invoerrechten die toegepast worden op de landbouw- en industriële produkten uit de A.C.P. landen en de L.G.O.

Het ministerieel besluit van 17 april 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 15 mei 1975) wijzigt het ministerieel besluit van 17 februari 1960 tot regeling van de vrijstellingen inzake invoerrechten.

Het Ministerieel besluit van 26 februari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 6 maart 1975) betreft het tarief van de invoerrechten voor bepaalde goederen; de inning van invoerrechten is opgeheven voor de landen die algemene tariefpreferenties genieten.

IN-, UIT- EN DOORVOERVERGUNNINGEN

In 1975 werden de volgende ministeriële en koninklijke besluiten bekendgemaakt betreffende :

a) *de invoer :*

de ministeriële besluiten van 29 januari (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1975) en van 17 en 18 april 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1975) tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 maart 1973 waarbij een invoervergunning wordt opgelegd voor bepaalde goederen.

b) *de uitvoer :*

de ministeriële besluiten van 20 januari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1975) en van 12 februari (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1975) tot wijziging van ministerieel besluit van 20 maart 1973 waarbij een uitvoervergunning wordt opgelegd voor bepaalde goederen.

Het koninklijk besluit van 6 januari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 23 februari 1975) schaft het koninklijk besluit van 9 juni 1959 betreffende de uitvoer van vlees naar de D.B.B. af.

Het koninklijk besluit van 6 februari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1975) betreft het verkeer binnen de E.G.K.S. van schroot en daarmee gelijkgestelde produkten.

Het Koninklijk besluit van 4 februari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 4 maart 1975) betreft de vleeswarenfabrieken en de uitvoer van hun produkten.

c) *doorvoer :*

het ministerieel besluit van 21 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1975) tot wijziging van het ministerieel besluit van 28 juli 1971 betreft de in-, uit- en doorvoer en het verkeer tussen de Benelux-landen van bepaalde produkten van dierlijke en plantaardige oorsprong.

Economische coördinatie (Zie Reglementering van de produktie en van de handel)

Economische expansie (Zie ook Investeringen)

De koninklijke besluiten van 5 december 1974 (« Belgisch Staatsblad » van 4 februari 1975), van 25 april 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1975) en van 10 september 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1975), tot uitvoering van artikel 20, § 1, van de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie, wijzigen de omloop waarop de krachtens deze wet verleende waarborgen worden aangerekend.

Het koninklijk besluit van 16 januari 1975 bepaalt het vooraf te nemen bedrag op de opbrengst van de B.T.W. van het jaar 1974 (« Belgisch Staatsblad » van 6 februari 1975).

De koninklijke besluiten van 3 juni 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juli 1975) en van 6 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975) bepalen het vooraf te nemen bedrag op de opbrengst van de B.T.W. van het jaar 1975.

Het koninklijk besluit van 27 januari 1975 bepaalt het belastingbedrag aan te wenden tot stijving van het Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie, voor het begrotingsjaar 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 5 april 1975).

Het koninklijk besluit van 16 oktober 1975 bepaalt voor Wallonië, de voorwaarden tot toekenning en de percentages der subsisidies voor de aanleg en de uitrusting van terreinen bestemd voor de industrie, het ambachtswezen of diensten of andere gewestelijke infrastructuren tot aantrekking van de investeerders (« Belgisch Staatsblad » van 23 oktober 1975).

Door de wet van 29 mei 1975, waarborgt de Staat de goede afloop van een verhoging van het kapitaal van de Nationale Investeringsmaatschappij ten belope van 2 miljard frank, in schijven van 500 miljoen frank, aan haar Algemene vergadering voor te stellen naargelang van de behoeften (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1975).

Door het koninklijk besluit van 28 augustus 1975, wordt de N.I.M. gemachtigd een kapitaalverhoging door te voeren ten belope van twee schijven van 500 miljoen frank elk (« Belgisch Staatsblad » van 26 september 1975).

Het koninklijk besluit van 20 november 1975 betreft de goedkeuring van de wijziging aan de statuten van de N.I.M. (« Belgisch Staatsblad » van 9 december 1975).

Het koninklijk besluit van 8 december 1975 stelt de bevoegdheden vast welke nodig zijn voor het op gang brengen van nijverheidsprojecten door de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Wallonië (« Belgisch Staatsblad » van 12 december 1975).

Gelijkaardige koninklijke besluiten werden genomen betreffende de Vlaamse-G.O.M.'s (Koninklijk besluit van 24 december 1975, « Belgisch Staatsblad » van 9 januari 1976) en ook betreffende de Brusselse G.O.M. (Koninklijk besluit van 19 december 1975, « Belgisch Staatsblad » van 8 januari 1976).

Energie [Zie Reglementering van de produktie en van de handel (Reglementering van de energie)]

WERKING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE MARKT

Op 1 januari 1975 werden de douanerechten tussen de drie nieuwe lidstaten en de « Zes » in de meeste gevallen andermaal met 20 % verlaagd, waardoor de reeds tot stand gekomen tariefverlagingen 60 % bereiken. De volledige afschaffing van de douanerechten tussen de « Zes » en de « Drie » moet op 1 juli 1977 werkelijkheid worden.

Concurrentiebeleid

Het jaar 1975 werd afgesloten met twee « gebeurtenissen » :

— de beslissingen van het Hof van Justitie in de zaak « Suiker »

— de beslissing van de Commissie « United Brands Company » te veroordelen wegens misbruik van een machtspositie.

Voor het overige werden in de sector van de concurrentie in 1975 zeer klassieke beslissingen genomen, steunend op bestaande teksten.

Tevens dient melding te worden gemaakt van de door de E.E.G.-Raad goedgekeurde richtlijn van 10 juli 1975 inzake de steun aan de scheepsbouw in de E.E.G.; deze richtlijn is een nieuwe stap naar de afschaffing van wanverhoudingen in de concurrentie op deze markt, evenals naar de principes inzake de coördinatie van nationale steun met regionaal karakter zoals zij door de Commissie werden bepaald en van 1 januari 1975 tot 31 december 1977 van toepassing zijn.

Fiscaal beleid

Op het einde van het jaar kwam een Ministerraad bijeen die inzonderheid de fiscaliteit behandelde. In feite ging het slechts om een gedachtenwisseling over belastingskwesties — voornamelijk de B.T.W. — in verband met de eigen middelen van de Gemeenschap.

Harmonisering van de wetgevingen

De Commissie hechtte haar goedkeuring aan een « groenboek » over de structuur van de naamloze vennootschappen en de medezeggenschap van de werknemers. In het document wordt een overzicht gegeven van de huidige situaties en tendensen in de lidstaten en wordt gewezen op de algemene doelstellingen met het oog op de harmonisering van de nationale wetgevingen ter zake.

De Commissie betuigde tevens haar instemming met het gewijzigd voorstel tot verordening van de Raad inzake het statuut van de Europese naamloze vennootschappen.

De Conferentie van Luxemburg over het Gemeenschapsoctrooi werd op 19 november 1975 geopend; de werkzaamheden werden op 15 december beëindigd met de ondertekening van het ontwerp van verdrag betreffende het Europees octrooi voor de Gemeenschappelijke Markt (gemeenschapsoctrooi) door de vertegenwoordigers van de lidstaten in de Raad.

Recht van vestiging en vrij verrichten van diensten

Het jaar 1975 werd gekenmerkt door de eerste concrete realisatie op het gebied van het recht tot vestiging van de vrije beroepen en van de onderlinge erkenning van diploma's in de Gemeenschap. Op 16 juni keurde de Raad twee richtlijnen goed, de ene betreffende de onderlinge erkenning van *arsendiploma's*, de andere betreffende de coördinatie van de bepalingen in verband met hun bedrijvigheid.

Einde juli 1975 legde de Commissie de Raad een voorstel voor nopens het vrij verrichten van diensten voor advocaten. Dit voorstel wordt nog door de Raad besproken.

Vrij verkeer van goederen

De Commissie heeft sommige landen gemachtigd, bij wijze van vrijwaringsmaatregel, bepaalde regelingen te treffen in afwijking op het beginsel van het vrije goederenverkeer binnen de Gemeenschap.

Bij beslissing van 25 maart 1975 (« Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 26 maart 1975) veroorloofde zij Ierland een systeem voor de invoer van bepaalde textielprodukten uit Zuid-Korea in te stellen.

Luidens de verordeningen van 22 en 30 mei 1975 besloot de Commissie voor de invoer van synthetische sokken uit Zuid-Korea en uit Taiwan in de Duitse Bondsrepubliek en de Benelux de voorlegging van een machtiging op te leggen (« Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 31 mei en van 5 juni 1975).

Op 7 mei 1975 stelde de Commissie een controle op de invoer van een twintigtal textielprodukten in (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 5 juni 1975).

Bij beslissing van 13 juni 1975 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 14 juni 1975) besloot de Commissie de invoer van bepaalde handschoenen van breigoed uit Zuid-Korea naar Frankrijk aan een machtiging te onderwerpen.

De Raad keurde twee richtlijnen goed in verband met de farmaceutische specialiteiten, evenals een beslissing tot oprichting van een « geneesmiddelencomité ». Hij heeft aldus op het gebied van de gezondheid de onderlinge aanpassing van de wetgeving voortgezet, waarmee een begin werd gemaakt door de richtlijn van 1965 teneinde in alle lidstaten te komen tot gelijkwaardige garanties voor de volksgezondheid. Op het plan van het handelsverkeer van deze produkten werd aldus tevens een aantal belemmeringen opgeheven en werd een basis gelegd om te komen tot een vrij handelsverkeer.

Vrij verkeer van personen

Op de vergadering van de Raad te Rome hebben de regeringsleiders beslist met ingang van 1978 een uniform paspoort in te stellen.

BEWERKSTELLING EN VORDERING VAN DE ECONOMISCHE EN MONETAIRE UNIE

Beleid tot industriële, technologische en wetenschappelijke ontwikkeling

Staal : de toestand in de communautaire industrie verslechterde in de loop van het jaar. In mei nam de Commissie verschillende maatregelen tot een betere oriëntering van de ondernemingen bij de aanpassing van hun produktie aan de werkelijke vraag.

Vliegtuigbouw : De Commissie legde aan de Raad een werkprogramma voor, dat een algemene zienswijze geeft op de uitvoering van een Europees beleid, waarbij alle vraagstukken werden in overweging genomen, zowel wat de burgerluchtvaart, als de militaire vliegtuigbouw en het luchtvervoer betreft.

Speciale technologie : Er werden talrijke voorstellen inzake een gemeenschappelijk beleid en initiatieven op het gebied van de informatica ingediend, maar tevens moge worden gewezen op de ontmanteling van UNIDATA (De Europese computergroep, waarin Siemens, Philips en C.I.I. begrepen zijn).

Economisch, monetair en financieel beleid

Het jaar werd gekenmerkt door de herinschakeling van de Franse franc in het communautaire wisselkoerssysteem en het tot stand brengen van een rekeneenheid met een eigen karakter.

De Raad heeft op 17 februari 1975 twee verordeningen aangenomen welke machtigen tot het opnemen van communautaire leningen ter financiering van het betalingsbalanstekort van de lidstaten.

De Commissie heeft voorgesteld een « Europese exportbank » op te richten, belast met de financiering van projecten waarbij exporterende ondernemingen van verschillende lidstaten betrokken zijn.

Energiebeleid

De actie van de Commissie was op twee richtingen georiënteerd :

— eensdeels, de toepassing van een energiebeleid binnen de Gemeenschap in de lijn van de in cijfers uitgedrukte gemeenschappelijke doelstellingen die in december 1974 door de Raad werden aangenomen in de ontwikkeling van de eigen middelen om de afhankelijkheid van ingevoerde energie te verminderen;

— anderdeels, de voortzetting van een open, niet op confrontatie gericht beleid, waarbij de Gemeenschap zich als zodanig kan doen gelden.

LANDBOUWBELEID

De Commissie analyseerde de doeltreffendheid van de mechanismen inzake het gemeenschappelijk landbouwbeleid ten opzichte van zijn doelstellingen. Aan de Raad werden een aantal verbeteringen voorgesteld.

Op het vlak van de landbouwstructuren werd de richtlijn betreffende de berglandbouw en sommige minderbedeelde zones goedgekeurd. Aldus werd het structureel luik van het gemeenschappelijk landbouwbeleid op het niveau van de produktie aangevuld.

In drie sectoren had het Groene Europa met grote moeilijkheden af te rekenen, nl. wijn, zuivelprodukten en rundvlees. Tevens kan melding worden gemaakt van de problemen inzake de suiker.

Voorts kwam in 1975 een gemeenschappelijke marktordening voor de Negen tot stand, nl. die betreffende de tuinbouwprodukten en de levende planten.

MILIEUBELEID

Op 16 juni 1975 hechtte de Raad zijn goedkeuring aan twee richtlijnen die respectievelijk betrekking hebben op de verwijdering van gebruikte olie en op de vereiste kwaliteit van het oppervlakte-water dat bestemd is voor de drinkwaterproduktie in de lidstaten.

In juli werd een algemene richtlijn over de afvalstoffen van kracht.

Op 16 oktober 1975 werden de volgende beslissingen en richtlijnen door de Raad vastgesteld :

— een beslissing tot instelling van een gemeenschappelijke procedure voor het inrichten en bijhouden van een inventaris van milieu-informatiebronnen van de Gemeenschap;
— een richtlijn betreffende de verontreiniging van het zeewater en het zoetwater voor het baden (kwaliteitsdoelstellingen);
— een richtlijn inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen van de lidstaten betreffende het zwavelgehalte van sommige vloeibare brandstoffen;
— een beslissing betreffende de deelneming van de Gemeenschap aan de onderhandelingen met betrekking tot een kaderovereenkomst voor de bescherming van de Middellandse Zee tegen vervuiling van tellurische oorsprong.

ONDERZOEKSBELEID

In oktober 1975 legde de Commissie de Raad twee mededelingen voor, de ene betreffende de « doelstellingen, prioriteiten en middelen voor een gemeenschappelijk beleid inzake onderzoek », de andere nopens de « algemene opzet van het volgende meerjarenprogramma (1977-1980) van het Gemeenschappelijk centrum voor onderzoek (G.C.O.) ».

In het kader van C.O.S.T. (Europese samenwerking op gebied van het wetenschappelijk en technisch onderzoek), waarin 19 Europese landen, waaronder de Negen van de Gemeenschap, gegroepeerd zijn, trad in november het verdrag tot oprichting van het « Europees centrum voor weersvoorspellingen op middellange termijn » in werking.

REGIONAAL BELEID

Op 18 maart 1975 werden teksten goedgekeurd in de vorm van verordening tot oprichting van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en in de vorm van beslissing tot oprichting van het Comité voor regionaal beleid. Aldus werd een belangrijke stap gezet naar de verwezenlijking van de doelstelling van de Gemeenschap voor een harmonischer regionale ontwikkeling.

De Commissie nam op 16 oktober 1975 een eerste reeks beslissingen tot toekenning van de steun van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling aan 655 investeringsprojecten.

Sociaal beleid

Op 12 februari 1975 keurde de Commissie een mededeling en een voorstel van richtlijn van de Raad goed betreffende de tenuitvoerlegging van het beginsel van de gelijke behandeling van mannelijke en vrouwelijke werknemers (toegang tot betrekkingen, tot de opleiding en de bij- en nascholing en arbeidsvoorwaarden).

De drieledige conferentie over de werkgelegenheid in en de economische en sociale situatie van de E.E.G. (november 1975) was in feite de eerste in haar soort, namelijk omdat ook de ministers van financiën van de Negen er bij betrokken waren. Als dusdanig behelst zij de erkenning van de band die bestaat tussen de sociale en de economische problemen, maar tevens ook de noodzakelijkheid dat bij elk beleid moet rekening worden gehouden met de andere beleidsvoeringen om de eigen problemen te kunnen oplossen. De deelnemers werden het niet eens over concrete punten, maar dat werd ook niet van deze conferentie verwacht. Het belangrijkste resultaat ervan is dat zij een vervolg krijgt : een nieuwe Drieledige Conferentie zou tijdens het eerste halfjaar van 1976 worden belegd.

Vervoerbeleid

De Commissie heeft de Raad in oktober een reeks van acht voorstellen betreffende de werking van de markten voor het goederenvervoer voorgelegd. Deze voorstellen vormen de eerste stap in de richting van een vrijere werking van het goederenvervoer.

De Raad ontving andere voorstellen van de Commissie, o.m. op het gebied van de sociale voorschriften voor de binnenscheepvaart en het wegvervoer, de technische controle op binnenvaartuigen en het communautair rijbewijs.

BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN DE GEMEENSCHAP

De voornaamste bekommernis van de E.E.G. op het gebied van de internationale betrekkingen in 1975, was de voorbereiding van de Noord-Zuiddialoog (de Conferentie over de internationale economische samenwerking) en meer in het bijzonder de vraag hoe de betrekkingen tussen de industrielanden en de ontwikkelingswereld optimaal zouden kunnen hervormd worden. In april kwam een groep van tien landen te Parijs bijeen. In oktober diende een tweede voorbereidende vergadering te worden gehouden om een principe-akkoord te bereiken nopens de oprichting van vier commissies, die respectievelijk belast waren met het onderzoek naar de energie, de grondstoffen, de ontwikkeling en de financiële zaken. In december werd de Internationale Conferentie officieel geopend met de Ministerconferentie.

Verenigde Naties

De E.E.G. bekwam het « adviserend statuut » bij de 30e jaarlijkse zitting van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties.

De Gemeenschap nam als waarnemer deel aan de derde zitting van de Conferentie der Verenigde Naties inzake het zeerecht die van 17 maart tot 9 mei 1975 te Genève gehouden werd.

G.A.T.T.

Van 11 tot 13 februari werd te Genève de bijeenkomst van het Comité der handelsbesprekingen gehouden, als gevolg van de goedkeuring van de « Trade Act » door het Amerikaanse Congres. Onder de aangesneden onderwerpen kunnen de uitvoerbeperkingen en de bevoorradingsveiligheid worden genoemd. Deze multilaterale besprekingen hebben ten doel de bij de voorgaande zes tarief-conferenties bereikte resultaten uit te breiden; bovendien zijn zij het begin van de voltrekkingsfase.

De Raad van de G.A.T.T. kwam op 25 september 1975 bijeen. De Gemeenschap heeft er uiting gegeven van haar bezorgdheid omtrent de in de Verenigde Staten ondernomen reeks enquêtes op het gebied van de compensatierechten, de antidumpingrechten, de toepassing van vrijwaringsmaatregelen en de « oneerlijke praktijken ».

De multilaterale besprekingen, beter bekend onder de benamingen « Nixon round » en « Tokyo round » werden op 11 februari 1975 opnieuw te Genève aangevat. De eerste zitting was gewijd aan verklaringen van de voornaamste betrokken afvaardigingen en vormden evenveel « programma-toespraken ».

De Raad van de G.A.T.T. besloot op 11 juli 1975 tot de oprichting van een adviserende groep, die ermee belast wordt de ontwikkeling van de toestand van de internationale handel na te gaan. Tijdens de vergaderingen van 15 en 16 juli 1975 van het comité der G.A.T.T.-handelsbesprekingen, bevestigden de bij de « Tokyo-round » betrokken landen opnieuw hun wil tot een nieuwe vrijmaking van de wereldhandel te komen en dit proces te versnellen.

DE GEMEENSCHAP EN DE ONTWIKKELINGSLANDEN

De in juli 1973 te Brussel aangevatte besprekingen tussen de E.E.G. en de A.C.P.-landen werden afgesloten met de ondertekening van het « verdrag van Lome » op 28 februari 1975.

In afwachting dat het verdrag E.E.G./A.C.P. van kracht wordt en ermee rekening houdend dat op 31 januari 1975 de overeenkomst van Yaoende, het verdrag van Arusha en het bij het toetredingsverdrag voorziene overgangsstelsel verstrijken, besloten de Gemeenschap en de A.C.P.-landen sommige bepalingen van de overeenkomst van Lome vervroegd toe te passen.

In het Publikatieblad van de Gemeenschappen van 15 mei 1975 wordt voor sommige produkten een algemeen preferentiesysteem ten gunste van de ontwikkelingslanden uitgestippeld.

E.V.A.-LANDEN

Op 1 januari 1975 werden de douanerechten voor de nijverheidsprodukten opnieuw met 20 % verlaagd. Door deze wederzijdse vermindering belopen de rechten op de nijverheidsprodukten slechts nog 40 % van het peil in 1972.

De bij de overeenkomsten tussen de Gemeenschap en de E.V.A.-landen opgerichte gemengde comités kwamen in juni 1975 bijeen. Deze gemengde comités werden op de hoogte gebracht van de vooruitgang die geboekt werd op het stuk van de vereenvoudiging der formaliteiten inzake administratie, douane en regels van herkomst.

LANDEN EN GEBIEDEN OVERZEE (L.G.O.)

Op 1 augustus 1975 werd, krachtens een verordening van de Raad van 22 juli 1975 (Publikatieblad van de Gemeenschappen van 31 juli 1975) een interimstelsel voor het handelsverkeer met de L.G.O. van kracht.

GRIEKENLAND

Het bijkomend protocol bij de overeenkomst van Athene, waarbij de associatie « E.E.G.-Griekenland » tot de drie nieuwe lidstaten wordt uitgebreid, werd op 28 april 1975 ondertekend. De inwerkingtreding van de tussentijdse overeenkomst is voorzien voor 1 juli 1975 (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » 15 mei 1975).

ISRAËL

De nieuwe overeenkomst tussen de Gemeenschap en Israël op 11 mei 1975 ondertekend (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 28 mei 1975). De overeenkomst werd 1 juli 1975 van kracht.

TUNESIË EN MAROKKO

Op 6 augustus 1975 (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 13 augustus 1975) werd besloten het stelsel dat van toepassing is op het handelsverkeer tussen deze beide landen en de Gemeenschap, te verlengen tot 31 december 1975. Op 30 december 1975 (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 31 december 1975) werd dat stelsel opnieuw voor een periode van zes maanden verlengd.

PORTUGAL

De Europese Raad bevestigde opnieuw dat de Gemeenschap ertoe bereid is besprekingen aan te vatten over een nauwere samenwerking met Portugal op economisch en financieel gebied.

EGYPTE, LIBANON, SYRIË EN JORDANIË

De Commissie deed de aanbeveling spoedig onderhandelingen te beginnen met het oog op de afsluiting van overeenkomsten in het raam van het globale Middellandse Zee-beleid.

SPANJE

De sedert november 1974 afgebroken besprekingen met Spanje over het sluiten van een akkoord tot oprichting van een vrijhandelszone hadden eind oktober weer moeten worden opgenomen. Door de gebeurtenissen in september 1975 was dit evenwel niet het geval.

AZIË

De Commissie besloot op 8 januari 1975 (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 28 januari 1975) inzake Japan en op 30 januari 1975 (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 18 februari 1975) inzake Korea, India, Pakistan, Egypte en Joegoslavië, tot een autonome verhoging van de uitvoermogelijkheden voor katoentextiel uit deze landen naar de Gemeenschap.

De eerste institutionele banden tussen de Gemeenschap en A.S.E.A.N. (Associatie van de Zuid-oostelijke Aziatische landen) werden gelegd door de oprichting van een gemengde groep Commissie/A.S.E.A.N. ingevolge een briefwisseling van 7 mei 1975.

Handelsakkoorden inzake zijdetextiel werden op 23 mei 1975 ondertekend tussen de Gemeenschap, Laos en Sri Lanka.

Een overeenkomst inzake rietsuiker werd op 18 juli 1975 ondertekend met India (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 23 juli 1975).

Een akkoord tot handelssamenwerking werd op 22 juli 1975 ondertekend tussen de Gemeenschap en Sri Lanka (Ceylon) (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 21 september 1975).

De door de Gemeenschap tot stand gebrachte overeenkomsten met India en Pakistan werden, het eerste, op 5 juni en het tweede op 4 juli gekorttekend en op 24 oktober 1975 ondertekend (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 17 november 1975).

De op 26 november 1975 tussen Bangla-Desh en de Gemeenschap ondertekende overeenkomst inzake de handel in juteprodukten werd 1 december 1975 van kracht (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 8 november 1975).

Het bilateraal akkoord tussen de Gemeenschap en Zuid-Korea werd op 28 november 1975 ondertekend.

LATIJNS AMERIKA

De overeenkomst tussen de E.E.G. en Mexico werd op 15 juli 1975 ondertekend (« Publikatieblad van de Gemeenschappen » van 23 juli 1975).

De eerste zitting van de zesde ontmoeting op het vlak van de ambassadeurs van de Gemeenschap en de Latijns-Amerikaanse landen werd op 30 juni 1975 gehouden.

ANDERE O.E.S.O.-LANDEN

Op 22 mei 1975 deed de Commissie aan de Raad de aanbeveling, besprekingen met Canada aan te vatten.

LANDEN MET STAATSHANDEL

Het Europees Parlement keurde op 18 februari 1975 een resolutie over de betrekkingen van de Europese Gemeenschap met de landen met staatshandel van Oost-Europa en het Comecon goed.

Op 27 maart 1975 nam de Raad een beslissing betreffende de autonome invoerstelsels van de landen met staatshandel voor het jaar 1975. Tegelijkertijd nam de Raad een verordening waarbij eensdeels sommige hoeveelheidsbeperkingen op de invoer uit landen met staatshandel worden afgeschaft en anderdeels nieuwe produkten werden opgenomen in de bijlage bij de verordening van 19 december 1969.

FISCALITEIT

Belastingen op het inkomen en daarmee gelijkgestelde belastingen

De Wet van 14 augustus 1974 houdt de goedkeuring van de Overeenkomst tussen België en Marokko tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen, en van het Slotprotocol, ondertekend te Rabat op 4 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Een koninklijk besluit van 20 december 1974 wijzigt het koninklijk besluit van 8 juli 1970 houdende de algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen (« Belgisch Staatsblad » van 24 januari 1975).

Een koninklijk besluit van 16 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1963 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen (« Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1975).

Een koninklijk besluit van 18 januari 1975 houdt de erkenning van culturele instellingen inzake belastingvrijstelling van bepaalde giften (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1975).

Het koninklijk besluit van 13 februari 1975 betreft de toepassing van artikel 71, § 1, 4°, d, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen inzake belastingvrijstelling van bepaalde giften aan culturele instellingen (« Belgisch Staatsblad » van 16 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 25 februari 1974 betreft de van artikel 71, § 1, 4°, d, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen inzake belastingvrijstelling van bepaalde giften aan culturele instellingen (« Belgisch Staatsblad », van 17 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 14 maart 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, op het stuk van vermeerderingen van belasting en voorafbetalingen (« Belgisch Staatsblad » van 20 maart 1975).

De wet van 15 april 1975 betreft de goedkeuring van de Overeenkomst tussen de regering van België en de regering van Maleisië tot het vermijden van dubbele belasting en het voorkomen van het ontgaan van belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen, en van het Protocol, ondertekend te Kuala Lumpur op 24 oktober 1973 (« Belgisch Staatsblad » van 13 augustus 1975).

De wet van 23 juni 1975 wijzigt het Wetboek van de inkomstenbelastingen inzake vrijstelling van prijzen en subsidies (« Belgisch Staatsblad » van 30 juli 1975).

De wet van 23 juni 1975 wijzigt het Wetboek van de inkomstenbelastingen op het stuk van de niet als bedrijfslast aangemerkte financiële lasten (« Belgisch Staatsblad » van 31 juli 1975).

De wet van 29 juni 1975 voert fiscale ontheffingen in om de aanvullende investeringen te begunstigen (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1975).

Belasting over de toegevoegde waarde

Een koninklijk besluit van 16 januari 1975 stelt op de opbrengst van de belasting over de toegevoegde waarde van het jaar 1974, vooraf te nemen sommen vast (« Belgisch Staatsblad » van 6 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 20 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 20, van 20 juli 1970, tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1975).

Het koninklijk besluit van 27 maart 1975 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 7, van 12 maart 1970, met betrekking tot de invoer van goederen voor de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1975).

Een koninklijk besluit van 6 mei 1975 betreft de vaststelling van de op de opbrengst van de belasting over de toegevoegde waarde van het jaar 1975 vooraf te nemen sommen (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975).

Een koninklijk besluit van 3 juni 1975 stelt de op de van de belasting over de toegevoegde waarde van het jaar 1975 vooraf te nemen sommen vast (« Belgisch Staatsblad » van 9 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 7 november 1975 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 3, van 10 december 1969, met betrekking tot de aftrekregeling voor de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 25 november 1975).

Het koninklijk besluit van 15 december 1975 wijzigt het koninklijk besluit n^{r} 2, van 7 november 1969, met betrekking tot de vaststelling van forfaitaire grondslagen van aanslag voor de belasting over de toegevoegde waarde (« Belgisch Staatsblad » van 23 december 1975).

DOUANEN EN ACCIJNZEN

Een ministerieel besluit van 11 februari 1975 wijzigt de tabel der fiscale bandjes voor tabak (« Belgisch Staatsblad » van 15 februari 1975).

Een ministerieel besluit van 26 februari 1975 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 6 maart 1975).

Het ministerieel besluit van 14 maart 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 24 juni 1970 betreffende de heffing van de accijns bij de invoer volgens forfaitaire tarieven of afgeronde bedragen en volgens een bijzondere grondslag (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1975).

De wet van 14 maart 1975 bekrachtigt twee koninklijke besluiten betreffende het tarief van invoerrechten en van twee koninklijke besluiten inzake de vrijstelling van invoerrechten en accijns in het internationaal reizigersverkeer, getroffen in de loop van het jaar 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 8 mei 1975).

Een ministerieel besluit van 17 april 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 17 februari 1960 tot regeling van de vrijstellingen inzake invoerrecht (« Belgisch Staatsblad » van 15 mei 1975).

Het ministerieel besluit van 28 april 1975 wijzigt de tabel der fiscale bandjes voor tabak (« Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 9 juni 1975 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 18 juni 1975).

Een ministerieel besluit van 30 juli 1975 wijzigt de tabel der fiscale bandjes voor tabak (« Belgisch Staatsblad » van 2 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 15 december 1975 wijzigt de verbruikstaks op ethylalcohol (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1975).

Het ministerieel besluit van 17 december 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 6 december 1934 betreffende het fiscaal regime van alcohol en geestrijke dranken (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1975).

INVOERRECHTEN [Zie Buitenlandse handel (Invoerrechten)]

LENINGEN

LIJST DER MACHTIGINGSBESLUITEN

Een koninklijk- en ministerieel besluit van 6 januari 1975 betreffen de uitgifte van de lening 1975-1981-1985 (« Belgisch Staatsblad » van 9 januari 1975).

De wet van 8 januari 1975 machtigt de N.M.B.S. ertoe, onder Staatswaarborg, leningen uit te schrijven ten belope van een som van 867 miljoen frank tot dekking van de kosten van eerste aanleg (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 11 maart 1975 machtigt de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting ertoe, onder Staatswaarborg, een lening van 4 miljard frank uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1975).

Een koninklijk- en een ministerieel besluit respectievelijk van 4 april 1975 en 7 april 1975 betreffen de uitgifte van de 9 % lening 1975-1983 (« Belgisch Staatsblad » van 8 april 1975 en van 9 april 1975).

Het koninklijk besluit van 25 april 1975 machtigt de Nationale Landmaatschappij ertoe onder Staatswaarborg een lening uit te geven van 1 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1975).

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit respectievelijk van 5 mei 1975 en 7 mei 1975 betreffen de uitgifte van de 8,75 % lening 1975-1984, met Staatswaarborg aan te gaan door de N.M.B.S. (« Belgisch Staatsblad » van 8 mei 1975 en van 10 mei 1975).

Een koninklijk- en een ministerieel besluit respectievelijk van 13 juni 1975 en van 16 juni 1975 betreffen de uitgifte van de 8,25 % lening 1975-1983 van het Wegenfonds (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1975 en van 18 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 16 juni 1975 machtigt de Nationale Maatschappij voor de huisvesting ertoe, onder Staatswaarborg, een lening van 4 miljard frank uit te geven (« Belgisch Staatsblad » van 19 september 1975).

Het ministerieel besluit van 20 augustus 1975 machtigt het Fonds voor de ontwikkeling van de Vrije Universiteiten ertoe om, met Staatswaarborg een lening uit te geven nominaal groot 2.200 miljoen frank (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1975).

Het koninklijk besluit van 28 augustus 1975 machtigt de Nationale Investeringsmaatschappij ertoe een kapitaalverhoging door te voeren ten belope van 2 schijven van 500 miljoen elk en de modaliteiten worden vastgesteld door het verlenen van Staatswaarborg aan deze schijven (« Belgisch Staatsblad » van 26 september 1975).

Een koninklijk- en een ministerieel besluit van 6 september 1975 betreffen de uitgifte van de 8,5 % lening 1975-1983 (« Belgisch Staatsblad » van 9 september 1975).

Het koninklijk besluit van 22 september 1975 machtigt de Nationale Maatschappij voor huisvesting ertoe, onder Staatswaarborg, een lening uit te geven van 4 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1975).

Een koninklijk besluit van 24 september 1975 machtigt de coöperatieve vennootschap van de Bond der Kroostrijke gezinnen van België ertoe, onder Staatswaarborg, een lening aan te gaan voor een effectief bedrag van 520 miljoen frank (« Belgisch Staatsblad » van 11 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 9 oktober 1975 machtigt de Nationale Maatschappij voor huisvesting ertoe, onder Staatswaarborg, een lening van 500 miljoen aan te gaan bestemd voor de financiering van de bouw van huizen, « met belofte van aankoop » (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1975).

Geld en Krediet

Een koninklijk besluit van 10 januari 1975 verhoogt het nominaal bedrag dat de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid aan kasbons en obligaties mag uitgeven en aan deposito's mag opnemen (« Belgisch Staatsblad » van 5 maart 1975).

Een koninklijk besluit van 13 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 23 december 1957 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en aan zijn financiering. Door dit koninklijk besluit wordt het voorschot verminderd en de terugbetalingstermijn verlengd (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1975).

Een koninklijk besluit van 20 januari 1975 stelt het grensbedrag der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet vast op eenenveertig miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 10 februari 1975 beperkt het bedrag der hypothecaire inschrijvingen met betrekking tot de verkoop — waarde van de belaste onroerende goederen (« Belgisch Staatsblad » van 13 februari 1975).

Het besluit van de Bankcommissie van 11 februari 1975 verleend bindende kracht aan de aanbeveling inzake monetair beleid die op 31 januari 1975 door de Nationale Bank van België tot de banken werd gericht (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1975).

Een koninklijk besluit van 17 februari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 10 augustus 1967 betreffende het verlenen van de staatswaarborg voor goede afloop op de terugbetaling van hypothecaire leningen die toegestaan worden voor het aankopen of voor het bouwen van volkswoningen, kleine landeigendommen of daarmede gelijkgestelde woningen (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Een koninklijk besluit van 17 februari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 10 augustus 1967 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de kredietinstellingen die de staatswaarborg voor goede afloop wensen te genieten ingesteld krachtens de wet van 29 mei 1948 houdende bijzondere bepalingen tot aanmoediging van het privaat initiatief bij het oprichten van volkswoningen en het kopen van kleine landeigendommen, gewijzigd door de wetten van 20 maart 1951, 27 juni 1956, 28 december 1964 en 24 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 17 februari 1975 wijzigt het besluit van de Regent van 1 juni 1949 tot bepaling van de voorwaarden waaronder voorschotten worden toegestaan door het Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België, door middel van de kapitalen die voorkomen van het Fonds B2 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Een ministerieel besluit van 18 februari 1975 keurt de wijzigingen goed aan het reglement van de leningen toe te staan door het Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België door middel van de kapitalen voortkomend van het Fonds B2 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Een ministerieel besluit van 19 februari 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 14 november 1972 houdende vaststelling van de rentevoet der leningen toe te staan door het Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen van België door middel van de kapitalen van het Fonds B2 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 20 februari 1975 verhoogt het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Landbouwinvesteringsfonds mag verleend worden tot 11 miljard (« Belgisch Staatsblad » van 19 april 1975).

Een koninklijk besluit van 21 februari 1975 stelt het grensbedrag der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet vast op drieënveertig miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 22 mei 1975).

Een koninklijk besluit van 5 maart 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 17 februari 1975 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 10 augustus 1967 betreffende het verlenen van de staatswaarborg voor goede afloop op de terugbetaling van hypothecaire leningen die toegestaan worden voor het aankopen of voor het bouwen van volkswoningen, kleine landeigendommen of daarmede gelijkgestelde woningen, en van het koninklijk besluit van 17 februari 1975 houdende wijziging van het koninklijk besluit van 10 augustus 1967 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de kredietinstellingen die de staatswaarborg voor goede afloop wensen te genieten welke bedoeld is bij artikel 46 van de Huisvestingscode gevoegd bij het koninklijk besluit van 10 december 1970 en goedgekeurd bij de wet van 2 juli 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 15 april 1975).

Het koninklijk besluit van 20 maart 1975 verhoogt tot 80 miljard het totaal van de door de Nationale Delcrederedienst verleende waarborgen (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1975).

Het ministerieel besluit van 27 maart 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 16 januari 1975 en dat van 26 februari 1975 tot vaststelling van de rentevoet van de in 1975 uit te keren intresten voor de bij de Deposito- en Consignatiekas in bewaring gegeven consignaties, vrijwillige deposito's en borgtochten (« Belgisch Staatsblad » van 9 april 1975).

Een ministerieel besluit van 1 april 1975 betreft de uitgifte van de spaarbons van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas (« Belgisch Staatsblad » van 3 april 1975).

Een koninklijk besluit van 16 april 1975 stelt het grensbedrag der verbintenissen van de Nationale Kas voor Beroepskrediet vast op vijfenveertig miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 22 mei 1975).

Een ministerieel besluit van 23 april 1975 verleent de staatswaarborg aan de leningen uitgegeven door het Fonds voor de Ontwikkeling van de Vrije Universiteiten (« Belgisch Staatsblad » van 8 mei 1975).

Een koninklijk besluit van 23 mei 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 23 december 1957 betreffende sommige uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 inzake de verkoop op afbetaling en zijn financiering (« Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1975).

De wet van 29 mei 1975 waarborgt de goede afloop van een verhoging van het kapitaal van de Nationale Investeringsmaatschappij (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1975).

De wet van 30 juni 1975 betreft het statuut van de banken, de private spaarkassen en bepaalde andere financiële instellingen (« Belgisch Staatsblad » van 2 augustus 1975).

De wet van 30 juni 1975 wijzigt de wet van 16 maart 1919 houdende oprichting van een Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

Artikel 2, eerste lid, van de wet van 16 maart 1919 houdende oprichting van een Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, gewijzigd bij de wet van 4 februari 1971, wordt vervangen door volgende bepalingen :

« De Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid mag deposito's opnemen en kasbons en obligaties, ongeacht de looptijd ervan, uitgeven tot beloop van 185 miljard frank. De Koning kan echter, bij in Ministerraad overlegd besluit, dat bedrag opvoeren tot 225 miljard, door achtereenvolgens vier schijven van elk 10 miljard vrij te geven » (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 28 juli 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 23 december 1957 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering met het oog op de vermindering van het bedrag van het voorschot en de verlening van de terugbetalingstermijnen die inzake verkoop, lening en persoonlijke lening op afbetaling mogen worden toegepast (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975).

Een koninklijk besluit van 17 september 1975 betreft het totaal van de door de Nationale Delcrederedienst verleende waarborgen (« Belgisch Staatsblad » van 4 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 22 september 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 12 november 1969 betreffende de publieke aard van verrichtingen, strekkend tot het aantrekken van spaargelden (« Belgisch Staatsblad » van 4 oktober 1975).

Een koninklijk besluit van 26 september 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 23 december 1957 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975).

Een koninklijk besluit van 27 oktober 1975 betreft een nieuwe verordening inzake controle op de private spaarkassen (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1975).

Handelswetgeving [Zie Reglementering van de produktie en van de handel (Handelswetgeving)]

Investeringen (Zie ook Economische expansie)

De Wet van 29 juni 1975 tot invoering van fiscale ontheffingen om aanvullende investeringen te begunstigen stelt de winst van om het even welk nijverheids-, handels- of landbouwbedrijf vrij van personenbelasting, van de vennootschapsbelasting of van de belasting der niet-verblijfhouders tot een bedrag gelijk aan 15 % van de waarde van de aanvullende investeringen in bedrijfsimmobiliën en -outillering in België- gedaan van 1 juli 1975 af tot en met 31 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1975).

ALGEMENE REGLEMENTERING

Het koninklijk besluit van 12 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 23 augustus 1974 betreffende de scholing van de personen die in de landbouw werkzaam zijn (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het ministerieel besluit van 23 augustus 1974 tot toepassing van genoemd koninklijk besluit van 23 augustus 1974 wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 27 januari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 12 april 1975).

Het koninklijk besluit van 23 januari 1975 houdt de financiering van het landbouwonderzoek in het kader van het vijfjarenplan voor de industriële en landbouwtechnologie (« Belgisch Staatsblad » van 12 april 1975).

Het koninklijk besluit van 20 februari 1975 verhoogt het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Landbouwinvesteringsfonds mag verleend worden tot 11 miljard frank (« Belgisch Staatsblad » van 19 april 1975).

De wet van 28 maart 1975 regelt de handel in landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 25 april 1975).

De wet van 20 mei 1975 regelt de bescherming van kweekprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1975).

Het ministerieel besluit van 21 mei 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 28 juli 1971 betreffende de invoer, de uitvoer, de doorvoer en het verkeer tussen de Benelux-landen van levende dieren en van bepaalde produkten van dierlijke en plantaardige oorsprong (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 5 juni 1975 regelt het bewaren, het verkopen en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen en fytofarmaceutische produkten (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1975).

Het ministerieel besluit van 6 juni 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 13 juli 1972 betreffende de handel en het gebruik van stoffen bestemd voor dierenvoeding (« Belgisch Staatsblad » van 26 juli 1975).

De wet van 12 juni 1975 vult de bepalingen aan van afdeling 3 van hoofdstuk II van boek III, titel VIII, van het Burgerlijk Wetboek, betreffende de landpacht (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 20 juni 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 21 juni 1974 betreffende de modernisering van de landbouwbedrijven (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1975).

Het ministerieel besluit van 4 juli 1975 betreft de kosteloze afgifte van certifikaten van oorsprong afgeleverd voor het intra-kommunautaire verkeer (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975).

Bij koninklijk besluit van 17 juli 1975 wordt de grens der verbintenissen van het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet op zestien miljard frank gebracht (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1975).

Het ministerieel besluit van 11 augustus 1975 houdt oprichting van een kommissie voor de scholing van de personen die in de landbouw werkzaam zijn (« Belgisch Staatsblad » van 13 september 1975).

Het ministerieel besluit van 2 oktober 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 28 juli 1971 betreffende de invoer, de uitvoer, de doorvoer en het verkeer tussen de Beneluxlanden van levende dieren en van bepaalde produkten van dierlijke en plantaardige oorsprong (« Belgisch Staatsblad » van 1 november 1975)

Het ministerieel besluit van 20 oktober 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 22 juni 1965 betreffende in-, uit- en doorvoer van levende dieren (« Belgisch Staatsblad » van 21 november 1975).

LANDBOUWTELLING [(Zie Statistieken) Landbouw]

REGLEMENTERING VAN DE AKKERBOUW

Het ministerieel besluit van 5 juli 1974 heeft betrekking tot de steun voor kunstmatig gedroogde voedergewassen (« Belgisch Staatsblad » van 20 februari 1975).

Het ministerieel besluit van 27 maart 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 26 augustus 1971 betreffende de bestrijding van voor planten en plantaardige produkten schadelijke organismen (« Belgisch Staatsblad » van 20 augustus 1975).

Het ministerieel besluit van 18 april 1975 richt een kommissie op voor de wetenschappelijke studie van de vlasteeltproblematiek (« Belgisch Staatsblad » van 25 juni 1975).

Het ministerieel besluit van 7 juli 1975 stelt de nationale rassencatalogus vast voor landbouwgewassen, in uitvoering van het koninklijk besluit van 12 mei 1972 (« Belgisch Staatsblad » van 13 november 1975).

REGLEMENTERING VAN DE VEETEELT

Het koninklijk besluit van 31 oktober 1974 wijzigt het koninklijk besluit van 10 februari 1967 houdende reglement van de diergeneeskundige politie op de hondsdolheid (« Belgisch Staatsblad » van 6 februari 1975).

Het ministerieel besluit van 3 januari 1975 houdt de erkenning van de Nationale Vereniging van Kwekers en Houders van Rundvee, van de rasverenigingen en de provinciale verenigingen van kwekers en houders van rundvee (« Belgisch Staatsblad » van 12 april 1975).

Het koninklijk besluit van 12 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 31 mei 1958 betreffende de verbetering van de pluimvee- en konijnenrassen (« Belgisch Staatsblad » van 30 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 22 januari 1975 en het ministerieel besluit van 4 februari 1975 betreffen de opsporing en de bestrijding van de chronische ademhalingsziekte bij het pluimvee (« Belgisch Staatsblad » van 8 april 1975).

Het koninklijk besluit van 4 maart 1975 houdt tijdelijke maatregelen tegen mond- en klauwzeer (« Belgisch Staatsblad » van 6 maart 1975). Bij ministerieel besluit van 3 april 1975 worden zekere maatregelen van de bestrijding van mond- en klauwzeer ingetrokken (« Belgisch Staatsblad » van 9 april 1975).

Het koninklijk besluit van 9 juni 1975 betreft de verbetering van het varkensras (« Belgisch Staatsblad » van 8 augustus 1975).

Het ministerieel besluit van 20 juni 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 11 september 1972 betreffende de verbetering van het rundveeras (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1975).

Het koninklijk besluit van 7 november 1975 regelt de handel in eiprodukten en technische eiprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 19 december 1975).

REGLEMENTERING VAN DE TUINBOUW

Het koninklijk besluit van 30 januari 1975 richt de keuring in van fruitgewassen. De uitvoeringsmodaliteiten ervan worden bepaald door het ministerieel besluit van 30 januari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 24 april 1975).

Het ministerieel besluit van 1 juli 1975 stelt de rassenlijst vast van de fruitgewassen en aardbeien die aan de keuring van de Nationale Dienst voor de afzet van land- en tuinbouwprodukten kunnen onderworpen worden (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975).

Het ministerieel besluit van 19 november 1975 neemt tijdelijke maatregelen om het inbrengen en het verspreiden van perevuur « Erwinia Amylovora (Burr.) Winsl. en Al. » te voorkomen (« Belgisch Staatsblad » van 20 december 1975).

REGLEMENTERING VAN DE ZEEVISSERIJ

Het koninklijk besluit van 13 december 1974 regelt de haringvisserij in de Noordzee en het Skagerrak (« Belgisch Staatsblad » van 9 januari 1975). Het wordt vervangen door het koninklijk besluit van 15 september 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 2 juli 1975 betreffende de internationale controle van de zeevisserij in het noord-oostelijk deel van de Atlantische Oceaan, buiten de territoriale wateren en de voorbehouden visserijzones vervangt het koninklijk besluit van 20 juli 1971 (« Belgisch Staatsblad » van 4 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 1 augustus 1975 regelt de vangst van zekere vissoorten in het zeegebied van het verdrag inzake de visserij in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan (« Belgisch Staatsblad » van 13 september 1975).

VERGOEDINGEN EN PREMIËN

Het koninklijk besluit van 23 december 1974 wijzigt het koninklijk besluit van 9 juli 1971 tot bepaling van het landbouwjaar en tot vaststelling van de duur van de periode waarvoor de uittredingsvergoeding wordt toegekend (« Belgisch Staatsblad » van 16 januari 1975).

Het ministerieel besluit van 9 januari 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 27 september 1974 tot verlening van een bijzondere toelage aan de reders ter zeevisserij, ter compensatie van de stijging van de gasolieprijzen (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1975). Dit besluit wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 26 maart 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 13 september 1975), en door het ministerieel besluit van 20 juni 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1975).

Bij ministerieel besluit van 24 februari 1975 wordt een uitzonderlijke toelage toegekend ter gedeeltelijke vergoeding van de schade voortvloeiend uit de onmogelijkheid tot het oogsten van bepaalde landbouw- en tuinbouwgewassen » (« Belgisch Staatsblad » van 28 februari 1975).

Het ministerieel besluit van 25 februari 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 21 augustus 1974 tot instelling van een premieregeling voor het geordend op de markt brengen van bepaalde volwassen slachtrunderen (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1975). Het wordt verlengd door het ministerieel besluit van 3 maart 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 5 maart 1975).

Het ministerieel besluit van 25 maart 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 12 juli 1974 tot verlening van een extra toelage aan tuinders als kompensatie van de meeruitgave voor vloeibare brandstoffen en propaan (« Belgisch Staatsblad » van 26 april 1975).

Het ministerieel besluit van 11 april 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 25 juli 1974 met betrekking tot de steun aan de producenten in de sector hop (« Belgisch Staatsblad » van 5 augustus 1975).

Het ministerieel besluit van 29 april 1975 stelt een premieregeling in ten voordele van de producenten van runderen (« Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1975). Het wordt gewijzigd door het ministerieel besluit van 19 juni 1975(« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975).

Het ministerieel besluit van 12 mei 1975 regelt de toekenning van de steun voor kunstmatig gedroogde voedergewassen (« Belgisch Staatsblad » van 5 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 27 mei 1975 betreft de toekenning van een vergoeding voor sociale promotie aan de zelfstandigen en helpers uit de landbouwsector die met goed gevolg bepaalde leergangen beëindigd hebben waardoor zij hun beroepskwalificatie kunnen verhogen (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1975).

De wet van 3 juni 1975 wijzigt de wet van 3 mei 1971 tot bevordering van de sanering van de landbouw en de tuinbouw (« Belgisch Staatsblad » van 26 juni 1975).

De ministeriële besluiten van 20 juni 1975 en van 5 september 1975 wijzigen het ministerieel besluit van 12 juli 1974 tot verlening van een extra toelage aan tuinders als compensatie van de meeruitgave voor vloeibare brandstoffen en propaan (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1975 en van 24 september 1975).

Het koninklijk besluit van 22 juli 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 1 maart 1958, gewijzigd door het koninklijk besluit van 6 februari 1962, houdende instelling van financiële hulp ten einde de verbetering van de inrichtingen en van het materieel aan boord van Belgische vissersvaartuigen aan te moedigen (« Belgisch Staatsblad » van 13 september 1975).

Het ministerieel besluit van 7 oktober 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 7 maart 1974 tot bepaling van de vorm van de aanvraag tot het bekomen van de uittredingsvergoeding of van de structuurverbeteringspremie voorzien bij de wet van 3 mei 1971 tot bevordering van de sanering van de landbouw en van de tuinbouw en van de stukken die er moeten worden bijgevoegd (« Belgisch Staatsblad » van 6 november 1975).

Het ministerieel besluit van 20 oktober 1975 regelt het verlenen van een toelage aan tuinders als gedeeltelijke compensatie van de verhoging der accijnsrechten op de zware gasolie (lichte fuel-oil) en ter volledige terugbetaling van de accijnsrechten op zware en extra zware stookoliën (« Belgisch Staatsblad » van 3 december 1975).

Het koninklijk besluit van 14 november 1975 houdt sommige maatregelen in ter uitvoering van de wet van 3 mei 1971 tot bevordering van de sanering van de landbouw en van de tuinbouw (« Belgisch Staatsblad » van 25 december 1975).

Het ministerieel besluit van 6 november 1975 kent een jaarlijkse compenserende vergoeding toe voor de permanente natuurlijke handicaps aan de landbouwers van probleemgebieden (« Belgisch Staatsblad » van 15 november 1975).

Lonen (Zie ook Arbeid en Sociale voorzorg)

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMSTEN

LOONVASTSTELLINGEN EN BELONINGS- EN ARBEIDSVOORWAARDEN

Het koninklijk besluit van 9 december 1975 verklaart bindend de collectieve arbeidsovereenkomst n^{r} 25, gesloten op 15 oktober 1975 in de Nationale Arbeidsraad, betreffende de gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 25 december 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités :

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Binnenscheepvaart	19 augustus 1975	2 oktober 1975
Bosondernemingen	3 december 1974	28 februari 1975
Bouwbedrijf	14 mei 1975	28 mei 1975
Diamant (handel en nijverheid)	13 augustus 1975	13 september 1975
Drukkerij	19 februari 1975	3 juli 1975
Gezondheidsdiensten	3 december 1974	5 maart 1975
Grondstoffenrecuperatie	13 december 1974	23 mei 1975
Handwapensmederij	24 januari 1975	29 mei 1975
Hypothecaire leningen (maatschappijen van)	21 maart 1975	22 april 1975
Kleinhandel :		
— grootwarenhuizen	17 februari 1975	18 juli 1975
Metaalbouw :		
— bruggen en gebinten	11 juli 1975	7 oktober 1975
Olie (handel en industrie)	12 november 1975	13 december 1975
Stoffering en houtbewerking	14 april 1975	21 november 1975
Tuinbouw (ondernemingen)	14 april 1975	19 november 1975
— boomkwekerij	21 maart 1975	20 november 1975
— parken en tuinen	19 september 1975	5 december 1975
Vervoer :		
— verhuizingsondernemingen	9 september 1975	2 december 1975
Handel in voedingsmiddelen	3 februari 1975	26 juli 1975

KOPPELING VAN DE LONEN AAN HET INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités in verband met de loonkoppeling aan het indexcijfer van de consumptieprijzen voor werklieden en werksters.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Binnenscheepvaart	19 augustus 1975	2 oktober 1975
Bont en kleinvel	17 december 1974	2 oktober 1975
Diamant	13 augustus 1975	13 september 1975
Grondstoffen	13 december 1974	13 mei 1975
Grootwarenhuizen	9 september 1975	26 november 1975
Kleding en confectie	20 februari 1975	31 juli 1975
Papier en karton	14 mei 1975	4 juli 1975
Scheikundige nijverheid	19 november 1974	26 februari 1975
Steenbakkerijen	28 februari 1975	17 oktober 1975
Textiel (Verviers)	3 februari 1975	15 juli 1975
Vervoer :		
— verhuizingsondernemingen	9 september 1975	2 december 1975
Vlasbereiding	6 juni 1975	16 oktober 1975
Handel in voedingsmiddelen	3 december 1974	21 maart 1975
Voedingsmiddelennijverheid :	12 november 1974	31 januari 1975
	23 mei 1975	13 november 1975
— groentennijverheid	22 november 1974	6 februari 1975
— kandijfabrieken	21 maart 1975	5 september 1975
Wasserij-, ververij- en ontvettingsbedrijf	15 mei 1975	24 oktober 1975

MINIMUMUURLONEN

Het koninklijk besluit van 9 september 1975 maakt bindend de collectieve arbeidsovereenkomst van 25 juli 1975 gesloten in de Nationale Arbeidsraad en die betrekking heeft op het gewaarborgd minimum maandloon (« Belgisch Staatsblad » van 8 oktober 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend de collectieve arbeidsovereenkomsten van de nationale paritaire comités in verband met het minimumuurloon van werklieden en werksters.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Diamantnijverheid en -handel	13 augustus 1975	13 september 1975
Textiel (Verviers)	9 september 1975	6 december 1975
Tuinbouw	10 maart 1975	20 november 1975
Vervoer :		
— garage van de vervoerondernemingen	9 september 1975	2 december 1975
— goederenvervoer en vervoer van bestelgoederen	4 november 1974	16 januari 1975
— verhuizingsondernemingen	9 september 1975	2 december 1975
	4 november 1974	17 januari 1975
— taxi's en taxibestelauto's	4 november 1974	16 januari 1975
	9 september 1975	2 december 1975
Voedingsnijverheid :		
— azijnfabrieken	7 april 1975	18 september 1975
— bakkerijen (industriële)	11 juli 1975	14 november 1975
— beschuitfabrieken	17 februari 1975	24 december 1975
— bijprodukten van graangewassen, deegwaren en rijstpelterijen	22 november 1974	7 februari 1975
— brouwerijen	19 november 1974	18 februari 1975
— chocoladefabriek, suikerbakkerijen, broodsmeerselfabricage	3 februari 1975	17 juli 1975
— dranknijverheid	3 december 1974	4 maart 1975
	14 april 1975	14 november 1975

— gevogelte (slachten van)	3 december 1974	21 februari 1975
— gistfabrieken en distilleerbedrijven	22 november 1974	21 februari 1975
— industriële banketbakkerij	3 februari 1975	30 juli 1975
— koffiebranderijen	3 februari 1975	17 juli 1975
— kandijfabrieken	3 februari 1975	21 maart 1975
— koekjesfabriek, jodenpaasbrood, speculoos en peperkoek	20 februari 1975	27 maart 1975
— koelnijverheid	21 maart 1975	18 september 1975
— mouterijen	12 november 1974	25 januari 1975
— rijst- en maïsstijfselfabrieken; glucose-, maïsmeel- en aardappelmeelfabrieken	3 februari 1975	17 juli 1975
— roomijsondernemingen	14 april 1975	4 oktober 1975
— slachthuizen	13 augustus 1975	14 november 1975
— specerijennijverheid	28 maart 1975	5 september 1975
— vetsmelterijen	29 juli 1975	24 oktober 1975
— visnijverheid	14 april 1975	26 april 1975
— vleesconserven, worsten, pekelvlees, gerookt vlees en vleesderivaten	14 april 1975	24 december 1975
— vruchtennijverheid	11 juli 1975	14 november 1975
Voedingswaren (handel in) :	3 december 1974	21 februari 1975
— bewerken van vlees	7 mei 1975	13 november 1975
— bier en drinkwaters	3 december 1974	21 maart 1975
Wasserij-, weverij- en ontvettingsbedrijf	14 maart 1975	12 december 1975
	25 februari 1975	4 oktober 1975

BEDIENDENLONEN

Het koninklijk besluit van 6 juni 1975 wijzigt de loonbedragen die voorkomen in de wetten op de arbeidsovereenkomst, het bediendencontract en het statuut der handelsvertegenwoordigers (« Belgisch Staatsblad » van 19 juni 1975).

Volgende koninklijke besluiten verklaren bindend een reeks van collectieve arbeidsovereenkomsten.

Sector	*Datum van het koninklijk besluit*	*Datum van het « Belgisch Staatsblad »*
Grootwarenhuizen	17 februari 1975	18 juni 1975
Kleding en confectieondernemingen	6 juni 1975	25 oktober 1975
Levensmiddelenbedrijven met talrijke bijhuizen	9 september 1975	4 december 1975
Notariaat (bedienden)	13 augustus 1975	30 september 1975
Handel in voedingsmiddelen	3 februari 1975	26 juli 1975

Nijverheid (Zie Economische expansie en Reglementering van de produktie en van de handel)

Prijzen

AANGIFTE VAN PRIJSVERHOGING

De toepassingstermijn van de overgangsmaatregel waarbij de aangiftetermijn voor prijsverhogingen tot 31 januari 1975 op zes maanden werd gebracht, wordt bij het ministerieel besluit van 27 januari 1975 tot 31 maart verlengd (« Belgisch Staatsblad » van 31 januari 1975).

Bij ministerieel besluit van 24 maart 1975 wordt de aangiftetermijn voor prijsverhogingen vanaf 1 april 1975 van zes tot vier maanden ingekort (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1975).

Bij ministerieel besluit van 24 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1975) tot opheffing van de prijzenblokkering, wordt de aangiftetermijn voor prijsverhogingen op drie maanden gebracht. Indien het bedrijf of de sector niet wenst in te gaan op de aanbeveling van de Minister van Economische Zaken, moet de prijsverhoging die wordt toegepast, twee maanden voor de toepassing, worden medegedeeld, hetgeen een tweede wachttijd betekent. De nieuwe regeling is slechts toepasbaar op bedrijven en handelaars die een jaaromzet van tenminste 7,5 miljoen frank verwezelijken (vroeger 5 miljoen frank).

PRIJZENBLOKKERING

Bij ministerieel besluit van 5 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1975) treedt de prijzenblokkering in werking op 7 mei 1975 en houdt op gevolg te hebben op 7 juli 1975. Ingevolge de prijzenblokkering mogen de producenten, de invoerders en de verdelers voor de produkten, grondstoffen, eetwaren of goederen geen prijzen toerekenen die hoger liggen dan deze welke op 30 april 1975 van toepassing waren. Dit geldt eveneens voor de prijzen van de diensten. De prijzen vastgesteld door de E.E.G.-commissie, de prijzen van de produkten die het voorwerp uitmaken van een programmacontract en bepaalde veilingsprijzen voor groenten en fruit ontsnappen aan de prijzenstop.

Het ministerieel besluit van 3 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1975) verlengt de prijzenblokkering tot 30 september 1975, doch de Minister van Economische Zaken kan afwijkingen toestaan. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen :

— prijsverhogingsaangiften waarvoor aan de onderneming een geheel of gedeeltelijk akkoord werd medegedeeld vóór 30 april 1975;

— prijsverhogingsaangiften die ingediend werden vóór 7 mei 1975 en waarover de Commissie tot Regeling der Prijzen reeds een advies uitbracht;

— prijsverhogingsaangiften die ingediend werden vóór 7 mei 1975, indien de ondernemingen een aanvraag tot afwijking indienen met eventuële actualisering van de rechtvaardigingen;

— aanvragen tot afwijking die ingediend worden na het van kracht worden van dit besluit.

Het besluit bepaalt verder dat zowel bij prijsverhoging door producenten of importeurs als bij prijsdaling, de distributiemarge in procent niet hoger mag worden dan voorheen.

Het ministerieel besluit van 26 september 1975 verlengt de selectieve prijzenstop, die werd ingesteld bij ministerieel besluit van 3 juli 1975, tot 31 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975).

Bij ministerieel besluit van 24 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1975) wordt het ministerieel besluit van 5 mei 1975 tot blokkering van de prijzen opgeheven.

VERKOOP OP AFBETALING

Het koninklijk besluit van 13 januari 1975 vermindert het bedrag van het voorschot voor de verkopen en leningen op afbetaling en verlengt de terugbetalingstermijnen voor de persoonlijke leningen op afbetaling; de terugbetalingstermijnen voor de verkopen en leningen op afbetaling blijven ongewijzigd (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1975).

Het koninklijk besluit van 23 mei 1975 verhoogt de minimum- en maximumgrenzen bepaald bij wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering. Hierdoor vallen buiten toepassing van deze wet de verkopen op afbetaling waarvan de contante prijs minder dan 5.500 F of meer dan 300.000 F bedraagt (« Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 28 juli 1975 vermindert het bedrag van het voorschot en verlengt de terugbetalingstermijnen die inzake verkoop, lening en persoonlijke lening op afbetaling mogen worden toegepast (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus en 8 augustus 1975, erratum).

Het koninklijk besluit van 26 september 1975 versoepelt de verkoop op afbetaling en de persoonlijke leningen. Het te betalen voorschot en het maandelijks lastenpercentage worden verminderd. Bovendien worden de terugbetalingstermijnen die inzake verkoop, lening en persoonlijke lening op afbetaling mogen worden toegepast, verlengd (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975).

REGLEMENTERING PER PRODUKT

Baksteen

Het ministerieel besluit van 8 december 1975 « Belgisch Staatsblad » van 11 december 1975 staat een afwijking toe op de prijsblokkering voor de prijzen van bakstenen, waarvoor hogere maximumprijzen worden toegestaan.

Farmaceutische specialiteiten

De wet van 9 juli 1975 betreffende de spijzen van farmaceutische produkten geeft de Minister van Economische Zaken de bevoegdheid maximumprijzen vast te stellen voor geneesmiddelen in het algemeen en voor elk produkt in het bijzonder, met uitsluiting van de veeartsenijkundige geneesmiddelen. Hij kan maximale distributie- of afleveringsmarges vaststellen en kan de door de officina-apothekers en de officina-houdende doctors in de geneeskunde toegekende ristorno's reglementeren en beperken. De wet is van toepassing tot 31 december 1977 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juli 1975).

Huurprijzen

Op 16 april 1975 verscheen in het « Belgisch Staatsblad » de wet van 10 april 1975 betreffende de huurprijzen van woningen. Deze wet streeft een dubbel doel na :

a) voor alle huurwoningen wordt een eenvormige indexeringsformule opgelegd (de huurprijsaanpassing wordt beperkt tot de stijging van de consumptieprijzen).

b) voor de kleine en middelgrote huurwoningen zullen de huurprijsaanpassingen slechts éénmaal per jaar mogen gebeuren en dan in verhouding tot een coëfficiënt die door de regering wordt vastgesteld en normaal lager zal liggen dan het stijgingstempo van het indexcijfer der consumptieprijzen.)

Bij koninklijk bestluit van 13 november 1975 wordt de blokkering van de huurprijzen van kleine en middelgrote woningen verlengd tot 30 november 1976 (« Belgisch Staatsblad » van 15 november 1975).

Huishoudtoestellen

Bij ministerieel besluit van 21 februari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 6 maart 1975) wordt het ministerieel besluit van 26 mei 1971 betreffende de reglementering van de prijzen van elektrische huishoudtoestellen vanaf 6 maart 1975 opnieuw van kracht.

Lampen

Bij ministerieel besluit van 7 augustus 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1975) mogen de prijzen van de gloeilampen in afwijking van de prijzenblokkering met 12 % worden vermeerderd. Het ministerieel besluit van 23 augustus 1974 tot blokkering van de prijzen der gloeilampen wordt opgeheven.

Melk

Bij ministerieel besluit van 27 februari 1975 « Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1975) wordt een nieuwe maximumverkoopprijs voor consumptiemelk vastgesteld : per liter 13,50 F in de winkel en 14,25 F aan huis afgeleverd.

Het ministerieel besluit van 11 september 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 13 september 1975) bepaalt dat de maximumverkoopprijs voor consumptiemelk niet meer mag bedragen dan 13,75 F en 14,50 F per liter, naargelang het de verkoop in kleinhandelszaken of de levering aan huis betreft.

Petroleumprodukten

Het programmacontract dat op 24 juli 1974 werd gesloten tussen het departement van Economische Zaken en de petroleumfederatie werd op 31 juli 1975 door de minister opgezegd.

Het arrest n^{r} 17.102 van de Raad van State, IIIe kamer, van 30 juni 1975, vernietigt de ministeriële besluiten van 21 september 1972 en van 27 december 1972 tot vaststelling van de maximumverkoopprijzen der benzine (« Belgisch Staatsblad » van 26 augustus 1975).

SCHRIJF- EN REKENMACHINES

Het ministerieel besluit van 10 januari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 23 januari 1975) bepaalt dat de verkoopprijzen van schrijf- en rekenmachines niet hoger mogen liggen dan de op 1 juli 1974 toegepaste prijzen.

TAXI

Bij ministerieel besluit van 29 december 1975 worden de maximumprijzen, fooi en belasting over de toegevoegde waarde inbegrepen, voor het vervoer van personen met taxi's vastgesteld (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1975).

TOESTELLEN TOT UITVOERING VAN ADEMTEST

Het ministerieel besluit van 3 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 9 december 1975) blokkeert de prijzen van de toestellen voor het uitvoeren van de ademtest. In geval van verkoop aan verbruiker mag de verkoopprijs per eenheid niet meer bedragen dan 50 F, belasting over de toegevoegde waarde inbegrepen.

VLEES

Bij ministerieel besluit van 12 februari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 14 februari 1975) wordt de regeling inzake verbruikersprijzen van rund- en varkensvlees, vastgesteld bij ministerieel besluit van 13 november 1974, tot 1 april 1975 verlengd.

Het ministerieel besluit van 27 maart 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1975) bepaalt de verbruikersprijzen van rund- en varkensvlees op basis van de gewogen gemiddelde aankoopprijs, vermeerderd met een maximale handelsmarge van 22 F en met het bedrag van de belasting over de toegevoegde waarde.

Het ministerieel besluit van 4 juni 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1975) staat voor rund- en varkensvlees afwijkingen toe op de bepalingen van het ministerieel besluit van 5 mei 1975 tot blokkering van de prijzen.

Het ministerieel besluit van 26 juni 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 28 juni 1975) staat voor gezouten, gedroogde, gekookte of gerookte hammen, schouders, ribstukken en spek afwijkingen toe op de bepalingen van het ministerieel besluit van 5 mei tot blokkering van de prijzen.

Het ministerieel besluit van 29 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 1 augustus 1975) reglementeert de prijzen van rund- en varkensvlees. Het heft de werking van het ministerieel besluit van 4 juni 1975 op en treedt in werking op 1 augustus 1975.

De maximumprijzen van het gezouten, gedroogd, gekookt of gerookt varkensvlees blijven ingevolge het ministerieel besluit van 26 september 1975 tot 30 november 1975 ongewijzigd (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975).

Het ministerieel besluit van 8 oktober 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 10 oktober 1975) bepaalt nieuwe verbruikersprijzen voor het rund- en varkensvlees.

Bij ministerieel besluit van 19 november 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1975) worden, per categorie, nieuwe prijzen vastgesteld voor het rund- en varkensvlees.

Bij ministerieel besluit van 25 november 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 28 november 1975) wordt het ministerieel besluit van 26 juni 1975 tot bepaling van de verkoopprijs van het gezouten, gedroogd, gekookt of gerookt varkensvlees, verlengd tot 31 januari 1976.

Reglementering van de produktie en van de handel

HANDELSWETGEVING

De koninklijke besluiten van 13 januari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1975), 23 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1975), 29 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1975), 28 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975) en 26 september 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975) wijzigen het koninklijk besluit van 23 december 1957 houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957, tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering.

De wet van 17 juli 1975 heeft betrekking tot de boekhouding en de jaarrekeningen van de ondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 4 september 1975+erratum, « Belgisch Staatsblad » van 20 september 1975). Het koninklijk besluit van 23 december 1975 houdt de uitvoering van deze wet (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975). De omzendbrief van 9 december 1975 van de Minister van Justitie aan de heren Procureurs-generaal bij de Hoven van beroep betreft de wet van 17 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 13 december 1975).

Het koninklijk besluit van 21 oktober 1975 richt de commissie op voor boekhoudkundige normen (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1975).

De wet van 30 juni 1975 wijzigt de wetgeving op de handelsvennootschappen (« Belgisch Staatsblad » van 27 augustus 1975).

De wet van 30 juni 1975 wijzigt artikel 78 van boek I, titel V, van het wetboek van koophandel (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 14 april 1975 heeft betrekking tot de titels bedoeld in artikel 38, 1 tot 3 van de wet van 14 juli 1971 betreffende de handelspraktijken (« Belgisch Staatsblad » van 19 juni 1975). Het wordt gewijzigd door het koninklijk besluit van 24 september 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 7 oktober 1975).

De wet van 8 juli 1975 wijzigt de wetten op het handelsregister gecoördineerd bij koninklijk besluit van 20 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 23 september 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 18 augustus 1964 betreffende het inwerkingstellen en de uitvoering van de wetten betreffende het handelsregister gecoördineerd op 20 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1975).

De wet van 3 juni 1975 houdt een tijdelijke reglementering van vestigingen van kleinhandelsondernemingen waarvan de bruto gebouwde oppervlakte meer dan 3.000 m² of de netto verkoopsoppervlakte meer dan 1.500 m² bedraagt (« Belgisch Staatsblad » van 4 oktober 1975).

De wet van 29 juni 1975 heeft betrekking op de handelsvestigingen (« Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1975). Een eerste koninklijk besluit van 8 augustus 1975 stelt de criteria vast waarmede moet rekening gehouden worden bij het onderzoek van de vragen tot handelsvestiging; een tweede koninklijk besluit bepaalt de gedeelten van s'Lands grondgebied die de zone 1 samenstellen (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 9 september 1975 stelt de samenstelling vast van het Interministerieel Comité bedoeld bij artikel 12, tweede lid, van de wet van 29 juni 1975 betreffende de handelsvestigingen (« Belgisch Staatsblad » van 15 oktober 1975.

Het ministerieel besluit van 27 februari 1975 houdt oprichting bij het Kabinet van de Minister of Staatssecretaris die de Streekeconomie in zijn bevoegdheid heeft, van een « Vaste Commissie voor onderzoek van de structuur van de ondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 11 maart 1975).

Het ministerieel besluit van 22 april 1975 stelt een Comité *ad hoc* in de schoot van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven in, ter uitvoering van artikel 28, 3e lid, van het koninklijk besluit van 27 november 1973 houdende reglementering van de economische en financiële inlichtingen te verstrekken aan de ondernemingsraden (« Belgisch Staatsblad » van 1 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 15 mei 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 18 oktober 1974 (« Belgisch Staatsblad » van 11 januari 1975) tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 juli 1964, betreffende het statuut van hotelinrichtingen (« Belgisch Staatsblad » van 7 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 12 december 1974 wijzigt het koninklijk besluit van 27 februari 1974 genomen ter uitvoering van de wet van 24 juli 1973 tot instelling van een verplichte avondsluiting in de handel, ambacht en dienstverlening (« Belgisch Staatsblad » van 18 januari 1975).

Het koninklijk besluit van 9 april 1975 betreft de rijksbijdrage in de aanvullende investering waartoe een reeds gevestigde industriële onderneming voor de speciale behandeling van haar afvalwater verplicht is (« Belgisch Staatsblad » van 24 juni 1975).

Het ministerieel besluit van 3 maart 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 15 februari 1974 tot vaststelling van de waarde van de omzettingscoëfficiënten in eenheden verontreinigende belasting voor het afvalwater van de nijverheids- of andere ondernemingen, ter uitvoering van artikel 4, § 2, van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging (« Belgisch Staatsblad » van 29 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 14 maart 1975 betreft de definitie en de meting van het E.E.G. natuurgewicht en het natuurgewicht van graangewassen (« Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 9 september 1975 betreft de niet-automatische weegwerktuigen (« Belgisch Staatsblad » van 18 december 1975).

Een tweede koninklijk besluit van 9 september 1975 betreft de gewichten van 1 milligram tot 50 kilogram (« Belgisch Staatsblad » van 18 december 1975).

Het ministerieel besluit van 21 oktober 1975 wijzigt het besluit van 21 maart 1961 betreffende de modelgoedkeuring en de installatie der taxameters (« Belgisch Staatsblad » van 13 november 1975).

De wet van 26 september 1974 houdt goedkeuring van volgende internationale akten :

— Verdrag van Parijs van 20 maart 1883 tot bescherming van de industriële eigendom, herzien te Stockholm 14 juli 1967;

— Overeenkomst van Madrid betreffende de internationale inschrijving van merken van 14 april 1891, herzien te Stockholm op 14 juli 1967.

— Overeenkomst van Nice betreffende de internationale classificatie van de waren en diensten voor de inschrijving van merken van 15 juni 1957, herzien te Stockholm op 14 juli 1967;

— Akte van Stockholm van 14 juli 1967 ter aanvulling van de overeenkomst van 's-Gravenhage betreffende het internationale depot van tekeningen en modellen van nijverheid van 6 november 1925.

(« Belgisch Staatsblad » van 29 januari 1975).

Het koninklijk besluit van 27 december 1974 houdt regeling van het bevestigend depot als bedoeld in artikel 26 van de eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen of modellen (« Belgisch Staatsblad » van 3 januari 1975).

REGLEMENTERING VAN DE ENERGIE

Het koninklijk besluit van 20 juni 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 3 januari 1973 ter bepaling van de te bevredigen levensbehoeften, in uitvoering van de wet van 19 augustus 1948 betreffende de prestaties van algemeen belang in vredestijd, voor de petroleumsector (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 20 juni 1975 willigt een verzoekschrift in betreffende de contracten gesloten tussen de leveranciers en kleinhandelaars in brandstoffen en smeermiddelen in de verkooppunten, en ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit n^{r} 62, van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1975).

De wet van 18 juli 1975 betreft het opsporen en exploiteren van ondergrondse bergruimten *in situ* bestemd voor het opslaan van gas (« Belgisch Staatsblad » van 14 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 25 juli 1975 betreft de goedkeuring per type van auto's uitgerust met een motor met elektrische ontsteking, wat betreft het uitlaten van verontreinigende gassen door de motor (« Belgisch Staatsblad » van 27 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 8 augustus 1975 betreft het verlenen van een premie voor de verbetering van de thermische kwaliteit van de woningen en hun uitrustingen (« Belgisch Staatsblad » van 14 augustus 1975).

REGLEMENTERING VAN DE PRODUKTEN

De wet van 22 juli 1974 heeft betrekking tot de giftige afval (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 31 oktober 1974 willigt een verzoekschrift in betreffende de nijverheid van dweilen en onderleggers ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit n^{r} 62 van 13 januari 1935, waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling (« Belgisch Staatsblad » van 8 februari 1975).

De ministeriële beslissing van 23 december 1974 betreft het toelaten van toevoegsels in voedingswaren en -stoffen (« Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1975).

De wet van 13 februari 1975 wijzigt artikel 5 van de wet van 20 juni 1964 betreffende het toezicht op voedingswaren of -stoffen en andere produkten (« Belgisch Staatsblad » van 3 april 1975).

De ministeriële besluiten van 28 maart 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1975), van 9 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1975) en van 18 september 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1975) wijzigen het ministerieel besluit van 18 september 1967 houdende vaststelling van de in de handel van voedingswaren en -stoffen toegelaten toevoegsels.

Het koninklijk besluit van 3 januari 1975 betreft voedingswaren en stoffen die gelden als schadelijk verklaard (« Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1975).

Het ministerieel besluit van 24 februari 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 7 juli 1948 waarbij de voorwaarden worden vastgesteld waarvan de instrumenten gebruikt bij de bepaling van het vetgehalte van volle melk, volgens de Gerbermethode, moeten voldoen om ten ijk te worden aangenomen en het ijkmerk te ontvangen (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 13 maart 1975 betreft de handel en de uitvoer van emulgatoren, stabilisatoren, verdikkingsmiddelen en geleermiddelen waarvan het gebruik in levensmiddelen is toegestaan, alsmede betreffende de uitvoer van voedingswaren of -stoffen die met emulgatoren stabilisatoren, verdikkingsmiddelen en geleermiddelen behandeld zijn (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1975).

Het koninklijk besluit van 28 maart 1975 betreft voedingszetmelen (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1975); dat van 15 januari 1975 de fabricage en de verkoop van suikers (« Belgisch Staatsblad » van 28 februari 1975).

Een koninklijk besluit van 28 mei 1975 betreft de honing (« Belgisch Staatsblad van 18 juli 1975); een ander van dezelfde datum betreft cacao en de chocolade (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 18 juni 1975 betreft de thee, thee-extracten, maté en theesurrogaten (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1975); dat van 7 november 1975 de eiprodukten en technische eiprodukten (« Belgisch Staatsblad » van 19 december 1975).

Het koninklijk besluit van 15 september 1975 handelt over de limonades (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 23 september 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 3 juli 1969 betreffende de registratie van geneesmiddelen (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1975).

Het ministerieel besluit van 31 juli 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 28 oktober 1972, genomen in uitvoering van het koninklijk besluit van 21 september 1970 betreffende de keuring van en de handel in vlees van gevogelte, houdende vaststelling van het model van de verschillende merktekens en de wijze van merken van gekeurd vlees van gevogelte (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1975).

VESTIGINGSWET

Het koninklijk besluit van 20 december 1974 bepaalt de voorwaarden tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van handelaar in tweedehandse autovoertuigen in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 21 december 1974 stelt de eisen vast tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van installateur-frigorist in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 14 januari 1975 bepaalt de eisen tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van aannemer van niet metalen dakbedekkingen van gebouwen in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 14 januari 1975 bepaalt de eisen tot uitoefening van de beroepswerkzaamheden van sanitair installateur-loodgieter, van installateur van verwarming met gas met individuele toestellen en van aannemer van zinkwerken en metalen dakbedekkingen van gebouwen in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 14 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 30 oktober 1964 tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van het beroep van opticien-brillenmaker in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen, gewijzigd bij het koninklijk besluit van 16 september 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Sociale voorzorg

ALGEMEEN

Het koninklijk besluit van 28 januari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 28 november 1969 in uitvoering van de wet van 27 juni 1969 waarbij de besluitwet van 28 december 1944 werd herzien betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 8 februari 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 7 maart 1975 in uitvoering van artikel 1 van de wet van 11 juli 1973 tot verbetering van de toestand van de bezoldigde moeder die tijdelijk ophoudt onderworpen te zijn aan de maatschappelijke zekerheid.

Het koninklijk besluit van 4 juli 1975 houdt de betaling per overschrijving van de voordelen ten laste van de pensioenregelingen (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 22 december 1975 tot vaststelling, voor het jaar 1976, van de herwaarderingscoëfficiënt toe te passen op de loongrenzen van sommige sociale bijdragen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 22 december 1975 tot vaststelling, voor het jaar 1976, van de herwaarderingscoëfficiënt toe te passen op de bedragen van sociale uitkeringen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 april 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 21 maart 1975 tot toekenning aan de in Frankrijk tewerkgestelde grensarbeiders van een vergoeding om de loonderving te compenseren die voortvloeit uit de schommelingen van de wisselkoers tussen de Belgische en de Franse munt. Dit besluit werd gewijzigd door het K.B. van 2 juni 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober 1975) en door dit van 14 november 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 13 december 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 11 oktober 1975 verschijnt de administratieve schikking genomen bij toepassing van artikel 6 van het Verdrag van 10 juli 1973 tussen het Koninkrijk België en het Groothertogdom Luxemburg betreffende de verschillende modaliteiten inzake pensioenverzekering van de grensarbeiders.

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1975 verschijnt het ministerieel besluit van 22 oktober 1974 tot vaststelling voor de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid van de bijzondere bepalingen die er voorzien in de uitvoering van het statuut van het personeel van sommige instellingen van openbaar nut.

In het « Belgisch Staatsblad » van 28 februari 1975 verschijnt het ministerieel besluit van 24 januari 1975 tot vaststelling, voor de Rijkskas voor rust- en overlevingspensioenen, van de bijzondere bepalingen die er voorzien in de uitvoering van het statuut van het personeel van sommige instellingen van openbaar nut.

De wet van 22 februari 1975 houdt de begroting van het Ministerie van Sociale Voorzorg voor het begrotingsjaar 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 25 maart 1975).

Het koninklijk besluit van 9 april 1975 wijzigt het artikel 5, vierde lid, van het besluit van de Regent van 16 januari 1945 betreffende de werking van de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid (« Belgisch Staatsblad » van 18 april 1975).

Het koninklijk besluit van 21 april 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 17 september 1973 tot oprichting van een Hoge Raad voor de Arbeidsgeneeskunde (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 12 mei 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 28 juni 1969 tot verruiming van de werkingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot de nog niet beschermde personen (« Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1975 verschijnt de wet van 20 juni 1975 tot instelling van een rentebijslag voor de begunstigden met een, om redenen van nationale erkentelijkheid, niet of slechts gedeeltelijk verminderd rustpensioen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1975 verschijnt de wet van 28 mei 1975 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de pensioenen en renten voor burgerlijke oorlogsslachtoffers van beide oorlogen en hun rechthebbenden.

De wet van 30 mei 1975 wijzigt de wet van 10 januari 1974 tot regeling van de inaanmerkingneming van bepaalde diensten en van met dienstactiviteit gelijkgestelde perioden voor het toekennen en berekenen van pensioenen ten laste van de Staatskas (« Belgisch Staatsblad » van 15 juli 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 augustus 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 18 juni 1975 tot vaststelling van de nieuwe enige bedragen van de speciale vergoedingen van de burgerlijke invaliden van de oorlogen 1914-1918 en 1940-1945.

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 augustus 1975 verschijnt de wet van 17 juli 1975 tot wijziging en aanvulling van de wetgeving betreffende de oorlogspensioenen en -renten, en van de wetgeving betreffende de rustpensioenen van de personeelsleden van de openbare sector.

In het « Belgisch Staatsblad » van 3 september 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 22 augustus 1975 tot uitvoering van artikel 3, § 4, en van artikel 4 van de wet van 20 juni 1975 tot instelling van een rentebijslag om redenen van nationale erkentelijkheid voor de begunstigden van een vervroegd rustpensioen, niet of slechts gedeeltelijk verminderd.

Het koninklijk besluit van 27 maart 1975 betreft de inaanmerkingneming inzake pensioenen ten laste van de Staatskas, van diensttijd doorgebracht bij de Belgische Zeevaartvereniging, bij sommige instellingen van openbaar nut en van diensttijd bezoldigd ten laste van de fondsen van de voormalige kassen voor weduwen en wezen (« Belgisch Staatsblad » van 29 augustus 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 29 augustus 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 11 augustus 1975 genomen in uitvoering van artikel 3-A-6° van de samengeordenende wetten op de militaire pensioenen.

Het ministerieel besluit van 23 juni 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 22 oktober 1974 tot vaststelling voor de Rijksdienst voor maatschappelijke zekerheid van de bijzondere bepalingen die er voorzien in de uitvoering van het statuut van het personeel van sommige instellingen van openbaar nut (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1975).

Het koninklijk besluit van 20 juni 1975 verhoogt het minimumbedrag van zekere rust- en overlevingspensioenen ten laste van de Openbare Schatkist (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 22 december 1975 wijzigt de wet van 1 april 1969 tot instelling van een gewaarborgd inkomen voor bejaarden (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975).

Op 25 september 1975 werd een decreet genomen tot verbetering van de sociaal-rechtelijke terminologie in de overheidsdiensten (« Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1975).

Het koninklijk besluit van 13 november 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 24 oktober 1936 houdende wijziging en samenordening van de statuten van de Hulp- en Voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag (« Belgisch Staatsblad » van 27 november 1975).

Het ministerieel besluit van 22 december 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 10 april 1958, ter uitvoering van de statuten van de Hulp- en Voorzorgskas voor zeevarenden onder Belgische vlag (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975).

LOON- EN WEDDETREKKENDEN

ARBEIDSONGEVALLEN EN BEROEPSZIEKTEN

De koninklijke besluiten van 7 maart 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1975) en van 15 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1975) wijzigen het koninklijk besluit van 28 december 1971 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake toepassing van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 op de zeelieden (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1975).

Het koninklijk besluit van 6 juni 1975 betreft de schadevergoeding, ten gunste van de leden van het personeel van de gesubsidieerde psycho-medisch-sociale centra en diensten voor studie- en beroepsoriëntering, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk (« Belgisch Staatsblad » van 21 augustus 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 22 december 1975 waarbij voor het jaar 1976 een vergoeding wordt toegekend aan sommige gerechtigden van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 22 december 1975 tot toekenning van een speciale vergoeding in 1976 aan de invalide zeelieden ter koopvaardij.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 22 december 1975 waarbij voor het jaar 1976 een vergoeding wordt toegekend aan sommige gerechtigden van de wetten betreffende de schadeloosstellingen voor beroepsziekten, gecoördineerd op 3 juni 1970.

JAARLIJKSE VAKANTIE

Het koninklijk besluit van 13 februari 1975 wijzigt de wijze van vaststelling en van uitkering van het bedrag van het vakantiegeld voor bepaalde categorieën van gepensioneerde werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 17 januari 1975 bepaalt, voor de handarbeiders onderworpen aan de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, het fictieve loon voor de inactiviteitsdagen welke met werkelijke arbeidsdagen worden gelijkgesteld door de wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 september 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 28 juli 1975 tot bepaling, voor de arbeiders onderworpen aan de besluitwet van 7 februari 1945 betreffende de maatschappelijke veiligheid van de zeelieden ter koopvaardij, van het fictieve loon voor de inactiviteitsdagen welke met werkelijke arbeidsdagen worden gelijkgesteld door de wetgeving betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers.

KINDERBIJSLAG

Het koninklijk besluit van 13 januari 1975 wijzigt het artikel 62, § 2, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 20 februari 1975 tot uitvoering van artikel 96, tweede lid van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

In het « Belgisch Staatsblad » van 16 juli en 30 september 1975 verschijnen de koninklijke besluiten van 17 juni en 29 augustus 1975 tot verhoging van het bedrag van de bijdragen vastgesteld bij de artikelen 77 en 78 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

In het « Belgisch Staatsblad » van 18 maart, 4 juni en 30 september 1975 verschijnen de koninklijke besluiten van 12 februari, 22 april en 17 juli 1975, tot vaststelling van het bedrag

der bijdragen te betalen door de werkgevers aangesloten bij het Bijzonder Kinderbijslagfonds voor de gemeenten voor de door hen te werk gestelde werknemers die niet sociaal verzekeringsplichtig zijn.

In het « Belgisch Staatsblad » van 2 september 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 3 juli 1975 tot bepaling van het aandeel in de rijkstoelage voor 1974 toegekend aan de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 3 juli 1975 waarbij de provincies worden aangesloten bij de Bijzondere Compensatiekas voor kinderbijslag voor de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten.

PENSIOENEN

Het koninklijk besluit van 25 november 1974 wijzigt de reglementering inzake de pensioenen voor arbeiders en bedienden (« Belgisch Staatsblad » van 23 januari 1975).

Het koninklijk besluit van 13 februari 1975 wijzigt het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, bedienden en werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 22 februari 1975).

De koninklijke besluiten van 7 maart en 12 mei 1975 wijzigen het koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart en 21 mei 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 augustus 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 28 juli 1975 tot uitvoering van artikel 2, tweede lid, van het koninklijk besluit n^{r} 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 september 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 16 september 1975 tot vaststelling voor het jaar 1976 van de herwaarderingscoëfficiënten beoogd in de wet van 28 maart 1973 tot verhoging van de werknemerspensioenen en tot invoering van een mechanisme waardoor het bedrag van pensioenen wordt aangepast aan de evolutie van het algemeen welzijn en in de wet van 27 december 1973 houdende verhoging van het pensioen van de gewezen werknemers.

Het koninklijk besluit van 3 november 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 14 mei 1969 betreffende de toekenning van buitenwettelijke voordelen aan de werknemers bedoeld bij het koninklijk besluit n^{r} 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 19 december 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 6 maart en 13 december 1975 verschijnen de koninklijke besluiten van 20 januari en 25 november 1975 tot gedeeltelijke verdeling van het provisioneel krediet ingeschreven op artikel 01.11 van de begroting van pensioenen voor 1974 en 1975 tot dekking van de lasten voortvloeiend uit de stijging van het indexcijfer der consumptieprijzen.

Het koninklijk besluit van 7 maart 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 3 november 1969 houdende vaststelling voor het vliegend personeel van de burgerlijke luchtvaart, van de bijzondere regelen betreffende het ingaan van het pensioenrecht en van de bijzondere toepassingsmodaliteiten van het koninklijk besluit n^{r} 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1975).

De wet van 20 juni 1975 wijzigt de wet van 5 augustus 1968 tot vaststelling van een zeker verband tussen de pensioenstelsels van de openbare sector en die van de privé-sector (« Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 8 juli 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 27 juli 1971 tot vaststelling voor de beroepsjournalisten van de bijzondere regelen betreffende het ingaan van het recht op pensioen en van de bijzondere toepassingsmodaliteiten van het koninklijk besluit n^{r} 50 van 24 oktober 1967, betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1975).

De wet van 17 juli 1975 betreft de pensioengerechtigde leeftijd vastgesteld in sommige pensioenregelingen van de overheidssector (« Belgisch Staatsblad » van 31 juli 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 16 september 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 13 juni 1975 waarbij de pensioenregeling, ingesteld bij de wet van 28 april 1958, op het personeel van de Gewestelijke Economische Raden toepasselijk wordt verklaard.

Het koninklijk besluit van 5 augustus 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 22 februari 1971 ter uitvoering van de wet van 26 maart 1969 betreffende het pensioen van de leden van het bestuurs- en het onderwijzend personeel, evenals van de studiemeesters-opvoeders van de vrije inrichtingen voor technisch onderwijs (« Belgisch Staatsblad » van 29 augustus 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 10 december 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 28 november 1975 tot vaststelling van de dagelijkse forfaitaire en fictieve bezoldiging met betrekking tot het jaar 1974 in aanmerking te nemen voor de berekening van het rustpensioen van de grens- en seizoenwerknemers en van het overlevingspensioen van hun weduwen.

ZIEKTE EN INVALIDITEIT

Het koninklijk besluit van 4 november 1963, in uitvoering van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte en invaliditeitsverzekering, is door de koninklijke besluiten van 28 april 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 10 mei 1975), 12 mei 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1975), 1 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1975), 3 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 17 juli 1975) en 3 november 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 19 november 1975) gewijzigd.

Het koninklijk besluit van 24 december 1963, tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tegemoet komt in de kosten van farmaceutische verstrekkingen, is door de koninklijke besluiten van 3 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 10 juli 1975), 4 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1975), 13 augustus 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1975) en 8 december 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 20 december 1975) gewijzigd.

De wet van 20 juni 1975 wijzigt de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 3 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 16 november 1963, tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering werd door de koninklijke besluiten van 20 februari 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1975), 14 maart 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1975), en 3 juli 1975 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1975) gewijzigd.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 3 februari 1975 tot uitvoering van artikel 121, 11°, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte en invaliditeitsverzekering.

Het koninklijk besluit van 24 oktober 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 27 december 1967 tot vaststelling van de nomenclatuur der farmaceutische verstrekkingen inzake verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 1 november 1975).

Het koninklijk besluit van 9 juli 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 24 december 1974 ter bepaling van het jaarbedrag van de inkomsten welke bedoeld zijn in artikel 25, §§ 1, 2 en 3, en tot uitvoering van artikel 33, § 5, derde lid, van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 oktober 1975 verschijnt het ministerieel besluit van 30 juli 1975 tot vaststelling van sommige toepassingsmodaliteiten van het koninklijk besluit van 3 februari 1975, tot uitvoering van artikel 121, 11e van de wet van 9 augustus 1963, tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte en invaliditeitsverzekering.

In het « Belgisch Staatsblad » van 22 maart 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 14 maart 1975 tot vaststelling van een persoonlijk aandeel van de rechthebbenden in de kostprijs van bepaalde geneeskundige verstrekkingen. Dit besluit is door het koninklijk besluit van 5 juni 1975 gedeeltelijk geschorst (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 juli 1975 verschijnt de wet van 9 juli 1975 tot opheffing van artikel 62 van de wet van 14 februari 1961 voor de economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel en tot instelling van een regime betreffende prijzen van de farmaceutische produkten en andere medicamenten.

Het koninklijk besluit van 11 december 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 28 juni 1969 tot verruiming van de werkingssfeer van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging tot de leden van de kloostergemeenschappen (« Belgisch Staatsblad » van 20 december 1975).

MINDER-VALIDEN

Het koninklijk besluit van 7 april 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 23 maart 1970 tot vaststelling van het bedrag en de voorwaarden van toekenning van het loon aan de minder-validen, die in de beschermde werkplaatsen zijn tewerkgesteld (« Belgisch Staatsblad » van 23 april 1975).

Het ministerieel besluit van 27 maart 1975 betreft het toekennen door het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen, van een tijdelijke tegemoetkoming, genaamd tegemoetkoming wegens economische recessie, aan de beschermde werkplaatsen (« Belgisch Staatsblad » van 4 juni 1975).

Het ministerieel besluit van 2 juli 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 27 december 1967 houdende vaststelling van de criteria van toekenning der tegemoetkomingen inzake sociale hulp op het gebied van de sociale reclassering van de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 17 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 10 juni 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 11 augustus 1972 ter bevordering van de tewerkstelling van minder-validen in de rijksbesturen (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1975).

De wet van 17 juli 1975 betreft de toegang van gehandicapten tot gebouwen toegankelijk voor het publiek (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1975).

Het koninklijk besluit van 3 juli 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 10 maart 1964 tot vaststelling van de voorwaarden waaraan een minder-valide kind moet voldoen om de kinderbijslag te genieten bij toepassing van artikel 47 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1975).

Het ministerieel besluit van 4 juni 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 30 november 1973 houdende reglement voor het personeel van het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 10 oktober 1975).

Het ministerieel besluit van 24 juni 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 14 mei 1965 houdende vaststelling van de criteria van toekenning der toelagen voor de oprichting, de vergroting of de inrichting van beschermde werkplaatsen (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1975).

Het ministerieel besluit van 23 september 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 18 juni 1975 tot bepaling van de te volgen regels voor de vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming uit het Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten in de kosten van onderhoud, behandeling en opvoeding van de gehandicapten die geplaatst zijn in inrichtingen die onder het stelsel van het semi-internaat werken (« Belgisch Staatsblad » van 31 oktober 1975).

Het ministerieel besluit van 22 oktober 1975 wijzigt het ministerieel besluit van 9 juni 1975 tot vaststelling van het bedrag van de tegemoetkoming der verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering in de prijs van de verpleegdag in een preventorium en in een kolonie voor zwakke kinderen, en in de plaatsing van kinderen in wier omgeving besmettelijke tuberculoselijders leven (« Belgisch Staatsblad » van 1 november 1975).

De ministeriële besluiten van 25 juli en 23 oktober 1975 wijzigen het ministerieel besluit van 23 maart 1970 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder het Rijksfonds voor sociale reclassering van de minder-validen een tegemoetkoming verleent in het loon en de sociale lasten, die door de beschermde werkplaatsen worden gedragen (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1975 en van 2 december 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 november 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 19 augustus 1975 tot opheffing van het koninklijk besluit van 29 januari 1971 tot vaststelling, voor de beschermde werkplaatsen, van de voorwaarden waaronder het gebrek aan werk wegens economische oorzaken, de uitvoering van de arbeidsovereenkomst schorst.

Het koninklijk besluit van 22 december 1975 verhoogt het bedrag van de bijkomende kinderbijslag voor minder-valide kinderen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975).

Het koninklijk besluit van 24 december 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 24 december 1974 betreffende de gewone en de bijzondere tegemoetkomingen aan de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975).

Het koninklijk besluit van 24 december 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 17 november 1969 houdende algemeen reglement betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de minder-validen (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975).

ZELFSTANDIGEN

Het koninklijk besluit van 3 februari 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid ten voordele van de zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975).

Het koninklijk besluit van 27 december 1974 wijzigt het koninklijk besluit van 19 december 1967 houdende algemeen reglement in uitvoering van het koninklijk besluit n^{r} 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen en van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 17 april 1975).

Het koninklijk besluit van 14 december 1974 wijzigt het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 opgenomen in de wet van 10 juli 1937 houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en de niet loontrekkende arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 17 april 1975).

Het ministerieel besluit van 12 juni 1975 houdt uitvoering van artikel 20, § 5, tweede lid, van het koninklijk besluit n^{r} 38 van 27 juli 1967 tot inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 28 juni 1975).

Het koninklijk besluit van 3 april 1975 en het ministerieel besluit van 18 april 1975 stellen de voorwaarden vast voor het verlenen van sociale hulp aan bepaalde bejaarde zelfstandige arbeiders gerepatrieerd uit Afrika (« Belgisch Staatsblad » van 4 en 5 juli 1975).

Het koninklijk besluit van 8 oktober 1975 wijzigt het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938, voorzien bij de wet van 10 juni 1937, houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en de niet-loontrekkende arbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 23 oktober 1975).

In het « Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1975 verschijnt het koninklijk besluit van 13 maart 1975 tot vaststelling van de door de Dienst voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering te storten jaarlijkse bijdrage voor 1974 en 1975, voorzien bij koninklijk besluit van 18 januari 1971 tot instelling van een regeling van sociale voordelen voor sommige geneesheren en voor sommige tandheelkundigen.

Het koninklijk besluit van 14 maart 1975 wijzigt het koninklijk besluit van 18 maart 1971 tot instelling van een regeling van sociale voordelen voor sommige apothekers (« Belgisch Staatsblad » van 21 maart 1975).

Statistiek

ALGEMEEN

In het « Belgisch Staatsblad » van 3 mei 1975 verscheen het koninklijk besluit van 24 april 1975 waarbij een sociaal-economisch steekproefonderzoek bij de gezinnen wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1975 verscheen het koninklijk besluit van 10 januari 1975 houdende uitvoering van artikel 19, eerste lid, 1°, van de wet van 4 juli 1962 waarbij de regering gemachtigd wordt statistische en andere onderzoekingen te houden betreffende de demografische, economische en sociale toestand van het land.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 mei 1975 verscheen het koninklijk besluit van 10 januari 1975 tot instandhouding van zekere besluiten waarbij statistieken van de voortbrenging, de bedrijvigheid en de voorraden voorgeschreven worden.

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 september 1975 verscheen het koninklijk besluit van 8 augustus 1975 waarbij een jaarlijkse telling van de groenteteelten in open lucht op 1 september wordt voorgeschreven.

In het « Belgisch Staatsblad » van 10 oktober 1975 verscheen het koninklijk besluit van 26 juni 1975 waarbij een onderzoek bij steekproef naar de omvang van de varkensstapel op 1 augustus 1975 wordt voorgeschreven.

In 1975 zijn officiële statistieken in de verschillende tijdschriften van het N.I.S. gepubliceerd

BEVOLKING EN HUISVESTING

Betreffende de bevolking en de huisvesting verschenen in het « Statistisch Tijdschrift » statistieken over :

— de bruto- en afgeronde sterftetafels 1968-1972 (n^r 3);
— de sterftetafels per taalgebied 1968-1972 (n^r 9);
— de universitair gediplomeerden in de volkstelling (n^r 9);
— de volks- en woningtelling op 31 december 1970 per sectoren van gemeenten (n^r 9);
— de loop van de bevolking in 1974 (n^r 9);
— de woningprijzen in 1973 (n^r 10).

FINANCIËN

De nummers 1, 7 en 8 van het « Statistisch Tijdschrift » verschenen in 1975 analyseerden :

— de nationale rekeningen van België 1966-1973 (n^{rs} 1, 7 en 8).

Iedere maand laat het Ministerie van Verkeerswezen en van Posterijen, Telegrafie en Telefonie een kort verslag van de verrichtingen in de Postchequedienst in het « Belgisch Staatsblad » publiceren.

Beschouwde maanden	*Datum van publicatie in het « Belgisch Staatsblad »*
november 1974	3 januari 1975
december 1974	25 januari 1975
januari 1975	27 februari 1975
februari 1975	22 maart 1975
maart 1975	23 april 1975
april 1975	29 mei 1975
mei 1975	24 juni 1975
juni 1975	23 juli 1975
juli 1975	28 augustus 1975
augustus 1975	26 september 1975
september 1975	24 oktober 1975
oktober 1975	24 december 1975
november 1975	3 januari 1976
december 1975	31 januari 1976

De Nationale Bank van België publiceerde iedere maand het verloop van de algemene staat der Belgische Banken.

Beschouwde maanden	*Datum van publicatie in het « Belgisch Staatsblad »*
november 1974	14 januari 1975
december 1974	20 februari 1975
januari 1975	18 maart 1975
februari 1975	16 april 1975

maart 1975	21 mei 1975
april 1975	17 juni 1975
mei 1975	16 juli 1975
juni 1975	21 augustus 1975
juli 1975	13 september 1975
augustus 1975	20 oktober 1975
september 1975	13 november 1975
oktober 1975	12 december 1975
november 1975	15 januari 1976
december 1975	24 februari 1976

HANDEL

In de « Handelsstatistieken », naast de maandelijkse en driemaandelijkse gegevens betreffende de Buitenlandse- en Binnenlandse Handel en Toerisme verschenen volgende halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken :

— halfjaarlijkse statistiek van de voorraden huishoudkolen in het bezit van de handelaars die over een opslagvermogen van 200 t en meer beschikken. Toestand op 30 juni 1974 (n^{rs} 1 en 2) en op 31 december 1974 (n^{rs} 7 en 8);

— jaarstatistiek van de groothandel in voedingswaren en dranken — jaar 1972 (n^{rs} 3 en 4);

— statistiek van de verkopen en leningen op afbetalingen en van de persoonlijke leningen of leningen onder handtekening — 1^{e} halfjaar 1974 (n^{rs} 3 en 4) en 2^{e} halfjaar 1974 (n^{rs} 7 en 8);

— statistiek van de voorraden wijn in het bezit van de handelaars op 31 augustus 1974 (n^{rs} 5 en 6);

— verkooppunten van brandstoffen voor motorvoertuigen 1972-1973-1974 (n^{rs} 5 en 6);

— statistiek van het toerisme en het hotelwezen seizoen 1974 en jaar 1974 (n^{rs} 7 en 8);

— statistiek van de exploitatie van bioscoopzalen — jaar 1973 (n^{rs} 7 en 8);

— omzetcijfer (exclusief B.T.W.), B.T.W. op de omzet, bedrag der aankopen (exclusief B.T.W.) en waarde van de voorraden (exclusief B.T.W.) voor zekere kleinhandelsondernemingen in 1974 (n^{rs} 9 en 10).

LANDBOUW

Naast de maandelijkse en driemaandelijkse gegevens werden in de « landbouwstatistieken » in 1975 eveneens halfjaarlijkse en jaarlijkse statistieken gepubliceerd :

— de indeling van de slachthuizen volgens het geslacht gewicht in ton — jaren 1969 tot 1974 (n^{rs} 1 en 2);

— de landbouw- en tuinbouwtelling op 15 mei 1974 (n^{rs} 1, 2, 3 en 4), en op 1 december 1974 (n^{rs} 5 en 6);

— de telling van de groenteteelten in openlucht op 1 september 1974 (n^{rs} 1 en 2);

— de tuberculose-bestrijding (n^{rs} 3 en 4);

— de raming van de landbouwproduktie — teeltjaar 1973-1974 (n^{rs} 3 en 4);

— de opgave van de jachtverloven — 1963 tot 1974 (n^{rs} 5 en 6);

— de bevoorrading in gekeurde zaden, oogst 1969 tot 1972 (n^{rs} 5 en 6);

— de lonen en pachten in de landbouw (n^{rs} 5 en 6);

— de zeevisserij — 1974 (n^{rs} 5 en 6);

— de houtvoorraden op 31 december 1974 (n^{rs} 9 en 10).

NIJVERHEID

Jaarlijkse statistieken inzake de produktie werden gepubliceerd in de reeks « Industriële Statistiek »; ze hebben betrekking op de volgende bedrijven en jaren :

— 1971 : mijnen, steengroeven en exploitatie van aanverwanten (n^{rs} 1 en 2).

— 1972 : brood- en banketbakkerijen; samengestelde dierenvoeders, tabakindustrie; drukkerijen; transportindustrie en gasdistributie; waternijverheid; cokesfabrieken; keramische nijverheid en glasnijverheid (n^{rs} 1 en 2); fabricage van vleespreparaten en -conserven; nijverheid van de bereiding en van de conserven van vis, week- en schaaldieren; koekjes-, beschuit- en peperkoeknijverheid; chemische nijverheid; weverij en kokosvezels en andere harde vezels; fabricage van band, vlechten, passementwerk, bastband en soorgelijke artikelen; breigoednijverheid; ijzernijverheid; metaalverwerkende nijverheid; valorisatienijverheid van oud ijzer en oude metalen; bouwnijverheid (n^{rs} 3 en 4); groenteconserven,

zeepnijverheid en nijverheid der synthetische wasmiddelen, onderhoudsprodukten, parfumerieën en schoonheidsprodukten; rubbernijverheid; nijverheid van de houtzagerij, van het vervaardigen van houtvezels en houtwol, het afrollen en het snijden van hout; leerlooierijnijverheid; handschoen- en marokijnnijverheid en fabricage van andere lederen artikelen; jaarstatistiek van de produktie, het vervoer en de distributie van elektriciteit — jaren 1971 en 1972; nijverheid der cementagglomeraten; nijverheid der produkten in asbestcement, (n^{rs} 5 en 6); suikerfabrieken, suikerraffinaderijen en invertsuikerfabrieken; Chocolade- en suikergoednijverheid; fabricatie van diverse dranken; Papier- en kartonverwerkende nijverheid; haardwolspinnerijen en spinnerijen van wol voor dekens; kamwolspinnerijen; weefnijverheid (jaren 1971 en 1972); nijverheid van non-ferrometalen (n^{rs} 7 en 8); kleding- en confectienijverheid; plastiekverwerkende nijverheid (n^{rs} 9 en 10).

— 1973 : nijverheid van het wassen en carbonisatie van wol; spinnerijen van harde vezels; jutespinnerijen; cementnijverheid (n^{rs} 5 en 6) nijverheid der cementagglomeraten; nijverheid der produkten in asbestcement (n^{rs} 7 en 8); steenkolenmijnen en hun elektriciteitscentrales (jaren 1972 en 1973); fabricatie van samengestelde veevoeders; chemische nijverheid; Houtverwerkende nijverheid; papier- en kartonverwerkende nijverheid; bontnijverheid en nijverheid der behaarde huiden; weverij van kokosvezels en andere harde vezels; fabrieken en steenkoolagglomeraten; keramische nijverheid; betoncentrales (n^{rs} 9 en 10).

In volgende nummers van de « Industriële Statistieken » verscheen in 1975 :

— een overzicht van de toegestane en begonnen gebouwen (n^{rs} 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 en 10).

REGIONALE STATISTIEK EN STATISTISCHE METHODE

In het « Statistisch Tijdschrift » verscheen hierover het volgende :

— exportgerichtheid van de verschillende provincies en taalstreken in 1971. Leveringen aan het buitenland per bedrijfstak en geografisch gebied (n^{r} 3);

— enkele basisgegevens over de demografische ontwikkeling van België en zijn regio's (n^{r} 10).

TEWERKSTELLING, LONEN EN PRIJZEN

In het « Statistisch Tijdschrift » verschenen volgende reeksen over :

— het gezinsbudget 1973-1974 (n^{rs} 2, 7 en 8);

— enquête naar de structuur en de spreiding van de lonen in oktober 1972 (n^{r} 6);

— de woninghuurprijzen in 1973 (n^{r} 10);

— het onderzoek naar de lonen in de landbouw in april 1974 (n^{rs} 11 en 12).

VERVOER EN VERKEER

In de « vervoerstatistieken » verschenen volgende halfjaarlijkse en jaarlijkse gegevens :

— de statistiek van de verkeersongevallen (n^{r} 1);

— het aantal radio- en televisietoestellen, telefoonabonnementen, telefoongesprekken en poststukken (n^{r} 1);

— de statistiek van de luchtvaart in 1973 (n^{rs} 2 en 3);

— het postverkeer 1973-1974 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de statistiek van de fietsen, bromfietsen en lichte moto's 1974 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— het aantal houders van radio- en televisietoestellen 1974 (n^{rs} 4, 5 en 6);

— de statistiek van de nieuwe, tot het verkeer toegelaten motorvoertuigen en tweedehandsmotorvoertuigen 1974 (n^{rs} 7 en 8);

— de statistiek van de bloedafnemingen ingevolge verkeersongevallen op de openbare weg — 1973 (n^{rs} 7 en 8);

— de jaarstatistiek van de N.M.B.S. — 1974 (n^{rs} 9 en 10);

— telefonie, semafoondienst, openbare mobiele landradiotelefonie en telex — 1974 (n^{rs} 9 en 10).

Toerisme

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1975 verscheen het koninklijk besluit van 9 december 1974 tot regeling van de toekenning van premies voor het moderniseren van kampeerterreinen en nieuw inrichten van kampeerterreinen die bij beslissing van de overheid elders moeten worden gevestigd.

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1975 verscheen het koninklijk besluit van 1 februari 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 30 juni 1966 betreffende het statuut van de reisbureaus.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 juni 1975 verscheen het koninklijk besluit van 15 mei 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 18 oktober 1974 (« Belgisch Staatsblad » van 11 januari 1975), tot wijziging van het koninklijk besluit van 17 juli 1964, betreffende het statuut van hotelinrichtingen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1975 verscheen het ministerieel besluit van 4 september 1975 tot samenstelling van de lijst van diploma's van hoger onderwijs, in uitvoering van het bepaalde in artikel 5 van het koninklijk besluit van 30 juni 1966, als gewijzigd bij dat van 1 februari 1975, betreffende het statuut van de reisbureaus.

Vervoer en verkeer

BINNENVAART

In het « Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1975 verscheen het ministerieel besluit houdende aantal, samenstelling en werking van de raadgevende comités voorzien bij artikel 6 van de bijlage tot het koninklijk besluit van 3 december 1968 houdende omwerking van het statuut van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart.

In het « Belgisch Staatsblad » van 18 april 1975 verscheen de overeenkomst nopens de meting van binnenvaartuigen, Bijlage en Protocol van Ondertekening, opgemaakt te Genève op 15 februari 1966.

In het « Belgisch Staatsblad » van 16 mei 1975 verscheen het ministerieel besluit van 20 april 1975 tot wijziging van het ministerieel besluit van 24 juni 1974 houdende het reglement voor het personeel van de Autonome Haven van Luik.

In het « Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1975 verscheen het koninklijk besluit van 5 mei 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 oktober 1935 houdende algemeen reglement van scheepvaartwegen van het koninkrijk, en van het koninklijk besluit van 7 september 1950 houdende de bijzondere reglementen voor sommige scheepvaartwegen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 17 juli 1975 verscheen het ministerieel besluit van 17 juni 1975 betreffende de vergoeding voor sommige verplaatsingen van een schip gedurende het laden of het lossen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 juli 1975 verscheen het koninklijk besluit van 23 juni 1975 betreffende de laad- en lostijd en het bedrag van het liggeld inzake rivierbevrachting.

In het « Belgisch Staatsblad » van 9 augustus 1975 verscheen het ministerieel besluit van 30 juni 1975 betreffende de voorwaarden tegen welke de bevrachtingen en verhuringen, tot stand gekomen door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart, moeten worden gesloten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 11 september 1975 verscheen het koninklijk besluit van 18 augustus 1975 houdende het reglement van politie en scheepvaart voor het kanaal van Brussel naar de Rupel en voor de haven van Brussel.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 oktober 1975 verscheen het ministerieel besluit van 29 oktober 1975 houdende wijziging van de voorwaarden waaronder de schepen voor het vervoer van eigen goederen vrijgesteld zijn van de tussenkomst van de beurtbevrachtingskantoren van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 oktober 1975 verscheen het ministerieel besluit van 29 oktober 1975 houdende reglementering van de grensoverschrijdende transporten naar Frankrijk en Nederland per binnenvaartuig.

In het « Belgisch Staatsblad » van 11 november 1975 verscheen het koninklijk besluit van 3 november 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 oktober 1935 houdende algemeen reglement van de scheepvaartwegen van het koninkrijk.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 december 1975 verscheen het ministerieel besluit van 2 december 1975 betreffende de aan de Dienst voor Regeling der Binnenvaart verschuldigde afhoudingen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 december 1975 verscheen het koninklijk besluit van 11 december 1975 tot aanpassing van de tarieven der loodsgelden, uitgedrukt in Belgische munt, geheven op de Schelde beneden Antwerpen, in de Scheldemonden en op het Kanaal Gent-Terneuzen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 december 1975 verscheen de overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot wijziging van de tarieven der loodsgelden voor de Schelde en haar mondingen, en Bijlagen, ondertekend te Brussel op 23 maart 1967.

RIJNVAART

In het « Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1975 verscheen het koninklijk besluit van 12 november 1974 met betrekking tot de toepassing van artikel 1*bis* van het reglement betreffende het onderzoek van vaartuigen en vlotten die de Rijn bevaren — speciale ankers.

In het « Belgisch Staatsblad » van 19 maart 1975, 19 april 1975 en van 23 mei 1975 verschenen de koninklijke besluiten van 27 december 1974, 13 februari 1975, 14 februari 1975, 14 maart 1975, 15 maart 1975 en van 28 april 1975 met betrekking op de toepassing van artikel 8 van het Reglement voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Rijn (A.D.N.R.).

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 mei 1975 verscheen de wet van 31 januari 1975 houdende goedkeuring van het Aanvullend Protocol bij de Herziene Rijnvaartakte van 17 oktober 1968, ondertekend te Straatsburg op 25 oktober 1972.

In het « Belgisch Staatsblad » van 16 mei 1975 verscheen het koninklijk besluit van 27 april 1975 houdende goedkeuring van een aanbeveling van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart betreffende de toepassing van artikel 7*bis* van het Reglement betreffende het onderzoek van vaartuigen en vlotten die de Rijn bevaren.

ZEEVAART

In het « Belgisch Staatsblad » van 15 augustus 1975 verscheen het koninklijk besluit van 12 juni 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1973 houdend zeevaartinspectiereglement.

In het « Belgisch Staatsblad » van 11 september 1975 verscheen de wet van 11 juli 1975 tot wijziging van de wet van 1 juli 1971 houdende oprichting van de Regie voor Maritiem Transport (R.M.T.).

In het « Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1975 verscheen het koninklijk besluit van 24 juni 1975 betreffende aanvullende voorschriften voor schepen die gevaarlijke stoffen in bulk vervoeren.

LUCHTVAART

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975 verscheen het ministerieel besluit van 2 mei 1975 tot vaststelling van de geluidsnormen voor de subsonische vliegtuigen met straalaandrijving.

In het « Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1975 verscheen het koninklijk besluit van 24 september 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 oktober 1971 houdende instelling van een vergoeding voor het gebruik van het luchtruim.

WEGEN EN SPOORWEGEN

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 januari 1975 wordt het koninklijk besluit van 13 december 1974 gepubliceerd, tot wijziging van het reglement gevoegd bij het besluit van de Regent van 20 september 1947, waarbij de algemene voorwaarden betreffende de openbare-, de tijdelijke-, de bijzondere autobusdiensten en autocardiensten werden bepaald.

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 januari 1975 wordt het ministerieel besluit van 15 januari 1975 betreffende het gebruik van reisbladen voor autocars gepubliceerd.

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 januari 1975 wordt het ministerieel besluit van 20 januari 1975 betreffende de aanneming van organisaties voor de afgifte van reisbladenboekjes gepubliceerd.

In het « Belgisch Staatsblad » van 31 januari 1975 wordt het koninklijk besluit van 29 november 1974 gepubliceerd, houdende vaststelling van bijzondere regels voor het internationale vervoer van reizigers met autocars en autobussen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1975 wordt de wet van 8 januari 1975, gepubliceerd waarbij de N.M.B.S. gemachtigd wordt, onder waarborg van de Staat, leningen uit te schrijven ten belope van een som van 867 miljoen frank tot dekking van de kosten voor eerste aanleg.

In het « Belgisch Staatsblad » van 29 maart 1975 verscheen het koninklijk besluit van 6 maart 1975 betreffende de goedkeuringseisen waaraan de achterlichten van de motorvoertuigen en hun aanhangwagens moeten voldoen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 9 april 1975 verscheen het koninklijk besluit van 21 maart 1975 betreffende de vergunningen en de bewijzen voor taxidiensten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 9 april 1975 verscheen het koninklijk besluit van 19 maart 1975 betreffende de diensten voor het verhuren van voertuigen met chauffeur.

In het « Belgisch Staatsblad » van 18 april 1975 verscheen het koninklijk besluit van 2 april 1975 houdende politiereglement betreffende de exploitatie van de taxidiensten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1975, van 21 mei 1975 en van 21 juni 1975 verschenen de koninklijke besluiten van 18 maart 1975, van 13 mei 1975 en van 11 juni 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 maart 1968 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer.

In het « Belgisch Staatsblad » van 17 mei 1975 verscheen het ministerieel besluit van 21 april 1975 tot wijziging van het ministerieel besluit van 5 mei 1965 houdende bepaling van het aantal, de territoriale bevoegdheid en de organisatie van de examencentra tot herkrijging van het recht om een voertuig met eigen beweegkracht te besturen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975 verscheen het ministerieel besluit van 13 mei 1975 waarbij de modaliteiten van afgifte en het model van de vrijstellingen van de draagplicht van de veiligheidsgordel op grond van gewichtige medische tegenindicaties wordt bepaald.

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 mei 1975 verscheen het koninklijk besluit van 6 mei 1975 betreffende het heffen van taksen en bijkomende taksen inzake de exploitatie van taxidiensten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 mei 1975 verscheen de omzendbrief van 22 mei 1975 betreffende de uitvoering van het artikel 10 van de wet van 27 december 1974 betreffende de taxidiensten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 24 mei 1975 verscheen het ministerieel rondschrijven van 20 mei 1975 betreffende de draagplicht van de veiligheidsgordels, gericht aan de leden van het geneesherenkorps.

In het « Belgisch Staatsblad » van 3 juni 1975 verscheen het Europees Verdrag betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (ADR), en bijlagen A en B, ondertekend te Genève op 30 september 1957. — Aanvullende tekst van de bijlage B.

In het « Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1975 verscheen het koninklijk besluit van 14 mei 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de motorvoertuigen en hun aanhangwagens moeten voldoen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1975 verscheen het koninklijk besluit van 30 mei 1975 tot opheffing van het koninklijk besluit van 25 mei 1964 houdende vaststelling van de normen waaraan de valhelmen voor bestuurders en passagiers van rijwielen met hulpmotor en motorrijwielen met of zonder zijspan moeten voldoen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1975 verscheen de wet van 9 juni 1975 tot wijziging van de wetten betreffende de politie van het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968.

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 juli 1975 verscheen het ministerieel besluit van 25 juni 1975 tot vaststelling der perimeters voor het vervoer met taxi's.

In het « Belgisch Staatsblad » van 16 juli 1975 en van 18 september 1975 werd het Europees verdrag gepubliceerd betreffende het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de weg (ADR), en bijlagen A en B.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 juli 1975 verscheen het koninklijk besluit van 8 juli 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 24 juni 1973 tot uitvoering van sommige bepalingen van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1975 verscheen het koninklijk besluit van 31 juli 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 25 september 1968 betreffende de leervergunning en het rijbewijs.

In het « Belgisch Staatsblad » van 27 augustus 1975 verscheen het koninklijk besluit van 25 juli 1975 betreffende de goedkeuring per type van auto's uitgerust met een motor met elektrische ontsteking wat betreft het uitlaten van verontreinigende gassen door de motor.

In het « Belgisch Staatsblad » van 6 september 1975 verscheen het koninklijk besluit van 21 augustus 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de motorvoertuigen en hun aanhangwagens moeten voldoen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 23 september 1975 verscheen het ministerieel besluit van 4 september 1975 tot wijziging van het ministerieel besluit van 30 augustus 1967 waarbij het model van de nummerplaten en inschrijvingsbewijzen alsmede van de voor te leggen attesten om de inschrijving van een voertuig met eigen beweegkracht te bekomen, wordt bepaald.

In het « Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1975 verscheen het koninklijk besluit van 14 oktober 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 2 april 1975 houdende politiereglement betreffende de exploitatie van de taxidiensten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1975 verscheen het ministerieel besluit betreffende de werking van het verklikkerlicht inzake de exploitatie van taxidiensten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 9 december 1975 verscheen het koninklijk besluit houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1975 verscheen het koninklijk besluit van 12 december 1975 tot wijziging van het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de motorvoertuigen en hun aanhangwagens moeten voldoen en tot gedeeltelijke opheffing van het koninklijk besluit van 14 maart 1968 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer.

Verzekeringen

In het « Belgisch Staatsblad » van 18 januari 1975 verscheen het koninklijk besluit van 10 januari 1975, houdende wijziging van het koninklijk besluit van 24 juni 1973, tot uitvoering van sommige bepalingen van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1975 verscheen de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 22 november 1975 verscheen het koninklijk besluit van 13 november 1975 houdende bepaling van de datum van inwerkingtreding van artikel 41 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen.

In het « Belgisch Staatsblad » van 11 december en van 13 december 1975 verschenen de koninklijke besluiten van 20 oktober en van 13 november 1975 houdende inwerkingstelling van de artikels 25 en 69, derde lid, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

Werkgelegenheid (Zie Arbeid)

Werkloosheid [Zie Arbeid (Werkloosheid)]

Wetenschappelijk Onderzoek

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1975 verscheen het koninklijk besluit van 7 oktober 1974 betreffende het verlenen van concessies voor de exploratie en de exploitatie van de minerale en andere niet-levende rijkdommen van het continentaal plat.

In het « Belgisch Staatsblad » van 8 februari 1975 verscheen het koninklijk besluit van 2 december 1974 betreffende de Belgische bijdrage in de financiering van de voorbereidingsfase der wetenschappelijke en technische samenwerking der 19 Europese landen van de groep COST.

In het « Belgisch Staatsblad » van 12 april 1975 en van 3 juli 1975 verschenen de koninklijke besluiten van 23 januari 1975 en van 10 april 1975 houdende financiering van het landbouwonderzoek in het kader van het vijfjarenplan voor de industriële en landbouwtechnologie.

In het « Belgisch Staatsblad » van 12 juni 1975 verscheen het koninklijk besluit van 4 februari 1975 waarbij geconcerteerde programma's voor fundamenteel onderzoek gefinancierd worden.

In het « Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1975 verscheen het koninklijk besluit van 29 april 1975 houdende financiering van de schijf 1975 van sommige nationale onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's.

In het « Belgisch Staatsblad » van 13 september 1975 verscheen het koninklijk besluit van 21 januari 1975 houdende oprichting van een Wetenschappelijke Raad bij de Nationale Dienst voor Opgravingen.

In het « Belgische Staatsblad » van 15 oktober 1975 verscheen het koninklijk besluit van 9 september 1975 tot inwilliging van het verzoekschrift ingediend door de Federatie van de Belgische textielnijverheid strekkende tot de erkenning van het « Wetenschappelijk- en Technisch Centrum van de Belgische Textielnijverheid », en tot goedkeuring van zijn statuten.

★

★ ★

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN[1]

BENELUX. Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 481
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 481
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 482
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 483

BEVOLKING.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 11
Loop van de bevolking in 1975 12-13
Particuliere woningen als hoofdverblijf bewoond door eigenaar, mede-eigenaar of vruchtgebruiker, per arrondissement, provincie en taalgebied 14-15
Tweede woningen en vakantiewoningen naar bouwjaar en type van het gebouw, per provincie en taalgebied 16

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 342
Loonindexcijfers 343
Gemiddelde bruto verdienste per uur, per bedrijfstak en per gewest van de arbeider in de nijverheid. Enquête oktober 1975 344
Lonen van de in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers 346
Verdeling der ontvangsten van de R.M.Z. en het N.P.F.M. 346

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Bijzondere handel (naar gewicht en waarde) 415
Uitvoer per nijverheidssector 418-419
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Miljoenen franken . 420
Relatieve belangrijkheid van de uitvoer per goederengroep. Ten honderd . . . 421
Geografische indeling van de uitvoer per goederengroep in 1975 422-423
Verschil van de uitvoer in 1975 t.o.v. 1974 424
Verschil van de invoer in 1975 t.o.v. 1974 425
Invoer per nijverheidssector 426-427
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Miljoenen franken . . 428
Relatieve belangrijkheid van de invoer per goederengroep. Ten honderd 429
Geografische indeling van de invoer per goederengroep in 1975 430-431

(1) — Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.
— Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :
.. niet beschikbaar ;
— nul of onbeduidend ;
/ gemiddelde.
— Wanneer de in de statistische tabellen opgenomen getallen werden afgerond, stemmen de totalen niet altijd overeen met de optelling van de partiële gegevens.

Blz.

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 433
Analyse van de handelsbalans volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel 436
In- en uitvoersaldi van vlees 60
Boter (netto-invoer uit de B.L.E.U.) 60
In- en uitvoer van landbouwprodukten 61
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 62
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 63
Balans van alle gassoorten 96
Buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 104-105
Balans van de totale energie 110-111
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 112
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 123
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 124
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 125
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 133
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 134-135-138
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 136-137-139
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen . 143
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 144
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 145
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 152
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 153
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 154-155
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 156-157
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 162
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 163
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 171
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 172
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 177
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 179
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 181
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 182
Invoer en uitvoer van diamant 183
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. (met Nederland). Waarde 481
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland (met de B.L.E.U.). Waarde 481
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 482
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 483
Uitvoer per land van bestemming 437
Invoer per land van herkomst 438
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per landengroep 439
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 441
Saldo van de handelsbalans per landengroep 442
Verrichtingen met het buitenland, verrichtingen in buitenlandse valuta's van de ingezetenen met de Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen en termijnvalutatransacties 446-447
Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1974 en 1975 448-449-450

Blz.

DISTRIBUTIE.

Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel . 211
Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 212
Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 213
Faillietverklaring en aanvragen om gerechtelijke akkoorden 213
Verkoop van verbruiksgoederen 214
Ontwikkeling van de zelfbedieningswinkels per 1 januari 214
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 215
Faillissementen per gewest 399
Spreiding van de faillissementen per provincie 400

FINANCIËN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Verloop van de geldhoeveelheid 281
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 283
Gezamelijke balansen der geldscheppende instellingen 284-285
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid 286-287
Algemene staat der banken 288
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan. 289
Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken . . 290
Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken 291
Daggeldmarkt. Daggemiddelden 292
Bedrijvigheid van het H.W. I. Daggemiddelden der wissels in omloop 293
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland, ondergebracht bij de Nationale Bank van België . . . 294
Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat 295
Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt 295
Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische vennootschappen 300-301
Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen 302
Voornaamste uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 303
Beurs van Brussel. Omzet van de kontantmarkt 304
Rendement van effecten met vast rendement op de beurs van Brussel 305
Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in Belgische franken 306
Evolutie van de voornaamste balansposten van het Rentenfonds 307
Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen 308
Verloop van de financiële activa 308
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 309
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 310
Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid. Verdeling over de economische sectoren 313
Nationale Kas voor Beroepskrediet 314

GEWESTEN (Economische ontwikkeling).

Faillissementen per gewest 399
Spreiding van de faillissementen per provincie 400
Gemiddelde werkelijke jaarlijkse groei van het intern regionaal bruto produkt . . 403
Toename van de werkloosheid 398
Uitkeringtrekkende volledig werklozen 403
Verloop van de werkloosheidsgraad per regio in 1975 403
Uitkeringtrekkende volledig werklozen. Juli 1974 tot december 1975 404

Blz.

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Vergelijkende evolutie van de rendabiliteit en de schuldenlast 350
Ontwikkeling van de ondernemingsresultaten voor het dienstjaar 1974 351

INVESTERINGEN.

Investeringen ten behoeve van de economie 372-373
Nationale Investeringsmaatschappij. Sectoriële spreiding van de portefeuille tot 30 september 1975 374
Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 375
Gewestelijke spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959, van 14 juli 1966 en van 30 december 1970 376
Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen 377
Indeling van de voorziene buitenlandse investeringen volgens land van oorsprong 378
Regionale indeling van de voorziene buitenlandse investeringen in de fabrieksnijverheid 378

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Totale getelde oppervlakte 55
Graangewassen. Totale getelde oppervlakte 55
Nijverheidsgewassen. Totale getelde oppervlakte 56
Wortelplanten en knolgewassen. Totale getelde oppervlakte 56
Fruitteelt. Totale getelde oppervlakte 57
Groenteteelt. Totale getelde oppervlakte 57
Verloop van de opbrengst van sommige teelten. Gemiddelde produktie per hectare 58
Landbouwopbrengst 58
Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet. Gewone verrichtingen 59
Veestapel 59
Nettoproduktie van inlands vlees 59
Vleesverbruik 60
In- en uitvoersaldi van vlees 60
Boter 60
In- en uitvoer van landbouwprodukten 61
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 62

LONEN (Zie Bezoldigingen).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie 473
IJzer- en staalproduktie 474
Landbouwproduktie 475
Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen 475

NATIONALE BOEKHOUDING.

Bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen. Enkele landen XV
Gemiddelde werkelijke jaarlijkse groei van het intern regionaal bruto produkt . 403

Blz.

NEDERLAND.

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding 476
Aantal werklozen 476
Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie . . . 477
Produktie-indexcijfers per bedrijfstak 477
Buitenlandse handel 478
Invoerwaarde per land van herkomst 479
Uitvoerwaarde per land van bestemming 479
Goud- en deviezenreserves 480
Prijzen en lonen 480
Particulier verbruik 480
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 481
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 481
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 482
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 483

NIJVERHEID.

Kwartaalgemiddelden van het seizoenverbeterd maandelijks indexcijfer van de industriële produktie 72
Internationale vergelijking van het verloop der industriële produktie. 74
Bruto-indexcijfers van de industriële produktie 75
Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 76-77-78
Personeelsbezetting in de steenkoolmijnen 87
Rendement in de steenkoolmijnen 87
Steenkoolbalans. 88
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1973 tot 1975 91
Cokesbalans 92
Beschikbare elektrische energie 93
Balans van alle gassoorten 96
Vervoer en distributie van gas met pijpleidingen 98
Produktie en verbruik van aardolieprodukten. 100
Buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 104-105
Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie 106
Eindverbruik van energie per energiedrager 108
Balans van de totale energie. 110-111
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 112
Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld. 120
Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land 121
Produktie van ruwijzer in de landen van de E.E.G. 122
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 123
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 124
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 125
Produktie van non-ferrometalen 126
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en leveringen 128
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren 130
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren 131
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren 132

Blz.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 133
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 134-135-138
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht . . . 136-137-139
Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid 142
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 143
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 144
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 145
Produktie van gebreide goederen 149
Voorraden weefsels 149
Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 150
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 152
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 153
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 154-155
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 156-157
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie 160
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 161
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 162
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 163
Cementproduktie 168
Produktie van de kleinijverheid 169
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 169
Produktie van de keramieknijverheid 170
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 171
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 172
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en verwerking 176
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 177
Produktie van leder, schoenen en pantoffels 178
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 179
Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten 180
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 181
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 182
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 183
Invoer en uitvoer van diamant 183
Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 186
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst 187

OVERHEIDSFINANCIËN.

Kastoestand van de Schatkist 246
Uitvoering der begrotingen van 1967 tot 1974. Stelsel van beheer 247
Uitvoering der begroting van 1975. Eenheidsbegroting 247
Gewone budgettaire ontvangsten. Gedane invorderingen 248-249
Budgettaire uitgaven per begroting 250
Indeling van de budgettaire uitgaven volgens de aard der uitgaven 251
Rijksschuld. Toestand einde jaar 252
Verloop van de Rijksschuld 253
Algemeen overzicht van de provinciale financiën. Alle provinciën samen. Gewone dienst 263
Provinciale financiën. Gewone dienst. Ontvangsten. Voornaamste onderverdelingen van hoofdstuk Aandeel in het Fonds der provinciën en Provinciale belastingen 263
Verdeling van de provinciale financiën. Gewone dienst. Economisch-functionele classificatie 264

Blz.

Verdeling van de provinciale financiën per administratief hoofdstuk. Gewone dienst 265
Geografische verdeling van de provinciale financiën. Gewone dienst 266-267
Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen . 268
Algemeen overzicht van de gemeentefinanciën. Gewone dienst. 269
Gemeentefinanciën. Gewone dienst. Ontvangsten. Voornaamste onderverdeling van hoofdstuk Aandeel in de fondsen van de gemeente en Algemene belastingen 269
Geografische verdeling van de gemeentefinanciën. Gewone dienst 270-271

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 331
Deelindexcijfers van de groothandelsprijzen 333
Prijsontwikkeling per categorie 335
Verschil, t.o.v. het voorgaande jaar, tussen de jaargemiddelden van de prijsindexcijfers. 336
Indexcijfer van de consumptieprijzen 336
Gemiddelde jaarstijging van het prijsindexcijfer in enkele landen 337

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 220
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1975 221
Spreiding der overnachtingen 221
Aantal overnachtingen op de kampeerterreinen volgens land van herkomst . . . 222
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 223
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 223
Inrichtingen voor volksvakantie 224

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid. 186
Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort . . 383
Verkoop van verbruiksgoederen in 1975 384
Verkoop van verbruiksgoederen in 1975. Voedingswaren 384
Verkoop op afbetaling. Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen 385
Verkoop op afbetaling. Jaarlijks verleend krediet 386
Verkoop op afbetaling. Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen . . . 386
Persoonlijke leningen. Verleende kredieten per semester 387
Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren. Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar 387
Vergelijkende tabel met de resultaten van de gezinsbudgetonderzoekingen van 1961 en 1973-1974. 388
Aangifte van de belasting over de toegevoegde waarde 388

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 195
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 195

Blz.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 196
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Aantal reizigers 196
Aantal wegvoertuigen 198
Binnenvaart. Vervoerde goederen 198
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 199
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 199
Samenstelling van de Belgische binnenvaartvloot 200
Belgische koopvaardijvloot 201
Toestand van de Belgische koopvaardijvloot 201
Haven van Antwerpen. Zeevaart 202
Haven van Gent. Zeevaart 203
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart 204
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 205
Luchtverkeer van de SABENA 206

VERZEKERINGEN.

Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 319
Levensverzekeringen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 319
Kapitalisatieverrichtingen 320
Kapitalisatieverrichtingen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves . . 320
Hypothecaire leningen 321
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 321
Verplichte verzekeringen van de burgerlijke verantwoordelijkheid betreffende de autovoertuigen 322
Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende motorrijtuigen. Waarden tot dekking van de technische reserves 323
Verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid betreffende vervoer van zaken voor eigen rekening en personenwagens 323

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WATER.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 186
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naar gelang van de herkomst 187

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Bezoldigde arbeidskrachten werkzaam in België 26
Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 27
Actieve bevolking. Indeling per bedrijfstak 28-29
Werknemers opgenomen in de sociale zekerheid 29
Indeling (N.A.C.E.) naar activiteitsklasse van de op 30 juni in de maatschappelijke zekerheid opgenomen werknemers 30
Indeling naar de grootte van de inrichtingen der op 30 juni 1974 in de sociale zekerheid opgenomen werkgevers en werknemers 31
Indeling per provincie en taalstreek van de onder de sociale zekerheid ressorterende werkgevers en arbeiders op 30 juni 1974 32
Verloop van de werkloosheid 33
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 33-34
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, normale geschiktheid, per provincie en taalstreek. Mannen en vrouwen 35-36
Indeling van de volledig werklozen per bedrijfstak en taalstreek in 1975 37
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep, duur en taalstreek . . 38-39
Volledig werklozen (alle categorieën) op 31 december 1975. Per leeftijdsgroep, geslacht en taalstreek 40

Blz.

Uitkeringtrekkende volledig werklozen, door de openbare besturen tewerkgesteld in 1974 en 1975. Per provincie en taalstreek 43
Toename van de werkloosheid 398
Uitkeringtrekkende volledig werklozen 403
Verloop van de werkloosheidsgraad per regio in 1975 403
Uitkeringtrekkende volledig werklozen. Juli 1974 tot december 1975 404

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 63
Visaanvoer. Waarde 63
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 63

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

Blz.

BEZOLDIGINGEN.

Stand, eind december 1975, van het prijsindexcijfer en van het indexcijfer van het gemiddeld bruto uurloon in de nijverheid in enkele landen 345

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde . . 416-417
Structuur van de in- en uitvoer in 1965 en 1975 432
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheidsindexcijfers 434-435
In- en uitvoer per landengroep 440
Saldo van de handelsbalans der B.L.E.U. per geografische zone 443

DISTRIBUTIE.

Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1975 toegekende kredieten volgens het doel 215
Verloop van de omzet in de kleinhandel 216

GELD EN KREDIET.

Nationale Kas voor Beroepskrediet. In 1975 toegekende kredieten volgens het doel 215
Gemiddeld koersverloop van enkele geldeenheden op de Beurs te Brussel 282
Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto 293
Ontwikkeling van de rentepercentages van enkele beleggingen in Belgische franken die open staan voor het publiek vergeleken met de gemiddelde jaarlijkse procentuele stijging der kleinhandelsprijzen 296
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid 303
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas . . . 311
Evolutie van de spaardeposito's en van de netto-uitgiften van obligaties en kasbons 312

INVESTERINGEN.

Bruto binnenlandse kapitaalvorming 379
Bedrijfstaksgewijze ontwikkeling van de bruto binnenlandse kapitaalvorming . . 380

NATIONALE BOEKHOUDING.

Conjunctuurindicator XVIII
Reële ontwikkeling van het bruto nationaal produkt en zijn samenstellingen . XXI
Evolutie van het bruto regionaal binnenlands produkt 402

NIJVERHEID.

Synthetische curve van de voornaamste gegevens van de maandelijkse conjunctuurtest van de Nationale Bank en de gemiddelde verzekerde activiteitsduur in de fabrieksnijverheid 73
Evolutie van de industriële produktie volgens goederengroepen 79
Evolutie van de industriële produktie van 1965 tot 1975 80
Evolutie van de industriële produktie per taalstreek 81

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

Steenkoolbalans 89
Steenkoolleveringen aan de grote binnenlandse verbruikssectoren 90
Hoogovencokes 92
Netto produktie van elektriciteit per energiedrager 94
Elektriciteitsverbruik 95
Beschikbaar gas 97
Netto gasverbruik. Alle gas, inclusief vloeibaar en raffinaderijgas 99
Produktie, invoer, uitvoer en binnenlandse leveringen voor aardolieprodukten . 101
Op de binnenlandse markt geleverde petroleumprodukten 102
Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie 103
Zichtbaar verbruik van primaire energie 107
Eindverbruik van energie per energiedrager 109
Enkele elementen van de ijzer- en staaleconomie 122
Nijverheid der non-ferrometalen. Produktie en tewerkstelling 126
Nijverheid der non-ferrometalen. Ruwe produkten 127
Metaalverwerkende nijverheid. Produktie, bestellingen, totale leveringen en tewerkstelling 129
Scheikundige nijverheid en rubbernijverheid. Produktie en tewerkstelling . . . 142
Textielnijverheid. Produktie en tewerkstelling 151
Bouwnijverheid en nijverheid der niet metaalhoudende mineralen. Produktie en tewerkstelling 168
Bouwmaterialen. Produktie 170
Papier- en kartonnijverheid. Produktie, verwerking en tewerkstelling 176
Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid. Produktie en tewerkstelling 178

OVERHEIDSFINANCIËN.

Rijksschuld 252

PRIJZEN.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen 332
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 332
Ontwikkeling van het indexcijfer van enkele groothandelsprijzen in 1974 en 1975 334
Indexcijfers van de consumptieprijzen 337

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 197
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 197
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 202
Zeeverkeer in de haven van Gent 203

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Alle categorieën 41
Werkzoekenden, uitkeringtrekkende volledig werklozen, ingeschreven op het einde van de maand. Normale geschiktheid 42

LIJST DER AFKORTINGEN

AGEFI	Agence économique et financière.
A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B.D.B.L.	Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw.
B.D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.N.P.	Bruto Nationaal Produkt.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
B.T.W.	Belasting over de toegevoegde waarde.
B.V.V.O.	Beroepsvereniging der Verzekeringsondernemingen.
C.A.O.	Collectieve Arbeidsovereenkomst.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
C.O.H.	Comité voor Ontwikkelingshulp.
d i.	dit is.
D.I.S.C.	Domestic International Sales Corporation.
DISTRIGAS	Maatschappij voor Gasvoorziening.
D.M.V.Z.K.	Dienst voor Maatschappelijke Veiligheid der Zeelieden ter Koopvaardij.
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.A.V.W.	Europees Akkoord Voor Wegvervoer.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.M.S.	Europees Fonds voor Monetaire Samenwerking.
E.F.T.A.	Européan Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.A.	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (zie ook : EURATOM).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.O.F.	Europees Ontwikkelingsfonds.
E.O.G.F.L.	Europees Oriëntatie, en Garantiefonds voor de Landbouw.
E.R.P.	European Recovery Program.
E.S.R.A.	Economische en Sociale Raad (Benelux).
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
FEBELTEX	Federatie der Belgische Textielnijverheid.
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).
G.D.T.	Gemeenschappelijk Douanetarief.
H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.

I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.A.	Internationaal Energie-Agentschap.
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).
I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.T.C.I.	Internationale Type-Classificatie per Industrie.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw,
kWh	Kilowattuur.
L.A.SH.	« Lighter Aboard Ship ».
L.E.I.	Landbouw Economisch Instituut :
L.G.O.	Landen en Gebieden Overzee.
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.
MW	Megawat.
N.A.C.E.	Nomenclature générale des activités économiques dans les Communautés Européennes (Algemene systematische bedrijfsindeling in de Europese Gemeenschappen).
N. A. M.	Nederlandse Aardgas Maatschappij.
N.A.T.O.	North Atlantic Treaty Organization.
N.A.V.O.	(Noord-Atlantisch Verdrag Organisatie).
N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
N.S.F.W.O.	Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
OOSTAF	Partnerstaten uit Oost-Afrika.
O.P.E.C.	« Organisation of Petroleum exporting Countries ».
R.D.R.	Rechtstreekse Directe Regeling.
R.E.	Rekeneenheid.
R.M.Z.	Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.Z.I.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
ske	steenkoolequivalent.
SIDMAR	Maritime Staalnijverheid N. V.
SOCOREC	" Société coopérative d'étude et d'assistance reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages ".
S.T.R.	Speciale trekkingsrechten.
Tcal	Teracalorie.
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
t.o.v.	ten opzichte van.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.N.C.T.A.D.	United Nations Conference on Trade and Dévelopment.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
V.A.R.	Verenigde Arabische Republiek.
VENEX	Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.
W.V.P.	Wereldvoedselprogramma.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE BESCHOUWINGEN IX

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

§ 1. — *Verloop van de bevolking* 3

§ 2. — *Woningtelling* 7

1. — Algemene ontwikkeling 7

2. — Tweede woningen en vakantiewoningen 9

3. — Leegstaande woningen 9

4. — Mobiele woningen 10

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 17

AFDELING I. — WERKGELEGENHEID 17

AFDELING II. — WERKLOOSHEID 20

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN VISVANGST 47

AFDELING I. — LANDBOUW 47

§ 1. — *Teeltomstandigheden* 47

1. — Weersomstandigheden 47

2. — Landbouwoppervlakte 47

§ 2. — *Toestand per sector* 48

1. — Akkerbouw 48

2. — Veeteelt 50

3. — Tuinbouw 51

§ 3. — *Globale landbouweconomische aspecten* 52

1. — Werkgelegenheid 52

2. — Buitenlandse handel 52

3. — Prijsverloop 53

4. — Inkomensverloop 54

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ 54

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 65

AFDELING I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID . . . 65

AFDELING II. — ONTWIKKELING IN DE SECTOR ENERGIE 82

§ 1. — *Energiebeleid* 82

§ 2. — *De energie-economie in* 1975 83

AFDELING III. — PRODUCTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID 113

§ 1. — *Metaalnijverheid* 113

1. — IJzer- en staalnijverheid 113

2. — Nijverheid der non-ferrometalen 114

3. — Metaalverwerkende nijverheid 116

§ 2. — *Scheikundige nijverheid* 140

§ 3. — *Textielindustrie* 146

§ 4. — *Voedingsmiddelennijverheid en aanverwante bedrijfstakken* 158

Blz.

§ 5. — *Bouwbedrijf, bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren* 164
1. — Bouwbedrijf 164
2. — Bouwmaterialen 166
§ 6. — *Diverse industrieën* 173
1. — Papier- en kartonnijverheid 173
2. — Ledernijverheid 173
3. — Houtverwerkende nijverheid 174
4. — Tabaksnijverheid 175
5. — Diamantnijverheid 175

AFDELING IV. — BEVOORRADING IN WATER 184
1. — Drinkwatervoorziening 184
2. — Watergebruik in de nijverheid 184

HOOFDSTUK III. — VERKEER EN VERVOER 189
§ 1. — *Spoorwegverkeer* 189
§ 2. — *Wegvervoer* 190
§ 3. — *Scheepvaart* 190
1. — Binnenscheepvaart 190
2. — Zeehavens 191
§ 4. — *Luchtverkeer* 193

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 207

HOOFDSTUK V. — TOERISME 217

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 227

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIËN 235

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN 235

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN 254

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 273

AFDELING I. — GELDMARKT 273

AFDELING II. — KAPITAALMARKT 297

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 315

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 327

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 339

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID 339

AFDELING II. — INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN 347

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 355
§ 1. — *Op de nationale rekeningen gesteunde ontwikkeling van de investeringen in* 1974 355
§ 2. — *Investeringsneiging in* 1975 361

HOOFDSTUK II. — GEZINSVERBRUIK 381

Blz.

ZESDE DEEL : Overzicht van de economische ontwikkeling der gewesten

ECONOMISCHE ONTWIKKELING DER GEWESTEN 391

AFDELING I. — ALGEMEEN 391

AFDELING II. — ONTWIKKELING VAN DE CONJUNCTUUR IN DE GEWESTEN. 395

§ 1. — *Nijverheidsproduktie* 395

§ 2. — *Arbeidsmarkt* 397

§ 3. — *Weerslag van de recessie op de ondernemingen* 399

ZEVENDE DEEL : Economische betrekkingen met het buitenland

HOOFDSTUK I. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 407

AFDELING I. — HANDELSPOLITIEK 407

AFDELING II. — ALGEMENE ONTWIKKELING VAN DE BIJZONDERE HANDEL 409

§ 1. — *Uitvoer* 409

1. — Geografische spreiding 409

2. — Samenstelling van de uitvoer 410

§ 2. — *Invoer*. 411

1. — Geografische spreiding 412

2. — Samenstelling van de invoer 413

§ 3. — *Handelsbalans* 413

AFDELING III. — BETALINGSBALANS. 444

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING . . 451

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G.A.T.T.) 451

AFDELING II. — ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O.E.S.O.). 453

AFDELING III. — EUROPESE GEMEENSCHAPPEN 455

§ 1. — *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) 455

1. — Interne markt 456

2. — Gemeenschappelijke beleidvoering 458

3. — Ontwikkelings- en samenwerkingsbeleid. 463

4. — Buitenlandse betrekkingen 465

§ 2. — *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (E.G.K.S.) 467

§ 3. — *Europese Gemeenschap voor Atoomenergie* (EURATOM) 469

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX) 470

§ 1. — *Verloop van de Economische Unie* 470

§ 2. — *Handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en Nederland* 471

ACHTSTE DEEL : Belangrijkste feiten

Belangrijkste feiten. 487

Lijst der statistische tabellen 537

Lijst der grafieken 547

Lijst der gebruikte afkortingen 549

Inhoudstafel 551

Ministerie van Economische Zaken

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

BIJLAGE

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1975

HET BRUTO NATIONAAL PRODUKT VAN 1969 TOT 1975

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek heeft de nationale rekeningen over de periode 1966-1975 gepubliceerd; de gegevens betreffende het jaar 1975 zijn nog voorlopig. Bovendien werden verbeteringen aangebracht aan de ramingen die vorig jaar werden gedaan betreffende het jaar 1974 en werden de cijfers over 1971, 1972 en 1973 bijgewerkt. Zoals vorig jaar diende een beroep te worden gedaan op rudimentaire methoden voor het opstellen van bepaalde ramingen over 1975, aangezien de statistische informatie over de jongste jaren en meer bepaald over 1975 nog onvolledig is.

Voor het eerst sedert 1958, toen een lichte teruggang (— 0,1 %) werd waargenomen, daalde het bruto nationaal produkt tegen marktprijzen, uitgedrukt in vaste prijzen, ten opzichte van het voorafgaande jaar. Deze teruggang wordt door het N.I.S. op — 1,9 % geraamd terwijl ze door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie in de algemene beschouwingen van het jaarverslag op — 1,5 % werd geschat. Aangezien de prijsstijging echter in 1975 nagenoeg even groot was als de piek van 1974, vertoont het B.N.P. tegen lopende prijzen nog een toename met 10,2 %.

In 1975 daalde het bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen, uitgedrukt in vaste prijzen, in dezelfde mate als het B.N.P.

De bruto toegevoegde waarde van de meeste bedrijfstakken gaf niet alleen een vermindering van het stijgingstempo te zien, maar een absolute daling. De daling was het sterkst in de ijzer- en staalnijverheid en de produktie van non-ferrometalen, gevolgd door de textielindustrie, de kleinijverheid,

BRUTO NATIONAAL PRODUKT TEGEN MARKTPRIJZEN

JAARTAL	In werkelijke prijzen		In prijzen van 1970		Groeipercentage van het prijsindexcijfer
	Absoluut bedrag (miljarden franken)	Groeipercentage	Absoluut bedrag (miljarden franken)	Groeipercentage	
1969	1 159,7	10,9	1 213,3	6,5	4,1
1970	1 291,8	11,4	1 291,8	6,5	4,6
1971 (a)	1 414,6	9,5	1 344,0	4,0	5,3
1972 (a)	1 578,1	11,6	1 420,9	5,7	5,5
1973 (a)	1 792,3	13,6	1 509,8	6,3	6,9
1974 (a)	2 104,8	17,4	1 572,5	4,2	12,8
1975	2 320,0	10,2	1 543,2	— 1,9	12,3

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

de keramieknijverheid, de glas- en cementnijverheid, de chemische industrie en verwante bedrijven, de papiernijverheid, de drukkerijen en uitgeverijen. In de gehele fabrieksnijverheid bedroeg de achteruitgang 6.5 %. De extractieve nijverheid boekt een vermindering met 9,2 %; zij wordt gevolgd door de landbouw, bosbouw en visvangst, het vervoer en verkeer en vervolgens door elektriciteit, gas en water en de bouwnijverheid. Enige reële groei werd alleen genoteerd voor de diensten en de woongebouwen. In de andere takken was er vrijwel geen wijziging.

Uit de uitsplitsing van het nationaal inkomen, in werkelijke prijzen, naar de produktiefactoren, rekening houdend met de verbetering van de gegevens betreffende de voorgaande jaren, blijkt dat het aandeel van de loontrekkenden van 1974 op 1975 met iets minder dan 2 % toenam, terwijl het aandeel van de zelfstandigen en personenvennootschappen vanaf 1969 vrijwel gestadig daalde en het aandeel van het inkomen uit vermogen uitgekeerd aan particulieren na een stijging van 1973 op 1974, vrijwel gelijk bleef. Per hoofd van de bevolking beliep het netto nationaal inkomen tegen factorkosten 191 300 F, d.i. 10,1 % meer dan in 1974. Rekening houdend met de prijsstijging wordt evenwel een daling met 2 % van het reëel nationaal inkomen per hoofd genoteerd.

De conjunctuurrecessie in 1975 uit zich in een daling van de totale binnenlandse bestedingen in vaste prijzen van 1970, na een stijging in de voorgaande jaren. Terwijl de particuliere consumptie en de overheidsconsumptie nog toenamen, daalden de bruto investeringen in 1975 aanzienlijk, met name met meer dan 15 %, na een toeneming met meer dan 10 % in 1974; zelfs tegen werkelijke prijzen noteert men nog een daling met 5 %. Sedert 1958 werd een dergelijke ontwikkeling niet meer waargenomen.

BRUTO TOEGEVOEGDE WAARDE TEGEN MARKTPRIJZEN
PER ACTIVITEITSKLASSE

OMSCHRIJVING	Groeipercentage van de ramingen in prijzen van 1970						
	1969	1970	1971 (a)	1972 (a)	1973 (a)	1974 (a)	1975
1. Landbouw, bosbouw en visserij	- 2,0	- 1,7	5,0	- 1,8	0,4	3,4	- 8,8
2. Extractieve nijverheid	- 0,6	- 1,8	- 1,8	- 2,5	- 6,8	4,0	- 9,2
3. Fabrieksnijverheid	11,6	9,7	3,9	8,5	8,2	3,3	- 6,5
4. Bouwnijverheid	1,5	12,5	1,2	2,0	5,8	4,4	- 1,0
5. Elektriciteit, gas en water	14,0	6,2	12,4	15,7	24,4	- 5,8	- 3,6
6. Handel, bank- en verzekeringswezen	5,4	4,5	5,2	5,2	7,4	2,2	1,2
7. Vervoer en verkeer	5,8	3,7	2,8	1,7	5,7	6,9	- 7,9
8. Diensten	5,4	5,3	4,3	5,4	5,6	3,5	3,3
Bruto binnenlands produkt tegen marktprijzen	6,6	6,3	4,0	5,5	6,3	4,0	- 2,0
Bruto nation. produkt tegen marktprijzen (aangepast)	6,5	6,5	4,0	5,7	6,3	4,2	- 1,9

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bruto toegevoegde waarde tegen marktprijzen per activiteitsklasse (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)	1975
	Werkelijke prijzen						
1. Landbouw, bosbouw en visserij	51,22	46,00	48,99	61,09	66,33	58,39	65,98
2. Extractieve nijverheid	11,03	12,02	13,45	13,11	11,70	15,41	16,37
3. Fabrieksnijverheid	368,24	411,49	424,67	475,73	541,51	644,62	637,61
4. Bouwnijverheid	71,85	88,63	95,14	102,25	118,60	146,97	164,71
5. Elektriciteit, gas en water	27,91	29,40	35,98	40,01	49,87	52,23	64,53
6. Vervoer en verkeer	83,27	92,63	104,81	119,06	137,15	173,61	186,05
7. Handel	201,45	222,92	265,09	287,45	325,78	379,36	411,05
8. Bank- en verzekeringswezen	37,64	41,07	44,55	51,45	63,10	75,20	83,82
9. Woningbezit	57,98	61,32	64,26	68,77	73,88	85,77	101,32
10. Overige diensten	134,94	148,91	166,76	186,56	214,17	239,32	271,06
11. Overheid	121,65	136,06	154,75	181,53	208,86	250,49	308,30
12. Correctie voor investeringen met eigen arbeidskrachten	2,39	2,92	3,13	3,20	3,30	4,30	4,30
13. Intermediair verbruik van toegerekende intresten i.v.m. kosteloze diensten van financiële tussenpersonen	–10,55	–11,76	–12,70	–15,55	–19,00	–23,45	–25,53
14. Aftrekbare B.T.W. op investeringen	—	—	–10,20	–14,15	–20,73	–25,85	–25,04
15. Bijdrage van het buitenland	8,40	10,90	12,30	17,40	18,30	24,50	30,60
16. Statistische aanpassing	– 7,72	– 0,68	3,65	0,16	– 0,54	3,98	24,91
Bruto nation. produkt tegen marktprijzen.	**1 159,71**	**1 291,82**	**1 414,63**	**1 578,07**	**1 792,29**	**2 104,84**	**2 320,04**
	Prijzen van 1970						
1. Landbouw, bosbouw en visserij	46,81	46,00	48,31	47,45	47,66	49,26	44,93
2. Extractieve nijverheid	12,24	12,02	11,81	11,51	10,73	11,17	10,14
3. Fabrieksnijverheid	375,07	411,49	427,63	464,13	502,09	518,64	484,71
4. Bouwnijverheid	78,76	88,63	89,72	91,53	96,83	101,11	100,11
5. Elektriciteit, gas en water	27,68	29,40	33,03	38,23	47,55	44,80	43,18
6. Vervoer en verkeer	89,35	92,63	95,21	96,84	102,39	109,47	100,81
7. Handel	211,96	222,92	236,16	247,70	265,80	270,05	273,38
8. Bank- en verzekeringswezen	39,51	41,07	43,15	47,84	54,62	57,07	56,58
9. Woningbezit	59,85	61,32	63,00	64,73	66,47	68,25	70,06
10. Overige diensten	141,23	148,91	154,61	161,07	169,40	172,63	177,47
11. Overheid	129,33	136,06	142,58	152,22	161,52	169,74	176,20
12. Correctie voor investeringen met eigen arbeidskrachten	2,64	2,92	2,94	2,92	2,90	3,32	3,02
13. Intermediair verbruik van toegerekende intresten i.v.m. kosteloze diensten van financiële tussenpersonen	–11,10	–11,76	–12,37	–14,66	–16,57	–17,54	–17,04
14. Aftrekbare B.T.W. op investeringen	—	—	—	—	—	—	—
15. Bijdrage van het buitenland	8,80	10,90	11,70	15,70	15,40	18,30	20,40
16. Statistische aanpassing	1,16	– 0,68	– 3,46	– 6,33	–17,05	– 3,73	– 0,74
Bruto nation. produkt tegen marktprijzen.	**1 213,28**	**1 291,82**	**1 344,01**	**1 420,88**	**1 509,76**	**1 572,54**	**1 543,21**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn afgerond, waardoor de optelling niet altijd klopt.
(b) Verbeterde gegevens.

Verdeling van het nationaal produkt over de produktiefactoren (a)

(miljarden franken — werkelijke prijzen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)	1975
1. Het inkomen uit bezoldigde arbeid .	567,50	635,64	722,24	831,68	955,01	1 138,33	1 297,72
a) Wedden en lonen der werknemers onderworpen aan alle of aan sommige bepalingen der maatschappelijke zekerheid	*340,07*	*390,53*	*442,36*	*493,33*	*572,58*	*692,08*	*792,58*
b) Werkgeversbijdrage voor de maatschappelijke zekerheid	*71,32*	*84,36*	*97,55*	*114,10*	*132,12*	*156,71*	*183,75*
c) Wedden en lonen der werknemers niet onderworpen aan de wetgeving inzake maatschappelijke zekerheid	*132,28*	*139,29*	*159,84*	*189,61*	*214,07*	*255,90*	*316,37*
d) Correcties en aanvullingen	*25,55*	*25,93*	*28,94*	*33,31*	*36,64*	*43,70*	*42,03*
e) Statistische aanpassing	*– 1,72*	*– 4,48*	*– 6,45*	*1,34*	*– 0,40*	*–10,06*	*–37,01*
2. Ondernemersinkomen van zelfstandigen en personenvennootschappen	203,31	210,69	217,44	243,79	265,76	272,17	292,84
a) Land-, tuin- en bosbouw	*34,60*	*29,59*	*32,16*	*43,18*	*46,62*	*38,45*	*45,60*
b) Vrije beroepen	*28,71*	*32,34*	*34,87*	*40,13*	*46,53*	*53,05*	*61,87*
c) Handelaars en ambachtslieden ..	*130,50*	*139,50*	*141,60*	*148,50*	*159,60*	*169,10*	*181,80*
d) Inkomen der personenvennootschappen	*10,12*	*10,75*	*10,75*	*11,59*	*13,12*	*13,98*	*11,92*
e) Statistische aanpassing	*– 0,62*	*– 1,49*	*– 1,94*	*0,39*	*– 0,11*	*– 2,41*	*– 8,35*
3. Inkomen uit vermogen uitgekeerd aan particulieren	121,74	141,63	153,83	163,90	194,17	252,08	272,82
a) Interesten	*51,40*	*60,89*	*67,47*	*73,56*	*87,55*	*117,24*	*131,78*
b) Huur	*43,10*	*44,14*	*45,25*	*47,21*	*47,75*	*52,85*	*62,97*
c) Dividenden, tantièmes, giften ..	*27,23*	*36,60*	*41,12*	*43,14*	*58,86*	*81,99*	*78,07*
4. Gereserveerde winsten van vennootschappen	26,58	31,21	25,32	30,58	37,45	37,68	17,14
5. Directe belastingen der vennootschappen van alle juridische vormen	25,86	30,92	36,27	41,61	54,59	65,15	71,89
6. Inkomen uit vermogen en ondernemersinkomen uitgekeerd aan de Overheid	9,11	12,05	8,47	3,77	1,52	5,87	5,23
7. Interest der Overheidsschuld	–37,62	–43,12	–46,41	–51,78	–59,14	–73,17	–82,62
Nationaal inkomen.	**916,48**	**1 019,01**	**1 117,15**	**1 263,56**	**1 449,36**	**1 698,11**	**1 875,01**
8. Afschrijvingen	108,86	124,57	137,82	149,43	161,88	191,21	211,10
9. Indirecte belastingen	153,14	165,22	177,20	185,45	206,43	240,53	260,55
10. Subsidies	–18,78	–16,98	–17,53	–20,37	–25,37	–25,01	–26,61
Bruto nation. produkt tegen marktprijzen.	**1 159,71**	**1 291,82**	**1 414,63**	**1 578,07**	**1 792,29**	**2 104,84**	**2 320,04**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn afgerond, waardoor de optelling niet altijd klopt.
(b) Verbeterde gegevens.

Besteding van het nationaal produkt (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)	1975
	Werkelijke prijzen						
1. Particuliere consumptie	718,47	769,01	846,86	940,28	1 075,02	1 244,51	1 406,03
2. Overheidsconsumptie	159,76	175,30	201,80	232,27	263,40	312,92	392,12
3. Bruto investeringen (bedrijven en overheid)	263,98	307,51	325,67	337,82	400,37	515,71	490,40
a) In vaste activa	*241,14*	*287,07*	*305,83*	*328,79*	*374,59*	*467,98*	*502,63*
b) Voorraden	*20,14*	*19,63*	*18,53*	*9,52*	*25,49*	*45,25*	*–17,52*
c) Statistische aanpassing	*2,70*	*0,81*	*1,32*	*– 0,50*	*0,28*	*2,49*	*5,29*
Totaal nationale bestedingen...	**1 142,21**	**1 251,82**	**1 374,33**	**1 510,37**	**1 738,79**	**2 073,14**	**2 288,54**
4. Uitvoer van goederen en diensten....	520,90	616,00	670,10	750,60	942,70	1 286,40	1 235,20
5. Invoer van goederen en diensten	–503,40	–576,00	–629,80	–682,90	–889,20	–1 254,70	–1 203,70
Bruto nation. produkt tegen marktprijzen.	**1 159,71**	**1 291,82**	**1 414,63**	**1 578,07**	**1 792,29**	**2 104,84**	**2 320,04**
	Prijzen van 1970						
1. Particuliere consumptie	736,52	769,01	806,95	856,11	923,01	946,98	955,31
2. Overheidsconsumptie	169,77	175,30	185,43	196,12	205,45	212,90	228,29
3. Bruto investeringen (bedrijven en overheid)	285,09	307,51	301,33	301,45	337,40	371,86	314,51
a) In vaste activa	*263,78*	*287,07*	*282,05*	*290,83*	*311,55*	*336,38*	*325,21*
b) Voorraden	*21,04*	*19,63*	*17,70*	*8,38*	*20,61*	*33,66*	*–11,53*
c) Statistische aanpassing	*0,28*	*0,81*	*1,58*	*2,24*	*5,24*	*1,82*	*0,83*
Totaal nationale bestedingen...	**1 191,38**	**1 251,82**	**1 293,71**	**1 353,68**	**1 465,86**	**1 531,74**	**1 498,11**
4. Uitvoer van goederen en diensten....	550,70	616,00	656,20	719,60	833,30	927,60	840,60
5. Invoer van goederen en diensten	–528,80	–576,00	–605,90	–652,40	–789,40	–886,80	–795,50
Bruto nation. produkt tegen marktprijzen.	**1 213,28**	**1 291,82**	**1 344,01**	**1 420,88**	**1 509,76**	**1 572,54**	**1 543,21**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn afgerond, waardoor de optelling niet altijd klopt.
(b) Verbeterde gegevens.

Investeringen ten behoeve van de economie

Landsverdediging niet inbegrepen

(miljoenen franken, in werkelijke prijzen)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (a)	1972 (a)	1973 (a)	1974 (a)	1975
1. Landbouw, bosbouw en visserij	6 861	7 492	6 141	8 272	10 792	12 940	12 740
2. Extractieve nijverheid	2 110	2 214	2 588	2 828	2 319	2 467	2 136
a) Steenkoolmijnen en hun elektrische centrales	*427*	*379*	*390*	*421*	*330*	*220*	*439*
b) Andere extractieve nijverheid	*1 683*	*1 835*	*2 198*	*2 407*	*1 989*	*2 247*	*1 697*
3. Be- en verwerkende nijverheid	57 667	73 453	76 869	73 096	80 700	110 137	107 376
a) Voedingsmiddelen, dranken en tabak	*7 649*	*7 654*	*7 670*	*9 920*	*11 202*	*14 387*	*12 950*
b) Textiel	*4 469*	*4 946*	*3 984*	*4 639*	*5 711*	*6 793*	*5 286*
c) Kleding en schoeisel	*1 590*	*1 808*	*1 564*	*1 865*	*1 543*	*1 575*	*1 238*
d) Hout en meubelen	*2 638*	*2 688*	*2 581*	*3 169*	*4 404*	*5 114*	*2 925*
e) Papier, drukkerij, uitgeverij	*3 299*	*3 725*	*4 033*	*4 348*	*4 011*	*5 266*	*3 956*
f) Chemie en aanverwante activiteiten	*13 095*	*18 672*	*24 975*	*16 738*	*16 090*	*23 196*	*31 079*
g) Klei, keramiek, glas en cement	*4 444*	*4 647*	*3 455*	*3 510*	*4 335*	*7 524*	*5 515*
h) IJzer, staal en non-ferrometalen	*7 743*	*13 217*	*12 591*	*11 071*	*10 385*	*21 156*	*23 332*
i) Metaalverwerkende nijverheid en scheepsbouw	*11 260*	*14 396*	*14 226*	*15 746*	*20 779*	*23 096*	*18 545*
j) Diverse activiteiten n.e.g.	*1 480*	*1 700*	*1 790*	*2 090*	*2 240*	*2 030*	*2 550*
4. Bouwnijverheid	6 561	8 463	6 024	6 352	8 410	8 308	6 023
5. Elektriciteit, gas en water	13 496	15 724	19 561	23 718	19 456	23 351	31 525
6. Handel, bank- en verzekeringswezen, woongebouwen	84 400	98 078	94 935	104 690	136 636	178 326	188 914
a) Handel, bank- en verzekeringswezen	*22 000*	*26 300*	*33 100*	*35 800*	*42 200*	*48 700*	*48 900*
b) Woongebouwen	*62 400*	*71 778*	*61 835*	*68 890*	*94 436*	*129 626*	*140 014*
7. Vervoer en verkeer	25 013	27 437	32 280	35 877	43 388	47 205	57 483
a) Spoorwegvervoer	*7 304*	*7 681*	*10 164*	*12 476*	*13 846*	*11 660*	*14 420*
b) Wegvervoer	*1 730*	*1 921*	*2 541*	*2 648*	*3 382*	*3 471*	*3 185*
c) Zeevervoer, binnenscheepvaart, havens	*7 233*	*7 508*	*9 673*	*9 265*	*12 231*	*14 021*	*16 937*
d) Luchtvervoer	*1 743*	*3 356*	*980*	*1 012*	*1 923*	*3 569*	*5 124*
e) Post, telegraaf, telef., radio en televisie	*7 003*	*6 971*	*8 922*	*10 476*	*12 006*	*14 484*	*17 817*
8. Diensten	45 034	54 213	67 428	73 959	72 889	85 241	96 433
a) Overheid (exclusief onderwijs)	*27 458*	*33 427*	*42 856*	*47 369*	*43 369*	*46 165*	*51 437*
b) Onderwijs	*10 576*	*11 986*	*13 672*	*14 990*	*16 120*	*19 976*	*26 196*
c) Andere	*7 000*	*8 800*	*10 900*	*11 600*	*13 400*	*19 100*	*18 800*
Bruto binnenl. vaste kapitaalvorming (1 tot 8)	**241 142**	**287 074**	**305 826**	**328 792**	**374 590**	**467 975**	**502 630**
9. Veranderingen der voorraden	20 138	19 630	18 531	9 523	25 492	45 248	–17 519
a) Veestapel	*2 338*	*1 049*	*–1 169*	*2 423*	*4 892*	*48*	*–1 519*
b) Andere voorraden	*17 800*	*18 581*	*19 700*	*7 100*	*20 600*	*45 200*	*–16 000*
Totaal van 1 *tot* 9	**261 280**	**306 704**	**324 357**	**338 315**	**400 082**	**513 223**	**485 111**
Statistische aanpassing	2 700	807	1 317	– 499	283	2 487	5 288
Bruto binnenlandse kapitaalvorming	**263 980**	**307 511**	**325 674**	**337 816**	**400 365**	**515 710**	**490 399**

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verbruik per goederengroep

Ramingen in werkelijke prijzen (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)	1975
1. *Voedingsmiddelen*	**173,43**	**185,44**	**193,87**	**210,07**	**231,06**	**263,02**	**289,19**
a) Brood en produkten op basis van graan	20,26	22,28	23,47	24,91	26,81	31,36	35,39
— Brood- en broodbakkerijprodukten	*12,25*	*12,69*	*13,61*	*14,37*	*15,49*	*17,47*	*20,01*
— Banketgebak en koekjes	*6,74*	*8,30*	*8,47*	*9,11*	*9,81*	*11,94*	*13,36*
— Beschuiten, deegwaren en rijst	*1,27*	*1,30*	*1,39*	*1,43*	*1,51*	*1,95*	*2,03*
b) Vlees en aanverwante produkten	64,99	72,87	75,14	83,62	91,66	104,90	114,04
c) Vis	6,20	6,40	7,78	8,37	9,84	11,77	12,19
d) Melk, kaas, eieren	19,15	18,83	20,71	22,41	24,76	27,42	30,54
— Verse en verduurzaamde melk	*8,47*	*8,32*	*8,78*	*9,85*	*11,05*	*11,84*	*13,94*
— Kaas	*6,03*	*6,32*	*7,41*	*8,01*	*8,77*	*10,37*	*11,62*
— Eieren	*4,65*	*4,18*	*4,52*	*4,55*	*4,94*	*5,21*	*4,99*
e) Oliën en vetten	13,92	14,51	15,07	15,11	15,75	18,30	20,31
— Boter	*9,22*	*9,34*	*9,28*	*9,17*	*9,66*	*9,59*	*11,24*
— Oliën en margarine	*4,70*	*5,17*	*5,80*	*5,94*	*6,09*	*8,71*	*9,07*
f) Aardappelen, groenten en fruit	27,18	27,65	26,67	29,93	34,24	36,22	40,40
— Aardappelen	*4,11*	*4,66*	*2,98*	*4,37*	*5,69*	*4,43*	*6,29*
— Uitheems vers fruit	*4,80*	*4,80*	*5,39*	*5,79*	*6,61*	*6,32*	*7,24*
— Inheems vers fruit	*5,99*	*5,99*	*6,23*	*6,64*	*6,71*	*7,57*	*8,30*
— Gedroogd en ingelegd fruit	*0,84*	*0,80*	*1,06*	*1,13*	*1,18*	*1,12*	*1,15*
— Verse groenten	*9,44*	*9,46*	*9,04*	*9,79*	*11,50*	*13,71*	*14,61*
— Gedroogde en ingelegde groenten	*2,00*	*1,94*	*1,99*	*2,21*	*2,56*	*3,07*	*2,81*
g) Koffie, thee en cichorei	6,38	7,21	7,65	7,82	8,09	8,73	9,01
h) Suiker, jam en suikergoed	10,30	10,28	10,95	11,24	11,96	14,74	16,20
— Chocolade en artikelen van chocolade	*4,62*	*4,33*	*4,62*	*4,59*	*4,84*	*6,46*	*7,73*
— Overige produkten	*5,68*	*5,95*	*6,33*	*6,65*	*7,12*	*8,28*	*8,47*
i) Andere voedingsmiddelen	5,06	5,41	6,42	6,67	7,95	9,60	11,11
2. *Dranken*	**36,79**	**40,88**	**45,21**	**50,94**	**59,42**	**62,12**	**69,41**
a) Mineraalwater en limonade	7,75	8,05	8,97	10,47	12,54	12,39	14,73
b) Bier	17,28	19,01	20,16	22,01	24,90	26,51	28,94
c) Alkohol	5,53	6,79	7,41	7,85	9,15	10,09	10,41
d) Wijn en andere dranken	6,24	7,04	8,67	10,61	12,82	13,13	15,33
3. *Tabakswaren*	**14,94**	**15,38**	**17,14**	**18,26**	**20,28**	**22,78**	**25,27**
4. *Kleding en ander persoonlijk goed*	**62,98**	**65,82**	**74,43**	**82,68**	**92,34**	**107,21**	**116,14**
a) Kleding, exclusief wat volgt	47,08	49,04	55,01	61,51	68,30	78,97	85,74
b) Schoeisels	7,53	7,63	9,70	10,25	11,29	13,81	15,51
c) Bont, handschoenen en marokijnwerk	2,91	2,94	3,41	4,01	4,51	4,80	4,98
d) Uurwerken, juwelen, zilversmidwerk, brillen	5,46	6,21	6,32	6,91	8,23	9,63	9,92
5. *Huur, taxes, water*	**72,59**	**77,69**	**83,47**	**89,78**	**98,26**	**115,62**	**136,40**
6. *Verwarming, verlichting*	**35,45**	**39,50**	**41,37**	**46,48**	**52,55**	**64,55**	**77,97**
a) Kolen, enz.	11,10	11,50	9,27	9,13	9,05	9,93	10,65
b) Stadsgas en aardgas	3,72	3,75	4,42	5,23	6,09	7,48	9,54
c) Elektriciteit	10,64	11,88	13,39	14,28	15,48	19,04	25,28
d) Butaangas, stookolie, hout	10,00	12,36	14,28	17,84	21,94	28,10	32,49

(Vervolg op volgende bladz.)

Verbruik per goederengroep (vervolg)

Ramingen in werkelijke prijzen (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1969	1970	1971 (b)	1972 (b)	1973 (b)	1974 (b)	1975
7. *Duurzame huishoudartikelen*	**65,58**	**72,09**	**87,37**	**97,79**	**119,72**	**145,00**	**149,20**
a) Textiel, glas en kristal	18,08	19,24	21,95	24,56	27,25	31,53	34,59
b) Meubels en artikelen in hout	17,73	19,64	23,74	28,96	38,83	47,46	45,56
c) Artikelen in plaatijzer, metalen toebehoren voor woningbouw, artikelen van de staaldraadtrekkerij en de koudwalserij	12,43	13,53	15,35	14,66	16,50	20,12	19,87
d) Elektrische huishoudtoestellen	7,13	7,79	10,18	11,05	14,45	18,24	19,89
e) Radio- en televisietoestellen	4,86	6,06	7,99	9,45	12,00	14,85	15,75
f) Overige artikelen	5,35	5,84	8,16	9,11	10,69	12,80	13,54
8. *Onderhoud van de woning*	**33,29**	**35,45**	**38,71**	**41,71**	**49,00**	**55,44**	**61,73**
a) Huispersoneel	15,72	16,52	17,31	18,10	21,71	22,69	25,14
b) Niet duurzame huishoudartikelen	6,68	6,76	7,46	7,92	8,85	10,29	10,66
c) Onderhoudsdiensten	10,89	12,18	13,94	15,69	18,44	22,46	25,94
9. *Persoonsverzorging en hygiëne*	**53,58**	**60,37**	**67,38**	**77,43**	**90,36**	**105,70**	**124,59**
a) Persoonsverzorging (toiletartikelen, haarverzorging)	10,81	12,22	13,84	15,99	18,25	20,48	23,97
b) Hygiëne (genees-, heelkundige en aanverwante zorgen)	42,77	48,15	53,55	61,45	72,12	85,21	100,63
10. *Vervoer*	**70,50**	**73,94**	**80,66**	**95,11**	**107,49**	**124,84**	**149,50**
a) Aankoop van vervoermiddelen	25,67	25,52	25,92	34,03	39,28	41,30	49,71
b) Gebruik van eigen vervoermiddelen	32,48	35,48	41,26	47,06	53,26	67,39	82,63
c) Stadsvervoer, vervoer per buurtspoorweg of intercommunale autobussen	4,32	4,30	4,22	4,23	4,45	4,49	4,59
d) Vervoer per spoorweg	5,08	5,40	5,67	6,06	6,49	6,82	7,12
e) Andere vervoerdiensten	2,97	3,24	3,59	3,73	4,01	4.84	5,45
11. *Verkeer: P.T.T.*	**5,31**	**5,85**	**6,27**	**7,33**	**8,29**	**8,88**	**11,29**
12. *Vrije tijdsbesteding*	**59,65**	**66,03**	**74,57**	**84,45**	**95,52**	**105,89**	**117,38**
a) Vermakelijkheden	4,56	4,96	5,60	6,63	7,24	7,83	8,34
b) Hotels, restaurants, café's	33,21	37,01	42,22	46,80	52,34	54,37	60,05
c) Boeken, dagbladen en tijdschriften	4,84	5,26	6,39	7,42	8,36	10,44	12,23
d) Andere ontspanning	17,04	18,80	20,37	23,61	27,58	33,25	36,76
13. *Onderwijs en onderzoek*	**1,58**	**1,67**	**1,81**	**1,97**	**2,12**	**2,50**	**3,02**
14. *Financiële diensten*	**18,78**	**20,04**	**21,51**	**25,27**	**31,97**	**37,85**	**40,87**
15. *Diverse diensten*	**4,86**	**5,17**	**5,87**	**7,00**	**8,21**	**9,03**	**10,02**
16. *Uitgaven van Belgische ingezetenen in het buitenland*	**18,90**	**20,50**	**23,80**	**26,50**	**34,50**	**37,80**	**42,90**
17. *Minus uitgaven van niet-ingezetenen in België*	**–17,10**	**–18,80**	**–20,00**	**–21,10**	**–26,80**	**–29,70**	**–34,00**
Totaal der rubrieken 1 *tot* 17	**711,12**	**767,00**	**843,43**	**941,67**	**1 074,26**	**1 238,51**	**1 390,87**
Statistische aanpassing	**7,35**	**2,01**	**3,43**	**– 1,39**	**0,76**	**6,00**	**15,16**
Private consumptie	**718,47**	**769,01**	**846,86**	**940,28**	**1 075,02**	**1 244,51**	**1 406,30**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens zijn afgerond, waardoor de optelling niet altijd klopt.
(b) Verbeterde gegevens.

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

De jongste door het N.I.S. medegedeelde cijfergegevens zijn afkomstig van in 1973 gepubliceerde vennootschapsbalansen; zij hebben dus voornamelijk betrekking op het jaar 1972 en slechts in een geringe mate op het jaar 1973. De in elke rubriek opgenomen cijfers voor 1973 betreffen dus het jaar 1972.

Over het geheel blijkt uit de gezamenlijke gegevens dat het rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen in 1972 verbeterde. Zo stegen de netto batige saldi met 26 % t.o.v. het voorgaande jaar, na een daling in dat jaar; de uitgekeerde dividenden namen met 17 % toe, tegenover een stagnatie voordien en de eigen fondsen groeiden met 5,5 % aan. Het gemiddelde rendement, op grond van de verhouding tussen de netto winst en het totale eigen kapitaal, dat in 1971, toen een lichte recessie intrad, terugliep, steeg van 6,43 % tot 7,67 % in 1972.

In de distributie werden grote winsten geboekt, zowel in de kleinhandel, waar een aanzienlijke toeneming volgt op een inzinking in het voorgaande jaar, als in de groothandel (+ 76 %) (binnenland en buitenland), waar de groei meer reëel is.

In de industrie, nam het rendement vooral toe in de sector van de non-ferrometalen (+ 64,9 %), de glasnijverheid (+ 121 %), de bouwnijverheid (+ 35,4 %), de metaalverwerkende industrie (+ 17,7 %) en de textielindustrie (+ 26,2 %). Deze percentages, als dusdanig, hebben evenwel geen absolute betekenis. Zo werd in de scheikundige nijverheid en in de voedingsindustrie slechts een geringe groei geboekt, maar hun rendement was in 1971 niet gedaald. De netto winsten van de ijzer- en staalnijverheid en van de papierindustrie lopen terug, maar hun bruto winsten zijn aanzienlijk; het verschil wordt verklaard door de afschrijvingen.

Uit de tabellen blijkt dat het rendement van de financiële instellingen, de metaalverwerking en de bouwnijverheid hoog blijft en dat het conjunctureel hoog ligt in de groothandel en in de glasnijverheid; het op een hoog peil stabiele percentage voor de elektriciteitssector moet worden in verband gebracht met de in die sector toegepaste prijsindexering.

Tenslotte komt de verhouding tussen het uitgekeerde dividend en de netto winst (55,6 %) op hetzelfde niveau als vóór 1971, toen zij steeg als gevolg van de inkrimping der winstsaldi.

Rendement van de Belgi

Vennootschappen die hun vo

(evo

OMSCHRIJVING	Banken (b)	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen (b)	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	
Aantal getelde vennootschappen (eenheden) :													
1968	51	161	1 893	634	3 465	1 361	90	88	957	717	330	627	
1969	53	161	1 941	646	3 566	1 352	87	89	929	703	325	643	
1970	54	158	1 982	651	3 675	1 336	90	81	919	713	332	631	
1971	48	157	2 078	692	3 743	1 356	88	92	901	699	339	635	
1972	49	156	2 122	790	3 924	1 391	87	92	898	693	363	644	
1973	45	160	2 141	825	4 059	1 425	86	93	915	696	373	653	
Kapitaal en reserves (miljoenen franken) :													
1968	21 130	6 528	76 439	9 157	28 138	45 195	45 453	10 845	25 135	24 967	3 364	60 975	7
1969	26 098	7 381	83 377	8 096	30 931	49 001	46 960	11 710	25 117	25 977	3 625	66 378	8
1970	30 193	13 020	90 137	10 166	39 000	54 502	44 010	7 289	26 416	29 005	4 271	71 165	8
1971	32 467	14 296	94 859	11 096	44 685	60 981	47 178	14 615	26 840	27 751	4 190	77 931	9
1972	35 683	15 567	101 367	11 592	51 453	70 713	48 597	14 368	28 109	32 317	4 846	85 783	9
1973	33 370	16 675	105 427	12 723	56 171	76 915	49 122	15 087	28 245	35 095	4 921	88 197	13
Nettowinstsaldi (miljoenen franken) :													
1968	2 646	1 078	4 511	557	1 596	2 629	396	359	357	2 083	81	3 145	
1969	3 108	1 351	5 165	666	2 418	3 506	733	1 036	1 063	1 737	196	4 504	
1970	3 438	1 622	5 730	879	2 766	4 336	3 020	356	1 270	2 170	– 78	4 972	
1971	4 112	1 769	6 156	661	4 095	5 866	3 151	1 418	325	1 342	104	5 485	
1972	4 329	2 010	6 133	– 174	3 085	6 331	1 128	561	1 142	2 421	– 156	6 371	
1973	3 703	2 102	8 161	440	5 442	7 452	869	925	1 442	2 574	383	6 579	1
Betaalbaar gestelde dividenden (miljoenen franken) (e) :													
1968	1 410	656	2 922	309	634	1 506	250	599	291	930	33	2 216	
1969	1 644	745	3 289	375	825	1 483	403	694	391	838	33	2 684	
1970	1 935	1 047	3 745	390	1 267	1 790	1 472	298	423	904	42	2 752	
1971	2 271	1 102	4 170	508	1 302	1 720	1 793	823	368	714	19	3 350	
1972	2 442	1 237	4 521	217	1 565	1 979	578	348	368	1 080	22	3 960	
1973	2 272	1 323	5 230	269	2 011	2 895	956	548	439	1 427	33	4 367	
Obligatieschuld (miljoenen franken ; einde jaar) (f) :													
1968	15 972	199	104 253	1 515	878	2 253	5 096	59	273	773	105	424	
1969	20 321	6 298	112 905	2 196	845	2 095	4 354	55	273	844	103	396	
1970	25 089	7 904	132 173	2 365	990	2 451	3 585	51	267	828	109	1 058	
1971	29 749	7 588	152 921	2 261	1 076	2 313	2 779	47	288	822	134	4 011	
1972	34 895	7 774	167 386	2 380	2 065	5 488	2 328	349	317	847	175	4 370	
1973 (g)	40 424	7 388	64 064	2 285	2 069	5 374	1 962	634	305	824	165	5 351	

nootschappen op aandelen (a)
ste bedrijfszetel in België hebben
sector)

Elektriciteit (c)	Gas	Ledernijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport (b)	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Keramieknijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal (d)
17	5	116	342	640	334	860	513	26	88	139	123	47	40	32	223	191	568	15 092
17	5	109	352	655	349	939	526	25	86	141	122	44	39	33	224	188	562	15 325
18	5	108	352	673	355	1 036	543	24	85	143	119	43	34	31	233	181	589	15 605
18	5	111	358	696	369	1 137	558	24	82	149	121	43	32	28	246	172	604	15 992
17	6	107	372	748	397	1 305	570	22	90	152	120	42	32	27	249	173	638	16 696
17	5	102	382	782	427	1 440	573	21	90	152	121	44	27	31	261	177	658	17 205
728	2 412	1 058	8 668	11 232	1 456	2 323	9 092	6 597	2 182	9 493	2 328	1 447	1 092	1 956	3 053	410	2 229	468 017
477	2 525	957	9 472	11 652	1 599	2 481	9 981	5 973	2 301	9 820	2 523	1 521	1 075	2 161	3 453	419	2 357	497 685
144	2 551	1 024	9 817	12 206	1 633	3 062	11 194	5 845	2 349	10 200	2 789	1 638	1 235	2 187	3 891	413	2 597	541 182
891	2 546	1 132	11 205	13 223	1 713	4 007	12 379	5 652	2 395	10 601	2 988	1 791	879	2 204	4 469	438	2 820	588 220
736	3 300	1 113	11 200	15 046	1 940	4 611	13 703	5 309	2 552	10 965	3 189	1 637	1 194	2 233	4 606	487	3 153	641 838
032	3 548	1 074	12 762	15 583	2 310	5 090	15 490	5 209	2 625	11 360	3 434	1 973	951	2 385	5 099	513	3 221	677 221
598	131	– 55	295	115	65	88	1 219	– 418	90	550	258	130	– 21	159	402	5	143	25 722
607	162	– 52	430	181	34	79	1 256	– 253	17	752	296	127	50	234	553	5	106	32 902
028	143	42	575	206	67	267	1 009	– 100	46	721	305	186	—	160	552	9	133	38 747
360	274	—	803	334	45	296	1 463	– 26	102	822	376	203	– 29	153	425	24	188	44 206
660	247	47	492	93	33	357	1 583	– 246	– 5	928	417	129	– 80	142	477	39	71	41 270
836	279	80	265	1 011	– 23	450	2 144	– 368	57	985	356	171	60	155	471	66	220	51 948
308	134	3	130	234	38	61	230	55	40	503	156	46	20	83	134	7	13	16 336
383	132	5	175	291	41	65	252	39	27	492	163	82	30	108	190	5	17	18 316
637	149	6	203	313	39	100	252	162	27	539	176	70	30	112	221	6	34	21 601
015	186	5	191	388	41	117	286	75	28	583	191	81	20	118	219	4	32	24 184
255	213	5	152	407	43	167	344	22	16	636	207	72	33	85	157	8	34	24 632
552	264	13	145	440	34	169	379	10	34	678	203	72	32	108	211	11	46	28 885
4 183	1 317	15	144	1 042	17	41	495	22	17	594	10	14	43	18	29	4	65	150 477
4 618	1 284	27	135	892	23	57	477	19	25	867	8	13	43	2	27	4	63	169 817
5 399	1 638	27	137	1 852	22	53	533	8	24	829	6	12	40	2	47	4	67	198 512
0 319	2 076	27	250	1 092	48	63	615	4	27	766	21	12	40	2	36	3	65	229 864
9 029	3 012	27	401	2 158	239	62	717	3	44	729	26	6	40	2	43	3	79	265 408
4 166	2 931	27	1 296	94	238	135	743	1	43	1 629	25	5	24	—	43	3	81	173 183

(Vervolg op volgende bladzijden).

Rendement van de Belgische venn

Vennootschappen die hun voo

(evolu

OMSCHRIJVING	Banken (b)	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen (b)	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Elektriciteit (c)
Nettowinstsaldi ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :													
1968	12,52	16,51	5,90	6,08	5,67	5,82	0,87	7,92	1,42	8,34	2,41	5,16	6,
1969	11,91	18,30	6,19	8,23	7,82	7,15	1,56	8,85	4,23	6,69	5,41	6,79	8,
1970	11,39	12,46	6,36	8,65	7,09	7,96	6,86	4,88	4,81	7,48	–1,83	6,99	8,
1971	12,67	12,37	6,49	5,96	9,16	9,62	6,68	9,70	1,21	4,84	2,48	7,04	7,
1972	12,11	12,91	6,05	–1,50	6,00	8,95	2,32	3,90	4,06	7,49	–3,22	7,43	6,
1973	11,10	12,61	7,74	3,46	9,69	9,69	1,77	6,13	5,11	7,33	7,78	7,35	10,
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :													
1968	6,67	10,05	3,82	3,37	2,25	3,33	0,55	5,52	1,16	3,72	0,98	3,63	4,
1969	6,30	10,09	3,94	4,63	2,67	3,03	0,86	5,93	1,56	3,23	0,91	4,04	4,
1970	6,40	8,04	4,15	3,04	3,25	3,28	3,34	4,00	1,62	3,12	0,98	3,87	4,
1971	6,99	7,70	4,39	4,57	2,91	2,82	3,80	5,63	1,37	2,67	0,45	4,29	4,
1972	6,84	7,95	4,46	1,87	3,04	2,80	1,19	2,42	1,31	3,34	0,45	4,61	3,
1973	6,81	7,93	4,96	2,11	3,58	3,76	1,95	3,63	1,55	4,07	0,67	4,95	4,
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :													
1968	53,3	60,9	64,8	55,5	39,7	57,3	63,1	166,9	81,5	44,6	40,7	70,5	7
1969	52,9	55,9	63,7	56,3	34,1	42,3	55,0	67,0	36,8	48,2	16,8	59,6	5
1970	56,3	64,5	65,4	44,4	45,8	41,3	48,7	83,7	33,7	41,7	—	55,3	5
1971	55,2	62,3	67,7	76,9	31,8	29,3	56,9	58,0	113,2	55,2	18,3	61,1	5
1972	56,4	61,5	73,7	—	50,7	31,3	51,2	62,0	32,2	44,6	—	73,7	6
1973	61,4	62,9	64,1	61,1	37,0	38,8	110,0	59,2	30,4	55,4	8,6	66,4	4

(a) De in deze statistiek opgenomen gegevens hebben betrekking op de dienstjaren waarvan de dividendes in het jaar « t » werden uitgekeerd. Deze dienstjaren zijn dus uitgesplitst over de jaren « t-1 » en « t ». De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Sedert 1973 zijn de bedragen betreffende de N.B.B., de N.M.K.N. en de SABENA niet meer in deze statistiek opgenomen.

(c) De rubriek « Elektriciteit » omvat de particuliere ondernemingen voor de produktie, de coördinatie van de produktie en de bedeling van de elektrische energie.

(d) Hoewel niet omstandig in deze tabel opgegeven, zijn de bedragen in verband met de volgende sectoren : Water; Afval en terugwinning; Diamant; Land- en tuinbouw, visvangst en veeteelt en enkele andere niet genoemde evenwel in de totalen opgenomen.

(e) Daar een aantal ondernemingen ook aandelen hebben in andere bedrijven (van dezelfde sector of van andere sectoren) werd een gedeelte van de in deze rubriek opgenomen dividenden twee of zelfs meer keren inberekend.

(f) De gekapitaliseerde interesten van de kapitalisatiebons zijn niet in de lopende obligataire schuld inbegrepen.

(g) Voorlopige gegevens.

:happen op aandelen (vervolg) **(a)**
ste bedrijfszetel in België hebben
· sector)

Elektriciteit (c)	Gas	Lednijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport (b)	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Keramiekijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal (d)
7,70	5,43	–5,20	3,40	1,02	4,46	3,79	13,41	–6,34	4,12	5,79	11,08	8,98	–1,92	8,13	13,17	1,22	6,42	5,50
3,03	6,42	–5,43	4,54	1,55	2,13	3,18	12,58	–4,24	0,74	7,66	11,73	8,35	4,65	10,83	16,02	1,19	4,50	6,61
3,38	5,61	4,10	5,86	1,69	4,10	8,72	9,01	–1,71	1,95	7,07	10,94	11,36	—	7,32	14,19	2,18	5,12	7,16
3,64	10,76	—	7,17	2,53	2,63	7,39	11,82	–0,46	4,26	7,75	12,58	11,33	–3,30	6,94	9,51	5,48	6,67	7,52
3,77	7,48	4,22	4,39	0,62	1,70	7,74	11,55	–4,63	–0,20	8,46	13,08	7,88	–6,70	6,36	10,36	8,00	2,25	6,43
3,52	7,86	7,44	2,08	6,48	–1,00	8,84	13,84	–7,06	2,17	8,67	10,37	8,67	6,30	6,50	9,24	12,74	6,83	7,67
6,84	5,56	0,28	1,50	2,08	2,61	2,63	2,53	0,83	1,83	5,30	6,70	3,18	1,83	4,24	4,39	1,71	0,58	3,50
7,34	5,23	0,52	1,85	2,50	2,56	2,62	2,52	0,65	1,17	5,01	6,46	5,39	2,79	5,00	5,50	1,19	0,72	3,68
7,30	5,84	0,59	2,07	2,56	2,39	3,27	2,25	2,77	1,15	5,28	6,31	4,27	2,43	5,12	5,63	1,45	1,31	3,99
7,75	7,30	0,44	1,70	2,93	2,39	2,91	2,31	1,32	1,16	5,49	5,89	4,52	2,28	5,35	4,90	0,91	1,13	4,11
7,80	6,45	0,44	1,36	2,70	2,22	3,60	2,51	0,41	0,63	5,80	0,49	4,04	2,76	3,81	3,41	1,64	1,08	3,84
7,89	7,44	1,21	1,14	2,82	1,47	3,32	2,45	0,19	1,30	5,97	5,91	3,65	3,36	4,53	4,14	2,12	1,43	4,27
88,8	102,3	—	44,1	203,5	58,5	69,3	18,9	—	44,4	91,5	60,5	35,4	—	52,2	33,3	140,0	9,1	63,5
91,4	81,5	—	40,7	160,8	120,6	82,3	20,1	—	158,8	65,4	55,1	64,6	60,0	46,2	34,6	100,0	16,0	55,7
87,1	104,2	14,3	35,3	151,9	58,2	37,5	25,0	—	58,7	74,8	57,7	37,6	—	70,0	40,0	66,7	25,6	55,7
89,7	67,9	—	23,0	116,2	91,1	39,5	19,5	—	27,5	70,9	50,8	39,9	—	77,1	51,5	16,7	17,0	54,7
88,9	86,2	10,6	30,9	437,6	130,3	46,8	21,7	—	—	68,5	49,6	55,8	—	59,9	32,9	20,5	47,9	59,7
92,6	94,6	16,3	54,7	43,5	—	37,6	17,7	—	59,6	68,8	57,0	42,1	53,3	69,7	44,8	16,7	20,9	55,6

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

OMSCHRIJVING	In België						
	1968	1969	1970	1971	1972	1973 (b)	1968
Aantal getelde vennootschappen	15 092	15 325	15 605	15 992	16 696	17 205	265
w.o. : met winst	10 476	11 068	11 635	11 733	11 980	12 605	169
met verlies	4 616	4 257	3 970	4 259	4 716	4 600	96
Eigen middelen	468 017	497 686	541 182	588 826	641 838	677 221	68 964
w.o. : gestort kapitaal	281 216	313 116	346 018	373 904	397 300	419 511	40 257
reserves	186 801	184 570	195 164	214 922	244 538	257 710	28 707
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	25 722	32 902	38 747	44 206	41 270	51 948	3 851
Winst	33 831	40 228	48 404	54 492	54 809	62 555	4 466
Verlies	8 109	7 326	9 657	10 286	18 539	10 607	615
Betaalbaar gestelde brutodividenden (c)	16 336	18 316	21 601	24 184	24 632	28 885	2 703
Obligatieschuld (d)	150 477	169 817	198 512	229 864	265 408	173 183(e)	3 788
Bruto-interesten op obligaties	7 857	9 246	10 385	13 060	16 004	10 349(e)	122
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschappen met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	30,59	27,78	25,44	26,63	28,25	26,74	36,23
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	5,50	6,61	7,16	7,51	6,43	7,67	5,58
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	3,49	3,68	3,99	4,11	3,84	4,27	3,92
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	48,29	45,53	44,63	44,38	44,94	46,18	60,52
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	5,22	5,44	5,23	5,68	6,03	5,98(e)	3,22
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	32,15	34,12	36,68	39,04	41,35	25,57(e)	5,49

(a) De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De gegevens betreffende de N.B.B., de N.M.K.N. en de SABENA zijn in deze statistiek niet meer opgenomen.
(c) Daar een aantal ondernemingen ook aandelen hebben in andere bedrijven (van dezelfde sector of van andere sectoren) werd een gedeelte van de in deze rubriek opgenomen dividenden twee of zelfs meer keren inberekend.
(d) De gekapitaliseerde interesten van de kapitalisatiebons zijn niet in de lopende obligatieschuld inbegrepen.
(e) Voorlopige gegevens.

delen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf (a)

In het buitenland					Totaal					
1969	1970	1971	1972	1973 (b)	1968	1969	1970	1971	1972	1973 (b)
Eenheden										
252	**241**	**235**	**229**	**212**	**15 357**	**15 577**	**15 846**	**16 227**	**16 925**	**17 417**
186	180	184	168	146	10 645	12 254	11 815	11 917	12 148	12 751
66	61	51	61	66	4 712	4 323	4 031	4 310	4 777	4 666
Miljoenen franken										
68 913	**71 143**	**72 069**	**78 653**	**76 815**	**536 981**	**566 599**	**612 325**	**660 895**	**720 491**	**754 036**
41 242	41 451	42 971	46 775	44 716	321 473	354 358	387 469	416 875	444 075	464 227
27 671	29 692	29 098	31 878	32 099	215 508	212 241	224 856	244 020	276 416	289 809
4 978	**3 806**	**6 862**	**5 094**	**5 179**	**29 573**	**37 880**	**42 553**	**51 068**	**46 364**	**57 127**
5 139	6 401	7 126	5 297	5 576	38 297	45 367	54 805	61 618	60 106	68 130
161	2 595	264	203	397	8 724	7 487	12 252	10 550	13 742	11 003
3 012	**3 649**	**3 907**	**3 757**	**3 824**	**19 039**	**21 328**	**25 250**	**28 091**	**28 389**	**32 709**
4 170	**3 743**	**2 329**	**4 903**	**4 805**(e)	**154 265**	**173 987**	**202 255**	**232 193**	**270 311**	**177 988**(e)
185	**287**	**225**	**148**	**349**(e)	**7 979**	**9 431**	**10 672**	**13 285**	**16 152**	**10 698**(e)
Percentages										
26,19	25,31	21,70	26,64	31,13	30,68	27,75	25,44	26,56	28,22	26,79
7,22	5,35	9,52	6,48	6,74	5,51	6,69	6,95	7,73	6,43	7,58
4,37	5,13	5,42	4,78	4,98	3,55	3,76	4,12	4,25	3,94	4,34
58,61	57,01	54,83	70,93	68,58	49,71	47,01	46,07	45,59	47,23	48,01
4,44	7,67	9,66	3,02	7,26(e)	5,17	5,42	5,28	5,72	5,98	6,01(e)
6,05	5,26	3,23	6,23	6,26(e)	28,73	30,71	33,03	35,13	37,52	23,60(e)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1973 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België

BEDRIJFSTAK	Gemiddelde winst (miljoenen franken)	Gemiddelde betaalbaar gestelde dividenden	
		Miljoenen franken	Percentages van de winst
Elektriciteit	1 995	1 718	86,1
Financiële en immobiliën vennootschappen	3 690	2 324	63,0
Groeven	202	115	56,9
Steenkolenmijnen	486	360	74,1
Glasnijverheid	440	255	58,0
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 445	784	54,3
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	613	374	61,0
Verzekeringsmaatschappijen	862	507	58,8
Banken	1 900	1 003	52,8
Industrie der non-ferrometalen	874	483	55,3
Voedingsmiddelennijverheid	1 466	636	43,4
Metaalverwerkende nijverheid	3 652	1 403	38,4
Scheikundige nijverheid	2 697	1 413	52,4
Keramieknijverheid	55	25	45,5
Kleinhandel	507	229	45,2
Papiernijverheid	450	147	32,7
Kleinijverheid	94	32	34,0
Textielnijverheid	1 170	368	31,5
Groothandel en buitenlandse handel	2 337	537	23,0
Overige bedrijfstakken	2 981	979	32,8
Gemiddeld totaal	**27 916**	**13 692**	**49,0**

Bron: Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De aandacht zij er op gevestigd dat de zonder winst of met verlies werkende vennootschappen niet in de statistiek zijn opgenomen. De gegevens voor 1974 en 1975 zijn nog niet beschikbaar.